Tylkow

ge ers
„D
Herausgegeben und redigir

FIDELIS PROPHETISSA

SEU

Impletum

SS. VIRGINIS MARIÆ

Vaticinium.

LUCÆ I.

Beatam me dicent omnes generationes.

Explicatum

A R.P. ADALBERTO TYLKOWSKI,

è Societate JEsu.

TYPIS,

MONASTERII OLIVENSIS S. Ord. Cisterc.

Aõ M. DC. LXXIV.

Religiosissimo Patri,
JOANNI PAULO OLIVA
PRÆPOSITO GENERALI
Societatis Jesu.

NIhil equidem aut magnæ Virginis altissimo honore, aut Tuis dignissimis eruditisq; manib9 PATER RELIGIOSISSIME dignum me scio posse afferre: omnis corã Matre VERBI silet eloquentia: & Tu facile omnẽ vincis. Omnis vanescit hominum scientia, ubi coram Regina sole amicta comparet, omnis in Te, etiam Plotinus invenit originẽ. Sed cùm Beatam illam, dicere sit palã omnibus licitum debitumq;: Tu fœdus æternum cum tua modestia, vis nostras voces & calamos habere. Armistitiũ sanè dabimus coacti: sed vide, solẽ indutus nemo benè latuit. Domi habes proditionem, in moribus circumfers, quidquid tantopere vis latere, illi tuos annos tempori, famã æternitati, vitam in normam benè vivendi compositã produnt. Et quamvis vocem nobis eripueris, memoriam eripere non potes: in qua sincero interim elogio scriptam servamus posteris, magnam Tuam mentem sola mutatione laborum quiescere, & in sui indolem totum mutare corpus: annos, si gestis censeantur, non mensibus constare, sed sæculis: vitam jugi quodam sacrificio duci, nullis hilarescere honoribus, nisi in Deum collatis, & ex eius placito successus metiri, usq; ad negligentiã naturæ virtuti studere: exemplo regere & ducere ma-

gis ad ardua, quam mittere. Sed quid ago? Lacesso fortè modestiã, cum qua non nisi Tuâ loricatus eloquentiâ, audeat quis congredi, ausum inconsultũ deprecor, & statim victrici porrigo herbam, sed nescio, Lilium apprehendi, an Veris primulam? an quid ejusmodi? Regum tamen inscriptum nomine; è Patrum certè viridario est, & Lilia fortè quia flores Virginei. Primula Veris: quia etsi nonnulla etiam in nostro Aquilonari solo florea prodiêrint, hoc primum ni fallor, ad manus tam sublimes, & totius Religionis nostræ Magistras se attollit. Regum etiam nomine insignis herba est: quia Reginalis. Nam vulgò Reginam Nostram Poloni canimus, quam Matrem Noster Conterraneus B. Stanislaus Kostka dixit MARIAM. Flores congero: vel potiùs vt meas curas verbis S. Anastasij Sinaitæ ante primum hexam. explicem: *Instar formicæ relicta Pa-grana relego, & tanquam canis micas colligens, lauti & oppipari Patrum epuli ac convivij, affero.* Et sic herba mea simul granum, & mica convivij; sed quidquid id sit, sisto *PROPHETISSAM FIDELEM* magno Ecclesiastæ, Matrem meo Patri optimo, Reginam supremo Rectori, Joanni Mariam, Paulo Parentem Sapientiæ.

Joanni Paulo natum opus in eo Regno, quod Divis Joanni & Paulo MM: maximæ curæ fuit, ac non dubiè etiam est. Nam ut annales gentis nostræ memorant, dum post mortẽ Popieli parricidiis ac tyrannide noti Principis, Respublica illa ad scopulosã Successoris electionẽ allideretur, Divi illi Martyres ad Piastum obscuri laris nominisq; agricolam è cœlo diverterunt, hospitiumq; non dedignati, humanissimi pauperis, in tantum ejus penum auxerunt, vt convivio omnium novi Principis electorum suffecerit, iidemq; persuaserunt, vt ille pauper agricola in Principem assumeretur.

Admitte itaq; tibi debitum opus & cùm alias beneficia conferendo ita te geras, acsi acciperes, ita memor humanitatis, acsi oblitus dignitatis. Admitte quod fero etsi ausus sit non obsequium: conatus non officium, Debiti pondus pertraxit incomptam venerationem, Reverentiam prævenit obsequendi studium; utrũq; Tua civilissima clementia, ut & hoc Tuæ fœneretur humanitati, quod temeritatis meæ jure merito format accusationem.

Religiosissimæ Paternitatis Vestræ

Filius & Servus humillimus,

ADALBERTVS TYLKOWSKI
Societatis JESV.

S. Cyrillus Alexand. lib. adv. Julian. ad Theodosium Imperatorem.

Dum vobis alii exhibent gratulatorias voces, & alia quibus Principis præsentia verè honoratur, mei muneris fuerit, offerre libros ad DEI Genitricis MARIÆ laudem & honorem compositos.

S. August: lib. 3. de Trinitate cap. 3.

Utile est plures à pluribus fieri libros, diverso stylo, ut ad plurimos res ipsa perveniat, ad alios sic, ad alios autem sic.

Lipsius in Polit.

Lapides & ligna ab alijs accipio, ædificij tamen exstructio mea est. Architectus ego sum, sed & materiam variè undique conduxi. Nec aranearum sanè textus ideo melior, quia ex se fila gignunt, nec noster vilior, quia ex alienis libamus ut apes.

(✠✠)
(✠)

JOANNES PAVLVS OLIVA
Præpositus Generalis Societatis JESV.

Cùm Opusculum, cui titulus, FIDELIS PROPHETISSA, seu IMPLETVM B. Virginis VATICINIVM: *Beatam me dicent omnes generationes* à P. Adalberto Tylkowski nostræ Societatis conscriptum, aliquot ejusdem Societatis Theologi recognouerint, & in lucem edi posse probaverint, facultatem concedimus, vt typis mandetur, si eis ad quos pertinet, ita videbitur. Datum Romæ 6. Aug. 1671.

JOANNES PAULUS OLIVA.

L. S.

Imprimatur.

NICOLAVS STEPHANVS PAC

EPISCOPUS VVILNENSIS.

Franco Abbas Affligemensis Lib. 7. de Gratia Dei, Tom. 12. Biblioth. veterum Patrum.

Generatio præterit, & Generatio advenit, Laus autem MARIÆ nullâ unquam Generatione deficit. Laus MARIÆ fons est indeficiens, qui quantò longiùs extenditur, tantò ampliùs impletur, tantò latiùs dilatatur.

INDEX TITULORUM.

CAPUT I.

Beatam dicunt MARIAM Personæ Divinæ.

I. *Quia Virgo sacratum est illis Reclinatorium.* Folio 1.
II. *Quia quandam affinitatem habet cum SS. Trinitate.* 2
III. *Quia imitatur divinas perfectiones.* 2
IV. *Quia quandam æqualitatem habet cum DEo.* 4
V. *Quia Spiritum Sanctum magnificavit.* 5
VI. *Quia DEi Amica intima.* 5
VII. *Quia adhuc in terris admissa ad visionem beatificam.* 7
VIII. *Quia est Deliciæ DEi.* 7
IX. *Quia est Gaudium SS. Trinitatis.* 8
X. *Quia est omnia DEo.* 9

CAPUT II.

Beatam dicit Mariam Christus Dominus.

I. *Quia quodammodò est idem cum illa.* 10
II. *Quia in Matrem illam assumpsit.* 13
III. *Quia Dominam illam sibi certo modo constituit.* 14
IV. *Quia fecit illam sui Regni Sociam.* 15
V. *Quia est ejus Thronus, Sceptrum & Purpura.* 16
VI. *Quia proxima Christo Domino in gloria.* 16
VII. *Quia est Templum Sacrificantis Christi.* 18
VIII. *Quia est Socia laborum Christi Domini circa Ecclesiam.* 19
IX. *Quia est Thesauraria Christi gratiarum.* 21
X. *Quia Christus ejus cultores instar filiorum habet: & quodammodò Deificat.* 24
XI. *Quia Christus Dominus ejus cultum promovet.* 25

CAPUT III.

Beatam dicunt Virginem omnes Cœlestes.

I. *Quia Sanctissima.* 27.
II. *Quia omnia dona quæ omnes habent Cœlites accepit uberiùs.* 28
III. *Quia impeccabilis.* 29
IV. *Quia hujus ope mortalibus Cœlites beneficia tribuunt.* 31
V. *Quia de ejus gloria Cœlites participant.* 32
VI. *Quia est quodammodò Omnipotens.* 33
VII. *Quia dominatur Angelis: ibidem.*
VIII. *Quia est Canticum Cherubim ac Seraphim.* 34

CAPUT IV.

Ecclesia Beatam dicit Sanctam Virginem.

I. *Quia Virgo est Mater Ecclesiæ.* 36
II. *Quia gentes ad Ecclesiam inducit.* 37
III. *Quia Doctrinam accepit à Virgine Ecclesia.* 41
IV. *Quia Virgo Hæreticos supprimit.* 42
V. *Quia Tyrannos Ecclesiæ domuit.* 43
VI. *Quia est Scutum quo nos protegimur ab ira Dei. ibidem.*
VII. *Quia est Auctrix virtutum.* 45
VIII. *Quia est Asylum peccatorum.* 46
IX *Quia Magistra est pœnitentium.* 50
X. *Quia in mortis hora plurimos apud Judicem protegit.* 52
XI. *Quia multùm auxiliatur detentis in purgatorio.* 54
XII. *Quia illius cultus nota est electionis ad gloriam.* 55

CAPUT V.

Beatam dicit Mariam mundus universus.

I. *Quia cadentem mundum sustinet.* 58
II. *Quia est Advocata apud DEum pro mundo.* 62
III. *Quia mediat inter DEum & mundum.* 64

IV. *Quia finem mundi differt.* 65
V. *Quia mundum Regina tranquillat.* 67
VI. *Quia damna quæ mundo suo peccato intulit Eva, hæc Virgo reparavit.* 69
VII. *Quia ad reparationem mundi concurrit.* 71
VIII. *Quia Filium suum dedit in mortem pro mundo, & ipsa certo modo Redemptioni cooperata.* 73

CAPVT VI.

Beatam dicit Virginem omnis generatio Sanctorum in particulari.

I. *Sancti universi Beatam dicunt; quia illis omnibus excelsior.* 76
II. *Angeli Beatam dicunt; quia Virgo illorum est venerationis objectum.* 79
III. *Beatam dicunt Virginem Patriarchæ & Prophetæ. Quia Virgo illorum Solatium.* 81
IV. *Beatam dicit Antiquior Synagoga Judæorum. Quia ejus magnas excellentias agnovit.* 84
V. *Apostoli & Evangelistæ Beatam dicunt; quia facta est illis Magistra & Exemplar prædicandi.* 87
VI. *Beatam item dicunt Mariam Apostoli & Evangelistæ. Quia maximo post DEum cultu dignam censuerunt.* 90
VII *Beatam dicunt Martyres; quia & ipsa est plùs quàm Martyr, & Martyrum Corona.* 97
VIII. *Doctores Beatam dicunt. Quia est Liber sapientiæ.* 101
IX. *Virgines Beatam dicunt; quia est Thesaurus Castitatis.* 104
X. *Confessores Beatam dicunt. Quia preces illorum DEo offert.* 107

CAPUT VII.

Beatam dicit Virginem omnis hominũ generatio in particulari.

I. *Beatam dicunt Sacerdotes; quia Mater Sacramentorum.* 109

II. *Beatam dicunt Reges; quia Regnorum est Præsidium.* 111

III. *Beatam dicunt milites, quia illorum est Robur & Auxilium.* 113

IV. *Beatam dicunt angustiati; quia est immensæ misericordiæ.* 124

V. *Beatam dicunt tentati; quia est eorum Protectio.* 133

VI. *Beatam dicunt in necessitatibus positi. Quia est illorum Procuratrix.* 137

VII. *Beatam dicunt ægri, quia est omnium morborum Medica.* 138

VIII. *Beatam dicunt pauperes; quia est illorum Ditatio.* 141

IX. *Beatam dicunt ejus cultores; quia velociter exaudit.* 143

X. *Beatam rei dicunt; quia in judicio DEi succurrit.* 144

XI. *Beatam dicunt Virginem Religiosi; quia curam illorum specialem gerit.* 146

CAPUT VIII.

Beatam dicunt Virginem Christi Domini Progenitores.

I. *Beatam dicit Virginem Abraham; quia illum in fide præcellit.* 148.

II. *Beatam dicit Virginem Isaac cum Rebecca; quia Virgo peperit.* 149

III. *Beatam dicit Virginem Jacob, quia illo ampliorẽ accepit benedictionẽ.* 149

IV. *Beatam dicunt Virginem Judas, & Thamar & Phares. Quia sine periculo Filium peperit.* 151

V. *Beatam dicit Virginem Aminadab; quia Virgo est major Princeps.* 153

VI. *Beatam dicit Virginem Nahasson; quia Virgo in antiquum serpentem habet imperium.* 155

VII. *Beatam dicit Virginẽ Salmon & Rahab; quia non eguit pœnitentiâ.* 156

VIII. *Beatam dicunt Virginem Booz, & Ruth, ac Noemi. Quia est Sponsa Spiritus Sancti.* 157

IX. *Beatam dicit Virginem Obed; quia est mundi Gaudium.* 160

X. *Beatam dicit Virginem Jesse; quia est Entis Neptis.* 161

XI. *Beatam dicit Virginem Rex David; quia ab originali culpa libera.* 161

XII. *Beatam dicit Virginem Bethsabee; quia ipsa Rebelles contrivit.* 164

XIII. Beatam dicit Mariam Salomon; quia est Canticum illius. 165
XIV. Beatam dicit Virginem Josaphat ; quia cum illa Dominus. 167
XV. Beatam dicit Virginem Ezechias; quia à malo culpæ non sanata, sed præservata. 168
XVI. Beatam dicit Virginē Josias; quia gloriosè magis nomē ej9 prædictū. 169
XVII. Beatam dicit Virginem Jechonias; quia est Fructus bonus. 171
XVIII. Beatam dicit Virginem Salathiel; quia est dulcior. 172
XIX. Beatam dicit Virginem Zorobabel; quia omnibus prodest. 173
XX. Beatam Reliqui Progenitores Christi dicunt Virginem; quia figuras & Prophetias illorum explevit. 174

CAPUT IX.

Beatam dicunt Virginem illustres in S. Scriptura Viri & mulieres.

I. Beatam dicit Virginem Adam; quia illa meliori pane vescitur in labore suo. 176
II. Beatam dicit Virginem Heva; quia ipsa contrivit caput seductoris. 177
III. Beatam dicit Job Virginē; quia est Mulier quæ non tētat, sed salvat. 179
IV. Beatā dicit Virginē Moyses & Samuel; quia miracula eorū complet. 179
V. Beatam dicit Virginem Noë; quia illius ortu Misericordia est exorta. 182
VI. Beatam dicit Virginē Aaron & Gedeon; quia est nova Virga & novum Vellus. ibid.
VII. Beatam dicit Virginem Elias, Isaias, Jeremias.
Quia illa est Scopus suarum Prophetiarum. 183
VIII. Beatam dicit Virginem Juditha, & Jobel, & Esther.
Quia est illis nobilior. 185
IX. Beatā dicit Virginem Joseph sponsus ejus; quia ex illa dignitatē habet. 187
X. Beatam dicit Virginem M. Magdalena; quia ista est verior Maria. 189
XI. Beatam dicit Virginem S. Simeon; quia ista est Lumen omnium. 190
XII. Beatam dicit Virginem Martha; quia hæc intimiùs recepit Dominum. 191
XIII. Beatam dicit Virginem Joannes Baptista,
Quia per illam Spiritum S. accepit. ibidem.
XIV. Beatam dicunt Virginem cæteri in Ecclesia Dei Heroes atq; Heroinæ.
Quia Virgo omnes superavit. 193

CAPUT X.

Beatam dicit Viginem omnis omninò Generatio.

I. *Beatam dicunt Judæi recentiores, quia est eorum Benefactrix.* 195
II. *Beatam dicunt Virginem Indi, Japones, Chinæ; quia Patronam experiuntur.* 196
III. *Beatam dicunt Virginem Oracula Gentilium & Sybillæ. Quia nunciârunt Virginem parituram.* 197
IV. *Beatam dicunt Virginem Saraceni, Turcæ, & alij Mahometani. Quia non sunt ejus gratiarum vacui.*
V. *Beatam dicunt Virginem Schismatici, atq; Hæretici; quia ab ejus gloria obruuntur.* 206
VI. *Beatam dicit Virginem Natura sensitiva; quia in ejus cultu hominibus præire permissa.* 209
VII. *Beatam dicit Virginem Natura vegetativa; quia suo modo illam prædicavit.* 211
VIII. *Beatam dicit Mariam cœlum & terra; quia majorem præ illis hominibus affert Virgo utilitatem.* 212
IX. *Beatam dicit Mariam Natura inanimata, quæ sub cœlo est; quia DEus illius obsequio cultum Virginis promovet.* 213
X. *Beatam Mariam dicit omnis universim creata natura. Quia propter illam facta & refecta est.* 216
XI. *Beatam dicũt Mariam ipsi damnati; quia est illorum Refrigerium.* 219
XII. *Beatam dicunt dæmones; quia illorum est Triumphatrix.* 220

CAPUT XI.

Beatam dicunt Virginem omnes generationes ob ejus multiplicem excellentiam.

I. *Quia est* MARIA. 225
II. *Quia est DEI Mater.* 234
III. *Quia est Lumen omnium.* 236
IV. *Quia est Domina universæ naturæ.* 239
V. *Quia ad sui cultum homines obligavit.* 242

VI. *Quia est tota dulcis, tota suavis.* 244
VII. *Quia ita est venerabilis, ut qui illi non servit fiat miser.* 246
VIII. *Quia est Angelis Nobilior.* 250
IX. *Quia est Primas reparati generis humani.* 253
X. *Quia omnia à DEo impetrare potest.* 254
XI. *Quia est Spes omnium.* 256
XII. *Quia meruit à DEo laudari.* 257
XIII. *Quia bellorum eventus secundos in sua manu habet.* 258
XIV. *Quia peccatores extrahere è peccatis potest.* 261
XV. *Quia est maximæ post DEum gloriæ.* 263
XVI. *Quia mediante Virgine omnia facilè à DEO impetrantur.* 265
XVII. *Quia cœlum ejus laudibus plenum.* 269
XVIII. *Quia est maximæ bonitatis.* 271
XIX. *Quia est Mater misericordiæ.* 274
XX. *Quia non solùm ipsa in se, sed etiam in suis imaginibus est admirabilis Thaumaturga.* 275
XXI. *Quia est Salus sibi servientium.* 277
XXII. *Quia est Mater communis omnium.* 283
XXIII. *Quia est Solamen agonizantium.* 286
XXIV. *Quia liberare è portis inferni potest.* 288
XXV. *Quia mundi perditi est Inventrix.* 289
XXVI. *Quia est Fuga Dæmonum.* 291
XXVII. *Quia Unica est salutis nostræ Via.* 292

CAPUT XII.

Beatam te dicat ô Virgo omnis generatio.

I. *Quia non solùm specialiter es electa & redempta; sed etiam causa es aliorum electionis ad gloriam.* 294
II. *Quia non solùm es sine macula concepta; sed etiam alios à macula temporali & æterna præservas.* 297
III. *Quia tuo fœlicissimo natali non solùm parentes tuos consolata es; sed etiam omnes peccatores.* 310

IV. *Quia*

IV. *Quia non solùm ipsa Religiosè scalas templi dum præsentareris conscendisti: sed etiam facta es Scala nostræ salutis.* 314

V. *Quia non solùm ipsa in tua gloriosissima Annuntiatione Deum recepisti: sed etiam eundem mundo impendisti.* 318

VI. *Quia in Visitatione Elisabethæ, non solùm ipsa humilitate plena fuisti quâ Deum Joanni attulisti, sed mundum ad te attraxisti.* 322

VII. *Quia non solùm ipsa es humillimè purificata, sed etiam nos DEo purificas.* 324

VIII. *Quia non solùm ipsa es mirabiliter in Cœlum assumpta, sed etiam nobis ad Cœlum præivisti.* 326

IX. *Quia non solùm ipsa est in Cœlo coronata, sed etiam ex nobis coronam sibi fecit.* 338

Monitum ad Cultorem Virginis. 341

Epilogus Operis. 344

Ejusdem Autoris Anagrammata.

FIDELIS PROPHETISSA

SEU

Impletum SS. Virginis MARIÆ Vaticinium.

Beatam me dicent omnes Generationes. *Luc: 1.*

S. Ildefon: Serm: 2. de Assumptione. Virgo fuit Prophetissa DEI, imò ut ita dicam Evangelista, Prædicabat enim quæ futura noverat, Ecce enim, ex hoc beatam me dicent omnes generationes.

CAPUT I.

Beatā dicūt Mariam Personæ Divinæ.

1. Quia Virgo sacratum est illis reclinatorium.

CAnit hoc Ecclesia Græca 25. Jan: in Menæis. Salve, ajens, incorruptum & illustre conceptaculum SS. Trinitatis, Patris, Filij, & Spiritus Sancti. *Quod ipsum quasi explicat ibidem Anatolius 25. Martij.* In te omnis plenitudo Divinitatis habitavit corporaliter. *O beatum domicilium! ô felix tali hospite! addit ibid: S. Andreas Cretensis Aug:* De te publicè constat Maria, quòd sis æterni Patris beneplacitus thesaurus, Filij quoque mundum intrantis commoratio, & augustum denique Spiritus Sancti diversorium, ideoque totius Trinitatis Ideam vi quadam repræsentans. *Inde S. Petrus Martyr: serm: de Assumpt: appellat Virginem Sanctam* Nobile triclinium Trinitatis, *ibi enim cubat Sponsus in meridie in umbra illa, quâ obumbrat virtus*

altissimi, ibi est Filius dilectus in quo sibi Pater complacuit. Bernardus super missus. Pater tecum, qui Filium suum fecit tuum, Filius tecum, qui ad condendum in te mirabile sacramentum, miro modo fecit sibi Sacrarium, Spiritus S. tecum, qui cum Patre & Filio tuum sanctificat uterum. *Theophanes in hymno de B. Virgine*, Sanctuarium Sanctissimæ Trinitatis. *B. Petrus Damian. Sermone de Annunt. B. Virginis.* Cum fecerit DEus omnia sua opera valde bene hoc melius fecit (*scilicet Virginem*,) consecrans sibi in ea reclinatorium, in qua sola se post tumultus Angelorum & hominum reclinaret, & requiem inveniret. Quam meritò itaque S. *Bonav. in Spec.* Virginem Sanctam dixit, Requiem totius Trinitatis.

2. Quia quandam affinitatem habet cum S. Trinitate.

Sanctus Thomas de Aquino serm: in Dominica 4. Quadragesimæ dixit: Beatus venter Virginis propter magnam affinitatem, quam habuit cum Beatissima Trinitate, fuit enim Filia Patris, Mater Filij, Sponsa & habitaculum Spiritus Sancti & totius Trinitatis Nobile Triclinium, in quam rem venit *Guerrici Abbatis sensus Serm: 2. de Assumpt:* ubi inducit Christum D. Matri ita loquētem; Communicâsti mihi quod homo sum, & ego communicabo tibi quod Deus sum. Quæ sors certè Angelis non contigit. *B. Petrus Damian. Serm: 1. de Nativitate.* Inest Deus Virgini Mariæ identitate, quia idem cum ipsa est, & habitat in Angelis Deus, sed non cum Angelis, quia cum illis non est ejusdem essentiæ, habitat DEus in Virgine, habitat cum illa, cum qua unius naturæ habet identitatem.

3. Quia imitatur Divinas perfectiones.

S. Andreas Cretensis hom: 1. de dormit: Virg: Mulier quæ cælorum superavit naturam puritate. Virgo, ipsorum Seraphim ipsam vincens naturam; miraculo Dei generationis, primæ naturæ proximè accedens ad Deum opificem omnium generationis; adeo ut illum veluti in quadam imagine perfectissimè referat. *Anonymus citatus à Novarino in umbra Virginis lib. 4. n. 187.* Considerandum nobis est Mariam fuisse perfectissimam Dei imaginem, ab ipso, summâ arte ac singulari prudentia depictam. Nimirum inter cætera sicut DEus omnium creaturarum perfectiones continet absque imperfectionibus, ita Virgo suo modo illas comprehendit, ut meritò illi approprietur illud Ecclesiastæ. 2. *In me omnis gratia viæ, & veritatis.* Suscepit Baptismum & in eo quidquid perfectionis sine imperfectione, quæ alias supponitur peccati; pænituit sed non præmisso defectu proprio, peperit, sed salva Virginitate, nupsit sed illæso Virginitatis voto. Prophetiæ habuit donum sed etiam pleraque oculis proprijs conspexit. Divisam habuit ad tempus animam â corpore, sed sine corporis corruptione: Unde, *Idiota*: Sanctorum omnium privilegia omnia ô Virgo habes in te conjuncta, nemo æqualis est tibi, nec major te, nisi DEus. Sed

magis

magis intentum nostrum explicat *Divus Bernardus super missus.* Benedicta tu in mulieribus quæ generalem evasisti mulierum maledictionem, ut nec sterilis maneas, nec cum dolore parias, concipies quidem sed sine macula, gravida eris, sed non gravata, paries sed non cum tristitia, nesciens virum, gignes Filium, illius Mater eris, cujus DEus est Pater. Et *Hesichius Jerosol. Serm. 2. de Deipar.* Peperit, & uterum non aperuit, concepit & ventrem non corrupit, eduxit infantem, & uterum signatum reliquit: hæc suppeditavit ubera, tamen intacta conservavit, portabat Puerum, tamen Pueri Patrem non agnoscebat, Mater effecta est, & tamen minimè Sponsa fuit; nutriebatur Filius, & non inveniebatur Pater. *B. Josephus Hermannus opusc: 3.* O Virgo, tu Imago viva Dei expressiva sanctitatis: Verùm non solùm exprimit perfectiones Divinas, quæ in creaturis relucent, sed etiam ad illas pertingit quæ in solo Deo manent. *S. Andreas Cret: de orat: assumpt:* Hæc est declaratio profundorum Divinæ incomprehensibilitatis: hic est scopus qui excogitatus est ante sæcula. *Unde S. Chrysolog: Serm: 141.* Quantus sit Deus, satis ignorat ille, qui hujus Virginis mentem non stupet, animum non miratur, Exod: 37. scribitur. *Fecit Beseleel arcam:* hoc significat Deus fecit arcam in umbra, quid hoc? Arca est Virgo. Figura & imago Patris Filius, umbra rudior quidem imago, sed tamen est imago corporis, à quo jacitur; hanc arcam in umbra fecit Deus; ut sit umbra Dei. quod expressit *S. Ioannes Damasc: relatus in Menæa 9. Martij:* Sine ullo conjugij usu fœcundata, nihilo tamen secius perennas ut Virgo, repræsentans in temetipsa imagines, sive symbola ipsissimæ Divinitatis Filij tui: Nimirum communicavit illi gloriam suam Deus Pater, id est Filium. *S. Bonav: speculi c. 7.* Plena est tota Maria relucente in se plenissimè Divinâ gloriâ, *gloria* verò *Patris est Filius* ut Scriptura attestatur. *Dion: Carth: lib. 4. de laudib: Virg: artic: 15.* B. Virgo est simulachrum præclarissimum splendidissimumque contemplandi altissimum, post Christi humanitatem & simulachrum in quo Beati, admirandæ Trinitatis bonitatem, pietatem, charitatem, omnipotentiam, sapientiam, liberalitatem, misericordiam, æquitatem limpidissimè ac jucundissimè contemplantur. *Et ut idem art: 25.* Palam est nihil in creaturis Genitrici Dei Deo similius, atque vicinius posse consistere: *S. Bern: Senensis tomo 1. Serm: 6. art: 1. cap: 11.* confert Virginem Sanctam cum DEo quoad creationem primi & secundi Adam. Et sic ait: DEus formavit hominem de limo terræ & Maria eum formavit de purissimis sanguinibus suis, & de purissima carne sua, quæ prævalet rebus omnibus Mundi. Deus impressit in hominem decorem imaginis suæ; gloriosa Maria impressit in eum imaginem suam, nam sicut ipsa fuit pulchrior omnium fœminarum, sic JEsus est pulchrior & speciosior formâ præ Filijs hominum. DEus fecit hominem sine passionibus, famis, sitis, caloris, frigoris & consimilium; & sedula Mater JEsu & præ cunctis hominibus pia, omnibus passionibus ejus occurrebat, scilicet fami, siti, nuditati, frigori, calori, sicut status pauperrimus exigebat. Vestivit Deus pellicea veste hominem,

minem, & Virgo Benedicta vestivit eum in præsepio suis pauperculis pannis, & processu temporis, tunicam ei inconsutilem fecit, quæ prævaluit omnibus vestibus Mundi. Docuit DEus hominem sapientiam; & sapientissima & prudentissima Virgo Maria docuit Christum puerilia nociva fugere, & sequi eam: nutrivit DEus hominem de fructibus paradisi, & B. Virgo &c. Plura his addit *S. Anselm. lib. de excell: Virg: c. 1.* Sicut DEus suâ potentiâ parando cuncta Pater est Deus omnium; Ita B. Dei genitrix Maria cuncta reparando Mater est & Domina rerum, DEus enim est omnium Dominus, singula in sua natura propria visione constituendo: & Maria est Domina rerum singula congenitæ dignitati, per illam quam meruit gratiam restituendo. Et quemadmodum DEus ex substantia genuit eum, per quem cunctis originem dedit; Ita B. Virgo de sua carne Mundissima peperit illum, qui decorem primæ creationis omnium, cunctis restituit. Prosequitur id ipsum *Dion: Carth: lib: 1. de laud: Virg: art: 3.* Quemadmodum supermisericordissimus DEus nullum bonum quamvis extra charitatem factum deserit irremuneratum, sic Deiformis Domina pijssima Virgo Maria nullum obsequium sibi impensum relinquit impræmiatum.

4. Quia quandam æqualitatem habet cum Deo.

Paulus de Heredia tract: de B. V. Conceptione. Tot sunt Mariæ perfectiones, ut si nos effingeremus Deum creare alterum mundum huic consimilem, qui millio repleretur, & in hoc quo sumus non essent nisi cardueles & aves, quarum pennæ linguæ efficerentur, quæ nihil aliud canerent, quàm gloriosæ Virginis laudes, cantibus varijs, ita quod ante cecinerint ampliùs repetere non possent, eæq; aves non comederent nisi granum millij, triginta millibus annis, prius millium absumerent, quàm laudes Virginis gloriosæ finem consequi possent, cum sint infinitæ. *Hymnô Joan: Hondemius.* Angelorum si linguis clamitem parum erit quodcunque recitem laude tua, quâ trahis alitem Majestatis ad carnis limitem. *Et in hymno de Excell: Deip:* Verbi Princeps Paulus opprimitur, si te satis laudare nititur, Augustini sermo reprimitur, Auri lingua Joannis labitur, Pius tibi cedit Ambrosius, Leo Papa nil dicit plenius, laudi subest facer Gregorius, & Translator silet eximius. Et quid dicam elinguis copia, Cherub mutus, habent ingenia mira laudis tuæ magnalia. Dicat Verbum per quod sunt omnia.

Ita argumentatur *S. Bernardin. Senensis tomo 1. serm: 61. c. 120.* Quòd DEus generaret Deum, non requirebatur in Deo dispositio, cum ei ex natura conveniret ut per viam naturæ intellectus produceret Verbum per omnia sibi æquale: imò impossibile est, quòd non generaret Verbum propter suam fæcunditatem; sed quòd fæmina conciperet, & pareret Deum, fuit miraculum miraculorum, oportuit enim, ut sic dicam, fæminam elevari ad quandam Divinam æqualitatem, per quandam quasi infinitatem perfectionum, & gratiarum. Cui multum consonat quod dixit

Leontius

Leontius Cypro Neapolitanus hom. in S. Simeonem, Divinæ, *ait* Virgo, ac consubstantialis Trinitatis fuit effecta particeps. Ut quodam sensu facta sit complementum Trinitatis. *Ita Hesichius Jerosol. hom. 2.* Arca Noë duas, aut tres contignationes, & mansiones habebat, Maria autem Universum Trinitatis complementum. Et quod dixit *Andr. Cret. Orat. 2.* Compendium incomprehensibilium perfectionum DEI. Quod fortè respexit *Buteo in hymno*, ubi Virginē vocavit Radium solis intelligibilis, Et *Chrysippus Orat. de Deipara*, Radicē honorū omniū. *Et Epiphanes orat. de laudibus B.V.* Radium gloriæ. Et *Bonav. in psalt. Mari.* Aulam solis. Et *Andreas Cret. orat. 2. de Assumpt.* Rem illam magnam venerandæ œconomiæ, quam cupiunt Angeli inspicere. *Damian. serm. de Nativitate B. V.* Illa quæ instar cæli totius Divinitatis meruit esse Sacrarium.

5. Quia Spiritum Sanctum magnificavit.

S. Josephus Confessor in Menæis 2. Jan. ode 5. Ita Sanctam Virginem salutat. Ave quæ es pratum totius fragrantiæ sancti Spiritus, sed quomodo magnificaverit Spiritum sanctum exponet nobis *Tuitiensium Abbas Rupertus in cap. 1. Matthæi.* Spiritus S. maximè in hoc facto nominatur: nusquam enim antè absolutè Spiritus Sanctus, sed relativè scribitur Spiritus Dei, sivè Spiritus Domini, ab hoc ferè loco primum insonuit in auribus nostris, hoc reverendum & insigne vocabulum, proprium atque absolutum Spiritus Sanctus, ubi Angelus ad Mariam dixit: *Spiritus S. superveniet in te*, quam ob causam, nisi quod cum magna reverentia cogitandum sit, maximè ex hoc opere, quod in Maria operatus est, claruit hic Spiritus Domini, quod verè Sanctum est. Meritò alicubi Sanctā Virginem Ecclesia Catholica appellat *Sacrarium Spiritus S.* in quo ut in loco proprio magis clarescit, & colitur.

6. Quia DEI amica intima.

Qui vel aspexerit Canticum Canticorum, statim id clarissimè cognoscet sed audiat etiam *S. Anselmum lib. de Excell. V. cap. 4.* Estne putatis ulla mens hominis, quæ modum hujus dilectionis, quam Deus ad Virginem habuit, queat penetrare? *Et ulterius.* Potestne quæso ullus hominum, aut Angelorum ipsius amoris immensitatem penetrare. Ita Deus amavit Mariam, sed & Maria DEUM ex sensu *S. Bernardini tom. 2. serm. 51. cap. 2.* Statim in utero amorem incepit ob acceleratum usum rationis, ubi jam perfectissimas contemplationes inclusa utero Matris exercebat. Ecce enim amorem. *Idem tom: 1. sermone 61. art: 3. cap. 3. docet.* Nè somno quidem interrumpebat. S. *Anselmus de Excell. Virginis cap. 4.* Quantus hic amor fuerit, declarat, cum dicit: Superat omnium Creaturarum amores, & dulcedines, magnitudo amoris Virginei in Filium suum & dulcedinis immensitas quâ exultabat & liquefiebat in Dominum Deum suum.

Vicissim Amorem Dei erga Virginem describit S. *Bonav. in speculo ubi dicit c.6.* Te ipse Rex Regum ut Matrem veram & decoram Sponsam præ omnibus diligens, amoris affectu associat. S. *Ansel. De Excell. Virg. c.* 4. Ostendit eum amorem Christi erga Matrē, quo nullum putemus esse majorē, ex hujus amoris vehemētia processit id, quod firmissimè *S. Bernardinus Serm.15. de Festis B.V. cap.3.* asseruit Christum potius venisse, pro sola Virgine redimenda, quàm pro cæteris omnibus hominibus. Ratio potest esse, quia cæteri sunt famuli, illa Mater. Quod tangit *Ernestus Pragensis Archiep. Marialis c.* 1. ita discurrit. Dico si inter amicos tanta est unitas animorum ut secundum *Philosoph. Ethic.* 9. Amicus sit quasi alter idem, & si multitudinis credentium cor fuit unum & anima una; Quanta putas fuerit, inter Matrem & Filium, & talem Matrem, & talem Filium unitas animorum, quanta inter illos extiterit consolatio, solatium charitatis, societas Spiritus, viscera pietatis? istam unitatem videtur magis eructare, quam dicere, quæ dicit cant. 2. *Dilectus meus mihi & ego illi.* Acquisitione conjunguntur isti duo Dativi, quia utrique est datio, utrique acquisitio, non est ibi verbum copulans, quia ipse dilectus est Verbum, & copula & amor & nexus & vinculum, si tamen opus copulâ, ubi est unitas, & identitas. Hinc est quod sicut in illa excellentissima unione Verbi & carnis, tanta fuit facta unitas, ut sibi invicem communicent proprietates; ut dicatur: Puer iste creavit stellas, & Creator stellarum involuitur pannis, ita inter Matrem, & Filium, tanta fuit per gratiam unitas animorum ut sua sibi communicarent nomina, opera magnalia, atq; præconia. Ipse enim Dei Sapientia JESUS Christus nomen suum quod est Sapientia, Matri suæ communicat, dicens, Sapientiæ 7. *Super salutem & pulchritudinem dilexi sapientiam*, id est Mariam, unde etiam dilecta est à Domino, sicut & multa alia quæ in laudibus Sapientiæ scripta sunt, de ipsa confidenter Catholicè legit, & intelligit Ecclesia, ut est illud Eccles. Ab initio & ante sæcula creata sum. Quasi cedrus exaltata sum. Et similia alia. Sicut enim Pater omne judicium dedit Filio, ut omnes honorificent Filium, sicut honorificant Patrem, ita Filius opera sua, & beneficia quæ fecit nobis, & facit, adscribit Matri, ut omnes honorificent Matrem, qui honorificant Filium. Unde potest dicere dilectus meus adscribit mihi beneficia sua, & ego illi mea. Hinc quod liber ille canticorum, vel illæ duæ Beatissimæ Animæ sive Personæ, JEsus & Maria, alternatim se invicem collaudando quasi contendere videntur. Canticum Canticorum dicitur, sive Cantica Canticorum, quia omnia genera musicorum, omnes linguas hominum, & Angelorum excedunt laudes illæ, laus verò Dei non est sterilis, facit talem qualem dicit, nisi invenerit jam talem. Virgo itaque Sancta, Amica Dei, Columba Dei, tota puchra, tota Dei, sed etiam Deus totus Virginis, totus dilectus. Illa lilium inter spinas: ille lilium convallium. Ille coronat Virginem, illa coronat Deum in die desponsationis suæ. Imò ampliùs quod facit amor, id quod inter effectus ejus computat *Dionys. Areop. de divin. nomin. cap.* 4.

Facit

Facit extasim Divinus amor, non dimittens sui ipsorum esse amantes, sed amatorum. Quocirca Deus erat Virginis, & Virgo Dei, ita S. *Paulus* amans dicebat. *Vivo ego jam non ego, sed vivit in me Christus.* In quam rem facit quod dixit *Petrus Damiani serm. de Annunt.* A Domino electam & præelectam, totam eam rapturus erat sibi Spiritus S. & cælestibus insigniturus ornamentis. Inde veneratio tanta secuta in Angelis, quantam in uno eorum notavit *Laur. Justinian. Serm. de Annunt. ipsius (Virginis)* gratiæ plenitudinem cælestis nuntius præsensit, cognovit, manifestavit, & dixit: Ave gratiâ plena, salutat illam tanquam sibi Dominam honoreque dignissimam, atque â Deo singulariter electam, & dilectam.

7. Quia adhuc in terris admissa ad Visionem beatificam.

Consentiunt in hoc non pauci Patrum ac Doctorum. *Rupertus lib. 3. in cantic. Albertus Magnus in Mariali cap.* 132. *S. Antoninus* 4. *p. tit.* 15. *c.* 17. *Gerson in Magnificat. Dionys. Carthus.* & multi Scholastici inter quos *Suarez in* 3. *p. disputat.* 19. *sect.* 4. *Idem sensisse videtur S. Cyprianus sermone de Nativitate.* Virgini debebatur abundantior gloria, quâ Spirituali, & corporali intus, & extra Christi præsentiâ fruebatur. S. *Hieronymus tomo* 9. *Serm. de Nativitate.* Quotidie Divinâ visione fruebatur, quæ eam â malis omnibus custodiebat, & bonis omnibus redundare faciebat. S. *Petrus Damian. serm.* 1. *de Nativit.* Considera quia ipsa est, quæ in contemplatione dignitatis supervecta dulcedinem, in ipsius Dei substantiam lucidiores defixit obtutus; sed ut certum videtur non fuisse illi hanc visionem toto vitæ continuam tempore, ita ambigitur quando fuerit concessa. Alij in conceptione sua, alij in Filij, Alij in ejusdem nativitate, alij in resurrectione, alij denique putant in morte, sed *Gerson in Magnificat alphabeto* 82. *Lit. Q.* Lumen illud immensum stillabat aliquoties ad oculum mentis, intuendum se inde præbens, qualiter in via vidisse DEum Moyses, & Paulus existimantur. *S. German. Constantinop. orat. in dormit.* In hoc mundo ô Virgo degens, non peregrinabaris â Cælesti commercio. Subscribit illi *Rupert. lib.* 3. *in Cant.* Si enim dixit quisquam se fuisse raptum in paradisum, sive usq; in tertium cælum, & audisse arcana verba quæ non licet loqui, quantò magis tu Regina Cælorum persæpe Cælestibus interfuisti?

8. Quia est Deliciæ Dei.

Meritò â *Laur. Justiniano serm. de Nativit.* B. Virg. appellatur Filia prædilecta Patris æterni. *A S. Method. orat. de Hipap.* Thesaurus amoris Dei Patris. Erat enim ut S. *Bonav. docet speculi, c.* 5. verè Paradisus Dei in benedictionibus multiplicium deliciarum spiritualium. Quod veluti prosequendo *Petrus Damian. serm. de*

Annunt.

Annunt. ait. Locum voluptatis, intelligo uterum Mariæ, in quo cumulavit omnes delicias deliciarum Dominus, de cujus delicijs S. Spiritus admiratorio sermone in amoris sui cantico sic eructat: *Quæ est ista quæ ascendit de deserto deliciis affluens?* Nunquid in Angelis habet voluptatem Altissimus? in quibus ipse reperit pravitatem? nunquid in stellis? nunquid in igne? &c. Non est locus voluptatis Deo: nisi uterus Virginis. *Hinc Sophron. dicit de Assumpt.* Verus Virgo hortus deliciarum. *S. Bernardinus tom. 3. serm. 11. art. 2. cap. 1.* Beatam Virginem vocat Requiem Christi ex *Psalmo* 131. Non tantùm quia in ea novem mensibus requievit: Verùm quia plus per quietum amorem, requievit in ea, quàm in tota alia creatura rationali. Unde illæ voces in Cantico. *Veni columba mea, immaculata mea, jam enim hyems transijt, imberabijt & recessit. Veni de libano Sponsa, veni coronaberis. S. Aug. de Incarn.* Hominem peperit Virgo decora, Virgo Sponsa, tota pulchra, tota speciosa, flos florum, Virgo Virginum, Regina Cæli, mundi gloria, ô digna digni, ô immaculata immaculati, ô sancta Sancti, ô Maria splendor mundi, gloria Cœli, qualem Filium nobis peperisti! ô felix fæmina inter cæteras benedicta, cujus Venter fuit reclinatorium Dei, sacrarium Spiritus Sancti, lectus eburneus Christi, thalamus Divinæ majestatis, & quia amor Divinus in quos fertur facit magis amabiles, amabiles verò reddit pulchritudo. Magnus infert *August. tom. 3. tract. 9.* Quantùm in te crescit amor Dei, tantũ crescit pulchritudo, quia ipsa charitas animæ est pulchritudo. Et ante S. Aug. *D. Dionysius de Divin. nomin: cap. 4.* Deus mittit universis justis pulchrificas radij sui irradiationes. Si universis? quid illi, quæ juxta *S. Bonaventuram in Speculo* Mater ditissima, quæ clavem thesaurorum SS. Trinitatis, & thesaurum indeficientem Dei hæreditatis tenet? clavem scilicet pulchritudinis, formositatis, amabilitatis; Vide quò hic amor progreditur, & audi mellifluum Doctorem *serm. signum magnum.* Quàm familiaris facta es ô Domina! quàm proxima, imò quàm intima fieri meruisti, quantam invenisti gratiam apud DEum (Audi deliciantem amorem seu potius specta) in te manet & tu in eo! & vestis eum, & vestiris ab eo! vestis eum substantiâ carnis, & ille te vestit gloriâ majestatis suæ! vestis solem nube, & ipsa sole vestiris! *S. Joan. Damascenus 27. Jan. ode 5.* vocat illam Suave spirans olfactorium Numinis.

9. Quia est gaudium SSmæ Trinitatis.

Postquam *in sermone suo cap. 1. versus finem* quem *S. Brigittæ dictavit Angelus*, descripsit, ex quam selectis elementis corpus B. Virginis fuerit compositum, addit: Et ideo ô Maria à principio omnia creanda in Dei conspectu, ad ejus gaudium maximum, plurimum excellebas &c. Unde sicut Trinitatis Personis de te erat unum gaudium, ita ad te omnes unam habent charitatem. *Et cap. 2.* Gaudebat Noe de

arca

arca sua antequam fabricaretur, gaudebat summè de te Deus antequam te crearet. Ubi Angelus comparat Arcam cum S. Virgine. Et *cap.* 3. Diligebat Abraham Patriarcha Filium suum Isaac, statim cum illi Deus filium nasciturum promisit multis annis antequam conciperetur; sed majori charitate te ô dulcissima Virgo Maria, antequã aliquid crearetur, ipse Deus omnipotens diligebat, quia præsciebat ab æterno, te sibi ad magnum gaudium nascituram, & pergit Angelus in comparatione Isaaci cum Virgine. Sed *cap.* 8. amplius quid habet. O Domina spes nostræ salutis, honoris Dei corona justè appellari poteris. *Cap.* 10. Venerabilis Anna verè nuncupari potest omnipotentis Dei gazophylacium, quia ipsius thesaurum sibi super omnia sibi amabilem recondebat in utero suo; ô quàm propè erat jugiter cor Dei huic thesauro! ô quàm piè & alacriter huic thesauro oculos suæ majestatis infixit! qui postmodum in Evangelio suo sic ait. *Ubi est thesaurus tuus, ibi & cor tuum.* Verè in Virgine fuit cor Dei.

10. Quia est omnia DEO.

Fontem illam DEo esse, in quo sumus visuri DEum, asserit *Sophron. serm. de Assumpt.* Virgo est fons signatus totius Trinitatis sigillo, ex quo fons vitæ manat in cujus lumine videbimus lumen. *Isid. Jerosol. lib. de laud. Virg.* vocat Trinitatis complementum, nimirum in his quæ à S. Trinitate, circa humani generis redemptionem præfinita fuerunt. S. *Epiphanius serm. de Deip.* cælum, templum & thronum Divinitatis. *S. Chrysologus* templum, ita enim *serm:* 144. Virgo factum est magnum Deitatis templum, quæ erat pusillum humanitatis hospitium. Consonat *S. Damascen. lib.* 4. *de fide cap.* 5. postquam Virginem cum templo Salomonis comparavisset dixit: Ad hunc modum Virgo Sanctissima Sanctitatem consectatur, sanctumque & admirabile ac Summo Deo dignum templum exstitit, templum Dei sanctum. Sed *S. Anselmus* plurima coacervat quæ Deo in se Virgo sanctissima exhibet, ita enim loquitur de illa *lib. de laud. Virg. cap.* 22. Virgo, Virgula radicis, gemmula floris, aurora solis, nutus Patris, genitrix & germana Filij, & simul sponsa, & felix vernacula; sanctarum socrus animarum, supernorum Regina Civium, columba inter sexaginta reginas. Fuit enim columba adhuc in foraminibus petræ id est originis. De qua Isa: 55. *Attendite ad petram unde excisi estis*, quia scilicet in origine sua immaculata & innocens, inter ipsas Reginas una columba; nec primam visa habere similem, nec sequentem. Semper pura, semper columba, evolans super Reginas. Verùm adhuc pleniore calamo has Virginis definitiones exhibet *S. Bernardus serm.* 3. *super salve Regina*; *aut quisquis ille est.* Ipsa tabernaculum Dei, templum, domus, atrium, cubiculum, thalamus, sponsa, filia, arca diluvij, arca testamenti, urna aurea, manna, virga Aaron, vellus Gedeonis, porta Ezechielis, civitas Dei, cœlum, terra, sol, luna

ſtella matutina, aurora, lucerna, tuba, mons, fons, hortus, lilium convallium, deſertum, ipſa eſt terra promiſsionis lacte & melle manans, ſtella maris, navis, via in mari, ſagena, vinea, ager, arca, horreum, ſtabulum & præſepe, ſubjugale, apotheca, aula, turris, caſtra, acies, populus, regnum, ſacerdotium, ovis, paſcua, paradiſus, palma, roſa, fluvius, porta, columba, columna, veſtis, margarita, candelabrum, menſa, corona, ſceptrum, panis, oleum, vinum, arbor, virga, cedrus, cypreſſus, platanus, cinamomum, balſamum, myrrha, thus, oliva, nardus, crocus, fiſtula, calamus, ſtorax, ſoror, & mater eſt, & ut breviter concludam de hac, & ob hanc & propter hanc totus mundus factus eſt, & hæc gratiâ Dei plena eſt, & per hanc redemptus homo eſt, Verbum Dei caro factum eſt, Deus humilis, homo ſublimis, *uno verbo Virgo & Deus omnia.*

CAPUT II.

Beatam dicit Mariam Chriſtus Dn9.

1. Quia quodammodo eſt idem cum illa.

TEſtatus id *Dionyſ. Carthus lib.* 10. *de præconiis Virginis art.* 21. Unio ex amore procedit, tantò itaque ſpecialiùs, ac eminentiùs DEus dilexit, & prælegit Mariam, quantò intimiùs, propinquiùs, ac familiariùs ſe illi univit, ſed huic Virgini ſe Deus conjunxit, non ſolùm per gratiarum charismata, per illuminationem, per dilectionem, aut adhæſionem extrinſecam, ſed etiam per naturalem, ac realem quandam identitatem, quia factus eſt aliquid ejus, eo modo, quo proles eſt aliquid ſui Parentis, etenim aliquid ſubſtantiæ Virginis ſacræ aſſumpſit, & hypoſtaticè, atque realiter ſibi univit, & habitavit in medio ejus. Idem aſſeruit *Arnoldus Carnotens.* Una eſt Mariæ & Chriſti caro, unus ſpiritus, una charitas, ex quo dictum eſt ei Dominus tecum, inſeparabiliter perſeveravit promiſſum & donum: & Filij gloriam cum Matre non tam communem judico, quàm eandem. Et hæc quidem de Virgine ratione Maternitatis. Alia eſt unio quæ procedit ex amore, de hac *S. Anſelmus lib. de excellentia Virg. capite* 3. Amorem quem Pater & Mater filijs debent, Filio ſuo debet hæc feliciſsima Mater, amorem etiam quem debet quilibet filius ſimul ſuo Patri & Matri, ille Filius veræ Virginis debet ſoli Matri: Et quia ut docet *Albertus Magnus*, anima plus eſt ubi amat, quàm ubi animat. Anima itaque JEſu plus fuit in Maria, quàm in JEſu, & anima

Mariæ

Mariæ plùs in JEſu, quàm in Maria. Imaginis aut ſimilitudinis nomine hanc identitatem alij explicuerunt. *S. Anaſtaſius Sinaita lib. 6. hexam.* Quomodo eſt Mater Dei ejusmodi non ferens in ſe integram & illibatam fœtus ſui imaginem? *Nicolaus Monachus epiſt. ad Petrum Cellenſem,* ubi loquitur de immaculata Virginis conceptione hæc dixit: Sicut in cælo qualis Pater, talis Filius, ſic & in terra qualis Filius talis Mater. *Sinaita lib. 6. hexam.* quòd paulò ante nomine ſimilitudinis expreſſerat, probat ex unitate eſſentiæ, & ait: Quis mihi dic quæſo, aut ex hominibus, aut ex dæmonibus audebit dicere? quòd ea quæ eſt cum Deo ejusmodi ſimul eſſentiâ (quod carnem attinet) non ſit ad imaginem & ſimilitudinem ejus qui ex ipſa eſt natus. *S. Theophanes 12. Jan. ode 4. in Mæneis.* Nobis Virgo progeneras ejusmodi Filium, qui & in Divinitate æqualis Patri cerneretur, & tibi ſeſe gignenti fieret conſubſtantialis. Idem dixit etſi alijs verbis *S. Bernardinus ſerm. 1. de nomine Mariæ,* Virgo viciniſsima Filio Dei per carnis identitatem, quia eadem caro quæ fuit Virginis Matris, fuit caro Filij Dei: *Idem tom. 1. ſerm. 61. artic. 1. cap. 10.* De carne Virginis benedicta, & in parte corporis ejus exciſa, conſiſtit & perficitur, & terminatur totum decus & pondus Sacramentorum Eccleſiæ. Quod ipſum antea docuit *S. Auguſtin. in Pſal. 98.* ex quo verba S. Bernardini lucem accipient. De carne Mariæ carnem accepit, & ipſam carnem dedit nobis manducandam ad ſalutem. *Et apud eundem ſerm. de Aſſumpt. B. V.* quòd iſta maneat defacto identitas ita dicitur. Caro Chriſti quamvis gloriâ reſurrectionis fuerit magnificata, eadem tamen manſit, quæ ſuſcepta eſt de Virgine, quod *S. Bernardus* proſequitur *ſuper miſſus.* Cum Dominus ſit cum omnibus Sanctis, ſpecialiter tamen eſt cum Maria, cum qua utique illi fuit tanta conſenſio ut illius ſibi non ſolùm voluntatem, ſed etiam carnem conjungeret, & de ſua Virginisque ſubſtantia, unum corpus efficeret, vel potiùs unus Chriſtus fieret. *Petrus Bleſenſis ſerm. 2.* De Aſſumpt. eandē identitatē explicat. Vir & Uxor duo ſunt in carne una, expreſsiùs autē Mater & Filius ſunt una caro. Ut meritò dixerit *Hugo Victor. lib. de Verb. Incarnato coll. 3.* In cælo qualis Pater, talis Filius & in terra, qualis Mater talis Filius: in cælo cum Patre æternus & immenſus, in terra cum Matre immaculatus. Quod fuſiùs exponit *Petrus Damian. ſerm. 10.* de Nativitate B. Virginis. Quatuor modis ineſt Deus omnibus creaturis. *Primo* modo eſſentialiter. *Secundo* modo operatione, *tertio* illuminatione, *quarto* autem modo ineſt uni creaturæ videlicet Virgini Mariæ identitate, quia idem eſt quod illa ſuo modo, taceat, & contremiſcat omnis creatura, & vix audeat aſpicere tantæ dignitatis, & dignationis immenſitatem. Et *rurſus ibidem.* Dominus tecum, inquit Archangelus, habitat in Angelis Deus, ſed non cum Angelis quia cum illis non eſt ejusdem eſſentiæ. Habitat Deus in Virgine, habitat cum illa, cum qua unius naturæ habet identitatem, hoc eſt aurum fulvum nimis, quo Salomonis thronus & veſtitus, quia tali modo Deus Virginem induit, & in Virgine indutus

eſt, ut meliore non poſſet. In eadem aſſertione eſt *Scriptor antiquus* apud S. Auguſtinum *Serm. 4. de Aſſumpt.* Putredo & vermis humanæ eſt opprobrium conditionis, â quo opprobrio, cùm ſit JEſus alienus, natura Mariæ excipitur, quam JEſus de illa aſſumpſiſſe probatur. Caro enim Jeſu, caro eſt Mariæ. *Et tom. 9. tract. 8. lib. de Aſſumpt. B. V. cap. 5.* hoc ipſum ulterius deducitur. Caro JEſu caro eſt Mariæ, & multò ſpecialiùs quàm Joſeph, Juda cæterorumque fratrum quibus dicebat Geneſ. 37. & 27. *Frater enim & caro noſtra eſt.* Ex quo conſequitur illud, quod affert *Arnoldus Carnot. lib. de laud. Virg.* Individua eſt Matris & Filij gloria, commune utriusque præconium, ut quod illius nomini impenditur huic erogetur. *Anaſt. Sinaita hexam. lib. 6.* Qui mihi dic quæſo, aut ex hominibus aut ex dæmonibus audebit dicere? quod ea quæ ejusdem eſt cum Deo (*Chriſto*) eſſentiæ non ſit ad imaginem & ſimilitudinem ejus, qui eſt ex ipſa natus? quomodo eſt enim Mater ejusmodi Filij, non ferens in ſe illæſam fœtûs ſui imaginem? *Anonymus apud Bloſium in dictis PP. c. 5.* Maria in poteſtate, ſapientia, dilectione, & cunctis charismatibus, donis, perfectionibus, atque excellentijs ſuper omnes creaturas benedicta Filio ſuo Redemptori noſtro quàm ſimillima, & proxima eſt. *Et ipſemet Chriſtus s. Brigittæ revel. extrav. c. 37. de S Virgine dixit.* Similitudo corporis ejus relucebat quodammodò in carne mea, & ſimilitudo omnium Virtutum reſplenduit perfectius in corde, & operatione ejus. *Euſeb. Emiſs. hom. in Vigil. Nativ. Dom.* Non habet Filius in hominibus parem, non habet Mater in mulieribus ſimilem; ſpecioſus ille præ filijs hominum, ſpecioſa illa quaſi aurora conſurgens. *Hugo Victor: tom. 3. collat. 3.* In cælo qualis Pater talis Filius, & in terra qualis Mater talis Filius. Non ſolùm verò hanc identitatem ex ſimilitudine ortam agnoſcit *Alb. M.* ſed aliam majorem, *ſerm. 3. de Aſſumpt. B. V.* B. Virgo ſoror Dei appellatur propter conformitatem, & hæreditatis identitatem, ipſa enim Filio ſuo conformis erat in vita: Sicut enim Filius Virgo fuit, ita & Mater Virgo ſemper permanſit, propterea idem Regnum & eandem hæreditatem participat cum Filio tanquam cohæres & propter has duas cauſas ſoror appellatur. *S. Anton. 4. p. tit. 14. cap. 15. par. 2.* Sicut Filius dicitur eſſe apud Patrem propter naturæ identitatem, quia eſt ejusdem naturæ, ſic Maria gratiam invenit ut ſit apud DEum, ſcilicet Filium, quia ſcilicet ejusdem naturæ cum eo ſecundum humanitatem, in qua eſt unum cum Matre, ſicut in Deitate unum cum Patre. Aliud adhuc advertit *Albertus Magnus*, in quo Virgo non ſolùm cum humanitate, ſed etiam cum Deitate Chriſti aliquo modo concordat, ita enim *ſerm. 7. de Nativ. B. M.* Beata Virgo eſt ſpeculũ Imperialis palatij, quod omnes electorum animæ ſummo deſiderio contemplantur, & in quo univerſorum Beatorum facies reſultant & elucent.

2. Quia

2. Quia in Matrem illam assumpsit.

Quæ dignitas, & quæ beatitudo quanta sit docet *S. Anselmus lib. de excell. Virginis cap. 2.* Hoc solùm de S. Virgine prædicari, quod Dei Mater est, excedit omnem altitudinem, quæ post Deum dici vel cogitari potest, & altissimum quid habet ad cogitandum, & ruminandum mens humana. Nimirum si beatius est dare, quàm accipere, illa Deo dedit carnem & gloriam quodammodò externam, quæ per incarnationem acquisita, unde posset aliquo sensu dici causa Dei, Mater enim est causa Filij, Filius autem est Deus, unde aliquam præcellentiam, prioritatem & nobilitatem acquirit, quæ non modicè ex eo increscit, quia hunc Filium ipsa liberè elegit, ut pareret, quod alijs matribus non evenit, sed & Filius Matrem hanc sibi designavit, & ad hoc paravit, uti canit *Ecclesia Græca in Menæis 25. Martij hom. de Annunt.* Deus Virginem providentia singulari perfecit, ut sacra Virgo ab ipso vitæ suæ principio tam omnino existeret pura, quàm esse puram decebat illam, quæ tanto bono id est Christo digna existeret. *Id est*, præseruauit à contradictione maculæ originalis. Ex quo etiam sanctitatem maximam infert. *Dion: Carthus. lib. 1. Initio de laudib. B. V.*

Post præstantissima, ac excellentissima gratiæ dona, ac opera assumptæ humanitati à Verbo collata: primum excellentiæ gradum sortita sunt munera gratiarum Virgini donata. *Et subijcit:* Sicut non decuit naturam humanam, nisi pulcherrimè atque incomparabiliter decoratam assumi à Verbo, ita nullatenùs dicendum fuit personam humanam effici Dei Matrem, nisi speciosissimè ac gloriosissimè ornatam, quantoperè verò ornatam inferre possumus *ex S. Thom. 3. part. q. 27. art. 5.* Unicuique datur gratia à Deo secundùm hoc ad quod eligitur; electa verò Virgo est ad eandem Maternitatem, de qua *S. Bonavent. speculi cap. 8.* docet. Virgo est Mater, quia majorem Deus facere non posset, majorem mundũ facere potest Deus, Majus Cælũ posset facere: majorem Matrem quàm Matrem Dei facere non posset Deus.

Quod ipsum etsi alio modo loquendi docet *S. Thom. 1. part. q. 25. art. 6. ad 4.* Humanitas Christi ex hoc quod unita est Deo, & B. Virgo quod est Mater Dei habent quandam dignitatem infinitam. Et certè plus fecit Deus Virgini faciendo Matrem, quàm si fecisset Sororem. *Albertus Magnus super missus cap. 180.* Major gratia non potest intelligi puræ creaturæ communicari, quàm esse Dei Matrem. Major hæc dignitas est, quàm si eam fecisset Sororem, quia hæc relatio est æqualium, Maternitatis est majorum. Et quoniam de relatione agimus, eam ex termino etiam æstimemus: Ut quanta sit Virgo ex fructu sui ventris cognoscatur, juxta dictum *Matth. 7. Ex fructibus eorum cognoscetis eos.*

Et ita argumentatur *Basilius Seleuc. orat. de Annunt.* Si Petrus ob id B. appellatur, regnique cælorum claves sortitus est, quia Christum Dei Filium palàm confessus est: quomodo ea super omnes prædicanda non est, quæ illum parere meruit, quem ille confessus est. Utrumque collegit. *S. Thom. de Villa nova serm. 3. de Nativit. Virginis.* Antequam conciperet Filium Dei, jam idonea erat, ut esset Mater Dei, sed qualis est hæc dignitas? utique habet quandam infinitatem esse Matrem infiniti, & omnipotentis. Quæ autem excellentia, quæ perfectio, quæ magnitudo decuit eam, ut esset Mater Dei! hic jam silet lingua carnis, excedit enim intellectum & loquelam magnitudo Virginis, non solùm nostram, sed etiam suam; fecit mihi inquit, magna qui potens est, sed quàm magna nescio, an ipsamet valeat comprehendere. Unde melius eam silentio veneremur, sicut scriptum est *Psal.* 48. Tibi silentium, laus, secundùm translationem Chaldaicam. Ubi dicimus. Te decet hymnus in Sion quia verè omnis laus silentium est, & cùm finierit homo laudare, tunc incipit, imò nec locutus est, propter quod S. Evangelistæ de laudibus ejus silent, quoniam ineffabilis est ejus magnitudo, satis fuit de ea dicere, de qua natus est JEsus.

Et S. Bernard. serm. signum magnum. Quod verus Deus, & homo prodijt ex Maria abyssus est luminis, nec facilè dixerim, quòd vel Angelicus oculus ad hujus fulgoris vehementiam non caliget. *S. Bernardin. tom. 2. serm. 51. art. 3. cap. 1.* Tanta fuit perfectio Virginis, ut soli Deo cognoscenda reservetur, juxta illud Eccles. 1. *Ipse creavit me in Spiritu S. vidit, dinumeravit & mensus est*, scilicet ipse Deus solus.

3. Quia Dominam illam sibi certo modo constituit.

Gerson. serm. de Annunt. Hodie Domina nostra altius nomen accepit & perfectius quod esse posit homini post nomen Filij, & est, quòd Mater Dei dicatur, meliùs eam appellare non possumus, quoniam per hoc habet veluti authoritatem, & naturale Dominium ad totius mundi Dominum, & à fortiori ad omne id quod huic subjectum est Domino, ita quòd in nomine suo omnia flectantur, in cælo & in terra, & in inferno, per hoc accepit plenitudinem gratiæ non solum pro se, sed etiam pro omnibus hominibus. Sed pridem hoc Dominium expresit S. Lucas cap. 2. cùm dixit. *Et erat subditus illis.*

Quod *S. Bernardus* admiratur *serm. 5. super missus.* Ille cui Angeli subditi sunt, cui Principatus & potestates obediunt, subditus erat Mariæ! nec tantùm Mariæ, sed etiam Josepho propter Mariam! *Richardus lib. 1. cap. 5.* hoc ipsum expresit. Maria majus aliquid cæteris hominibus sanctis sortita est, ut non solùm ipsa subjiceretur voluntati Domini, sed etiam Dominus voluntati ipsius, ut per hoc meritò diceretur Dominus esse cum ea.

Quantùm

Quantum verò jus natura Parentibus in filios dederit, deducit *Lessius lib. 2. de justitia cap. 5. dub. 4. num. 17. & cap. 21. v. 7. Exod.* Quod scilicet illos sibi servos facere, & loco sui in servitutem dare possint, agnoscebat Dominium & deferebat omnem venerationem Matri iste Filius. Et ut *Richardus à S. Laur. lib. 4.* docet. Multoties ut creditur, genu flexit coram Virgine Matre, & hoc notat *S. Bernardus tom. 3. serm. 11. Art. 2.* Misticè figuratum fuisse 3. Regum 2. ubi scriptum est quòd *surrexit Salomon in occursum Matris suæ & adoravit eam* &c. *quæ sedit ad dexteram ejus.* Ubi ait *S. Bernardinus.* Contemplare mirificam obviationem, quia surrexit Salomon in occursum Matris suæ, mirificam adorationem, quia adoravit eam, altissimam sublimationem, quia positus est thronus Matri Regis; surrexit igitur dulcissimus JEsus in occursum Matris suæ &c. Imo jam jam moriturus Christus Dominus, quid agit? *Arnold.* respondet, *tract. de Verbis Domini,* Christus cum moriturus erat quasi solum optaret vitam ut Matri obsequeretur, voluit vicarium obedientiæ, & curæ filialis in Joanne & observantiæ in reliquis fidelibus relinquere, siquidem mortem evitare non expediebat, ut hoc pacto & redimeret nos moriendo, & gratus esset Matri, relinquendo vicarios exhibendæ venerationis, quasi ipse fateretur, non se satis fecisse Matri pro suo desiderio.

Jure Matri huic applaudit *S. Method. orat. in hypap.* Euge euge quæ debitorem illum habes, qui omnibus mutuatur. Deo universi debemus, tibi autem etiam ille debet, ac proinde qui dixit honora Patrem tuum, & Matrem tuam, ut is decretum à se promulgatum observaret, & alios excederet, omnem Matri & gratiam & honorem impendit.

4. Quia fecit illam sui Regni Sociam.

Regem veneramur Christum Dominum cui tradidit Deus gentes ut illis imperet & in domo David regnet in æternum, sed en Reginam eorundem Regnorum *S. Damascenus in Menæis 27. Julij* ostendit, alloquitur atque adorat. Tu tanquam Regina Regi ex utero tuo effulgenti à dextris adjuncta es, velut Psalmista testatur. Consonat *Comestor* dum enim in librum Esther scribens illa *cap. 4.* explicat. *Non pro te sed pro omnibus hæc lex constituta est,* hanc paraphrasim ex parte Christi format nomine Estheris Mariam intelligendo, Noli timere propter subditos data lex est, tu verò mihi conregnas. Hujus imperij effectum *Arnold. Carnoten. de laudib. Virg.* assignat, communia cum Christo laudem, gloriam, & præconium, ita enim ait: Cum debitæ venerationis summa ad Christum respiciat, ex cujus plenitudine roratum est desuper, quod Maria prædicatur gratiâ plena, manifestum est esse individuam Matris, & Filij gloriam, & commune esse utriusque præconium, cujus definitio omnem superat intellectum.

Hanc

Hanc ſanctam Virginem deſignabat Berſabee Mater Salomonis 3. Reg. 7. cui non ſolum aſſurrexit Salomon, ſed *poſitus eſt thronus Matri Regis, quæ ſedit ad dexteram ejus.* Hanc Eſther cap. 2. Quam dilexit Aſſuerus *ſuper omnes mulieres, & poſuit diadema Regni in capite ejus:* Idque in tantum, ut cant. 8. ſcribitur *innixa ſuper dilectum ſuum,* non jam ſupra ancillas. Hinc *S. Hieron. in cap.* 1. *Marci* vocat illam Principem cum Deo. Et *Bernard. ſerm.* 1. *de Aſſumpt.* ait: Sicut nullus in terris locus dignior fuerat uteri Virginalis templo; ita nec in cælis eſt Regali ſolio, in quo Mariam Mariæ Filius ſublimavit.

5. Quia eſt ejus Thronus, Sceptrum, & Purpura.

Chriſti Domini Regnum Angelus Luc. 1. oſtendit eſſe *in Domo David,* ſed quorum David Rex fuerat? Paralip. 1. *Convenerunt ad eum omnes mæſti, afflicti, ære alieno graves & regnavit ſuper eos.* Sceptrum Chriſti eſt Virgo, ſed in *Domo David,* ad quem ſenſum videtur reſpexiſſe S. *Joſeph Confeſſor relatus in Menæa Græcorum* 25. *Julij:* Ubi Virginem affatur. Intaminata Virgo planè eſt, ipſum Domini ſceptrum ſuper res omnes admiratione diginſsimum, me de laqueis exime adverſarij doloſiſsimi.

Per Arcam veterem figurabatur Virgo, quæ inter cætera continebat Virgam, quæ Chriſti D. ſceptrum fuit, ita pſalmus 109. *Virgam virtutis ſuæ emittet Dominus ex Sion, dominare in medio inimicorum tuorum.* Sed hæc Virga fuit ſimul cum Manna ut juxta Pſal. 22. conſolationi eſſet. In idem recidit quod dixit *Hugo Carenſis in Pſal.* 109.

Significata eſt Maria per Virgam Aſſueri de qua Eſther 8. dicitur; quod *extendit contra eam Virgam auream,* & hoc fuit *ſignum clementiæ.* Sic Deus B. Virginem nobis dedit ut ipſa mediante gratiam ejus inveniremus, & ulteriùs accommodè hic dici poteſt cuivis peccatori quod dictum Eſtheri 15. *Accede & tange ſceptrum,* ſed à ſceptro ad purpuram ducit *Alcuinus lib.* 3. *de Trinit.* Sicut Conchylis ſanguinem lana ſuſcepit, ut purpura ex eadem lana imperiali Majeſtati tantummodò digna fiat, quâ nullus alius induitur, niſi auguſtâ præditus dignitate: ita Spiritus S. ſuperveniens in B. Virginem, Virtute Altiſsimi obumbravit eam, ut lana fieret Divinitate purpurata ſolummodò æterno Imperatori indui digniſsima.

Quod Thronum attinet, non ſolùm ut *S. Athanaſius* 25. *Dec. apud Surium.* Thronus Dei per Virginem Mariam figurabatur, ut apud *S. Auguſt. de Aßumpt.* dicitur. Facta Thronus Dei & Aula Regis æterni. Sed & *S. Ildefons. ſerm.* 3. *de Aſſumpt.* ait: Facta eſt Thronus quæ fuerat in carne templum Divinitatis.

6. Quia proxima Chriſto Domino in gloria.

Hanc gloriam noſtræ Virginis deſcripſit Angelus in *ſerm.* quem dictavit *B. Brigittæ cap.* 4. Intuebantur quoque (ab origine mundi Angeli) in illo Benedicto ſci-

licet in Deo creatore suo sedem quandam reverendam, ipsi Deo ita propinquam quod imposibile videbatur aliquam aliam sibi sedem fieri propiorem, & hoc tamen increatum, *(idest nondum creatum)* esse noverunt, cui ab æterno sedes illa extitit præparata, ex intuitu etiam claritatis Dei omnes & sine dubio in uno puncto, ita Divina charitas inflammabat, quòd quilibet alium, sicut se ipsum diligebat, verùm tamen Deum maximè, & super omnia, atque illud increatum (*nondum creatum*) plus se ipsis amabant quod in sede propinquiori Deo erat collocandum, videbant enim Deum illud increatum summè diligere, & de illo permaximè gratulari: ô omnium consolatio Virgo Maria! hoc ipsum tu es ad quod Angeli in principio suæ creationis ita arserunt charitate, quòd licet ex suavitate, & claritate quam ipsi in Dei visione & appropinquatione habebant, ineffabiliter lætabantur, plurimùm tamen ex eo gavisi sunt, quòd tu ipsi Deo propinquior fieri debebas, ex eo quòd majorem charitatem, majoremvè suavitatem, quam ipsi habebant, tibi noverant reservari.

Videbant enim etiam super sedem illam coronam quandam tantæ pulchritudinis, tantæquè dignitatis quòd nullius majestas nisi solius Dei ipsam debebat excellere; Et certè in eadem Hierarchia cum Christo D. considet, quod videtur innuere Ecclesia latina dum canit. *Assumpta est Maria ad æthereum thalamum in quo Rex Regum stellato sedet solio.* Nimirum ut sicut primus Adam in eodem secum paradiso habuit Evam suam, ita & secundus.

Hoc ipsum sentit *Alb. Magn. Super missus, & Damiani serm. de Assumpt.* cùm dicit: Virgo ad thronum Dei Patris evehitur, & in ipsius Trinitatis sede reponitur. *Et Sophron. de Assumpt.* Meruit pervenire Virgo, ubi Christus pro nobis intravit. Atque ita ut *Damianus* habet *serm. de Nativ. Virg.* Quid quid majus est, minus Virgine, solumquè opificem Deum, opus istud supergredi. Ita ut *Epiphan. Orat. de Virg. laudibus.* Virgo solo Deo excepto cunctis superior existit.

Quod ipsum dixit *Andr. Cret. Orat. de Assumpt.* Excepto Deo solo est omnibus altior. Et *Idiota* Virginem alloquendo. Nemo æqualis est tibi, nemo major te nisi Deus. Et quod sequitur *Epiphan. orat. de laudib. B. Virg.* addit. Nulla comparatione cæteris omnibus superis exercitibus gloriosior. *Et S. Damascenus orat. 1. de dormit. Virgin.* Dei Matris & servorum Dei infinitum est discrimen. *Et Damiani serm. 45.* Gloria quæ Mariam de hoc mundo transeuntem excepit, principium ignorat, nescit finem. *Arnold. Carnot. lib. de laud. Virg.* Filij gloriam cum Matre non tam communem judico, quàm eandem, &c. Constituta super omnem creaturam, &c. Quicunque JEsu curvat genu, Matri quoque pronus supplicat. In idem ferè recidit quod scripsit *Albert. Magn. in Mariali cap. 236.* Sicut dicitur Filius Dei esse apud Patrem, & Verbum erat apud Deum propter identitatem naturæ, sic etiam dici potest, Mater esse apud Filium, propter identitatem naturæ, in qua unum est. Quam consequitur quædam

identitas gloriæ, ut *idem* prosequitur *cap.* 237. Hæc omnia apud Deum invenisti ô Maria, apud, dico, propinquissima similitudine, dignitate, familiaritate, naturæ unitate.

Apertiùs hoc S. *Ildefonsus serm.* 10. *de Assumpt.* Maria collocatur in throno â dextris virtutis Dei, sicut canitur in psalmis. *Adstitit Regina à dextris* meis. Scilicet eo loci ubi *S. Stephanus* viderat Christum Dominum. Unde *S. Anselm. lib. de excellentia Virginis* gloriam ejus vocat immensam. De *B. Oringa Christiana* refert in ejus vita *Sylvanus Razzi*, quòd in raptu quodam vidit Deum in gloria, sed ipsa quoque vidit gloriosam Deiparam in uno throno cùm Filio consìdentem, eodem conspicuam splendore, alba veste pretiosissima indutam.

Hanc porro Augustam Reginam Angeli ac Sancti omnes venerabantur singulari gaudio exultantes &c. Nec fuisse visionem vanam testatæ sunt dotes gloriosorum corporum, quas *Oringa* de eo raptu retinuit. *Gerson* verò etsi non eundem thronum cum Filio Matri assignat, unam tamen integram Hierarchiam altiorem omnibus alijs constituere docet *tract.* 4. *in Magnif.* Virgo sola constituit Hierarchiam secundam sub Deo Trino & Uno Hierarcha primo & summo, apud quem Hierarcham humanitas Filij sui sola sedet sublimata à dextris virtutis Dei per veritatem suppositi. *S. Bernardinus tom.* 3. *serm.* 11. *art.* 3. Sicut Benedictus Jesus sedet â dexteris Patris, id est in potioribus bonis æternis, sic ista gloriosa Virgo in potioribus bonis Filij sui juxta ipsum in Throno sublimata consedit. *Et ser.* 61. B. Virgo super Angelos coronatur, ut intra Trinitatis gloriam, ipsa sola sit amplius evecta. *Guericus Abbas Ignacensis serm.* 1. *de Assumpt. B.V.* Non immeritò creditur sine injuria vel invidia cæterarum sedium, quoddam esse speciale solium Regis excelsum, & elevatum super gloriam omnium; Mariam dico exaltatam super Choros Angelorum ut nihil contempletur supra se Mater, nisi solum Filium, nihil miretur super se Regina, nisi solum Regem. *Sophron. serm.* 4. *de Assumpt.*

Post Christum gloriosa Virgo resedit, sic enim confidenter ubique sancta canit Ecclesia quod de nullo alio sanctorum fas est credere, ut ultra Angelorum, & Archangelorum dignitatem meritò transcenderit. Nimirum ut *S. Gregor. in lib.* 1. *Reg. cap.* 1. Fuit B. Virgo Maria quæ omnem electæ creaturæ altitudinem electionis suæ dignitate transcendit, est enim ut eam vocat *S. Andreas Cret. orat.* 3. *de dormit. Virg.* Tremendæ dispensationis magnificum opus, in quod desiderant Angeli prospicere, & omnium miraculorum, si quæ usquam modo evaserunt consummata sedes.

7. Quia est Templum sacrificantis Christi.

Mirum est quod *in Menæis* 1. *Jan. dixit S. Damasc.* Maria Virgo est summa Christianorum Antistes. Quia ut opinor non solùm materiam sacrificij per quod mundus

mundus reconciliaretur dedit, verùm etiam templum se exhibuit, in quo illud sacrificium immolaretur. Ita enim *Proclus Constantinopoleos Præsul orat. de laud. Virg.* affatur Virginem.

O Templum in quo ipse Deus factus est Sacerdos, naturam non demutans. Idquè est Templum Salomonis de quo 2. Paralipom. *Oculi mei erunt aperti & aures meæ erunt erectæ ad orationem ejus, qui in loco isto oraverit. Richard. à S. Laur. de laud. B. Virginis lib. 2.* Maria designata est per templum Salomonis; erat credo in Maria, seu in templo, qui sub tutela, & protectione Mariæ, vota & preces suas offert Deo. *In Menæis Feb. 1.* Virgo ipsissimum Dei templum, ut nos quoque Spiritus S. templum efficiat.

Quod explicatiùs prosecutus explicat istud templum *S. Ambros. lib. 2. de Virg.* Si corpus Virginis Dei templum est, quid est animus, qui tanquam membrorum cineribus excitatis, sacerdotis æterni redopertus manu, vaporem Divini ignis exhalet. Sed ad sacrificium hujus templi progrediamur, & dicamus cum *S. Epiphanio de laudib. B. Virginis.* Ave Clibanus intellectualis, qui ignem & panem vitæ calidum mundo in esum attulit, de quo Salvator mundi Christus ait: *Accipite & comedite hoc est corpus meum quod pro vobis* frangitur *in remissionem peccatorum. Et cum Damasc. orat. de dormit. B. Virginis.* In te natura humana subcinericium panem, hoc est sui primitias; ex tuis puris sanguinibus obtulit; ideo in Canticis: *Venter tuus sicut acervus tritici, umbilicus sicut crater tornatilis,* ut secundum ritum Melchisedech sacrificio vinum & panem appararet.

Quod quasi explicans *S. Bernardin. tom. . serm. 61. art. 1. cap. 10. ait.* Decarne Virginis Benedictæ & in parte corporis ejus excisa consistit, perficitur & terminatur totum pondus ac decus sacramentorum Ecclesiæ. Hinc *S. Chrysost. in Liturgia* implorat Virginis intercessionem, ut sine condemnatione accipiat immaculatum tuum donum (Eucharistiam in remissionem peccatorum) Ad quam accedentem monet *B. Laur. Justinian. serm. de Nativitate B. Virg.* Hoc manna quod in utero B. V. repositum, tibiquè expositum, ac appositum, gratiam contemplare, quæ tale excepit munus, talem genuit prolem, quæ te corporis sui mannâ reficeret.

8. Quia est Socia laborum Christi Domini circa Ecclesiam.

Illa Summum nostrum Pontificem mitrâ coronavit. S. *Ambr. lib. de instit. Virg. cap. 16.* Beatus Mariæ uterus, qui tantum Dominum coronavit. Quando formavit, coronavit eum, quia hoc ipsoquod ad omnium salutem eum concepit & peperit, capiti ejusæternæ pietatis coronam imposuit, ut per fidem credentium,

 fieret

fieret omnis viri caput Christus. *Et Cassiod. in Cantic.2.* Mater sua eum coronâsse dicitur, quia Virgo Maria illi de sua carne, carnis materiam præbuit in die desponsationis ejus, hoc est in tempore Incarnationis, quando sibi Ecclesiam conjunxit: Materiam etiam Eucharistici dedit sacrificij.

Vult de hac re audiri *Damian. serm. 2. de Nativit. B. Virg.* cum ait: Hîc dilectissimi fratres mei, hîc rogo perpendite, quàm debitores simus huic B. Dei genitrici, quantasquè illi post Deum de nostra redemptione gratias agere debeamus; illud siquidem corpus Christi; quod Beatissima Virgo genuit, quod in gremio fovit, quod in fascijs cinxit, quod Maternâ curâ nutrivit, illud inquam, absque ulla dubietate, non aliud de S. Altari percipimus.

Alias adscribunt laborum partes B. Virgini *Patres S. Cyrillus hom. 6. contra Nestorium inquit:* Per te Virgo Fideles ad sacrum baptisma pervenerunt. *S. August. lib. de Virg. cap.6.* Eandem conversionem gentium Virgini attribuit, dicendo. Hæc est Mater cunctorum membrorum Salvatoris, quæ cooperata est charitate, ut fideles in Ecclesia nascerentur.

Eandem S. *Petrus Chrysolog. serm.* 146. Maria Mater vocatur, & quando non Maria Mater? Nonnè hæc euntem populum de Ægypto concepit in utero, ut emergeret Cælestis in novam Creaturam renata progenies? *Et infra:* Ut semper Maria humanæ prævia sit salutis, populum quem unda generatrix emisit in lucem ipsa jure præcessit.

Eandem *Albertus Mag. super missus.* Omnium Sanctorum, quos per spiritualem gratiam mediante Virgine regeneravit Deus, dicitur Mater ipsa Virgo. Ipsa se Magistram post obitum Christi D. præstitit Ecclesiæ; illa decidit quæstiones dubias in Concilio Jerosolimitano. Ita sentit *Rupertus Abbas in Cantic. 4. & Cant. lib.1. de B. Virg. cap.1. Et Divus Bernard. innuit serm. signum magnum* Actorum primi verba expendens, *Hi omnes perseverabant unanimiter &c.* Hoc ipsum profitetur Romana Ecclesia, dum accinit Virgini. *Cunctas hæreses sola interemisti in universo mundo.* Quod quasi explicat *Bernard.* dicendo *l. c.* Contriti sunt insidiatores, conculcati supplantatores, confutati derogatores. Quare meritò *Cyrillus Alexandrin. Epistol. 5. contra Nestorium*, Virginem appellat. Sceptrum orthodoxæ fidei. *Angelus in eo sermone quem B. Brigittæ de Virg. Excellent. dictavit hæc ipsa cap.19. habet:* Ascendente suo benedicto filio ad Regnum suum gloriosum, Virgo Maria in hoc mundo ad bonorum confortationem remanere permissa est; erat enim Magistra Apostolorum, Confortatrix Martyrum, Doctrix Confessorum, clarissimum Speculum Virginum, Consolatrix Viduarum, in conjugio viventium Saluberrima Monitrix, atque omnium in fide catholica perfectissima Roboratrix. Ob hanc causam reor appellatur à *S. Epiph. Orat. de laud. Deip.* Thesaurus dispensationis, & Divinæ œconomiæ planè

arcanus & ineffabilis. *Et ibidem.* Thesaurus stupendus Ecclesiæ *à Richardo. A S. Laur: lib.* 72. Os Ecclesiæ. *A Buteone in hymno.* Firmamentum dogmatum Christianorum. *A Theophane in hymno de Assumpt.* Lampas multiluca. *Ab Epiphan. orat. de laud: B. V.* Lampas gestans lucem inextinguibilem sole splendidiorem. *Et rursus à Buteone in hymno.* Gloria veneranda Religiosorum, Sacerdotum. *Et rursus.* Fulcimen validum fidei. *A S. Bonavent. in psalt. Mariano* Firmamentum mirabile totius Religionis. *A S. Ildefonso serm.* 5. *de Assumpt.* Forma omnium Ecclesiarum. *Ab Andrea Cret. orat.* 2. *de Deip.* Exultatio olei unctionis. *A Jo: Geom: apud Corderum in Luc.* Mensa Panis vitæ. *A Bonav. in litan. B. V.* Dapifera deliciarum Dei. *Et rursus à B. But. in hymno Græco pag:*133. Vita mistici convivij. *Et à S. Germano orat. de Præsent. B. V.* Patrocinium omnium Christianorum, in quibus omnibus Sacramentorum & doctrinæ Christianæ, atque gubernationis ei cum Christo communio tribuitur.

9. Quia est Thesauraria Christi gratiarum.

Indicat *Salvianus lib.* 2. *de Ecclesia* quàm Deus sit ad benefaciendũ promptus. Extendit, (*inquit*,) Deus super spes nostras munera sua, & quod est maximum & rarissimum dona illius etiam vota vicerunt. Et *Basil. Seleuc. orat. cum ait.* Parturiens beneficentiæ Deus suæ munera, & habere clausum penes se thesaurum impotens, non est contentus prioribus, neque antè è dilargitis rebus sua bona circumscribit: nihilominus constituit opum suarum thesaurarios Cantic. 5. *Manus ejus tornatiles*, (legunt alij.) *Manus ejus Sphæræ cœlestes.* Nimirum sicut naturæ munera, pluviam, calorem, serenitatem, & ejusmodi sub distributionem dedit Sphærarum cælestium, ita omnes gratias sub dispensationem Mariæ. *S. Anastas. Sinaita lib.* 3. *Hexam.*

Versatus est Christus cũ proprio orbe, nempè cũ Maria. Hæc est illius Sphæra, & ideo fortassè *Ecclesia* canit illam, Januam cæli, Matrem Divinæ gratiæ. *S. Hieron.* postquam ex Apostoli mente ad *Ephes.* 5. Christum comparavit capiti nostro, Virginem collo assimilat, per quod communicatio fit corporis cum capite. *S. Bern.* alia imagine idem expressit *serm. de aqua ductu.* Aquæ ductus (inquiens) est Maria, qui plenitudinem fontis ipsius de corde Patris excipiens, in nos effundit.

Et *serm. signum magnum*, *claris verbis.* Totum nos DEUS habere voluit per Mariam. Cui concinit *S. Anton. in.* 4. *part. tit.* 15. *cap.* 20. Virgo est secundùm Christum nobilissima, per quam DEus suam providentiam & in homines misericordiam peculiari ratione exercet. *S. Theoph. in Menæis* 17. *Jan. ode* 7. Ex ipsa nobis donorum Cœlestium, quæ mentem humanam excedunt, scaturigo promanat, ut quæ

eſt torrens quidam bonitatis Divinæ. In eundem modum Sacram Virginem alloquitur *Damian. ſerm.* 1. *de Nativit. Virg.* In manibus tuis ſunt Theſauri miſerationum Domini, & ſola es cui (illos tanta gratia diſpenſandi) conceditur.

Quod ipſum pulcherrimâ imagine *Græca Eccleſia* 24. *Martij* exprimit, dum illam compellat, ô purum valdè vehiculum Divinitatis. *Et* 16. *Julij.* Quicunque radios â gratia Spiritus Sancti projectos haurire oculis capimus, illud inquam in occiduum Divini luminis jubar (*hoc eſt qui ſalvari & videre Deum cupimus*) omnes ad gratiæ fontem, (*id eſt ad Genitricem Dei*) accurramus oportet: ad ipſius enim votum, ſumma quæque dona Deus fidelibus communicat. Quia, ut *Bern. ſerm.* 3. *in Vigilia Nativit. D.* Indignus eras ô homo cui donaretur: datum eſt Mariæ ut per illam acciperes quidquid haberes. Et *paulò poſt.* Nihil nos Deus habere voluit, quod per Mariæ manus non tranſiret. Et *ſerm.* 2. *in Pentecoſt.* Meritò in te Maria reſpiciunt oculi univerſæ creaturæ, quia in te, & per te, & de te benigna manus Omnipotentis quidquid creaverat, recreavit.

Sed hoc ipſum fuſiùs deſcribit *S. Bernardin. art.* 2. *ſect.* 18. A tempore quo Virgo Mater concepit in utero Verbum Dei, quandam ut ſic dicam jurisdictionem, ſeu authoritatem obtinuit, in omni Spiritus proceſsione temporali: ita quòd nulla creatura à Deo obtinuit aliquam gratiam, vel virtutem, niſi ſecundùm ipſius piæ Matris diſpenſationem.

Hinc *Bernard.* devotiſsimus ait: Nulla gratia venit de cœlo ad terram, niſi tranſeat per manus Mariæ. Meminimus paulò ſuperiùs dictorum apud *S. Hieron.* Nunc totum proprijs verbis demus. *Serm. de Aſſumpt.* In Chriſto fuit plenitudo, ſicut in capite influente, in Maria verò ſicut in collo transfundente. Unde de Virgine ad Chriſtum Salomon ait: *Collum tuum ſicut turris eburnea*, nam ſicut per collum vitales Spiritus à capite deſcendunt in corpus, ſic per Virginem à capite Chriſto vitales gratiæ in ejus corpus miſticum transfunduntur. *Et poſt pauca.* Non timeo dicere quòd in omnium gratiarum affluxus quandam jurisdictionem habuerit hæc Virgo; de cujus utero, quaſi de quodam Divinitatis oceano rivuli, & flumina emanabant omnium gratiarum. (*Et rurſus.*) Omnia dona & virtutes & gratiæ ipſius Spiritus S. quibus vult, quando vult, & quantùm vult per manus ipſius adminiſtrantur.

Quarè *Rupert.* illud Cantic. 4. expendens. *Emisſiones tuæ paradiſus*, *ita ait:* Quidquid gratiarum, quidquid operationum, quidquid virtutum cæleſtium mundus accepit, emiſsiones tuæ ſunt ô Virgo. *Richard. à S. Laur. lib.* 10. dat quaſi horum cauſam; Benè Maria Gazophylacium utriusque Eccleſiæ, quia quidquid boni nobis pauperibus dare diſpoſuit munificentia Divina, in ipſa velut quodam gazophylacio congregavit. Unde dicta eſt gratiâ plena. *Et lib.* 1. *cap.* 4. converſus ad Virginem dixit,

dixit. Benedicta es gratiâ plena, ut ex tuo redundante totus hauriat mundus *Et ibidem cap. 6.*

Quidquid beatitudinis ab illo magno mari, id est ab illa infinita bonitate De ad genus humanum pervenit, totum per eam venam defluxit, & ideò quidquid nobis mittitur de supernis, per gratiarum actionem ad eam referendum est, per quam mediatricem habemus procul dubio quidquid gratiæ obtinemus. *S. Anselm. lib. de orat. exclamat.* O Fœmina plena es superplena, de cujus plenitudinis redundantia, respersa revirescit omnis creatura.

Quod ad duo reducit *Idiota cap.* 10. Peccatoribus impetras ô Virgo gratiam, quia advocata es miserorum, & honorantibus promittis gloriam, quia thesauratrix existis gratiarum. *Idem in prologo.* Thesaurus Domini es, & Thesauraria gratiarum Dei. *Dionys. Carthus. de vita solit.* In manibus tuis sunt omnes thesauri miserationum Dei. Sed hoc ipsum audiamus ex ore *Christi D. apud S. Brigittam lib.* 1. *cap.* 50. dum Matrem in hunc modum alloquitur. Nulla erit petitio tua ad me, quæ non exaudiatur & per te omnes qui petunt misericordiam cum voluntate emendandi, gratiam habebunt; Quia calor procedit à sole, sic per te omnis misericordia dabitur. Tu enim quasi fons largifluus, de quo misericordia miseris fluit.

Quod præconcepit *Priscus Orator de festo Acathistico dicendo.* Divinæ œconomiæ ac bonitatis Ministra illa Sanctissima prorsusquè immaculata Dei Genitrix. *Et S. Bernard. de precat. ad B. V.* Maria est Secretaria Magna Dei, ipsa est Thesauraria SSmæ Trinitatis, in eum sinum omnes thesauros absque mensura transfundit. Deus 3. *Reg.* 17. oleum multiplicaturus elegit domum viduæ, sed hæc Vidua ex mente *Richard. à S. Laur. lib.* 6. Typus erat Mariæ. Ibi Deus oleum communicationis bonorum ut loquitur *S. Hieron. in* 45. *Ezechielis* largitur. *S. Methodius in Hyppap.* sic de illa habet. Forceps carbonis purificantis, per quem immundi à cunctis sordibus purificantur.

Imò ita Virgo administrat thesauros Dei, ut nemo quidquam ex illis per aliquem alium queat accipere. *S. German. orat. de zona.* Nullus est qui liberetur à malis, nisi per te ô purissima, nemo est cui donum concedatur, nisi per te ô castissima, cui misereatur gratia, nisi per te ô honestissima. Quia ut *Damiani serm. de Annunt.* Per ipsam & cum ipsa & in ipsa hoc totum faciendum decernitur ita, ut sine illo nihil factum est, ita sine illa nihil refectum sit. Inde ut *Richard. à S. Vict. dixit.* Nihil à throno D E I Divini muneris defluit, quod per Mariæ manus non pertranseat. Et *Bern. serm.* 3. *de Nativit. Virg.* Nihil nos Deus habere voluit quod per Mariæ manus non transiret.

Hinc *à Buteone in hym.* dicitur Clavis Regia Christi, ubi videtur respexisse ad canonem *Eccles. Græcorum ode prim:* ubi sic Divam Annam illa *Ecclesia* alloquitur.

O Anna largitus est tibi Deus illam Progeniem quæ nobis gratiæ Divinæ januam aperuit. Et quidem ut *Richardus lib. 2. parte 1.* Maria non solum gratiam impetrat, sed etiam impetratam conservat, & hoc est necesse, quia citò bonum perditur, quod à largiente non custoditur. Propter quod convenit ei illud Eccles. 17. *Gratiam hominis quasi pupillam conservabit.* Hinc ex consilio *Alberti Mag. serm. in dedic. Ecclesiæ* applicantis Virgini hæc Apostoli verba. *Adeamus cum fiducia ad thronum ejus gratiæ* scilicet Mariæ. Ex adverso verò quod monuit *Adam de Persenia in Allegor. & trop. utriusq; testamenti* ad illa verba Eccles. 24. *Quasi oliva speciosa in campis.* Periculosum est ad punctum ab illa recedere, apud quam nostræ suavitatis deliciæ reponuntur, *divitiæ salutis, sapientia & scientia*, penes Virginem nostris usibus reservantur.

10. Quia Christus ejus cultores instar Filiorum habet, & quodammodò Deificat.

Doctrina hæc est *Græcæ Ecclesiæ in Menæis.* Filius tuus eos qui te uti Deiparam colunt per gratiam in filios adoptat. Sed adhuc expressiùs *ibid. 14. Martij ex S. Joseph Confess.* Ecce tuus ille filius, laudatores tuos propalàm in Cœlestis Patris sui filios adoptare cernitur. Et 23. *Julij.* Porrò Filius Dei eos omnes, qui te ut Deiparam seriò colunt, in filios suos dignatur adoptare per gratiam. *Eadem Ecclesia* 8. *April.* Christum moribundum ita Matri loquentem inducit. Desine lachrimari ô Mater lucis, sponte enim meâ, & patior ista, & morior, paulò post tamen à mortuis surgam, ut glorificem omnes, quicunque te laudibus venerabundi celebrant.

Et hoc est quod dicitur 3. Regum 8. Postquam templum ingressa est *Nebula*, ingressa est & *Gloria Domini.* Virgo de se ait Eccles. 24. *Sicut nebula texi omnem terram*; cujus itaque hæc *Nebula* subintrat pectus, sequitur & *Dei Gloria. S. Joseph. Conf.* 28. *Maij in Menæis.* Tu nævorum expers ô Domina, Regis omnium Thronus effecta es, in quo residens Christus, à ruina jam inveterata nos evexit; unaquè dignatus est Divino Trinitatis consessu, omnes illos, qui te pari cum amore, & fide magnis afficiunt laudibus. Quod ferè idem dixit *S. Theoph.* 16. *Jan. ode* 5. Ex qua prodijt indutus hominem Deus, qui cultores suos ô Virgo usque ad lumen suæ Divinitatis exaltat. Sed non solùm cultores Virginis efficiuntur filij Dei, & gloriæ illius participes, verùm etiam quodammodò Deificantur. Ita *Ecclesia Græca in Menæis* 27. *Maij.* Per te à vano Divinitatis, per serpentem Evæ suggesto mihi desiderio retractus, planè sum Deificatus.

Idipsum *S. Joseph Confess. ibid. Jan.* 4. *ode* 1. Et *S. Sophron. Patriarcha* 8. *Jan. ode* 9. Cùm me totum Deus vellet transformare in Deum, totum univit se tibi ô Maria, sicquè novum, & incomprehensum repræsentatur mysterium. *Et S. Stephan.* 9. *Jan. ode* 4.

ode 4. Cælestis ille Filius tuus terrigenis similis factus, eosdem cœlestes effecit, atque in nostra natura ad patiendum idonea dolores perpessus, liberaliter nobis impatibilitatem suam Divinam communicavit. Ex quo 13. *Jan. ode* 8. supra nominatus *S. Joseph* ita Divam hanc affatur. Per te pristinus aperitur paradisus & in illum homo reducitur damnatus, jamquè verissimè Deus efficitur, ô Deo singulariter grata.

II. Quia Christus D. ejus Cultum promovet.

Ruperti in Cantic. penult: verba sunt. Tanta es, ut te honoret ipse Sol Christus honore, quo decet Filium honorare Parentes suos, qui enim dixit Honora Patrem & Matrem, non dubium quin & ipse honoret, & ab omnibus amicis suis velit honorari Matrem. Eccles. 3. *Sicut qui thesaurisat, ita qui honorat Matrem suam*; ita Matris cultum promovet tanquam si speraret aliqua sibi bona ex hoc honore sicut ex thesauro deposito. Quò spectat *Damasc. orat. 1. de dormit. B. V.* Quàm Christus bonus Legislator, etiamsi legi minùs subjectus sit, legem tamen quam ipse de honorandis Parentibus sanxit, explens honorat. Idquè in tantum ut *Bern: serm: 1. de Assumpt:* hunc Virgini formet titulum. Quis non credat Dei Filium honorare Matrem? Ideoque potest Deipara meritò appellari Mater honorificata. *Arnoldus Abbas Bonæ vallis de laud. Virg.* Hoc stupendum quod exspiratus JEsus Matrem tanto affectu honorat, Victor suppliciorum & quasi sui immemor, de cruce ad Matrem convertitur, & colloquitur intimans quantum apud eam meriti esset & gratiæ, quam solam in illo puncto respiceret, cùm jam capite vulnerato, fossis manibus & pedibus, in ultimis esset Matris affectio.

Sed jam videamus promotum à Filio Matris honorem in exemplis. Celebre est apud Helvetios sacellum Virginis dictum Cella S. Meginradi, hoc ipse Christus in honorem Matris suæ consecravit, qui est summus honor. In Bavaria vocatus fuit *S. Conradus Antistes Constantiensis* ut quandam Ecclesiam in honorem B. Virginis consecraret anno 948. 18. Cal. Octob. Cùm circa medium noctis pro oratione surrexisset, audivit cum suis melos dulcissimum, erat autem cantus ille quo tunc solebant uti in Dedicatione Ecclesiæ, cæremoniam autem totam idem *Conradus in lib. de Secr. secretorum apud Maraccium in Antistit: Marianis descripsit.*

Descendit Dominus de cælis casulâ violaceâ ante altare ad sacrum officium celebrandum, cui quatuor Evangelistæ infulam capiti ejus imponentes & more consueto deponentes Angeli aurea thuribula deferebant, alis suis ut ramis arborum flabant: juxta Dominum S. Gregorius manu sua flabellum tenens, S. Petrus tenens in manu baculum pastoralem; S. verò Augustinus & Ambrosius stabant ante Dominum, S. Michael præcentor erat, S. Stephanus legit Epistolam, B. Laurentius Evangelium &c. Secuto die sequenti populus templi Dedicationem solicitabat, solus

Conradus moras trahebat, ſed dum jam meridies inſtaret, urgeretquè populus, tandem ſuam viſionem aperuit, quam pro re vana paſsim habere cæperunt, ac tantò magìs urgere: tum verò omnibus audientibus vox ejusmodi lapſa de cælo, quæ *Conradum* alloquebatur. Ceſſa, ceſſa, Frater, Divinitùs Capella conſecrata eſt.

Similis honor Matri Sanctæ à Chriſto exhibitus ſcribitur apud *Maracc: in Antiſt: Marianis pag.* 125. *S. David Menevenſium in Anglia Archiep.* voluit conſecrare quandam B. Virginis Eccleſiam, ſed Chriſtus illum monuit, ut relinqueret, quod ipſe jam conſecraviſſet, & in ſignum rei manum ejus digito ſuo perforavit, & ſic ſequenti die manſit perforata, poſtea eſt ſanata. Quia ut *Alexander V. ſummus Pontifex* argumentatur *tract. de Concept. B. V.* Filius debet exhibere honorem Matri ſecundùm legum decentiam, qui ſuæ non derogat dignitati: ſed Dei Filius fuit Filius Virginis, ergo debebat ſibi exhibere, vel ſaltem decens erat ut omnem honorem Matri ſuæ exhiberet, qui ſuæ non derogabat dignitati.

De *B. Petro Ordinis Ciſtercienſis in Brabantia ad annum* 1292. hæc habet *Benedictus Senorius in ſuo Chronico.* Contigit ut prædicto Petro B. Virgo compareret monens illa die eſſe feſtum ſuum, ut tantò eſſet devotior, ſed Petrus ignoravit quodnam eſſet illud feſtum; & tandem à Monachis didicit Conceptionis Virgineæ fuiſſe. Quod ille feſtum ſingulari deinceps cultu obſervavit: ad quem quonam modo Chriſtus incitavit, patet ex eo, quia raptus quandoque in extaſim, & deductus ad Chriſtum D. ac Matrem ejus à Domino reverentiæ & fervoris ac devotionis, quam ad Matrem ſuam habuerat ad monitus, & debita fidelitate in eo perſeverare juſſus: Ipſam quoque perpetuo cultu ab eo honorari cupiens, ſe Matris honore delectari inſeparabili vinculo demonſtravit. Siquidem ipſe Dominus JEſus vices Sacerdotis & morem aſſumens, Matrem ſuam ipſi ut moris eſt in facie Eccleſiæ, ſponſalia fieri, in perpetuum ſpiritualis conjugij fædus deſponſavit, hæc verbis Hiſtorici quantùm fieri potuit ſervatis, etſi minùs concinnis, quod & aliàs facimus.

CAPUT

CAPUT III.

Beatam dicunt Virginem omnes Cælestes.

1. Quia Sanctissima.

ITA sancta est Virgo ut existens in utero plus habuerit de gratia, quàm omnes in Cælo habeant Sancti, uti docet *Franciscus Mayron de Virgin. dist.* 3. *q.* 1. *c.* 3. Et *Vasq: tom:* 2. *in* 3.*p. d.* 119. *c.* 3. B. Virginem in instanti Conceptionis suæ, & deinceps plenum rationis usum in his saltem quæ ad Deum & virtutem pertinent habuisse; insuper, sinè interruptione, sinè tepiditate, sinè defectu aliquo semper operatam. Quantum igitur collegit gratiæ, dicat *Joan. Euchaita* 30. *Jan. ode* 5. *in Menæis.* Mortalis natura immortalē Angelicam superavit ad fastigium sanctitatis currendo: in hac quippè prætenera Virgo Angelos nulla carne gravatos post se reliquit. Certè ex eo solo quòd Mater Dei effecta, asserit *S. Ildefons: serm.* 1. *de Assumpt:* Christus eam Fons gratiæ, velut ignis ferrum decoxit, incanduit, ignivit. *S. Abbas in Menæis* 15. *Aug.* Virginis meritorum excessus omnem creatam cogitandi facultatem longissimè superat. Vetus est *S. Justini Martyris sensus orat. de pace.* Nullus mortalium, quamvis donorum multiplicitate præditus sit, Virgini valet coæquari. Et S. *Ephrem. orat. de Virg.* Sublimor est Cælicolis, purior solis radio, & splendoribus, namquè, ut *S. Anselmus de Concept. Virg. cap.* 12. Decebat Virginem ea puritate nitere, quâ major sub Deo nequeat intelligi. Unde juxta *S. Andr. Creten. de Assumpt: B. V.* Excepto DEO solo omnibus est altior.

Gerson de Nativit. acceptâ in fundamentū doctrinâ *S. Dionysij* de Angelis. Habet hoc Hierarchicus ordo secundum *Dionysium*, ut inferiorum virtutes sint in superioribus perfectiori modo repositæ. Quemadmodum sapientia perfectior in Seraphim, quàm in Cherubim. Est autem Maria super choros Angelorum per gratiam, & gloriam sublevata: erant igitur in ea perfectiones creaturarum irrationabilium, & rationabilium etiam Angelicarum eminentiori quodam modo reperibiles. Imò juxta *Greg. Mag. in* 1. *Reg.* 1. Maria meritorum verticem supra omnes Angelorum choros usque ad solium Deitatis evexit. *Theodoret. lib.* 3. *in cantic.* Maria inter tot hominum quæ salvantur animas, veluti electa columba, non solùm pulchra penitùs, & immaculata, sed etiam quæ puritate Cherubim, & Seraphim antecellit.

Et *Rupert. lib. 6. in cantic.* ita illam affatur. Quando Spiritus S. in te supervenit, & Filium Virgo concepisti, tunc tu, & ex tunc pulchra facta es pulchritudine Divinâ. *Hailgrinus in cap. 7. Cant. citatus à Navar. in elect. lib. 4. n. 425.* Non minùs ait, meruit fundendo lac de uberibus suis ad Filij nutrimentum, quàm Martyres meruerunt fundendo sanguinem suum in Martyrio. Ex quo patet quantoperè gratiam augebat per opera, etiam per illa, quæ aliàs per se non sunt meritoria.

Præclarè hanc Virginis sanctitatem videtur mihi figurâsse *Arca Noë*, quæ utiq; juxta plerosque Patres hanc Virgem notabat Gen. 7. *Ferebatur super aquas.* Apoc. 17. *Aquæ populi sunt.* Itaque super sanctitatem populorum ferebatur. *Chrisip. Jeros. serm. de B. Virg.* ita eidem loquitur. Gratiâ plena es, quia tecum est universus gratiæ thesaurus. Et *S. Athanasius* explicatiùs *orat. de S. Deip.* Spiritus S. in Virginem descendit, cum omnibus suis essentialibus virtutibus, imbuens eam gratiâ, ut in omnibus grata esset, atque idcirco gratiâ plena cognominata est, eò quòd ab impletione Spiritus S. omnibus gratijs abundaret.

Undè juxta *Authorem imperfecti operis in Matth.* S. Joseph maluisset credere sine viro mulierem concipere posse quàm Mariam peccavisse. Nimirum ut ait *Petrus Dami: serm: de Assumpt:* Quid sanctitatis? quid justitiæ? quid Religionis? & perfectionis singularis huic Virgini deesse potuit, quæ totius gloriæ Divinæ Charismate plena fuit? in Cathechismo Græcano appellatur Deiparens intaminata, impolluta, immaculatissima, sanctissima, illibatissima, reverendissima.

2. Quia omnia dona quæ omnes habent Cœlites, accepit uberiùs.

Virginem S. alloquitur *Idiota cap. 2. contempl.* Non deficit tibi ô Virgo, puritas Angelorum, non fides Patriarcharum, non scientia Prophetarum, non zelus Apostolorum, non patientia Martyrum, non sobrietas Confessorum, non innocentia & humilitas Virginum: in summa in nullo genere vacâsti virtutum ô Virgo plus quàm Beata. Quodcunque donum alicui Sanctorum unquam datum fuit, tibi non fuit negatum, sed omnium sanctorum Privilegia omnia habes, in te congesta. *S. Bonavent. spec. cap. 3.* Omnia flumina intrant in Mare, dum omnia charismata intrant in Mariam. Flumen enim gratiæ Angelorum intrat in Mariam, flumen Patriarcharum, & Prophetarum intrat in Mariam, flumen gratiæ Apostolorum intrat in Mariam, flumen gratiæ Martyrum intrat in Mariam, flumen denique Confessorum, Virginum & Doctorum intrat in Mariam: Omnia flumina intrant in Mariam juxta illud Eccles. 1. *Omnia flumina intrant in mare.*

S. id

S. id prosequitur *Thomas Archiep. Valentinus conc. 3. de Nativit. Virg.* Sicut in homine collecta est omnis Creatura, & ideò Microcosmus est homo, sic in Virgine collecta est omnis Ecclesia,& Sanctorum perfectio: Unde Virgo Microcosmus, (id est parvus mundus) Ecclesiæ dici potest. Quidquid in quolibet Sanctorum fuit illustre, in illa fuit, in illa patientia Job, mansuetudo Moysis, fides Abrahæ, castitas Joseph, humilitas David, Salomonis sapientia, zelus Eliæ. Idquè ita ut juxta *Richard. à S. Laurentio lib. 2. de laud. V. cap. 2.* dici posit. Nec comparavi illi lapidem pretiosum, id est quemlibet Sanctum; quoniam omne aurum in comparatione ejus est arena, exigua, id est omnis sanctus respectu Mariæ est sicut arena respectu auri.

Amplius dixit *S. Hieron.* vel *alius apud eum Serm. de Assumpt.* Sicut in comparatione Domini nemo bonus est, ita in comparatione Matris Dei nulla res invenitur perfecta, quamvis eximia comprobetur. *S. Bonav. cap. 2. spec.* juxta illud proverb. 31. *Multæ filiæ congregaverunt divitias,* tu *sola* Virgo *Supergressa es universas,* si filias istas intelligamus animas sanctas, vel intelligentias Angelicas.

Quod ipsum videtur insinuâsse constructio tabernaculi, ad quod exstruendum quisque afferebat, quod domi habebat optimum. Principes aurum, argentum nobiliores,purpuram fæminæ,coccinum &c. *Jacobus Chrystopol. comment. in Magnificat.* Nulla fuit data gratia alicui Creaturæ, quin fuerit data Virgini Mariæ. Accedat his *S. Chrysol. serm.* 145. Singulis se est gratia largita per partes,Mariæ verò simul se tota dedit gratiæ plenitudo. Quod ipsum dixit *S. August. citat. in addit: Lyran: super psalmum ex libro de natura, & gratia.* Cæteris quidem Sanctis per partes data est gratia, Mariæ autem se tota infudit plenitudo gratiæ.

Quam doctrinam confirmat ex S. Hieron. *S. Antonin. parte* 4. *Summæ tit.* 15. *cap.* 6. Et *S. Damasc. orat.* 1. *de dormit. Virg. addit.* Dei Matris, & servorum Dei infinitum est discrimen. Collaboravit autem Virgo S. huic suæ Sanctitati, mortificationem corporis quotidiè à se exegit. *Ambr. lib. 2. de Virg.* Si quando reficiendi successisset voluntas cibus plerumque obvius qui mortem arceret, non delicias ministraret; dormire non prius cupiditas, quàm necessitas fuit.

3. Quia impeccabilis.

Quod S. Anton. 4. part. tit. 15. cap. 44. 69. sic deducit. Quia nec cessavit, nec potuit cessare à sanctitate; quia statim in utero sanctificata, ut nec venialiter unquam peccare potuerit: Angeli verò omnes potuerunt, quia aliqui de factò peccârunt. Creata etiam cum justitia originali ut *Bern. hom. 2. super Missus.* Talem sibi debuit deligere, imò condere Matrem, qualē & se decere sciêrat, & sibi noverat placiturā. Quis autem non perhorrescat dicere decuisse Matrem DEI originali maculâ fuisse inquinatam

aut Deo placitum iri, in Matrem sumere quondam peccati turpitudine fœdatam. Hoc ipsum *Richard. Victor. lib. 2. de Emman. cap. 29.* his exprimit. Sicut Cælum non est capax alicujus peregrinæ impressionis: Ita nec Deipara propter mirabilem ejus impeccabilitatem nullam peregrinam levissimi etiam peccati originalis impressionem unquam suscepit; Imò nec sub peccati lege condita. Juxta *Laur. Justin. lib. de Casto Connub. cap. sept.* Quotquot ex ipsa Adami nati sunt progenie, exceptis duntaxat Mediatore Dei & hominum Christo JEsu, & ejus Matre sub hac peccati lege conditi sunt. *Idem in fasciculo amoris cap. 7.* Nemo ab ipso mundi initio, usque ad plenitudinem temporis, duntaxat Mediatore ejusquè Genitrice exceptis, jugum dominationis peccati evasit. Ipse conceptus ejus passivus quàm sanctus, audi illam de se apud S. *Brigitt:* in re hac testem. Pro certo dico tibi quod ex verbo Angeli nunciantis convenerunt carne Parentes mei, non ex concupiscentia aliqua voluptatis, sed contra voluntatem suam, ex Divina dilectione, & sic ex semine eorum, per Divinam charitatem caro mea compaginata est.

De ista sanctitate videtur locutus *Matthæus Augustus Cantacuhenus* in illa cantic. 8. *Lampades ejus*, quod 70. legunt, *Pennæ ipsius*, ubi ita loquitur. Sedit Virgo super Seraphim, & super ipsas supremas intelligentias, inviſceratum ferens Opificem, & Conditorem universi.

De hac *Origen. hom. 1. in Matth.* ubi inducit Angelum, qui hunc in modum Virginem Josepho commendat. Accipe ergo ô Joseph Mariam, sicut commendatum Cælestem thesaurum, Deitatis divitias, sicut plenissimam sanctitatem, sicut perfectam justitiam. Accipe eam sicut Unigeniti mansionem, sicut honorabile templum, sicut donum Dei, sicut Creatoris omnium propriam, sicut Regis Cælestis domum immaculatam. S. *Ephrem. orat. de Deip.* Intemerata, incorrupta, pura, immaculata, Virgo Deipara ab omni sorde & peccati labe alienissima, omnium Regina sublimior fuit Cælicolis, purior solis radijs, & splendoribus, honoratior Cherubim, sanctior Seraphim, & gloriosior cæteris omnibus superis exercitibus. *S. Bernardin. tom. 3. serm. 12. artic. 3. cap. 1.*

Sicut Filius Mariæ est Sanctus sanctorum, ita constat, quòd Mater quæ ipsum portavit est Sancta sanctarum. Ubi ergo est summa plenitudo sanctitatis humanæ, & Angelicæ, ibi semper Virgo Dei Mater, prima sanctitatis suæ jecit fundamenta, ibi detinuit gradum, & palmam fixit virgineam. *Dionys. Carth. lib. 2. de laudib. B. Virginis art. 2.* ita habet. Scribit *Albertus Mag. in libro de laudib. Virg.* Beatissima Virgo gratiâ fuit plena. *Primò*, quia omnes gratias generales, & speciales omnium creaturarum in summa habuit. 2. Quia & illas gratias habebat, à quibus omnis creatura vacua fuit. 3. Quia ejus gratia tanta fuit, quòd pura creatura non fuit majoris gratiæ capax. 4. Quia increatam gratiam quæ Deus est, totam in se continuit.

4. Quia hujus ope mortalibus Cælites beneficia tribuunt.

S. *Brigitta lib.6. cap.93.* & *S. Francisca Romana apud Maraccium.* Cùm imminerent Romanæ urbi clades, S. Petrus & Paulus Apostoli ad Virginem recurrerunt, & ejus interventu averterunt.

Hoc initio claruit imago Cellensis B. Virginis Anno 1284. Henricum Marchionem Moraviæ morbus quispiam incurabilis obruerat: Conjugem verò Agnetem haud mitiùs habuit paralisis. Destituti ambo ab arte Medicorum, Divi Wenceslai M. opem implorant. Apparet Divus per quietem, dat sanitatem, sed ut eam referant Divæ Virgini, idquè coram ejus statua, quæ tum in cella cujusdam Religiosi latebat in Germania profiteantur. Quod & fecerunt.

Alterum afferimus. Excesserat jam vitâ Franciscus sui ordinis Patriarcha, cùm hæc contigisse refert in ejus vita S. *Bonav.* Jam diem septimam partûs laboribus quæpiam mulier discruciabatur, adeò, ut instar carbonis fuerit exusta in nigrorem, omnemquè spem vitæ suæ ab omnibus excluserit. Invocat nihilominus Divum Franciscum, is se præbet obtutibus semisopitæ, & quærit, nôritne se & illud canticum *Salve Regina*, &c. annuit mulier, dat spem vitæ mulieri, atque proli ejus D. Patriarcha, ac subitò disparet. Redditur sibi mulier, memorq; moniti orat *Salve Regina*, & dum verba: *Et Jesum benedictum fructum ventris tui nobis post hoc exilium ostende* profert partum suum effundit felicissimè, & omnes cum eo dolores. Pulchrè *Idiota contemplat.* 18. Credo ô Domina pijssima quia te orante pro me peccatore ad Filium omnes cæteri Sancti orabunt, te verò tacente nullus orabit, nullus lucebit. Sed quod scriptum est in *spec. vitæ S. Francisci cap.* 109. ubi ipse S. *Franciscus* opitulaturus misero, ad B. Virg. ipse inter Cælites existens recurrit. Refertur hoc ipsum & *in Chronico Minorum*, sed quibusdam omissis. Res sic erat.

In Hispania in Civitate Roderici Episcopus agebat vitâ lubricus ac dissolutus, unicum tamen hoc habuit laudabile, quod summopere S. Francisci Patrocinio fideret, ejusque Fratres liberaliter haberet: imminere illi mortem, damnationemque Sanctus prænoverat, ideo ut ad meliorem frugem flecteret, ostendit per visum Nobili cuidam, Episcopi ejusdem famulo, Episcopum in palatio quopiam dæmonibus refertissimo, cum instrumentis, quibus eum de cathedra conabantur deripere, cui ille nigris indutus insidebat; & monuit Divus, ut hoc visum Episcopo referretur. Metu aliâve causâ neglexit famulus. Exhibuit visum Divus secundò, sed rursus famulus celavit Episcopum. Tandem tertiò Divus visionem instaurat, & monet ut digito vestem Episcopi ostensi tangat: fecit, sed ferè digitum exussit: Quo jam factus fortior, exposuit visionem Episcopo, sed ab eo ludibrijs exceptus. Paucis post diebus Episcopus

piſcopus ſubitò ac impœnitens moritur. Aderant dæmones qui miſeri auferrent animam: Adfuit & Divus cum S. Clara qui inhiberet: ſed genij urgebant juxta leges juſtitiæ ſibi deberi, utpote hominis in peccatis gravibus functi vitâ. Intereà Divus S. Claræ commendat animam, ipſa verò ad Dei Matrem digreditur, ejusquè ſollicitè opem implorat. Cui Virgo: Verè iſte non eſt dignus, ut pro illo Filium deprecer: propter te tamen interpellabo pro eo. Redditus itaque die tertiâ vitæ Epiſcopus, & quod de eo actum retulit, diebusq; novem ad pœnitentiam in vita relictus.

Benè argumentatus de patrocinio Virginis *S. Anton. p. 4. tit. 15. cap. 17.* Oratio Sanctorum innititur tantùm gratiæ, oratio autem Virginis innititur gratiæ Dei, jure naturali & juſtitiæ. Quapropter dum Sancti impetrant etiam per Mariam impetrant. Quod ipſum conſpicitur *in Revel S. Brigittæ libro 1. cap. 103.* ubi *S. Dionyſius* viſus eſt orare Sanctam Virginem ut Regno Galliæ ſuccurreret. *S. Menulphus apud Surium* teſtatus eſt reviviſcens à mortuis, ſe aliquid poſt obitum per Dei Genitricem Mariam impetrâſſe. *S. Cæſarius M.* ut habetur *in vita Annonis apud Surium*, Peccatoris cujusdam ſalutem per opem Deiparæ quæſivit, & reperit. *S. Agnellus* ut habetur itidem *in ejus vita apud Paulum Regium*, poſt obitum apparuit cuidam orans pro ſalute ejus Virginem Mariam; ita Divi quod nobis donant, ope Virginis donant.

5. Quia de ejus gloria Cælites participant.

Sit primus hujus rei teſtis *S. Bernardinus tom. 1. ſerm. 61. artic. 3. cap. 30.* expendens illa verba Eſther cap. 1. *Poſuit diadema Regni ſuper caput ejus, & voluit eam eſſe Reginam. Ita ille*; Iſtud eſt diadema ſpeciei, & coronæ gloriæ, quâ Virgo ſuper Angelos coronatur, & intra Trinitatis gloriam ipſa ſola ſit ampliùs evecta ac plus Beatiſsimæ Trinitatis diligat gloriam, capiat, ſentiat, ac fruatur, quàm omnis alia pura creatura ſimul ſumpta: de cujus gloria poſt Filium participant univerſi. *S. Ephrem. Orat. de B. Virgine.* Regina omnium ſublimior Cœlicolis, purior ſolis radijs, & ſplendoribus, honoratior Cherubim, & multò ſanctior Seraphim, & nulla comparatione cæteris omnibus exercitibus glorioſior, omnium Sanctorum Corona.

Hinc meritò dantur hi tituli B. Virgini à *S. Bonav. in pſalt. min.* Regina ſæculorum. *A Buteone in hymno*, Altitudo inenarrabilis. *A S. Chryſol. ſerm. 143.* Virgo major Cœlo. *Ab Eucher. Presbyt.* Virgo purior omnibus Angelis Cælorum, & ſplendidior in puritate omnibus ſplendoribus eorum, & Civium omnium Supernorum. *Albert. Magn. in bibliis B. V. ad Cap. 1. cant.*

Pro infallibili Regula debemus habere, qui eam diligimus, quòd omne, quod unquam bonitatis in aliquo Sanctorum fuit, vel pulchritudinis, in ipſa hoc per excellentiam Deus exercuerit, & per ipſam in eos. Et *lib. de laudib. B. V. cap. 69. & 76.* tradit hanc regulam pro formandis de Virginis celſitudine ſententijs: Dubium non

eſt.

est, quin Mariæ tribui conveniat, quidquid boni quævis Creatura vel fecerit, vel receperit. *Petrus Damian. serm. de Nativit. Virg.* Attende Seraphim & in illius superioris naturæ supervola dignitatem, & videbis quidquid majus est, minùs est Virgine, solumquè Opificem opus istud supergredi.

6. Quia est quodammodò Omnipotens.

Richard. lib. 4. Cùm eadem sit potestas, & communis Matris, & Filij quæ ab omnipotente Filio, omnipotens est effecta, quia *non est potestas nisi à DEo* Rom. 14. Vnde dicit cum Filio Matth. 28. *Data est mihi omnis potestas in Coelo, & in terra*; tamen excellenter potens in Ecclesia triumphante. Vnde dicit Eccles. 24. *In Jerusalem supernâ potestas mea*, imperandi scilicet quod volo virtutibus Angelicis, & animabus sanctis, & faciendi ad beneplacitum meum, & quos volo introducendi. *S. Bonavent. in Cant. post psalt.* Domina nostra omnipotens post Dominum nomen ejus. Quia ut *August.* seu *aliquis* apud eum *serm.* 20. ad Fratres in Eremo docet. Talis suo modo Mater, qualis Filius. *S. Andr. Cret.* vocat Virginem Miraculorum effectricem, potestatem habentem, quæ labefactari nequeat; & quæcunque voluerit efficere potest. *S. Sabbas* ita illam affatur *in Menæis 17. Jan. in matut.* Et *Greg. Nicomediensis Orat. de exitu B. Virg.* Nihil tuæ resistit potentiæ, nihil repugnat tuis viribus, omnia cedunt tuo jussui, omnia tuæ potestati serviunt. *Damian. serm. 1. de Nativit. B. Virg.* Nihil tibi imposibile. *S. Bonav.* rationem dat *in speculo cap. 8.* Quia Dominus potentissimè tecum est, ideò tu es potentissima secum, & per ipsam potentissima apud ipsum. *S. Anselm. de laud. B. V. cap. 12.* Dominus te sic exaltavit, ut omnia tecum possibilia esse donaverit.

Refert *S. Brigitta revel. c. 84.* Sanctos hæc in Cœlo dixisse: O Domina Benedicta, tu portâsti Dominum in te, & tu Domina omnium es: quid est quod non poteris, quod enim tu vis, hoc factum est.

7. Quia Dominatur Angelis.

S. *Joan. Damascenus in Dialogo* Angeli annunciantis Virgini qui est relatus in *Menæa Græcorum ad* 25. *Martij*, ita inducit Angelum agnoscentem supra se Virginis Dominium. Quid me pertimescis ô nullo unquam nævo subjecta? me qui tibi potiùs metum ut subditus debeo? Quid me veneraris ô Domina, qui te etiam cultu quodam adorationis longè justiùs veneror? Non sine timore ante faciem tuam ut servus antè Dominam adsto, imò nec aspicere te præ veneranda tui formidine audeo. *Et paulò post.* Lætare ô altitudo Maria! ad supremum cujus fastigium cogitationes hominum ascendere nequeunt: lætare profunditas, cujus subtilem recessum nec quidem acies Angelica penetrat, lætare per quam innovantur Creaturæ.

Quòd verò ſtatim ab infantia Virginem Angeli, ut Dominam ſervi, famulatu fuerint proſecuti *Idem orat.1. de Nativ. B.V. teſtatur:* dum ſic illam alloquitur infantem. O ſanctiſsima Filia, quæ Materni uberis lacte aleris, & ab Angelis undiquè cingeris. Quod ipſum *Greg. Nicomed. Orat. de oblat. Deip.* Sentit & extendit. Oportebat non unum ſolum ei ſervire Angelum, ſed decies mille millia eam ſtipare. Quod explicatur à *S. Hieron. lib. de Nativit. B. V.* qui eſt *tom. 9.* Quotidie ab Angelis frequentabatur, quotidie Divina viſitatione fruebatur, quæ eam à malis omnibus cuſtodiebat, & bonis omnibus redundare faciebat. Faſſus eſt hoc ipſum *in 3. p. Chronic. S. Franciſc. lib. 6. cap. 30. Angelus Gabriel qui hæc dixit B. Amedæo.* Septem Angeli ſumus qui Genitricem Dei noſtri veneramur, alios omnes generis noſtri præcedimus.

Hi ſeptem ex Angelis altioribus ſpecialiter ſerviunt, nam etiam omnes alij ſerviunt juxta S. *Bonav. in Cantic. Te Deum laud.* Tibi Virgo omnes Angeli & Archangeli, tibi Throni & Principatus fideliter deſerviunt, tibi omnes Poteſtates, & omnes Virtutes Cœli Cœlorum & univerſæ Dominationes obediunt, tibi Cherubim & Seraphim aſsiſtunt, tibi omnis Angelica creatura inceſſabili voce proclamat, ſancta, ſancta, ſancta Maria Dei Genitrix Mater & Virgo. *S. Athanas. in Evang. Deip.* Beatam te prædicant omnes Angelorum & terreſtrium hierarchiæ, & hierarchicas manus attollentes benedicunt tibi, quæ & in Cœlis benediceris, & in terris Beata prædicaris. *Et rurſus.* Ad te clamamus recordare noſtri SS. Virgo, quæ etiam à partu Virgo permanſiſti: Ave gratiâ plena Dominus tecum, Beatam te prædicant omnes Angelorum & terreſtrium hierarchiæ. Benedicta tu es in mulieribus, & benedictus Fructus ventris tui; Intercede ergo & Domina & Regina, & Mater Dei pro nobis.

Quàm profunda verò ſit hæc Cæleſtium Spirituum veneratio, indicat nobis omnium nomine *ille qui B. Brigittæ ſermonem dictavit, in quo cap. 4. hæc habet ſermone in S. Virginem directo:* Angeli initio mundi de hoc magis exultabant, quòd te (DEus) creare volebat, quàm ex eo, quod ipſos creaverat, & ſic tu ô Virgo Sanctiſsima, Angelis mox ut creati fuerunt, gaudium fuiſti, quæ ipſi Deo ſine principio ſumma delectatio extitiſti, & ſic verè Deus cum Angelis, & Angeli cum Deo de te, ô Virgo Creaturarum omnium digniſsima, antequam creareris intimè congaudebant. *Et cap. 20.* Angeli ita obedientes natæ Virgini effecti ſunt, quòd omnes inferni pœnas libentiùs ſuſtinerent, quàm aliquibus ſuis præceptis in aliquo contradicerent.

8. Quia eſt Canticum Cherubim ac Seraphim.

Verba ſunt *S. Ephrem. de laud. Virg.* Canticum eſt Cherubim ac Seraphim. *Virgo* eſt hymnodia Angelorum, hanc hymnodiam priusquam nata fuiſſet, inceperunt. *Teſte S. Vincentio Ferrario ſerm. de Concept.* Sancti Angeli conceperunt Virginem in ſuis mentibus per quam eorum ruina repararetur, & inceperunt tripudiare,

&

& facere festum magnum. Postquam verò nata est inquit *Richard. lib. 2. de laud. Virg. cap. 2.* Angeli nomen desiderabant nominari, ut non intra terræ terminos clauderetur, sed etiam celebre haberetur in cœlis, & de facto quantoperè hoc nomine delectentur, ipsamet Virgo apud *S. Brigittam lib. 1. cap. 9. exposuit.* Audi quantum Filius meus nomen meum honoravit, Angeli boni audito hoc nomine, justis magis propinquant, & de eorum lætantur profectu, quibus sunt ad custodiam deputati. Sed jam ad cantum veniamus. Quid tamen canant Virgini aut quomodo Virginem *B. Henricus Suso* frequenter auroræ tempore ab illis audivit decantari. Stella Maria maris hodie processit ad ortum &c. *Navarrus Abbas Monasterij Romanæ Vallis in manuali de Orat. cap. 18. n. 188.* Fama est sapidam illam orandi formam: *Salve Regina* olìm in nostra Romana valle sabbatis solitam ab Angelis cantari, quam ab eo tempore in hoc præsens Angelorum fontem appellant; quam S. *Bern.* audivit ab ijsdem alibi cantari. *Vincent. Belvac. in spec. hist. lib. 6. cap. 65.* refert de quodam Eremita qui audivit Angelicum melos, miratusquè quid sibi vellet accepit responsum, Virgo perpetua quæ Deum genuit, hac nocte nata fuit, quod etsi ab hominibus ignoretur, ab Angelis tamen celebre habetur.

Sed quid cecinerint non expressum arbitror. Quod Ave Maria &c. Quia scripsit S. *Athanas. Orat. de laud: Virg.* tres Angelorum Hierarchias, non sine magna & sonora voce Verba Gabrielis identidem decãtare. Idem sensit. *S. Ephrem. de laud. Virg.* Et nos ut monet S. *Joan. Damasc. orat. de dormit. Virginis.* Cum Gabriele antesignano exclamemus: Ave gratiâ plena Dominus tecum. *Et orat. de Annunt. Virg.* Verè piorum labra Dei Genitrici, Angeli vocem sinè ulla intermissione modulantes cum exultatione clament, Ave gratiâ plena Dominus tecum. *Goffridus Vindocinensis serm. in omni fest. B. M.* Hæc est cui serviunt Angeli, Archangeli famulantur, omnis etiam militiæ Cœlestis exercitus hanc Virginem laudat, & veneratur. *S. Bernardin. tom. 3. ser. 3. de glo. nom. M. artic. 3. c. 3.* Omnes Angelici Spiritus sunt hujus gloriosæ Virginis Ministri, atque servi. Quomodo enim non essent servi illius, per quam eorum quantum ad integritatem, reparatio facta est, per cujus Filium eorundẽ facta est purgatio, illuminatio & consummatio, id est gloriæ consummatæ perfectio? Benè igitur Domina dici potest, atque meritò de illa omnes Cælestes spiritus confiteri & dicere illud 4. Reg. 10. *Servi tui sumus, quæcunq; jusseris faciemus. S. Bonav. in spec. cap. 3.* illam cum Esther quæ innixa super famulam unam, ab altera comitatum habuit sic confert.

Per Esther intellige Reginam Mariam, duæ famulæ, quarum Regina est Maria, sunt Angelica & humana natura. *Albertus M. super missus cap. 203.* Dominatur Maria volatibus cæli, id est elevatis Angelis, & volantibus in Cælum, & ad altitudinem contemplationis Dei. *B. Amedæo raptu 8. hæc dixit S. Gabriel.* Maria assiduè erat stipata multitudine Angelorum, quia à principio jussit Deus nobis Angelis, ut eam pro nostra

Regina teneremus: Nullus ex nobis tam potens & magnus fuit, qui non cuperet eam videre quamobrem alternatim ad eam veniebamus, & ab ea recedebamus admirantes tantam gratiam.

Pulcherrimè hanc rem exprimit *Jacobus Archiep. Junuensis in suo Mariali serm. 6. cum ait*: Cælum circa stellam maris se vertit, sic tota curia Cælestis ad B. Virginem attendit, *gyrum cæli circuivit*, ait ipsa Eccles: 24. Tunc quippe gyrum cæli circuit, quando totam cælestem curiam ad se attendere facit.

CAPVT IV.

Ecclesia Beatam dicit Sanctam Virginem.

1. Quia Virgo est Mater Ecclesiæ.

LUc: 2. *Peperit Filium suum primogenitum*, at ubi alij? nomen hoc utique alios videtur respicere? Mater nostra Maria, quæ licet non nisi Filium unicum carnalem genuerit, in eo tamen spiritualis Mater effecta est magnæ multitudinis filiorum, quorum primogenitus est Christus. *Richard. à S. Laur. respondet. lib. 2. p. 1. & addit*: Sicut *mater* Eva est dicta *omnium viventium* vita naturæ, Gen. 3. sic Maria Mater omnium viventium vita gratiæ. Ipsa etiam propter hoc figurata est per Saram quæ non nisi unicum carnaliter peperit Abrahæ; tamen Mater dicta est Populi Israelitici. Undè Isai: 51. dicitur Judæis: *Attendite ad Abraham Patrem vestrum & ad Saram quæ peperit vos.*

In idem recidit quod dixit *Guericus Abbas serm. 2. de Nativit.* O Mater incorrupta, Virgo fæcunda, Filius qui datus est tibi, filios dedit tibi. *Idem serm. 1. de Assumpt. ad illud Galat. 4. Filioli mei quos iterum parturio.* Si servus Christi filios suos iterum, atque iterum parturit, curâ atque desiderio pietatis, donec formetur in eis Christus, quantò magis ipsa Mater Christi?

Explicat hoc *Albert. Mag. super missus.* Omnium Sanctorum quos per spiritualem gratiam mediante Virgine regeneravit Deus, dicitur Mater. Imò etiam Angelorum dicitur Mater: quia ipsa mediante ipsorum restaurata est ruina.

Hinc *Moysi* olim supremo Duci Ecclesiæ collata est inauguratio prope *Rubum ardentem incombustum* Virginitatis Marianæ symbolũ. *Aaroni* summus Pontificatus ex *Virga florente* prodijt, quæ ipsa Virginis istius erat imago: Virgo enim erat futura de radice Jesse.

Hinc

Hinc fortaſsè Greg. Nazian: illam vocat Formam credentium. *Andr. Jeros. in ſolut. Aug.* Fermentum ſanctorum Dei, quo tota generis humani maſſa conſperſa eſt ex uno Chriſti corpore, ſeu panis factus, in vinum coijt, incredibilis concretio.

2. Quia gentes ad Eccleſiam inducit.

Non dubium quin & nos in mancipatu dæmonis jacuiſſemus, niſi hæc Virgo manum porrexiſſet. *S. Cyrill. Alex. hom. 6. contra Neſt.* hoc teſtatur; & in hunc modum grates refert. Sit tibi ſancta Dei Mater laus, per te Trinitas ſanctificatur, per te Crux pretioſa celebratur, & adoratur in toto Orbe terrarum, per te omnis creatura Idolorum errore detenta, converſa eſt ad agnitionẽ veritatis, atque in toto Orbe terrarum conſtructæ ſunt Eccleſiæ, Te adjutrice gentes veniunt ad pænitentiam, quid plura? per te unigenitus Filius, vera illa lux effulſit ſedentibus in tenebris, & umbra mortis. Vocabat autem ad fidem Virgo verbis, & exemplis. *S. Brigitta* alicubi ſcripſit *ex Revel.* In hoc mundo Filius tuus multis te annis manere permiſit, & tunc per tua verba prudentiſsima, geſtus honeſtiſsimos, & opera virtuoſiſsima innumerabiles Judæos, & Infideles Paganos ad fidem Catholicam convertiſti.

Et hoc videtur ipſa Virgo cantic. 7. egiſſe. *Veni dilecte mi egrediamur in agrum, commoremur in villis.* Quod *Guillelmus* ſic exponit. Egrediamur de illa Ieruſalem quæ meliùs Babylon, egrediamur in mundum univerſum, commoremur in villulis gentium, usque ad veſperam ſæculi: nam tecum manebo, ubicunque moram feceris, nam grata erit mihi omnium gentium ſalus. *Et rurſus* cantic. ibid. *Manè ſurgemus ad vineas. Idem explicator agit.* Surgamus inquit Mater ad Filium ad vineas, hoc eſt Eccleſias per orbem plantandas, quæ in unam magnam vineam redigantur, hoc eſt in Eccleſiam Catholicam.

Hinc fortè *S. Auguſt. lib. de S. Virginitate dixit:* Mater eſt Maria omnium fidelium, & membrorum Chriſti; quia cooperata eſt charitate, ut illi in Eccleſia naſcerentur. *S. Cyrill. Alexand.* loc. citato. Per te S. Baptiſma & oleum exultationis obtingunt credentibus. Per te in univerſo mundo fundantur Eccleſiæ. Per te gentes, & infideles ad pænitentiam adducuntur. Per te Apoſtoli ſalutem gentibus prædicârunt. Romam haud dubiè *Petrus* S. Fide illuſtravit; fidem tamen Romani ad Virginem videntur retuliſſe, dum eam domum in templum S. Virginis conſecrant, quam teſte *Bozio lib. 9. de ſignis Eccleſiæ cap. 9.* in via lata Magiſter fidei hoſpitio nobilitavit.

Quòd Virgini fidem debeat Hiſpania; narrat id nobis *Locrius lib.3. cap.3.* Quòd ſcilicet ſanctiſsima Jacobum Apoſtolum ad convertendos Hiſpanos miſerit, quò gentem iſtam Idololatriæ cæno craſsè indormientem ad Chriſtianæ fidei ſplendorem, quâ poſſet induſtriâ provocaret. Novem tantùm converterat Jacobus, & cum illis ad Iberi fluvij ripas querebatur. Ecce ſubitò illi Virgo comparuit, & conſtrictum angore cernens affata, doloremquè ponere juſsit, quod ſuis ſudoribus obtinere non potuit, aſſecuturum per Diſcipulos pollicetur. Hoc ſcilicet ſuæ curæ deſpondiſſe Regnum.

Galliam converterunt M. Magdalena, Martha & Lazarus, ſed illæ fuerunt Diſcipulæ Virginis, & cum iſto primam Eccleſiam in Galliæ Regno honori Virginis erexerunt. Galliam excoluit S. Dionyſius, ſed iſte Virginis ſtudioſiſsimus. Primus Galliarum Rex Chriſtianus Clodoveus, ſed cujus ope factus fidem acceperit profeſſus eſt, cùm primum Argentinæ templum in honorem Virginis erexit.

Flectamus jam oculos in Africam, & ipſas Indias, videbimus quòd illæ Gentes non aliunde lumen fidei accepêre. Ægypti certè illuſtratio S. Virgini debetur. Ita enim *Anaſtaſius Sinaita lib.6. hexam.* Quandò ex præſepi Bethleem, in Ægyptum cum ſua Matre fugiente ab Herode verſatus eſt, Sol Juſtitiæ Chriſtus ſtatim terrâ Ægypti detegitur, deponit tenebras, Solis juſtitiæ lumen induit. Verſatus enim eſt cum proprio orbe, nempè Matre; ubi ſpectatur promontorium bonæ ſpei. Rex ejus terræ idololatra, dum ſæpiùs per viſum auguſtam quandam Fœminam contemplatur, & tandem quænam illa eſſet ex allata à Chriſtianis Deiparæ imagine agnoſcit, ſimul lumen fidei accipit. *Bozius de ſignis Eccles. lib.9. cap.10.* Indos ſtella ad Eccleſiam adduxit, uti colligimus ex *Hieronymo Oſorio lib.1. de geſtis Emmanuelis Regis Luſit.* ubi hæc habet.

Gama Luſitaniæ claſsis Præfectus, dum vellet Indorum Regem adire, primò deductus eſt ad templum apud illos Sanctiſsimum, magnificentiſsimumquè, in medio verò templi ſacellum erat editũ, formâ rotundum, ad quod per multos gradus aſcendebatur, oſtium erat æreum, valdè anguſtum, in adverſo intra ſacellum erat imago locata, ſed ob loci obſcuritatem à Luſitanis aſpici non poterat: aditus verò ad ſacellum ſolis Sacerdotibus patebat, quorum dum quatuor in imaginem digito intento bis Mariam inclinâſſent, omnes Indi in terram ſe proni abjecerunt, & orationem certam orârunt. Rationem autem facti eorum Princeps dictus *Catuelis* reddidit. Cranganor, inquit, erat in India Urbs vetuſtiſsima, Calecuto verſus auſtrum obverſa, cujus olim Rex Brachmanarum literis apprimè eruditus, cùm Sorori germanæ vitium intuliſſet, conſcientiâ flagitij agitatus, gravi ſe inediâ ſæpius mulctabat, & alijs laboribus, nec tamen vel ſic relevabatur. Quare Religionis causâ iter ſuſcepit in Perſidem, & Caramaniam in qua antiquiſsima Magorum diſciplina vigebat. Hic Reges ex ſtella de

Rege

Rege nato in Judæa edocti, se ad iter parabant, quibus se Craganoris adjunxit, qui fuit colore fuscus, qui ab hinc volebat dici Cheriperimale, hoc est unus ex tribus. Hi ergo Christum adorârunt. Hic verò tertio tandem anno reversus in Patriam ædem nomini Mariæ consecravit, in qua SS. Virginis imago in ulnis Filium tenentis collocata est, & eum ritum eos adorandi edocuit, tandem Rex ut Divinis rebus vacaret, omnia inter sapientes distribuit, ex quibus unus fuit erector Calecuti, & illud templum, & sacellum erexit, & cultum edocuit.

Virginem designabat stella juxta *S. Bonavent. in spec.* quæ Magos ad Christum duxit. Itaq; Virgo Magum Indorum Apostolum ad fidem adduxit, & Magus Virgini templum ut in ijs locis Patronæ fidei primum dedicavit.

Pulchrè *Buteo in hymno p. 132.* Virgo est lampas splendida, his qui sunt in tenebris conspicua, immortali accensa lumine, ad cognitionem Divinam omnes deducens, splendore mentem irradians, *Rovivardus in hist. Parthen:* scribit de S. Sabiniano & Potentiano, dum causâ Evangelij prædicandi S. Petri jussu cujus erant discipuli proficiscerentur, antequam Agendicum Senonum Metropolim pervenissent, ipsa nocte Natalis Domini cùm orarent exhibitam habuerunt per visionem S. Matrem cum infante modò nato. His auspicijs illata fides illi regno, ab his viris edocti fidem Senonenses, & Carnotenses Divæ Virgini templa erexerunt.

S. Marcianus datus Syracusanis Episcopus, ut scribit *Octavius Cajetanus de illustrib. ædib. B. V.* Siciliâ imaginem secum Virginis detulit, quâ idolorum statuas tanquam fulmine, dæmones, ac morbos profligabat. In Hispania S. Cæcilius Illiberorum à S. Petro Episcopo constitutus, scriptis Deiparam illustravit. S. Pius item Episcopus Hispalensis templum Divæ Virgini erexit. Pari modo Petragonicis in Gallia, Fronto, Anicij, Georgius Lemovicis, Martialis templa Virgini aut aras erexerunt, & quidem S. Martialis Anicij calceum Virginis deposuit. S. Mateonus à S. Petro in Germaniâ missus, Coloniensium, Tungrensium ac Trevirensium Apostolus, ut scribit *Bozius de signis Ecclesiæ lib. 9. cap. 9.* Virgini S. Templa erexit, præcipuè Tungris, quod primum infra Alpes fuit. Nimirum testati illâ auspice, illâ duce, illâ directrice se gentes illas Christo lucratos.

Christophorus Bonius in hist. Cochinchinensi apud Niremb. in triumpho Mariano tradit: Cùm Patres Soc. JEsu habuissent sedem in Urbe Novecman Regionis Pulicambis, magna gentilium multitudo ad eorum fores apparuit, interrogati quid peterent: responderunt se vidisse in Regione pulcherrimam Virginem in aere sublimem, solis instar fulgentem, quæ ipsos ad hanc Urbem mittebat, ubi Patres convenirent, à quibus rectam cæli viam docerentur. Quocirca meritissimè Virginem appellavit *Rupert. lib. 7. in cantic.* Matrem Christianorum. Et *Andr. Cret. Orat. de Assumpt.* Columbam vivificam, quæ est, non carnalem, per lucem deducens Israelem, qui fugatur, sed spi-

:ritualem qui deducitur ad inerrantem lucem cognitionis, Divinis illuminans facibus. *Et rursus dixit*: Quòd sit Virgo Currus Dei, decies mille millibus multiplicatus, qui millia locupletum adduxit ad Deum carne tectum. Adjiciamus adhuc *ex annalibus Benedictinorum de Mauris.*

Regnabat Toleti Maurus Alemcon hostis Christiani sanguinis sitientissimus: misit hic filium suum Petranem, ut Christianos ubique persequeretur, quod & strenuè fecit, & ingentem eorum numerum adduxit, jamquè erat captos divisurus militibus propè Oppidum Itam: tum verò gemitus captivorum ad Virginem conversus, nec frustra; nam Virgo subitò magnâ majestate super arborem ficum conspicitur, & dicit Petrani Christianos gentem suam esse, atque sub patrocinio à se haberi, quapropter sinat liberam. Petranes hæret dubius, atque quænam illa sit requirit. Respondet hæc se esse Virginem Mariam, quæ peperit Filium Dei in humani generis remedium, ac propterea ipsam quoque esse Advocatam peccatorum eorum, qui illius implorabant auxilium. Motus his verbis Barbarus, & donavit libertate captivos, & fidem veram appetijt, atque obtinuit: Nam Virgo illum instruxit, & in proximo fonte baptizavit, Romamquè causâ obedientiæ ire jussit, ac seriem eventûs ibidem explicare. Erexit eò loci sacellum Petranes, quod hodie dicitur Dominæ nostræ Desopetran, & redux Româ sanctissimè in obsequio illius sacelli vitam exegit. Multa etiam hodie miracula fiunt per aquam illius fontis, in quo fuerat baptizatus & Benedictini ibidem habent Monasterium.

Cùm S. Gripho Maronitis fidem Catholicam prædicaret, neque illi assentirentur, tandem ad eorum Regulum conversus dixit: Credesnè si solem qui nunc est in occasu retorsero in orientem? accepit conditionem Regulus; tum S. opem S. Virginis cujus illa dies fuit Assumptæ in Cælos implorare cæpit, &, ô rem miram! sol regressus in Orientem, rursus diem incepit. *Apud Maraccium in Antistit: Marian. fol:* 248. Ita verum est & quod *Buteo in hymno p.*137. Virgo est astrum inocciduum, magnum solem inducens mundo. Et quod *Hugo de S. Vict: serm:* 42. Est balsamum mundum universum opinionis optimæ redolentiâ adimplens.

Conversæ & aliæ gentes per Virginem, sed has solas & à quibus fidem cæteræ acceperunt, posuimus. Certè ipse Christus conversionem Samaritanæ quæ suæ gentis facta est deinde magistra propè fontem operatus *Joan.* 4. Qui juxta *S. Bonav. in Spec.* Virginem nostram repræsentat.

Quid verò Virgo adhuc vivens ad cōversionem contulerit, *Angelus* nobis aperiat, qui *B. Brigittæ* sermonem de excell. Virginis dictavit. Ita ille *cap.*19. Post mortem Christi Virgo plures animas sua salutari doctrinâ ipsi Deo præsentabat, quàm aliqua alia persona suis universis operibus.

3. Quia Doctrinam accepit à Virgine Ecclesia.

S. August. 3. de Civit: Virginem appellavit Magistram Evangelistarum. Et ante illum *S. Ignatius* Magistram nostræ Religionis. Quod quomodo evenerit explicat *S. Anselm. lib. de excell. Virg. cap. 7.* Erat utilis, & fidei nostræ necessaria conversatio Mariæ post ascensionem Domini, inter Apostolos ejus, quia licet illi per revelationem Spiritus S. edocti fuerint omnem veritatem, incomparabiliter tamen eminentiùs ac manifestiùs ipsa per eundem Spiritum veritatis profunditatem intelligebat: & per hoc multa eis per Virginem revelabantur, quæ in se non solùm simplici scientiâ, sed ipso effectu, & experientiâ didicerat. *Ambr. serm. 25. de Comm. Confess. non Pontif. ubi de arca foederis hæc habet*: Arcam quid nisi sanctam Mariam dixerimus: siquidem arca intrinsecus portabat testamenti tabulas, Maria autem gestabat hæredem: illa intra semet legem, hæc Evangelium retinuit. Ideo Apostoli frequenter conveniebant ad S. Virginem uti scribit *Dionys. Areopag. lib. de Div. nom. cap. 3.* Ac nominatim Petrus & Jacobus. De S. Joanne sic habet *Ambrosius instit. Virg. cap. 7.* Mirum enim est præ cæteris Joannem locutum fuisse Mysteria Divina, cui præsto erat aula Cælestium Sacramentorum Maria.

De S. Luca, *Idiota contempl. cap. 3.* Doctrix fuisti Virgo Doctorum, & Magistra Apostolorum, unde & B. Lucas cui inter cæteros Evangelistas descriptio Dominicæ Incarnationis attribuitur, Evangelij seriem à te Maria didicisse traditur. Et universim *Andr. Cret. serm. 2. de dormit. Virg.* Tu es verè liber ejus vivus, qui in te fuit tacitè inscriptus Verbi Paterni vivifico calamo Spiritus, Tu sola verè es novi testamenti volumen à Deo scriptum. *Alphonsus de Castro hist: Deip. cap. 18.* Apostoli omnes feliciter secum existimabant actum, quòd JEsu ad dexteram Patris confidente, Mater ejus in terris superstes remaneret, cujus precibus germinans promoveretur Ecclesia, consilijs juvaretur, ac denique documentis erudiretur.

Sed hoc ipsum nobis dicet *Angelus sermonis cap. 19.* quem *S. Brigittæ* dictavit. Erat Maria Magistra Apostolorum, Confortatrix Martyrum, Doctrix Confessorum, clarissimum Speculum Virginum, Consolatrix Viduarum, &c. Apostolis namq; ad se venientibus, omnia quæ de Filio suo perfectè noverat revelabat, & rationabiliter declarabat.

Diligentiam autem Matris sanctæ in gestis CHristi observandis adnotavit *Euseb. Emiss. serm. 2.* Omnia verba hæc in corde suo ideo conferebat, nobisquè conservabat, & memoriæ mandabat, ut ipsâ postea docente, ipsâ narrante, & nunciante scriberentur, & in universo mundo prædicarentur, cunctisque nationibus nunciarentur. Ab ipsa hæc Apostoli audierunt, & ipsa dictante scripserunt, nobisque legenda mandaverunt.

Extendit hoc ad Cælites *Ernesti primi Pragensium Archiep. Marialis. cap. 143.* Mariæ omniũ Sanctorum humillimæ, multò meliori modo quàm Paulo data est gratia evangelizare investigabiles gratiæ Christi divitias, & illuminare omnes, quæ sit dispensatio Sacramenti absconditi à sæculis in Deo, ut Principibus innotescat, & Potestatibus Cælestibus per Ecclesiam multiformis gratia DEI. Respexisse videtur *ad doctrinam S. Pauli*, quòd Angeli aliqua discant ab Ecclesia, & ita patet quòd Virgo non solùm homines edocuerit mysteria Dei, sed etiam Angelos. *Euseb. Emiss. hom. de Purificat.* Nisi ipsa verba Filij conservâsset, non ea haberemus: de ejus namque thesauris nos ista accepimus, quæ enim de Christi pueritia leguntur, à S. Virgine accepta leguntur, quæ non modò verba ista, sed & Pastorum, Magorũ, Simeonis & Annæ condidisse in corde dicitur: nimirum quæ aliquando revelaret.

Hoc ipsum est apud *S. Bernard. hom. 4. de Purific:* Rerum tempus & ordinem tenens ipsa melius postmodùm Scriptoribus ac Prædicatoribus Evangelij reservabat veritatem. Quia ut *Revel. cap. 58.* docet *S. Brigitta*, Christus Dominus adhuc puer cohabitans cum Matre multa illi arcana aperiebat. *Richard. lib. 2. p. 2.* Maria Apostolorum Magistra facta est, qui nostri postea Magistri facti sunt: & ascendente Domino, Apostolos novum docuit testamentum, quod ad docendum nos, ijdem Apostoli conscripserunt.

Quàm benè itaq; salutat Virginem *S. Germanus in orat. de Nativit. Virg.* Salve legis atque gratiæ Mediatrix, veteris novique testamenti Sigillum, totius prophetiæ clarissimum Supplementum, summa Divinitùs inspirata Veritas Scripturæ.

4. Quia Virgo Hæreticos supprimit.

Erumpebat in orbem pestis Pauli Samosateni, venit Virgo ad Greg. Thaumaturgum cum S. Joanne Apostolo, & quam doctrinam secuta sit antiquitas, edocet; & formulam fidei dat scripto, quâ Paulina hæresis vicina Arianæ confutabatur, quocirca ingressus Gregorius cum illa formula Concilium, quod habebatur Antiochiæ, mirificè erigit Episcopos Orientales. Hæc *Nissenus in vita S. Greg. Thaumat.* Optimè *S. Hieron. serm. de Assumpt.* sive *Sophron. Archiep: Jeros:* Virgo quæ solam universam interemit hæreticorum pravitatem, scilicet Virgo est aurora. Ut ait *Arnobius in ps. 54.* & ut Job. 24. *Fur & adulter perfodiunt in tenebris domos:* Fur qui mactat oves Dominicas. Adulter qui Verbum Dei adulterat, *sicut in die condixerant:* si subitò apparuerit aurora, arbitrantur umbram mortis. Ita ille.

Hinc *Richard. à S. Laurent. lib. 1. de laudibus Virg. cap. 5.* Per Mariam tanquam per mare transeunt veri Israelitæ ad portum felicitatis æternæ Ægyptijs submersis, quia ipsa universas hæreses interemit. *Sergius Hierop. in Nativit. B. V.* Victrix strenuissima omnium errorum, & infidelium hostium.

5. Quia

5. Quia Tyrannos Ecclesiæ domuit.

Amphilochius quod sequitur *in vita S. Basilij* narrat. Julianus Cæsar impius supremum Ecclesiæ meditabatur excidium, & cùm fuisset minatus id testatis verbis, S. Basilius se cum populo in templum Virginis recepit, ac triduanæ orationi vacavit, Julianus interim contra Persas abierat, comparuit Virgo augustissima Basilio ac S. Mercurium cujus in eo templo corpus, & arma asservabantur, jussit arma sumere, ac de impio Tyranno pænas exigere. Id visionis per somnium habuit Basilius, qui evigilans neque corpus, neque arma amplius S. Mercurij conspexit. Post duas tandem horas cum lancea cruenta S. Mercurius comparuit; at post quartum diem advolat Quæstor Libanius, necem Cæsaris narrat factam manu militis incogniti, qui septemplicem custodiam perruperat.

Jam aliud accipe. Copronymus Cæsarum lues, ac Successor illius Leo Armenus bellum sacris Imaginibus indixerant, & ideo Catholicos ferro & igne tollebant, sed adeo Virgo pro Ecclesia contra Copronymum stetit, ut ille cælesti correptus igne, clamaret se viventem inferni flammis addictum, precarique ut Maria meritis laudibus, quibus mitior fieret ornaretur. Armeni verò Mater videbatur sibi esse in Blachernis, Templum id est Constantinopoli Virginis nostræ amplissimum, ibi D. Virginem videre: interea toti pavimento innatantem conspexit sanguinem, ex quo Regina Cœli vas jubet impleri, ac Matri Armeni offerri, ut biberet, recusat illa; tum Divina Virgo, atqui tuus Filius non facit finem effundendi sanguinem eorum, qui me venerantur, adeoque non cessat in se Deum Filiumque provocare; simulque addit Virgo paulò post Leonem periturum. Ita *ex Zonara*, etsi paucioribus *Bosius lib.* 4. *cap.* 10. Quod è Tyrannide Gothorum erepta fuerit Italia, quòd Ariani Hæretici ex ea expulsi, Deiparæ deberi docet. Et olim liberaturus Deus veterem synagogam Duce Moyse in nube comparuit, qui *rubus ardens incombustus* Virginis nostræ symbolum fuerat.

Hinc dixit *Gregorius Nicomed. orat. de Præsent: cap.* 12. Virginem Christianorum multitudo murum habemus fortissimum. Profectò teste *Th. Walsinghamo in Henr. IV.* B. Virgo S. Thomæ Cantuariensi Episcopo dedit cæleste quoddam unguentum, quo Reges Anglorum qui ungerentur pugiles essent benigni Ecclesiæ.

6. Quia est Scutum quo nos protegimur ab ira Dei.

Canunt *Menæa* 5. *Maij.* Te nos Christiani ac planè te solam irato objicimus Domino, quæ ut clementiùs de nobis statuere dignetur, impellas. Mihi id mysteriũ adumbrâsse videtur historia 2. Reg. 14. Offensus erat & meritissimè Absoloni David, quem

accessit *Thecuitis, & cecidit coram eo super terram, & adoravit, & dixit: serva me Rex & ait ad eam Rex, quid causæ habes? quæ respondit. Heu mulier vidua sum, mortuus enim est vir meus; & ancillæ tuæ erant duo filij, qui rixati sunt adversum se in agro, nullusq; erat qui eos prohibere posset, & percussit alter alterum, & interfecit eum, & ecce consurgens universa cognatio adversus ancillam tuam dicit. Trade eum qui percussit fratrem suum, ut occidamus eum pro anima fratris sui, quem interfecit, & deleamus hæredem; & quærunt extinguere scintillam meam, quæ relicta est, ut non supersit viro suo, & reliquiæ super terram. Et ait Rex ad mulierem. Vade ad domum tuam, & ego jubebo pro te. S. Anton. 4. p. tit. 15. cap. 14. serm: 7.*

Maria figurata est in illa prudentissima muliere *Thecuite.* Absolon rebellis certè genus humanum repræsentat &c. Hæc *Thecuitis* sub cruce consistens unum amittebat Filium; & alium in filium accipiebat, id est genus humanum: & irato se Deo ut possimus piè opinari objecit, & similibus usa verbis, clementiam impetravit, & hoc quidem ut discurrit *S. Bernardinus serm. 61. de B. V.* ubi ait: Indulsit misericors Deus primis parentibus, neque eos annihilavit post peccatum, quia non fuisset sic exorta B. Virgo, nec per consequens Christus, si Deus carnem non sumpsisset humanam, ergo propter istam nobilem Creaturam Deus Parentes primos salvavit de prima eorum transgressione, Noe diluvio inundātem, Abraham de Hur Chaldæorum, Isaac de Ismaele, Jacob de Esau, Judaicum populum de Ægypto, & de impia Pharaonis manu, & de mari rubro, & de manibus diversorum Regum, & Tyrannorum; scilicet Nabuchonodosor de captivitate Babylonis, & Assyriorum, Davidem de Leone, Ursis, de Gigante Goliath, de Saule infensissimo ejus hoste, & ut hoc brevi sermone cuncta comprehendam, omnes indulgentias & liberationes factas in veteri testamento non ambigo Deum fecisse, propter hujus Puellæ reverentiam, & amorem, quibus eam Deus in æterna sua prædestinatione honorandam cunctis operibus suis ab æterno præordinavit.

Subjiciamus nos isti sententiæ, quod Estheri cap. 15. dictum, & dicamus Virgini: *Loquere Regi pro nobis & libera nos de morte.* Nam ut dictum apud *S. Aug. serm. de Assumpt. B. Virg.* Nec potiorem invenimus meritis quàm te ad placandam iram Judicis, succurre ergò miseris. *Richard. lib. 4. de Virg.*

Comparatur misericordia Virginis Nubi, quia velut nubes misericorditer abscondit peccatores ab ardore solis, id est ab ira Filij. *Idem lib. 2. p. 1.* Ipsa Virgo dicit Eccles. 24. *Sicut nebula texi omnem terram,* ab irato scilicet Deo; quasi ab ardore solis. Ideo etiam dicit de Filio Cantic. 4. *Tenui eum,* nè scilicet percuteret; *nec dimittam* sed continuâ precum instantiâ furorem ipsius retinebo. Ipsa est Abigail, cujus prudentia furorem retinuit David, nè vindicaret se de Nabal stulto. De quo etiam *S. Andr. Mediolanens.* adductus à Novarino. *Elect. lib. 4. n. 760.* Abigail placat David super nequi-

nequitiam mariti, Tu Deum ex peccatis generis humani, Abisag Sunamitis David senescentem calefecit, tu Virgo amore Deum nobis iratum refovisti. *S. Bonav. spec. cap. 7.* Detinet Filium Virgo, nè peccatores percutiat. Ante Mariam non fuit, qui sic Dominum auderet detinere, testante Isaia 64. *Non est qui invocet nomen tuum, qui consurgat & teneat te.* Deipara Faventina *ut ex ejus historia constat*, depingitur cum fasce fractarum sagittarum, nam cum in Urbem Faventinam vellet eas vibrare Filius, Materna libertate illa de manibus Filij accepit, & confregit, & hanc suam erga Faventinos protectionem illis ipsis jussit significari. *Surius* quod sequitur *in vita S. Liobæ Abbatissæ* refert. Incubuerat loco gravis tempestas, tenebræ, tonitrua, fulmina, & quidquid minarum in cælo erat, imò persuaserant sibi ultimam adesse mundi diem, S. Lioba ante altare Virginis S. se abjicit, & templi fores reserat, invocatoque auxilio D. Virginis iram Divinam componit, ac veluti scuti objectu evadit.

7. Quia est Auctrix virtutum.

Benè id *Bernardus* aut quisquis ille est *serm. 1. in Salve Regina.* Origo fontium & fluminum mare, virtutum sanctarum Auctrix Maria. Si vis copiosas aquas haurire accede mare, si virtutes accede Mariam. Nam ut *S. Ildefonsus serm. de Partu & Purific.* Vexilla virtutis in Maria effulserunt, in qua tota Majestas Deitatis versatur. Ac ut *Idiota in Prologo.* Inventa Virgine Maria invenitur omne bonum.

Quod videtur innuisse Moyses qui Dei præcepta reposuit in arca, nec alibi servanda censuit, quæ juxta *S. Ildefonsum serm. 1. de Assumpt.* B. Virginem figurabat. S. David, etsi antea justus, & probus, postquam tamen 16. Regum est *unctus oleo*, accepit *Spiritum S.* qui est fons omnium virtutum, quia *oleum* juxta *S. Ambros. 13. de Instit. Virg.* Sanctam Virginem denotat.

Statuerat Deus *Genes. 25.* ad magnas virtutes elevare in Mesopotamia *Jacobum*, prius illi eò peregrinanti *Scalam* ostendit, quæ juxta *Bernardum serm. in Nativit. B. V.* Typus erat nostræ Dominæ.

Nec caret mysterio quòd Deus in virtute provecturus, daturus benedictiones Jacobo, non ipsi tamen, sed Matri ejus Rebeccæ animum illas quærendi & modum inspiravit. Dei enim instinctum multi in hoc agnoscunt, quia teste *Richard. à S Laur. lib. 2.* illa Virginem nostram indicabat. Quæ est ut ait *Ecbertus in Deprecat. ad B. V.* Areola aromatum sanctorum, à Cælesti consita Pigmentario, virtutum omnium speciosis floribus delectabiliter vernans. Vel ut *Sophron. serm. de Assumpt.* Hortus deliciarum in quo sunt consita universa florum genera & odoramenta virtutum. Indè ut docet *Beda hom. de Visit. Elisabeth.* Fit largiente Domino, ut si B. Mariæ semper actus, & dicta recolamus, semper in nobis & observantia castitatis & virtutis opera perseverent.

Scribit *Castrius hist. Deip. cap.* 28. Quòd Virgo S. sivè adhuc vivens sivè jam è cœlo Florentinis scripserit Epistolam, in qua illos ad Divinum amorem, aliasque virtutes hortata. Misit & aliam de qua *Alanus Rupensis, & Alb. Renatus apud Odescalcum Episc. Vigevanensem* in ea Virginem quandam exhortata ad precationem, quam vocant coronæ seu rosarij, ad otij fugam, & solitudinem, paupertatem, aliasque virtutes Religiosas.

Non omittam quod scripsit *Jacobus Card. ut S. Gregor. tract. de Jubilæo.* Clericus quidam reprehensus fuit per visum à S. Virgine, quod anno 1300. dum causâ Jubilæi Romæ iret ad S. Paulum, iter garriendo confecisset.

8. Quia est Asylum peccatorum.

Quot ista illuminavit cordis oculos, (verbis utor *Menæorum* 4. *Jan.*) & pœnitentiæ radium immisit, ac tenebris æternùm duraturis liberavit, uti veri luminis Portus, & cunctorum Refugium! *Simeon Logotheta* vulgò *Metaphrastes ad Kal. April.* Quanquam gravibus hæreant peccatis affixi, quibus Filium Virginis ad peracerbam provocant iracundiam, utpotè malignis semper cogitationibus implicati, Filium tamen Virginis propitium ijs reddi, qui Virginem tanquam Dei Genitricem ex animo adorant.

Blosius Conclavis cap. 1. *narrat.* Gertrudi Cælestia contuenti Dei Mater ac Cœli Regina præsens affulsit, pallâ mirabili corpus omne contegente. Quo ipso tempore diversa animalia sunt Gertrudi objecta, & bestiæ dissimiles ad Deiparam accurrentes, ac se pallæ illius oblongæ finibus occultantes, quas universas Dei Mater humanissimè acceptas, latitate vestis obvelabat, singulas leviter manu tractabat, & blandè permulcebat, ut heri catulos solent, qui domi nascuntur. Gertrudi admiranti & quid illud esset nescienti declaratum est mutas illas pecudes, & varij generis animantes perditorum hominum, & multipliciter in legem Dei peccantium imaginem quandam exhibere, qui tamen Virginis amantes, ad eam rebus in adversis confugiunt; illam autem adversus animalia rationis expertia charitatem misericordiæ symbolum esse, quâ clementissima Mater libidinosis, flagitiosis, facinorosis, se invocantibus opitulatur. Pulchrè hoc ipsum expressit *Ecclesia Græca in Menæis* 24. *Martij.* Virginem Deus ut dexteram suam omnibus lapsis ad surgendum extendit. Atque hic cum Psalmista Ps. 86. canere possumus. *Ecce Alienigenæ Tyrus, & Populus Æthiopum hi fuerunt illic,* pro hi fuerunt illic S. Hier: legit, iste natus est ibi. *Genebrardus*, hîc Rex unctus. In utero Virginis Rex Christus unctus: Tyrij verò infames ab usuris, Æthiopes à lascivia, hi fuerunt ibi, scilicet sub Matris Christi pallio; qui statim ait, *Memor ero Raab* meretricis, *& Babylonis* matris omnium superstitionum, ac Idololatriarum; pridem siquidem hæc Virgini cura commissa pasce hædos tuos.

Ex

Ex quo *S. Bernard: hom. 2. super Missus.* Si criminum immanitate turbatus, conscientiæ fæditate confusus, judicij horrore perterritus, barathro incipias absorberi justitiæ, & desperationis abysso cogita Mariam: in periculis, in angustijs, in rebus dubijs Mariam invoca, non recedat à corde, & ut impetres ejus orationis suffragium nè deseras conversationis exemplum.

Sensum aperuit suum de B. Virgine *Deus Pater coram s. Catharina Senensi dial. c. 4.* Maria est à me velut esca dulcissima collocata, & electa pro capiendis hominibus, & animabus præcipuè peccatorum. *Idiota contempl. cap. 18.* Omnia subjecisti sub pedibus Mariæ, oves, & boves, id est simplices, pecora campi, id est luxuriosos vagantes per campos, volucres cæli, id est superbos, pisces maris, id est cupidos. Dixerat verò *cap. 16.* O Misericordissima Virgo Maria, quis potest dignas impendere gratiarum actiones, quia tuâ misericordiâ plena est terra, fons tuæ misericordiæ irrigat aridam nostram, fons tuæ pietatis emittit rivulos suos ad nos peccatores, quibus continuè recreamur, fons tuæ clementiæ refrigerat peccatorum calorem, fons tuæ dulcedinis sitim nostram extinguit, & clamat quotidiè misericorditer ad nos: Sitientes venite ad aquas, & bibite cum lætitia.

Itaque cum *Guillem. Parisiensi Rhet: cap. 18.* Adibo te, imò etiam conveniam gloriosissima Dei Genitrix, quam Matrem misericordiæ & Reginam pietatis vocat omnis Ecclesia Sanctorum, an poteris denegare peccatoribus interpellationis tuæ gratiam? Tu cujus gratiositas nunquam repulsam patitur, cujus misericordia nulli unquam defuit; cujus benignissima humanitas nullum unquam deprecantem quantumcunque peccatorem despexit.

Et certè (*S. Saba in Menæis.*) Ego sum infructifera arbor, nullum salutis fructum afferens, quocirca nè exscindar, & in ignem qui extingui non potest miser projiciar, metuo, ut indè ergo me eripias, atque suffragijs tuis fructiferum exhibeas Filio tuo, coram te prosternor. *Innocent. 3. serm. 2. de Assumpt.* Illa dicta est Eva, huic dictum est Ave, quia per hanc mutatum est nomen Evæ in Ave. Ave inquit gratiâ plena, Dominus tecum, quasi diceret, illa fuit plena peccato, sed tu plena gratiâ, illa fuit maledicta in mulieribus, sed tu benedicta in mulieribus. Et sub finem.

Ipsa est ergo Cant. 6. *Aurora consurgens, pulchra ut luna, electa ut sol, terribilis ut castrorum acies ordinata,* Luna lucet in nocte, aurora in diluculo, sol in die, nox autē est culpa, diluculum pænitentia, dies gratia. Qui ergo jacet in nocte culpæ, respiciat lunam, deprecetur Mariam, ut ipsa per Filium cor ejus ad compunctionem illustret. Quis enim de nocte invocavit eam, & non est exauditus? ipsa est Mater dilectionis, & sanctæ spei. Qui verò ad diluculum pænitentiæ surgit, respiciat auro-

aurorám, deprecetur Mariam, ut ipsa cor ejus ad satisfactionem illuminet. Quis enim devotè invocavit eam, & non est exauditus. *Ansel: in hymno* 1. Patrona est peccatorum Virgo. Est *Tabernaculum* juxta *Richard. lib.* 10. In eo reponas etiam arefactas *Virgas*; num. 17. *germinabunt*. Illa est *Scala* cæli, sub qua si dormiens peccator collocetur, evigilabit ad vitam. Illa est *Aqua* ad cujus humorem Job 14. *lignum* mortuum *regerminabit*. Illa Terra benedicta, in qua insitum frumentum reviviscit cum fœnore, ut ait *Beda in* 2. *Gen.* Illa est Ruth ut vult *Bonav. in spec.* quæ à metentibus neglectas colligit spicas. Quia ut *Anselm. lib. de excell. Virg. dicit.* Maria propter peccatores, scilicet propter me, meique similes, facta est Dei Mater, quomodo immanitas peccatorum meorum cogere me poterit ut eorum veniam desperem? quare si ipsa etiam Mater specificè peccatorum, undè in cœlo ni fallor non solùm Christiferi, sed & Marianitæ dicemur, nec solùm in fronte signum Tau, sed & Mariæ circumferemus, utpote præcipuè salvati ab ea, præcipueque sui.

Ipsa de se loquitur *apud S. Brigittam Revel lib.* 6. *cap.* 10. Ego sum Mater misericordiæ, & aditus peccatorum ad Deum, nullus enim adeò maledictus est, qui quàm diu vivit, careat misericordiâ meâ, quia propter me leviùs tentatur à dæmonibus, quàm aliter tentaretur. *DEus Pater apud Blos. cap. in conclavi fidelis animæ* ita loquitur. Mariæ Unigeniti Filij mei Genitrici à bonitate mea concessum est propter incarnati Verbi reverentiam, ut quicunque etiam peccator ad eam cum devota oratione recurrit, nullo modo decipiatur à dæmone infernali.

Hinc *Eutychianus in vita Theophil.* dixit: O Domina mea Defensio generis humani, Portus & Protectio eorum, qui ad te confugiunt, quis unquam hominum rogavit tuam fideliter opem, & fuit unquam derelictus? Reverà nullus unquam. *Albertus Magnus in Bibliis Marian: ad cap.* 18. *Jerem:* Descende in domum figuli. Domus figuli est Virgo Maria, hæc est domus in qua reformatus fuit miser Theophilus. Sed quis ille? *B. Damian: serm: de Nativit: B. V.* Quid tibi negabitur, cui non est negatum Theophilum de ipsis perditionis faucibus liberare? sed uberiùs *Bernardus serm. Signum Magnum.* Tu Virgo peccatorem quantumlibet fœtidum non horres, non despicis, si ad te suspiraverit, Tuumquè interventum pœnitenti corde flagitaverit tu illum à desperationis barathro tua manu retrahis, spei medicamentum aspiras, foves, non despicis quousque horrendo Judici miserum reconcilies. Famosum hujus tuæ benignitatis testimonium est per te Theophilus restauratus gratiæ, qui propter ambitionem Deum abjuraverat, & dæmoni se desponderat.

Quocirca *ibidem Idem.* Quid ad Mariam accedere humana trepidet fragilitas, nihil austerum in ea, nihil terribile, tota suavis est omnibus offerens lac, & lanam. Evolve diligentiùs Evangelicæ historiæ seriem universam, & si quid fortè increpatorium, si quid durum, si quid denique signum vel tenuis indignationis occurrerit in Maria, de cætero suspectam habeas, & accedere verearis. Hunc

Hunc accessum ad Virginem suadet *S. Bonavent. tom. 7. Epistolâ quæ continet* 25. *Memorabilia.* Gloriosam Reginam Domini nostri Matrem Benedictam habeas in summo venerationis affectu, & in cunctis ad eam necessitatibus, periculis, & pressuris, tanquam ad Refugium tutissimum te convertas, ipsius tutelæ flagitando præsidium, eamque in tuam suscipiens Advocatam devotissimè, ac securè ei causam tuam committas, quia Mater est misericordiæ. *Ludov. Blos. spec. spirit. cap.* 12. Devotissimam Dei Genitricem Virginem Mariam purè ama, seduloque venerare, & invoca, quæ non solùm perfectorum, sed etiam imperfectorum benignissima Consolatrix, atque Advocata est. Hæc enim nullum à se repellit, sed omnibus se præbet exorabilem, peccatores blandè ad se, piè, & humiliter confugientes suscipit, & fovet, protegit, & Filio suo Maternâ fiduciâ reconciliat. Citiùs cælum cum terra peribit, quam illa aliquem seriò se implorantem suâ ope destituat. Gratias age Deo qui illam tibi dedit in Matrem, & Adjutricem.

Cùm ergo constat Mariam omnium ad se confugientium tutissimum esse præsidium, currite ad Mariam Patres, currite Fratres; currite sodales, currite Filij, currite Matres, currite Virgines, currat omnis ætas, & omnis conditio hominum. *Albertus M. serm. de Nativit. B. V.* Multùm diligenda est B. Virgo à quolibet Christiano, propter hoc quod est inextinguibile lumen ejus, nunquam enim aliquis in tantum peccat, si vult per veram pænitentiam recurrere ad ipsam, quin ipsa sit statim quasi lucerna pedibus suis, & reducat eum ad viam salutis æternæ.

Quod ampliùs prosequitur *Anonymus* inter dicta PP. apud *Blos. cap.* 5. Nullum tam execrabilem peccatorem orbis habet, quem Maria Virgo abominetur, & à se repellat, quemque dilectissimo Nato suo modò suam precetur opem, non possit, sciat, & velit reconciliare.

Hoc ipsum testatur *S. Agnes apud S. Brigit. Revel. lib.* 3. *cap.* 30. Sic pia, & misericors fuit Virgo Maria, quòd maluit omnes tribulationes sufferre, quàm quòd animæ non redimerentur; nunc autem conjuncta Filio non obliviscitur innatæ bonitatis suæ, sed ad omnes extendit misericordiam suam, etiam ad pessimos, ut sicut sole illuminantur, & inflammantur cælestia & terrestria, sic ex dilectione Mariæ nullus est qui non per eam, si perierit sentiat pietatem. *Author M. S.* in Bibliotheca Vatic. cujus meminit *Maraccius* in notis in Mariale Leonis Imp. Maria mons signatus, per *montem Armeniæ* ubi *requievit arca*. Gen. 8. Quia inundante diluvio peccatorum suis precibus sustentat Ecclesiam, & fidelem animam. Illi accommodat *Rich. à S. Laur. lib.* 4. *in ex. Eccl.* 24. In fluctibus Maris ambulavi cum familiaribus meis, ut ipsos eriperem à naufragio peccatorum. Illa est ut *Dion. in cant. art.* 15. Mons myrrhæ plurimos à vitiorum putredine præservando. Illa ut *Jacob de Voragine.* Balsamum præservans suos famulos à corruptione culpæ. Ut *Honorius Augustod.* Murus fidelium, quo inexpugna-

expugnabiles sunt à vitijs. Illa ut *Albertus M. serm. 2. de Assumpt.* Auxiliatrix fortis fidelium contra dæmones. Illa ut *idem in Bibl. Exod. Velum hyacinthinum* Exod. 36. quo velamur à peccatis. Illa ut *Richard. à S. Laur. lib. 1.* Pharos luminosa. Ut *Bernardinus à Busto serm. 2. de Assumpt.* Sol optimus terræ.

9. Quia Magistra est pænitentium.

In Menæis 23. *Febr. S. Theophanes* ita orat Virginem nostram. Ut ignis columna præfulgens Virgo, atque lucida nubes, me, qui in hujus vitæ solitudine cum viarum erroribus luctor proficiscentem antecede, usque dum ad cælestem hæreditatem pertingam. Quia ut cum *S. Joseph Confessore ibidem* 13. *Aprilis dicat quisq.* Per malas cogitationes præcipitem lapsum exorsus, in profundum peccatorum descendi, & proindè ex corde intimo gemens te Dominam meam inclamo, da mihi pænitentiæ donum cum venia peccatorum, omnes in me palàm obstupescant abundantis tuæ miserationis exemplum, item viscerum tuorum ad clementiam propendentium sine termino pelagus, thesaurum omni mensura carentem. Nam teste *Richardo à S. Laur. lib. 12. de laud. Virg.* Maria est Virga Moysis. *Virgâ percussit Moyses aquam fluminis, coram Pharaone, & servis ejus, & versa est aqua in sanguinem.* Exod. 7. Similiter & Maria precibus suis, meritis & exemplis, conversis peccatoribus & maximè dilectoribus suis, quæ citò præterfluunt ut aqua convertit in abominationem & amaritudinem.

Rursus idem lib. 9. ex Gen. 2. Phison circuit terram Hevilath, quod interpretatur vel dolens vel parturiens: Et B. Virgo circuit dolentes, per contritionem ad consolandum eos, maximè parturientes peccata per confessionem. *Bonav. spec. cap.* 10. Maria est signata per illam *Abigail*, pro qua adducenda cùm David nuntios misisset, respondit. *Ecce famula tua sit in ancillam tuam, ut lavet pedes servorum Domini mei.* Per benedictam Ancillam Mariam, quâ tot servi Domini loti sunt, quot fideles ejus suffragijs à peccatis mundati sunt; Ipsa enim tot servorum Domini pedibus aquam obtulit, quot pænitentibus lachrymas compunctionis obtinuit. Obtinuit verò illis etiam qui erant duri ut lapides. *A S. Laur. Richardus lib. 12. de laudibus Virginis.* Hæc Virgo est Virga Moysis per quam fecit signa in Ægypto ut in psalmo quodam dicitur. *Percussit petram & fluxerunt aquæ*, per quam absumpsit dracones magorum. *Abbas Absalon serm.* 31. hoc ipsum. Virga Moysis per quam fecit signa in Ægypto, Maria est: per eam Deus fecit mirabilia in mundo, è quibus unum de maximis est quòd Virga versa in colubrum Dracones Ægyptiorum devoraverit, quia cùm de se Christum in similitudinem carnis peccati generavit, omnia crimina, omnes hæreses impiorum, quæ Ægypto hujus mundi illudebant, tũ virtute prolis, tum exemplo suæ sanctitatis delevit. Notissima est *historia de S. Maria Ægyptiaca*, hæc ab anno duodecimo ætatis corpus suum

publicare

publicare non destitit, & ita annos septemdecim transegit. Contigit ut adjungeret se peregrinantibus Jerosolymam ad diem Exaltatæ S. Crucis; sed cùm aliquoties ingredi conata fuisset templum, vi occultâ rejecta est semper. Demùm Virginis imagine conspecta sic oravit. O Domina Virgo quæ Deum verum genuisti secundùm carnem; scio non esse decens, me adorare imaginem tuam, vel oculis eam contemplari, quæ sum tantis sordibus polluta, quia tamen, ut audivi, effectus est Deus homo, quem ipsa digna genuisti, ut peccatores vocaret ad pænitentiam, adjuva me desolatam, & nullum habentem adjutorium, ut ingredi possim Ecclesiam, ac videre & adorare pretiosissimum lignum crucis, firmissimè promitto, quòd nunquam carnem meam coinquinabo, sed mox renunciabo sæculo, & omnibus quæ sunt sæculi, & vadam quo præceperis, & viam salutis demonstraveris. Hac oratione finita, sine ulla remora templum ingressa, tum versus imaginem iterum conversa, ita Magistræ Virginis opem imploravit, & doctrinam accepit his verbis. Si Jordanem transieris, illic bonam invenies requiem. Sed ampliùs oravit Magistram. Domina, Domina mea nè derelinquas neque deseras me, sed jugiter custodias me ubi me vis ire. Profecta trans Jordanem vitam exegit sanctissimè, uti habetur *in secunda Synodo Nicæna act: 4.* Sed veteri historiæ adjungamus paulò recentiorem, de qua *Bzovius ad annum 1260.* Erat in Academia Cantabrigensi in Anglia adolescens Gulielmus Vidius: hic in extasi raptus ad Dei Tribunal, in quo cùm objectis satisfacere non posset, sententia mortis æternæ contra illum ferebatur, vertit se ad Virginem & ope ejus liber evasit: sed simul ei tradidit Virgo chartam, quæ graviora ejus scelera continebat, quæ cùm extra visionem manserit, visionem non vanam probavit. Expressum jam hoc olim 4. *Regum* 5. Leprosus Naaman petijt curationem ab Elisæo, sed illum remisit Propheta ad *Jordanem*, qui juxta *B. Hieron. ad Fabiolam* S. Virginem significat. Quis ad Noe *Ramum olivæ* symbolum scilicet clementiæ attulit, nisi *Columba*, id est figura S. Virginis? *juxta Bedam in* 8. *Genes.* Et ita est non oritur sol nisi aurora præcesserit; non priùs *Gen.* 28. effundit *oleum* in *lapidem* Jacob, misericordiam scilicet in cor saxeum peccatoris, nisi conspectâ *Scalâ*, Virginis symbolo. Non priùs Joseph *Genes.* 48. educitur ex carcere, quàm Pharao *Fluvium* per quietem viderit, qui *S. Bernardo serm.* 3. *in Salve* denotat nostram Dominam.

Pulchrè docet *Andreas Jeros. orat: in salut. Angelica.* Quòd Virgo sit Dioptra perspectiva, per quam sedentes in Christi umbra peccatorum recipientes Solem justitiæ, mirabiliter illustrati sunt. *Richard: à S. Laur. lib.* 7. Maria lux quia rimas, & angustissima foramina sua illustratione manifestat existentibus in domo, id est etiam minima peccata suæ gratiæ infusione perceptibilia facit. *Cyrill. hom.* 6. *in Nestorium.* Mariâ adjutrice veniunt gentes ad pænitentiam. *Salmeron. tom.* 10. *tract.* 40. docet, quòd B. Virgo Latroni qui cum Christo pependit illam mirandam impetravit conver-

 sionem,

sionem, & affert *ex quodam sermone Damiani.* Latro in cruce conversus est, sed cur non ante? cur non resipuit, cùm Jesum in via sequebatur? tum convertitur cùm Maria juxta crucem stabat, tum ex Latrone factus est Martyr, cùm Maria deprecabatur pro illo. *Hactenus ille.*

Facit multùm in rem præsentem, quod scripsit *Theostericus in Canone.* Virgo est Janua pænitentiæ. Et quod *Chrysost. Parænesi ad Theodorum lapsum.* Maria est Janua aurea, & firma, quâ de cœlo propensâ subducimus animas nostras, quæ brevi sursum in illud fastigium retracta, eò, qui ipsam fortiter manibus servant, evellit & rapit supra præsentis vitæ omnium longè periculosissimos fluctus. Quamobrem qui mollis per indulgentiam hanc Sanctam Anchoram amittit, continuò decidit & suffocatur in profundum malitiæ submersus.

Sed ô Virgo abjicio me ad tuos pedes cum *S. Sophronio Patriarcha in Menæis 8. Jan. ode. 3.* Me tuum in hymnis laudatorem qui indignas veniâ culpas admisi, dirige ad ambulandum pænitentiæ vias. Ego *cum Sabba ibid. 31. Jan.* non abscondo infelix gravitatem ærumnarum quippe mearum, in quidquid Deus odio habet, me devenisse sentio. Carnem non minùs quàm animam, & in anima voluntatem præsertim, cogitationibus nefandis, pudendisque sermonibus, factisque fædavi delinquentes, item linguâ meâ ut reos traduxi longè deterioribus ipse commisis inquinatus. Quarè ô Deipara horum mihi omnium malorum emendationem largire, ut per donum tuum hoc à pessima consuetudine resipiscens, supplex me ipsum prosternam; atque quod vitæ reliquum fuerit in gravibus meis facinoribus deplorandis consumam.

10. Quia in mortis hora plurimos apud Judicem protegit.

Audiamus in hac re *Richard. à S. Laurent. lib. 12.* Sicut pia Mater abscondit Filium suum sub pallio, quando Pater vult verberare; sic Maria refugientes ad se & Christi justitiam formidantes. Indè fit, ut *Idiota in prologo.* Sæpe quos justitia Filij potest condemnare, Matris misericordia liberat.

Quantam indè spem concipere debemus cum *Anselmo.* O Beata fiducia, ô tutum Refugium! Mater Dei est Mater nostra! Judex noster est Frater noster! quâ igitur certitudine debemus sperare, & quâ consolatione timere, quorum sivè salus sivè damnatio, de boni Fratris, & de bonæ Matris pendet arbitrio.

Huic Virgini salutem suam debet Bassus Episcopus Aniciensis de quo *Petrus Dam. cap. 2. de bono suffr. ag.* Iste Præsul visitata B. Virginis dictæ de Podio imagine, dum rediret domum, mortuus in via: Cadaver ex more compositum custodiebatur: sed nocte sequẽti è feretro cõsurgit, ac quid de se factum refert. Nimirũ ob carnis vitia,

quæ

quæ incurrerat, dæmones urſiſſe juſtitiam Judicis, ut eis traderetur mortui anima: ſed à Virgine permiſſam regredi ad corpus, ut peccata confeſsione expiaret, meritum autem hoc gratiæ, quia in obſequio Virginis deceſsiſſet vitâ. Confeſſus ergo lætus & hilaris rurſus exſpiravit. *Maraccius in Regibus Marian. pag.* 51.

Dagobertus I. Francorum Rex vitijs deditus, raptus ad Chriſti Judicis tribunal, à multis SS. præſertim à S. Virgine graviter accuſatus, & cùm nec quidquam reſpondere poſſet, occurrit ipſi ut in honorē Virginis & SS. ſi liberaretur Eccleſiam ædificaret, quo facto propoſito dimiſſus. Virgo noſtra eſt *Rubus Moyſis* Exod. 3. de quo *Gregor. Niſſenus in vita Moyſis.* Alibi Deus noſter eſt ignis conſumens, ſed quando eſt in Rubo, nè metue vel nudis pedibus accedere.

Non comburuntur in fornace Danielis 3. tres pueri, quia factus eſt *ventus* illis in fornace *Roris*, per quem intelligit *B. Germ. Conſtant. in encom.* Noſtram Virginem quæ de ſe dicere poteſt Oſeæ 14. Ego *Ros* & *Iſrael germinabit.* Proferentur coram Judice libri noſtrorum ſcelerum, ſed Virgo noſtra ut docet *Richard. à S. Laur. lib.* 12. Eſt ſpongia quæ univerſa abolebit. *Idem lib.* 10. *hæc reliquit.* Erit ex Iſa: 4. *Tabernaculum in umbraculum diei ab æſtu, & in ſecuritatem, & in abſconſionem à turbine, & à pluvia,* erit enim glorioſa Virgo ſervientibus & amantibus ſuis in die Judicij Umbraculum ab æſtu, & contra æſtum illum, de quo dicitur 2. Petri ultim. *Elementa cælorum ſolventur.*

Expertus hoc re ipsâ quidam anno 1604. ut retulit P. *Alphonſus Andrada Soc. Jeſu ſupremi conſilij & inquiſitionis Qualificator.* Et P. F. *Richardus* Flandrenſis tragœdiæ teſtis oculatus, qui etiam permotus illâ habitum S. Franciſci aſſumpſit, & vitam optimam glorioſiſsimo igne, quo lentè in Japonia pro fide exuſtus illuſtravit.

Contigit res in Flandria. Duo Adoleſcentes inhoneſtam ingreſsi domum in noctem profundam hæſerunt; eorum jam alter fatigatus, ad propriam ædem rediji: alter manſit. Ille qui redierat dum ſe ad ſomnum parat, advertit nondum ſe Marianum penſum exſoluiſſe, ac inter gravem luctam cum ſomno exſolvit. Dum hæc agit pulſatur ædium porta, clamorque tollitur repetiturque, ut oſtium ſtatim pateat; procedit Adoleſcens finita jam fortè oratione, ac negat ſe portam reſeraturum, ni importunus pulſator cauſam ſui priùs edixerit acceſsûs. Et ecce illi reponitur, aperire te jubeo licet tuâ nequaquam operâ indigeam. Reponit adoleſcens. Si meâ non eges operâ, itaque clauſâ januâ ingredere. Dixerat; & ecce conſpicit ſocium quem paulò antea in proſtibulo reliquerat, penetratâ adeſſe ſibi portâ. Siletur utrinque aliquamdiu, tum hoſpes, agnoſcisnè me, inquit, ſodalis? cui alter agnoſco: ſed non capio quomodo clauſo oſtio intraveris. Tum ille plorans, ſcias, inquit amice, eodem illo tempore, quo in lupanari libidini ſerviebamus, Dei noſtræque ſalutis immemores: dæmonem coram Dei tribunali nos accusâſſe, exegiſſeque,

gisseque, ut nos illius vindex justitia æternis statim flammis manciparet. Annuit actori dæmoni Judex, jamque prolatâ sententia executio erat in proximo; at quia tu B. Virginis pensum persolvebas, ipsa pro te apud Judicem stetit, ad cujus preces tuum exitium distulit; meum verò statim fieri jussit, quare me egredientem ex illa domo infelicissima, dæmon invasit, & interemit: animam in profundum abyssi mox avecturus; me verò nè tibi verba dare arbitreris, ecce tormenta quæ patior, simul togam diducit, vermes igneos, serpentesque ostendit, & fætore horribili relicto, disparuit. Tum alter provolutus in genua, gratias SS. Virgini reddidit, primoque manè Guardianum PP. Franciscanorum adijt, remque omnem enarravit, atque ut fides haberetur, ad cadaver socij teterrimi plenum odoris deduxit.

11. Quia multum auxiliatur detentis in purgatorio.

Optimè *S. Vincentius Ferrerius serm. 2. de Nativit. B. Virginis.* Maria bona existentibus in purgatorio, quia per eam habent suffragium. Quod ipsum pluribus *S. Bernardin. serm. 3. de glorioso nomine Mariæ art. 2. cap. 3.* B. Virgo in regno purgatorij dominium tenet. Propterea inquit Eccles. 24. *Et in fluctibus maris ambulavi.* Pæna siquidem purgatorij dicitur fluctus, quia transitoria est, sed additur maris quia amara. Ab his tormentis liberat B. Virgo maximè devotos suos, & hoc est quod ait, in fluctibus maris ambulavi, scilicet visitans & subveniens necessitatibus, & tormentis devotorum meorum; imò & omnium qui ibi existunt, quia Filij sunt, cum sint filij gratiæ. Sed major testis *Christus Dominus*, qui apud *S. Brigitt. lib. 1. Revel. cap. 16.* vocat Virginem Consolationem eorum, qui sunt in purgatorio. Et ipsa *S. Virgo ibid.* ut *Dionys. Carthus. refert lib. 3. de laud. B. Virg.* ita loquitur. Qui in purgatorio sunt, gaudent meo nomine audito, quemadmodum æger jacens in lecto, cùm audit verbum solatij. *Blosius lib. 13. Monilis ex S. Brigitt. Revel.* hæc narrat. Audivit S. Brigitta ipsam B. Virginem Dei Genitricem dicentem. Ego sum Mater Dei, & Mater omnium qui sunt in purgatorio, quia omnes pænæ, quæ debentur peccatis eorum, per preces meas quâlibet horâ quomodocunque mitigantur.

Et eadem *S. Brigitta* refert, cùm Christus D. Matri proposuisset ut peteret quidquid vellet, quòd Mater oraverit in hunc modum. Qui in purgatorio sunt, indigent triplici misericordiâ, quia tripliciter affliguntur. Visu, quia nihil vident, nisi miseriam suam. Turbantur quoque auditu, quia nihil audiunt, nisi dolores, pænas, & miserias. Affliguntur tactu, quia sentiunt calorem ignis intolerabilis, & gravis pænæ. Da eis Domine mi & Fili misericordiam tuam propter preces meas. Respondit Filius. Libenter propter te dabo illis triplicem misericordiam. Primò auditus eorum allevabitur, visus mitigabitur, pæna remissior & mitior erit. Insuper qui-

quicunque ab ista hora sunt in summa pæna purgatorij, venient ad mediam, & qui sunt in media venient ad levissimam, qui autem in levissima pæna, transibunt in requiem.

Eadem S. Mater ibidem lib. 4. *cap.* 13. *sic locuta.* Mater sum omnium qui sunt in purgatorio, quia omnes pænæ quæ debentur purgandis, pro peccatis suis, in qualibet hora propter preces meas quodammodò mitigantur, ita placet Deo, ut aliqua ex his quæ debentur eis de rigore Divinæ justitiæ minuantur. *Et lib.* 6. *cap.* 10. Nulla pæna est in igne purgatorij, quæ propter me non remissior erit, & levior ad ferendum, quàm aliàs esset. Plenum solatij *Petrus Damian. lib.* 3. *epist.* 1072. narrat. Recurrente festo Assumptionis B. Virginem solere ad purgatorium descendere, & multos pænis eximere, quod ipsum *ibidem* 10. *sequenti exemplo ostendit.*

Die Assumptionis B. Virginis Romæ contigit, ut quædam mulier viderit in templo suam commatrem jam ante annum mortuam, interrogavitque, an illa verè esset? eâ verò annuente, ulterius quæsivit, quid esset de illa factum? dixit mortua se fuisse in purgatorio detentam usque ad illam diem, quâ per interventum D. Virginis, & ipsa, & tanta multitudo quæ superet multitudinem plebis Romanæ liberata est. Cùm verò viva dubitaret de narratione mortuæ, mortua in confirmationem rei dixit viventem illâ ipsâ die post annum morituram. Tempore prædicto advenit mors, sed non imparatæ.

Hanc miserationem S. Virgo adhuc cùm in terris esset exercuit erga hujusmodi animas. Nam ut *in umbra Virginea docet Navarin.* ex bonæ notæ Authoribus *lib.* 4. Virginem moram petijsse à Filio ut ipsa in cælum itura omnes animas secum ex purgatorio educeret. Et asserit *prædictus Scriptor* idem quotannis festo Assumptionis evenire. Quod etiam idem contingit & die, quâ Deum genuit. Et ut scribit *Dion: Carthus: serm.* 2. *de Assumpt.* patet ex historia sequenti. E duobus caris amicis decessit unus circa festum omnium Sanctorum, superstes verò dolori totus non auxilio vacabat erga defunctum. Apparuit illi defunctus post festum nati Christi, inutiles exprobravit lachrymas: & adjecit. B. Virgo singulis annis in festo Nativitatis Christi ad purgatorium descendit, & multas animas inde educit. Sperabam & me ab illa tuis precibus exorata liberandum, sed non orâsti; verum etiam solet nocte Resurrectionis descendere, rogo ne cesses pro me illius clementiam exorare.

12. Quia illius cultus nota est electionis ad gloriam.

Id testatur *Græca Ecclesia verbis Joseph Confessoris in Menæis Jan.* 3. *ode* 5. Omnibus in laudem tuam ô Virgo effusis, animæ salutem largiris præmij loco. Et 4. *Jan. ode* 9. *ex eodem.* O Genitrix Dei, illorum omnium salus, quotquot assiduis tibi vocibus

cibus gratulantur ac plaudunt. Et 7. *Martij.* Libro viventium suos ingerit pugiles, quicunque leges sibi præscriptas omnibus numeris servant. Idem adstruit è Latinis *S. Anselm. lib. de excell. Virg. cap.* 4. Cui datum est dulci studio sæpe posse cogitare de B. Virgine, magnum is promerendæ salutis habet indicium. Et S. *Antonin. p.* 4. *tit.* 25. *cap.* 14. Necessarium est ut ij ad quos convertit oculos B. Virgo, pro eis advocans justificentur, & glorificentur.

Expertus id ille *de quo in Revel. S. Brigittæ lib.* 6. *cap.* 97. Is per sexaginta annos sine ullo sacramentorum remedio scelera continuavit, etiam in morte ad pænitendum difficillimus; tamen Christus Dominus revelavit de illo S. Brigittæ eum ad purgatorium ivisse, quia contritus decessit, contritionem verò accepit ex sua benignitate, & propter meritum S. Virginis: nam licet homo iste non dilexit eam corde, tamen quia cõsuetudo (*verba sunt Christi D.*) sua fuit compati ejus dolori, quoties eam considerabat, & audiebat nominari, ideo compendium salutis suæ invenit, & salvatus est. Virginis fuit figura arca vetus. Contingit peccatori quod Sacerdoti Abiathar 3. Reg. 2. Obnoxius hic fuit proditioni omninoquè perijsset; sed dixit illi Salomon. *Equidem, Vir mortis es, sed hodiè non te interficiam, quia portâsti arcam Domini.*

Sed rem jam oculis accipiamus in eo de quo *Bonfin. lib.* 3. *Ungaric: rerum decade* 3. *anno* 1415. Post prælium commissum contra Turcas biennium decurrerat, dum quidam viatores pugnæ locum prætereunt, & audiunt proferri voces Iesus, Maria, stupent & inquirunt fontem vocum, inveniuntque caput quoddam, quod admirantibus hæc protulit. Ante biennium sine sacra confessione, in conflictu occubui, Maria Mater Dei cui devotus in vita fui, linguam mihi servavit, quâ confiteri possim, idcirco accersite sacerdotem, factum juxta desiderium & confessus, illicò conticuit. *S. Anselm. verba adducit S. Antonin.* 4. *p. tit.* 15. *cap.* 14. *n.* 67. Impossibile est quod illi à quibus Virgo Maria oculos suæ misericordiæ avertit, salventur: ita necessarium quod hi ad quos convertit oculos suos, pro eis advocans justificentur, & glorificentur. *S. Germ. Patriarcha orat. de zona.* Quomodo corpus vitalis signum operationis habet respirationem, ita & sanctissimum tuum nomen Virgo Beatissima quod in ore servorum tuorum versatur assidue, in omni tempore, loco, & modo, vitæ, lætitiæ, & auxilij, non solùm est signum, sed hoc etiam procurat, & conciliat.

Absolutè *S. Bonav. tom.* 2. *opusc. de spas: B. V.* Qui dignè coluerit eam, justificabitur, qui autem neglexerit illam, in peccatis suis morietur. *Et in psalt.* Qui acquirit gratiam Mariæ, agnoscetur à Civibus paradisi, & qui habuerit charitatem ejus, annotabitur in libro vitæ. Et *Richard. à S. Laur. lib. cap.* 3. Per Mariam tanquam per mare transeunt veri Israelitæ ad portum felicitatis æternæ, submersis Ægyptijs. *Et lib.* 2. Turris fortissima nomen Dominæ, ad ipsam fugiat peccator, & liberabitur, hæc defendit quoslibet, & quantumlibet peccatores. *B. Hermanus in hymn. ad Virg.*

Gaude

Gaude (Virgo) Fons qui non ſiccaris, ô quàm ſuavis dum guſtaris, te qui bibit non peribit, te qui quærit nunquam perit. Idque adeò ut dixerit *Petrus Damian. lib. 2. epiſt. 14.* Nec ad æterni Judicis poterit perire conſpectum, qui Genitricis ejus ſibi providerit auxilium. *Alb. M. in bibl. Mar. in Iſaac.* Gens & Regnum quod non ſervierit tibi, ô Mater mea peribit. *Gloſſa.* In die judicij. Quaſi dicat. Ergo qui ſervierint ei non peribunt. *Bonav. in Pſalt. B. V.* Pax multa diligentibus te Domina, anima eorum non videbit mortem in æternum.

In quam rem ipſam dixit *Rich. à S. Laur. lib. 2. de laud. B. V.* Servire Dei Genitrici debes dum vivis, poſt mortem vivere ſi vis. Et *Ludov. Blos. in canone vitæ Spirit. cap. 18.* Fieri non poteſt ut pereat, qui Mariæ ſedulus & humilis cultor fuerit. Apud eundem dicit *Anonymus inter dicta Patrum cap. 5.* Enimverò in æternum perire non poteſt, quisquis Mariam devotè & perſeveranter colit.

Sed audi quid dicat *Petrus Damian. ſerm. in Epiph.* Reliquit nobis Maria exemplum, ut ſequamur veſtigia ejus, ut tales ſimus qualis ipſa fuit, ſic ergo Fratres ad verum ſolem pervenire poterimus, ſi Virginis & Stellæ noſtræ veſtigia fuerimus imitati. *Hugo Vict. ſerm. in quolibet feſto B. Virginis.* B. Mariam pro viribus imitari ſtudeamus, ut ejus meritis & precibus cum ipſa glorificari valeamus, imitemur B. Mariam ſub brevitate temporis, ut cum ipſa gloriari mereamur in diuturnitate æternitatis. *Amedæus Lauſanen. hom. 5.* Effecti morum ſimilitudine ſimiles Genitricis Dei, poſt eam adducemur in templum Regis & Filij ſui. *Abſalon Abbas ſerm. 1. excerandi. in Annunc.* In virga furoris flagellabit Dominus eos qui Virginem S. contempſerint. Et *S. Ildef. lib. 2. de Virg. cap. 4. invitat.* Veni mecum ad hanc Virginem, nè ſine hac properes ad gehennam. Veni abſcondamur ſub velamento virtutis ejus, nè induaris confuſione ſicut diploide.

Et certè *S. Bonav. in Pſalt.* Qui dignè coluerit Mariam juſtificabitur, qui autem neglexerit illam, morietur in peccatis ſuis. Virgo enim roſa eſt in Jericho, quam Sarabæi fugiunt. Hinc meritò illi *Eccleſia* appropriat illud. Qui me invenerit, inveniet vitam, & hauriet ſalutem à Domino.

Simile quid à Deo didicit *S. Catharina Senenſis Dial. 14.* Mariæ Unigeniti Filij mei glorioſæ Genitrici conceſſum eſt à bonitate mea propter incarnati Verbi reverentiam, ut quicunque juſtus vel peccator recurrerit ad eam cum debita reverentia, nullo modo decipiatur vel devoretur ab infernali dæmonio.

Hoc ipſum ferè dictum S. Matri à Chriſto D. Audivit. *S. Brigitta lib. 1. cap. 50.* cùm Mater illi propoſuiſſet, quòd mundus tribus rebus indigeret. Primò contritione de peccatis. Secundò ſatisfactione. Tertiò fortitudine ad facienda bona. Reſpondit Filius Matri. Omnis qui invocaverit nomen tuum & ſpem habuerit in te cum propoſito emendandi commiſſa, iſta tria dabuntur ei, & inſuper Regnum cœ-

lorum. Et *ipsa Virgo lib.6. cap.10.* dixit. Nullus ita alienatus est à Deo nisi omnino fuerit maledictus, qui si me invocaverit non revertatur ad Deum & habebit misericordiam.

Quod ipsum *Pelbartus Stella lib.12. prosecutus part.2. art.1.* Servire B. Mariæ, devoteque & debitè eam venerari, est certissimum, & securum signum salutis æternæ. Idem docet *Joannes Rusbrochius lib.2. spir. nupt. cap.77.* Hanc Sacratissimam Virginem quisquis imitatur; quidquid virtutibus contrarium est, superat, & ad illud pertingit regnum, ubi cum Filio suo in omnem regnat æternitatem. Verùm & totius *Græcæ Ecclesiæ in Menæis 16. Mart.* idem fuit sensus. Illuc jure unusquisque contendit, ubi securam salutis suæ fiduciam habet: ac certè ubi simile nobis refugium patet, seu apud te Domina, quæ es Protectrix animarum nostrarum? Quia ut *ibidem 21. Martij*, carnem Filij tui, & virgam virtutis adepti, per eam inimicorum nostrorum fastum prosternimus, quotquot te seriò amantes contentione indesinenti laudamus, & te Inventrice dignâ sese ac rerum omnium Administrâ utitur Deus, esque piâ voce omnium te laudantium Salus æterna.

Illam ergo precemur cum *Joseph Confess. 22. Martij ibid.* Honore venerando dignum est puerperium tuum, ex quo ipse prodijt Deus, quem intercessione tuâ permove, ut omnes indubitatâ fide te colentes, ab inferorum horrendo supplicio præstet immunes. Necesse tamen est esse memorem moniti dati à *S. Bonav. tom. 7. Epist. quæ continet 25. memorabilia memor.3.* Ut tua devotio sit illi accepta, & reverentia grata; ipsius puritatem & munditiam omni virtute, mente & corpore illibatè in te ipso servando, toto conatu nitaris, humilitatis & mansuetudinis ejus vestigia imitari.

CAPUT V.

Beatam dicit Mariam mundus universus.

1. Quia cadentem mundum sustinet.

CAdentis mundi Erectricem, vocavit *S. Joseph. Confess. in Menæis 2. Jan: ode 5.* Quia ut *Idiota* dixit. Per ipsam, in ipsa, & cum ipsa, & ab ipsa habet mundus & habiturus est omne bonum.

Neque

Neque sine gravi ratione asseruit *Novarinus in Umbra Virginis num*: 553. Quòd non corruat mundus Virgini debet, quæ nunquam corruit. Et *Menæa* 15. *Martij*. Tu es sola totius mundi notela. *Galatinus lib*. 2. *c*. 4. *de arcanis*. Mundus ipse ob nostras pravas actiones nullo pacto consistere posset, nisi ipsa gloriosa Virgo eum suâ misericordiâ & clementiâ pro nobis orando sustineret. *Mauritius de Villa probata serm*. 27. Sicut pisces non possunt vivere sine aqua, ita nos malè haberemus sine Bmæ Virginis gratia. *S. Antoninus p*. 1. *tit*. 14. *cap*. 4. *parag*. 4. Ut hæc inferiora variantur secundùm motum lunæ, ita suis Maria meritis & precibus sustentat mundum, & quasi regit, undè mundi Regina dicitur. *Leo Imp*: *orat*. 2. *de Assumpt*. Illa est Anchora quæ totum mundum continet & servat. Et rursus *Joseph Conf. ibid*. 13. *Junij*. Salve omnium omninò mortalium Conservatio, atque Tutela, Illustrissimorum item Martyrum Coronamentum planè Divinum. *Et adhuc ibid*. Tu Adami Tabernaculum humi procumbens restituisti in integrum. *S. Ephrem orat*: *de B.V.* Per te reconciliati sumus Christo Deo meo, Filio tuo, Tu captivorum Redemptio, tu omnium Salus, ave Pax, Gaudium & Salus totius mundi: ave Mediatrix gloriosissima; ave universi terrarum orbis Auxiliatrix.

Sed jam per tot testimonia fatigatis auribus data quiete oculos animosquè illâ visione recreemus, quæ olim *Sancto Ordinis Prædicatorum Fundatori* exhibita. Videbatur jam in exitium mundus ruere, atque ad ultimam omninò ruinam disponi, cùm Fridericus 2dus Imp. nihil non ageret, ut sedem Pontificis Romani protereret, à qua se jam Orientalis Ecclesia alienaverat, Saladinus in Syria exercitus Christianos profligaverat. Tum vidit iratum humano generi Christum *S. Dominicus* fulmina veluti intentantem, sed SSmæ Virginis eundem mitigatum precibus, & effectus placationis fuit. Albigensium hæresis cum alijs pluribus protrita, Prusia, Lithvania, Livonia cum alijs finitimis Provincijs lumine fidei illustratæ: Mahometani ex Hispania ejecti, plurimæ in Africa urbes, & Insulæ ab Europæ Principibus occupatæ.

Potest huc afferri, quod de Virgine dixit *Petrus Damianus serm*. 1. *in Nativ. Virg.* Hæc est quam decet Matrem & Regeneratricem cognominari. Quod quasi explicari potest verbis *S. Anselmi lib. de Orat*. Per illam elementa renovantur, homines salvantur, & Angeli redintegrantur. Et siquidem juxta S. *Richard. à* S. *Laur. lib*. 10. data est Angelis in restaurationem, sed non solis. *Anton. de Padua expos. myst. in Eccles. cap*. 24. Nota quod dicitur Maria Columna, quia nostram fragilitatem sustentat. *Bed. tom*. 7. *sermone de S. Maria*. Mundus deletus esset, nisi per preces S. Mariæ sustineretur.

Scribit *Frater Theodoricus de Apoldia in vita S. Dominici lib*. 1. *cap*. 12. Fuisse duodecim Abbates Cisterciensium ad prædicandum contra Albigenses missos, ex his unus interrogavit mortuum quem resuscitaverat, quid vidisset in altera vita. Respondit.

ſpondit. Vidi Dominam noſtram Mariam tribus diebus continuis flexis genibus corã Filio ſuo pro populo ſuo deprecantem. Exprobrabat Filius beneficia, quæ contulit in mundum, accuſabat maleficia quæ recepit. Tum Mater Bone Fili non pro illorum malitia, ſed pro manſuetudine tua agas, & tandem victus Maternis precibus Chriſtus dixit. Ut vis ita faciam adhuc clementer cum hominibus, mittam eis Prædicatores qui eos ad agendam pænitentiam hortentur; & tum excitatus eſt ordo S. Dominici.

Ita certè eſt ut dixit *Zach. Chriſtop. ſerm. de Aſſumpt. B. V.* Virgo Securitas, & Abſconſio à turbine iræ Dei fulgurantis, & à pluvia, & à grandine juſtarum Dei indignationum. *Bernardus* adductus à *S. Bonav. Spec. cap. 3.* Tolle corpus hoc ſolare quod illuminat mundum, ubi dies? Tolle Mariam hanc maris ſtellam, quid niſi caligo involuens, umbra mortis, ac denſiſsimæ tenebræ relinquuntur, & omnia merum nihil. Sed ad hoc ipſum facit quod legitur *Vitæ Beatæ Veronicæ de Binaſco Virginis Libri 3tij cap. 3.* De cognitis ab ea peccatis hominum ac præcipuè Sacerdotum.

Virgini Veronicæ raptu potitæ ſæpe numero Chriſtus oſtendit, quæ impij mortales admitterent crimina, quibus Divina bonitas ad iram concitatur. Ajebat verò Chriſtus Veronicæ: Attendito Filia mea, quantis ſceleribus in me peccent Sacerdotes mei, qui deinde omni veneratione poſthabita, infrunita fronte ad altare meum accedunt, Divinam oblaturi Hoſtiam. Conſiderato quoque Filia mea, quantâ erga illos utor patientiâ. Ego ipſe Chriſtianos meos patientiſsimè ſuffero, qui polluto corde, & immundis labijs, & manibus me ſub Sacramento contingunt; talibus profectò impij ſceleribus apertâ terrâ deglutiri promererentur. Expecto autem illos patienter, apertisque miſericordiæ viſceribus, ut emendati ad me redeant: quod ſi eos non pœnituerit, fiet illis judicium ſine miſericordia. Quamobrem te atque eos, qui mihi puro corde famulantur ad lachrimas excito, utq; aſsiduas coram me preces effundant, pro quibusvis à via veritatis errantibus, ac præſertim pro ſceleratis Chriſtianis meis, ſpiritu meo ſuadente, perhortor. *Cap. 4. De oſtenſis poenis damnatorum.*

Superûm Regna tenens Veronica, à Chriſto Deo immortali quem tunc Angelorum circumdabat chorus ad tetros inferorum carceres ducitur. Vidit autem Chriſto duce damnatorum loca plurima. Primus quidem profunda nimis voragine horrendus erat. Dixit verò Dominus Virginem allocutus. Hic eſt Principum & Dominorum, qui æternis addicti fuerunt ſupplicijs locus infelix: quod ſequitur antrũ eſt nobilium, eorumvè, qui ſuperbiâ tumentes, æterna bona contempſerunt. Tertius quem conſpicis locus eſt, ubi Fœneratorum animæ cruciantur, quorum tam magnus ibi numerus videbatur, quot eſſe homines in univerſa terra minimè Veronica arbitra-

arbitrabatur. His proximior erat pauperum carcer, erantque cœteris pauciores. Tum antrum immane vidit, ubi Religiosorum animæ durioribus affligebantur tormentis. Dixit autem Christus. Hi sunt, Filia mea, qui Religionum Divinos mores professi, propriæ salutis deinceps immemores mihi plurimùm adversati fuêre. Isthæc memorans Salvator, tristes vultus præseferebat ac terrificos, Angeli quoque tristes admodùm facies ostendebant. Multa itidem tormentorum loca perlustravit Veronica inexcogitatæ turpitudinis, variaque pœnarum genera pro varijs inflicta sceleribus. Eorum miseriæ & infelicitati accedebat, quòd crudelissimorum dæmonum operâ sæva tormenta subirent. Enimverò cùm animam quampiam fuisset intuita quæ veluti vase bullientis aquæ occlusa torquebatur, dixit Dominus: Hæc anima fuit Sanctimonialis illius infelicis, quam aliquando dignovisti, talia tantavè patitur pro murmuris crimine, proquè positis ejus maleficio inter Sorores litibus, ac præcipuè quòd in Superiores linguam laxaverit, noluit verò miserabilis fæmina ea scelera Confessionis Sacramento delere, quocirca impænitens obijt. *Cap. 5. De Ostensa horribili facie Christi flagella mundo comminantis.*

Quo die festa D. Thomæ Apostoli celebrantur spiritum ad superos relaxans Veronica, vidit Christum alto sedentem solio, cujus iratis vultibus quæque contremiscere videbantur: audivit quoque Dominum Majestatis dira nimis flagella mundo comminantem propter innumera scelera undique ab impijs perpetrata mortalibus; at pia Mater Mundi Regina Filium Deum in hæc verba precabatur. Noli quæso, Fili mi tantis humanum genus atterere supplicijs, parce peccantibus, miserere delinquentibus, tu qui misereri eligis potiùs quàm irasci. Cui Filius. Satis superquè ô Genitrix pientissima præstolatus sum si fortè scelera desererent homines: jam amplius eos sustinere nequeo, quoniam in deteriora crimina quotidie dilabuntur, nullo timore, nullovè rubore à vijs suis pessimis divertunt, inspice Mater quantis me ad iracundiam provocant, dimitte jam me ut irascatur furor meus & deleam eos de terra. Tum Mater pleraque signa pietatis dabat Deum Filium rogitans ut humano generi misereretur. Stabat immota mente Deus, neque iratus Matris precibus flectebatur. Denique pia Mater talia obsecrans peroravit. Volo, Fili mi isthæc flagella te continere ad usque anni tempus dilapsum, quo Mortales impietates suas missas facere queant, & ad te Deum converti. Annuit Filius Genitrici, cujus votis satis semper facere consuevit, dixitque. Ego per anni decursum nedum multos per annos humani generis compatiar sceleribus, tuis precibus tuâve pietate flagellis parcens. Et placatus factus est Dominus à malignitate quam dixit facere mortalibus. Post hæc Veronica tremebunda ad corporeos usus regressa est, asserens Christi & Matris ultrò citroque loquentiū sermones duarum horarum spatium superavisse. Quas vero lachrymas, quos singultus, quævè suspiria Virgo Veronica dederit, &

super

ſuper errantes pia geſtans viſcera & facie viſa Salvatoris ſupra quàm dici queat tremenda, haud facile explicaverim. At inter lachrymas Sororibus advenientibus dixit. Cavete, ô Sorores dilectiſsimæ à criminibus nè forte horrenda nimiùm Salvatoris irati facies vos apprehendat. Heu! quantum terroris mortalibus pariet irati Dei immortalis Chriſti maximi aſpectus! Quid quæſo acturi ſunt criminoſi in die tremenda judicij? Ah Domine Deus cuſtodi nos ac dirige ut in noviſsimo magni judicij die audire mereamur: Venite benedicti Patris mei. Noli rogaverim noſtrorũ ſcelerum impietatem attendere. *Hæc Veronica.* Paria vidiſſe ſe aſſerit Virgo ſolennijs Purificationis B. Virginis.

2. Quia eſt Advocata apud Deum pro mundo.

S. Bernard. ſerm. de Nativit. Virg. hominem alloquitur. Ad Patrem verebaris accedere ſolo auditu territus, ad Filium fugiebas, Jeſum tibi dedit Mediatorem. Quid non apud Patrem talis Filius obtinebit? exaudietur utique pro reverentia ſua, Pater enim diligit Filium. At verò trepidas & ipſum? Frater tuus, & caro tua eſt, tentatus per omnia abſque peccato, ut miſericors fieret. Hunc tibi Fratrem Maria dedit, ſed forſitan & in ipſo majeſtatem vereare Divinam, quod licet factus ſit homo, manſerit tamen Deus. Advocatum habere vis apud ipſum? Ad Mariam recurre. Et *ſerm. 1. de Aſſumpt.* Advocatam præmiſit peregrinatio noſtra, quæ tanquam Judicis Mater, & Mater miſericors, ſimpliciter, & efficaciter ſalutis noſtræ negotia pertractaret.

In quo autem conſiſtat officium Advocati, explicat *S. Anton. p. 4. tit. 15. cap. 19.* Undè etiam illam ſapientem probat Advocatam. Sapientia Advocati, & eloquentia manifeſtatur ex tribus; ſcilicet quòd obtineat apud juſtum & ſapientem Judicem. 2do. Contra adverſarium ſagacem & aſtutum protegat. 3tio. Quòd in cauſa deſperata vincat. Sed Virgo Advocata noſtra obtinuit apud ſapientiſsimum, & juſtum Judicem Deum, contra aſtutiſsimum adverſarium diabolum in cauſa deſperatiſsima inter Deum, & hominem, in qua nullus hominum qui eam præceſſerat loqui audebat. Hanc etiam prudentiam Advocatæ noſtræ prædicat *Richard. à S. Laur. lib. 2. p. 1.* Tam prudens & diſcreta eſt Advocata Maria, quòd non poteſt Filius vindicare eos pro quibus ipſa allegat.

Quod ſignificatur in facto Abigail, Reg. 25. quæ avertit iram à *Nabal ſtulto* ſubtilitate verborum ſuorum, qui *Nabal* ſignificat peccatorem, tamen poſtea interfectus eſt *Nabal*, quia noluit emendari. *Idiota contempl. de B. Virg.* potentiam ejus probat. Ipſa eſt Theſauraria gratiarum ipſarum. Cæteri Sancti jure quodam Patrocinij pro quibusdam ſibi ſpecialiter commiſsis plus poſſunt prodeſſe in Curia cæleſti, quàm pro alienis; B. Virgo Maria ſicut eſt omnium Regina, ſic etiam omnium

um Advocata est, & Patrona, & cura illi est de omnibus, & sic nemo est qui se abscondat à calore ejus: id est à charitate, & dilectione ipsius.

Et huc fortè respexit *Dionys. Carthus. enarrat: de Concept. Virg.* Virgo est generis humani Advocata, pietatis Regina, cui Deus Regnum misericordiæ commisisse dicitur. Ex titulo verò Advocatæ videtur *S. Bonav. in 3. distinct. part. 7. art. 1. q. 1.* deducere ejus exemptionem à macula originali. Congruebat Advocatæ humani generis, ut nullum haberet peccatum.

Sed redeamus ad Advocationem. *S. Thom. de Villa nova serm. 3. de Nativitate Virginis.* Filius ostendit Patri latus, & vulnera, Mater ostendit Filio pectus & ubera, unde facta est idonea Advocata, idonea quia purissima.

Recurrit ad hanc communem Advocatam *S. August. serm. 2. de Annunc:* Sancta Maria succurre miseris, juva pusillanimes, refove flebiles, ora pro populo, interveni pro clero, intercede pro devoto fœmineo sexu, sentiant omnes tuum juvamen, quicunque celebrant tuam commemorationem.

Fusiùs hanc Virginis advocaturam describit *Arnoldus Carnot:* Abbas Bonæ Vallis B. Bernardi discipulus *tract. de laudibus B. V.* Securum accessum habet jam homo ad Deum ubi Mediatorem causæ suæ habet Filium ante Patrem, & Matrem ante Filium. Christus nudato latere Patri ostendit vulnera, Mater pectus & ubera. *Sapientissimus Idiota in Prologo contempl.* Inventâ Virgine Mariâ, invenitur omne bonum; ipsa namque diligit diligentes se, imò sibi servientibus servit, ipsa super benedicto Filio suo irato potentissimè reconciliat servos suos & amatores suos. Tanta quoque est ejus benignitas, quòd nulli formidandum est ad eam accedere, tantaq; misericordia, quòd ab ea nemo repellatur, imò donis & charismatibus ædificat servos suos, ut superbenedicti Filij sui fiat digna habitatio, ipsa preces, & sacrificia servorum suorum, & maximè quæ sibi exhibentur repræsentat in aspectu Divinæ Majestatis, quia est Advocata nostra apud Filium, Filius apud Patrem, imò apud Patrem, & Filium procurat negotia, & petitiones nostras, & sæpe quos justitia Filij potest damnare, misericordia Matris liberat, quia Thesaurus Domini est, & Thesauraria gratiarum ipsius, donis spiritualibus ditat copiosissimè servientes sibi, & potentissimè protegit illos à triplici adversario, mundo, carne, & diabolo, quia salus nostra in illius manu est.

Hinc fortè *S. Bonav. in laudib.* vocat illam Columbam paciferam. *Et diurn. Græc. cap. 7.* Altrix vitæ nostræ, & Excusatrix culparum dicitur. Et *Bonav. in Ave,* & rursus *in psalt. min.* Finis iræ Dei. *In psalt. maj.* Auxiliatrix salutis nostræ. *Euthymius orat. de zona B. V.* Patrocinium Christianorum. *Hymnus Græc. apud Buteonem p. 138.* Patronam mundi puram, & inculpatam. *Gregorius Nicomediensis orat. de oblat.* B. V. Patrona vitæ nostræ & auxilij nobis necessarij. *Irenæus lib. 5. cap. 19.* Advocatam

Evæ.

Evæ. Profitebatur Advocatam Franciſcus Seraphicus de quo ſcribit *S. Bonav. in ejus vita cap.* 9. In Matre Domini poſt Chriſtum præcipuè fidens, eam ſui, ac omnium Advocatam conſtituit. Profiteatur & noſtrum unusquisque & cum *Idiota cap.1.* affectu tenero illam precetur. Trahe me poſt te, ô Benedicta Virgo, ut perveniendi mihi ad te augeatur celeritas. Sicut enim nemo venit ad tuum Filium ſuperbenedictum niſi Pater traxerit eum, ſic etiam quodam modo auſim dicere, quòd nemo venit ad Filium tuum glorioſiſsimum, niſi tu tuis ſanctiſsimis precibus traxeris eum.

3. Quia mediat inter Deum & mundum.

Fidelis planè & potens Mediatrix Dei, & hominum Chriſtus, inquit *Bernard. ſerm. 1. de verbis Apoc.* Sed Divinam in eo reverentur homines poteſtatem: DEus noſter ignis conſumens eſt, quidni vereatur peccator accedere, nè quemadmodũ fluit cera à facie ignis, ſic pereat ipſe à facie Dei? opus eſt Mediatrice ad Mediatorem Deum, nec alia nobis utilior quàm Maria, quid ad Mariam accedere trepidat humana fragilitas? nihil auſterum in ea, nihil terribile, tota ſuavis eſt. *Bonavent. in Spec. cap. 5.* Maria fideliſsima Mediatrix ſalutis veluti fideliſsima columba inter fidiſſimum Noe, & mundum diluvio ſubmerſum. Eva autem velut corvus in diluvio infideliſsima fuit mediatrix perditionis. *Antipater Boſtrenſis* ſic Angelicum Ave gratiâ plena *ſerm. de S. Joan. Bapt.* Ave quæ tuo primo Parenti exhibes defenſorem, ave quæ fers ſine dolore naturæ creatæ fundamentum, ave quæ citra laborem intercedis inter mortalitatem & Divinitatem. Indè *S. Anaſtas. Sinaita. lib. 6. hexam.* Adhortor Judæum & Græcum, ſeu gentilem ut quærat, & poſsideat Mariam Adjutricem, quam Deus fecit ad ferendam opem toti generi hominum. *Et paulò poſt.* Adjutricem quæ parit filios vitæ & hæredes vitæ æternæ; Adjutricem quæ Magos fecit Apoſtolos, & facit Publicanos Evangeliſtas, redditque meretrices Virgine honeſtiores. *S. Ephrem tom. 3. de laudib. Virg.* ita Virginem ſalutat. Ave mundi Mediatrix glorioſiſsima, ave mundi ſalus, ave univerſi terrarum orbis Conciliatrix.

Ad hanc nos ducit *S. Damaſc. orat. Hippat.* Mariam in Patronam ac Mediatricem aſſumamus, & certæ Adjutricis loco habeamus. Jam dicamus cum *Baſilio Seleuco.* Ave inter Deum & hominem Mediatrix intercedens. Quia ut *Arnoldus Carnotenſis* Abbas Bonæ Vallis Diſcipulus S. Bern. *in tract. de laud. B. V.* Securum acceſſum jam habet homo ad Deum, ut Mediatorem cauſæ ſuæ, Filium habet ante Patrem, & Matrem ante Filium, Chriſtus nudato latere oſtendit Patri latus & vulnera, Maria pectus & ubera, nec poteſt ullo modo eſſe repulſa, ubi occurrunt & perorant omni linguâ diſertiùs hæc clementiæ monumenta & charitatis inſignia.

Hæc

Hæc eſt ut loquitur *Richard. à S. Victore cap. 39. in Cant.* Mediatrix, & media inter Divina & humana. Ut *Epiphan. orat. de laudib. B. Virginis.* Mediatrix cæli, & terræ, quæ naturaliter unionem peregit. Ut *S. German. orat. de Præſent. B. Virginis.* Ablatio lachrymarum noſtrarum. Ut *Andreas Cret. ſerm. 2. de Aſſumpt.* Fidejuſsio pignerititia Divinarum reconciliationum, CurrusDei decies mille millibus multiplicatus, quia millia locupletum adduxit ad Deum carne tectum. Ut *Buteo in hymno.* Pons homines à terra in cœlum traducens. Ut *Ephrem in laud: B. V.* Salus firma omnium Chriſtianorum ad eam recurrentium. Ut *Gregorius VII. lib. 8. Epiſt. 21.* Salus omnium electorum.

Proinde ſalutemus eam cum *Andr. Cretens. orat. de Annunc.* Gaude Maria lætitiæ inſtrumentum, per quod gaudium iudicij commutatur. Gaude Divinum inter Deum & homines conciliationis Perfugium.

4. Quia finem mundi differt.

Dixit alicubi *S. Auguſt.* Mutat Deus tempora, ſed non mutat conſilia, permittit ſe exorari in noſtrum bonum, minatur vulnera, & facit clementiam, oſtendit ſe mundum velle perdere, & Mariæ precibus ejus interitum differt. *Thomas de Kempis de diſciplina Clauſt. cap.* 14. Niſi Maria quotidie cum Sanctis in cœlo pro mundo oraret, quomodo mundus ſtare poſſet, qui tam multis peccatis Deum offendit, & tam parum ſe emendat? certè jam ad exitum diſponebatur, & Mariæ precibus conſervatus.

Rem fuſiùs proſequar, quam *Cartagena Spinellus, & alij* ad laudem Virginis proſequuntur, & *Spinellus* quidem *in edit. Neapol. fol.* 208. ſeu *cap.* 16. *n.* 20. Aõ 1112. terræ motu inaudito multæ Eccleſiæ & Civitates ſubverſæ ſunt. Leodium vim aquarum paſſum. Sanguineæ nubes conſpectæ. Anno 1113. 9. Kalend. Maij tanta nix circa Tornacum cecidit ut etiam ſilvas fregerit. Anno 1117. apud Ravennam & Parmam Junio menſe 3. Idus in agris & intra mænia ſanguine pluit ad mediam noctem cœlo ſereno, & ſtellis lucentibus, decimâ 4tâ lunæ facta eclipſis, ſed contracto orbe multis coloribus, ſed maximè ſanguineo pænè totâ horâ ſuffuſa. 13. Kal. Jan. 1. noctis horâ igneæ acies in acie à ſeptemtrione in ortum procurrentes apparuerunt, per totum deinde ſunt diſperſæ cœlum. *Hæc ex Nauclero.* Illa verò eclipſis contra naturam fuit, nam una die citiùs, quàm per naturam fieri poſſet. *Ex Baronio tom. 12.* Apud Longobardiam per 40. dies duravit terræ motus. Aõ 1117. Villa una grandis de ſuo loco, in alienum tranſijt. Mediolani Viri Patritij cùm ſub quadam turri conſultarent, omnes audierunt unum è ſui medio evocari ignotâ

voce, rogarique ut festinè exiret & cùm tardaret persona quædam apparuit, quæ ab eo prece obtinuit, ut exiret; illo egresso mox turris omnes obruit. *Hæc ex Rogierio Dodechinus Germanus* qui eo tempore vixit, addit quæ sequuntur.

Anno 1117. in Octava S. Joannis Evang. terræ motus terribilis inter diem & noctem bis per totum orbem excitatus, qui ædificia obruit, & vix homines evadere potuerunt, qui tamen motus magis in Italia sævijt, ut homines omninò crederent diem ultimum adesse; nam villæ & civitates cum incolis hauriebantur terrâ, montes cum fragore intolerabili scindebantur, flumina subitò evanescebant, siccosque alveos exhibebant, sed fluvius Padus de suo cubili in modum fornicis se extulit ut inter terram & aquam visui pateret iter, deindè tanto impetu in alveum recidit, ut sonitus relabentis ab aliquot milliaribus exaudiretur. Cùm hæc fiunt indicitur triduana oratio cum jejunio per totam Italiam, quæ dum finiretur infantulus jacens in cunis Cremonæ anticipante naturam voce matrem locutus. Visum sibi Dei Genitricem Mariam ante tribunal Christi stantem & instanter orantem, ut Judicium differret quod decreverat propter peccata populi, & statim infans obmutuit, & non nisi debita ætate prolocutus.

Nihilominus mansit in ijsdem sceleribus mundus, nam inter alia mala Henricus IV. Imp. Anno 1118. Burdinum Antipapam, Gregorium Octavum vocatum contra Gelasium II. erexit; sed Deus plagas rursus aggravavit: Nam eo anno Mosa fluvius juxta Abbatiam, quæ dicitur Sustula, quasi in aëre pendens, fundum suum visus est deseruisse. *Hæc in appendice ad Sigebertum.* Tertio nonas Jan. Italia motu inaudito concussa adeò, ut turres & mænia procubuerint; lampades verò in templis nullo flante vento circumferebantur; arbores radicitùs evulsæ exiliebant, infans locutus, tristia & portentosa quædam dixit. 3. Kal. Febr. tremenda tonitrua, grandines, fulmina. *Hæc Sigonius.*

Cæsarius vero Cisterc: scribit hoc suo tempore accidisse *lib.7. cap. 2. apud Spinell. cap. 16. n. 20.* Cùm sacrum in quodam templo haberetur, vehementer imago Deiparæ sudare cæpit, usque ad defluxum guttarum. Aderat Energumenus, qui exclamavit. Quid statis admirantes? Filius Mariæ tetenderat manum ad feriendum, quam si illa non tenuisset mundus jam minimè subsisteret. *Idem lib.7. cap. 2.* reliquit quem scribebat Anno 1222. *Idem lib.12. cap. 58. hoc habet.* Quendam Monachum Cisterciensem nomine Wilhelmum in excessu mentis apud tribunal Christi stetisse, aderat ad dexteram Judicis Angelus cum tuba, quâ jussus à Christo clangere, ad quem clangorem non secus mundus, ac folium in arbore contremuit, cumque secundò clangere juberetur, Mater misericordiæ, sciens si secundò tubâ caneretur mundi affuturum finem, cæteris Sanctis tacentibus, ad pedes Christi se abjecit Deprecatricem.

Similem

Similem visionē refert *S.Anton.3.parte historiæ tit. 23.cap.5. parag.6;*. Ubi Christus bona & mala mundi discrevit, ac multò plura advertit mala, subitò tanquam globum unum furiosè mundum projecit, adjecto horribili illo psalmi maledicto: *Cum judicatur exeat condemnatus.* Tum qui vidit exclamavit: Sancta Maria succurre miseris. Collegit mundum projectum S. Virgo, & dixit. Sine Fili mundum quem proprio sanguine redemisti, adhuc judicare. Et verò dum in eadem urbe hæc visio fieret, fuit sanè formidabilis terræ motus. *Idem p. 4. tit. 15. cap. 2. refert.* Anno 1399. decreverat Christus mundum in tres partes discerptum perdere, in cujus rei signum jusserat quendam agricolam tres panes quos habebat in fonte mergere. Accessit ergo fontem, facturus, quod erat imperatum; sed affuit ibidem specie matronæ Deipara, quæ inhibuit: ille rursus ac tertiò redit ad Christum non procul consistentem; ac omninò jubetur ut panes demergat; accedit, & Virgo Christum, & orat nè mersionem urgeat, tandemque impetrat, ut solùm pars tertia submergeretur, simul agricolæ visionem exponit, mandatque, ut pænitentiam prædicet. Non vanam hanc visionem admiranda plurimorum conversio probavit. Anno tamen 1400. pestis adeo immanis supervenit, ut tertiam mortalium partem absumpserit.

Ad propositum *Galatinus de arc. lib. 7. cap. 2.* Non solùm totus mundus amore B. Virginis conditus est, sed sustentatur, mundus enim ipse ob nostras pravas actiones nullo pacto consistere posset, nisi eum ipsa gloriosa Virgo suâ misericordiâ & clementiâ pro nobis orando sustineret.

5. Quia mundi Regina tranquillat.

Rem admirandam recitat Florentinorum Archiepiscopus *S. Antonin. historiæ tit. 17. ad annum* 1190. quam ipsam referunt *Guil. Catel. consil. Tollos. lib. hist. Comitum Tollos. & Rigordus Chronographus Regius in Reg. Fran. August. ad Annum* 1183. *& Vincent. Beluac. in spec. hist. lib. 30. Vet: edit:* Implacabiles discordiæ inter Regem Arragoniæ & Comitem S. Ægydij seu Tollossanum intervenerant, aderant multi qui partes componerent, nemini tamen cessit negotiū, comparet ergo Virgo nostra in Urbe Anitio seu Podiensi, quò causâ festi illius Assumptionis multi convenerant, humilis fortunæ viro, sed probo fabro lignario, seu carpentario, nomine Durando, eidemque imaginem sui tenentis Filiolum tradit depictam in charta, limbum rotundum ambigebat hæc scriptura. *Agnus Dei qui tollis peccata mundi dona nobis pacem.* Adjecit Virgo mandatum, ut accederet prædictos Principes faber, eosque componeret, & tantum dedit successum, ut ad ejus verba pacem jurarent, & sigillis plumbeis imaginem impressam funiculis lineis assutam ex consilio fabri deportarent. Jussit præterea Virgo hanc imaginem Episcopo dari ut ille prædicaret, qui vellent pacem

Ecclesiæ, ejusmodi sigilla deferrent, & album parvum capiti imponerent caputium, ad ostentationem pacis, & innocentiæ. Qui paruerunt monitis admirandam sigilli virtutem experti, nam tales licet summis injurijs afficerentur, suos hostes odisse non poterant, imò & si quis fratrem alicui interemisset conspecta icone in amplexum homicidæ ruebat. *Hæc nos verbis Authorum.*

Non ex vano *S. Bernardinus tom. 3.* Virginem Arcam fœderis sempiterni appellavit; ut sicut Gen. 9. *Deus posuit arcam in signum fœderis inter se & hominem*, ita illa sit inter hominem, & hominem. Vel certè si Virginem notat arca Noë, in illa fuerunt omnia diversa licet animalia, sine lite est Virgo Oliva pacis. Vel ut verbis *Gregorij Taumaturgi serm. 2. de Annunc.* loquar. Hæc in domo Dei instar fructiferæ olivæ plantata.

Luctabatur Jacob cum Angelo, at ubi oriri cœpit aurora symbolum Virginis, non tantùm pax facta est, sed qui prævalere poterat, prior petijt pacem, Angelus, *dimitte me jam enim ascendit aurora*, imò emit pacem, nam dedit Jacobo munus grande, id est nomen Israel, quod est videns Deum. *Rupert. lib 6. in Cant.* Sicut aurora quotidiana finis præteritæ noctis est, & initium diei sequentis, sic Nativitas Virginis finis dolorum, & consolationis fuit initium, finis tristitiæ, & lætitiæ fuit initium.

Baronius ad annum 1030. hæc scribit: Conrado Imperatori intercesserant discordiæ cum S. Stephano Rege Ungariæ, quare S. Stephanum totis Germanorum viribus invadit Conradus. S. Stephanus antequam cum exercitu processisset obviam, ita oravit. Si placet tibi Domina mundi, tuæ partem hæreditatis ab inimicis devastari, & novellam Christianismi plantationem dissipari, nè quæso sinas illud imputari diffidentiæ meæ, sed potiùs dispositioni voluntatis tuæ, si quid commeruit culpa Pastoris, ipse luat, oves quæso insontes nè patiaris affligi. Die secuta orationem ad singulos Germanorum Duces Nuntij quidam venerunt cum literis Imperatorijs, quibus omninò, ac statim redire domum compellebantur. Quod & factum est. Quo cognito Rex Sanctus humi abjectus debitas Virgini retulit grates. Imperator verò vi Divina ab exercitu destitutus, primò territus, tum inposterum constituit ab invadendo S. Rege abstinere.

Gliscebant quidam Romæ tumultus, nec poterant componi, donec exoraretur Sancta Virgo, quæ ut refert *Ambr. Novidius fastor: 7.* audita est orantibus dixisse. Ego oro pro populo nocte dieque & mox consecuta pax. Tempore Sixti IV. Pontificis, Roma imo ferè tota Italia bellis ardebat, Calabriæ Duce infestante. Concepit Pontifex votum, se templum Virgini sub titulo Dei Genitricis erecturum, si bella extingueret, factum utrumque & Italia composita, & templum erectum. Quia ut *Psellus orat. 6. de Deip.* Est Oliva fructifera plantata in domo Domini, ex qua Spiri-

tus S. Dominici corporis ramum accipiens tempestate jactato humano generi detulit fauste de cælo annuncians pacem.

Neque Mysterio caret id, ex pacis templo Romæ ad S. Mariæ Majoris una columna superest, quæ ante templum statuam S. Virginis portat, estque stricta, & sola superest ex illius templi tanto opere, integra. *Cancellatus Annal. Marian. an. 15. n. 7.* Inde *S. German. Constantinop. in psal. 44.* Virginem appellat Cœlum quod in eo planetæ defixi, licet indolis sint diversissimæ amicam pacem gerant. Vocat *Div: Bonav: lib: de laud: Virg:* Paradisum, quòd ubi illa intervenit, pax velut in paradiso oriatur. *Richard. à S. Laur. lib. 12.* Incensum, quòd dum furor Domini super populum sæviret, Moyses jussisset Aaronem offerre. *num. 16.* Est Virgo Oleum quia ut *S. Ambr. explicat. Cant. 1. lib. de instit. Virg. cap. 13.* Infuso oleo fluctus maris mitescunt.

Quarè *S. Thom. opusc. 8. dixit.* In omni periculo potes salutem obtinere à Virgine gloriosa. Et *Dionys. Carthus. lib. 2. de laud. B. V. art. 23.* Ipsa est singulare & potentissimum Refugium perditorum, Spes miserorum, Advocata & Reconciliatrix omnium iniquorum ad eam confugientium.

Sed hunc discursum claudamus historiâ. Anno 1482. fervebat civilibus bellis Belgium. Quidam pacis studiosus tres imagines titulo Matris dolorosæ populo colendas proposuit locis tribus, & ecce intra paucos menses totum restinctum est incendium. *Ita Adrianus Lyræus Trysagij lib. 2. modo 45.* Ita Virgo S. populos ac regna componit.

6. Quia damna quæ mundo suo peccato intulit Eva, hæc Virgo reparavit.

Profitetur id clarè *Ecclesia in suo hymno.* Quod Eva tristis abstulit, tu reddis almo germine. Sed & *Græci in Menæis 3. Jan. ode. 8.* ita Virgini. Tu veteris Evæ maledictione sublatâ benedictionem mundo peperisti. In omnium persona *S. Sabba 3. Jan. ode 9.* Maturas vitæ fruges ex te carpo, nihil damni à ligno scientiæ passus, tu enim es macularum omnium semper expers, ligno vitæ simillima, non alium nobis fructum germinâsti (loco pomi) quàm Christum.

Et certè ut *Innocentius III. serm. 2. de Assumpt.* Oportebat ut sicut per fœminam mors intravit in orbem, ita per fœminam vita rediret in orbem, & ideò quod damnavit Eva, salvavit Maria, ut unde mors oriebatur, indè vita resurgeret. *Epiphan. contra Antidicomarianitas.* Vetus Eva fœtum suum priusquam pareret extinxit, noverca potiùs quàm mater appellanda, sed nova hæc Eva non morientium, sed reviviscentium Mater extitit. *S. Chrysost. hom. de interdictione arboris.* Planè restauratur per Mariam, quod per Evam periêrat.

Apud S.Hieron. de Assumpt. Quidquid maledictionis infusum est per Evam, totum abstulit benedictio Mariæ. *Damian: serm: de Nativit: Virg:* Maria benedictionis novæ influentiâ totum detersit maledictionis antiquæ contagium. *Ildefons. serm. 1. de Assumpt.* Hæc est illa per quam omnis maledictio soluta est primorum Parentum, & cœlestis benedictio venit in toto mũdo *Guerr: Abbas.* Quæ primæ Matris maledictionem dissolvit, ut per istam benedictionem hæreditate possideant, qui per illam sub præjudicio maledicti æterni fuerant nati. Antiquior illis *Iren. lib.3. cap.33.* Quod alligavit Eva per incredulitatem, hoc Maria solvit per fidem. *S.Thom. opusc.8.* Ideo benedicta in mulieribus, quia ipsa maledictionem sustulit, & benedictionem portavit, & januam paradisi aperuit. Et rursus *Iren. lib.5. cap.9.* Quemadmodum Eva per Angelicum sermonem seducta est ut effugeret Deum, prævaricata verbum ejus: ita & Maria per Angelicum sermonem evangelisata est, ut portaret Deum obediens ejus verbo, & sicut illa seducta est ut effugeret Deum, sic hæc suasa est obedire Deo, ut & Virginis Evæ Virgo Maria fieret Advocata, & quemadmodum morti adstrictum est genus hominum per Virginem, solvatur per Virginem; æquâ lance disposita Virginali inobedientiâ, per Virginalem obedientiam: adhuc enim protoplasti peccatum per correptionem primogenitæ (Mariæ scilicet) emendationem accipiens, & serpentis prudentia devicta est in columbæ simplicitate. *S. Fulgentius de duplici Christi natura.* In primi hominis conjuge nequitia diaboli seductam depravavit mentem, in secundi autem hominis Matre gratia Dei & mentem servavit integram, & carnem.

S.Ildefons. lib.2. de parturitione Virginis. Constat Mariam ab omni peccato originali fuisse immunem, per quam non solum maledictio Matris Evæ soluta, verùm etiam & benedictio omnibus condonetur. *S.Eucher. Lugdun: ad Evangelium Dom.4. Adventûs tom.4.* Hæc sola inter omnes benedicitur, per quam mulieribus benedictio datur, & mundus à maledictionibus liberatur.

Hoc ponderat quando exclamat *Joan.Damasc. orat.1. de Nativit.* O Deo digna Filia, humanæ naturæ Venustas, primigeniæ Matris Evæ Correctio. Et *Esichius Jeros. orat. de laud. Deip.* O Virgo præclarum naturæ nostræ Ornamentum! Gloria luti nostri, quæ Adamum pudore, & Evam comminatione liberavit, quæ audaciam serpentis abscidit. Hinc *Leo Sapiens orat. 1.* Nata est nobis Puella, formâ quidem æquè ut Eva, sed errati ejus ut sit correctio. Et *Anast. Antiochenus orat. 1. in Annunciat.* Sicut per fœminam mors causata est, sic oportuit dispensari salutem per Fœminam. Per illam deceptam voluptate omnes mortui sumus, per hanc vivificati sumus, non ea tantùm excipientes à quibus excideramus, sed longè majora ac pretiosiora, quæ neque humanus intellectus possit concipere.

Igitur ut ait *Fulbertus Carnoten. de ortu Virginis*; Felix talis partus & ortus, de cujus substantia assumpta est talis Virgo, quæ tolleret æternas Parentum offensas, &

relevaret concussum orbem, qui sub sævo duri hostis erat dominio. Speciale autem aliquid supra Evæ justitiam originalem habuisse Divam Mariam *Gerson. tract.* 4. *in Magnificat deducit.* Nostra Beata Virgo semper habuit gratiam gratum facientem, quæ originali supereminet justitiæ, quâ primitùs ornata fuit Eva, sed eam perdidit. Et quod spectat ad nostri generis ornamentum. Gloria est luti nostri Virgo, quæ Evam pudore, Adamum comminatione liberavit, ut dixit *Hesichius Jeros. orat. Deip.* Pulchrè *S. August. lib. de* 5. *Hæres. cap.* 6. S. Mariam confert cum Eva. Ecce Mater generis pœnam intulit mundo: Genitrix Domini nostri salutem & fœminæ, & viro suggessit. Auctrix peccati maledicta, Auctrix meriti benedicta, illa occidendo obfuit, ista vivificando profuit, percussit illa, at ista sanavit. Pro inobedientia enim obedientia mutatur; & fides pro perfidia compensatur.

Albertus Mag. super Missus cap. 54. alludens ad illud hymni. Mutans Evæ nomen, ita hoc ipsum ponit. Maria nomen Evæ mutavit non voce quidem sed re, illa quidem omnes generavit in mundum, ista in cælos; illa Mater carnalis, ista Spiritualis, ista Mater misericordiæ, illa miseriæ, illa principium mortalitatis, ista principium regenerationis, illa gratiam perdidit; ista gratiam invenit, illa de latere viri dormientis facta, ista de corde Dei vigilantis, illa viro suo fuit occasio perditionis, hæc viro suo adjutorium redemptionis, illa desponsatur origo corruptarum, hæc desponsatur mensura virginum, illa prima virginitatem perdidit, ista prima virginitatem Deo consecravit, illa à diabolo decepta, ista ab Angelo edocta, illam diabolus vicit per superbiam, ista diabolum vicit per humilitatem. Et sic patet quare B. V. vocata est Maria, & non Eva; quia mutavit nomen Evæ non voce, sed re, id est damna quæ Eva intulit reparando.

7. Quia ad reparationem mundi concurrit,

Ad restaurationem humani generis sufficere poterat solus Christus, sicut omnis sufficientia nostra ex ipso est; sed bonum non erat nobis esse hominem solum, congruum magìs erat, ut adesset reparationi sexus uterque, quorum corruptioni neuter defuisset. Dixit *S. Bernar. serm. de Assumpt.* Et sicut ad ruinam nostram multum contulit Eva, decuit ut ad reparationem conferret Maria.

Quod ipsum expressit *S. Jren. lib.* 1. *contra Valentinum cap.* 33. Sicut Eva inobediens facta est & sibi & universo generi causa mortis: sic & Maria habens prædestinatum virum, tamen Virgo obediens, & sibi & universo generi humano facta est causa salutis. Consonat *S. Anselm. lib. de laud. Virg. cap.* 9. Incomparabili sublimitate Virgo hoc promeruit, ut Reparatrix perditi orbis dignissimè fieret. Quod antea *S. August.* dixerat *serm: de Assumpt.* Hæc primæ matris damna resolvit, hæc homini

perdito

perdito redemptionem adduxit: Mater enim generis nostri pœnam intulit mundo, Genitrix Domini nostri salutem reddidit mundo. *Et rursus.* Magna per te fecit Dominus Deus, ut mundum redimeret. *B. Amedæus hom.* 7. Sicut Evæ scelere mundi fit damnatio, ita fide Mariæ facta est orbis reparatio. Quod ipsa *S. Virgo* dixit *B. Brigittæ lib. Revel. cap.* 35. Sicut Adam & Eva vendiderunt mundum pro uno pomo: sic Filius meus & Ego redemimus mundum quasi uno corde.

Inter alios sensus juxta quos Virgo redemit mundum potest hic esse, qui arma porrigit alteri ad pugnandum & vincendum, ille cooperatur ad pugnam & victoriam. Virgo certè arma Christo, id est carnem & sanguinem subministravit, per quæ hostes vicit, & salutem operatus. Ita *Richard. à S. Laur. apud Navarinum elect. lib.* 4. *num.* 642. Christus cum diabolo pugnaturus pro sponsa sua exhæredata, scilicet Ecclesia, in utero B. Virginis velut in tabernaculo armaturam humanæ carnis sibi aptavit. Et *S. Leo serm.* 1. *de Nativit.* Omnipotens Dominus cum sævissimo hoste; non in sua majestate, sed in nostra congreditur humilitate; imò Virgo ad hoc est à Deo facta, ut hæc arma subministraret. Ait *Idiota cap.* 4. Inter omnia opera æterni Opificis post operationem illam, quâ naturæ nostræ unitus est Filius tuus, speciale opus fuisti, ô Beatissima Virgo Maria, qui ad hoc te fecit, ut quod de primo opificio erat deformatum, per te reformaretur. Velut *Ecclesia Græca in Menæis canit* 4. *Jan. ode* 4. Christus à cunctis generationibus te elegit, ô Deipara, quam non aliter ac domum suam incoleret: ut nos à peccato destructos per tuam secum unionem longè præstantiùs repararet. *Andr. Cret.* Sola præter naturam electa fuit ad naturam renovandam.

Ad quod addo illud *Damian. serm. de Annunc.* Ut sicut sine illo id est Christo nihil est factum: ita sine illa id est Maria nihil sit refectũ. Hinc *S. Germ. Constantinop. Patriarcha orat. de luminib. sanct.* ita illam veneratur. Huc ades Renovatio rerum antiquarum. Sicut nimirum in creatione mundi antequam *Spiritus Domini ferebatur super aquas terra erat inanis*, & obscura, ita antequam Spiritus S. obumbrâsset Virgini, fuerunt omnia una caligo. *B. Amed. hom.* 3. Spiritus S. superveniet in te. Superveniet in ubertate & affluentia, in plenitudine & in effusione carnis, & animæ; cumque repleverit te, adhuc erit super te, & super aquas tuas feretur, facturus in te quiddam meliùs, & mirabiliùs quàm cùm ferebatur super aquas à principio.

Sed redeamus ad arma. *Zeno serm.* 4. Dei Filius ab æterna sede profectus in prædestinatæ Virginis templum, sibimet castra metatur. Inter opera *S. August. serm. de Incarnat.* Quantæ sanctitatis putabimus animam tuam fuisse ô Maria! cùm caro tua tantùm placuerit Creatori, ut de ea sibi faceret pallium laudis & loricam victoriosi certaminis, atque ita concurreret ad certamen victoriosum.

S. Quis

8. Quia Filium suum dedit in mortem pro mundo, & ipsa certo modo redemptioni cooperata.

S. Antonin. 4. p. tit. 15. cap. 20. parag. 11. Quod dicitur de Patre æterno, ita de ejus temporali Matre dici potest, Rom. 8. *Proprio Filio suo non pepercit, sed pro nobis omnibus tradidit illum*, scilicet passum voluntate, & affectu, & *quomodo cum illo non omnia nobis donavit?* Sed hoc ipsum uberiùs exponit *Arnoldus Carnotens*: super verba Christi: *Ecce Filius tuus*. Moriebatur Virgo & mori non poterat; nec poterat ex facie ejus colligi crux animæ, & patibulum spiritûs, in quo erat hostia viva, & beneplacens Deo, & medullatum holocaustum, quod cum ipsa incenderit, tantùm ministerio conscientiæ utebatur: ipsaque sine strepitu se ipsam mactans in altari interiori, & ligna, & flammas offerebat, nimirum in loco illo (*in monte Calvariæ*) in quo assistebat Virgo cruci, duo videres altaria, aliud in pectore Mariæ, aliud in corpore Christi: Christus carnem, Maria immolabat animam; optabat verò ipsa ad sanguinem animæ, & carnis suæ addere sanguinem, & elevatis cum Filio manibus celebrare sacrificium vespertinum, & cum Domino Jesu corporali morte redemptionis nostræ consummare mysterium: sed hoc solius summi Sacerdotis privilegium erat, ut de sanguine munus intra sancta inferret, nec poterat hæc ei esse dignitas cum aliquo communis; nam in reparatione hominis nulli Angelo, nulli homini cum illo fuit, aut esse potuit communis authoritas. Cooperabatur tamen plurimùm secundùm modum suum ad placandum Deum, tum cùm propria, quam Matris vota charitas perferret ad Patrem, tum cùm quod Mater peteret Filius approbaret, Pater donaret, Filius ad pectus Matris, & ubera, Pater ad Filij crucem, & vulnera respiciebat; & quid inter hæc tanta pignora non moverent.

Sed adjiciamus his quæ dicit *Richard. à S. Laur. lib. 1. de laudib. B. V.* Fuit Dominus cum Maria, & ipsa cum Domino, in eodem labore & eodem opere nostræ redemptionis, Mater misericordiæ, Pater misericordiarum adjuvit in opere nostræ salutis. Unde prædictum erat de primo homine. *Non est ei bonum esse solum, faciamus ei adjutorium simile sibi.* Illa enim literalis Eva non fuit viro suo in adjutorium, sed in destructorium magis, hæc autem in adjutorium quia in manu fœminæ tradidit Deus Sisaram, & una mulier Hebræa fecit confusionem in domo Nabuchodonosor. Et *lib. 2.* dum verba Micheæ 6. expendit. *Nunquid dabo primogenitum meum pro scelere meo, & fructum ventris mei pro peccato animæ meæ*, Maria charitate suâ, quâ vulnerabatur Unigenitum suum dedit pro sceleribus nostris, & fructum ventris sui pro peccatis animarum nostrarum. Tunc impletum est illud quod de prima muliere dixerat DEUS in figura Mariæ quasi loquens de secundo Adam. *Non est bonum, hominem esse solum, faciamus ei adjutorium simile sibi.* Nolebat siquidem

Deus Pater, si liceat ita loqui, Filij sui morte salvari genus humanum, & diabolum condemnare, sed disposuerat in manu fœminæ tradere Sisaram. *Ibid.* Ipsa est causa salutis humani generis, & quædam ratio & complementum post Filium suum omnium quæ facta sunt.

Imò ampliùs quid dixit *Ernestus Pragensis in Mariali cap.* 87. Factus est Mariæ Deus suus in adjutorium spei suæ, quæ utique erat de hominis redemptione & mundi renovatione. *Arnold. Carnot. tract. de laudib. Mariæ.* Dividunt coram Patre inter se Mater, & Filius pietatis officia, & miris allegationibus muniunt Redemptionis humanæ negotium, & condunt inter se reconciliationis nostræ inviolabile testamentum, Maria Christo se spiritu immolat, & pro mundi salute obsecrat, Filius impetrat, Pater condonat.

Quærit *S. Iren. lib.* 3. *contra Valentin. cap.* 53. Quid est quod sine Mariæ consensu non perficitur mysterium Incarnationis? *Respondet ipse.* Quia nempe vult illam Deus omnium bonorum esse principium. Respondet & *S. Damasc. orat. de Assumpt.* sic Virginem affatur. Neque tui ipsius causâ progenita es, quocirca à Deo vitam habebis, ob quem in vitam prodijsti, ut orbis universi saluti te Administram præberes.

In quem sensum illa recidunt *Romanæ Ecclesiæ.* Benedicta Filia tu à Domino quia per te Fructum vitæ communicavimus. *Et rursus.* Per te paradisi portæ nobis apertæ sunt, quæ hodiè gloriosa cum Angelis triumphas. Et *Damian. serm.* 1. *de Nativ. B. V.* Meritò Speculum justitiæ appellatur, quia quidquid justitia circa Christum agebat, in Virgine, totum repræsentabatur. Audiamus quomodo in hoc puncto *S. Bonav. Stimuli amoris p.* 1. *cap.* 3. Virginem alloquatur. O Domina mea ubi stabas? nunquid tantùm juxtà crucem, imò certè in cruce cũ Filio ibi crucifixa eras secum. Sed hoc distat quia ipse corpore, tu autem in corde, nec non ut ejus vulnera per corpus ejus dispersa, sunt in corde tuo unita. Ibi Domina lanceatum est cor tuum, ibi spinis coronatum, ibi illusum, exprobratum & contumelijs plenum, aceto, & felle potatum. O Domina cur voluisti immolari pro nobis? nunquid non sufficiebat Filij passio nobis nisi crucifigeretur, & Mater? Imò. Sed ut *Richard. à S. Laur. docet lib.* 2. *p.* 104. Debuit esse Coadjutrix Christi in passione & redemptione. Et ut *Ephrem orat. de laudib. B. V.* Captivorum redemptio & omniũ salus. *Ut Anselmus alleg. cælesti* 27. Causa reconciliationis generalis. *S. Sabbas in Menæis* 17. *Febr.* ubi sic Virginem alloquitur. Tu Crucifixum Filium tuũ pro nobis in lytrũ dedisti. Et tantâ alacritate dedit Virgo, ut *Richard. à S. Laur. lib.* 4 *de laudib. Virginis* dixerit, Nec passionem Filij impedivit, nec crucifixoribus maledixit, sed exemplo Filij, ut verè creditur pro eis intercessit. Imò ut *Novarin. lib.* 4. *elect. num.* 493. ex sensu plurium Patrum ita dedit. Ut si carnifices defuissent, ipsamet æterni Patris voluntatem perficiens suis manibus Filium pro humani generis salute immolâsset.

In quam rem adduxit exemplum Abrahæ, qui ex obedientia paratus fuit Filium immolare. Certè *Ecclesia Græca in Menæis* 1. *April.* docet, Quòd Virgo sub cruce consistendo, hymnum laudis concinebat tibi ô Amator gentis humanæ, quia nimirum ob homines, & amore eorum moriebaris, ideo te laudabat.

Ampliùs est quod eadem *Ecclesia 6. Jun.* ubi inducit quòd Christum alloquatur Mater, ostendit, quòd Filium ad ferendam mortem confortabat in hunc modum: O lumen oculorum meorum! nihilominus propter nos homines cruciatum istum lubens, ac volens accepta, sustine crucem, clavos, spongiam, hastam, per quæ passionis tuæ instrumenta talem hominibus vitam largiaris, quam nullus unquam attinget cruciatus, aut dolor. Obtulit verò pro nobis non semel Filium, sic enim *S. Brigitta* habet. Meliùs quàm aliquis Propheta præscivit Filij sui passionē, ideò lactando eum, cogitabat quod felle & aceto potandus esset in cruce, quando eum in manibus gestabat, videbatur illi quod crucis brachio esset confixus: quando dormiebat cogitabat mortuum ex cruce depositum: quando osculabatur, Judæ osculum cogitabat: quando fascijs involvebat, funes cogitabat quibus ligandus ab impijs carnificibus. &c.

Miratur hæc *S. Bernardinus tom.* 1. *serm.* 51. *cap.* 4. O mira circa nos utriusque Parentis Jesu Christi pietatis dignatio! ô inæstimabilis Dei, & Virginis dilectio charitatis! qui ut servum redimerent, communem Filium tradiderunt propter nimiam charitatem, quâ Deus & Virgo nos miseros peccatores dilexerunt. Quod confirmat *S. Bonav. in* 1. *dist.* 48. 92. Nullo modo dubitandum est, quin virilis Mariæ animus, & ratio illius constantissima, voluit etiam tradere Filium suum pro salute generis humani, ut Mater per omnia conformis esset Patri & Filio.

Quod ipsum in modum prophetantis *serm.* 3. *de Purif.* expressit *S. Bern.* Veniet tempus quando non in templo offeret Mater, (uti fecit in Purificatione) nec in brachijs Simeonis, sed extra civitatem, inter brachia crucis. Illud erit sacrificium vespertinum, istud est matutinum, cujus utinam omnes experiamur fructum per opem SSmæ Matris. *Damasc. hymn. Eccles.* Natura hominum serviens peccato, Domina castissima per te libertatis cōpos facta est, Nato tuo pro cunctis ut agno immolato. *Honorius Augustod. in sigillo B.V. cap.* 1. Sicut Populus Dei à Pharaone per virgam Moysis, ita Ecclesia à diabolo per Virgam Jesse Mariam & Florem suum, id est Christum liberata est. Rursus *Damasc. orat.* 1. *de Annunc.* Hæc Virgo omni profuit creaturæ, quam veluti coēmptam à servitute in libertatem asseruit. *Dionys. Carthus. lib.* 1. *de laud. Virg. art.* 7. Per Virginem universum genus humanum à servitute peccati, à jugo & subjectione diaboli, à corruptionibus & peccato originali secutis, & ab obligatione æternæ damnationis liberatum.

Propter quod *Leo Jmp. orat. de Assumpt.* sic Virginem allocutus. Ave Volumen commodissimum, in quo Verbum Dei scriptis mandatum est, per quod gravi servitutis jugo oppressi in perpetuam libertatem vindicati sumus. Hinc eam *Jdiota contempl. de B. V. cap. 4.* vocat Libertatem à Deo ædificatam Creaturæ inferiori. *S. Jldefons lib. de B. V. cap. ult.* Libertatis nostræ nobilissimum titulum.

CAPVT VI.

Beatam dicit Virginem omnis generatio Sanctorum in particulari.

1. Sancti universim Beatam dicunt. Quia illis omnibus excelsior.

QUia ut docet *S. Athanas. serm. in Evangel.* Spiritus S. in Virginem descẽdit cũ omnibus virtutibus essẽntialibus, induẽs eam gratiâ, ut in omnibus gratiosa esset. Juxta *Gregor. in 1. Reg.* Altitudo Mariæ super omnes Sanctos refulsit. Ex *Jldefonso* concluditur *serm. 2. de Assumpt. B. V.* Sicut est incomparabile quod gessit, & ineffabile quod peperit, ita est incomprehensibile præmium gloriæ, quod meruit. Unde *Andr. Cret.* affirmat *orat. de Assumpt.* Excepto Deo solo est omnibus altior. Eadem ferè verba habet *Epiphan. orat. de laud. B. V.* Solo Deo excepto cunctis superior existit. Quæ explicare videtur *Laur. Justinian. serm. 2. de Nativit. Virg.* Nullus mortalium quamvis donorum cœlestium numerositate sit præditus Virgini valet coæquari. Patriarcharum utique Prophetarum, Apostolorum, Martyrum, omniumque Sanctorum merita B. Virgo transcendit. Nam juxta *Damasc. serm. de Nativ. B. V.* Totius Divinæ gratiæ charismate plena fuit.

Demonstrativè id deducit *S. Bernardinus Art. 2. cap. 8. tom. 1. serm. 61.* Secundùm *Dionysium* in Regno cælorum omnium inferiorum dona in superioribus in tanta excellentia sunt, quòd quasi nulla est comparatio, nisi sicut est circumferentia ad suum centrum: cùm ergo B. V. super omnem ordinem sit, in tantum quòd per se faciat ordinem incommunicabilem, Sequitur quòd super omnes inferiores ordines tam Angelorum, quàm hominum simul sumptorum, ipsa improportionaliter (quod nota verbum improportionaliter) id est *quasi sine ulla proportione & comparatione sicuti*

finiti ad infinitum nulla proportio,) & quidquid est gloriæ in omni inferiori glorificata natura tam Angelica quàm humana, multò excellentius est in Virgine Matre Dei, nec dubium hoc reddat omnium beatorum aliorum multitudo numerosa, & magna, quia hîc nihil facit ad rem majoritas gloriæ essentialis, seu substantialis, nam in spiritualibus idest majus, quod melius reputatur, unde plus de substantiali gloria est in Seraphino unico, quàm in reliquis omnibus eò inferioribus.

Hanc improportionalitatem planè eodem sensu ac superiùs notavimus *S. Damasc. orat. de dormit. Virg.* innuit. Dei Matris & Servorum Dei est infinitum discrimen. Et *orat. 2. de Assumpt.* Solo Deo excepto cunctis superior existis. *Damian. serm. de Nativit. B. V.* Quidquid majus est, minus Virgine, solumque Opificem istud opus supergreditur. *Et rursus.* Inter animas Sanctorum, & Angelorum choros supereminens, & evecta, merita singulorum & omnium titulos antecedit. Et ibidem docet Virginem ita cæteros Sanctos superare gratiâ, ut sol cætera astra splendore, imò plus in illa inaccessibili luce perlucens, (Virgo in Deo) sic utrorumque spirituum hebetat dignitatem, ut sint quasi non sint, & comparatione illius, nec possint, nec debeant apparere. *Bonav. opusc. de laud. Virg. cap. 6.* Tanta inundatio gratiæ, tanta profunditas & magnitudo fuit in Maria, ut ipsa benè mare plenum dici possit, juxta illud 1. Paralip. 16. *Tonet mare & plenitudo ejus.* Sicut in mari aquarum; sic in Maria sunt congregationes gratiarum. Unde Scriptum est Gen. 1. *Congregationes aquarum appellavit Maria.* Dicitur quoque Eccles. 1. *Omnia flumina intrant in mare,* omnia flumina sunt omnia gratiarum dona, quæ intraverunt in Mariam, juxta illud Sapientis Eccles. 24. *In me omnis gratia viæ & veritatis.*

Quàm plenum sit hoc mare, quàm illud gratiæ plenitudine redundet *Presbyter & Doctor Ecclesiæ* docebit nos *S. Hieron.* explicans illud Eccles. 24. *In plenitudine sanctorum detentio mea.* Ubi ait. Ideo in plenitudine sanctorum detentio Mariæ fuit, quia in mirifica perfectione sua plenitudo perfectionis omnium Sanctorum illi non defuit. Et *Andr. Cret. orat. de dormit. B. V.* ubi sic eam invocat. O Sancta & Sanctis Sanctior! & omnis Sanctitatis Sanctissime Thesaure. Et *Dionys. Carthus. lib. de laud. Virg.* Sanctitate Virginis major esse non potest, non quia Deus absolutâ suâ potentiâ ampliorem nedum Virgini, sed alijs quoque præstare possit: sed nec decet nec utiq; fiet ulterius. Mariæ sanctitas quodammodò infinita est. *Guillelm: Paris: alius ab Episc. in Rosario.* Si gratiæ omnium Sanctorum Patriarcharum, Apostolorum, Martyrum, Confessorum, Virginum, & omnium Electorum, etiam comprehensis novem Ordinibus Angelorum ponerentur in una statera, & sola gratia hujus Virginis in alia, multò gravior appareret. Et *S. Thomas Cantuar: ex revel: accepta* loquitur apud *Maurit: de vita Deip:* Majorem gloriam habet ipsa sola, quàm omnes simul Angeli, & Sancti. Et *Ecclesia Romana* id illi appropriat ex Proverb. 31. *Multæ filiæ congregaverunt*

 divitias,

divitias, tu supergressa es universas. Quia ut *Chrysip. Jeros. serm. de S. Maria.* Gratiâ plena es, quia tecum est universus gratiæ thesaurus.

Albert. Magnus in Bibliis Mar. ex cantic. quasi dictis rationem subjungit. Ex parte dantis est diversitas doni, quia cùm dans det secundùm rationem, & ratio respiciat finem, majus donum dat, quod dat ad majorem finem, ut Imperator majus dat donum ad essendum senatorem, quàm cui dat ad essendum simplicem servitorem, sed dabatur Mariæ gratia ad essendum Matrem Dei, & omnibus alijs dabatur ad essendum servos & ancillas Dei: sicut ergò improportionabiliter majus est esse Matrem Dei, quàm esse servum Dei, ita improportionabiliter erit majus donum ad essendum Matrem Dei, quàm ad essendum servum Dei, & ex hoc patet quòd major gratia intelligi non potest, nec puræ creaturæ participari, quàm esse Matrem Dei per naturam. Idem *lib. de laudib. V. cap. 69. 71. & 76.* tradit hanc regulam pro formandis de Virginis celsitudine discursibus. Dubium non est quin Mariæ tribui conveniat quidquid boni pura quævis creatura vel fecerit vel receperit. *S. Ephrem serm. 1. de laudib. B. Virg.* Inviolata, integra, planeque pura ac casta Virgo Dei Genitrix Maria, Regina omnium, Spes desperantium, Domina nostra gloriosissima, eademque optima, ac præcellentissima, sublimior Cælitibus, candidior solis radijs, atque fulgoribus, honoratior Cherubim, & multis oculis claris spiritibus perspicacior, sanctior Seraphim, & incomparabiliter omnibus supernis exercitibus gloriosior.

Enumerat septem præcellentias *Ambros. Spiera Tarvisinus in suo Quadrag. serm. 4. sabbato post feriam 4. Cinerum,* quibus B. V. cæteros antecessit, scilicet: pretiosa naturali conditione, summâ luciditate, summa illuminatione, singulari directione, stupenda unione, firma duratione & supremâ collocatione. *Pelbartus verò in Stellario lib. 1. p. 1.* Supra verba. Fecit mihi &c. ait. In his Mariam celsiorem Sanctis esse. 1. In æternali præelectione. 2. In singulari sanctificatione. 3. In naturali perfectione. 4. In incontaminabili purificatione. 5. In Virginali fæcunditate. 6. In Divinali inhabitatione. 7. In mentali illustratione. 8. In Maternali dignificatione. 9. In hujus mundi salvatione. 10. In omnis doni exuberatione. 11. In supereminenti exaltatione. 12. In universali veneratione.

Thom. de Kemp. ad Novit. 12. ita stellas explicat. 12. stellæ sunt 12. prærogativæ regnantis ejus claritatis, quas habet respectu omnium aliorum Civium supernorum. Respectu enim Ecclesiæ militantis, habet 4. specialia superlucentia dona misericordiæ operibus plena, quia præ cæteris omnibus exaudit benigniùs, condescendit humiliùs, agit virtuosiùs, succurrit frequentiùs, sicut experientia docet in arduis Ecclesiæ causis. Item respectu Ecclesiæ triumphantis, habet istas

4. eminen-

4. eminentes prærogativas, quia cæteris omnibus collocatur in cœlis altiùs, resplendet lucidiùs, amatur ferventiùs, honoratur ampliùs, sicut dignum est sentire de ejus gloriosis meritis. Item respectu Summæ Trinitatis beatificantis habet 4. similiter prærogativas sive stellas cunctis sideribus clariores, quia præ cæteris omnibus æternæ Trinitatis gloriam contemplantibus ipsam Sanctam Trinitatem intuetur limpidiùs, afficitur erga illam lucidiùs, contemplatur intimiùs; & fruitur illa super omnes in cœlo feliciùs, de quibus nemo dubitare debet ampliùs.

Petrus Cespecius in Triumpho B.V. die 8. hæc privilegia specialia ponit. 1. Quòd sit Mater Dei. 2. Quòd nullam unquam malam inclinationem senserit. 3. Toto vitæ tempore nunquam peccavit. 4. Concepit è Spiritu S. 5. Peperit absq; dolore, & læsione Virginitatis. 6. In cælum cum corpore assumpta. 7. Ad dexteram Filij sedet. *Alexius de Salo lib. Methodi admirabilis amandi*, has numerat excellentias. 1. Est æterna prædestinatio. 2. Sinè macula conceptio, 3. Puritas Virginalis. 4. Maternitas Dei. 5. Obumbratio Spiritus S. 6. Plenitudo gratiæ 7. Secretariatus Summi Monarchæ. 8. Contemplatio continua. 9. Exaltatio super omnes creaturas. 10. Imperium in totum universum. 11. Mediatricis officium. 12. Omnibus veneratio.

2. Angeli Beatam dicunt.
Quia Virgo illorum est venerationis objectum.

Richard. à S. Laur. lib. 1. *cap.* 2. Ter ad minùs in Canticis in persona Angelorum quæritur: Quæ est ista? non tantùm quia personæ mirantur excellentiam, sed forsitan quia dulce sibi nomen desiderant responderi: sicut enim antiquis Patribus, Isaiæ, & cæteris nomen Domini in desiderio erat, ut scilicet inter homines nominaretur Christus, ut qui totus erat in cælo, effunderetur in terram, sic Angeli nomen Mariæ desiderabant nominari, & in notitiam effundi, ut non intra terræ terminos clauderetur, sed etiam celebre haberetur in cælis. Cant. 3. *Quæ est ista quæ ascendit per desertum sicut virgula fumi ex aromatibus myrrhæ & thuris?* Quod etiam ex eo procedere potest. Quia ut *S. Anselm. serm. de Concept.* In æternitate consilij sui statuit Deus Mariam Dominatricem & Reginam fore Angelorum. *B. Laur. Justin. str. de Annunc.* Gabrielem nunciantem describens ait. Gratiæ plenitudinem in Maria Cœlestis Nuntius cognoscens, salutat illam tanquam sibi Dominam, honoreque dignissimam. *S. Bonav. in* 3. *distinct.* 9. *art.* 1. *q.* 3. *in cap.* Quoniam excellentissimum habet nomen, ita quòd excellentius puræ creaturæ convenire non potest, non solùm viatores, sed etiam comprehensores, non solùm homines verùm etiam Angeli eam quadam prærogativa speciali reverentur. Imò juxta *Damian. serm. de Assumpt.* Sicut sol solus orbem illuminat, sic hæc sola solidiori lumine Angelos illustrat. *Bernardini tom.* 1. *conc.* 5. *cap.* 6. Electa est ut sol ad irradiandam totam multitudinem Spirituum Beatorum.

Præ-

Præterea *Bernardus hom. 1. super Missus.* Honorate SS. Angeli, vestri Regis Matrem, qui nostræ adoratis Virginis Prolem, ipsum utique nostrum pariter ac vestrum Regem, nostri generis Reparatorem, vestræ civitatis Restauratorem. Et certè colunt eam, ut exaltatam supra omnes suos choros. *S. Antonin. 4. p. tit. 15. cap. 20. par. 15.* Plus distat Virgo à Seraphim in dignitate, & gloriâ, quàm Seraphim à Cherubim, sed Seraphim per excellentiam dignitatis ordinem habet superiorem ad Cherubim, ergo Virgo est super Hierarchiam Angelorum. *S. Thomas opusc. 8.* Et dixit Angelus, *Dominus tecum.* Quasi dicat; deò exhibeo tibi reverentiam, quia tu familiarior es Deo, quàm ego: nam Dominus est tecum, Dominus inquit Pater cum eodem Filio, quod nullus Angelus nec aliqua creatura habuit. Luc. 1. *Quod enim nascetur ex te sanctum, vocabitur Filius Dei,* Deus Filius in utero. Isai. 12. *Exulta & lauda habitatio Syon, quia magnus in medio tui sanctus Israel.*

Aliter ergo Dominus cum B. Virgine, quàm cum Angelo quia cum ea ut Filius, in Angelo ut Dominus; In ea Spiritus S. fuit ut in templo. Undè dicitur *Templum Domini, Sacrarium Spiritus S.* Luc. 1. *Spiritus Sanctus superveniet in te,* sic ergo familiarior est cum Deo quàm Angelus, quia cum ipsa D. Pater, D. Filius, Deus Spiritus S. scilicet tota Trinitas. Undè cantatur de ea: Totius Trinitatis nobile Triclinium. S. *Chrysost. serm. de B. V.* Vis cognoscere quantò hæc Virgo sit præstantior cœlestibus potentijs? illæ cum timore & tremore assistunt faciem velantes suam; hæc humanum genus illi offert, quem genuit.

S. *Epiphan. serm. de Deip.* sic eam probat Sanctiorem Cherubim & Seraphim. Illi enim avertuntur cum nequeant spiritualem ignem Divinitatis fixis oculis intueri; Hæc autem apertis oculis fixè intuens incomprehensibilem & somni expertem oculum illius cum desiderio, & osculo salutabat. Exercitus Angelorum qui sunt scabellum pedum Christi procedentes nec videre possunt nec contingere, Hæc verò labra labris conjungens incomprehensum salutabat.

Alium adhuc titulum propter quem Angeli SS. maximâ veneratione prosequuntur Virginem, advertit S. *Anton. 4. part. tit. 15. cap. 14. parag. 3.* Angeli recipiunt illuminationem, perfectionem, & beatificationem à Jesu per quem omnia restaurantur in cœlo & in terra, ergo B. V. cùm sit Mater Jesu, causa est aliqua gloriæ Angelorum, ut aptè dicatur Mater eorum.

Undè juxta *Damasc. orat. 2. de dormit.* Hodierno die (festo Virgini) choreas agunt Angeli, plaudunt Archangeli, Virtutes concelebrant, Principatus exultant, Potestates lætantur, Dominationes gaudent, Throni diem festum agunt, Cherubim laudibus efferunt, Seraphim gloriâ afficiunt, nec minùs ipsi gloriâ afficiuntur, cum gloriæ Parenti gloriam tribuunt. Breviter S. *Athanas. serm. de Deip.* Beatam te prædicant omnes Angelorum & terrestrium hierarchiæ, à quibus & in cælis benediceris & in terra beata prædicaris.

3. Beatam dicunt Virginem Patriarchæ & Prophetæ. Quia Virgo illorum solatium.

Principium sumamus ab Adamo, qui dedit generi humano principium. De illo sic habet Servus Dei *Petrus Geremias serm. 1. de Annunc.* cùm in hunc modum de S. Virgine loquitur. Ecce Virgo quæ lætificavit Patrem suum Adam, tristem de peccato suo, & fuit sibi revelatio facta de Virgine illis verbis, dictis à Deo serpenti, *Inimicitias ponam inter te & mulierem.*

Sed ampliùs aliquid docet S. *Bernardinus tom. 1. serm. 61. art. 1. cap. 2.* cùm ait. Adam & Eva ex propria transgressione non solùm mortis sed & annihilationis exterminium meruerunt; sed propter reverentiam & singularissimam dilectionem, quam habebat ad Virginem, Deus eos præservavit, quia eam ab æterno super omnes creaturas Deo non uniendas, quo creandæ sunt, superexcessivè dilexit; propterea præservati sunt Protoplasti nec ut merebantur in nihilum redacti. Ratio hujus est, quia hæc benedicta Puella erat in lumbis Adæ secundum seminalem rationem. Addit *Lyræus in Trysagio.* Revelatum fuisse statim in paradiso nomen Virginis ad plenum primorum Parentum solatium. Et certè *Bernardus serm. super signum magnum ait.* Longè ante Patribus (Hæc S. Virgo) est repromissa, mysticis prænunciata miraculis, & oraculis Propheticis. Progredimur ad Sethum Filium Adami, sed in varietate opinionum, & ipsi opinamur.

Narratio sic habet ex *Zonara lib. 5. Annal.* Constantinopoli inventum est sepulchrum in quo aureæ tabulæ inscripta hæc legebantur: Christus nascetur ex Virgine & ego credo in eum. *Alij vero ita habent.* Propè Constantinopolim inventa est aurea lamina in sepulchro, quod alij Hermetis Sapientis Ægyptij, alij Platonis crediderunt. Lamina ejusmodi inscriptionem habuit: Christus nascetur ex Maria Virgine, credo in eum. Sub Constantino & Irene Imperatoribus, iterum me sol videbis. Referunt hanc historiam *Paulus Diacon. histor. miscell. lib. 23. Anno* 774. *Sigibertus An.* 782. *S. Antonin. summa p. 4. tit. 15. c. 31. parag. 2.* Hoc cadaver ut fortasse alicujus edocti à Prophetis aut Patriarchis fidem veram, sinerem mihi persuaderi; ita non assentior ijs qui volunt esse Sethi: cùm aliam pro ipsa afferant cadaveris repertionem *Genebrardus Chronici lib. 31. cap. 26.* vel *Geerbrandus à Leydis Ord. Carmelit. in Chronico Comitum Holandiæ & Episcoporum Ultrajectensium.* Res sic habet: Anno 1374. jussu Sybillæ Hungarorum Reginæ cum facultate Babyloniorum Soldani vallem Josaphat ingressi fossores invenerunt sepulchrum lateritium, & in eo cadaver integrum miræ magnitudinis, barbâ promissâ, & capillis maximis, ovinis pellibus integris obvolutum, & quidem capiti subjecta erat integra pellis ovilla longa triginta pedes, ad caput cadaveris tabella reperta, quæ literas hebraicas incisas

hoc sensû referebat. Ego Seth tertius Filius Adæ credo in IEsum Christum Filium Dei, & in Mariam Matrem ejus de lumbis meis venturos. Hæc oculatus testis *Joan. Villarius* transcripsit *Joanni de Solertia Socio Genebrardi.* Item testatur *Martinus Polonus Episcopus Cosentinus*, & ex eo *Rodericus Sanctius Episcopus Palentinus p. 3. hist. Hisp. cap. 40.* ac tandem *Bzovius Anno* 1231. *num. 9. Angelus in sermone de Virginis excellentia quem dictavit S. Brigittæ cap. 8.* Describit solatium quod accepit Abraham cùm illi fuit revelata S. Virgo. Creditur quoque Abraham de hac futura Filia (Maria) magis quàm de Isaac filio suo exultâsse, atque majori charitate quàm Isaac filium suum dilexisse. *Et postea.* Præscius itaq; Abraham hanc Virginem quæ Deum pareret de generatione sua debere procedere, plus de ipsa sola consolatus est, quàm de omnibus filijs & filiabus suæ stirpis.

De Moyse narrat quod sequitur *S. Methodius hom. de Purific.* dum explicat illud Exodi 34. *Ignorabat quod cornuta esset ejus facies ex consortio Dei*, sic commentatur. Nonnè Moyses ille magnus propter figuras intellectu difficiles, quæ te Virgo (S. Virginem alloquitur) tangebant, diutiùs in monte commoratus; ut ignota de te (ô Casta) Sacramenta edoceretur, sed non tam facilè hunc Prophetam mittamus, ille ut habet *orat. 2. de Assumpt. Damasc.* per simulachrum quoddam & umbram Mariæ tantus Legislator & Princeps creatus est. Hoc est apud rubum & ardentem, & incombustum. Ubi cùm ipse solatium accepisset, sivè per se sivè per suos solatium de Virgine S. posteris transcripsit, uti est apud *P. Kircherum in prodr.* ubi exiguæ rupi hæc verba incidit. Deus concipere faciet Virginem, & ipsa pariet Filium, Davidis solatium. Colligamus ex *Brunone Astensi lib. 5. senten. cap. 1.* ubi hæc habet. De hac Civitate (id est Maria) verè gloriosa & magna dicuntur non solùm ab hodiernis, sed & ab antiquis Patribus & Angelis. Nonnè enim valde gloriosum est, quod de ea ipse David Pater ejus in hoc eodem psalmo dicit: *Homo natus est in ea, & ipse fundavit eam Altissimus.* Quantum solatium laudes suæ Filiæ tantas & tam veras prædicare! Davidi est dictum Psalmo 131. *De fructu ventris tui ponam super sedem tuam.* De quo *Tertull.* Venter iste non est ipsius Davidis qui pariturus non erat, sed nec uxoris ejus, aliquem ergo de genere ejus ostendit, cujus ventris futurus esset fructus, Caro Christi, quæ ex utero Mariæ floruit. *Aug. in psal.* 131. De fructu ventris, quia de fæmina natus est Christus, quo Vir non accessit. *Salomon in Cantic.* totus est in describenda Virgine. *Isaias* ita describit futuram Virginem acsi jam natam conspexisset, ac præcipuè *cap. 7.* De illa Jeremias cap. 31. *Novum creavit Dominus super terram, fæmina circumdabit virum.* De illa *Daniel. 2.* sub imagine montis de quo abscissus lapis. De illa Ezechiel. 44. *Porta hæc clausa erit, non aperietur, & vir non transibit per eam, quoniam Dominus Deus Israel ingressus est per eam.*

Quod

Quod in hunc modum exponit *S. Hieron. in Ezech.* Hæc eſt Porta orientalis ſemper clauſa & lucida, operiens in ſe vel ex ſe proferens Sancta Sanctorum, per quam Sol juſtitiæ & Pontifex noſter ſecundum ordinem Melchiſedech ingreditur & egreditur, quatenus enim clauſa erat, ejus perpetuam Virginitatem indicabat.

Sequatur *Elias* 3. Reg. 18. Contemplatus è mari aſcendentem nubeculam, Dominæ hujus nomen intellexit, & ei ſacellum præ gaudio ac veneratione, quod usque ad Annum Dni. 83. perduravit, erexit, uti docet *Joan. Patriar. Thom. à JEſu Olivarius. Marc. Alegrius in paradiſo Carmeli decoris,* & inſinuare videtur *Gregor.* 13. De Elia certè habet *S. Method. hom. in Purif.* ubi S. Virginē in hunc modū affatur. Puritatis tuæ ô Virgo Elias præſcius Propheta atque Imitator in ſpiritu, cùm eſſet vitæ illius igniferæ, coronam ſibi colligavit in hunc usque diem Divino ſuffragio morte ſuperior declaratus. *De Eliſæo idem ibid.* Te quoque ejusdem Eliæ Succeſſor Eliſæus à Sapiente Magiſtro his ſacris initiatus, tanquam jam exiſtentem quæ tamen nondum exiſtebas, præfigurans, ſupra naturam ſignis quibusdam eſſe aſſeruit.

Verùm tantiſper è Judæa genteque fideli in Ægyptum & ad Idololatras ad viſendum captivum Ieremiam Prophetam digrediamur. De illo hæc habentur: Deſcenderat in Ægyptum cum reliquijs Iuda Ieremias, popularibus æquè ſuis ac gentilibus multo commodo Propheta, ſed non multus illius labori reſpondit fructus. Videbant Ægyptij Deos ſuos ligneos, & lapideos, ſenſu omni deſtitutos, & ſolo artificio, quod ipſimet impenderant cæteris ſaxis potiores: ſed prævaluerunt apud eos veritate doctæ majorum fabulæ; prædixit itaque Propheta (uti *Author Epiphan. & Comeſtor*) fanorum & idolorum ruinam poſtquam Virgo peperiſſet Filium, ac nè ſimul cum verbis oblivio prædictionem ſepeliret, ſtatuam è ligno, quæ Virginem cum Filio referret Ægyptijs reliquit, religiosè in adyta, ac templa recepêre monumentum, poſtea ad muſæa Regum Ptolomæorum tranſtulerunt, è lignis Sethim facta creditur; ideoque non canoſa, hæc Anicium in Galliam per S. Ludovicum Regem delata. Refert hæc *Divus Dorotheus* M. & quædam addit in ſinopſi, ut ſequitur.

Ieremias ſignum dedit Sacerdotibus Ægyptiacis, quòd oporteat eorum idola concuti, & decidere per Servatorem Puerum ex Virgine naſciturum, & in præſepio jaciturum. Propterea nunc etiam Virginem in lectò, Infantem in præſepio collocant, & adorant. Et cùm cauſam olim Ptolomæus percontaretur, reſponderunt myſterium eſſe ipſis à majoribus traditum, quod illi à S. Propheta acceperunt, quorum fides quomodò impleta indigitare potiùs quàm dicere decet.

Reliquos Patriarcharum ac Prophetarum breviter complectimur cum *S. Ephrem in't. de laud B.V.* ubi hoc elogio S. Virginem exornat. Spes unica Patrum, Gloria Prophetarum, Lætitia Sanctorum, & Lumen probatissimorum, Abraham, Isaac, & Iacob, Decus Aaron, Splendor Moysis, & Vellus Gedeonis, Cœtus Hierarchiarum, omniumque Sanctorum ac Virginum Corona, ob immensum fulgorem ac splendorem inaccessa. Quod extendit ad detentos in limbo *Rutilius Episcopus Recanatensis in Magnificat lib.2. cap.22. dub.7.* Qui erant in limbo ad Mariam ut eorum Liberatricem & Advocatam suspirabant. Quia ut docuit *S. Bernardinus tom. 1. serm.61. cap.2.* Omnes liberationes & indulgentias factas in veteri testamento non ambigo Deum fecisse solùm propter hujus benedictæ Puellæ reverentiam & amorem, quibus eam Deus in sua prædestinatione præhonorandam cunctis operibus suis ab æterno ordinavit.

Sed jam Viris illustribus Veteris testamenti missis Sanctas illas Heroinas producamus. De Eva quòd Mariæ fuerit typus loquuntur passim *Sacri Scriptores.* De Sara idem asserit *Hieron. in Matth.* De Rebecca *juxta ejusdem interpretationes in nomin: hebr.* Nomen ipsum testabitur, quod vel significat *Ovem*, & sic optimè Virginem depingit, quæ agnum genuit, vel significat *Videntem principia*: certè Virgo Sacra vidit singulari modo Principium per quod facta sunt omnia, vel idem dicit quod *Sceleris visum*, vidit & illa summum scelus Judæorum dum cruci Filium affigerent, vel *Arcana Numinis ineuntem*, quis magis intuitus quàm ea, in quam Spiritus S. supervenit, qui solitus Prophetas sermone arcanorum implere?

Cum Maria Sorore Moysis confert *S. Ambr. exhort. ad Virg.* nostram Virginem, dum ait. Terrâ ac mari clausum Hebræorum populum Virgo per maria pedes duxit. In Evangelio Authorem mundi & Redemptorem Virgo generavit. Quid Juditham, Estherem commemorem? Quid alia minora nominem?

4. Beatam dicit Antiquior Synagoga Judæorum. Quia ejus magnas excellentias agnovit.

Synagogæ nomine, hîc potissimùm Rabbinos, antiquioris verò, eos qui circa tempora Christi nati floruerunt, accipimus. Omitto nihilominus illud quod narrat *Egesippus libr. supplementi. Evang: verit:* de Simeone illo qui Christum in ulnas accepit, de quo hæc habet. Cũ esset Rabbi & in Synagoga interpretaretur Isaiæ 19. *Ecce Virgo* (Hebraicè, Halma) *concipiet*, delevit H. ut esset sensus. Ecce Juvencula quæ vox indifferens ad Virginem & Juvenem nuptam. Sed Divinitùs litera restituta. Idem fecit secundò, & tertiò, sed litera secundò & tertiò rediit; ideo ad orationem recurrit, & in ea responsum Spiritus S. accepit: Eum non visurum mortem,

mortem, nisi conspecto Christo Domini. Pulchrum testimonium pro S. Matris Virginitate, nisi *Caspar Sanctius comment. in Isaiam* illud vanum probaret. Ad Rabbinum quem Hebræi magistrum suum seu Rabbenu, & Haccados, seu Sanctum appellant venio, qui tempore Antonini Consulis ante Christum natum vixit. Hic sentit propter Virginem Sanctam mundum conditum, ita enim apud *Galatinum de arcanis lib. 7. cap. 2. loquitur in Galereccia 1. ad sextam Antonini Consulis quæstionem.* Videns Deus ex Israel exscindendam esse petram sine manibus & hæc est Petra primaria ex qua Messias futurus est, qui misericordias suas extendet super orbem totum, hujus Petræ dilectione, & Messiæ Filij David Regis eorum creavit Deus hunc mundum. Quod verò nomine Petræ intelligat S. Virginem, paulò post patebit. Est in maxima veneratione apud Hebræos *Rabbinus*, quem appellant Haboclesh id est Sanctum. Idem cum Trinitatem indicari professus *Gen. 1. v. 1.* & Domini Jesu 38. etiam SSmæ Mariæ nomen ex *Isai: 9.* elicuit, nam locus dictus *Geneseos* sic habet. בָּרָא אֱלֹהִים׃ Hoc est, *Bara elohim.* Deus creavit, per literam א prioris vocis vult Patrem innui, nam Pater *heb* אָב id est per alteram, id est per ב Filium, qui dicitur *heb* בֵּן *ben.* per tertiam ר Spiritum qui *heb.* רוח *Ruach.* JESU verò nomen sic extrahit ex 49. *Gen. ℣. 10.* ubi sic habetur יָבֹא שִׁלוֹ ולו עַמִּים. Id est *iabo scilo velo ghumim.* Venerit scilo ad eum gentes ex his quatuor vocibus decerpit, quatuor initiales literas, ex primo *jod*, י ex secundo ש *schin. s.* ex tertio ו *vau. v.* ex quarto ע *ain. ach.* quibus simul junctis resultat ישוע *Jesuah.* id est Jesus. Jam tandem nomen Maria ex *Isai: 9. ℣. 7.* sic deducit. לְםַרְבֵּה הַמִּשְׂרָה׃ Hoc est *Lamistra learbes*, amplificabitur Regnum. Ex hoc duo prædictus *Rabbinus* infert. Primò Virginitatem illibatam Mariæ, quia in priori voce scilicet à dextris procedendo, 2da litera id est *Mem*, quæ solet semper poni in medio vocis aperta, hîc ponitur clausa. Præterea nomen Virginis extrahit prima litera m. *Mem*. clausa, secunda R. *Resch*, tertia conflatur ex duabus *He* quarum una claudit primum vocabulum, altera sequens inchoat. *unde vult a.* vigere, seu *jodi*, 4ta litera m. *Mem* ultima vocabuli aperta & componitur nomen מִרְיָם *Miriam* hoc est Mariam.

Agnovit & maximam quandam excellentiam, nam cum ab eo ibid. *Antonin. Cons. ex Psal. 81. Hebr. lect.* Abacum quam plantavit dextera tua, petijt explicari, respondit ibid. *cap. 4. apud Gal.* Similis facta est Abaco Mater Dei, quandoquidem sicut Abacus est armarium quod Principes conficiunt ad collocanda vascula auri & argenti, ut gloriam suam atque opes omnibus ostendant; ita Mater Regis Messiæ erit armarium, quod Deus construxit, ut in eo sedeat ipse Messias ad ostendendam gloriam suæ Majestatis cunctis mortalibus, per id autem quod ait plantatum, ostendit eam esse primam creaturarũ Dei, (id est dignissimam) in genere humano.

Agnovit verò Immaculatam Conceptionem *Rabbi simeon ibidem*, cujus ſumma verborum hæc eſt. Cùm peccatores in die ultimi Iudicij ad diverſos confugient Sanctos, ut pro eis orent, omnes ſe excuſabunt, eò quòd & ipſi aliquam maculam receperint. Tandem peccatores recurrent ad primum hominem (id eſt dignißimum) immaculatum de quo dicitur. *Tota pulchra es amica mea, & macula non eſt in te.* Primum autem hominem hic *Rabbi* vocat Matrem Meſsiæ. *Rabbi Haccados* aſſeruit propter illam Iſraelem appellatum populum Dei. *Ibid. cap.* 11. ad ſextum petitum Antonini Conſulis, ubi hæc ſunt verba hujus Rabbini. Dicam tibi quod ſcriptum reperi à *Rabbi Simeone Filio Joadæ.* Videns Deus ex Iſrael exſcindēdam eſſe petram ſine manibus, quæ eſt Petra primaria ex qua Meſsias futurus eſt, qui extendet miſericordias ſuas ſuper univerſum orbem, propterea voluit vocari Iſrael Patrem univerſi orbis ac populum ſuum peculiarem. Quæ verba *Rabbi Nehumias Filius Haccanæ in epiſt. arcan.* exponens, ſic ait. Hæc Petra primaria eſt Mater Meſsiæ. Idem docet *Rabbi Jonathas Uzielis Filius in zach.*4. Ibi eſt juxta lect. Hebr. Et educet petram primariam quæ ita exponitur. Et ex ipſa Petra procedet Meſsias Virginis S. Nomen. Dum orare in ſpelunca *Rabbi Haccados*, ſe ab Elia divinitùs miſſo dicit accepiſſe. Et *ad quæſt. Antonin. Conſ.* ſic habet. Quod autem interrogâſti, quo nomine Prophetiſſa vocetur, Maria eſt Nomen ejus. Hujus Prophetiſſæ mentem ac cogitationem omnem eſſe, ut Virginitatem ſuam conſervet, erit enim Virgo mente & actu.

Agnovit *idem R. Haccados*, quòd Virgo noſtra eſſet Prophetiſſa, nam cum ex eo quæſiviſſet *Antonin. Conſul*, quid ſibi vellet Iſai: 8. *Et acceßi ad Prophetiſſam &c.* ſic illi reſpondit. Sæpe numero in hac quæſtione ſuſpenſus, & anxius fui, & die quadam ingreſſus Patrum ſpeluncam, ubi ſepulti ſunt Adam & Eva, Iſaac & Rebecca, & Iacob, & Lia ut ibi orarem, inveni Eliam quem percunctatus ſum. Quarè notum tibi facio quod ab ipſo accepi. Hæc Prophetiſſa eſt Mater Regis Meſsiæ, quem Deus Sanctus & Benedictus ſe miſſurum ad Iſrael pollicitus. Ideo autem Prophetiſſa, quia tuo vaticinio ſcit omnia à primordio ad finem usque, quod nemo Prophetarum cognoſcere potuit, ipſa enim eſt omnium Prophetarum Domina & Magiſtra, & hæc eſt Halma illa, de qua dixit Salomon *Prov.*30. Et via viri in Halma, id eſt via Dei in Virgine. De qua & Mich: cap. 5. *Et tu Bethleem Ephrata parvula es.* Et poſt pauca. *Propter hoc dabit eos usq; ad tempus, quo parturiens pariet.* Præterea de Rege Meſsia etiam quem Prophetiſſa iſta paritura eſt, dixit Iſaias 9. *Infans natus eſt nobis, Filius datus eſt nobis, & erit Principatus ſuper humerum ejus, & vocabitur nomen ejus Admirabilis, Conſiliarius, Deus fortis, Pater ſempiternus, Princeps, Pax.* Hæc ille longè ante quàm Prophetiſſa nata eſſet. Ita apud *Galat. loc. cit. cap.*17.

Sed

Sed ut Iudæos simul expediamus, apponemus hic de quo *Canisius lib. 2. de B.V. cap. 7.* Et ait contigisse circa annum Christi 1220. Honorio III. Pontifice & Friderico 2. Imper: Ferdinando Rege Castella apud Toletum, quod licet nesciat cujus sit Authoris, venit tamen in manus Iudæi, qui vineam dilatando rupem perfregit, in cujus medio librum invenit, Græcâ, Latinâ, atque Hebræâ scriptum linguâ, qui de triplici mundo ab Adamo procedente ad Christum disserebat, & de initio tertij mundi hoc habebat. In tertio mundo Filius Dei nascetur ex Virgine Maria, patieturque pro hominum salute.

Speciale quoddam *Ernestus Archiep. Pragensis* advertit, quòd scilicet DEus adhuc in veteri lege Virginis natalem mandaverit observari, sed rem totam verbis ejus proponamus. Ita ille *cap. 6. Marialis:* Maria dicitur nova Luna, id est mirabilis, dissimilis & multùm dispar & distans ab ista, quam videmus, in claritate, in stabilitate, in quantitate, in sublimitate. Buccinate in Næomenia tuba, dicit Dominus, id est in novilunio. Nunquid Mathematicus est Dominus, ut jubeat adorare solem, aut lunam, aut stellas? absit. Sed qui digito suo scripsit in tabula: Honora Matrem tuam, fecit quod docuit, & qui dedit, & quando dedit legem hanc honoravit Matrem, præcipiens ut singulis mensibus fieret festum suæ venturæ Nativitatis, maximè in næomenia mensis Septembris, significans illo mense illam fore nascituram. Si ergo Iudæi rebelles & increduli, etiam adhuc toties in anno Nativitatem Dominæ nostræ devotissimè celebrant, licet quid faciant ignorantes, manifestè patet quomodo ipse Legislator velit, quòd nos qui eam accepimus in Matrem & Dominam, non verbo & linguâ, sed corde & animo, & toto affectu mentis Christo canamus gloriam in solennitate excelsæ Genitricis, & ideò tubis corneis in næomenia buccinari præcepit.

5. Apostoli & Evangelistæ Beatam dicunt, quia facta est illis Magistra & Exemplar prædicandi.

Testis hujus rei *Eusebius Emiss. hom. de Purif.* Nisi ipsa verba Filij conservâsset, non ea haberemus, de ejus namque thesauris nos ista accepimus, quæ enim de Christi pueritia leguntur, à SS. Virgine accepta leguntur, quæ non modò verba ista, sed & Pastorum, Magorum, Simeonis & Annæ condidisse in corde dicitur; nimirum quæ aliquando revelaret. *Et serm. 2. de Nativitate Dom.* hanc acclamationem facit ad Virginem. O Mater Sapientissima, ô sola talis Filij dignissima! quæ omnia verba hæc ideo in corde suo conferebat, nobisq; conservabat, & memoriæ commendabat, ut postea ipsa docente, ipsa narrante, & nunciante scriberentur, cunctisque nationibus nuntiarentur. Ut enim *6. revel. 58. tradit S. Brigitta.*

Christus

Christus Dominus adhuc puer cum Matre habitans, multa illi arcana aperiebat, quod non solùm putandum est, ut eam magis illuminaret, sed ut & alios per illam. Inde ut *S. Vincent: Ferrer: serm. de Nativ. Domini* dicit. Virgo Maria meliùs sciebat Biblia. Ideo *Leo Imper. hom. 6.* eam vocat Elegantissimum scripturæ Divini Verbi Volumen. *Novarinus autem lib. 4. elect. num:* 314. docet. Quòd S. Ioannes illa sublimia à Virgine didicerit. Sed & reliqui omnes Apostoli ab ore Virginis pependerunt, ab ea quæ docerent accipiendo. *Lucius Dexter in Chronico Anno Christi* 34. Sacra Virgo consilio, luce doctrinæ, & mirabili vitæ exemplo præsidet Collegio Apostolico, nihilque grave gerunt illi, quod non ejus consilio ductuque gerant.

Quod confirmat *Arnold. Carnot. tract. de 7. verbis* ad illud. Mulier ecce Filius tuus, Matrem adhuc volens hic ad consolationem Apostolorum reservavit superstitem, ut ex his quæ ipsa ab initio & audierat, & viderat, & contulerat in corde suo, Senatus Apostolicus doceretur.

Unde illi acclamat *Rupert. lib. 1. Comm. in cant.* O Beata Maria & Magistra Magistrorum! id est Apostolorum, juxta illud: *Fons hortorum, Puteus aquarum viventium* (Cant. 4.) *quæ fluunt impetu de Libano.* An quia Spiritus S. illos docuit idcirco tuæ vocis ministerio illis opus non fuit? imò vox tua vox illis fuit Spiritus Sancti; quidquid supplementi opus erat ijsdem mortalibus, vel testimonij ad confirmandos singulorum sensus, quos acceperant, ab eodem Spiritu dividente singulis prout vult, ex religioso ore tuo perceperunt.

Idem docet ibidem quod illa in primo illo Concilio Ierosolymitano Apostolorum quæstiones concluserit. *Nam sic ille:* Tu Princeps Virgo omnem solvisti quæstionem, ita tamen ut non clamares, neque contenderes. *Et lib. 3. in Cantic.* hanc Virginis dignitatem in hunc modum exclamando extollit. Tanquam malum punicum in medio tintinabulorum, tu præcipuè fuisti Virgo Virginum in adjutorio vel etiam in regimine prædicantium Apostolorum, cujus etsi verba non audiuntur ubi prædicaverunt, opera tamen vel merita non ignorabantur, non minora imò majora tinitu prædicantium.

De docendi munere ejus, & quòd Evangelia scribenda dictaverit, clarè *S. Bernardus hom. 4. super missus.* Decuit ut ab Angelo Virgo potiùs quàm ab homine mysterium disceret, nè Mater à consilijs Filij aliena videretur, & ut ipsa rerum tempus, & ordinem meliùs tenens Scriptoribus & Prædicatoribus Evangelij reseraret veritatem, quæ planè de omnibus à principio cælitùs fuerat instructa mysterijs. *S. Theophan: Episc: Nicænus in Men:* monet hoc ipsum de Virgine fuisse Prophetis revelatum, cùm ait 25. *Jan: ode* 6. Te ô Virgo Mater prævìderunt Prophetæ tanquam librum quendam planè intaminatum, in quo conscriptus esset cibus Dei. Quin etiã *Jan. 20. ode* 3. Divinorum Vatum asserta, tu ô sola inter omnes benedicta,

nedicta, velut sigillo authoritatis tuæ firmâsti, cùm pareres Verbum, quod loquebatur per illos.

S. Bernardus in hanc rem sic habet alicubi. De hac, & ob hanc & propter hanc, omnis Scriptura facta est, imò totus mundus; quia ex ea Verbum Dei caro factum est. Et *Basilius Seleucus orat.* 39. ita de Virgine nostra loquitur. Paradisus florentissimus Virginitatis, in quo lignum vitæ satum produxit fructus omnibus salutares, & ex quo Evangeliorum fons, in quatuor ora factus, miserationũ flumina credentibus diduxit. Idcirco *Greg. Neocæs. de Annunc.* Cunctas quidem festorum solennitates, atq; hymnodias decet nos sacrificiorum instar offerre Deo, primam autem omniũ Annunciationem SSmæ Dei Genitricis, verbis illis comprehensam, *Ave gratiâ plena*, quæ ab Angelo ad eam facta est, quoniam est prima sapientiæ & salutaris doctrinæ in novo testamento, illa nobis salutatio à Patre luminum emissa est. Neque solùm docuit, sed etiam conservat scripturam, ita *Richard. à S. Laur. lib. 12. de laud. Virg.* Resina cedri quæ de intus erũpens exteriùs apparet in cortice, & significat munditiam virginitatis, libros conservat à vetustate & tineis, si indè perungantur, quia Sacram Scripturã conservat B. Virgo à tineis, id est hæreticis, & vetustate, quia gratiam largitur maximè diligentibus se, quâ Scriptura Sacra de die in diem meliùs intelligatur, ipsa enim relevat profunda de tenebris, & cùm sit Doctrix disciplinæ Dei, amicos Dei & Prophetas, id est Sapientes constituit, & ita non permittit veterascere Sacram Scripturam. Hinc *Cyrillus Alex. hom. 6. contra Nestor.* Salve inquit per nos Deipara, Sceptrum rectæ doctrinæ.

Hactenus ostendimus quòd S. Virgo fuerit Magistra Apostolorum & Evangelistarum, eos doctrinam Evangelij edocendo, jam incipiamus declarare quomodo exemplum prædicandi illis, gentesque ad fidem adducendi dederit. Atque in hanc rem facit locus Isaiæ 40. *Super montem excelsum ascende tu, qui evangelisas Sion. Paulus Burgensis* legit. Tu quæ evangelisas, per hoc intelligendo Mariam, nam juxta *Richelium in 1. sent. dist. 16. q. 2.* Ipsa Divinissima Virgo non solùm habuit Sapientiam & Scientiam prout sunt dona gratiæ gratis datæ secundùm habitum, sed etiam secundùm actum earum, ipsaque docuit multas utriusque sexũs personas per verba & scripta, id est epistolas, sicut & S. Ignatium, imò & B. Lucam Evangelistam, de multis secretis & Incarnationis mysterijs, quæ ipse præ cæteris descripsit Evangelistis, creditur instruxisse. Quotidie quoq;, seu tempore opportuno edocuit felicissimum illud Collegium centum viginti Virginum, ejus obsequio atque regimini deputatum.

Hoc ipsum *B. Brigitta* Virgini attribuit *orat. 1.* In hoc mundo Filius tuus

multis annis te permanere permisit, & tunc per tua prudentissima verba, gestus honestissimos, & opera virtuosa innumerabiles Judæos & Infideles Paganos, ad Catholicam fidem convertit. Unde à *S. Ignatio epist. ad Joannem* vocatur nostræ Religionis Magistra. *A Ruperto lib.* 1. *in Cantic.* Magistra Magistrorum. *A S. Ephrem de laud. V.* Spes Apostolorum unica. *Andr. Cret. orat.* 2. *de Assumpt.* Summa Divinorum oraculorum Idea. *Orat. in salut. Ang.* Præconium verissimum inæstimabilium Dei oraculorum. Idem *orat.* 2. *de Assumpt.* Declaratio occultorum & profundorum Divinæ incomprehensibilitatis. *Rupert. lib.* 4. *in Cantic.* Sacrarium Scripturarum Sanctarum. *Bonav. in laud. B. Virginis.* Verus Liber legis. *Gregorius.* Receptaculum supercælestis lætitiæ & mysteriorum omnium. Rursus ab *Andr. Cret. orat.* 2. *de Assumpt.* Volumen novi testamenti à Deo scriptum. Ab *August. serm.* 2. *de tempore.* Magistra gentium. Iterum à *Ruperto lib.* 1. *in cantic.* Magistra Religionis ac fidei. *A Buteo: in hymno.* Os disertissimum Apostolorum. Ab *Hugone de S. Victor. serm.* 47. Balsamum mundum universum opinionis optimæ redolentiâ inæstimabiliter adimplens. Ab *Anselm. alloq. cæl.* 23. Candelabrum in medio mundi. Et adhuc ab *Andr. Cret. orat.* 2. *de Assumpt.* Propugnaculum fidei Christianorum. *A S. Germ. orat. de zona B. V.* Spiritus & Vita Christianorum. *Ambros. de Instit. Virg. cap.* 7. Aula cælestium Sacramentorum. *S. Germ. orat. de Nativit. B. Virg.* Sigillum novi & veteris testamenti. *Ibidem.* Supplementum clarissimum totius Prophetiæ.

Concludat *Bernardinus tom.* 2. *serm. de B. Virgine.* Ioannes in Apocalip. *De Throno* ait, scilicet de Maria *procedebant fulgura, & voces, & tonitrua*, quia Mater Filij Iesu Christi; parabolas, ænigmata, legalia, mirifica gesta, dicta, opera, avidiùs ebibit, fideliùs credidit, sinceriùs, luculentiùsque alijs edidit.

6. Beatam item dicunt Mariam Apostoli & Evangelistæ, Quia maximo post Deum cultu dignam censuerunt.

Quanto affectu in Sacram Virginem ferebantur Apostoli, cæterique Domini Discipuli verbis exprimere admodùm difficile est. Habebant enim hunc singularem erga S. Virginem affectûs stimulum Apostoli, quia ut docet *Ubertinus relatus à Cartagena lib.* 4. *de laud. Virg. art.* 16. Per tantæ Matris suspiria & orationes (Spiritu S.) cælitùs afflari atque impleri meruerunt.

Clariùs

Clarius idipsum *Baptista Novatus de eminent. Deip. cap.* 19. *q.* 11. Quòd B. Virginis preces gratiam Apostolis obtinuerint, per quam ad dignè recipiendum Spiritum S. se disponerent, nemini dubium esse debet. Unde etiam teste *Idiota contempl. cap.* 5. In prædicatione Apostolorum in omnem terram exivit sonus SSmi Nominis Mariæ, & manifestum toti mundo factum est. Inde à *S. Ephrem serm. de laud. Virg.* vocatur Apostolorum Præconium. *A S. Bonav. super salve.* Jucundissima Apostolorum Laus. Hinc ut *Petrus Galesinius in suo Martyrolog.* Assumptionis celebritas ab Apostolis instituta putatur, ut facilè è latinis & græcis concionibus cognosci potest. Sabbatum etiam ab ijsdem honori Virgineo consecratum docet *Augustinus Wichmans cap.* 2.

Ab ijsdem recitatam Salutationem Angelicam in honorem Virginis B. *Alanus Rupensis Apolog. cap.* 15. *docet.* *S. Hieron. serm. de Assumpt.* Mariam omnes venerati sunt Apostoli, ejus dilectionis affectu famulati. Hinc eos *Richard. lib.* 10. *de laudib. Virg.* confert leunculis duodecim stantibus ante thronum Salomonis, & addit. Quòd in gradibus stabant, & scabellis, significat quòd licet essent sanctissimi, tamen non attingebant tantam sanctitatem. Assistebant verò ut Discipuli Magistræ. Sic enim *Ildefons: serm.* 5. *de Assumpt.* Ut ab ea discerent qualiter arcanum tanti Mysterij & ipsi crederent lucidiùs, & alijs enarrarent, & cùm oportunum fuerit, sine omni ambiguitate scriptis mundo relinquerent.

Amedæus Lausanensis hom. 7. *de laud. Virg.* Voluit enim Dominus IESUS, ut ipso ad Patrem revertente, Apostoli Materno solatio & eruditione fruerentur. Quia ut *S. Thomas de Villanova conc.* 3. *de Assumpt.* Mariæ propter singularem eruditionem Cælestis Magister ad Patrem undè venerat rediturus, scholam & cathedram suam reliquit, non quidem ut oves suas regeret, sicut Petrus, sed ut Discipulos suos cælesti sapientia quam ab initio didicerat, erudiret, quoniam & propter ingenij vivacitatem, & diuturnioris scholæ assiduitatem, cæteris omnibus Condiscipulis sapientior & doctior habebatur, quam quidem scholam duodecim annis, ut fertur rexit ac tenuit. Nam ut *in cantic. Rupertus.* Vox Virginis, vox Spiritus Sancti fuit, & ejus dona ex ore Virginis perveniebant. Exclamat hic *Idiota contempl. cap.* 3. O Beatissima Virgo Maria Doctrix fuisti Doctorum, & Magistra Apostolorum. Unde & *Beatus Lucas*, cui inter cæteros Evangelistas descriptio Dominicæ Incarnationis attribuitur, Evangelij seriem à te Virgine didicisse traditur.

Certè *Jacobus de Vitriaco* de S. Petro, ut ab eo incipiamus, hoc quod sequitur, narrat *hist. orient. cap.* 44. Anderadi quæ hodie Fortosa dicitur, Civitas, cùm Jerosolymâ transiret Antiochiam Phænicem circumiens S. Petrus, honori B. Virginis fundavit

Ecclesiam adhuc viventi, & in ea celebravit sacra mysteria, non solùm autem à Christianis, sed & à Saracenis in magna habetur reverentia. *Colvenerius in Calendario* 1. *Aug.* hæc habet: Romæ dedicatio primæ Ecclesiæ à Beato Petro constructæ, illa fuit in fonte olei trans tyberim in honorem B. Virginis. Idem S. Petrus Apostolus in Syria templum B. Virgini erexit, quod teste *Jacobo Vitriacensi* apud Spinellum *edit. Neapol. fol.* 400. non solùm à Christianis, sed etiam à Saracenis magna habetur in reverentia.

Jam à Petro ad dilectum ejus Coapostolum transeamus, scilicet Paulum, ita ille inter cætera in *Menæis* 15. *Aug. ex S. Sabba* Virgini morienti valedicit. Vale ô Genitrix vitæ, vale primaria prædicationis meæ materia, licet enim Christum in hac vita degentem non viderim, tamen tuus aspectus eum mihi repræsentabat. Hic Paulus eò usque apud Messanenses in Sicilia cultum Virginis S. provexit, ut adhuc ad viventem legationem splendidam instituerint. Uti fusè deducit P. *Incbopher.* Idem S. Paulus Corynthum profectus apud Aquilam Ponticum & Uxorem ejus Priscillam per sesquiannum hospes scripsit epistolas duas ad Thessalonicenses, in quarum altera commendavit illis traditiones Patrum servandas, inter quas teste *Baron. an.* 53. *num.* 14. fuerunt festa ab Apostolis in honorem B. Virginis instituta. De S. Barnaba ejus Socio narrat *Joan. Castellioneus in antiq. Mediol.* Quòd cùm primo in agro Ticinensi constitisset templum Jovis, ibi expiaverit, & S. Virgini consecraverit, idemque ab eo factum postea Mediolani testantur ejus Ecclesiæ monumenta. S. Thomas Apostolus ut scribit *Barthol. Pisanus lib.* 5. *de laud. Virg. fructu* 8. in orientalem Indiam secum imaginem S. Virginis detulit, ut annunciato ijs populis vero Deo, Matrem etiam ejus indicaret. Et ut *Maravius in S. Thoma.* Ut faciliùs ad Christum populos duceret, creditur ejusdem Virginis templa apud Indos fundâsse, & quidem in templi fabrica, quod est Meliapore, & à *Cancellato* Anno Virg. 87. S. Thomæ adscribitur id miraculi accidisse.

Memorant Indorum historiæ *Authore Maffæo lib.* 2. Ingenti mole trabem in littus ejecerat mare, quæ neque vi hominum, neque Elephantum moveri poterat, nedum deduci ad eum locum, ad quem Princeps Indus destinaverat; suscipit negotium Divus Thomas trabis deducendæ, dum templo Virgineo cedat. Concessum est. Apostolus zonâ suâ alligatam traxit per milliaria decem & in loco templi Virginei collocavit erectam addito vaticinio, cùm eo mare pervenisset, venturos de novo, qui eos fidem docerent, quod demùm accidit, cum *S. Franc. Xaverius* fidem illic restaurâsset. Idem Apostolus cùm hastis, quibus occubuit configeretur, à Deipara inter manus exceptus, gloriosum reddidit Spiritum, idque

que in complexu crucis lapideæ, quam idem erexerat, & omnes ejus terminos fortè in honorem Virginis in lilia fecerat desinere, quæ sanguine ejusdem respersa. (*Ribad. in vita S. Thomæ.*) Quæ decimo quinto Calendas Decemb: quoties Evangelium legitur, sanguine illo guttatim perfunditur, festum eo tempore apud Hispanos est Expectationis Virginei partûs.

S. Jerosol. primus Episcopus Jacobus, Frater Dni, & Apostolus, ita Matrem Dei in sua lyturgia decantat. Commemoremus SSmam gloriosissimam, immaculatam, benedictam Dominam nostram Dei Matrem, & sempiterna Virginitate præditam Mariam. Et paulò post chorum Sacerdotum sic respondere docet. Dignum est ut te verè Beatam dicamus Deiparam, culpæ prorsus expertem, in quam reprehensio non cadit, Dei nostri Matrem honorabiliorem Cherubim, gloriosiorem Seraphim, quæ Deum Verbum incorrupta peperisti, te proinde verissimè collaudamus, & magnificis verbis extollimus, tibi ô plena gratia rerum universitas gratulatur, Angelorum cætus & hominum genus applaudit, Templum Sanctitatis, Paradisus mundissimæ voluptatis, quâ Spiritus ipse reficitur, & animus recreatur, Gloria Virginum, ex qua Deus corpus assumpsit, & puer factus est, qui ab omni æternitate suâ vi, & potestate cohærens, idem & semper est unus, tuum ille uterum thronum suum fecit, cælisque ipsis reddidit ampliorem. Tibi ô gratiâ plena, mundus acclamat gloria tibi.

A Jacobi prædicatione (ait *Dexter in Chronico ad annū 308. adductus à Maravio in Apostolis fol. 138.*) Celebratur in Hispania festum Immaculatæ & Illibatæ Conceptionis Dei Genitricis Mariæ. Quod tamen de festo Incarnationis intelligi vult idem *Maravius.* Neq; hunc Sancti Apostoli erga Virginem affectum miraberis, si verba *S. Anselmi* de illa expenderis *lib. 4. de Virt. Virg. B. cap. 3.* Apostolorum Apostola Virgo dicitur, per quam principalis ipsis fidei Principibus illuxit doctrina, quam scilicet deinde prædicârunt, & per quam orbem illustrârunt.

Petrus Anton. Beuterus hæc habet in Chronicis Hispanicis *cap. 23.* In fluvij Iberis ripa prope Cæsaraugustam Arragonum urbem B. V. apparuit S. Iacobo, qui eodem loco Angelico jussu sacellum exstruxit Virgini, quod contigit circa annum Tiberij Imperat. xx. Multi alij de hoc templo scribunt, nam & miraculis claret, appellatur à Columna. De Ioanne satis est dixisse, quod scripsit *S. Ildefonsus serm. 6. de Assumpt.* Quòd scilicet præ cæteris Mariam coleret, ac veneraretur eidemque commendatione magistri sui ad finem vitæ usque quasi Filius Matri assisteret. *S. Hieron. serm. de Assumpt.* Sanè B. Virginem etsi omnes venerati sunt Discipuli, eique famulabantur affectu dilectionis, Ioannes tamen ampliùs

 ac specia-

ac ſpecialiùs. Idem ſenſus eſt verborum S. *Ildefonſi ſerm. 6. de Aſſumpt.* Quia ut *Thomas de Villanova ſerm. de S. Joan. Evangeliſta.* Cùm Chriſtus dixit in cruce: Ecce Filius tuus &c. impreſsit ſtatim cordi Virgineo amorem quendam Maternum in Joannem, fortiorem & ardentiorem, quàm ſoleat natura matribus tribuere. Viſceribus etiam Apoſtoli reverentiam filialem in Virginem inſeruit, qualem nullus filius naturâ habet in matrem: Unde S. *Joannes* ipſemet in viſione dixit S. *Mechtildi.* Ego ex verbis Matris Domini mei tantam conſolationem habebam, quòd nunquam verbum ex illa audivi, quin ſpeciale gaudium perciperem. Idem tamen (*ut eſt ibidem*) nunquam S. Virginis faciem aſpexit, ob magnam reverentiam. Idem ſæpe coram S. Virgine miſſam dixit, & communionem veluti proprius Parochus impertivit.

Maraccius in S. Joan. Certè S. Joannis & Pauli enituit erga Virginem veneratio, ad quam etiam cæteros ducebat. Colligi poteſt ex epiſtola *Dionyſij Areop.* ad D. Paulum data; quam veram eſſe probat, & refert *Ferreolus in Maria Auguſta lib. 5. cap. 6.* Titulus hic eſt. Servus, & noviſsimus vinctus Dionyſius electiſsimo vaſi cælico Paulo Præceptori, & Principi ſalutem. Ipſa epiſtola ſic habet. Confiteor coram Deo, Princeps mi, ab hominibus non poſſe percipi, quàm ego oculis non tantùm mentis, ſed corporis vidi, perſpexi, atque proprijs oculis intuitus ſum, Deiformem, atque ſupra omnes Cælicos Spiritûs Sanctiſsimam Matrem Chriſti Jeſu Domini noſtri, quam mihi benignitas Dei & clementia Salvatoris, & gloria majeſtatis Deiformis Virginis Matris ejus oſtendere dignata eſt; quoniam cùm à Joanne vertice Evangelij, & Prophetarum qui corpore habitans in terra, quaſi ſol fulget in cælo, ductus fui ad Deiformem præſentiam altiſsimæ Virginis, tantus me immenſus Divinus ſplendor circumfulſit exterius, & pleniùs irradiavit interius: tanta enim in me omnium odoramentorum ſuperabundavit flagrantia, ut nec corpus infelix, nec ſpiritus poſſet totius, ac tantæ felicitatis inſignia ſuſtinere. Defecit cor meum, defecit ſpiritus meus tantæ gloriæ majeſtate oppreſſus. Teſtor qui adorat in Virgine Deum, ſi tua doctrina non me docuiſſet, hanc verum Deum eſſe credidiſsem, quoniam nulla major gloria videri poſſet beatorum, quàm felicitas illa, quam ego infelix nunc, tunc verò feliciſsimus deguſtavi. Gratias ago ſummo, atque optimo Deo, Divinæque Virgini, atque eminentiſsimo Apoſtolo Ioanni, & tibi Eccleſiæ Vertici, ac Principi, qui triumphanti mihi talia clariſsimè atque clementiſsimè præſtitiſtis.

De S. Andrea in epistola Presbyterorum Achaiæ hoc habemus. Quòd eximius Virginis ejusdem inprimis conceptûs immaculati Assertor fuerit. Sic enim ibi docet. Sicut primus Adam formatus est ex terra antequam esset maledicta: ita secundus formatus est ex terra Virginis nunquam maledicta. *S. Matthæus in liturgia* quā Æthiopibus reliquit teste *Suar. tom.3. in 3. p. disp.60. sect.* 1. hæc scripsit. Lætare immaculata verè Regina, lætare Gloria nostrorum Parentum, quia peperisti nobis Emmanuelem. O verè Mediatrix ante Dominum nostrum Iesum Christum, te supplices exoramus, ut memor sis nostri, ora pro nobis ut deleantur iniquitates nostræ. Remunerata affectum Virgo, rem ex *Cancellato* accipiamus. Anno Virgin. 104. Mercator quidam surripuerat in Creta Insula Virginis S. imaginem, ac cum ea Romam pervenit, & templo imaginem alicui destinavit, sed ab uxore nè id faceret, detentus, ter per visum à S. Virgine prioris consilij admonitus neglexit, atque est ita mortuus. Præbet se Virgo S. filiolæ mortui quinquenni videndam, ac monet, ut imago sua in templum S. Matthiæ deferatur, quod & factum est.

Quòd Concilium Apostolorum constituit festum D. Virginis, & quidem sub titulo Immaculatæ Conceptionis, testatur *Julianus in Chronico num.* 607. Ita & *Oieda de Concept. fund.* 1. *cap.* 2. Ostendit quòd Conceptionem Divæ hujus prædicaverit *S. Andreas*, *S. Matthæus*, *S. Thomas*, *S. Matthias*, *S. Jacobus minor*. *S. Bartholomæum* pro Virginitate SSæ concionantem audiamus. Ita ille apud *Abdiam Babylonicum lib.*8. Hæc Virgo cùm execraretur omnē virum, prima omnipotenti Deo vovit. Primam autem dixi, quia ex quo homo factus est ab initio sæculi, nulla hoc votum Deo obtulit. Hæc ergo inter fæminas prima constituit in corde suo, ut diceret: Domine offero tibi Virginitatem meam, cum hoc à nullo homine verbo didicisset, nec exemplo ad imitationem videlicet invita constituisset, ut Virgo pro amore Dei specialiter permaneret. Et licet hic Scriptor ab aliquibus rejiciatur, admittitur tamen ab alijs pijs ac doctis Scriptoribus, ut deducit *Inchopher in epist. B. Virg. fol.* 7. Idem *Oieda* qui supra ostendit quòd ex Evangelistis *Marcus* & *S. Lucas* qui etiam tot imaginibus Virginis depictis suam erga illam devotionem testatam reliquit.

Eadem procul dubio fuit aliorum ejus Collegarum pietas, & quidem de *Joanne* ac *Matthæo* iam dictum est. De *Marco* aliquid attingamus. *S. Marcus Evangelista in sua lyturgia.* Imprimis SSæ nostræ Intemeratæ & Benedictæ Dnæ Dei Genitricis & semper Virginis Mariæ. Si tamen quis quærat cur tam modica de Virgine relicta sint in libris sacris? Respondet *B. Ludovicus Bertran: in serm. de B. Virgine.*

Immacul.

Immacul. Concept. verbis S. Ambrosij. Solùm dicere quod Maria Mater Dei est, supra totum est, quod sub Deo dici potest. Et addit *B. Ludovicus.* Nam universa encomium, laus, & applausus, quæ de Maria prædicari possent, in unico Matris Dei elogio, ac prærogativa clauduntur, seu quod perinde est, in eo quòd nos eam dicamus fuisse Dei Genitricem, sicut illa verba Evangelij testantur: De qua natus est Iesus. Sed in particulari ad devotionem Apostolicam erga B. Virginem descendamus. *B. Alanus de Rupe in Apol. cap.* 10. scribit revelatum fuisse à B. Virgine cuidam Personæ, quòd Apostoli utebantur hac oratione. *Ave Maria* etiam B. Virgine vivente. *Et paulò post.* Quòd D. Iesus frequentissimè in mundo hoc eam orabat, non necessitate, sed exemplaritate, & signanter ad Mariam Divinalem, prout est in Divina intelligentia. Et certè *S. Jacobus in lyturgia.* Ave Maria gratia plena Dominus tecum, benedicta tu in mulieribus, & benedictus fructus ventris tui, quia Salvatorem peperisti animarum nostrarum. *Syri, qui uti Discipuli Apostolorum fuerunt, ita lyturgiam probabilissimè ab Apostolis acceperunt, in qua hæc habent:* Pax tibi Maria, gratiâ plena, Dominus noster tecum, benedicta tu inter mulieres, & benedictus fructus qui est in utero tuo Iesus Christus. Sancta Maria Mater Dei dulcissima, ora pro nobis peccatoribus amen. Affectus hic Apostolicus erga Virginem mansit in Discipulis, & certè Romæ adhuc illis tempestuosissimis temporibus cùm persecutio Tyrannorum Romæ desævisset Mariano nomini quadraginta fuisse templa erecta testatur *Andreas Fulvius.* In Æthiopia à Francisco Alvarez, qui hæc literis mandavit, quemque *Thomas Bosius lib. 9. de signis Ecclesiæ cap. 9.* vocat Scriptorem integerrimæ fidei, visum est templum à Candace Æthyopum Regina in Auxumo magnificentissimè constructum, Deiparæ consecratum, & miraculis olim nobilitatum, & tametsi omnes Æthyopum Reginæ teste *Strabone* Candaces nominarentur, asserunt tamen Æthyopes eam quæ templum istud posuit, illam fuisse cujus Eunuchus baptismo lustratus à Philippo Diacono *act.* 8. Ita *Spinellus in edit Neapolit: anni* 1613. *pag.* 401.

Hic jam aliquot Apostolorum Discipulos adnumeremus. *S. Hierotheus* S. Dionys. Areopagitæ Magister, ut idem de illo *lib. de div. nom. cap.* 3. hymnos in laudem S. Virginis composuit. *S. Ignatius M.* ut *Socrat. hist. lib. 6. cap.* 8. hymnos omnes ac cantum, tum specialiter de B. Virg. in Ecclesiam induxit. *S. Romulus Fesulas* à S. Petro missus Episcopus D. Virginis imaginem, Apostolorum donum templo extructo honoravit, quæ quòd eò loci prima fuisset, dicta S. Mariæ Primeranæ. *Ugellus in Italia sacra tom.* 3. *S. Trophimus* in Gallias missus postquàm Arelathe in palatio locum divino cultui obtinuisset, Sacellum Virgini S. erexit. *Martyrol. Gall.* 29. *Dec.* S. *Paulinus* è Divi Petri disciplina Lucæ in Etruria accepit Episcopatum, & statim Divæ templum erexit. *Franciotus in ejus vita.*

Aliqua horum ſimilia adducimus, ubi ope Virginis gentes ad fidem converſas demonſtramus. Studium in reliquis Apoſtolorum Diſcipulis par erga Virginem credere licet, quoniam ſuorum Magiſtrorum ſpiritum referebant.

7. Beatam dicunt Martyres, quia & ipſa eſt plùs quàm Martyr, & Martyrum Corona.

Teſte enim *Damaſc. lib.* 4. *de fide cap.* 1. Quos in partu dolores effugerat, paſsionis tempore ſuſtinuit, utque pro Materno ſuo affectu viſcera ſibi lacerari ſenſerit. Undè *Daniel Mallonius ex S. Germano lib. de Chriſti ſtigm. cap.* 5. *num.* 16. docet: quod ſanguineas Virgo fuderit lachrymas. Cauſa videtur dari apud *S. Hieron. ſerm. de Aſſumpt.* Quia ſpiritualiter, & atrociùs paſſa eſt gladio paſsionis Chriſti, ideo plùs quàm Martyr fuit. Et *B. Ildef. ſerm.* 2. *de Aſſumpt.* Quod ſi *gladius* alludit ad *Luc.* 2.) usque ad *animam* pervenit, quando ad crucem ſtetit fugientibus Apoſtolis, cùm videret Dominum pendentem, etiam plùs quàm Martyr fuit, quia in animo, non minùs amoris, quàm mæroris, & intus gladio vulnerata.

Hinc *S. Bernardus in verba ſignum magnum ex* 2. *Apocal.* Verè tuam ô B. Mater animam gladius pertranſivit, quando crudelis lancea Filio jam mortuo lâtus aperuit, ipſius nimirum anima jam ibi non erat, ſed tua planè avelli nequibat, ut plusquam Martyrem te meritò prædicemus, in qua ſenſum corporeæ paſsionis exceſsit affectus compaſsionis. Sicut igitur dies illi quibus S. Martyres mortem pro Chriſto oppetiêrunt, (ſunt in veneratione;) ſic quia B. Virgo die ſabbati, quo mortuum corpus in ſepulchro jacuit, & ipſa continuato dolore procedentis diei, in magna animi afflictione perſeveravit, rectè in ejus honorem ſabbatum ſcilicet univerſalis Eccleſia conſecravit. *S. Anſelm. lib. de Excellentia Virg. cap.* 5. Verè pertranſivit animam tuam gladius doloris, qui tibi amarior fuit omnibus doloribus rei cujusvis corporeæ. Quidquid enim crudelitatis inflictum eſt corporibus Martyrum, leve fuit, aut potiùs nihil comparatione tuæ paſsionis, quæ nimirum ſuâ immenſitate transfixit cuncta penetralia, tuique benigniſsimi cordis intima. *Sophron. ſerm. de Aſſumpt. B. Virg.* Virgo Dei Genitrix, quia in ea parte paſſa eſt, quæ impaſsibilis habetur, ideò (ut ita fatear) quia ſpiritualiter, & atrociùs paſſa eſt gladio paſsionis Chriſti, plùs quàm Martyr fuit. Undè conſtat, quia plus omnibus dilexit, propterea & plùs doluit, in tantum, ut animam ejus totam pertranſiret & poſsideret vis doloris, ad teſtimonium eximiæ dilectionis, quæ quia mente paſſa eſt, plùs quàm Martyr fuit, nimirum & ejus dilectio ampliùs fortis, quàm mors fuit, quia mortem Chriſti ſuam fecit.

Inter hæc tamen ut *Idem in dialogo de passione.* Stabat juxta crucem inter tot pressuras Filij sui, constanter ipsa sola stabat in fide Jesu firma, & pulchrè stabat ut decet pudicitiam Virginalem. Non se laniabat in tanta amaritudine, non maledicebat, non murmurabat, non vindictam hostium à Deo petebat, sed stabat disciplinata, verecunda, Virgo patientissima, lachrymis plena, doloribus immersa. Et *Guiardus Cameracen. Episcopus serm. 2. de passione Dni.* Has mæroris angustias mæsta quidem, sed salva sui honestate sustinet, nec crines dilanians, nec lachrymis ora deformans, illæsam in omnibus patientiam conservavit.

In Breviario Annunciatarum Antiph. ad laudes de doloribus Virg. Gladius doloris, & lancea amoris pertransiêrunt animam Virginis, ut plùs quàm Martyr in cælo aureolâ excellentissimâ decorata sit. *S. Paulinus epist. ad S. Augustinum.* Is idem dolor qui Christi corpus in cruce transfodit, cor adstantis Virginis animumque transfixit. Fuit autem tantus ut teste *Damasc. lib. 4. de fide cap. 15.* Cor, viscera, lacerari sibi senserit, intimeque discerpi: Ut teste *Bernardo de lament. Virg.* Quem olim pariendo non habuit, geminatum Filio moriente sustinuit. Tantus ut teste *Alb. M. super missus.* Vitam ei ademisset, nisi fuisset corroborata Divinitùs. Inde juxta *Ildef. serm. 2. de Assumpt.* Plùs quàm Martyr effecta est. Tantus fuit dolor Virginis juxta *Bernardinum tom. 1. serm. 61. artic. 3. cap. 2.* ut si in omnes creaturas quæ pati possunt divideretur, subitò interirent. Procedebat hic dolor ut docet *Antonin. p. 4. tit. 15. cap. 21.* ex amore naturali erga Filium, ex amicitia acquisita cum Filio, ex amore supernaturali in Filium, ex magnitudine acerbitatum Filij.

Hinc *Theophilus Historicus* ait. Planxerat tantùm Maria Virgo affligens se, ut oculi ejus ruberent sanguine, palpebræ tumerent; jam corrosæ erant genæ illius roseæ, etiam lachrymæ sanguineæ de ejus oculis emanârunt propter fletum tam amarum. Et quia juxta *August. lib. 21. de Civit. cap. 26.* Tantùm necesse est, ut urat dolor, quantùm hæserat amor. Hinc apud *S. Amedæum hom. 5. de Virg.* Vicit omnem sexum, vicit hominem, & passa est ultra humanitatem, torquebatur enim magis, quàm si torqueretur in se, quia supra se incomparabiliter diligebat id, undè dolebat.

Hinc *Bonav. serm. 1. infra Epiphan.* Attendamus Mariæ vehementem dolorem, & videbimus quòd non est dolor, sicut dolor suus, excepto dolore Filij, ad cujus exemplar dolor suus assimilabatur, mirâ enim & incredibili compassione tenebatur, atque inexplicabili sermone; dolores namque & opprobria Filij in se retorquens, in suam propriam personam recipiebat, sentiens hoc quod & in Christo Iesu, in animo enim illi Martyri Commartyr adstabat, vulnerato convulnerata,

vulnerata, Crucifixo concrucifixa, gladiato congladiata: pallebat decor munditiæ, & ipſa tabeſcebat, quia talis in ipſa relucebat effigies, qualis ab objecto corpore ſcilicet Filij reſultabat, ſordebat ſputis facies glorioſa, ſordebat & ipſa luctu mæſtitiæ, non enim alium habitum prætendebat amans, niſi qualem virtus amoris expreſſerat ab amato. Quia ut addit *Laur. Juſtinianus lib. de Chriſti agone.* Cor Virginis clariſsimum fuit ſpeculum paſsionis Chriſti, & perfecta ejus mortis imago. *Bonav.* rurſus *in Stim. Div. Amor.* Mater & fons dolorum, Mater dolentium, Virgo vulnerata incomparabilis amoris vulneribus.

Ex hoc *Epiphanius orat. de laud. Deip.* vocat. Thronum cruciformem. *Baſilius Seleucus orat. de Annunc.* Univerſos Martyres ſuo ſplendore tantùm excedentem, quantùm ſol aſtra. *S. Ambros.* affectum patiendi attingit *de inſtit. Virg. cap.* 7. Stabat ante crucem Mater, & ſe perſequentibus offerebat. *S. Paulin. Epiſt. ad S. Auguſt.* 58. Nunquid Simeonem de paſsione Mariæ, quæ nunquam ſcripta eſt hæc prophetâſſe credendum *Luc.* 2. Et tuam &c. An verò de Materno ejus affectu, quo poſtea in tempore paſsionis aſsiſtens cruci, quia hoc erat fixum, quod ipſa pepererat, Maternorum viſcerum dolore confixa eſt, & animam illius, illa quæ ejus ſecundùm carnem Filium, ipſa ſpectante confoderat, crucis romphæa penetrabat, video enim in pſalmis ita de Ioſepho dictum eſſe pſalmo 104. *Humiliaverunt in compedibus pedes ejus, ferrum pertranſijt animam ejus.* Sicut in Evangelio dicit Simeon: *Et tuam ipſius pertranſibit animam gladius.* Non ait carnem, ſed animam; in qua pietatis affectio continetur, & doloris aculeus quaſi gladius operatur, cùm aut aliquâ carnis ſuæ injuriâ afficitur, ut Ioſeph qui non mortis, ſed injuriarum pertulit paſsiones, in ſervum venditus, & in reum vinculatus, aut cùm affectionis internæ triſtitiâ, vel dolore cruciatur, ut in Maria.

Apud *Bernardum in lament. Virginis.* Nec lingua poterit loqui, nec mens cogitare valebit, quanto dolore afficiebantur pia Mariæ viſcera. Nunc ſolvis Virgo cum uſura, quod in partu non habuiſti à natura, dolorem Filium pariendo non ſenſiſti quem mulieres, replicatum Filio moriente paſſa fuiſti. *Rupertus in cantic. cap.* 2. Maria fuit Lilium inter ſpinas, quia quæcunque ſpinæ Filium, eædem Matrem confixerunt, & lacerârunt vulneribus condolentiæ & paſsionis, & ſicut Filius ſpinas pertulit, & confregit: ſic de Matre veraciter ſemper prædicabitur: Cunctas hæreſes interemiſti. Ex quo ſequitur, quòd infert *S. Anton.* 4. *pag. tit.* 15. *cap.* 24. *parag.* 1. Quando quis dat animam ſuam dationi animæ debetur aureola Martyrij, ergo dationi pretioſiſsimæ animæ debetur pretioſiſsima aureola Martyrij; ſed Bma Virgo dedit pretioſiſsimam, & dilectiſsimam animam, id eſt vitam Filij, & pretioſiorem quàm B. Petrus animam, id eſt vitam ſui ipſius:

fuit enim pretiosissima vita Filij, cùm pretium fuerit totius mundi, ergo & habet pretiosissimam aureolam Martyrij.

Alia ratio. Dolor causatur ex amore, ut quantò quis plùs amat, tantò plùs doleat de amissione ejus; dolor autem Sanctorum in martyrijs eorum causabatur à natura, propter separationem animæ à corpore: dolor autem B. Mariæ à natura ex gratia, sed major etiam à gratia, imò fortior & perfectior est causatus à gratia, quam à natura: ergo improportionabiliter fuit major dolor ejus in passione Filij, quàm Martyris cujusquam in sua passione. *Bernardin. tom. 3. serm. 2. art. 2. cap. 4.* Iste ex *August: 4. confessionum*, modus est amantium velle pro invicem mori, nec dubium hoc erat amoris in Virgine Benedicta, ut infinities si potuisset, se morti pro Filio tradidisset, sic enim David voluit mori pro filio suo 2. *Reg.* 18. Fuit itaque etiam in Filio Martyr, & plùs quàm Martyr, sed etiam Corona Martyrum. *S. Joseph Confess. in Menæis 6. Martij.* Divini Martyres cùm te esse Virginem Matrem pernovissent, tuæ gloriæ magnitudinem celebrantes, immortalium in altissimis præmiorum hæreditatem adierunt. En Reginam Martyrum, quã jure canat *Ecclesia Romana*, & quàm consonat *Græca*! Undè ex *S. Joseph Conf.* seu magis *totius Ecclesiæ Orientalis mente* 23. *Martij* canitur. Absque ullo Virginitatis tuæ dispendio, Verbum in te Patris habitavit, atque huc tanquam ad domum suam attraxit illum præcellentẽ Martyrum chorum, qui te ceu Virgineam Numinis Matrem clara voce prædicaret. *Idem ibid.* 9. *April.* Athletarum seu Martyrum chorus concinit tibi, animi quàm gratissimi hymnum, velut auspicijs tuis & ductu ô Virgo veneranda ad victoriam ex tyrannis reportandam adjutus. *Ibid.* 28. *April. Græci canunt.* Uterus tuus sicut acervus frumenti exsplenduit, qui alimento immortalitatis, cunctorum fidelium animas nutrit, ac præcipuè Martyres lætitiâ singulari confirmat. *Philippus Abbas Bonæ spei lib: 3. in Cant. cap. 35.* Quisquis amans Christum, passioni, & Martyrio se addicit, ipsa illi auxilium, & curam impendere gratulatur, & quidquid ille proficit totum proprium arbitratur. Scribit *Cornelius à Lapide in act. 7.*

Ut à testimonijs ad exempla res deducatur, & in primo Martyre Christiano, instar omnium quomodo Virgo Corona sit Martyrum explicetur, mihi Romæ asseveravit *R. P. Melchior ab Helmont Antverpiensis Franciscanus*, qui quater Jerosolymam est peregrinatus, ibique diu habitavit, ibidem lapidem ostendi, in quo B. Virgo cum S. Joanne pro Stephano toto lapidationis tempore preces fuderit. Ergo S. Stephanus suam Martyrij coronam (*idem ait*) debet B. Virgini. Ecce undè primus Martyr accepit coronam.

8. Doctores

8. Doctores Beatam dicunt. Quia est Liber sapientiæ.

Virgini ita canit *Orientalis Ecclesia, desumpto à S. Joseph. Confess. cant. Men. 6. Martij.* Tibi intaminato recentissimi nitoris Volumini Sapientia Divina inscripta est. *S. Sabbas Men: 23. Aprilis.* Tu ô Genitrix Dei, Sapientiam cælestē in utero tuo comprehendens planè sapiens quoddam cœlum effecta es, per quam cœli sapientiam; facta sunt cœlum, & terra, ac denique omnia, quæ continentur in illis. *Et ibid. Græca Ecclesia 2. Julij.* Tu Fons existis sapientiæ, undè Divina sapientia omnibus tui cultoribus perfruenda procedit.

Benè *Bernard. serm. Signum Magnum.* Maria jure sole perhibetur amicta, quæ profundissimā Divinæ Sapientiæ ultrà quàm credi potest penetravit abyssū, ut quantum sine personali unione creaturæ conditio patitur, luci illi inaccessibili videatur immersa. Undè illam sapientiam *Moyses* nactus, quâ *Pharaonem* confutavit? populum rexit? nonnè Doctor ad *Rubum ardentem* inauguratus? qui erat Virginis symbolum. Ubi *Salomon* in Regem constitutus, nisi ad *Arcam?* quæ Virginem designabat. *Georgius Metropol. 24. Martij ode 5. in Men.* Esto paratus ô Divinæ munditiæ Liber! quippe tibi Spiritus S. digito inscribetur, Sapientia Divina, sed incarnata, quæ insipientiæ meæ prævaricationem tollat è medio! ô aureum item Candelabrum ignem recipe Divinitatis, ut per te illuceat in mundo, unaque iniquitatum nostrarum tenebras dissipet.

De Scoto illo Principe Theologorum Doctore Subtili *Hugo Cavellus* in vita ejus, quam præfixit ejus quæstionibus in libro sententiarū editis Antverpiæ apud Joannem Keerbergium anno 1620. sic loquitur *cap.* 1. Noster D. Subtilis cognominatus Scotus, dum humanioribus studet literis stupidum se, & planè hebetem (sicut revera fuit) animadvertens, quodam die sub arbore solitaria, Dei misericordiam pro hebetudine expellenda, & intellectu illustrando lachrymis & singultibus implorat, cui somno jam correpto, Regina cœli Mater Dei & hominis, Maria, præsciens juvenem futurum sui honoris, & immunitatis ab omni peccato actûs, & originis, propugnatorem acerrimum; apparet, animos addit, pergere in studijs suadet, se ei scientiam ab infinita quam genuit Sapientia impetraturam pollicetur, modò sibi vicissim fideliter inservire promittat. Gratias ille gaudens agit, obsequium vovet. Expergefactus Virgineæ apparitione, totus lætabundus sua studia prosequitur, Dei Matris beneficio sibi illustratum experitur intellectum, promissi memor, suum semper B. Virgini vovet obsequium, crescentibus in eo ad mensuram doctrinæ Sanctissimæ Doctricis devotione & cultu.

De *Ruperto Abbate Tuitien:* simile narrat *Trithemius lib. de Monasterio Hirsaugiensi.* Adeò ille fuit tardi ingenij, ut nullo labore aptum ad studia se red-

dere posset. Cùm ecce mærenti noctu se Virgo ostendit, & quæ erant à Ruperto postulata dedit. Undè statim factus Princeps Theologorum Germaniæ. De *Hermanno Contracto* haud dispar narratur. Hic de Comitum sanguine in Suevia oriundus, sed omnibus captus membris, factus monachus orabat, ut eo morbo liberaretur. Comparuit illi B. Virgo, deditque optionem, mallétne sanus fieri, & rudis ut erat permanere, an morbidus omnibus scientijs insigniri? elegit hoc, & statim linguas, Græcam, Latinam, Hebræam ita percepit, ut si natus in ijs esset. Hic composuit illud Salve Regina. Huic non absimile de altero *Hermanno* Ordinis Prædicatorum Religioso, narrat *Ferdinandus à Castello lib. 2. cap. 22.* de rebus S. Dominici.

Notissima est de *Alberto Magno* historia, quem inhabilitas ad studia usque ad deserendum monasterium sollicitabat, quomodo in visu obtulit illi Virgo Philosophiam, & Theologiam, quarum priorem præelegit. *Illius tantùm orationem, quam studiis solitus præmittere juvat apponere.* S. Maria secundum nomen tuum Illuminatrix cæli, & terræ, quæ in multis de secretis Filij tui & verbis Dei Patris, à sæculis in Deo absconditis, etiam Angelica lumina illuminâsti, da mihi intellectum luminosum, conceptum stabilem, mentem tenacem, scientiam certam, fidem firmam, sermonem convenientem, qui me audientibus det gratiam, sermonem scilicet, qui sit ad fidei confirmationem, ad Ecclesiæ ædificationem, & ad gloriam nominis tui Filij Domini nostri Iesu Christi, ad perpetuam laudem & prædicationem tuæ misericordiæ, quæ in tam indignum peccatorem misericordiæ tuæ dona conferre non cessas, & proferendo per linguam potentiæ tuæ non cessas miracula operari. *S. Thomas Doctor Angelicus* quantùm dicatus Virgini fuerit testimonio esse potest, quòd infans Salutationem Angelicam chartulæ inscriptam, è terra sublatam avidissimè deglutiverit.

Quid *Udonem* è stupido trunco ingeniosum dono Virginis, sed ingratitudine sua infelicem memorem? Quàm meritò itaque *Guerricus Abbas serm. 1. de Annunc.* In ipsa Virgine, & ex ipsa Sapientia ædificavit sibi domum, in ipsa & ex ipsa paravit sibi thronum, cùm in ea, & ex ea corpus aptavit sibi, ita ad omnia perfectum & congruum, ut & domus sit ei ad quiescendum, & thronus ad judicandum, quòd primò tabernaculum ei fuit ad pugnandum, & cathedra ad docendum. Et *S. Anselm. hom. supra illud.* Intravit Iesus in quoddam castellum, *sic adnotat.* Christus teste Apostolo, Dei Virtus, & Sapientia est, in eo sunt omnes thesauri sapientiæ, & scientiæ absconditi. Christus autem in Maria; ergo Dei Virtus & Sapientia, & omnes thesauri sapientiæ & scientiæ in Maria. Cantic. 4. Ubi legit vulgata. *Sicut Turris David collum tuum, quæ ædificata est cum propugnaculis.*

culis. Pagninus vertit. Quæ ædificata est ad docendum. *Author sermonis primi super Salve Regina, apud S. Bernard.* Origo fontium & fluminum mare, virtutũ Auctrix, & scientiarum Scientia Sanctorum Maria, quam & olim superstes communicavit sine invidia, & postea varijs occasionibus, ut Divinitùs communicaretur exoravit: ita ut quemadmodum in plerisque virtutum Auctrix, & in alijs Scientia scientiarum sanctarum methonimicè, atque efficienter sit deprehensa. Quod paucis comprehendit *Andreas Cret. in Salut. Angel.* Speculum intellectuale contemplativæ agnitionis, Virginem appellando.

Scribit quod sequitur *Stanislaus Lubienius Episcopus* in serie Episc. Plocensiũ, inter quos ille unus fuit, de *Jacobo* primo hujus nominis in ea Cathedra Episcopo. Hic dum adhuc Parochus esset Albæ Ecclesiæ prope Cracoviam, videretque se valde idiotam, nec curæ animarum sufficere, & ad literas quidem prosequendas deesse omninò impensas, S. Virgini rem seriò commendat, & dum pro more circa meridiem causâ orationis templum proprium, quod erat clausum ingreditur, in majori altari saccum pecuniæ invenit, quo adjutus, studia cæpit prosequi, & in doctissimum virum evasit: pro beneficio deindè Plocensi Ecclesiæ statuas justæ magnitudinis Salvatoris ac duodecim Apostolorum ex auro intulit. Obdormivit in Domino Anno 1423. Maij 27. Ita Mater S. non solùm scientias, sed & scientiarum adjumenta confert.

Sed undè putamus maximo illi Oratori, *Joanni* inquam *Aurei oris*, illam eloquentiam affluxisse? Hic ab infantia S. Virgini impensè devotus. Virgo ipsa apud *Henricum Susonem vitæ cap.* 20. Cùm puer scholasticus esset, & ante aram se demitteret in genua, ibi ego ipsa in lignea imagine Filium suum in sinu meo lactavi, per eandem imaginem dixi Filio, ut paulisper cessaret, sineretque puerum antè dictum mea ubera sugere. Amat sapientiam sapientiæ, eamque fovet.

Audiamus quid scribat in ejus vita *Lucas Vadingus de S. Petro Thoma Patriarcha Constantinopolitano Ord. B. Mariæ de Monte Carmelo.* Hic dum Theologiæ studeret, in ea fuit egestate, ut nec vestitum, nec alia corpori necessaria undè compararet haberet; cùm semel suas angustias S. Virgini proponit, & orat nè ob egestatem cogeretur studia abrumpere, Virgo Sancta se dat ejus conspectui, ac dicit: Fili mi nè te solicitum paupertatis cura detineat, aut mæstum, quoniam te nunquam deseram, studeas alacriter, Filioque meo debitè semper inservias, ac mihi, his dictis disparuit. Postera die missam de S. Virgine dicit Petrus, ac ubi finivit, accessit ad eum vir quidam nobilis, apud eum peccata per confessionem depositurus, & facta confessione, sex Regia auri numismata impertitus est, & ab eo tempore Petrus nunquam sensit penuriam.

Sed.

Sed & ipsa Virgo S. aliquando egit Magistram. Certè de S. *Catharina Senensi* in ejus vita scribitur. Quòd cùm rudis omnia legendi prima elementa literarum magno conatu edisceret, nec multùm proficeret, invocatâ SS. Virgine, subitò non tantùm legendi peritiam accepit, sed etiam ad arduas difficilesq; Theologiæ quæstiones, quas ei interdum objecerunt eruditissimi, promptissimè respondebat, & difficillima S. Scripturæ loca interpretabatur. Eadem Dei Mater *S. Oringam. Ord. Erem.* S. *Augustini, & Socias illius* edocuit legere. *Poll. in Jan.* Eadem sine dubio mellifluum os Bernardi effecit, cùm ei tres guttas lactis instillavit; quo suscepto laudes quàm plurimas cælorum Reginæ composuit. Ita *Chrysost. Henriquez in suo Menologio die* 13. *Maij.*

9. Virgines Beatam dicunt, quia est Thesaurus Castitatis.

Chrysost. apud Metaphr. Quæcunque estis Virgines ad Matrem Domini confugite, illa enim pulcherrimam, pretiosissimam, & incorruptibilem professionem patrocinio suo vobis conservabit. Venite etiam non Virgines, & ex hoc Thesauro accipite castitatem. Ut *Richard. lib.* 1. *ejus vitæ.* Ex hoc & alij. Nam ut *Concilio Ephes. cap.* 7. Maria impollutus, & purus impollutæ Virginitatis Thesaurus, Decusque & Ornamentum. Ipsa enim ut ait *S. Joseph Confessor Men.* 4. *Jan. ode* 3. Cùm ante partum, tùm in partu semper illæsâ Virginitate fulsit Mater, & Virgo. Ipsa ut *S. Theophil. Men.* 7. *Jan. ode* 1. Virginitatis sacratissimum Templum. Ut S. *Damasc.* 27. *Jan. ode* 5. Super omnem castitatis perfectionem evecta, rubicunda & cocco tincta Virginitatis Rosa. Quia ut *idem ibidem ode* 7. Est Fons integritatis, munditiarum omnium Promptuarium. Ipsa teste Sponso Cantic. 2. *Lilium inter spinas.* Hoc est ut interpretatur ibi *Dionys. Carthus.* Illius respectu reliquorum Virginitas quasi spinæ videntur. Adeò ut *S. Sabbas* 30. *Jan.* dicat. Equidem tibi fulgens Angelus adstitit, sed Virginitatis tuæ fulgoribus adeò repercussus, ut tui splendoris admiratione, gloriosæ lucis suæ oblivisceretur, undè cum tremore salutationem peregit. Itaque docet *S. Romanus Diaconus in Men.* 10. *Febr.* Quòd Angelorum puritatem transcendat. Quidni & nobis eam impertiatur. *S. Ambrosius* siquidem docet *lib. de instit. Virg. cap.* 7. Quòd viventis tanta erat ejus gratia, ut non solùm in se Virginitatis gratiam servaret, sed etiam his quos viseret integritatis insigne conferret.

Quod undè processerit, & quomodò factum facilè intelliget, qui attendit quid dicat *Novarinus lib.* 4. *elect. num.* 419. Impura ipsa Angelorum puritas est, Virgineæ

puritati comparata. *Stellæ non sunt mundæ in ejus conspectu.* Job 25. Angeli enim qui stellarum nomine significantur Virgineæ puritati comparati, immundi quodammodò apparent.

Undè cum *Eccles. Græca in Men.* 4. *Martij* oremus. Tu ô Virgo tanquam firmamentum fidelibus datum à Christo, qui ad tantam te gloriam evexit, continentiæ nos robore maturè accinge. Accinxit illum Fratrem Regis Hungariæ, de quo *S. Anselm. epist. ad Coepisc. Angliæ.* Qui dum graviter infirmus D. Virgini pro vita vovit castitatem, statim luce cubiculum refulsit, & lucem secuta sanitas. Sed & quod evenit multis eidem accidit, hic electus in Regem, cum sponsa deducitur ad templum, habebat autem constantissimum usum, quotidiè ante cibum horas (ut vocant) Virginis orare, commemorat nondum se fecisse satis, incipit, & ad verba devenit, Quàm pulchra est, & quàm decora. Clarissima Virgo ante altare comparet Angelis adstantibus, & ait Juveni: Si pulchra sum, & decora, ut dicis, cur me dimittens aliam sponsam elegisti? Juvenis subjecit. O Domina quid me jubes facere? at illa, si sponsam carnalem amore meo dimittis, me in Sponsam cælesti in regno habebis. His auditis juvenis clam regnum deseruit, Aquilejam venit, super rupem vitam eremiticam duxit, ac demùm sanctitate suâ proditus, in Patriarcham loci electus, gratitudinis ergo & obedientiæ (nam hoc Virgo imperaverat) festum Conceptionis devotè obeundum constituit.

Quàm meritò *Ephrem orat. de Deip.* appellat, Coronam Virginum. *Cyrillus Alex. hom.* 6. *contra Nestoriū.* Virginitatis Coronā. *Ildefons. serm.* 1. *de Assumpt.* Fastigium omniū Virg. Et *serm.* 3. Exemplū perfectæ Virginitatis. Et *sermone* 4. Caput Virginum. *Damasc. orat.* 1. *de Nativ. B. M. V.* Thesaurum Virginitatis. *Chrysolog. serm.* 23. Reginam totius castitatis. *Anselm. de excell. Virg. cap. ult.* Matrem Virginitatis. *Gerson serm. de Concept. Virg.* Dico quod Physiognomia Virginis movebat aspicientes ad omnem castitatem, & luxuriosas extinguebat, mortificabatque cogitationes, hac donante Justina vicit dæmonem à Cypriano immissum, vicit, & Cyprianum ad castitatem reduxit, & lucrata est socium martyrij. Ut *Daurolt. cap.* 2. *exempl. tit.* 39. *Ugo Carensis in cap.* 8. *cant.* B. Virgo Murus est stabilis & firmus, nobis ad defensionem & munitionem datus, in cujus persona subditur. *Ego Murus.* Cantic. 8. Per exemplum scilicet pudicitiæ habet etiam pudicitiæ curam, cujus ipsa prima Deo votum fecit. Benè *S. Cyrill. hom.* 6. *contra Nestorium* vocat illam Lampadem inextinguibilem, illam nimirū, cum qua Gedeon hostes vicit. *Ambros. de Instit. Virg. cap.* 5. Egregia Maria, quæ signum sanctæ Virginitatis extulit, &

intemeratæ Virginitatis pium Christo vexillum levavit. Nimirum & pugna, & castra debent esse, ubi Virginitas. Cantic. 6. Quæ est ita *terribilis, ut castrorum acies ordinata. S. Paschas. in Psalmo* 44. Ut sciatis Virginitatem semper debere esse armatam, acsi in acie. *S. Thomas de Villanova concione. 2. de Annunc.* Sacra, pura, & immaculata Virgo, cui etiã præ alijs hoc erat Virginitatis nsigne, ut inspectores suos, ut ita dixerim Virgines faceret, erat enim in ea, ut Prophetæ utar eloquio, Virgines germinans Virginitas. Consonat *Alexander Alensis 3. p. q. 9. n. 2. a. 5.* Tanta fuit in Virgine sanctificatio, ut etiam extenderetur ad alios, undè etiam dicunt infideles, cùm Maria pulcherrima fuerit, à nullo tamen unquam potuit concupisci, & hoc erat, quia virtus suæ castitatis & sanctitatis extinguebat omnem motum carnalem in alijs aspicientibus ipsam. Undè meritò Joseph eundo in Ægyptum cum illa, non timuit sibi ut quondam Abraham propter Saram.

Idem *Gerson serm. de Nativit. Virg. consid.* 3. Nullus aspectu Virginis quamvis esset pulcherrima nimis, urebatur, aut inflammabatur ad carnis fœdam concupiscentiam, sed eam potiùs extinguebat Divinus ille aspectus quasi frigidus quidam ros per oculos Virgineos exspiraret, vel efflueret à mente sua castissima. *Damasc. in Men. 27. Jan. strophâ* 4. sic Virginem salutat. Salve munditiarum omnium Promptuarium. *Albert. M. super Missus cap.* 82. B. Virgo est Mater omnium in Virginitate, quæ prima sine præcepto, consilio, vel exemplo Virginitatis munus Deo obtulit, per quod omnes Virgines per imitationem Virginitatis genuit.

Hinc credo dicitur ab *Epiphan. hæres.* 78. Princeps Virginitatis. Ab *Ambros: de instit: Virg: cap: 6.* Magistra Virginitatis. A *Chrysol. serm.* 143. Virginitatis Decus, integritatis Corona, Decus totius castitatis. A *Leandro Hispalensi in instit: Virg:* Mater & Dux Virginum. A *Damasceno orat. de Nativ. ejusdẽ.* Virginitatis Thesaurus. Ab *Idiota in contemp. de B. Virgine cap. 6.* Virginitatis Primipila. Ab *Ansel. lib. de excell. Virg. capite ultimo.* Mater Virginitatis. A *Bernardo serm. 2. super Missus.* Regina Virginum. Et *serm. super Signum Magnum.* Virginitatis Primiceria. A *Richardo, à S. Laur. de laud. Virg. lib. 3.* & *Alex. Alens. in Psal.* 18. Signifera & Exemplar Virginitatis. Ab *Alano Insulensi in cap. 1. cantic.* Sigillum Virginitatis. Ab *Alberto Magno in Mariali cap:* 182. Mater Virginum, A *Bonav. in litan. B. V.* Virginum Signifera, Flos Virginitatis, & Decus, nova Virginum Exultatio. *In speculo verò lect. 2.* Primitiva Virginum.

Hic jam exclamemus cum *Cyrillo Alexandr. hom. 6. contra Nestor.* Salve Sancta Deipara, pretiosus totius orbis Thesaurus, Lampas inextinguibilis, Corona Virgi-

Virginitatis, Sceptrum rectæ Doctrinæ, Templum insolubile. Nam ut *Proclus Archiep. Constantinop. hom. in Nativ.* Hæc illibatæ Virginitatis purus ille Thesaurus, Decusque & Ornamentum. *Albertus M. in S. Lucam.* Maria interpretatur amarum Mare, quia noxias delectationes nostras, ut amarum mare amaricat abundanter, terrenas voluptates carnisque illecebras, ac delectationes ita amaras reddit, ut omnes ab illis abhorreamus.

Hinc dixit *Damasc. orat. 1. de Nativ. Deip.* Tu Virginitatis feracissima Planta: per te enim Virginitatis pulchritudo latè se diffundit. Et consilium suggesit *Alb. M. in Luc.* Si illecebræ carnis te trahant, & superantes jam ad illicitas delectationes te propellant, baptisa te in amaritudine maris, & nomina Mariam, & sic pro certo in te ipso experieris, quòd justè vocatum est nomen Virginis Maria. *Buteo in hymno.* Corona Virginitatis. *Ambros. lib. 2. de Virg.* Disciplina omnium Virginum. *Ildefons. cap. 10. de Virg. B. V.* Æternitas Virginitatis. *Gisell. Altercat. cap. 19.* Princeps Virginum prævia. *Bonav. in Psalt. min.* Flos Regalis. *Sergius Hierapol. orat. de Nativit. B. Virginis.* Decus singulare & Ornamentum Virginitatis. *S. Ephrem de laud. B. V.* Corona Virginum ob immensum fulgorem, & splendorem inaccessa. *Richard. à S. Laur. lib. 4. pag. 234.* Signifera & Exemplar Virginitatis. *Eucherius Presbyter.* Complementum puritatis, & virtutis.

Audiamus jam *Chrysostomum* qui *serm. de B. Virgine* adhortatur. Quæcunque estis Virgines ad Matrem Domini confugite, illa enim pulcherrimam, pretiosissimam, & incorruptibilem possessionem vobis patrocinio suo conservabit. Causam etiam supradictorum dat. *S. Thomas in 3. p. dist. 3. q. 1. art. 2. q. 1. ode 4.* Gratia sanctificationis in B. Virgine non tãtùm repressit in ea motus illicitos, sed etiam in alijs efficaciam habuit, ita ut quamvis esset pulchra, à nullo unquam potuit concupisci. Et ut citatus *Alensis 3. p. q. 9. n. 2. art. 5.* Beata Virgo suo aspectu concupiscentiæ motus extinxit.

10. Confessores Beatam dicunt. Quia preces illorum Deo offert.

Venite invitat S. *Sabbas 3. Jan. ode 9. Men.* atque omnes mentibus puris intaminatisque labijs gloriosè laudemus illam Emmanuelis intemeratam ac super omnes Virgines purissimam Matrem; sacrificia Deo ex illa nato per eandem offerentes. *Andr. Cret. orat. 2. de dormit. B. Virg.* Precibus nostris misericorditer annuens (Deus) respondet, & per illam tanquam per Advocatricem orationes

nostras exaudit. S. Virgo est Templum illud Salomonicum, ut *Richard. à S. Laur. lib. 2. de laud. Virg. partic. 5. ait.* Maria designata est per templum Salomonis, de quo dicit Dominus 2. Paralip. 7. *Oculi mei erunt aperti, & aures meæ erunt erectæ, ad orationem ejus qui in loco isto oraverit, elegi enim & sanctificavi locum istum.* Isaiæ 60. *Offeretur super placabili altari meo. Richard. à S. Laur. lib. 2. de laud. Virg. partic. 5.* Maria dicitur Altare placationis, cùm super hoc altare offerunt dona & sacrificia sua. *Guerricus Abbas serm. 2. de Assumpt. V.* inducit Deum sic loquentem. Veni Electa mea, ponam in te thronum meum, in te quandam mihi sedem regni constituam, de te judicia decernam, per te preces exaudiam.

Bernard. de Nativ. B. Virginis in fine. Non impotens erat Deus, & sine hoc aquæ ductu, id est sine Maria infundere gratiam prout vellet, sed tibi vehiculum voluit providere; fortè enim manus tuæ aut sanguine plenæ, aut infectæ muneribus, quòd non eas ab omni munere excusisti, ideoque modicũ istud quod offerre desideras, gratissimis illis, & omni acceptione dignissimis Mariæ manibus offerendum cura, si non vis sustinere repulsam. Nimirum candidissima quædam lilia sunt, nec causabitur ille liliorum amator, inter lilia non inventũ quidquid illud sit, quod inter Mariæ manus invenerit. Sic *Levitici. 16.* Summus Sacerdos deprecaturus pro populo, prius Fumum incensi præmittebat, qui notabat Deiparã juxta *Richard. lib. 12.* Sic Daniel oraturus *Dan. 6.* Fenestram aperiebat, quæ erat imago Divæ nostræ juxta *August. serm. 15. de tempor.* Imò ipse Christus exemplum nobis orandi daturus in monte Oliveti orat, qui *Richardo lib. 8.* significat Sanctissimam, & dum in cruce pro genere humano sacrificaret Mariam sibi, nobis in exemplum adesse voluit.

Isaias quondam *cap. 6.* querebatur sua labia polluta, expurgavit Angelus calculo, quem de Altari tulit. Altare est Virgo Sancta. *Methodio orat. de Hyppap.* flores sunt nostræ preces, sed meliores evadunt, ubi in Horto plantati fuerint, qui est teste *Ruperto in cant: 4.* Deipara. Etiam pavimentum ipsum 3. *Reg. 6.* templi auro tectum erat; ita qui in Deipara manet, esto pedibus sit calcandus instar pavimenti, inauratus fiet. *Albertus Magnus in Bibl: Mar: ad Levit:* Regina mundi dicitur Officium præsentationis, ad quod omnis peccator præsentari debet. Lev: 1. *Homo qui obtulerit hostiam Deo, ad placandum sibi Deum, offeret primò ad ostium tabernaculi,* id est ad Mariam.

Et ita faciebat *Henricus Suso* ut ipse fatetur. Cùm surgo manè, ad te primam respicit anima mea, & cum serò dormitum abeo, te postremam contemplatur, certa videlicet, quidquid purissimis manibus tuis oblatum fuerit, & commendatum,

mendatum, etiamsi in se ipso vile & exiguum sit, gratum & acceptum reddi apud Deum, idque ob tuam Deo id exhibentis dignitatem; Neque enim rejici ullo modo potest, aut respui, quidquid ipsa utpotè purissima, charissimo Filio præsentaverit. Sed hic monet *Guilielmus parvus in cap. 3. Canticor: apud Delr:* Fædas petitiones Mater Filio non offert, nec suscipit offerendas.

CAPUT VII.

Beatam dicit Virginem omnis hominum generatio in particulari.

1. Beatam dicunt Sacerdotes.
Quia Mater Sacramentorum.

MAter est; omnes enim per baptisma nascimur filij Ecclesiæ. In hac aqua nos Petrus illius Præses piscatur. Atqui *Guilel. in cantic. 4.* Virginem sic alloquitur. De te fluxit fons hortorum, per te venit baptisma fidelium. Illa est Puteus aquarum viventium, id est largientium vitam, & salientium in vitam æternam. Illa est Mater Eucharistiæ, seu panis illius. *S. Maximus Taurinensis homil. de Dominica in Ramis.* Legimus in libro Moysi de manna vermiculos procreatos, digna sanè, & justa comparatio; siquidem de manna vermiculus gignitur, & Dominus IEsus de Virgine procreatur, quin potiùs ipsam Mariam Manna dixerim, quia est subtilis, splendida, suavis, & Virgo: quæ cælitùs veniens cunctis Ecclesiarum populis cibum dulciorem melle defluxit. Illa juxta *Epiphan. orat. de laud. Deip.* Mensa fidei intellectualis, panem vitæ mundo suppeditans. De Sacramento Confirmationis videtur idem locutus *S. Epiphan. de laud. Virg.* B. Virgo Nubes est lucida, quæ fulgur de cælo lucidissimum ad illuminandum mundum deduxit Christum. Nubes cœlestis quæ tonitruum Spiritus S. in se ipsa reconditum deduxit in mundum, & imbrem Spiritûs S. in universam terram ad producendum fidei fructum cum impetu dimisit.

De reliquis Sacramentis per quæ adoptamur in filios Dei, vel gloriam augemus, dictum supra *tit.* 1. *c.* 4. *Alb.* M. *super missus cap.* 74. Licet Beatissima Virgo Sacramentum Ordinis non receperit, quidquid tamen dignitatis vel gratiæ in ipso confertur, de hoc plena fuit: in ipso enim confertur septiformis gratia, hæc autem omnifariam gratiâ plena fuit. Item tria sunt in Sacramento Ordinis, Dignitas ministerialis, Potestas spiritualis, Administratio executionis. Hæc autem tria Beatissima Virgo habuit in se æquipollenter, & excellenter, Ministri Ecclesiæ habent dignitatem beneficialem per characterem excellentiæ, Beatissima Virgo habet coronam Ecclesiæ militantis, & Ecclesiæ triumphantis. Undè Summus ministrorum Papa scililet appellatur, & est Servorum Dei Servus; hæc autem est Regina & Domina Angelorum, ille Servus Servorum Dei, ista Imperatrix totius mundi.

Item in ministris est potestas spiritualis delegata à Deo, vel subdelegata & vicaria, in ipsa autem est plenitudo potestatis cœlestis perpetua, ex authoritate ordinaria. Item in ministris est executio ligandi & solvendi per usum clavium, in ipsa autem est dominandi potestas legitima ad ligandum & solvendum per imperium, & sic quidquid est dignitatis & gratiæ in ordinibus in genere, constat B. Virgini minimè defuisse.

Pergit *cap.* 75. Sed nè videatur virtutes aut dignitates generales habuisse, & specialibus caruisse, dicimus ipsam singulorum ordinum dignitates per æquipollentiam possedisse. Habuit cum Exorcistis expulsionem dæmonũ. Undè Gen. 3. *Ipsa conteret caput tuum.* Et Judith Holofernem interfecit. Et Hester vicit Aman. Cum Ostiarijs habuit introductionẽ mundorum, & exclusionem immundorum. Ezech. 44. *Porta hæc clausa erit, & non aperietur. Princeps ingredietur per eam.* Quasi diceret: Porta hæc principem & imitatores suos introducet, & indignis clausa erit. Habet etiam cum Acolythis illuminationem. Cant: 3. *Quæ est ipsa quæ ascendit quasi aurora consurgens?* Num: 24. *Orietur stella ex Jacob.* Habuit cum Lectoribus omnium Prophetiarum expositionem ad literam in se ipsa, undè Isai 7. *Ecce Virgo concipiet, & pariet Filium:* doctrina est disciplinæ Dei. Habet cum Subdiaconis doctrinæ Apostolicæ ostensionem, undè significatur per arcam, in qua fuerunt Deutonoromius, & Manna, id est Divina Sapientia. Habet cum Diaconis Verbi Domini conservationem, alijs ad scribendum narrationem, consiliorum Domini perfectam imitationem. Undè Luc. 2. *Maria conservabat omnia verba hæc.* Habet cum Sacerdotibus Dominici Corporis per se ipsam formationem, tractationem, communicationem, hoc est quòd corpus Dominicum mediante ejus

verbo

verbo & consensu, de carnibus & sanguinibus eius formatū fuerit, & ipsum familiarissimè & diutissimè tractavit, & in cibum, & potum communicavit, & per hoc nos omnes ad jugum suum suave, & onus leve, charitatem scilicet, ligavit, & ab omnibus pœnis ac culpis, non solùm solutos ostendit, sed etiam absolvit juxta illud Ioan. 6. *Qui manducat carnem meam &c.*

Habet cum Episcopis non solùm Clericorum ordinationem, præbendarum collationem, templorum consecrationem, Sacrarum Virginum velationem: Ordinat enim Episcopus Sacerdotes per Sacramenti collationem, B. Virgo per continentiæ obligationem, juxta illud Isai: 52. *Mundamini qui fertis vasa Domini &c.* Habet autem cum Papa omnium Ecclesiarum sollicitudinem, potestatis spiritualis plenitudinem, privilegiatorum actuum universitatem. *Alberto* totidem ferè verbis subscribit *S. Antoninus p. 4. tit. 15. c. 16. parag. 2.*

2. Beatam dicunt Reges. Quia Regnorum est Præsidium.

Nos enim Christiani te solâ, seu præsidio inexpugnabili fruimur dixit 9. *Ian. ode 9. S. Theoph. in Men.* Cui accedit *S. Sabbas 17. Jan. in Vesp.* Prosequimur te laudibus ô Deipara tanquam Civitatem inconcussam, tanquam Murum nullis arietibus rumpendum, tanquam infractum Tutamen & Refugium nostrarum animarum. Et *rursus idem qui supra S. Theoph. 1. Jan. ode 5.* Nos qui te tanquam muro abundè munimur, præsidio tuo circumvallati. Et *S. Joan. Damasc. 22. Ian. ode 3.* Salve potentissimum Christianorum Munimen. At cum *S. Sabba in Men. 24. Febr.* Tu quæ miserum oppressorum statum emendas, quæquè de manibus hostium eripis debiles, custodi ô Deipara civitatem, ac populum tanquam Pax eorum, qui oppugnantur, & in belli tempestate Tranquillitas vera, & unica, denique Præsidium Christianorum.

Canamus huic Virgini cum *S. Ioseph Confess. in Men. 26. April.* O Virginea Civitas Dei, de quo dicta sunt gloriosa! hanc addictam tibi Civitatem, & omnem ditionem illi connexam, cùm ab omnibus periculis, tùm à fame præsertim ac barbarorum furore custodi, tanquam unica, & adeò certa Tutela fidelium, quæ confundi neminem sinat. Alludit ad Constantinopolim quam teste *Zonara lib. 3.* Imperatores Græci Virgini dedicârunt: uti Stephanus Rex suam Hungariam, Emanuel Rex Lusitanorum recenter repertas Indias teste *Maff. lib. 2. initio hist.* Eduardus Rex Angliam, Carolus Magnus primum quod erexit templum Aquisgrani

grani in terris acquisitis Virginis fecit, Jacobus primus Rex Arragoniæ expugnato Valentino regno, Virgini consecravit, clavesque ad Virginem tam regni misit, quàm urbis Valentiæ, Bononiam dedicavit Ludovicus XI. obligando Successores, ut annuatim darent Virgini bis mille aureos, Neapolis huic Virgini sacra. Similia sunt de Regno Galliæ, Poloniæ, Belgio. *Maracc. in Cæs. Marian.* 191. Ludovicus IV. Imp. angebatur valdè, quòd coronam Imperialem à Joanne XIII. obtinere non posset, dum petit à S. Virgine solatium, comparuit illi quidam Benedictinus monachus cum imagine B. Virginis, & monito ut templum in honorem S. Virginis Assumptæ ædificaret loco certo, & benè speraret, & tum se aperuit fuisse Angelum, progressus Romam Imperator, coronam obtinuit, & postea promissum implevit. Aliud *idem ibidem fol.* 40. de Constantino monacho Orientis Imp. scribit, hic ejectus imperio exulabat in Chio Insula, accesserunt eum quidam Eremitæ causâ solatij, promittendo ei reditum cum honore, pro gratitudine autem exigendo, ut templum B. Virgini ædificaret, vix acquievit, quia nulla spes reditûs apparebat, dum tamen acquievit & in signũ promissi dedit annulum, haud ita multò post Zoe Imperatrix defuncto viro suo acceptura Constantinum in maritum, honorificentissimam legationem misit, & Constantinopolim reduxit. *S. Germ. Constantinop. orat. 1. de Præsentat. Virg.* Orthodoxorum Imperatorum sceptra, qui te ô Deipara supra omnem purpureum colorem, & omne aurum, & margaritas, & pretiosos lapides, coronam & indumentum, & inamissibile imperij sui ornamentum habent, in pace & quiete regito, malefidas nationes barbaras, quæ te, Deumque ex te natum blasphemijs lacerant, pedibus eorum substernito, ac subjicito, exercitui qui semper tuis innititur patrocinijs horâ congressûs esto Adjutrix. Ipsa Roma 63. templis Virgini dicatis ei tutelam suam commisit.

De Italia *Bozius lib. 9. cap.* 10. habet. Quòd è tyrannide Gothorum erepta fuerit Italia, quòd Ariani hæretici ex illa expulsi, Deiparæ debetur. Hispania octoginta millia templorum ut Præsidi Virgini consecravit. *Georg. Nicomed: orat: de Præsent: cap.* 12. Christianorum multitudo murum habemus firmissimum, per te fideles Reges arma habent valida, per te consequuntur trophæa victoriæ. *Hieron. Blanca in Comment. rerum Arragoniæ ad annum* 1134. id refert. Recuperaverant à Mauris Christiani Cæsaraugustam, sed Mauri adverterunt eos victoriâ factos negligẽtiores, nec custodias per muros disposuisse, tẽtârunt itaq; per muros effractos noctu invadere civitatem; tum SSmã Genitricem MARIAM Cœlesti Angelorum agmine coacervato ipsis infidelibus restitisse, ac nè urbe sibi cha-

rissimâ potirentur illis se præbuisse Propugnatricem ac Murum, ibi deinde grati cives, erexerunt templum Virgini dictum, B. Mariæ del Portillo.

Anno 938. Arabes produxerunt exercitum 150. millia peditum, & equitum 50. millia contra Ramirum 2. Regē Legionis, sed Regi Virgo submisit duos Angelos specie militum, quibus pugnantibus Abenain Regulus captus, & 80. millia hostium cecidêre. Testis hujus rei *Sampyrus*, & *Tudensis*, & *Moralez Chron. Hisp. lib.* 14. Legitur apud *Maraccium in Antistit. Marianis. pag.* 359. Quod cùm Poloniam cum innumero exercitu oppressurus Turca advolaret, Laurentius Gembicki Archiep. Gneznensis pro patria sua feruenter exorabat, vidit una nocte S. Virginem è cubiculo suo prospiciens in aream lunæ decrescentibus cornibus insistentem, quæ illum hunc in modum allocuta. Bono sis animo Laurenti, verè mihi est devota, nominique meo Polonia, Filius meus ea quæ metuis amoliturus est à vobis mala, nè tuo eveniant sæculo. Exstat in Ecclesia Cathedrali Vladislaviensi monumentum hujus rei: & Præsul mortuus anno 1624. Febr. 10.

3. Beatam dicunt milites, quia illorum est Robur, & Auxilium.

Habet *Baron.* de Joann. Zemisce Imper: Orientis, qui conspectis viribus Bulgarorum lachrymas non tenuit, nec vincendo, nec fugiendo par, obtulit se tandem Divæ Virgini supplicem. Et ecce eques Divinitùs comparet (*creditus fuisse S. Theodorus à B. Virgine submissus*) in Bulgaros ruit, & Joanni victoriā parat. Refert *Strada*, *referunt & alij recentiores*, in Flandria superiore sæculo, Catholicum militem in elementorum, hostiumque insidijs deprehensum, apud Bomeliam clausum fames consumebat, rigor hyemis exstinguebat, eluviorum incrementa submergebant, ubique mors & hostis, quid spei? miseris ipsa Mater & spem auxilij, & auxilium affert, miles dum aggerem ante contubernium Emplensi templo adsitum fodit, inter primos ictus tabulam ejicit, videt in ea coloribus expressam Dei Genitricem, accurritur à commilitonibus, & ipse Tribunus advolat Bobadilla, instabat Marianæ Conceptionis pervigilium, illam igitur iconem supplicantium ritu in templum inferunt, atque inter legionum signa collocatam proni adorant, precantur salutem, & impetrant: ventus enim nocte sequenti adeò vehemens, ac præter modum gelidus invaluit, ut aquas quæ circum campos obruerant, solidaverit, undè hostes qui venerant in navigijs ad expugnandos Hispanos, nè & ipsorum navigia à glacie in campis caperentur, flectere in Mosam cursum

coacti, soluta postero die glacie, Hispani magno cymbarum numero cum sua tutelari Buscoducum deportati, originem Societati Immaculatè Conceptæ Virginis dederunt. Fremuit Holandus Hollachius ereptam sibi è manibus victoriam nullâ Hispanorum virtute, sed sola Dei: nimis eo quidem (ita hæreticus crepabat,) die se Hispanis profuisse beneficio. *Aliud esto.* Deprehensi erant Lusitani pauculi ab Angolitanis, quorum erant duodecies centena millia, confugerunt ad Virginem, hæc in aëre conspiciendam se hostibus dedit, & exterruit, & victos Lusitanis subjecit. Ita *Benz. anno* 1587. *in resid. Angolitana.* Sed veluti littus radimus, dum hæc recentiora prosequimur, jam ad antiquiora in altum cum exigua nostra cymbula provehamur, reversuri ad littora quoties videbitur.

Quæ sequuntur referunt plurimi, sed potissimùm *Tudensis*, & *Mariana*, & adnotant annum fuisse 718. Pelagius I. occupata à Mauris Hispaniâ, creatus Rex ab Hispanis, qui apud Astures confugerunt. Rex novus ad Ausenæ montis speluncam munitam cum mille suorum se recepit: confluxerunt mox innumeri Mauri, miserunt ad eum Oppam Archiepiscopum Toletanum, vel ut vult *Mariana* Hispalensem, qui deditionem suaderet. Respondit Rex, confidimus per intercessionem gloriosæ Virginis Genitricis Domini nostri IEsu CHristi salvari, & ipsa adjuvante, quæ Mater misericordiarum est, gentem Gothorum de paucis, qui sunt in ista spelunca instaurari, sicut ex paucis granis infinitæ segetes germinant. Tum Pelagius, & qui cum illo erant ardentiùs Virginis opem postulavêre: Mauris autem fundibularijs & sagittarijs portam speluncæ ferire conantibus, eorum lapidibus & sagittis maximâ clade redeuntibus feriebantur, & turbabantur. Excurrens invasit eos Pelagius, Oppam cepit, Maurorum viginti millia cum Alcman eorum Duce interfecit, sexaginta millia quæ remanserunt ex Ausenæ montis fastigio in Libanensem agrum delata, ad Deue fluminis ripam parte montis vicini sponte convulsâ ab imò, in subjecti fluminis aquas præcipitata sunt.

Sed rursus ad recentia *Maff.* quod sequitur narrat contigisse *anno* 1507. Obsessi erant Lusitani in Cananora urbe Orientalis Indiæ à barbaris: fame cogebantur ad extrema, confugiunt ad B. Virginem, & ecce die ejus Assumptæ, mare in tantum intumuit, ut portam templi attigerit, & ibi tantam vim locustarum effudit, ut ad quatuor mensium cibum suffecerint, & earum usu ægri convaluerint. Perierat ferè Joan. Commenus Imper. anno 1123. uti *Baron.* ita enim arctè hostes obsederant phalangas Romanas, tum Imperator Dei Genitricis imaginem cum gemitu & miserabilibus gestibus intuens, lachrymas bellicis sudoribus calidiores fundebat, & statim cælesti robore armatus Scythicam aciem

(ij fuerunt hostes) profligat: & hæc origo festi Patzinacharum apud Græcos, isto enim nomine Scythas appellant.

Alphonsus Lusitaniæ Rex, invocata S. Virginis ope, urbem Machometanorum munitissimam cum 250. suorum obsedit, cepit nemine suorum desiderato. *Laurent. Chrysog. in mundo Mariano. disc. 18. n. 34.* Anno 1328. Augusti 23. in Flandria apud Casletum subitò circumfusus erat à Flandris Gallorum exercitus, Rex Galliæ Philippus Valesius in his angustijs Virgini se Divæ commendat, & subitò ab ea tantum robur accepit, ut 20. millia Flandrorum ceciderit. Parisijs deinde Divæ equum cui insidebat, & arma dedicavit. *Auth. Rovillard. in Parthenia cap. 6. num. 20. Idem cap. 7. n. 5. testatur:* Londinum arctè fuisse à Danis obsessum, per Divam liberatum. Sed *Meyerus in Annal. Flandriæ* memorat angustias Philippi Pulchri Gallorum Regis in conflictu ad Duacum anno 1304. Tam vehementer invecti erant Flandri in Gallos, ut ad Regem qui erat in ultima acie pervenerint, equum sub eo confoderint, saluti fuit illi, quia non agnitus à Flandris, substitutus illi alter equus; sed ita Rex fuit attonitus, ut nec equum regere potuerit, & hic quoque equus à Flandris vulneratus. Denique Rex coactus fugere ad castra, sed & eò, usque ad tentorium Regis Flandri pervenerunt, & cœnam diripuerunt. Tandem liberatus Rex ope Virginis & insuper victor evasit 36. millibus hostium cæsis, cui deinde gratias Carnoti egit, & varia dona obtulit.

Harum rerum imago quondam erat *Exod.* 14. dum Pharao Israelem insequeretur, Moyses *Virgam* extendendo, quæ *D. Ambrosio* ad Siric. Papam *S. Virginem* designat, submersit hostem. Apoc. 4. *Procedebant fulgura & tonitrua de throno,* nemini nocuerunt: quia propè erat mare vitreum Deipara scilicet, ut vult *Bonav. in spec. B. Virginis.* Refert *Hadr. Lyræus in trisagio Mariano lib.* 1. *Sono* 31. historiam hanc. Imminebat Mauritio Imperatori Chayanus Avarum Rex cum 200. millibus Scytharum, tam vincere doctus, quàm vinci insuetus. Trepidatum fuit totis castris Romanorum, cùm ecce in aëre comparet nomen Mariæ aureis stellarum notis expressum, quo barbari perculsi, victi, fugatique.

Anno 1429. Carolus VII. Rex Gallorum nondum coronatus in eas ab Anglis angustias conjectus, ut ei ferè omnes munitiones ereptæ fuerint, ipse bis acie fusus, ecce puella pastoritia annorum 18. nomine Joanna Darcia Lotharinga dicit se Francis missam à Deo in subsidium, & examinata à Theologis vexillo sub quo erat ductura exercitum nomen Mariæ inscripsit, notum esse omnibus desiderans, cujus ope victoriam speraret, misit Kalend. Jun. ad Anglos Aureliam obsidentes ut abscederent, nolentes parere, aggressa, in ipso ardore pugnæ sagittâ

vulneratа,neque pedem retulit, neque vulnus religari passa, quin acerrimè prælians, hastâ gladioque multos hostes prostravit, munitas urbis recepit, Remos ad inaugurationem per medios hostes Regem deduxit, & res Gallorum restituit. Ita *Francorum hist. in Carolo VII.* Proinde meritò tota *Romana Ecclesia* veneratur illam ut Auxilium Christianorum.

Sed nolens volens hoc ipsum fatetur & ipse *Hennebergerus Prædicans Lutheranus pag.* 45. Teutonici urgebant ad veritatem Dei Pruthenos, relapsi illi ab accepta fide, uno sæculo sexies, sub secunda ergo defectione anno 1257. Theodoricus Christburgensis Præfectus centum solùm suorũ assumpsit, fines idololatrarum perfidorum in Hoccherlandia ingreditur, cujus nunc caput est Elbinga, terrorem spargit, vastitatem majorem pro numero infert, sed dum præda ubere onustus regreditur, in grandem barbarorum exercitum incurrit: certandum erat, non jam de prædâ, sed de salute, necessitatem vertit in virtutem, animosè in hostem invectus, omnes in fugam vertit, plures demisit orco. Captivi ingenuè fassi non tam se ab exercitu, quàm à Cœlesti Bellatrice prostratos, ipsius initio conflictûs visam à se inclitam formâ Virginem, quæ Christianorum vexillum in aëre explicuisset, & suos ita consternâsset, ut non nisi fugâ elabi sibi posse viderentur.

Breviter perstrinxit in una icone *Carolus Quirinus in Atlantis Mariani idea pag.* 102. aliqua veterum victoriarum hac Duce trophæa. Nicopæa imago, id est victoriosa, quæ Venetijs in Ducali templo servatur, ea est per quam Iustinianus Vandalos, Iustinus Persas, Zemisces Bulgaros, Comenus Scythas, Narses omnes hostes domuit. Et quidem de Iustiniano *Evagrius lib.* 4. scribit, quòd Virginis auspicijs, indomitas Gothorum, & Vandalorum vires domuit, flammamq́; quam per Africam, & Italiam accenderant, extinxit. *Baron:* de Iustino 2. & Tiberio, quòd hujus auxilio immanes Persarum phalanges superârunt. *Idem tom.* 8. quòd Heraclius Cosroen ejus ductu debellârit.

Audivi à dignis fide Ducem illum fortissimum Polonorum Chodkievvicz contra Osmanum ad Chotimum à B. Virgine obtinuisse victoriam, certum verò est ab eo imaginem ejus semper gestatam, sicuti certum quòd Carolus M. vix unquam visus in prælio vel in publico, quin aurei velleris loco iconculam Deiparæ ex collo deferret. *Maracсius in Cæs. Mar. fol.* 24. Accidit quod sequitur anno 1363. Turcarum Duce Amurathe 80. millia Hungariam vastabant, & præ alijs ipsum Regem Ludovicum petebant, tanta celeritate, ut spatium non relinquerent justo exercitui cogendo: stetêre tamen tumultuariè Hungarorum viginti millia

millia in armis, ſed numerus adeò hoſti impar, ut etiam Duces in lanienam, non in pugnam prodire aſſererent, ideoque cedendum hoſti ſuaderent. Rex Divæ Virginis Cellenſis implorat opem, & ejus iconem in menſa deponit, leni interim ſomno corripitur, in quo ei ſe Deipara viſendam præbet, pugnam ineat imperat. Evigilat & in teſtimonium non futilis ſomni iconculam in pectore reperit: mox itum in hoſtem, & intra pauculas horas victoria parta eſt. Ita *Atlas Marianus lib. p. fol.* 180. Horridum illud accidit. Gainas Dux barbarus hæretica lue infectus, non oppugnaverat, ſed intraverat cum exercitu Conſtantinopolim. Quid conſilij captâ urbe? commendant ſe cives ad imaginem B. Virginis, quæ nunc in Italia dicta in Monte Virginis colitur, ſuccedit negotium, hoſtis non tenet, ſed tenetur, arma ſumunt cives, ad internecionem cædunt. *Atlas idem lib. 2. fol.* 80.

Alterum *idem* contigiſſe *ibidem* refert. Barbari neſcio qui ſexcentarum navium claſſe urbi Conſtantinopolitanæ, non dubium minabantur excidium, ſanctiſsimi Patriarchæ conſilio ſolemni pompa imago, de qua proximè dictum circumducta, & flevit ad civium ſolatium, poſt hæc grando ignea in naves delapſa, omnes decem relictis abſumpſit, odore piceo relicto. Iam è mari ad terram. Penetraverant multas regiones Chriſtianas, & cædibus & vinculis involuerant quinquaginta millia Tartarorum, nullus erat qui tantum torrentem ſtitiſſet, factum id anno 1341. pervenerunt tandem ad Divam VVartenſem in Sileſia, ibi occultâ quâdam vi illorum impetus venit ad metam, & in ſe redire ac regredi cepit, ut ſcribit *Balbinus in Diva Wartenſi.* Imago quæ nunc in Claro monte, ſeu Czeſtochoviæ in Polonia colitur ab Helena Auguſta Jeroſolymis Conſtantinopolim translata, quam Nicephorus Imperator Carolo Magno, is autem Leoni Ruſsiæ Principi dedit, tandem Ruſsiâ in Provinciam Poloniæ redacta, Vladislaus Opolienſis Dux anno 1382. in Montem clarum dictum tranſtulit, hæc Conſtantinopoli dum eſſet, quia duos illuſtravit, viamque monſtravit dicta Odigitria, ut habet *Caniſius lib. 5. cap. 24. citatus in Atlante Mariano.* Hæc eadem imago jam in Ruſsiam translata, in Caſtro Belz collocata, dum Scythæ Ruſsiam inundant, atq; Belzium perveniunt, à Vladislao Duce Opolienſi juſto præſidio inſeſſum, contigit ut Scytharum quispiam ictu incerto ſagittam torqueret, in ipſum illud cubiculum, in quo ante S. Imaginem proſtratus orabat Vladislaus, & ſagitta quidem illæſo ſupplice tranſijt, guttur tamen Virginis transfixit, Vladislaus dolore animi in hæc verba prorupit. Ecquid Diva tuam injuriam vindicas? dicit, & continuò Spisſiſsima nebula aram operit, ex qua viſi ſunt contra Scythas, ſtaturâ, viribus, fulgore armorum, longè præſtantiſsimi prodire heroes, indeque in hoſtes

 erumpere,

erumpere, quo ostento barbari in fugam acti, quos tamen omnes insecutus cum suis Vladislaus vel trucidavit, vel captivos abduxit. Ita *hist: Claromontana.*

Nec illud multùm dissimile, quod de imagine Divæ quæ Czereæ in Lithuania colitur, ex Moschovia adducta *annales Moschovitici* referunt. Aliquot sæculis ante (cùm nimirum adhuc in unione cum Ecclesia Romana erant Moschi ante Schisma Græcum) Scythæ Russiam vastabant, & Novogrodiam magnam, Moschoviæ ea est urbs, obsederant, re desperatâ Episcopus Græci ritûs curavit per Diaconum hanc imaginem (jam dudum miraculis claram) afferri ad urbis muros; sed eam loco movere Diaconus cum universo Clero nequivit: Episcopus nullo negotio exemptam loco hostibus pro muris opposuit, jam jam hostes ingressum per muros parabant, sed conspecta icone visum perdidêre, quos cives erumpentes gravissimâ clade affecerunt. Uti habet *Atlas Marianus lib. 2. fol. 202.* Jure verbis *S. Damasc. Græca Eccles. orat in Men: 18. Jun:* Contra hostes gravi nos bello prementes, Virgo in aciem quæso descende, ferociter quippè tuam hæreditatem invadunt, ô intaminatissima omnium Domina, barbarorum audacissimos spiritus manu tuâ pessunda, ut agnoscant potentiam tuam bellandi cupidæ gentes. Denique omnes omninò adversarios nostros solo nutu tuo in nihilum redige.

In idem recidit quod cecinit S. Virgini *S. Sabbas ibid. 2. Jul:* Per te ô Deipara tanquam Virtutem ex alto Reges Christiani accinguntur ad bellum. Sed ad historias Gothi. Arriani ad barbaros referri possunt, ex eorum servitute Italiam eripuit Narses, sed consilio B. Virginis. Uti *Nicephorus testatur lib.17. cap.13.* Ignavia Phocæ, Persæ Asiaticas Provincias usque ad Chalcedonem ceperant, Heraclius accepta imagine Virginis de manu Stephani Metropolitæ Cyceni movit bellum in Cosroem Regem Persarum, vicit & Syriam, Ægyptum, Lybiam, Carthaginem recepit. Rei hujus *Paulus Diaconus testis.*

Cedrenus in compendio quod sequitur narrat, & ex eo *Baronius.* Cùm adversus Cosroem Regem Persarum Heraclius Imperator cum exercitu processisset anno 626. Hunni occidentales quos Avares vocant, à Cosroe submissi, vacuam Cæsare Constantinopolim, terrâ marique aggrediuntur, & nil certiùs quàm urbis spolia expectant. Et ecce summo manè porta Blachernarum (templum id erat B. Virg.) Matronam insignem grandi comitatu urbe vident egredi, Heraclij uxorem barbari, petitum pacem prodeuntem crediderant, & transitum concesserant, invasuri multitudinem quæ sequeretur. Egressa Matrona urbis fossas, aliò iter verterat, insecuti barbari, & propè assecuti, sed illa ab oculis eorum evanuit, statim tanta eos inter confusio & strages orta, ut usque ad vesperam perseverârit.

Sequenti

Sequenti die barbarorum Sabarus majori suorum parte per cædes mutuas obijsse cognitâ, & ipse cum reliquis regressus in naves, sed classem in Euxino mari tempestas oborta, ita afflixit, ut pauci ad suos redierint. *Baron: anno* 738. Constantinopolis trienni Saracenorum obsidione cincta, per Divam Virginem liberata, & duplex classis alia, ex Ægypto, alia ex Africa in prædam cessit. *Idem Scriptor* putat imaginem D. Virginis per muros urbis circumlatam. In residuos Saracenorum dum per Ægeum mare regrediuntur, grando ignea de cælo cecidit, & partim combussit, partim liquata pice naves hiantes mersit: ut ex omni numero Saracenorum decem solū redierint, quæ fortè est eadem historia, quam superiùs attulimus. *Curopalates refert anno* 867. Saracenorum Principem literas plenas superbiæ & convitij in D. Virginem ad Andream Basilij Imperatoris Ducem dedisse, hic eas Virginis imagini appendit, & hosti obviam progressus profligavit, Ducemque ipsum occidit.

At *S. Antonin. 2. p. tit. 16. cap. 2. sect. 5. refert.* Obsederant subitò Carnotum Galliæ urbem Pyratæ, non erat in humanis subsidium: tota spes in D. Virgine; igitur Camisiam Virginis, quæ ibi devotè asservabatur pro muris exposuêre, eam hostes ridere, & sagittis impetere, sed subitò omnes cœcati, ac à civibus ad satietatem cæsi. *Anno* 878. *Tempore S. Dominici* adjuvans Virgo Comitem Montis fortis contra Albingenses 150. lapidibus jactis eorum exercitum fugavit. *Anno 626. ut Baron: refert*, Heraclius duos ingentes exercitus hostiles in Persia delevit, D. Virgini arma Ducis appendit ut trophæum Auxiliatrici: quocirca Emanuel post devictam à se Pannoniam currui triumphali aureo imaginem Virginis imposuit, quam Cæsar & nobilissimi quique sequebantur. Similiter venerabatur Constantinus Palæologus recuperata Constantinopoli imaginem B. Virginis, qui coram ea primò procidit, deindè currui triumphali impositam pedes secutus. De Persis triumphavit pari modo Joannes Comenus.

Sed jam ab oriente ad occasum respiciamus, & legamus quod *Benecius in Annal. anno* 1585. *refert.* Erant Lusitani ferè ducenti, habebant fæderatorū Æthiopum sub signis decem millia, contraria acies sexcenta millia numerabat, hæc tota quanta quanta incruentâ victoriâ est deleta. Prætor hujus expeditionis Lusitanus imaginem Virginis secum deferebat, & flexo genu venerabatur, ab eaque in pugna victoriam precabatur. Carolus Magnus, & Ludovicus Pius Filius, semper in pectore iconem B. Virg. deferebant, & huic illas immensas victorias attribuebant. Nimirū hæc est illa Arca quæ Hierichonticos muros diruit, Azotios occidit, sed ut Arcæ victoriolæ opus victoriosissimum statim subjungamus, de quo scribit

Balth.

Balth. Tellez in chron: Lusit: lib: 6. Paulus Diaz Novaes Lusitanus, cum trecentis suorum adversus duodecies centena millia Angolitarum die Purificationis B. Virginis progressus anno 1583. effuderunt imprimis ingentem vim sagittarum barbari: sed omnes in eos redierunt, à quibus sunt missæ. Extracta est pugna in noctem, in qua dum nihil proficere advertunt, fugiunt, sed ita infeliciter, ut unam altissimam voraginem se mutuò impellendo impleverint.

Processerat Alphonsus Rex Hispaniæ adversus plus quàm ducenta millia Maurorum, sed cujus ope illa vicit indicat *Rodericus XI. Men. lib. 7. de rebus Hisp.* Erat inquit in vexillo Regum imago B. Mariæ Virginis, in cujus adventu acies illa mirabilis, & turba innumerabilis, quæ hactenus satis immobilis permanebat, & rebellis nostris obstiterat, cæsa gladijs, fugata lanceis, victa ictibus, terga dedit. Cæsa manserunt in acie hostium millia 200. ex Hispanis viginti quinque desiderati tantùm: tanta autem apud hostes inventa hastarum, sagittarumque copia, ut per biduum ad ignem castrorum eæ tantùm adhiberentur. Dux erat hostium Machometes, cognomento Viridis, qui in Hispania Beticam occupaverat. Conflictus hic accidit anno 1212. 16. Kal. Augusti in loco quem Navas Tolosæ vocant, ita *Tolosana Ecclesia.* Ferdinandus tertius Hisp. Rex, qui quatuor regna Mauris eripuit, quatuor Christo dedit, de Betica planè triumphavit, semper imaginem B. Virginis secum detulit, ut scribit *Pineda in relat. de S. Ferdin: parag. 8.* In multis bellis quæ gessit Ferdin: Cortesius contra Indos, captivi Indi fatebantur se non potuisse defendere, propter quandam fæminam, quæ pulverem in illorum oculos spargebat, & propter quendam equitem, qui albo equo insidebat: id ab Hispanis creditum de B. Virgine, ergà quam mirificè afficiebatur Cortesius. Et de S. Jacobo Patrono Hispanorum *ex Sandoval. parag. 23. & Gomara hist. Mexic: cap: 103.* Idem evenit Ferdinando Pizano, qui cum 200. militibus Hispanis, à ducentis millibus Peruanorum circumventus, per septemdecim dies continuavit aciem ingenti strage hostium, apparebat Deipara Peruanis protegens Hispanos, nè ab ijs læderentur, & Indos obcæcans, quasi injecto pulvere in oculos, visus quoque S. Jacobus equo candido invectus in barbaros, uti scripsit *Garcillassus in ea hist: Perua: tom: 2. lib: 2. cap: 24.* Simile quid evenit cùm Hispani arcem Acomam in Mexico oppugnarent, quæ ob altitudinem inexpugnabilis erat, adeoque ridebant Indi Hispanorum tam paucorum conatus adeò audaces: sed capta est arx ope Virginis, quam viderunt Indi protegentem Hispanos, & S. Paulum cujus die Conversionis res agebatur certantem, ideo Indi capti diligenter requirebant de illa formosa fæmina, & illo milite fortissimo. *Ita Villagra in hist. novi Mexici.*

Aliud

Aliud consimile refert *Spinell. de Deip. n.* 58. Anno 1546. in orientali India arcem Ducum Lusitanorum 40. mille Indi obsederant, tandẽ erumpentibus Lusitanis Dux hostium cæsus, cum non paucis suorum, & soluta obsidio. Hostium fatebantur captivi, quòd tormenta sua bellica non potuerint succendere in pugna, & in arce apparuerit sedens mulier cælesti lumine radians, eorumque oculos excœcans, ut nec possent in ordine ire, nec se conglobare. Cùm pugnaret contra Mahometanos Pelagius Correa magister, uti scribit *Pater Nieremberg. in triumpho Mariano S. Jacobi*, die quodam Deiparæ, & victoriæ dies deficeret; exclamavit ad Virginem. Sancta Maria detine tuum diem, stetit sol, donec plena victoria constitisset. Erexit gratus Pelagius Divæ templum sub titulo: *De S. Maria deten tu Dia*, & per contractionem: *De tu Dia*. Quod *Pineda memor. Ferd.* 3. *p. parag.* 8. *fol.* 155. *apud Nieremb.* cùm in recuperatione terræ sanctæ Ptolomaidam biennio Richardus Rex Angliæ oppugnando non posset capere, apparuit B. Virgo militibus palàm, dixitque nè ampliùs se fatigarent, venturam intra quatriduum in manus civitatem: interea tanto terrore à B. Virgine hostes percussi, ut spontè civitatem tradiderint. Hujus rei testis *Roger. de Hoveden in ann. Angliæ tom.* 1. *anno* 1200.

Simile quid accidit ad civitatem Truxillo seu Turrim Juliam in Hispania, dum esset in potestate Maurorum, & multis assultibus conati essent eam recuperare Hispani, sed labore irrito apparuit illis B. Virgo cum suo infantulo, ut tandem ascenderent muros, & civitatem quam tradebat acciperent. Cives grati in ipsis muris altare Virgini erexerunt, & in stemma Virginem Divam inter duas turres stantem assumpserunt. *Mariana hist. Hisp. lib.* 12. *cap.* 16. Quod sequitur *in hist. Lerenæ cap.* 6. *parag.* 1. *refertur.* Dum à Mahometanis qui eam occupaverant hæc urbs recuperaretur, nec succedebat expugnatio: B. Virgo apparuit Sacerdoti, qui tum erat in Christianis castris, promittendo victoriam, & in signum dedit illi malum granatum. Visionem retulit sacerdos, & milites animavit: qui perrupêre statim muros, sed adhuc pugna anceps intra captos muros durabat, donec quidam miles Christianus sagittam emisisset in nomine Virginis de mala granato, hæc cor Mahometani Gubernatoris penetravit, & ex eo victoria plena Christianis evenit: erectum ibidem sacellum, hoc titulo. *Dominæ nostræ de granato.* Ad Virginem referri debet anni 1571. victoria de Turcis, ad Echianadas, in qua hostium cæsa triginta millia, decem millia capta, triremes 180. abductæ, 90. mersæ, 15. millia Christianorum è servitute liberata, 116. majora tormenta, 256. minora erepta: hanc enim victoriam B. Virgini attribuit *Greg.* XIII. Huc referri,

& Ferdinandi 2. ad Pragam de hæreticis anno 1620. in Boemia, ad Norlingam in Germania 1634. in quarum utraque imago B. Virginis præferebatur, cui antea illi ipsi hæretici oculos effoderant.

Sed rursus ad Lusitanos. Anno 1588. ut refert *Bencius* 400. Lusitani arcem barbarorum oppugnârunt, in qua erant decem millia hominum, tormenta bellica 900. & auxilio Virginis intra paucas horas ceperunt. Misit olim adversus Julianum Apostatam B.V. mota orationibus S. Basilij, S. Mercurium Martyrem, S. Theodorum Zemiscæ Imperatori adversus barbaros; S. Lambertum in subsidium Leodij; & alios alijs. Sed affuit cum S. Joan. Baptista Rhodijs, ut scribit *Philippus Bergomas ad ann.* 1368. dum Turcæ anno 1480. Rhodiorum mœnia jam conscendissent, quæ juxta Scheurlum 1300. bombardis quatiebant. Vexilla protulerunt Christiani B. Virginis, ac S. Joannis Bapt. cum ardenti oratione: statim Virgo cum hasta & clypeo Turcis apparuit, adfuit & S. Joann. Bapt. & Turcas excurrentes ita teruerunt, ut fuerint coacti recedere.

Hinc Romani Pontifices ad Divam in periculo à Turca imminente confugere soliti. Sic *Leo X.* ingruente Selimo circumtulit imaginem Divæ templi præsepis anno 1518. & Selimus subitò pestilenti cancro consumptus. Sic *Paulus* III. *anno* 1537. *die* 7. *Julij*, *&* *anno* 1543. supplicando Divæ, eundem hostem à cervicibus Christianorum avertit. Quod hoc modo insinuâsse videtur Scriptura *Exod.* 14. Persequebatur Israelis populum Pharao, sed ubi adfuit Vigilia matutina castra Ægyptiorum Dominus interfecit; quia scilicet tum Aurora oriebatur, quæ *S. Bernardo serm.* 33. *in cantic.* Deiparam significat. Exhorruit Puer Elisæi 4. *Reg.* 6. hostes; oravit Propheta, ut Dominus ostenderet quos in auxilium suum paravit: ostendit currus igneos, & equites, sed in *Monte*, qui *D. Gregor. in* 1. *Reg.* 1. exprimit Deiparam. Josue insecutus quinque Reges *Josue* 10. misit Dominus illi lapides in auxilium, sed de *Cælo*, quod *S. Germano Constantinop. in Psal.* 44. est Deipara. David 1. *Reg.* 17. accepit quinque lapides quibus superavit Goliathum, sed illos ex *Torrente* tulit, qui figurat Virginem juxta *Richard. lib.* 9. Idem David dum fugit Saulem *Reg.* 21. venit ad Abimelech, & accepit gladium ab illo, sed ex *Tabernaculo* quod est Deiparæ umbra *teste eodem Richardo lib.* 10.

Huc etiam referri potest quod scribit *Desiderius Jullet Canonicus Ecclesiæ Nancejanæ cap.* 3. *& Edmundus de Boulay, & alij* circa annum 1525. accidisse. Exarserat Germania hæresi; & jam Duce Thoma Muntzero millia armatorum 80. volitabant, Clero, Ecclesijs, ac omnibus bonis excidium, & vastitatem spargentia. Hauserat jam Sueviam calamitas, involuerat Alsatiam, Lotharingiæ immine-

nebat:

fiebat: cùm Dux ejus Antonius, elegit Deo propitio fortunam experiri, quàm incruentam hosti prædam relinquere, ac collecto raptim exercitu occurrit; interea Nancæi omnia personabant orationibus, ac contigit quampiam paupérculam mulierculam, ac mutam templo pro nocte casu concludi; tum & ipsa orans ab imagine Deiparæ clarissimam excipit vocem, quâ jubetur Ducissam accedere, & suo nomine denunciare, penes Ducem futuram victoriam, stupet paupercula, & modum obsequendi cogitat, & ecce etiam loquelâ donatur, accedit aulam, totum negotium exponit, fidem facilè impetrat, quæ nunquam antea loquebatur; non multò post eventus B. Virginis beneficium approbavit, nam Lotharingicus exercitus hostiles copias fudit, triginta sex millibus in ipso loco deletis, cæteris magno numero captis, aut fugatis.

Sed ingratus fuero, si gratias S. Matris præteriero, quas patriæ meæ Poloniæ illa exhibuit, præcipuè cùm bellis tam domesticis, quàm externis, tam servilibus, quam barbaris, tam hæreticorum, quàm schismaticorum ab anno 1646. ad 1672. arderet, eas collegit *in suis lyricis P. Michael Krasuski nostræ Societatis.* Leopolis Russiæ urbs ac Metropolis, quòd superaverit obsidionem, quâ illam Chmielnicius rebellium caput cum Regulo Tartarorum Tocaybejo pressit Divæ Virgini attribuit, coram cujus imagine ibidem in templo Armenorum unitorum cum votis suam salutem oravit. Eidem debet quòd Moschos rejecerit, cujus imaginem in cæmeterio Ecclesiæ cathedralis coluit. Jo Casimirus ad Beresteckum suam victoriam de Tartaris, ac Cosacis S. Virgini tribuit. Cùm Suecorum Rex Gustavus Adolph. Prussiam Regni Polonici Provinciam bello premeret, dum imago S. Virginis Cracoviæ in solemni supplicatione circumferretur, pax stetit. Invocata Virgine S. quæ Lezaysci in imagine colitur Stephanus Czarnecius præcipuum robur militiæ Sueticæ ad villam Makovviska delet. Dum in civitate Premisliensi cives coram imagine Divæ orant, & Sueci ad eos invadendos per Sanum fluvium glacie concretum currunt, subitò glacies rumpitur, & fluvius hostes absumit. Postquam Casimirus Rex concepit votum se Virgini consecrando, Forgell, Colonellus Sueticus absque nuncio cladis cum duobus suorum millibus à Polonis cæditur, alia pars Suecorum ad oppidum Varcam cæditur. Naves quæ Suecis in Poloniam ferebant suppetias, mari Balthico absorptæ. Arfuidus Vitembergus Suecus campi Mareschalcus à lixis Polonici exercitus Varsaviæ capitur, Comes Kenigsmarck, item Suecus, in Gedanensi littore captus. Israel Sueticæ militiæ Præfectus in Prussia post deformatum exercitum venit in vincula. Prænotavit autem hæc S. Virgo dum fax extincta coram Casimiro sponte esset

accensa, inter gratias post victoriam Varensem, dum obsiderent Clarum montem seu Czenstochoviam Sueci cum suo Duce Millero, Præfectus ejus militaris, dum tractat cum Duce per latera jaculo ferreo manu ignotâ misso transverberatur, & ipsi Millero Virgo per somnium se dat conspicuam, ac terret, deinde militibus 40. se ex muris Clari montis ostendit, ac illos exanimat, ab ipsis hostibus, in ipsis turrium pinaculis conspicitur, telorum, globorumque tempestatem in eosdem retorquet & ut eorum fallat conatus, mœnia loci jam in altissimas elevat nubes, jam in imas valles deprimit, alijs sclopos suos explodentibus manus arefacit, alijs ad manus facit accrescere.

Dum Cracovia esset à Suecis obsidione cincta anno 1649. Octob. 10. bellicum tormentum igne rubeum contra castra Suecorum directum in aëre comparuit, dies is erat sacer Virgini ob victoriam Chotimensem. Quicunque in prælio Berestecensi imaginem B. Virginis Tuchoviensis gestârunt, omnes incolumes redièrunt. Cùm ad eandem imaginem spoliandam Sueci noctu properarent, prodigiosa caligine abacti. Cùm Crosnam oppugnarent Transylvani mixti Russis rebellibus, civesque deprecarentur Virginem, hasta cruenta in ipso oppugnationis fervore apparuit, ac hostes terrefecit. Miles Sueticus cùm impiè imaginem Virgineam Ravæ spoliat, vi occulta ab altari dejicitur, atque animam exhalat. Cùm Beccam quæ est civitas Poloniæ in submontanis imago Jaslensis B. V. esset delata, eodem momento quatuor millia Transylvanorum ac Cosacorum ab oppugnatione loci quam parabant absterruit. Nobilitas Lanciciensis in prælio Berestecensi se Divæ Virgini Luscensi commendavit, & nemo eorum desideratus. Ope invocata Virginis Bogusiccensis Stephanus Czarnecius Transylvanicum exercitum partim cecidit, partim fugavit. Ductu & invocatione Beatæ Bilscensis Chovvanski Dux Moschorum profligatus.

4. Beatam dicunt angustiati.
Quia est immensæ misericordiæ.

Picardia Galliæ Provincia id in Virgine deprædicat, dum eam *Exhilaratricem* seu *Dominam nostram gaudiorum* appellat. Tituli hujus origo talis, ut apud *Fornerum Bosius lib.* 5. *recenset cap.* 22. Anno 1131. capti tres Rhodij equites S. Joannis fratres Galli à Soltano Ægypti, solicitati ab ipso astu, carcere, minis; & ab ejus filia Ismeria blanditijs; ut à Christo ad Mahometem descirent, sed potiùs Ismeria

ab

ab ijs ad Christi, ejusque Matris cultum conversa est, simulque desideravit saltem in imagine S. Virginem intueri. Itaque dum in carcere cum illis aliquantulum moratur, ecce imago Deiparæ ad carcem cælitùs miro cum splendore descendit, quid ibi lætitiæ captum? sed majus est, quod sequitur sopiti illi, Heroes cum Ismeria in momento in Gallias cum data cælitùs imagine Virginea transferuntur, ita solatium in vita, libertate, patria, religione, securitate reportant. Imago mansit in Picardia & titulos quos memoravimus obtinuit.

Jam cum *Josepho Confess. in Men. 2. Jan. ode* 4. dicamus & nos. Medere cordis mei vulneribus Virgo, motusque meos internos ad voluntatem Numinis dirige, tentationes demitiga & miserandæ animæ meæ fluctus compone, cor denique meum angustijs pressum tuo solatio refice. Hæc enim est ut ait *Sabbas* 28. *Jan.* Spes desperatorum, omnium afflictorum Lætitia, iniquè oppressorum Patrona, Sustentatio pauperum, exulantium Consolatio, in fluctibus laborantium Portus, imbecillium Robur, laboris æstu confectorum Umbraculum, Auxilium, Baculusq; cœcorum. *Ut cum eodem quisq; dicere ibidem possit.* Te nactus sum unicum animæ meæ Solatium, & illud planè Divinum. Et securè cum *Ecclesia Græca ibidem in Men. 29. Martij.* In (quæ nos premunt) angustijs, intercessionem tuam, ô Virgo ut laxamentum habemus, & omnes indè tui cultores periculis involuentibus, evoluimur. *Et ibid.* Amplissimam lucem hilaritatis internæ omnibus illis expandis, qui te velut Deiparam magnis omninò laudibus tollunt. Quocirca *Joan. Archiep. in Men.* 10. *Julij orat.* Nè despicias me tuum indignum domesticum servum, tu quæ es paratum omnium tribulatorum Auxilium.

Tursell. hist. Laur. lib. 5. *c.* 15. Cùm Edmundus Hybernus Ardajacensis Episcopus fugeret persecutione Elisabethæ Reginæ Angliæ clam conscensâ navi, in Dracum Anglum Archipyratam incidit pridie Natalis B.V. noctè verò præteritâ unus ex ejus socijs videbatur sibi cum hæreticis nudus disputare, ac impetravisse à B. Virgine pallam, quâ tegeretur. Explicuerunt somnium de protectione Virginis, & ita evenit, invocatâ ejus ope: nam præses navis etsi hæreticus conspectâ Draci nave, suspicatus ad necem quæri Episcopum, eum in sentina cum socijs abscondit, semel in diem victum submittendo, capta navis à Draco, ducebatur in Angliam, jam dies octo pyratæ scrutati etiam cum facibus nec repererunt, tum etiam navem abire siverunt, quæ rursus in alios pejores incidit, qui scrutando tandem ad Episcopum pervenerũt, sed dum eum capere incipiunt, oculis ac mente capiuntur.

Habetur in Summario processûs pro canonisat. *Ferdinandi Regis III. Castellæ, & Legionis edito Romæ anno* 1629. Vigente inter Hispanos, ac Lusitanos bello; captus navis Hispanicæ ductor in obscurissimum conjectus carcerem, interea uxor captivi accessit statuam S. Virginis, coram qua solebat orare Ferdinandus, petendo Mariti liberationem, & præterea offerendo per dies 30. panem, vinum, & candelam ad illam statuam; his meritis miraculosè in carcere reficiebatur, ac eâ candelâ illustrabatur, mirati custodes rem detulerunt, quæ ubi innotuit Regi Lusitaniæ, liberum abire jussit, quem jam paulò ante ad mortem damnaverat. Itaque tum illi cum *Græca Ecclesia in Euchologio Græcorum: pag.* 865. canamus. Annue famulorum tuorum precibus, calamitatum insultus reprime, & ab omni nos afflictione libera, te namque solam securam firmamq; Anchoram habemus. *In Chrozol. Episc. Benevent.* anno 663. Imminebat exitio Beneventi civitatis Constantius Imp., tum S. Barbatus ejus loci Episcopus suorum lachrymis commotus, jussit eos benè sperare, dum vitam emendarent, cujus illa facto promisso, oravit Sanctus, ut B. Virgo Duci eorum Romualdo pro mœnibus pugnanti compareret, & verè comparuit, quo viso ita animati, ut hostem fortiter rejecerint.

In Chronico Franciscanorum 4. *p. lib.* 3. *cap.* 57. scribitur de Francisca *à S. Antonio Ordinis Minoris.* Hæc rudi valdè ingenio cùm nihil ediscere posset, à magistra minas accepit, quòd nisi edisceret cingulum illi esse ab eadem ex pelle detrahendum: territa his ad S. Virginem recurrit, ficto terrore verè afflicta, S. Virgo continuò annuit, quòd illam esset edoctura, & in imagine ut etiam nunc est caput inclinavit. Plenum illud solatij quod *Lipsius scripsit de Virgine Hallensi cap.* 33. Mortua erat cuidam proles sine baptismo, quid facit mater? cogitur humo prolem tradere, sed spes bonas sibi retinet, solicitat precibus Virginē; adest post multos dies Virgo, & vitam sepulto puero donat, effoditur vivens, sanus, rubeus, & coram septuaginta hominibus baptizatur. *S. Amed: hom:* 8. *de laud: Virg:* aptè dixit. Omnium de quacunque tribulatione clamantium preces illa libens suscipit, & Nato supplicans, omne malum ab eis Miseratrix avertit: enimverò sicut ignis attactu cera liquescit, & velut ardore solis defluit glacies; sic ab ejus inimicorum facie deperit facies, eâque jubente nihil adversi subsistit.

Dum adhuc viveret Virgo, de ea sic *epist.* 1. *S. Ignatius M.* testatur. Maria, miseris, & afflictis condolebat coafflicta, nec segniter subveniebat. Sed & modò juxta *Bonav: opusc:* 25. Tutissimum afflictorum omnium Perfugium. Et *Damasc: orat: de dormit:* Unicum molestiarum Levamen, omnium dolorum cordium Medicamentum. *Richard. à S. Laur. lib.* 12. Maria est Virga consolationis, de qua psal. 22.

Virga tua & baculus tuus ipsa me consolata sunt. Virga Maria, baculus lignum crucis. Hæc in specie Scalæ Jacobum solata Patriarcham peregrinum, hæc afflictum populum in Rubo ardenti ostensa Moysi, imò facit exultare in tribulatione, sicut Apostoli ibant gaudentes à conspectu concilij, quoniam digni habiti sunt contumeliam pati. *Guilelm: in Cant:* 7. Plerique non inebriantur omni tempore, sed tantùm in prosperis, sicut nec luctantur omni tempore, sed tantùm in adversis: porrò nonnulli per uberiorem gratiam etiam in adversis exultant, & B. Matris intercedentibus meritis, in ipso fervore malorum, secundum Apostolum mente excedunt Deo, usque ad oblivionem eorum. Undè illam salutat *Andr. Jerosol.* hoc modo. Salve lætitiæ nostræ Organum, per quod delicti nostri delectatio expiata, ac pleni gaudij facta est compensatio. Et *Chrysippus Presbyter: Jeros:* Ave Radix omnium bonorum. *Rupert. lib.* 1. *in Cantic.* O Beata Maria Inundatio gaudij, Vis amoris, Torrens voluptatis. *S. Ephrem orat. de B. Virgine.* Fontem vocat totius consolationis.

Refert *Hier. Gudielius in Hist. Hisp.* Quòd Ferdinand: 3. Rex Hispanorum, cùm Hispalim ab hostibus recuperaret, nec statim expugnare posset, accessit imaginē Virginis cum luctu, quòd ob sua peccata moras traherent Mahometani in tradenda Hispali. Solata illum B. Virgo, promisit brevi civitatem expugnandam ab illo, atque ita accidit. Circa annum 745. adeò mœstus & sine spe victoriæ Gracia Ramirus Hispanus contra Mauros pugnaturus discessit, ut omninò & se moriturum in bello, & domum suam, ac filias in hostium potestatem venturas putaret: quod ut averteret, ductis ad templum volentibus filiabus, capita ante altare Virginis amputat, & sic discedit, vincit Mauros, regreditur impiæ pietatis in filias commissæ pœnitens: ecce Consolatrix Virgo, filias illi vivas sistit. Factum hoc Madriti, & locus appellatus B. Virginis de Atocha. Ita *Pereda lib. de Patrona Madriti, & alij passim de rebus Madritens.*: Videndum etiam *cap. 4. n. 2. de Petrone quod huic titulo servire potest.*

Cùm Angli ad sacrum bellum navigarent, disjecti sunt tempestate, apparuit illis S. Thomas Cantuariensis, eosque salvos dixit perventuros: velle tamen B. Virginem, ut priùs irent in Lusitaniam, & assisterent Regi Sanctio contra Saracenos auctores victoriæ. Venêre missi afflicto Regi, sed nondum ille par immensis Barbarorum copijs, quæ invaserant civitatem S. Irenæ in Lusitania: & ecce ipso die superbus Rex hostium Bojac moritur, exercitus dilabitur, victoria fit incruenta, quam refert *Tamajus* ad Annū 1188. *Spondanus* verò ad annū 169. aliud narrat. Utzij Scythiæ populi ad sexcenta millia collecti, debellaverant exercitum

Roma-

Romanorum, & feroces victoriâ, nec muneribus, nec legationibus flecti poterant: in oriente etiam Turcæ fatigabant imperium, Imperator Constantinus Duca, homo imbellis præerat, sed pius; coactus tandem à civibus Constantinopolitanis exire hosti obviam, nec reperit qui eum sequerentur ultra 150. milites, rebus sic desperatis ad Divam Virginem confugit. Illâ ipsâ die quâ orabat Imperator, Utzij viderunt acies supra se in aëre dimicantes & tantum in se jacientes telorum, ut nullus illæsus manserit, mox tota gens & peste, & fame correpta, coacta est redire, & aliqui ad Constantinũ militaturi sub ejus signis transire. *Sigebertus in chron: ad Annũ* 1098. describit factam obsidionem Antiochiæ à Barbaris, & ex eâ tam fœdam famem ortam, ut nè carnibus humanis abstinuerint obsessi, tum ut scribit *Colvener. Jun.* 78. Bertholdus ductor Christianorum votum fecit B. Virgini, comparuit illi B. Virgo, & promisit victoriam, & præter spem hostes rejecti ab obsessis.

Asservatur etiam num in Hispania in Monasterio dicto de Pinto imago D. Virginis, quam sustinebat Diva Mater Anna. Monialis quædã afflicta ad hanc recurrit, ut suam innocentiam testaretur prodigio aliquo: exaudivit S. Virgo, & de ulnis maternis Annæ descendit, & ad latus altaris stetit cum omniũ admiratione: hæc vocatur Domina nostræ misericordiæ. Ut *Quintana lib.3. cap.*98. scripsit. Illud notabile in Hispania de imagine B. Mariæ de Ceica dictæ. Narratur à *Bernardo de Britto* 2. *p. Monarch: & chron: Cisterc. lib:* 6. *c.*27. Lorvaniense Cœnobium D. Benedicti, munitum contra Mauros, obsedit Apostata quidam ad Mauros transfuga cum copijs Abderamenis Regis Cordubensis, & ad extremam famem ac sitim redegit. Abbas Joannes cum suis consilium desperatum inijt, ut vulgus imbelle in propugnaculo trucidarent, nè in hostium libidinem veniret, quod etiam fecerunt, ac ipsi demùm ferro viam sibi, aut mortem quærerent: sed inventa ab illis præter spem vita & victoria, & subijt pœnitudo de crudelitate in suos perpetrata: nam & ipse Abbas manu suâ duas proprias sorores jugulaverat, sed S. Virgo omnes illi incolumes reddidit, relicto in collo vestigio vulnerum lethalium. O quàm verum quod *Chrysippus Jerosol. orat. de laud. Virg.* dicit. Tuum est verissimè audire istud gratiâ plena, quia tecum est universus thesaurus totius gratiæ, & lætitiæ Rex. *Homo*, dixit Job, *quasi flos egreditur & conteritur*, æstus adurit, & sol vehementior: nubes est illi Deipara, sic enim *Hieron.* eam vocat *in Isai.* 19. Accendentur tonitrua, terra concutietur, grandine æther miscebitur. Apoc. 12. Ecce tunc *signum magnum apparuit in coelo*, *mulier amicta sole*, quæ teste *August. in psal.* 142. Deiparam adumbrat. Daniel in captivitate positus oravit faciè versus *Jerusalem*, quæ

quæ juxta *Rupert. de Div. off. 7. cap. 25.* erat typus Virginis: & non tantùm hostium evasit insolentiam, sed & Princeps in Regno factus. Quoniam se Noe *Gen. 6.* in amicorum & omnium rerum ruina per diluvium illata solabatur, Dominus præcepit fieri *Arcam*; sed expressit cum *Fenestra* ut fieret, Arca Ecclesia est, Maria Fenestra explicante *S. August. serm. 15. de tempore.* Defunctâ matre mœstus erat Isaac *Gen: 24.*, & dum ita mæstus inambulat, affertur ei *Rebecca*, typus Mariæ. Anno 1636. videbantur aquæ in Ravennam conjurâsse, ita fluvij vicini intumuêre, & torrentes aggesti, ut videretur aqua perennem stationem sibi destinâsse ubi stabat Ravenna. Sola ulmus obstitit, in qua imago Deiparæ fuit, & ex ea decerptos arbore surculos, in crucem formatos aliqui rudes fixerunt, ultra quos aqua non progressa. In magno olim periculo versabatur Asverus, ab eo ereptus per Mardochæum, quod accidit ut exaltaretur *Esther*, quæ ipsa figura Virginis nostræ fuit.

Tria de uno Britone homine, alioquin non optimo, solito tamen orare Virginis rosarium, narrat *Alanus de rupe Psalt. p. 5. cap. 36.* Inciderat semel in latrones, ille appendit capulo gladij rosarium, & ubi gladium strinxit, cæpêre fugere latrones: ijdem latrones rursus conglobati eum invadunt, sed pari fortunâ repelluntur, & ferè omnes vulnerantur, tum unus fassus est, quòd gladius ejus latronibus visus esset ignitus, quo tantoperè territi, cùm autem secundò irruissent, viderunt scutum habentem in brachio, in quo depictus erat Crucifixus, & B. Virgo, & SS. multi, tùm verò Brito Rosarium à capulo transtulerat ad brachium. *Alterum est quod eidem contigit.* Unico illi triginta hostes insidiati: sed ubi ille prodijt, statim fugere cæperunt, & quidam illorum vulnerati, tum tres eorum se narraverunt vidisse, illum armis igneis indutum, & Christum vulneratum eum protegentem, & è vulneribus jacula in hostes jacientem, & alterâ parte D. Virginem terribili fulgure hostes fugantem, & Angelos custodientes. Hoc viso qui prius erant hæretici ad fidem conversi. *Tertium de eodem.* Quod dum militaret suis in signis rosarium appendit, hostium erant 20. millia, sed omnes ferè cæsi, & eorum Dux deditionem faciens narravit, quòd viderit cum suis hunc militem armis igneis indutum, & in parte dextra ejus exercitûs D. Virginem gladium in hostes stringentem, ante exercitum Christum, è vulneribus suis vibrantem spicula: item plurimos viros armis igneis indutos, qui adversos mirificè terrebant. Dux ille erat hæreticus, hoc itaque prodigio veræ fidei accessit.

Idem Author cap. 41. de quodam milite (quæ uti & priora ferè Authoris verbis referimus) nomine Alano de valle Coloram, devoto Virgini, militante

contra Albigenses scribit. Is à plurimis hostibus circumfusus, fatigatis viribus deficiebat, unam spem in Diva reponebat. Affuit Diva, & 150. lapides visibiliter in hostes vibravit, & sic clientem solitum totidem Salutationibus Angelicis Virginem venerari, liberavit. Idem alio tempore naufragatus in mari, sed Virgo illi 150. colliculos excitavit subitò, per quos usque ad littus pervenit. Anno 1532. contigit mirabile quiddam Michaeli Colonna Hispano à Turcis concluso undiq;, hic se Virgini commendavit, & unicus octingentorum Turcarum manus evasit, & vulnera sua ope Virginis sanavit. Testis rei *Balinus Hem: in calend.*

Est in Lusitania imago dicta Divæ Virginis à Nazareth, juxta oppidum Pederneira, hujus origo, & à periculis liberatio, à *Bernardo Brit.* refertur in hunc modum: Fuasius Roupinius venationis impetu actus, nubilo die in locum cucurrit, qui immani altitudine præruptus mari impendit, ut nemo præ horrore despicere audeat: tum advertit periculum, ubi equus quo ferebatur, ferè extra saxum pedes protulit, inclamat opem Virginis, & subitò equus in gyrum actus, tutiori loco dominum reddit, qui eodem loci imaginem prædictam conspicit, ac deindè gratus sacellum erigit. Certè olim 1. *Reg.* 14. hostiliter persequebatur Saul Davidem, at ubi venit ad speluncam Engaddi, totus est emollitus, & benignè Davidem allocutus. Engaddi Vineæ erant umbra Deiparæ, ex illa enim Cantic. 1. prodijt *Botrus ille Cypri in vineis Engaddi.* Magi Christum quærentes, summum periculum subiêrunt in aula Herodis, sed securi transiêrunt, quia eos *Stella* duxit symbolum Virginis. Ideo dixit *Giselb. in altercat. cap.* 19. Quòd hæc Virgo sit Consolatio infirmorum, Redemptio captivorum, Liberatio damnatorum, Salus universorum. *In florilegio Buteonnum: ex orat: Græc:* Domina Dei Genitrix, validum Auxilium oppugnatorum, stabilis Anchora, ijs qui tempestate jactantur, Præsidium vexatorum, Exhortatio laborantium, Spes desolatorum, Consolatio lugentium. *S. Ephrem in laud. B. V.* Hæc Virgo Portus tranquillissimus, & à fluctibus procellisq; agitatorum Liberatrix desideratissima.

Sed nè testimonijs immorati, exempla omittamus; sit quod *Augustinus Turtura in hist. sui fundat.* narrat. Anno 1508. cum tribus centurijs militum, Hieron. Æmilianus Fundator congregationis Somaschæ in bello Veneto castrum novum contra Ducem Cæsarianorum Palissiam defendebat, & jam dejectis aliquoties muris, hostem cum clade rejecerat: cùm tandem vi capto castro, ipse etiam in potestatem Palissiæ venit, ab eo in terrum in fundo turris effossum carcerem dejectus, ferro manus pedesque ac collum adstrictus, solo in victum pane, ac frigidâ permissâ, continuis mortis nuntijs ac expectatione torquebatur. Tum con-

versus

versus ad Sacram Virginem vovet se nudis pedibus ad ejus sacram ædem, si juvaret, iturum. Ecce comparet Virgo, & claves porrigit, vincula portasque carceris aperit, ac liberum dimittit, atque disparet. Sed neque periculi neque gratiarum finis. In itinere Tarvisiensi Hieron. in Cæsarianos incidit: rursus ergò Virginem invocat, exauditur: nam eum manu apprehensum invisibilem per medios hostes deduxit, imò itineris comitem se præbuit, donec mœnia Tarvisij se conspectui darent.

Non minùs pulchrum quod narrat *Vincent. Beluacens. lib.* 7. *cap:* 88. Quidam de navigio quod rimis fatiscens aquas admittebat, in lembum descendere nitebatur opem laturus actuariæ laboranti, sed lapsus inter utramque, fundum maris petebat, cùm ecce multo post tempore, qui mersus fuerat, ad oppositum littus omnibus spectantibus evadit incolumis. Stupuêre sodales nautæ, ille verò cadens: Sacrum Mariæ nomen invocavi assiduè, donec aquæ permitterent, sed cùm ad fundum pertigissem, adfuit Diva pallio me suo involuens, deducensque per aquas ad littus.

Recentiora affert, & quæ anno 1503. contigerant *Horat: Tursellin: lib:*3. *cap:*15. Duo Capucini Anconâ in Dalmatiam solverant, & cùm exortâ sævissimâ tempestate imperturbati orarent, nautæ mercibus in mare abjectis, in eos versâ rabie, veluti calamitatis reos deturbant in mare, in maris ipso furore, ope ejus Virginis quam invocabant feruntur solum cingulo tenùs aquis immersi, & laudes Virginis decantantes, itaque brevi Anconæ portum tenuerunt, atque sic madidis vestibus, Lauretum se gratias acturi obtulerunt. De similibus dixit S. *Anselmus cap.* 6. *de excell. Virg.* Sæpe vidimus & audivimus plurimos homines in suis periculis nominis recordari Mariæ, & illicò omnis periculi malum evasisse.

Quàm meritò dixit *Bonav. super Salve.* Protectrix desolatorum potentissima, post Deum singularissima. *Theostericus in canone conciliatorio.* Munimentum in anxietatibus (*Virgo ait*) Murus refugij, Salus animarum omnibus modis. *Bernard.* verò asserit Mariæ viscera in misericordiam transiisse, in quibus novem mensibus ipsa misericordia corporaliter requievit. Mari misericordiarum comparat *Dionys. Carthus.* Virginem, *lib.* 3. *de laud. Virg.* Maria interpretatur mare, quia sicut nullus valet guttas maris dinumerare, sic misericordiam, gratiæ excellentiam, gloriamque Mariæ nullus valet exprimere. *Richard. à S. Laur.* eadem similitudine utitur *lib.* 4. *c.* 6. *de laud. Virg.* Sicut nec maris profunditas, sic nec Mariæ liberalitas potest exhauriri: indefessè enim & sufficienter dat gratiam universis (nisi per eos steterit) quam facillimè invenit apud Deum. Undè meritò

Ecclesia Græca in Men. 11. April. sic eam affatur: O apud Deum unicè gratiosa, tu multiplici erga homines miserationis abysso circumfluis, per istam igitur sine fundo misericordiam tuam, peccata mea absorbe, unaque omnes illic maculas elue, à me non attendente contractas, ut sic ab omnibus negligentiæ meæ damnis ereptus, Divinæ existimationis tuæ magnitudinem perenniter celebrem. Consonat Latinus *Bern. serm. 4. de Assumpt.* Quis misericordiæ tuæ ô Virgo Benedicta longitudinem, latitudinem, sublimitatem & profunditatem queat investigare? nam longitudo ejus usque in diem novissimum, invocantibus eam subveniet universis. Latitudo ejus replet universum orbem terrarum, ut tuâ misericordiâ plena sit omnis terra, sic & sublimitas ejus civitatis supernæ invenit restaurationem. Et profunditas ejus sedentibus in umbra mortis, obtinuit redemptionem. *Rom. 16.* Salutate Mariam quæ multum laboravit in vobis. *Lyranus* explicat. Si illa Maria salutanda erat, quia multum laboraverat, quantò magis Benedicta Virgo Maria, quæ super omnes viros, & mulieres pro nostra salute laboravit. *Richard. à S. Laur. lib: 4.* Cùm Maria misericordiam genuerit, quid aliud est ejus uterus, quàm ipse misericordiarum thesaurus, & ideò dicitur Mater misericordiæ. *Dionys: Carthus:* enarrat *de Concept: Virg:* Virgo est cui Deus regnum misericordiæ dicitur commisisse. *Bonav. cap. 8. speculi.* Magna fuit erga miseros misericordia ejus, adhuc exulantis, sed multò major misericordia ejus jam regnantis in cœlo; undè pro splendore prioris misericordiæ fuit Maria pulchra ut luna, præ splendore verò posterioris misericordiæ, est electa ut sol, nam quemadmodum sol lunam magnitudine; sic priorem Mariæ misericordiam superat magnitudo posterioris.

Testatur (ut hic simus in exemplis) hanc misericordiam ille de quo *S. Petrus Cælestinus opusc. 6. cap. 13.* Hic ad summam egestatem per luxum devenit, dein suasu pessimi famuli dæmoni se devovit, & Christum abnegavit; sed dum Virginem nollet abnegare, dæmon subsidium negavit. Sic ille & Deo amisso, & spe maledicti subsidij ad Virginem Divam, quæ illi unica supererat, recurrit, adit templum, & coram ejus imagine deplorat suum scelus, & calamitatem: intercedit Virgo ad Filium pro homine perdito, personant voces ab imagine procedentes. Filius reponit: Mater mea quomodo possum hoc facere, si iste non timuit me negare? descendit Virgo ex imagine cum Puero Jesu, & eum in altari deponit, & coram eo iterat preces, tum Puer annuit. Spectavit hanc rei seriem homo dives, qui fortuitò ad templum venerat, & cui viderat à cælo gratiam collatam, & ipse conferre constituit, & statim illum fecit hæredem bonorum, ac Filiam quam habuit unicam, dedit in uxorem. Sed sanctiora meditatus ille induxit ad simile propositum.

positum statim primâ nocte conjugem, ac cum illa profugit ad monasterium Cisterciense, ubi ille reliquum vitæ inter viros, hæc inter fæminas exegit. Tibi cecinit *Joannes Geometra hymno secundo*. Ave Virgo in qua sunt hyacinthi purpurei gratiæ, in cujus folijs sunt libertatis literæ, nec verbum est mortis. *S. Bernard. in verba Apoc.* Præterea Maria velut alterum solem induit sibi, quemadmodum enim ille super bonos, & malos indifferenter, super justos & peccatores: sic ipsa quoque præterita non discutit merita, sed omnibus se exorabilem, clementissimam præbet, omnium denique necessitates Materno miseretur affectu.

Hanc Virginis misericordiam tantoperè consideravit *Bonav. spec.* ut dixerit. Non solùm in te peccant ô Domina, qui tibi injuriam irrogant, sed etiam qui te non rogant. *S. Germanus Archiep. Constantinop. in encom: zonæ cap.* 10. Tu ô castissima, & optima, & summè misericors Domina, Christianorum Solatium, eorum qui affliguntur potentissima Recreatio, paratissimum Refugium peccatorum. *Cap.* 12. Non est revera finis tuæ magnitudinis, non est ulla satietas tuæ defensionis, non est numerus tuorum beneficiorum. *Richard. à S. Victorino p.* 2. *in cant. cap.* 23. In te Virgo concrevit lac misericordiæ, quia cibus ille, quo Christus in plenitudinem ætatis alitus est, non erat aliud, quàm misericordiæ lac, ad faciendam misericordiam nobiscum: adeò Virgo pietate replentur ubera tua, ut alicujus notitiâ miseriæ tacta lac fundant misericordiæ, nec possis miserias scire, & non subvenire. Et quid mirum si misericordiâ affluis, quæ ipsam misericordiam peperisti? carnalia in te Christus ubera suxit, ut per te nobis spiritualia fluerent: cùm enim misericordiam lactâsti, ab eadem misericordiæ ubera accepisti. *Hugo Victor. Inst. monast. serm.* 65. Quid misericordiùs B. Mariâ, quæ â cunctis fidelibus misericordiæ Mater esse comprobatur. *S. Bernardinus tom.* 3. *serm.* 11. *art.* 1. *cap.* 3. Aliquando (Nubes quæ deducebat populum in deserto) præcedebat, aliquando superferebatur, ut mysticè patrocinia B. Virginis in populum electorum, & omnium Christianorum designaret. *Bonavent. spec. cap.* 5. Quis Mariæ immensitatem dimensus est, nisi ille solus, qui ipsam non solùm in gratia, & gloria, sed etiam in misericordia altissimam, tam profundam operatus est.

5. Beatam dicunt tentati.
Quia est eorum Protectio.

Raymundus Lullus Eremita lib. de laud. Virg. cap. 30. dixit: Neminem timere oportere malitiam dæmonum, cùm teneat Dei Genitricem sibi propitiam, & po-

ſtulat ab ea auxilium, & ſuccurſum. Imò *ipſa Virgo apud Brigittam lib.1. rev. cap.9.* Omnes dæmones verentur hoc nomen (MARIA) & timent, qui audientes hoc nomen Maria, ſtatim relinquunt animam de unguibus, quibus eam tenebant: ſicut enim avis quæ in prædam ungues & roſtrum habet, ſi audierit ſonum aliquem, relinquit prædam, ſed cum nihil operis ſequi videt, revertitur ſtatim ad eandem; ſic dæmones audito nomine meo ſtatim relinquunt animam quaſi territi, ſed iterum advolant, & revertuntur ad eandem, quaſi ſagitta velociſsima, niſi aliqua emendatio ſubſequatur. Nullus etiam tam frigidus ab amore Dei eſt, niſi ſit damnatus, ſi invocaverit hoc nomen, hac intentione, ut nunquam reverti velit ad opus ſolitum, quòd non diſcedat ab eo ſtatim diabolus, & nunquam ampliùs revertitur, niſi reſumpſerit voluntatem peccandi mortaliter.

Deſcribit fusè hoc ipſum *Amedeus hom. 8. de laud. B.V.* Dici non poteſt, quoties hi aſperrimis ſcopulis naufragaturi offenderent, illi in ſyrtes peſsimas non reverſuri inciderent, hos ſcyllæa vorago hiatu horribili mergeret, illos ſirenarum cantus in exitium dulce retinerent: niſi Stella maris perpetua Virgo Maria, ope validiſsimâ obſtitiſſet, ſuosque fracto jam gubernaculo, & rate conquaſſatâ, omni humano conſilio deſtitutos, cæleſti ducatu ad portum æternæ pacis applicandos eveheret. Experta eſt id ipſum Monialis, de qua *S. Petrus Cæleſtinus opuſc.6. cap.12.* Hæc ſeducta à quopiam fugam è monaſterio meditabatur, ad idque clavim portæ monaſterij furata, uſura eâ noctu, dum ergo nocte prima vadit verſus portam, pro conſuetudine ibi imaginem locatam Divæ Virginis tranſiens ſalutat: laborat deindè tota nocte circa portam, ſed nullatenùs aperire poteſt: idem ſecundâ nocte evenit eodem modo ſalutata Virgine ad imaginem: tandem tertiâ nocte eodem modo factâ ſalutatione ejusdem, portam aperire laborat, & ecce advertit manum quandam obtegentem foramen ſeræ, quá clavis erat inſerenda: & dum ampliùs reſpicit, ipſam Divam Virginem advertit: & ab ea talia audit. Quid facis ô filia? nunquid tu vis manum meam clavi tuâ perforare? nonnè paulo ante me ſalutans corpus tuum & animam meæ cuſtodiæ commiſiſti? & ecce nunc ad ſcelus vis pergere? eſtnè ullus pulchrior, vel ditior, vel ſapientior, ſponſo tuo Filio meo? compuncta Monialis retractavit ſcelus. Hæc eſt altera *Rebecca* teſte *Bernardo ſerm. de B. Virg.* quæ *Gen.17.* Jacobum præmonet, & nè in inſidias Eſau incidat, præcavet. Cum *Eccleſia hîc Græca Men. 4. Jan. ode 3.* ſuſpiremus. Multi me adverſarij ſublimes impugnant; deficit in dolore vita mea in profundum peccatorum; ſalva me Domina, neque deſpicias me: nam te velut inſuperabilem acquiſivi tutelam. Et *ode 4.* Ad te dies noctesque ô præ omnibus inculpatã

culpatam clamabo, & hac ratione salvabor, murum etiam voluptatum transcendam, atque patrocinio tuo à dæmonum insultibus liber evadam. *Richard. à S. Laur. lib. 12. de laud. Virg.* Obumbrat præcipuè Maria super capita bellatorum, qui contra vitia pugnant, ut dicere valeant, qui sic pugnant: Obumbrâsti Maria super caput meum in die belli. *Idem ibid.* In Maria velut in horto condenso, & umbroso invenitur umbra propitiationis: ad hoc enim obumbravit eam virtus Altissimi in Filij Conceptione, & ut ipsa precibus suis, meritis, & exemplis, obumbraret peccatoribus contra ostium cujuslibet pravæ concupiscentiæ.

S. German. Patriarcha in encom. Deiparæ. O Domina mea sola mihi es ex Deo solatium, sola æstûs in me existentis Divinus ros, cordis mei exarescentis guttæ Divinitùs fluentes, tenebricosæ animæ meæ splendidissima lampas, itineris mei directio, debilitatis meæ potentia, nuditatis meæ vestimentum, mendicitatis meæ divitiæ, insanabilium meorum vulnerum medicina. *S. Fulbertus Episc. serm. de Nativit. B. V.* Quid est fratres in hoc loco serpentis caput conterere? nisi principalem diaboli suggestionem, id est concupiscentiam resistendo superare? si ergo quæratur quænam mulier ejusmodi victoriam operata sit? profectò non reperitur in linea generationis humanæ, donec perveniamus ad illam, de qua agimus, Sancta Sanctorum. Facite ergò quod monet *Innoc.* III. *serm. 2. de Assumpt.* explicans cantic. 6. *Terribilis ut castrorum acies ordinata.* Quicunque ergo sentit impugnationem ab hostibus, vel à mundo, vel à carne, vel à dæmone, respiciat castrorum aciem ordinatam, deprecetur Mariam; ut ipsa per Filium immittat auxilium de Sancto, & de Sion tueatur. Nam ut *Bonav. Spec. B V. cap. 7.* Ipsa non solùm in plenitudine Sanctorum detinetur, sed etiam in plenitudine Sanctos detinet, nè eorum plenitudo minuatur, detinet nimirum virtutes nè fugiant, detinet merita nè pereant, detinet dæmones nè noceant; detinet Filium nè peccatores percutiat. Hortatur proindè *Laur. Justin. serm. de Nativit. Virg.* Deum veneremur in Matre, Matremque honoremus in Filio: quatenùs Filium Genitrice interpellante pro nobis; vincamus mundum, diabolum superemus, renitamur tentationibus, adipiscamur coronam, atque in Regnum introëamus æternum.

Et *S. Bernard. hom. 2. super missus* sic quemlibet nostrûm alloquitur. Nè avertas oculos à fulgore hujus sideris, si non vis obrui procellis, si insurgant venti tentationum, si incurras scopulos tribulationum, respice stellam, voca Mariam, si jactaris superbiæ undis, si detractionis, si æmulationis, respice stellam, voca Mariam, si iracundia, aut avaritia, aut carnis illecebra naviculam concusserit mentis, respice Mariam, Mariam invoca, non recedat de ore, de corde, & ut im-

petres

petres orationis suffragium, non deseras conversationis exemplum, ipsam sequens non devias, ipsam rogans non desperas, ipsam cogitans non erras, ipsâ tenente non corruis, ipsâ protegente non metuis, ipsâ Duce non fatigaris, ipsâ propitiâ pervenis, & sic in temetipso experiris, quàm meritò dictum sit: Et nomen Virginis Maria. Legimus victoriam *Danielis* de gula *cap. 6.* cùm captivus Regios cibos sperneret: animo ni fallor hoc faciebat, quia orabat versus urbem Jerosolymitanam, at hæc urbs teste *Ruperto 7. de Div. off. 25.* erat imago Deiparæ. Imminebat Jacobo Esau *Gen. 32.* Ille modestè fert minas, non convitijs saltem, & verbis iram ostentat. Unde tanta mansuetudo? viderat *Scalam* in itinere, quæ juxta *Bernard. serm. de Nativit. B. V.* Figura fuit Virginea, indè tanta viro inter pericula animi firmitas. Pasiones animæ nostræ sunt quædam belluæ feroces; sed ubi in *Arcam Noe* quæ est Dei Mater inducuntur, omnes in quiete convivunt. *Eccles. 24.* Cinamomo Deus Virginem comparat, fortè quia præservat à corruptione, hinc avium in Arabia quæ cinamomo vescuntur carnes incorruptibiles esse dicuntur. Mare quoddam inquietum affectus nostri, sed Virgo pulchra ut luna, ipsum etiam mare cœlum versus elevat: imò ubi diluvium aquarum & pericula desæviêrant, arca in montibus Armeniæ quievit. Veniet ad montes sanctos qui manet in Arca, id est sub tutela Virginis, esto totus orbis perirет fluctibus, & ita ad montes veniet, ut ipse nec advertat se venisse, quia velut in navi sine suo labore.

Idiota cap. 5. Ipsum nomen Maria super omnia nomina Sanctorum ungit agonistas, & jugum diaboli extrudit. *S. Brigitta in serm. Angelico cap. 20.* Super omnes malignos spiritus Virginem sic Deus potentem effecit, ut quotiescunque illi aliquem hominem Mariæ auxilium ex charitate implorantem impugnaverint, ad ipsius Virginis nutum illicò pavidi procul effugiant, volentes potiùs pænas suas & miserias multiplicari, quàm Mariæ potentiam taliter super se dominari. *S. German. orat. de zona.* Tu ô Virgo nequissimi hostis invasiones solâ tui nominis invocatione repellens, tutos nos, atque incolumes conservas. *Bernardin. tom. 3. serm. 1. art. 3. cap. 2.* Nec inconvenienter situs stellæ maris cum sit in Aquilone, convenit Mariæ, quoniam per Aquilonem persecutio vel tribulatio designari solet, propter ventorum & procellarum vehementiam; ideo locus Mariæ in Aquilone est, ut per eam austeritas persecutionis inflictæ hominibus temperetur. Solet etiam per Aquilonem peccatum significari, undè Hierem. 1. *Ab Aquilone pandetur omne malum.* Ideò consequenter locus Aquilonis ei appropriatur, eo quòd ipsa media inter peccatores, & Filium statuatur, ut ex illa parte iram ejus mitiget.

6. Bea-

6. Beatam dicunt in necessitatibus positi. Quia est illorum Procuratrix.

Josephi Confessoris in Menæa Græca relata hæc confessio 20. Jun. Per tuæ Virgo benignitatis exuperantiam, res nostras ita moderaris, ut propriè tuas. Item *S. Damasc. ibid. 15. Augusti.* Deiparam suâ pro nobis intercessione pervigilem, & in patrocinijs nostris Spem plane immotam, neque somnus mortis ab illa vigilantia, neque sepulchrum ab illa stabilitate dimovit. Et *Bernard. serm. 1. de Assumpt.* Advocatam præmisit peregrinatio nostra, quæ tanquam Judicis Mater, & Mater misericordiæ simpliciter & efficaciter salutis nostræ negotia pertractavit. *Rich. à S. Laur. lib. 6.* Maria est mulier Chananea (videte quàm opportunè importunè efflagitanti mulieri confert?) Quæ clamat ad Deum pro filia, id est pro peccatrice anima, cujus etiam personam in se misericorditer transformat dicens: Miserere mei Fili David; & cui misericorditer respondet Filius: O mulier magna est fides tua.

Breviter, sed optimè *August. serm. 3. de Nativit. Virg.* Virgo hæc sicut apud Deum est potior, ita omnibus Sanctis est sollicitior. Non immeritò itaque eam *S. Ephrem orat. ad Deip.* vocavit Polyommaton, hoc est multis oculis videntem, veluti custodem quendam Argum. *S. Epiph. de laud Virg.* eam dixit Polyophtalmon, id est multoculam. Siquidem ut *idem serm. de Assumpt.* omnia observat, & intuetur, & inspectio ejus ad omnes se extendit. *Bonavent. in Spec.* Ruth interpretatur videns, & festinans, & signat B. Virginem, quæ verè videns in contemplatione, & bene festinans fuit in actione, videns enim nostram miseriam, est & festinans ad impendendam suam misericordiam.

Sed & *Ecclesia Romana in festo omnium SS.* canit. Placare Christe servulis, quibus Patris clementiam, tuæ ad tribunal dexteræ, Patrona Virgo postulat. Cùm Christus Matri dixisset apud *S. Brigittam lib. 1. cap. 50.* Pete quodcunq; vis, & dabitur tibi. Respondit Mater. Misericordiam, & auxilium peto miseris. Virgo enim nostra illa est Sanamitis *4. Reg.* Quæ de Elisæo ita sollicita est, ut & minimas res curet, & lectulum, & sellam, & mensam, & candelabrum. &c. *Ita Richard. à S. Laur. lib. 5.*

7. Beatam dicunt ægri, quia est omnium morborum Medica.

S. Antonin. 1. *p. tit.* 8. *cap.* 3. Sicut Rex dum mittit ad prælium milites suos (quia ut sapiens cognoscit quòd multi ibi vulnerentur) mittit etiam medicum ad curandum, ita Deus sapientissimus, præsciens nos habituros continuum certamen cum dæmonibus, sæpè ab ijs peccatorum vulneribus damnificari, concepit in mente sua, & disposuit mundo mittere medicum, scilicet Virginem Beatissimam. Quod *Alb. M. super missus cap.* 141. sic probat. Nullus morbus fuit ita incurabilis, quin Virgo sciret & posset eum curare, ergo habuit in summo scientiam medicinæ. Item scivit curare solo verbo, ergò scivit medicinam in summo, item ipsa scivit curare corpus & animam, ergò ipsa scivit perfectè medicinam. Item ipsa scivit sanare ad immortalitatem, ergò in summo habuit medicinæ cognitionem. *S. Antonin.* 4. *p. tit.* 15. *cap.* 19. *parag.* 2. Nullus morbus quantumcunq; incurabilis est, quem non valeat Maria curare, ut cæcitas & mors. Undè illi canitur: Cæcos tu illumina, mortuos suscita, da mæstis lætitiam.

Pro hac ipsa re argumentatur *S. Basilius Seleucus orat. de Annunc.* Si Christus servis suis tantam gratiam contulit, ut solo tactu, imò verò solâ corporis umbrâ, ægris præsidium afferre possent, qualem vim adversùs omne morborum genus Virgini Matri collatam fuisse putandum est. *Amedæus Lausonens: hom:* 8. *de laud. Virg.* Non solùm animarum saluti, verùm etiam humanorum corporum sanitati, atque necessitati piâ diligentiâ B. Virgo providet, & medetur. *Idea Atlantis Mariani Author pag.* 55. breviter ejus medicinæ extensionem comprehendit de imaginibus ejus loquens, misericordia ejus redundat in Episcopos, & Pontifices, in Canonicos, Religiosos, Eremitas, & Imperatores, Principes & Nobiles, in architectos, rusticos, & pastores, in ethnicos, judæos, hæreticos, in fæminas Principes, Virgines, & uxores afflictas, in infantes, tribulatos, captivos, energumenos, desperatos, blasphemos, ignorantes peccata, pænitentes, peccatores, in eligentes statum vitæ, in milites fame afflictos, præliantes, obsessos in urbe, in mari, in speluncis, in podagricos, cæcos, claudos, mutos, surdos, paralyticos, in animas purgatorij, in tempestate, ruinis montium, domorum, in incendio, in naufragio, eluvione, in aquæ penuria, pro felici & veloci reditu, rebus amissis. Jure potest comparari fluvio Jordanis, in quo Naaman abluit lepram. 4. *Reg.* 5. *Richard. à S. Laur. lib.* 9. Maria Fluvius Jordanis, in quo ad præceptum Elisæi restituitur caro Naaman leprosi, sicut caro parvuli pueri.

Et

Et *Damasc. serm. de dormit.* loquentem sic Virginem habet. Ego evasi Officina medicinæ ægrotantibus, ego Fons perennis curationum. *Petrus Blesen. serm.1. in Advent.Dom.* Probatica piscina B. Virginem significavit. Et *Richard. lib.9.* Maria est Probatica Piscina, in quam Angelus secundum tempus descendebat, & movebatur aqua, & sanabatur unus. Tempore enim Incarnationis descendit magni consilij Angelus in Mariam, & mota est aqua, quando ad novam salutationem turbata est Maria, & sanatus est unus, id est quotquot crediderunt in Deum trinum, & unum. Christus carnis suæ tactu sanabat ægros, hanc carnem à Virgine accepit. *Guerricus Abbas serm. 1. de Annunc.* Quotquot tangebant eum sanabantur à languoribus suis, nam virtus de illo exibat, & sanabat omnes. Beatus igitur venter qui te ô Domine JEsu portavit, felix castitas uteri Virginalis, quæ huic operi materiam ministravit.

Aliud paradigma *Andr. Mediolanen.* Virginis habet cùm ait: Tu Columna cui ad sanandum populum serpens est impositus in eremo. Aliud *Richard. à S.Laur. lib. 1. cap. 2.* Maria illud Oleum misericordiæ est, quod verus Samaritanus, id est Christus, infudit vulneribus sauciati generis humani. *Basilius Seleuc. orat. de Verbo Incarnato.* Si Christus tantam gratiam servis suis contulit, ut solo contactu, imò verò solâ corporis umbrâ ægris præsidium afferre possent, nam (ut *Actorum exponit liber*) infirmi in plateis ejecti, umbrâ tamen Petri contacti, liberati à morbis evadebant, non deerant quoque, qui linteo quo Apost. Paulus corporis sudorem exterserat accepto, infestos dæmones profligarent. Qualem vim adversus omne morborum genus Virgini Matri collatam fuisse putandum est, an non multò majorem, quàm cæteris Christi imperio subjectis? Res clara est. Nominatim de periculo parientium, *Paulus Crosius epist. ad Heliod.* Coram Deo novi, & in veritate comperi, quòd nulla mulier in partu periclitatur, supra quam devotè Mariæ gratia imploratur, & dies Conceptionis ejus celebratur. Depascebatur Ægyptum multitudo locustarum *Exod.* 10. sed omnes mersit Moyses in mari Maria est Mare teste *Bonavent. in spec: B. Virginis*, in illo merguntur nostra mala. 2. *Reg.*23. Banaias miles Davidis leonem occidit, sed in *Cisterna*, per quam Richard. intelligit nostram Virginem.

Hæc est Vitis sub qua quisq; securiùs habitat, quàm Israel, & Juda.3.*Reg.*4. Asservatur Romæ cum omni cultu imago B. Virginis, hauriebat Romam & exhauriebat contagio, & malum omnẽ artem vicerat, cum S. Greg. Magnus, gnarus quantus hæc Virgo thesaurus esset sanitatum, imaginem per urbem deportat, approbârunt & Angeli cantu ab omnibus audito, accinentes *Regina coeli lætare Alleluja &c.* cui S. Pontifex adjecit versiculum: *Ora pro nobis Deum Alleluja*, & in

ipso cacumine Adrianæ molis à S. Pontifice conspectus, qui reposito in vaginam gladio pestiferæ lui finem faceret Angelus. In cujus rei memoriam castellum accepit nomen ab Angelo, & suprà imposita Angeli effigies.

Baronius anno 534. *ex Evagrio* refert, eo tempore tam ferocem pestem fuisse, ut nec 50. annorum morâ conquiesceret, ex urbe ipsa Constantinopoli ab initio quidem pauca, deindè in singulos dies 5, sæpe etiam 10. millia funerum efferebantur, remedio fuit Virgo, statuitur festum Hypopantes seu Purificationis, quod remedium ex revelatione, ut ait *Martinus Polonus* anno 529. cuidam viro pio facta innotuerat, (festum hoc jam erat in cultu in occidente) & confestim pestis extincta. Pestis, aut pesti simile fuit venenum volatile basilisci, qui Romæ tempore Leonis 4. anno 843. ebulliêrat; deportata imago B. Virginis, appellata Majoris, & confestim bestia tot mortium ferax emortua; quod adnotat *Baron*: die Virginis B. Assumptæ contigisse. Efficaciam hymni illius *Conimbricenses S. Claræ Moniales* expertæ, quem etiam Divinitùs edoctæ, postquàm seipsas à peste tutatæ, omnibus communem fecerunt: *Stella cæli extirpavit &c.* Sæpe urbs Roma peste afflicta, ad imaginem Virginis confugit, ita S. Greg. illam circumtulit, & cessavit ira Dei. Calixtus 3. simili necessitate & fructu eam circumgessit. Adrian. 6. simili occasione, & eventu.

Cùm Atrebatum peste ardentissimâ flagraret anno 1105. quâ cælestis ira ignes impuros urebat, nec ullus remedio locus erat, nam aura ipsa inflammabat, apparuit D. Virgo duobus inimicis, ac utrumque eodem modo allocuta, eorum alter in Brabantia, alter in Tarnesio morabatur. Historiam refert *Maraccius in Antistit. Marian. pag.* 350. Surge inquit & Atrebatum proficiscere, magnam ibi præ templi foribus ægrorum comperies turbam, semianimes, ac ferè flagranti tabe consumptos, inde Lambertum loci Episcopum adibis, monebisque, ut sabbati proximi nocte, vigil excubet, ægros juxta templum decumbentes visitando: sub primum galli cantum conspicietur in simili quam gero veste mulier à choro templi delabi cum cereo in manibus, quem vobis tradet, de quo ceræ modicum instillabitis in vasa aquæ plena, quam ægris deindè quibuscunque potandam præbebitis, eâdemque inflammatas pestilentiales partes irrigabitis, quotquot autem hoc salutari remedio viva credentes fide uti voluerint, invadent incolumes, quotquot autem despexerint, morte corripientur; sed cùm neuter dictorum visioni obediret, utrique rursus comparuit Virgo, ac monuit, ut exequerentur jussa, sed Episcopus metuens illusionem, neutri credidit: tandem seriò affirmantibus, ac iras quas habuerant, deponentibus, assensus, ac omnia uti dixerant deinde expertus.

eus. Benè itaque à *Geometra hymno* 4. Virgo appellatur Medicina ægritudinum nostrarum. Tanquam receptam Medicam reliquit *Richard. à S. Laur. lib.* 1. *cap.* 2. Tristatur aliquis, continuò ad nomen Mariæ recedit nubilum, serenum redit. Et rationem dat *lib.* 1. *cap.* 2. Nomen Mariæ duritiem apostematis, quod designat superbiam, emollit, & sedat tumorem cordis. Felix itaque qui hoc nomen Mariæ in corde, & ore frequenter habet: quidquid ibi superbiæ indurat, de tanti vocabuli virtute emollietur.

Concludat *S. German. dicendo orat. de Præsent. B. V.* Medicina insanabilium vulnerum nostrorum, S. Virgo est. S. Theod. Siceotes Anachoreta factus Episcopus Anastasiopolitanus, cùm à quibusdam porrectum in potu venenum nescius accepisset, triduoque velut mortuus jacuisset, apparuit illi SSma Virgo, & sceleris authores aperuit, & tres illi porrexit pilulas medicas dicendo: Comede, & nihil mali residebit in venis quod te magnopere turbare queat. Apud *Maracc. Antist. Marian. fol.* 525.

8. Beatam dicunt pauperes. Quia est illorum Ditatio.

Non solùm æterna nostra curæ sibi fecit Virgo S. sed etiam temporalia. Pateat id ex hist. quam *Augustinus Mannus in hist. rerum memor. in Ecclesia Dei cap.* 79. recenset. In Hispaniæ Regno Cantabria, est imago B. Virginis Anaglyptica, præter gemmas quibus eam copiosè exornavit pietas clientum, erant crepidæ argenteæ. Vir erat quidam probus, sed egenus, Virgini certè devotissimus, dum hic suas necessitates, filias indotatas jam nubiles, familiam esurientem, se ipsum in lacera veste Virgini in oratione sistit, projicit illi Virgo crepidam, annuens ut acciperet; accepit, sed dum argentum in pecuniam apud aurifabrum mutat; sacra crepida agnoscitur, miser rapitur, damnatur ad restim. Hic verò ingemiscere beneficio, & dum jam ad fatalem deducitur trabem, orat, impetratque ut Virgini sisteretur, ob cujus beneficium damnabatur. Orat palàm, quæ ultima hora, & calamitas monebant, populus aderat frequens: & ecce pientissima Virgo alteram crepidam jacit ante pedes miseri, & simili nutu monet, ut recipiat munus, cohorruit spectaculo populus, & innocentem absolvit.

Aliud refert *Gregor. Turonen. lib. de gloria M. M.* Hierosolymis in Monasterio tantus erat rerum defectus, ut agitaretur de solutione, idque urgebant ipsi maximè, qui patiebantur. Detinet Abbas fixa spe in B. Matrem, orationemque no-

cturnam indicit, & ecce manè ita horrea tritico repleta, ut vix ostium granarij aperiri posset. Redierat per longum tempus similis calamitas, rursùs Abbas ad Divam & ad preces reduxit monachos, dum manè Abbas celebraturus sacrum altare accedit, vim auri ingentem in eo reperit, quod nemo inferre poterat, ostio oppessulato, & custodiâ certâ. De Theodoro Archimandrita in ejus vita simile quid refert *Gregorius Presbyter.* Ad extremam inopiam cœnobium devenerat, insuper ramorum feriæ imminebant, in quam diem multitudo hospitum confluere solebat: jubet plenus fiduciæ Theodorus reliquias farinæ in altari D. Virginis deponi: & ecce postridiè triginta naves Cypriæ onustæ frumento ad monasterium appulerunt. Visitabat S. Petrus Thomas Carmelita quoddam Ordinis sui monasterium, uti est apud *Maraccium in Antistit. Marianis fol.* 446; sed illud egestate fuit oppressum, sed dum orat S. Virginem, ab illa audivit: Nè timeas Petre, omnia necessaria tibi adjicientur. Posterâ die venit Angelus in specie mercatoris, qui tantum auri attulit, quantum ad sublevandas necessitates monasterij suffecit, atque auro dato disparuit. Itaq; facit huc titulus, quē dat illi *Divus Bonav. in litanijs.* Mamilla est orphanorum, & Consolatio afflictorum. Vel quod monet *Richard. à S. Laur. lib. 2. de laud. Virg. part.* 1. Serviendum Mariæ, quia pastum subministrat famelicis, & potum sitientibus, undè de illa dici potest, sicut de Filio *psalm.* 54. Jacta cogitatum tuum in Dominam, & ipsa te enutriet, ipsa enim esurientes implet bonis, & dat escam esurientibus. Et quod *idem lib.* 1. *cap.* 2. Dignitatem & efficaciam Nominis Mariæ videtur Salomon innuere dicens: *Melius nomen bonum, quàm divitiæ multæ* Prov. 22. Mariæ siquidem nomen longè melius, quàm divitiæ corporales, quia melius angustiam relevat paupertatis.

Testimonia fulciat *historia.* Obsederat Hali Arabs Madritum ingentibus copijs, urbs fame pressa, nè deditionem faceret, cui proxima erat, ad templum, & Virginis auxilium confugit; interim puer quidam perfodit aliquantùm murum Ecclesiæ, & ecce triticum tantâ copiâ fluxit, ut non solùm ad multorum dierum alimoniam toti populo sufficeret, verùm etiam ut in hostes possent plenis saccis effundere in signum suæ abundantiæ, quo hostis perculsus, statim recessit. Hoc desumptum *ex actis ejusdem Ecclesiæ & picturis.* Undè Mardochæus tam subitò (*Esther* 2.) ad fastigium tam sublime evasit? ad *Januam,* inquit scriptura Regis morabatur. Nostra Sacra Virgo teste Ecclesia est Regis alti Janua. Ultima tribus erat Benjamin, tamen dum terra dividitur *Josue* 18. prima sorte exit. An quia scilicet matrem habuit *Rachelem,* quæ *Richardo lib.* 4. adumbrat Deiparam? *Oleo* Deus utebatur ad designandos Reges. Oleum est *Ambrosio cap.* 3. *institut. Virg.*

Virgo

Virgo Sacra. Famulabatur Moysi Josue, hic successit Domino in principatu. Dat causam Scriptura Exod.33. *Minister ejus Josue, Filius Nun, puer, non recedebat de Tabernaculo. Richardo, & alijs* Tabernaculum designabat Deiparam. Sic Salomoni Regnum 3. *Reg.1. Bersabea* impetrat, Jacob conspectâ *Aurorâ Geneseos* 32. nomen sublime Israelis accipit, quæ omnia figuræ Virginis, pauperes erigentis.

9. Beatam dicunt ejus cultores, quia velociter exaudit.

Asservatur Messanæ in Sicilia imago D. Virginis à S. Luca depicta, appellatur de Litera, eò quòd in eodem sacello literæ B. Virginis quas ad Messanenses dedit, sint repositæ. Huic *S. Lucas* græcè inscripsit IGORGO EPICOOS Velox Auscultatrix. Audacter, sed verè *Anselm. de Excellent. Virg. cap.6.* Velocior est nonnunquam salus memorato nomine Mariæ, quàm invocato nomine JEsu unici Filij: & id quidem non ideo, quòd ipsa major, & potentior eo sit: nec enim ipse magnus & potens est per eam, sed illa per ipsum; sed quia Filius ejus Dominus est, & Judex discernens merita singulorum; dum igitur ipse à quovis suo nomine invocatus non statim exaudit, profectò id justè facit: invocato autem nomine Mariæ, etsi merita in vocatis non merentur ut exaudiatur, merita tamen Matris merentur ut exaudiatur, imò ipsa occurrit. (*B. Amedæus hom. 8. de laud. Virg.*) Motu celerrimo Seraphim alas excedens Virgo nunc in fonte vitæ fruitur amore Deitatis, nunc terras signis & virtutibus illustrans, ubique suis ut Mater jucundissima, & mirificentissima occurrit.

Richard. à S. Laur. lib. 5. Maria ad subveniendum promptior omnibus Sanctis, miseris subveniendo, ut dicere de ipsis miseris videatur cum Filio illud Isaiæ 65. *Antequam clament ad me exaudiam eos.* Et quidem occurrit cum celeritate. *Richard. à S. Novar. elect. lib. 4. n. 696.* Meritò misericordia Virginis cursui hinnulorum comparatur, cùm per mundum currat, velociùs occurrat, quàm invocetur, & causas miserorum anticipet. Et est universalis (*Idiota in prologo.*) tanta ejus benignitas, quòd nulli formidandum est ad eam accedere, tantaque misericordia, quòd ab ea nemo repellitur. *Bonav. in spec.* Gratia Mariæ colligit malos, impinguat bonos, liberat universos. *S. Bernardus, vel Author serm. in salve Regina.* Agnoscit Virgo certè, & diligentes diligit, & propè est in veritate invocantibus se, præsertim his quos sibi videt conformes in castitate, & humilitate. Viderat *Genes.* 28. Jacob *Scalam*, per quam Angeli sine cessatione ascendebant & descendebant. Hæc Scala est, inquit *Bonav. in laud. Virg.* per quam ut ascen-

dunt nostræ orationes ad Deum, ita statim beneficia descendunt: idque etiam Iacob dormiente, & non cogitante se gratias percepturum. *S. Method. Martyr. audiatur orat. de Purif.* Sæpe quos Iustitia Filij potest damnare, Mater misericordiæ liberat, invocatus namque ille, dum ad justitiæ trutinam merita rogantium expendit, vel postulationibus non indulget, vel tardior, & lentior procedere consuevit: Deipara verò cùm Regnum acceperit, quod totum in mansuetudine positum est, non tam frequenter expendit, quid mereantur qui rogant, quàm quid suam deceat benignitatem, quare velox & festina est in audiendis afflictis.

Similibus hoc ipsum explicat *Gerson. tract. 4. super Magnificat.* Magnificata est hodie Virgo Beata, ut Regina cœli, imò & mundi jure vocetur, habens præeminentiam, & virtutem influxivam super omnes. Principatum habet dimidij Regni Dei, si sic dici potest, sub typo Esther, & Assveri: Regnum quippe Dei consistit in potestate, & misericordia. *Semel est locutus Deus, duo hæc audivi, quia potestas Dei est, & tua Domine misericordia.* Potestate Domino remanente, cessit quodammodò misericordiæ pars Matri Christi, Sponsæque regnanti: quemadmodum enim homines non nisi parcè & minutatim distribuunt illa, quæ per agones, & laborem consecuti sunt, ita hominum Salvator suo nomine invocatus, in dispertiendis gratijs, & cautior, & cunctatior invenitur: contrà verò illi liberales, ac profusi in ijs communicandis, quæ absque sudore & periculo compararunt: sic B. Virgo Maria Redemptionis pretium, quod atque perceptis in ligno vulneribus accepit, faciliùs suo nomine communicat, ac dispensat.

10. Beatam rei dicunt; quia in judicio Dei succurrit.

Id sibi ab illa *Ecclesia Græca in Menæis 1. Martij* promittit, cùm orat. Extremum judicium cogitans contremisco, admissorum à me scelerum memor, & infortunatus quomodò ego Judici respondebo, ut actiones meas excusem? verùm oculos ad tuam imaginem flectens, accipio planè solatium, ô Domina ærumnarum mearum. Id orat *Damascenus ibid. 9. Martij.* Propter ultimi judicij recordationem timore perfundor: & ad horribile quod imminet examen contremisco: ancipitem quoque sententiam horreo, & supplicij magnitudinem pertimesco, tormentum scilicet ignis, inferorum tenebras, dentiumque stridorem, & conscientiæ vermem semper insomnem, heu mihi! quid faciam? quando positi fuerint throni, librique conscientiarum aperti, ac denique actiones hominum reprehendentur? tunc scilicet auxilio mihi assiste ô Domina, meique patroci-

nium, quàm ferventissimum suscipe: in te enim spem omnem repositam habeo, quanquā tuus sim inutilis servus. Narrat *Discipulus in prompt. miracul. Virg. num.* 50. de quodam Religioso vitæ malæ, qui unicum hoc habuit boni, quòd centies quotidie Virginem salutare fuerit solitus. Hic in morbum incidit, & in eo per visum ad Judicem deductus: ubi in bilancem à dæmonibus relata hujus scelera, B. Virgo etiam attulit Salutationes sibi ab eo dictas, sed deficiebant adhuc pondere cum tot peccatis appensæ: jam ruebat causâ miser: conversa Virgo ad Filium, oravit guttam sanguinis sui adjiceret, quod & fecit: sic miser redditus saluti: vixit deinde, sed in meliùs mutatis moribus.

Suppar est huic quod narrat de Benedicta Florentina muliere *B. Alanus de rupe in psalm. p.* 5. *cap.* 60. & jurat esse verum. Hæc ætatem publicè libidini consecraverat. Tandem compuncta concione S. Dominici, ad eum venit, ut confiteretur: interrogavit Sanctus utrum vellet in eum reponi statum, qui esset expediens pro ejus salute. Annuit. Tum occupata à dæmonibus, post annum rursus confessa eidem Sancto, & liberata ab insessoribus spiritibus, redijt illa ad scelera: advolat Dominicus, increpat, exprobrat, & sic eam deducit in templum, & confiteri persuadet. Tum interrogavit utrum se vellet committere misericordiæ B. Virginis? voluit illa: & statim à spiritibus malignis infesta, duravitq; hoc malum, solo eo tempore libero relicto, quo rosarium jussu Sancti orabat. Rapta tandem in extasi ad tribunal Dei: allatum grande scelerum illius volumen compar domunculæ cuipiam, coacta primum ejus folium legere, cœpit infernales querimonias emittere, corruere &c. Cui Judex: Surge, surge, fac quod dixi, & lege in tuo libro coram omnibus quæ fecisti, legere cœpit, sed non potuit præ confusione. Petebat misericordiam, sed Judex negabat, voluebatur, ejulabat. Miserti qui assistebant Judici pro ea exorabant, sed nihil impetrabant. Tum unus eam monuit, ut ad Matrem Dei recurreret, fecit. Misertus Iudex orante Matre locum dedit pœnitentiæ, (vidit interim S. Dominicus hoc totum quod raptu agebatur) & deindè instructa à Virgine, quomodò vivendum esset, obedivit, & sanctè vitam peregit. Nimirum Virgo est Rubus Moysis *Exod.* 3. ut *Greg. His. in vita Moysis* asserit: Alibi Deus noster est ignis consumens, sed quandò est in *Rubo*, nè metue vel nudis pedibus accedere. Idem Moyses alio tempore in periculo ad Virginē accurrit, figuratam *num.* 16. Insurrexerat populus in Moysem, & Aaron, & jam ambo in discrimine, quo se receperunt ut evaderent? confugerunt ad *Tabernaculum*, quod erat *teste Richardo à S. Laur. lib.* 10. Imago Virginis, & postquam se receperunt in illud descendit *Nubes*, quam *Ambros. exhort.* ad

viduas, Virginem Sacram intelligit. Homo velut putamen ovi abjectitium vacuum subindè sistitur: sed si rore impleatur, id est Sacrâ Virgine, ut loquitur *S. German. Constantinop. in encom.* sursum à Sole justitiæ abripietur, hoc enim de ovo rore impleto soli exposito experti asserunt. Illud certè Virgo de se dicere potest Oseæ 14. *Ego Ros, & Israel germinabit.* Arbor notat Sacram Virginem, quæ nobis fructum vitæ protulit, confugêre sub illam primi Parentes, & Deo in illorum crimen inquirente, mitiori pro merito pænâ multati. Prodit Sol justitiæ ad judicium, sed ejus fervorem temperat, dum illo *Apoc.* 12. Sacra V. amicitur. Contraxerat debitum Israel apud Deum propter furtum Achan *Josue* 7. abjicit se Josue deprecabundus coram *Arca* Domini; gnarus scilicet coram arca debita aboleri. Quæ juxta *S. Bernard. serm. de B. Virgine* sanctam Deiparam designabat.

II. Beatam dicunt Virginem Religiosi; quia curam illorum specialem gerit.

Exemplis id atque Historijs confirmabimus. Ab *Ordine Carmelitano* utpotè antiquissimo, placet exordiri. Tempore Honorij IV. cùm de illius ageretur confirmando instituto, ajunt Virginem noctu apparuisse, quæ illum monuerit; ut illos homines benignè complecteretur & institutum approbaret.

Tempore Urbani II. cùm *Religio Carthusianorum* adhuc nova à multis impugnaretur, ac præcipuè in Diœcesi Gratianopolitana, ubi exorta fuit, multùm pateretur, constitit inter eos subitò vir quidam, Petrum Apostolum crediderunt, qui etiam mox suo perfunctus officio disparuit. Hic eis Dei nomine pollicitus, Virginem S. illos conservaturam eisq; futuram Advocatam, si preces in honorem ipsius quotidiè persolverent.

Robertus Cisterciensium Fundator à Virgine multùm amatus: nam adhuc prægnanti ejus Matri Virgo S. apparuit cum aureo annulo, eamque allocuta: Engardis, id nomen mulieri fuit, Filium quem geris hoc mihi annulo desponsari volo. *Bernardus* auxit promovitque Religionem, quàm carus ille Virgini, superfluum est dicere.

Servitarum Ordo ipso suo nomine servitium Virginis profitetur. Origo verò hujus Religiosi Status ita habuit. Sodalitas Virgini fuit sacra, hæc die Assumptæ cùm laudes persolveret admonita cœlesti voce, ut sæculum relinqueret, atque tota ad cultum Dei atque Virginis se conferret, nomine Servorum retento. Post septennium verò eadem Virgo singulis eorum apparuit per quietem cum magno

Angelo-

Angelorum comitatu, unaque manu vestem nigram atque Regulam S. Augustini prætulit, jubens eos deinceps illâ veste & lege uti.

Cùm S. *Dominicus* Romæ Ordinem suum meditaretur atque in Principis Apostolorum templo eo fine orando noctem consumeret, vidit CHristum D. irato vultu tres lanceas proferentem, quas in mundum excuteret, hujus pedes Virgo S. accepit orans pro mundo: sed & huic responsum est: Non posse Christum salvâ suâ justitiâ amplius tolerare mundi peccata: præcipuè avaritiam, superbiam, luxuriam. Virgo S. subintulit. Habere se duos fidos ac probos, qui essent navaturi sedulò operam ad mundi conversionem, & producti sunt *Franciscus ac Dominicus*, nondum noverat de facie Franciscum Dominicus, quem die sequenti obvium habens, statim ex visu agnovit, atque complexus est.

Idem favor Virgineus apparuit erga *Ordinem Olivetanum*: Nam cum ejus primi Fratres novitatis alicujus, quòd scilicet novum Ordinem moliti fuissent, ad Pontificem delati essent, atque ab eo Avenionem acciti, & benignè ad Guidum Aretinum Episcopum remissi, apparuit Virgo Episcopo, virosque illi recommendavit, habitum ut eis candidum, ac Regulam S. Benedicti præscriberet, seriò monuit.

Ordinis Hieronymiani initia cùm non admodùm se propagarent, constituerant Fratres illi ad alium transire Ordinem; sed Virgo S. illis occurrit, monuitque ut in cœpto persisterent instituto, quod mox amplificatum essent conspecturi, adjecitq; se illum totum Ordinem in suum recipere famulatum.

De favoribus S. Virginis erga *Ordinem Societatis JEsu* cùm scripserit copiosè Nicolaus Lancicius vir pereruditus ac pius, potiùs ad illum remittendum censuimus Lectorem, quàm ejus scripta transumere. Certè Martino Guttieres ex eadem Societate conspecta est S. Virgo totam illam Religionem suo pallio cooperire. Patriarchæ illius Religionis Ignatio constat sæpè Virginem adstitisse; cùm formaret sui Ordinis institutum, eique scribenda suggessisse. Multos etiam insignes devotione ad hunc cætum, & inter alios illam gemmulam Virtutis B. Stanislaum Kostka confluxisse.

CAPUT VIII.

Beatam dicunt Virginem Christi D. Progenitores.

1. Beatam dicit Virginem Abraham. Quia illum in fide præcellit.

INter eos qui è Veteribus Beatam dixerunt nostram Virginem, Principem locum tenet Abraham. *Exultavit Abraham ut videret diem hunc vidit & gavisus est*: quo scilicet S. Virgo illi protulit Redemptorem. *Method: Orat: hypop:* Cum Maria etenim non desinens lætitia venit. Abraham propter obedientiam suam præcipuè Beatus; quia jussu Dei Filium immolare non recusavit, in eoque naturam vicit. Describit Factum *Chrysost: hom: 3. in 2. ad Cor:* Natura humi prostrata erat cum armis suis, cum universo exercitu, atque ille stabat porrectâ manu non coronam tenente sed ensem quâvis coronâ splendidiorem & Angelorum populus applaudebat & è cœlis victorem pronunciabat. Virgo autem longè cariorem Filium offerebat & longè morte horribiliori & affectu maximo, ut descripsimus dum ostenderemus quomodo Redemptioni nostræ cooperata.

Quærit S. Ambrosius lib. 3. de Virgin. Cur Deus in offerendo Isaaco fuit contentus voluntate Patris *Gen. 22.* In immolanda Filia Jephtes factum ipsum *Judic: 11.* admisit? & respondet. Misericordia largior, ubi fides promptior. Non flevit factũ Patris Isaac, pro qua devotionis exultatione substituta est ovis, Iephtea verò Virgo dum in serum differt misericordiã, amovet. At quanta Virginis nostræ fides? quam itaque Dei misericordiam devincit? quos filios salvos fecit? Abraham ingressurus Ægyptum oravit Saram. *Dic obsecro quod soror mea sis ut bene mihi sit propterea, & vivat anima mea ob gratiam tui.* Quæ verba *S. Bonavent.* expendens orat Virginem. O Sara nostra dic obsecro quòd nostra sis soror, ut propter talem sororem Ægyptij id est dœmones nos revereantur, Angeli sancti nobis conjungantur, ut Pater, Filius & Spiritus S. nostri misereantur. Sed vide homo, inquit

Raban in ult. Mat. Vera fraternitas fratrẽ veneratur devotũ, corripit diſſolutũ, præſenti obſequitur, abſentem non rodit, ſano applaudit, infirmum non deſerit. Non legimus Saram in lite Iudiciana adſtitiſſe Abrahamo, adſtat nobis Virgo, ubi legimus Pſal.44. *Adſtitit Regina à dextris tuis. Adducentur Virgines poſt eam.* Chaldæus Paraphraſtes. *Stabit Liber legis à latere dexteræ tuæ, & exarabitur in exemplari ſplendor tuus velut in auro obryzo.* Liber hic Virgo eſt ut docet *S.Epiph. de laud. Virg.* Ex hoc libro prodeunt virtutum exemplaria. Ius dirimens lites vocavit *Geometra* noſtram Virginem. *Guerricus Abbas ſerm. 1. de Aſſumpt.* Nequaquam crediderim majoris eſſe felicitatis & gloriæ in ſinu Abrahæ quàm in ſinu Mariæ degere.

2. Beatam dicit Virginem Iſaac cum Rebecca. Quia Virgo peperit.

Regnum Iſraelis fundaturus Deus *tres* elegit *mulieres ſteriles*, quarum unam *Abrahamo* Gen. 18. aliam *Iſaaco* Gen. 25. tertiam *Jacobo* Gen. 30. dedit. Iſaac 40. annis Virgo, 20. maritus, & tamen non niſi ſexagenarius factus per Rachelem Pater. Hanc autem Providentiam ait *Chryſoſt. hom. 49. in Genes.* adeptum eſt genus illud quia Chriſtus D. Unigenitus Dei Filius indè ſecundum carnem naſci debebat, cujus in hunc mundum regius fuit introitus. De hac ſterilitate Rebeccæ *Rupertus in 25. Gen:* Quia Donum Dei erat, & non ex hominibus, ut in ſemine Abrahæ omnes gentes benedicerentur, decebat ſic ad dandum extendi Dei manum, ut ad cognoſcendum non dormitaret ingratitudo hominis. Sterilitatem orando vicit Iſaac Gen. 25. *Deprecatus eſt Iſaac Dominum pro uxore ſua, eo quod eſſet ſterilis, qui exaudivit eum & dedit conceptum Rebeccæ.* Voluit Divina bonitas naſci Mariam, ſed voluit veluti arcam 3.*Reg.6.* eſſe inter duos Cherubim, quorũ uterq; aureus & ſterilis eſſet, unus maris alter fœminæ imagine arcæ aſsiſtentes, ſcilicet ex aureis Ioachim & Anna prodire, ſed ſterilibus. Oravit Ioachim ut Deus ſterilitatem Annæ auferret ut ſcribit *Hieron. lib. de ortu Virg.* Iſaac in duobus filijs duos populos, & in duobus populis duo regna accepit. Ioachim in una Filia omnes populos & regna omnia.

3. Beatam dicit Virginem Jacob, quia illo ampliorem accepit benedictionem.

Deſcribit Sacra hiſtoria *Gen. 15.* modum quo Iacob emit benedictionem

à Fratre suo Esau, & quo usus dolo, ut eam à Patre consequeretur, item, quòd Pater dolo intellecto non retractaverit. De quo *S. Aug. lib. 16. Civit. cap. 37.* Quis non hic potius maledictionẽ expectaret irati Patris, si hæc non supernâ inspiratione, sed terreno more gererentur? Benedictio in hunc modum fuit, *Genes. 27. Ecce odor filij mei sicut odor agri pleni cui benedixit Dominus.* In quæ verba *Ambr. lib. 2. de Jacob.* Erat, inquit Iacob perfectus in omni flore virtutum, & sacræ benedictionis, atq; cœlestis beatitudinis redolebat gratiam. In hac sua benedictione Beatam dixit Virginem. Modum audite. Tria in hac benedictione. Quòd sit ager odoratus, quòd plenus, quòd benedictus à Domino. Agrum odoratum Virginem S. appellat *Richard. à S. Laur.* Odoratus verò fuit, quia fuit non solum *bonus*; sed optimus *odor Christi*. Cant. 4. *Odor unguentorum ejus super omnia aromata.* Ipsa de se dicit Eccles. 24. *Balsamum non mixtum odor meus.* De agro Iacobeo sic habet *Ambr. lib. 2. de Jacob c. 1.* In hoc agro est & reperitur illa uva quæ expressa fudit sanguinem, & mundum diluit. In hoc agro est ficus illa, sub qua Sancti requiescunt Spiritualis gratiæ suavitate recreati. In hoc agro est oliva illa fructifera dominicæ fluens pacis unguento. Et concludit. Dulcis & suavis est odor agri; quia est odor naturæ. In S. Virgine non jam natura sed gratia spirabat. Luc. 1. *Gratiâ plena.* Agrum plenum intelliges Virginem, ex illa Dei querela Hierem. 15. *Non fœneravi, nec fœneravit mihi quisquam.* LXX. legunt. *Non profui, nec profuit mihi quisquam.* In quæ verba *S. Hieron.* Nullus enim voluit tantum accipere, quantum ego tribuere desideravi, idcircò vix mihi quidquam videor profecisse. At verò Virgo tantum accepit quantum DEus tribuere desideravit, quantum dare potuit. Non potuit majus dare quàm Matris Dei dignitatem: itaq; Virgo est ager ille qui uvam tulit, quæ expressa sanguinem fudit, & mundum diluit. De illa dicit Deus Ps. 49. *Pulchritudo agri mecum est.* Nunquam cum Deo hic ager non fuit. Gen. 81. *Tetigit Deus femur Jacobi, & nervus ejus emarcuit.* Tetigit Deus femur Adæ in Ioachimo, & nervus ejus emarcuit, ut maculam Adæ per generationem non contraheret.

Pergit Iacobi Pater in benedictione Gen: 27. *Det tibi Deus de rore cæli, & de pinguedine terræ.* *Procopius in 27. Gen.* Rorem non intelligendum vulgarem sed cœlestem: terræ pinguedinis nomine significari ea dona, quæ corpus de terra sumptum concernunt. In quibus S. Virginis benedictionem explicuit, quæ tam animæ, quam corporis donis abundè ditata. Iacob ultimum quem genuerat filium, scilicet *Benjaminum* appellavit *Filium dexteræ* Gen. 39. Verùm hoc parùm dexter fuit Matri Racheli, quo accipiente vitam, ipsa profudit vitam. De Virgine nostra loquitur *Græca Ecclesia in Menæis ore Gregorij 24. Martij ode 8.* dum illam sic

alloqui-

alloquitur. Ille qui à dextris Patris nunquam digressus substantiã omnem transcendit, in te sibi diversorium delecturus adventat, ut te à dextris suis constituat, tanquam Reginam dignitate sibi propinquam, utque te velut dexteram suam omnibus lapsis ad resurgendum extendat.

Promittit Deus Iacobo Oseæ 14. *Ego ei ero quasi ros, Israel germinabit quasi lilium, & erumpet radix ejus, ut libani ibunt rami ejus, & erit quasi oliva gloria ejus, & odor ejus ut libani.* Factus Iacobo ut ros, quando cæli rorârunt, & ut ros descendit in terras, ut docet *Lyra & Rupert.* Hæc autem fuit maxima Virginis benedictio, ut esset Roris istius Mater. De Iacobo dicitur Gen. 25. *Jacob erat Vir simplex.* De Virgine Cant. *Una est columba mea.* Iacob ibid: juxta Chald: *Jacob erat vir perfectus.* De Virgine ibid: *Una est perfecta mea.* Simplicitas â *Clim: gr:* 24. definitur. Habitus animæ varietate carens, totiusque perversæ intentionis ignarus. Virgo sine macula. S. *Ambr. lib.* 2. Virgo sine dolo sincerum servavit affectum ad omnes. *Gen.* 30. Iacob habitavit in tabernaculis peccatorum. Habuit oves alias albas, alias nigras, alias varias. Habet Virgo innocentes, peccatores, & varios ob venialia mixta cum nitore gratiæ, de omnibus tamen solicita. Iacob de sua circa oves diligentia loquitur Gen. 31. *Die noctuq; æstu urebar & gelu, fugiebatq; somnus ab oculis meis.* Ex quo infert S. *Damasc: epist:* 41. Si ergo sic vigilat & laborat qui pascit oves Laban, quanto labori quantisque vigilijs debet intendere, qui pascit oves Dei? *Bonavent. in Psalt. min.* Non accipit palpebra tua pro nobis somnum. Iacob injuriam *Gen.* 30. non semel ab avunculo suo passus, propositis varij coloris virgis, varij coloris reddidit oves. *Ambr. lib.* 2. *de Jacob cap.* 46. Symbolo variegatarum virgarum, exempla indicantur variorum Sanctorum, quæ dum calentibus animis intuemur, ad consimilem bonorum fæturam operum conformamur. Quot virtutum proponit Virgo exempla?

4 Beatam dicunt Virginem Judas, & Thamar, & Phares. Quia sine periculo Filium peperit.

Nurus Iudæ Patriarchæ Thamar in tribus habet laudem, in fulgore justitiæ, habilitate patrocinandi, & principatu maternitatis; utpote quæ uno partu *Gen.* 28. duas gentes edidit. Hæc Thamar genuit Phares. Hæc *Gen.* 38. cùm post Her & Onan suos vitâ functos maritos, Filios Patriarchæ Iudæ, tertio item ejus Filio Sella dicto fuisset desponsata, nondum tamen nupta, uterum ferre inventa, atque ob id à Iuda ad incendium condemnata, hic signa quædam ad socrum misit,

quibus

quibus ille visis se reum, non illam agnovit. *Ambros. lib. 3. in Luc.* Si veris intendas animum, non hæc mulier tam famosa, quàm justa. Justa quoniam bis vidua & de domo Juda alienata, non tamen ullam edidit ægri animi vocem, imò socerum, quasi Patrem reverita, neque ab illo onus sustentandi vitam, ut potuit, exegit: imò virum tertium donec maturesceret expectavit sine murmure, neque dum ille maturuit, eum repetijt, nec tamen â data semel Sellæ fide recessit, etsi Sella fidem falleret. Justior Virgo, quia cæteris Justis altior, alij vel ex peccatoribus facti justi, vel jam in utero sanctificati, at Virgo â culpa præservata. Thamar sonat palmam: sed palmam dat Virgini Thamar, quæ feliciorem nacta prolem, & sanctior fuit. Dat etiam palmam Virgini Jeremias, dat Joan. Baptista. Exposita fuit morti Thamar, sed ab ea præservata. Et Virgo nostra â prima præservata morte. Patrocinata est sibi Thamar. Patrocinatur nobis Virgo. *Bern. in sign. Magn.* Eget Advocato gemino genus nostrum, uno ad Deum Patrem, altero ad Dei Filium, opus est nobis Mediatore ad Mediatorem istum, nec alter nobis utilior quàm Maria.

Thamar celebratur â partu. Seniores Bethleem novo Sponso Booz fausta omnia cum Ruth comprecantes, orant. *Fiat domus tua, sicut domus Phares quem Thamar peperit Judæ.* Thamar accepit pro dono antenuptiali baculum, & annulum, peperit Phares, qui suæ domûs labentis fuit baculus. *Ambr. lib. 3. in Luc.* Jacob dante sibi baculum Regiæ potestatis Thamare, â Dan usque Bersabee, â flumine usque ad mare ambulando, non passibus, sed possessionibus profecit. Nos in Baculo Virginis transimus Judicium, hoc enim sonat Jordanis *Hieronymo teste in Hebr. nom.* Thamar gemellos uno partu fudit *Gen. 38.* Zaram coccino signatum, & Phares absque filo natum, in quibus duæ Gentes significabantur, una divitum, altera pauperum. *Ruperto in Genes.* Zara significat gentem Judæorum circumcisionis coccino signatam: Phares alias gentes non circumcisas. Utrasque gentes Virgo nostra complectitur. *Hieron. in c. 47. Ezech.* Possessio Israelis incipit à Thamar, & pergit ad aquas contradictionis. Incipimus â Thamar, id est palmâ Baptismi, pergimus ad aquas contradictionis, id est ad Judicium, in quo gratiâ & advocatione nostræ Virginis protegimur.

De Juda Jacob dixit: Gen. 49. *Juda laudabunt te Fratres tui.* Moyses de eodem Deut. 33. *Audi Domine vocem Judæ, & ad populum tuum introduc eum.* Joan: Apoc: 5. *Vicit Leo de tribu Juda.* Hebr. 7. *Manifestum est quod ex Juda ortus sit Dominus noster.* Ipse Deus psalm. 59. *Juda Rex meus.* Tantus erat Judas. Sex sunt gloriæ Judæ. 1. Fama magna. Gen. 49. *Juda laudabunt te Fratres tui.* 2. Victoriæ. *Manus tua*

In cervicibus inimicorum tuorum. 3. Spolia opulenta. *Catulus Leonis Juda, ad prædam Fili mi ascendisti.* 4. Primatus inter Fratres. *Te adorabunt Filij Matris tuæ.* 5. Throni Regij stabilitas. *Non auferetur sceptrum de Juda, & Dux de femore ejus.* 6. Opulentia glebæ divitis. *Lavabit in vino stolam suam.* Judam quando Mater peperit Gen: 29. dixit. *Modo confitebor Domino, & ob hoc vocavit illum Judam.* Impleta sunt hæc omnia feliciùs in Virgine. Vita ejus cunctas illustravit Ecclesias. Nativitas ejus gaudium universo attulit mundo. *Hesich: orat: 2. de Deip:* Maria, Gloria luti nostri, quæ Adamum pudore, Evam comminatione liberavit. *Hymn: Græc:* Gloria indubitata Fidelium. Judas ostendit Fratribus Iosephum Fratrem, nam oratione ejus is motus non se poterat ultra cohibere, unde præcepit ut egrederentur cuncti foràs, & nullus interesset alienus agnitioni mutuæ. *Ecclesia verò Virgini cantat.* Fructum ventris tui nobis ostende. Et certè omnes Divinitatis monstratores superavit; quia de æterna Sapientia Salomon scripsit Sap. 7. *Speculum sine macula est Majestatis Dei, & imago bonitatis illius.* Quæ verba passim tribuuntur S. Virgini. Ut enim Filius Dei speculum est Patris, quia ejus perfectiones revelat, ita certo modo Filij sui Filij Dei splendores Virgo revelat. In Filio nulla macula. De Virgine dicitur Cant: 4. *Tota pulchra es, & macula non est in te.* Lavabat Iudas in vino stolam suam; lavat Virgo nostram in vino illo, quod Virgines germinat.

5. Beatam dicit Virginem Aminadab. Quia Virgo est major Princeps.

In nomine suo Beatam prædicat Virginem Aminadab. Virginis nomen significat Dominam, seu Principem. Nomen Aminadab Dominum seu Principem populi voluntarij, spontanei: nam non solum caput tribûs Iudæ fuit, sed etiam aliarum tribuum, sive quòd fuisset in sua tribu nominatissimus, sive quòd suis factis præcelluit. Virginem *Jacobus & Marcus in Liturg:* vocant Dominam Sanctissimam. *Chrysost: in Liturg:* Dominam incontaminatam, super omnes benedictam & gloriosam. *Ansel: alloq: coel: 26.* Dominam magnam, Dominam bonam, Dominam mundi. *Bern: in Salve:* Dominam rerum. Domini est providere servis ad salutem. *Ioan: Geom: hymn: 3.* Est Virgo mundi visibilis Salus. *Ephrem serm: in laud: B.V.* Omnium Christianorum ad eam recurrentium est Virgo Salus. Ab illa adhuc in utero Ioannes accepit salutem. Et quia non tam per naturam, quàm per gratiam est Domina, nobiliora verò sint gratiæ, quàm naturæ opera,

nobiliori modo est Domina, & nobiliùs providet. Aminadab populi spontanei seu liberi Dominus, populi ab Ægyptia servitute liberi, miraculis clari. *Arist. 1. Polit. 4.* Potestas imperandi servis, nihil habet magni & præclari. Virgo ipsi DEo imperat. *Et erat subditus eis.* Luc. 2. Promeruit sibi Animadab, ut esset Princeps maris rubri, & hoc tali facinore ut tradit *Lyra in Cant. 6. Dion: Carthus: ibid: Corn: in 4. Ezech:* Cùm Moyses rubrum mare aperuisset, cunctantibus cæteris, & montes aqueos hinc inde stantes metuentibus, ille primus post Moysen suas quadrigas impulit. Hinc dicit Sponsa Cant: 6. *Anima mea conturbavit me propter quadrigas Aminadab:* cùm scilicet factum istud audax considero. Prima Virgo & principali modo rubrum mare transijt in quo spirituales Ægyptij sunt demersi. *Dion: Carthus: in 4. Cant: docet.* Quantò quis ad majorem beatitudinem est electus, tantò videtur ampliùs â Christo redemptus, & Christus pro eo passus: Virgo autem ad amplissimam beatitudinem electa, itaque juxta hunc Doctorem, ampliùs redempta: quia nimirum, ut piè credimus ab originali culpa præservata. *A Georg. Veneto in sua harmon: tom: 3. c. 2.* dicitur Primiceria Redemptionis. *Guillelm: Paris in 24. Eccl. v. 21.* dum illud expendit. *Ego quasi vitis fructificavi suavitatem odoris* ita discurrit. Vitis dum floret hanc virtutem habet, quòd solo odore suo aut expellit, aut extinguit bufones & serpentes. Ita & hæc Virgo SS. in sua intemerata Conceptione tantam redolevit per animum charismatum abundantiam & sanctimoniam, quòd in ea penitus fuit extinctum venenum serpentis antiqui, quod in cæteros homines quodammodò transfudit.

Rabbi Salomon apud Genebrar: illa Cant: 7. explicans. *Venter tuus sicut acervus tritici, vallatus liliis*, inducit Ecclesiam sic Sponsum suum alloquentem, Guttam sanguinis instar sinapis vidi, nec momordit eam serpens, neque scorpio pupugit illam. Quam eam? cujus uteri thalamum mundissimum Deus ingressus est, & lilijs vallatum invenio. Quadrigas Aminadab, quatuor virutibus, quibus est subvecta Virgo imitatur, ut dixit *Geom: hymn: 1.* Prima est Patris omnipotentia, quia ut dixit *Alb. M. in Luc. 11.* fuit forma ad quam æterni Patris imago figuratur. Altera, Filij sapientia. *S. Anton: de Padua serm: Dom: 3. Quadr:* Ipsa est de palmitibus Iesu, primus & principalis Palmes, præ cæteris citiùs, & altiùs in Dei amore fuit radicata, & veræ Viti, id est Filio suo, inseparabiliter se innexuit. Tertia, Charitas Spiritûs S. Quarta, Potestas dominandi.

6. Beatam

6. Beatam dicit Virginem Nahasson. Quia Virgo in antiquum serpentem habet imperium.

Num. 2. *Ad Orientem figet tentoria Judas per turmas exercitûs sui, eritque Princeps filiorum ejus Nahasson Filius Aminadab.* Idem Num. 7. *Primo die ante alios obtulit munera in dedicationem altaris. Nahasson idem est quod serpens. Hier. in nomin. Hebr.* An quia fortè serpentem vicit. Serpens est hostis noster, & quidem qualem describit *Hilarius lib.* 30. *c.* 34. Non frangunt illum marsorum cantus, & consopita viperarum sibila, contumax illa atque insolens antiqui serpentis inobedientia, cantus Sanctorum non audit. Istum serpentem Virgo contrivit, ut prædictum in Paradiso. De quo *S. Cypr.* Non dixit Deus inimicitias pono, sed ponam, nè ad Evam pertinere videretur, sed ponam, id est, suscitabo mulierem, quæ repudiatâ facilitate credendi, te non audiat. *S. Jren: adv: hæres: lib:* 5. *c.* 19. Ut quemadmodum adstrictum est morte genus humanum per inobedientiam Virginis, ita solutum est per obedientiam alterius Virginis, & quia summè obediens fuit, in serpentes accepit imperium. Isai 27. *In illa die visitabit Dominus in gladio suo duro, & grandi & forti, super Leviathan serpentem vectem, & super Leviathan serpentem tortuosum, & occidet cætum. LXX. legunt*, draconem, qui est in mari. Draco fuit tortuosus, qui in primo Adami peccato, totum orbem spiris ingentibus involuit, vectis erat, in quantum SS. Patres in limbo tenuit, hunc in gladio vicit.

Lyran: In Filio suo explicat. Sed cur Nahasson principatum in donis tenet, cùm quartus esse deberet? Nam ex tribu Iuda est: Priores autem illo Ruben, Simeon, Levi. Respondet Abul: & Lyra. Ut prophetia Iacob de tribu Iuda impleretur, quem ille leunculum, leænam, & leonem nominârat: & altari nomen suum indidit. Isai. 29. *Væ Ariel, Ariel civitas quam expugnavit David.* Ariel ut explicat *Euseb: Cæsar: in Cat: Græc: ad c.* 43. *Ezech:* idem est, ac leo Dei, quoniam ibi altare fuit Dei, & devorabat omnes, quæ in ipso offerebantur animalium victimas. *Hieron: in cap:* 43. *Ezech:* Ariel nomen refertur ad altare, in quo vel illuminatio Dei est, vel leo & fortitudo ejus, dicente Iacob ad Iudam: Catulus leonis Iuda, ad prædam Fili mi ascendisti. Hinc primus ad altare venit, qui nomen suum altari indidit. Stabat altare Domini vacuum præcipuâ & principali victimâ, ab ipso mundi initio, donec tandem Virgo S. Filia Nahassonis illam imponeret. Hoc est quod dixit *S. Germ: de Præsentat:* Virgo est donum Dei maximè novum, Donarium salutare omnis lætitiæ. *Idem serm: de Nativit:* Propterea Deus invitat *Ezech.* 39. *Concurrite undiq; ad victimam meam, quam ego immolo, victimam grandem:* Christum in Cruce.

7. Beatam dicit Virginem Salmon & Rahab. Quia Virgo non eguit pœnitentiâ.

Jerichuntis Filia, Patriâ Chananæa, Proselyta Israel fuit Rahab una inter Matres Virginis procreatrices, hæc Principi de tribu Juda Uxor accessit, quæ si quas in bulliente ætate contraxit sordes, in matura claritatem exhibuit vitæ. *Theodoret: in Iosue.* Rahab multitudine bonorum operum vulnera peccatorum contexit. In fide ita excelluit, ita ut ab Apostolo in exemplum fidei proponatur *Heb.* 11. Per fidem non perijt Rahab cum infidelibus. A spe laudat *Ambr: lib:* 5. *de fide c.* 5. Meretrix illa quæ in excidio civitatis remedia desperabat salutis, quia fide vicerat, signa fidei atque vexilla Dominicæ Passionis attollit, coccum ita in fenestra ligavit, ut species cruoris mystici, quæ foret mundum redemptura vernaret. Hospitalitas nota est. De illa *Idem lib.* 3. *epist.* 25. Rahab hospitalitatis munere invenit salutem. Puritatem disce ex *Procopio in* 2. *Iosue.* Semel nupta Rahab immaculatum fidei conjugalis servavit thorum, margaritum olim in luto defossum. Opera bona, ac charitatem S. Iacob 2. sic testatur. *Similiter & Rahab meretrix nonnè ex operibus justificata est, suscipiens nuntios, & aliâ viâ ejiciens?* Hæc non solùm sibi, sed & his qui ad se confugerant salutem obtinuit.

S. Chrysost. hom. 5. *de poenit.* Rahab Chananæa dum hospites exploratores domo cum pace suscipit, se morti cum Jerichuntinis civibus proscriptam, excepit. Quod considerando dictus Pater exclamat. Respice novam clementiam, qui in lege dicit: Non mæchaberis, &, si mæchaberis regnum Dei non possidebis, verbum transmutās de clemētia, clamat per Iesum Nave. Rahab meretrix vivat. Quod magis explicat *Ioseph lib.* 1. *antiq. c.* 1. Rahab cum suis, hoc est domesticis & familiaribus exploratores eripuerunt; quocirca illam Josue rebus maximis honoravit, ac omnes vitâ donavit. Quid putatis vitta est coccinea, vitta salutifera Rahab? Cant. 4. *Sicut vitta coccinea labia tua.* LXX. Sicut funiculus coccineus labia Virginis sunt, hæc conservant eos pro quibus panduntur. *Dionys. Alexandrin. contra Samosatenum* vocat Virginem Filiam vitæ. Una, inquiens, & sola Virgo Filia vitæ, genuit Verbum vivens, & per se subsistens, hoc Verbum est vita nostra. Sed & verbum Virginis est nostra vita, cum dixit. *Fiat mihi secundum verbum tuum.* Rahab, ut exponit *Orig. in* 2. *Iosue* sonat latitudinem, nullus certè misericordiarum Virginis dimetiri potuit latitudinem. Labia coccinea.

Ambr.

Ambros. in Psalm. 118. Labia Sponsæ dicuntur coccinea, quia hæc tincta sunt Christi sanguine, sanguis Christi in illis loquitur. *Greg. M. in c.* 4. *Cant.* Labia Sponsæ purpurea, quia charitate colorantur, & inflammantur. E contrà Proverb. 10. *Stultus labiis cæditur. Theodotion legit.* Labijs fermentabitur. Fermentum gestat in labijs quod massam corrumpit dulcem, quod inflat, & auget, quod reddit acidum, commaculat. *Salmon* Princeps militiæ accepit in uxorem *Rahab*, ut per eam suam propaginē ad Messiam produceret, felix fine illius, atque meritò Matrem Messiæ cur prædicaret Beatam habuit. De Rahab ita *Rupert. in Cant.* Ecce Rahab meretrix dulcis eloquij tui Virgo vittā coccineam, sive funiculum coccineum in fenestra sua ligavit, signum suæ fidei, quòd nuncios Iosue sive Iesu susceperit atque salvaverit: dum Ecclesia quondam peccatrix & idololatriæ meretricio sordida, dulce eloquium tuum, quo magnificavit anima tuum Dominum, pignus suæ salutis jugiter personat, & omnem doctrinam Evangelicam, in qua ipsos Apostolos tua sine dubio labia confirmaverunt integrâ semper fide prædicat, & de omni quidem anima quæcunq; diversa sentientes ad unitatem suâ prædicatione constringit, ut id ipsum dicant omnes, & hoc in charitate & fide non ficta, verum est dicere labia ejus vitta coccinea, sed in ista gratia cæteris omnibus es incomparabilis post dilectum tuum, cui Spiritus Sanctus in Psalmo dicit. *Diffusa est gratia in labijs tuis.*

8. Beatam dicunt Virginem Booz, & Ruth, ac Noemi. Quia est Sponsa Spiritus Sancti.

Ruth quid fuerit primo nupta marito, latet omnino; postea reluxit fide quam est amplexa, reluxit charitate, quæ pauperem socrum exul & pauper secuta, reluxit populo Bethleemitico tanquam mulier virtutis *c.* 3. Reluxit senioribus *c.* 4. qui ei sortem Rachel, & Liæ ut Ierusalem ædificaret, comprecati. Reluxit Israeli, quia sicut frumenti modios *c.* 3. tulit; sic Sanctos sex illustriores progenuit, ut notat *Lyra* hoc loco. Davidem, Danielem, Asariam, Misaëlem, Ananiam, Messiam. Reluxit Ecclesiæ gentium. *Theodoret: in* 2. *cap.* Accepit Ruth plenam mercedem à Domino quando facta est progenitrix Gentium benedictionis. *Ambros. in Luc.* 3. Ruth intravit Ecclesiam, & facta est Israelitis, & meruit inter majores Dominici generis computari, propter cognitionem mentis electa non corporis. *Chrysost. in Matth.* Booz pro merito suæ fidei accepit uxorem, ut ex conjugio tali sanctificato, genus nasceretur regale. Reluxit Deo. *Idem ibid.*

Nam Booz Senior constitutus, non sibi uxorem accepit, sed DEo, priùs illam Deus accepit in Sponsam, posteriùs Booz in uxorem.

Lætatur DEus Psal. 59. Dixit Dominus in Sancto suo. *Hieron.* legit. In sanctuario suo: *Moab olla spei meæ. Lorinus in hunc Psal.* cum alijs intelligit per ollam Metropolim gentis Moabiticæ, undè Ruth creditur oriunda. Metropolis etiam Ieremiæ dicitur olla. *Ollam succensam ego video.* Quæ olla sit, & quid, DEus ipse explicat. *Ecce ego vocabo omnes cognationes Regnorum Aquilonis & venient, & ponent unusquisq; solium suum in introitu portarum Jerusalem.* Itaque Ierusalem est olla. Ezech. 11. de Ierusalem dicitur. *Hæc est lebes nos autem carnes:* quia in Metropolibus judicia, fraudes, ludi, peccata fervent, quæ maximos halitus in cœlum mittunt, & Regibus proventus ut cibos parant, & fuligine sunt plenæ, & ignem expectant, vel quia multi in pænam peccati permittuntur in corruptis urbibus habitare, ut magis sordescant. *Orig. hom. 2. in Psal.* 38. Qui non corrigitur baculo mittitur in ollam. Moab autem olla spei Deo. Quia ut *Basil. in Psal.* 59. Perfectè subjectus erit voluntati Dei, ut olla subjecta voluntati hominis. De Moab Ruth oriundum asserit *Hieron. lib. 6. in cap. 16. Isai.* ubi Isaias dicit: *Emitte Domine Agnum Dominatorem terræ de petra deserti ad montem Filiæ Sion.* Sensum facit. Emitte Christum de petra Moabitarum Metropoli vicina deserto qui ex Ruth Moabitide processurus, qui tamen propè post triginta generationes prodijt. Quantò beatior Virgo nostra, quæ Mater hujus Agni extitit? Cùm Booz quærit de Ruth à Messoribus quænam illa esset. Respondent Ruth. 2. *Hæc est Moabitis quæ venit cum Noemi, & de manè usq; nunc stat in agro & nè ad momentum quidem reversa est.* Matth. 13. *Ager mundus est, messis consummatio sæculi, Angeli Messores.* Qui fasciculi? *Aug. enchir.* 25. Non colligent Messores Angeli in messe consummati sæculi & separabunt spicas à spicis, & fasciculos à fasciculis alios, nisi bonos homines à malis.

Hoc in agro semper stetit Virgo, nunquam per culpam corruit, & quidem à primo manè. *Bernardin. Sen. tom. 4. serm.* 44. Nullum gratiæ beneficium alicui creaturæ collatum Virgini negatum est. Colligit Virgo spicas quæ ab Angelis relinquerentur, nisi viderent eas à Virgine colligendas. Ruth dicit. *Inveni gratiam.* Angelus dicit Virgini: *Invenisti gratiam apud DEum.* Ad Ruth dicitur *c. 7. v. 12. juxta Chaldæum.* Venisti ad protegendum te sub umbra Majestatis ejus. Virgini dicitur. *Virtus altissimi obumbrabit tibi.* Ruth ad Booz dicit. *Ancilla tua.* Idem dicit *Virgo* Deo. Ruth dicit. *Extende pallium tuum super famulam tuam. Lyra in 3. Ruth.* Solebant viri uxores sibi despondentes orâ pallij caput mulieris velare. Virgini dicitur. *Concipies de Spiritu sancto,* illius Sponsa eris. *Moab olla spei meæ. Virgo* olla spei nostræ.

nostræ. *Paulin. Epist.* 3. Non solùm de Iuda sed etiam de peccatorum origine Christus sumpsit carnem, & decoctâ quasi per ollam carnis nostræ cruditate, sanctificavit nobis carnem suam in æternum cibum. Idcirco *Ambr. de instit. Virg. c.* 12. *vocat Virginem*, Ollam ferventi Spiritu plenam. *Ubi vulgata legit.* Moab olla spei meæ. *Symmachus.* Olla lavacri mei. *S. Basil.* Olla lotionis meæ. *Cyrill. Alex. orat. contra Nestorium.* Per Virginem Gentes ad Sanctum lavacrum pervenerunt, per Virginem peccatores à maculis abluti. Ruth in agro Booz non soli sibi, sed & suæ Noëmi gratiam invenit. Virgo nobis omnibus gratiam genuit. Ruth collegit spicas.

Olcot. lib. de imagin. c. 7. narrat, quòd scripserit *Albumasar Arabs Astrolog. lib.* 6. *introduct. de Constellatione Virginis*, hæc verba. Est puella decora facie, Virgo honesta, & munda, in manu habens spicas, per quod describitur Virgo Mater Christi. Ruth domum panis, Bethleem paschali ingressa tempore: *Ubi enim Vulgata habet Ruth.* 1. Venit Noëmi cum Ruth Moabitide nuru sua de terra peregrinationis suæ, ac reversa est in Bethleem, quando primùm horrea metebantur. *Chaldæus legit.* Illæ ascenderunt in Bethleem, in ipsis Paschæ ascensionibus. Pascha significat transitum. Ascendit Virgo in mundum in ipso transitu quando Regnum Israelis à Iuda Leone, à Regibus ex tribu Iuda, transibat ad Agnum Christum, quando Deus faciebat transitum de invisibili ad carnem visibilem. *S. Antonin. part.* 4. *tit.* 15. *c.* 21. Tempore quod Virginem Matrem præcessit, habuit Deus in signo Leonis sedem, postquam autem placuit illi fieri hominem, habuit sedem in Agno. Quid Ruth postea fecit? spicas collegit relictas. *Bonavent. spec. c.* 5. Ruth in oculis Booz, Maria in oculis Dei hanc gratiam invenit, ut ipsius spicas, id est, animas à messoribus derelictas colligere ad vesperam posset. Qui sunt Messores nostri nisi Rectores & Doctores? O verè magna MARIÆ gratia, quàm multi ex illis ad misericordiam colliguntur, qui à Doctoribus & Rectoribus tanquam incorrigibiles relinquuntur! Illa grana, hæc animas colligit, illa in una parte, hæc in toto mundo: illa nocte cessavit à labore, hæc non dormitabit neque dormiet: illa egens, hæc nullius indigens. *Narrat Franc. Bentius in hist. Provin. lusit.* Juvenem Divinæ Matri mirè deditum, cùm in grandem incidisset culpam, omnes Sacerdotes fugisse, & desperatione actum se in flumen voluisse abjicere, cùm audit vocem & inhibetur. Vox erat. Nè te perde Iuvenis, serve meus, me sequere, reducam te ad meliora. & statim illi Virgo apparet, ac flumen dividit, illumque ad civitatem reducit, ac imperat ut Sacerdoti confiteatur; quod & cum multis lachrimis fecit.

9. Beatam

9. Beatam dicit Virginem Obed; quia est mundi Gaudium.

Obed antequam nasceretur trium erat expectatio Sanctorum, *Patris Booz*, ut maturæ arboris fructus, nam in diebus suis processerat. *Matris Ruth*, ut peregrinæ exulis geminique matrimonij solatium. *Noemi Aviæ*, veluti à mortuis resuscitatus filium ejus Mahalon. Horum Obed explevit desideria. Ita Virgo S. desiderium fuit Patris, quia per illam sterilitatis amovit notam. *Damasc. Orat. de B.V.* Quanquam autem de ortu Virginis singula certârint sæcula, non tamen illam natam, initia, aut media, sed fines vidêre & suscepêre sæculorum. Et tum poterat mundus concinere Psal. 91. *Senectus mea in misericordia uberi.* Desiderata mundo Virgo. Inde *S. Damasc. de dormit. B.V.* advertit idem sonare nomen Ioachim, quod suscitabit, seu, firmabit. Nomen autem Annæ esse gratiam, seu misericordiam. *Et subdit.* Quo indicatum est eos genituros esse Filiam per quam Deus misericordiam suscitaret, & gratiam confirmaret. Natus Obed non uni fuit exultatio Ruth 4. *Dedit Dominus Ruth ut conciperet & pareret filium, dixeruntq; mulieres ad Noëmi. Benedictus Dominus qui non est passus ut deficeret Successor familiæ tuæ.* Et rursus. *Vicinæ autem mulieres congratulantes ei dixerunt. Natus est filius Noëmi.*

De B. V. canit *Geometra hymno 4. de B. V.* Utrumque: superum & inferum, sive terrestrem mundum, in cunis Virgo replet gaudijs. Vel ut *Ecclesia.* Profusis gaudijs terrarum mundus exultat. E contra verò desperant hostes sicuti adventu arcæ in castra Philistei desperabant 1. Reg. 4. dicentes: *Væ nobis, non enim tanta fuit exultatio heri, & nudius tertius, væ nobis.* Ruth mulier fuit virtutis Ruth. 3. *Scit omnis populus qui habitat intra portas urbis meæ, mulierem te esse virtutis.* Fides Ruth ex eo patet. Quia ut *Lyra in c. 4. Ruth* docet: Certum est Ruth fuisse diviti marito copulatam, Elimelech enim Pater Mahalon Princeps inter cives suos censebatur, non dubitavit tamen illa omnibus relictis ad populum Dei transire, pauperi ac desolatæ servire, in campo spicas colligere. Talis Obedi Mater. Majores Virginis Parentes. *Hieron. serm. de B. V.* Vita Ioachim & Annæ simplex & recta apud Deum & homines irreprehensibilis erat, & pia. Ex virtute videtur natus Obed, quia ex Patre sexagenario, ut docet *Lyra.* Ex virtute Virgo. *Beda hom. in Vigil. Bapt.* Annæ partus non est ablatus, sed per sterilitatem dilatus, donec transiret tempus carnis, & cupiditatis, castissimusque uterus Virgini concipiendæ pararetur. *Damasc. orat. de Virg. Nativ.* Ecce immaculati, Immaculatam Virginem carne & spiritu, & Spem mundi generant.

Accinue-

Accinuerunt ipsi Ruth Matronæ Bethleemiticæ 4. Ruth. *Benedictus Dominus quod habeas qui consoletur animam tuam, & enutriat senectutem.* Quid verò S. Virgo? Noëmi rogat mulieres Bethlehem: *Nolite me vocare pulchra, sed Mara, hoc est, Amare, quia me amaritudine replevit Omnipotens, egressa est manus Domini contra me.* At Virgo sub cruce nonnè amaroris Mare? sed de hoc aliàs egimus copiosè. Noëmi parvulum Obed Ruth 4. *posuit in sinu suo, & nutricis ac gerulæ fungebatur officio.* Nec aliter Virgo suos clientes, suscipit manibus, excipit sinu, æterna charitate nutrit.

10. Beatam dicit Virginem Jesse. Quia est Entis Neptis.

Multùm eminet inter Patriarchas Isai, seu Jesse & Haus Abulensi. Nomen Jesse *Hieronymo lib.* 11. *in Isai.* 40. idem quod ens sive existens, & in beatum dicit conceptum Virginis. Isai. 40. *Omnes gentes sic sunt coram eo, quasi non sint, & quasi nihilum & inane reputatæ sunt ei.* Quæ verba *S. Hieron.* de superbia & Idololatris intelligit. Esther verò peccatorem cap. 14. vocat non ens, cùm ait. *Nè tradas sceptrum tuum his qui non sunt.* At Virgo S. Entis Neptis, nullo itaque modo peccatrix. Isai. 11. *Egredietur Virga de radice Jesse, & Flos de radice ejus ascendet, & requiescet super eum Spiritus Domini. Hieron. lib.* 4. *in Isai.* 11. per Virgam Jesseam S. Virginem, per Florem Messiam vult intelligi. Felix hâc Virgâ & Flore Jesse! Isai. ibid. *In die illa radix Jesse qui stat in signum populorum, ipsum gentes deprecabuntur.* LXX. legunt. Exsurget regere gentes, in eum gentes sperabunt. De radice Jesse ait Propheta Isai. 11. *Erit sepulchrum ejus gloriosum.* LXX. Erit requies ejus honor.

11. Beatam dicit Virginem Rex David. Quia ab originali culpa libera.

Et factis & verbis Beatam suam Filiam Mariam David ab antiquo prædicavit, & quidem adhuc ipse Juvenis Conceptum ejus maculæ expertem futurum in hunc modum depinxit. Prodierat gygas quidam 1. *Reg.* 17. cum singulis Israelitarum certaturus, hunc David lapillo è funda jacto in capite percussum ad terram dejecit. Gygantis speciem dæmon non semel assumit, sed præcipuè cùm teste *S. Athanas. in vita S. Anton. M.* Antonio se videndum præbuit, qui evolantes in cœlum animas detrudebat in imam terram. Vicit illum David, quia ut ait *S. August. in Genes. hom.* 46. Puero aliquid Divinitatis inerat. Vicit dæmonem

 Virgo

Virgo,& in capite percussit; in originali scilicet peccato vires ejus frangens,quia Virgini Coloss.2. ille inerat, qui est *Plenitudo Divinitatis*, inerat scilicet per designationem,quia Matrem sibi futuram præfinivit. Si de quopiam de Virgine S. idem David dixit Psal.45. *Adjuvabit eam Deus mane diluculo, Deus in medio ejus non commovebitur.* Ait Sacra Historia 1.Reg. 17. *Prævaluit David adversus Philistæum in funda & lapide, cumq; gladium non haberet in manu David, cucurrit & stetit super Philistæum, & tulit gladium ejus, & eduxit eum de vagina sua, & interfecit eum præciditq; caput ejus.* Lapis quem jecit Virgo erat Daniel. 2. *Lapis de monte sine manibus excissus;* Lapis inquam Petra Christus. *Deus in medio ejus.* Ut grande malum Apostolus memorat Ephesijs 2. *Eratis illo in tempore sine Deo.* Virgo semper erat cum Deo, proinde nunquam cum peccato. Prov. 8. *Nondum erant abyssi, ante omnes colles cum eo eram cuncta componens.* Eccles.47. Manus Domini erat cum David, & abstulit opprobrium ex Israel. Manus Domini erat cum Virgine Cant. 2. *Læva ejus sub capite meo, & dextera illius amplexabitur me.* Dextera, inquam, amplexabitur. Dextera Domini fecit virtutem, in dextera delectationes usque in finem. Læva sub capite meo, non supra caput originis, sed infrà. *Cassian. Collat. lib.6. c.*10. In læva scribuntur & conduntur peccata. DEus promisit Davidi Psal.88. *Ponam in sæculum sæculi semen ejus, & thronum ejus sicut dies cæli. Semel juravi in Sancto meo si David mentiar.* Thronus Davidis terrestris hoc non est consecutus, consecutus autem Thronus Davidis cælestis, nimirum S. Virgo. *Gregor. Neocæs. serm.* 1. *de Annunt.* Virgo est Thronus Regalis Sancti Sanctorum, qui omnia sub Deo sanctitate superat. Isai. 9. *Multiplicabitur ejus* Messiæ *imperium, & pacis non erit finis, super solio David, & super regnum ejus sedebit, ut confirmet illud & corroboret in judicio ac justitia, à modo usq; in sempiternum.* Jerem. *Ecce dies veniunt dicit Dominus, & suscitabo David germen justum, & regnabit Rex & sapiens erit, & faciet judicium & justitiam in terra.* Si Messias Rex in Domo David, & Mater Messiæ Regina in Domo David, & beatior Davide, quia quæ dicta de Davide, completa in ejus Filio: Regnū Messiæ habiturū pacē æternā; quantò veriùs per Virginē fit pax inter Deum, & peccatores, & quidem ita statim inter Joannem firmat pacem & Deum, ut amplius abrumpi non possit. Nam *S. Th.*3. *p.q.*27. *a.* 6. docet sanctificatis in utero eam dari gratiam, ut non peccent unquā mortaliter.

A justitia regnum Messiæ commendatur. *Ambr. lib.* 2. *in Luc.*1. expendens cur apud Elizabetham Virgo manserit tribus mensibus, dicit. Quia Joannes ungebatur, & quasi bonus athleta exercebatur. De eodem Joanne *Chrysol. serm.* 91. Antè pervenit ad cœlum quàm tangeret terram, quanta hæc justitia, hoc est sanctitas? Pulsavit cytharam coram Saule David, spiritus malus ab eo fugit

Salutavi,

Salutavit Virgo Elizabetham & Joannem eripuit de potestate mali Spiritûs.

A judicio Thronus Mesſiæ commendatur. *S. Bonav.* Dominus judex noster in judicio, Dominus Rex noster nos coronans in cœlo, cum eodem Domina nostra est in judicio, cum eodem coronat in cœlo. David 2. *Reg.* 23. charum inprimis habuit Banajam, hunc Secretarium, hunc Principem lateris, seu custodiæ Regiæ fecit. Sed quare? Respondet *Abulen.* q. 18. Quia vir fortis erat & probus. Inter alia, hoc signum fortitudinis refertur; quia 2. *Reg.* 23. Virum Ægyptium dignum spectaculo hastâ instructum & armis invasit, virgam solam habens in manu, suâque illum hastâ interfecit. Quod Davidi Banajas, hoc Deo Patri ejus Filius, de quo Psal. 44. *Virga directionis virga regni tui. Psalterium Romanum.* Virga recta est Virga Regni tui. Quæ autem sit hæc Virga *Card. Petrum Damiani serm. de Assumpt.* audi. Virga est Mater Dei, recta in sublimitate conversationis, subtilis in contemplatione Deitatis, odorifera in virtutum opinione, angusta in temporalibus, dilatata sive longa in spiritualibus, per quam retunduntur impetus dæmoniorum, fiunt signa & mirabilia. Hæc Virga conterit carnales Ægyptios, dirigit spirituales Israelitas, hæc devorat serpentes. Videns *David* quòd complacuisset Domino ut arca fœderis in domum suam transferretur, & manu pulsavit organa musica, & vocem in cantum sustulit, & totis viribus coram Domino saltavit, & ut loquitur *Dion. Carthus. in* 2. *Reg. ar.* 10. Inebriatus lætitiâ spirituali nec coram populo saltare erubuit. Quid iste fecisset si vivam Arcam Domini conspexisset? *Id: ibid.* Saltus iste ac ludus devotionis fuit. De Christo dicit *Archangelus.* Dabit illi Dominus sedem Patris ejus David. Sedes David plena clementiâ. Motus fuit justâ irâ contra Absolonem Fatricidam, nec eum persecutus exulem, neque in exilio mori permisit, imò passus est se à muliere sapiente Thecuite in Advocatam Absolonis â Joabo subornatam superari. 2. *Reg.* 14. Ista figuram Virginis gesſit Advocata.

Tribus autem in expugnando corde Davidis usa est Thecuitis argumentis. Primo, dum se tacitè matrem fingit filij in parabola & Davidi machinam Paterni amoris applicat, quem amoris similitudine exaggeravit, vocando se ignem, filium verò scintillam. *Quærit, inquit, cognatio extinguere scintillam meam.* Secundum telum accepit à morte omnium communi. *Omnes inquit morimur, & quasi aqua dilabimur, quæ non revertuntur.* Quod argumentum potens, & est hujus sensûs. Satis superq; exilij omnem mortalem manet, dum per mortem ab omnibus charis exulat, cur igitur duo exilia filius tuus sustineat? Propera Pater filium restituere, nè mors illum opprimat. Aquæ nivis semel resolutæ ubi terram subiêre amplius

non comparent, tu morte quando non putas extinctum cupies revocare, & non poteris. Tertium argumentum idque fortissimum intorquet in cor Davidis. *Deus retractat & neminem vult perire*, neque tibi inglorium erit sententiam retractare, & si Deus neminem vult perire, quomodo tu pateris filium tuum in exilio contabescere? Eadem Virgo allegat Deo. Me Matrem peccatorum constituisti, te Patrem. Quærunt multi extinguere scintillam meam & tuam. Hortatur insuper Deus Virginem ut loquatur Cant. 8. *Quæ habitas in hortis, amici auscultant fac me audire vocem tuam.* Habitat Virgo in hortis, in quibus sunt arbores contra quas clamatur. Exscindite, ut quid etiam terram occupant? Abigail secunda nondum coronati Regis David uxor, in hunc modum contra Nabalem, irâ æstuantem Davidem composuit 1. Reg. 25. *Suscipe benedictionem hanc, & aufer iniquitatem famulæ tuæ, malitia in te non inveniatur omnibus diebus vitæ tuæ: si enim surrexerit aliquando homo persequens te, & quærens animam tuam, erit anima Domini mei custodita quasi in fasciculo viventium apud Dominum Deum tuum, porrò inimicorum tuorum anima rotabitur quasi in impetu & circulo fundæ.*

Quid sit esse in fasce docebit nos Isaias c. 24. *Congregabuntur in congregatione unius fascis in lacum, & claudentur ibi in carcere.* In fasce esse est esse in quadam congregatione impiorum; at bonorum est fasciculus. Hos duos fasces Virgo proponit peccatoribus ut eos à malo abducat. Surget contra te homo persequens, id est Christus Judex. Quanquàm plurimæ in Davide virtutes emicuerint, præcipuè tamen misericordia *Psal.* 77. David in intellectibus manuum suarum pavit & deduxit eos. Habent alij solum intellectum in capite, sed non in manibus, pulchra cogitant sed non exequuntur, pro Davidis manibus testabitur Miphiboseth mensæ Regalis assessor. De Virgine loquitur *Ambr. 2. lib. de Virg.* Quando ista fastidivit humilem? quando derisit debilem? quando vitavit inopem? eos solos cœtus vivorum solita invisere, quos misericordia non erubesceret, neque præteriret verecundia. Maxima est gloria Davidis, quòd Sauli pepercerit; sed quo motus? ipse dicet 1. Reg. 26. *Propitius sit mihi Dominus nè extendam manum in Christum Domini.* Lenticula olei effusa est in Saulem, quâ unctus est, seu factus Christus. *Oleum effusum Maria nomen tuum.* Parcet illi Christus in quo conspexerit guttam istius olei.

12. Beatam dicit Virginem Bethsabee.
Quia ipsa rebelles contrivit.

Nathan Propheta in hunc modum descripsit Bethsabeen. *Pauper* (2. Reg. 12.) *nihil*

nihil habebat omninò præter ovem unam parvulam, quam emerat & nutrierat, & quæ creverat apud eum cum filijs ejus simul de pane illius comedens, & de calice illius bibens, & in sinu illius dormiens, eratq; illi sicut filia. Ubi ovem appellat Bethsabeen. Sed & Virgo ut ovis nata in stabulo. *Damasc. lib. 4. de fide 15. Ad Epiph. de laud. Deip.* vocat ovem immaculatam quæ Agnum peperit. *Damasc. Orat. 1. de Nativit. B. V.* Agnā ex qua pastor ovem induit veteris mortalitatis tunicis laceratis. Parvula est; Ecce ancilla. Unica, quia in donis singularis, Filia, quia amabilis. Nonnisi de mensa Domini comedit, non aliundè nisi de calice Domini bibit, perpetuò in sinu Dei residet, jussa templo includi, voluit includi, jussa esse conjux, obedivit, jussa fugere in Ægyptum fugit: redire, rediit, in omnes Pastoris sui voluntates expedita. 3. Reg. 1. *Adonias elevabatur dicens: Ego regnabo. fecitq; sibi currus & equites &c.* Ingressa est itaque Bethsabee ad Regem in cubiculum, quæ ait. *Domine mi tu jurâsti per Dominum Deum tuum ancillæ tuæ: Salomon filius tuus regnabit post me, & ipse sedebit in solio meo, & ecce nunc Adonias regnat.* Non unus videtur sibi certus de regno cœlesti, interim alter regnum invadit & præcludit. Accedit Virgo, Dei clementiam orat, impetrat. De hoc fuit sollicita cùm illi Luc. 1. responsum. *Ne timeas Maria invenisti gratiam apud Deum. Bernard. serm. 4. de Assumpt.* Hæc quæ totius mundi reparationem obtinuit, salutem omnium impetravit, constat enim pro universo genere humano fuisse sollicitam cui dictum est. Nè timeas Maria invenisti enim gratiam, utique quam quærebas.

13. Beatam dicit Mariam Salomon. Quia est Canticum illius.

Doctor Angelicus serm. de Assumpt: dum considerat epistolam quæ ex Eccl. 24. legitur in die Virgineæ in cœlos Assumptionis, advertit quòd sex arboribus exaltatio comparetur. *Quasi Cedrus exaltata sum in Libano, & quasi cypressus in monte Sion, quasi palma exaltata sum in Cades, & quasi plantatio rosæ in Jericho, quasi oliva speciosa in campis, & quasi platanus exaltata sum juxta aquas in in plateis.* Quarum arborum nomine vult intelligi sex ordines Beatorum, quibus S. Virgo est beatior. *Cedro* quidem Angelicam naturam designari propter sublimitatem & incorruptionem. *Cypresso* chorum Patriarchalem propter odoratam conversationem. *Palmâ* Apostolicum Collegium propter victoriam de mundi infidelitate. *Rosâ* purpuratos martyrum exercitus propter fortitudinem invictam effusumque sanguinem. *Olivæ signo* Confessorum virentem multitudinem propter misericordiæ uberta-

tem. *Platano* globum Sanctarum Virginum propter gloriam castitatis. Idque non qualicunque cedro celsior, sed cedro Libani, non qualicunque cypresso sed de monte Sion, Palma in Cades. &c. ut in omnibus sanctorum classibus Princeps sit ac Regina. Imò toti horto omnium arborum S. Virginem comparat, dum Cant.4. sic Sponsum illam inducit affatum. *Hortus conclusus soror mea sponsa, hortus couclusus fons signatus. Hebræus* legit. Paradisus conclusus, paradisus conclusus. In quem locum *Rupertus.* Horto paradisi comparatur Virgo, eò quòd in ipsa varietas donorum & meritorum per ordines cæterorum sanctorum sparsa, continebatur unita & collecta. Hortus conclusus, quia ut ait *Bruno de laud. Eccl.* II. non solùm Principi latronum, qui in Paradiso, Paradisos Dei Spirituales vastaverat, non patebat, undè nec poma nec aquam surripere potuit, sed etiam quia sanctitas ejus occlusa humilitate latebat.

Præterea *Rupert. in* 4. *Cant.* Et uterus tuus Virgo nulli viro carnali commercio accessibilis, & mens tua nulli vitio spiritualis nequitiæ fuit unquam penetrabilis. 3. *Reg.* 4. dicitur Salomon latitudinem cordis accepisse à Deo instar arenæ maris. Arena maris complectitur mare. Salomon ea fuit quæ plùs quàm unius Regio impensis, plùs quàm unius hominis ætate & scientiâ egebat, ut est templi extructio, palatiorum, pax cum omnibus stabilita. At Virginis uterus incomprehensum comprehendit. Singula membra Virginis in hunc modum prædicat Salomon, & omnem laudem ad comparationem reducit cum columba Cantic. 2. *Veni Columba mea.* Cant. 4. *Oculi tui columbarum.* Cant. 2. postquam de columba locutus, addit: *Vox tua dulcis.* De pedibus Cant. 2. *Veni columba mea.* Columba *Hebræis* gazal, â radice gazal, quod minimè alteri columbæ convenit, præter Virginem quæ rapuit cor Dei, Filium Patris. Inter alia magnifica opera memoratur Salomon fecisse palatia Heb. II. *Abraham demoratus est in terra promissionis, tanquam in aliena in casulis habitando.* Casas hic habemus non domos. David Ps. 38. *Ne sileas (Deus) quoniam advena ego sum apud te, & peregrinus sicut omnes Patres mei.* Civitas nostra sursum est, in qua sunt lapides pretiosi; at verò sapientia ædificavit sibi domum, Virgo scilicet S. erexit Palatium sibi & nobis. *Ambr. epist.* 29. Aulam regis æterni appellat Virginem. *Greg. Neoc. orat.* 3. *de Assumpt. B. V.* Domicilium æquivalens cœlo & terræ. *Damasc. orat.* 1. *de Nativ.* Palatium animatum Regis Angelorũ. *Innocent:* III. *serm. de Annunc.* Castellum. Cant. 3. *Ferculum sibi fecit Salomon cujus ascensus erat purpureus, reclinatorium aureum, mediâ charitate constravit:* sed Virgo tota charitate est vestita. Et ferculum Salomonis erat intus lignum, tota Virgo aurum. *Bernardin. serm. de Assumpt.* Mens Virginis in ardore dilectio-

nis

nis continuò tenebatur. *Anselm. de excell. Virg. cap. 5.* Pura Virginis sanctitas, & sanctissima puritas pijssimi pectoris ejus, omnem omnis creaturæ puritatem sanctitatemque transcendit.

14. Beatam dicit Virginem Josaphat; Quia cum illa Dominus.

Josaphatum duæ res maximè reddunt illustrem; altera, quia probitatem Davidis non deseruit; altera, quia Deum secum habuit. 2. Paral. 17. *Fuit Dominus cum Josaphat, quia ambulavit in viis David Patris sui primis. Josaphat* nomine suo exprimit *Dominus Judex.* Et quoniam Deum ut Judicem & Retributorem attendebat, illo ipso factus est Judex aliorum. In primis vijs David ambulavit. *Lyra.* Per hoc Scriptura indicat quòd Josaphat imitatus sit David in bonis & non in malis. Primæ hominis viæ sunt bonæ, in justitia enim originali creatus homo. Primas vias Davidis Ecclesiasticus describit cap. 47. *Invocavit Dominum omnipotentem, & dedit in dextra illius tollere hominem, fortem in bello, & exaltare cornu gentis suæ: in omni opere dedit confeßionem sancto & excelso, in verbo gloriæ: stare fecit cantores contra altare, & in sono eorum dulces fecit modos.* Josaphat non unum hominem sustulit, sed tres gentes validas 2. *Paralip.* 20. Stans in Domo Domini Josaphat longam fecit invocationem Dei patris sui David, seque inter Deum & populum accinctus fide & justitiâ, medium fecit & sequestrum. *Lyra* in hunc locum addit Josaphat orationi addidisse jejunium, & consecutum esse finem optatum. Sicut nec miles est aliquid sine armis, nec arma sine milite; sic nec oratio sine jejunio, nec jejunium sine oratione. Finis orationis fuit: quia hostes Josaphati Idumæi, Moabitæ, Ammonitæ, acti spiritu vertiginis in seipsos converterunt arma, & se contrucidârunt, ex parte Josaphat nullo stringente ferrum.

Sed nec de vijs David primis recessit Virgo, quæ de se ipsa dicit Prov. 8. *In viis justitiæ ambulo, in medio semitarum judicij.* Debellavit hostes Ecclesiæ Josaphat, & Virgo debellavit. Canitur illi. *Cunctas hæreses sola interemisti.* Pro Josaphati honore Deus certavit, & pro Virgineo certat. Scribit *Rodericus ab Hoved,* quòd legio dæmonum immissa sit à Deo in porcorum gregem, qui Urbem quandam invasit, atque infestavit, idcirco, quòd contra candorem famæ Virgineæ maledicam strinxisset linguam. Sed & Virgo suos protegit. *Annuæ societatis literæ,* 1621. *anni referunt.* Zela Christos Imperatoris Abassini frater de hostibus suis triumphavit, sed priùs coram suo exercitu prælata Virginis imagine, & hisce prolatis. Tua est,

terrarum

terrarum ac cœli Regina, quam suscepimus defendendam causa, tui quos propulsamus hostes, ac nos quidem hoc modicum nostri sanguinis tibi consecramus, tu verò rege tuorum animos consilijs, inflamma affectibus, & fac in communes hostes posse, nostra victoria si sequetur, nobis erit umbra, tibi solida gloria. His dictis arma in hostem movit, & in acie complura millia cecidit & omnes illos sustulisset, nisi tanti sanguinis fusi horrorem non ferens receptui cecinisset. De judicio Virginis ipsius verba tenemus. Prov. 8. *In medio semitarum judicij ego ambulo.* Adest judicijs & tribunalibus, ut illa dirigat ad rectitudinem. Quàm sollicita sit, quod fecit Josaphat, ut populus in lege Domini instituatur, patet ex alibi dictis. Dominus erat cum Iosaphat. Cum Virgine autem modo speciali est Dominus.

15. Beatam dicit Virginem Rex Ezechias; quia à malo culpæ non sanata, sed præservata.

Cùm ita vicinus stetisset portæ mortis Rex Ezechias *Isaiæ* 38. ut ingemisceret generationem suam velut tabernaculum convolui, telam vitæ velut à texente præscindi, ossa velut à leone conteri, denique cardines ac portas mortis sibi aperiri & stridere, accepto de longiore vitâ promisso, cecinit inter alia congeminans. *Vivens vivens ipse confitebitur tibi sicut & ego hodie.* Quod Rex iste in dimidio dierum cecinit, hoc Virgo initio. Fui culpæ originali obnoxia, tu me Deus præservâsti, sum vivens, vivens, & in anima & in corpore. Duæ causæ intervenerunt ob quas prolongata Ezechiæ vita. Primò opera antecedentia, deinde futura. De præteritis ait. *Domine, memento quomodo ambulaverim coram te in veritate.* De futuro. *Domine vim patior, responde pro me. Aug. Rupert.* Sciebat ex suis posteris nasciturum Mesiam, & decedebat sine posteritate. *Rupertus in* 1. *Nahum.* Adjicit Dominus super dies Ezechiæ quindecim annos, quia videlicet per hoc factum est illi, ut locum & nomen haberet in libro generationis Iesu Christi, & tum factus Beatus cùm ex illo processit Maria. Sanatur Ezechias per massam ficuum ulceri applicatam. *Lyran. in Isai.* 38. Massa ficuum nequaquam leniendo ulceris aut vulneris mala, sed exasperando potiùs, ac dilatando servit; at sanavit, cùm Deus applicari jussit. Oseæ 9. *Quasi prima poma ficulneæ in cacumine vidi patres eorum.* De hac ficulnea massa carnis Christi assumpta, hæc Virginis applicata debito, quod habuit ad culpam contrahendam, sanavit. *Hymn. de Ascens. Dom.* Culpat caro, purgat caro, regnat Deus Dei caro: sanat Deus Dei caro.

Cùm

Cùm Ezechias promiſſum accepiſſet vitæ 4. *Reg.* 20. ſol decem gradibus retrò ceſsit. Eccles. 48. *In diebus ejus retrò redijt ſol, & addidit Regi vitam.* Deus certè addidit, non ſol. Sol addidit Chriſtus. *Rabanus in* 4. *Reg.* 20. Siquidem Sol juſtorum Chriſtus, priùs per novem Angelorum gradus tranſiens & ad apprehendendum ſemen Abrahæ deſcendens: deinde idem Sol ſuper omnes choros Angelorum ad dexteram Patris aſcendens, addidit Ezechiæ vitam, ut qui nondum erat, deinde additâ ſibi vitâ eſſet ejusdem Solis Pater, idem Sol ut acciperet de Maria addidit illi vitam. *Aug. ſerm.* 15. Natus eſt de Patre Principium vitæ, de Matre autem finis mortis. Hic vitam Ezechiæ dedit, hic morti quâ moriebatur finem impoſuit. Invaſerat Sennacherib cum prægnanti exercitu 4. Reg. 19. Regnum Ezechiæ. Hunc Deus ita alloquitur. *Quæ deprecatus es me ſuper Sennacherib Rege Aſſyriorum, audivi.* Deinde de Sennacheribo ſic loquitur Sioni. *Sprevit te, & ſubſannavit te filia Sion, poſt tergum tuum movit caput filia Jeruſalem. Non ingredietur urbem banc nec mittet in eam ſagittam, nec occupabit eam clypeus.* Et ita factum, nam nocte una Sennacherib amiſit centum octuaginta quinque millia militum, & in fuga in fano Dei ſui à filijs jugulatus eſt. Sed cur Deus audivit Ezechiam, ipſe aperit. *Protegam urbem banc propter me, & propter David ſervum meum.* Quia ex David Chriſtus naſciturus erat per Virginem è cujus meritis habemus omnia. Inter primas laudes Ezechiæ tribuitur 4. *Reg.* 18. quòd ut omnem tolleret occaſionem idololatriæ, ſerpentem æneum contrivit, neque hoc contentus, illum ſerpentem per contemptum appellavit Noheſtan, ſeu, ut *Theodoretus* habet Nehuſtam. *Philaſtrius & interlinearis gloſſa* hanc vocem interpretatur. Æs eorum. *Lyra* Cuprum eorum. *Alij*, Cuprellum eorum. At vide qualem Virgo ſerpentem contrivit. Iob eum deſcribens, ait. *Halitus ejus prunas ardere facit, ferrum illi ſtipula.* Tertiam (*addit alter*) partem de cœlo traxit. *Plura vide Job* 40. & 41.

16. Beatam dicit Virginem Joſias; quia glorioſè magis nomen ejus prædictum.

Eccleſiaſticus ait 49. *Memoria Joſiæ eſt in compoſitionem odoris. Arabicus vertit.* Nomen Ioſiæ velut Thuribulum in quo eſt de omni fumatione bona. *In omni ore quaſi mel indulcabitur ejus memoria, & ut muſica in convivio vini.* Hoc eſt, ut naribus odor gratus, ut mel guſtui, ut muſica auditui, ita Ioſias gratus eſt. Sed & hic beatam debet Virginem dicere. Quia ut ſcripſit *Ambr. lib.* 2. de Virginibus. In alijs miniſteria, atque umbræ, in ipſa autem tanquam in exemplari magiſteria ex-

pressa probitatis, quid effugere quid corrigere debeamus, ostendunt. Iosias 327. annis antequam natus, scribit *Tyrinus in 3. Reg. 13.* de nomine descriptus, de rerum gerendarum gloria publicatus. Cùm enim impius Ieroboam novos populo Deos proposuisset, atque illis altare erexisset 3. *Reg.* 13. Propheta à Deo missus sic contra altare fulminavit. *Altare, altare, hæc dicit Dominus, ecce filius nascetur domui David, nomine Josias, & immolabit super te sacerdotes excelsorum.* Quæ Prophetia decimo sexto regni Iosiæ anno est impleta, ut ostendit *Salian: in hist:* S. Virgo multis antè sæculis antequam nasceretur de nomine proclamata: nam 1200. anni juxta computationem *S. Aug.* 18. *Civit.* 15. Virginis ortum præcesserunt, quibus id nomen revelatum, quo tempore & templum illi erectum. *Procopius M. apud Surium* 8. *Julij* id contra ethnicos prosecutus.

De Iosia scripsit *Rabanus in* 4. *Reg.* Fama ejus superabat omnem odorem, suavitas modestiæ omnem dulcedinem; studium autem restaurandi cultum Dei, omnem musicam. *Ubi nos legimus.* Memoria Iosiæ in compositione odoris. *Græcus legit.* Mnemosynon Iosiæ in compositionem thymiamatis. De quo Deus sic præcepit Exod. 30. *Sanctum sanctorum vobis erit thymiama, talem compositionem non facietis in usus vestros quia sanctum est Domino.* At de Virgine dictum Cant. 4. *Odor unguentorum tuorum super omnia aromata.* Illi accinunt Chori electorum: *Trahe nos post te, in odorem unguentorum tuorum curremus.* Ipsa de se *Eccl.* 24. *Balsamum non mixtũ odor meus.* Non admiscuit illi quidquam fœtoris Adam, non culpæ actualis. De Iosia scripsit *S. Ambr.* 2. *off.* 30. cum zelo suo omnes Reges superiores vicisse, ipse namque templum refecit, excelsa abstulit, currus solis in torrente Cedron cremavit, aram Ieroboam destruxit, magos & pythones ejecit, phase solennissimum fecit. De illo Eccl. 49. *Josias directus est Divinitùs in poenitentiam gentis, & gubernavit ad Dominum cor ipsius.* At Virgo *in Hymn. Græc.* vocatur Directrix pœnitentium. *In Lytaniis Lauret.* Refugium peccatorum. *S. Damasc. in canon. ode* 9. sic illam affatur. Tua puritas Virgo & morum integritas, sordes & maculas universi orbis expurgavit, te armaturam infractam hostibus obtendimus, tu sola mortalibus supernaturalium bonorum Procuratrix. Phase transivit Iosiæ, Phase Virginis manebit ad mundi finem. Phase Iosiæ non explevit hominem, Phase Virginum est vera satietas. Sic enim in persona illius loquitur Eccl. 24. *Transite ad me omnes qui concupiscitis me à generationibus meis implemini.*

17. Beatam

17. Beatam dicit Virginem Jechonias. Quia est Fructus bonus.

Postquam Deus in captivitatem Babylonicam permisit abduci Iudæos cum Jechonia, ostendit eos *Jerem.24.* sub imagine calathi pleni bonarum ficuum. Pergit Deus ibid. *Sicut ficus hæ bonæ, sic cognoscam transmigrationem Juda, quam emisi de loco illo in terram Chaldæorum in bonũ, & ponam oculos meos super eos ad placandum, & ædificabo eos & non destruam, & plantabo eos & non evellam.* Promissio facta Jechoniæ, sed in Virgine completa, in Christo Jechoniæ Successore: tunc siquidem DEus supra Judæos posuit oculos in bonum, manum ædificationi admovit, plantavit novum surculum.

Illud: *Cognoscam in bonum & ædificabo S.Th. in Jerem.24.* exponit. Cognoscam vos scientiâ approbationis. Illud vero, *ædificabo*, in altum elevabo vos sicut in ædificio. Virgo autem ædificata est in templum Deo. *S.Germ. Orat. de Nativ. B.V.* Commune totius mundi gaudium ex justis hominibus Ioachim & Anna exortum nobis est, laudatissima nimirum illa, omnisq; planè reprehensionis expers Virgo, quæ sola propter eximiæ dignitatis præstantiã, verè rectèq; animatum Dei Templum facta est. Malarum alioqui ficuum calathus Jechonias, per calathum bonarum ficuum explicatur. *Lyranus* ideò putat *in 1. Matth.* comparatum bono calatho: Quia fidem datam Nabuchodonosori servavit. At vero à tota *Ecclesia* cantatur, Virgo fidelis. *S. Hieron.* ob id factum putat *in 24. Jerem.* Quia Deo Jechonias obedivit. Audiens enim ille Ieremiam Dei nomine imperantem ut se Nabuchodonosori traderet; acquievit. At quid obedientius Virgine? Nata est in stabulo teste *Damasc. lib. 4. de fide c. 15.* ut ovis, quæ nata est pastoris præceptis & obedientiæ symbolum. Sunt ficus bonæ, sunt ficus malæ, & bonæ per malas perficiuntur. Narrat enim *Plin. lib. 15. c. 19.* Caprificum hoc est sylvestrẽ ficum proferre vermes, qui morsibus bonas ficus aperiunt, & lacteum illarum succum absumunt, ficus verò aperta solem intus recipit & sic dulcescit. Multi non dulcescerent nisi à malis præmorsi fuissent. Iechoniæ ficus duces erant, dulcior fructus Virginis. Fructus ejus Virginitas voto signata sine exemplo. *Bern. serm. 3. in Missus.* Virgo est Primiceria Virginitatis, numera fructus orationis, fidei &c. sed super omnes alios Benedictus Fructus ventris ejus. Sub ficu vidit Christus Nathanaëlem, sub his ficubus multi sunt, qui alias non viderentur. Iechoniæ nomen *B. Hieron.* interpretatur *in c. 22. Jerem.* Domini præparatio, seu dispositio, quia exemplo suo disposuit ac præparavit populum ad subeundam captivitatem;

Magis verò disposuit populum ad accipiendam legem Christi. Iechoniæ nomen componit *l. c. Hieron.* ex Jah & honias. Jah est nomen Dei contractum ex Jehovah, ut advertit *Lorinus in psal. 67.* Per Jechoniam enim nomen Dei Babilonijs innotuit: per ejus enim transmigrationem *Daniel c. 2.* inclaruit apud Nabuchodonosorem & filium ejus Balthasarem, per hanc apud Darium *Dan. 6.* tum Zorobabel 3. *Esdræ* 4. tum Hester *c. 2.* tum Mardochæus *c.* 10. tum Ezechiel *c. 1.* quasi ficus bonæ ex calatho prodeuntes.

18. Beatam dicit Virginem Salathiel. Quia est Dulcior.

Salathiel Princeps populi Iuda multis alijs modis sed etiam loco nascendi Virginem nostram dicit Beatam, is natus est loco alieno, utpote in exilio, & Virgo in stabulo. Salathiel nocte conveniens Esdram Sacerdotem magnum quærit. *Quare vultus tuus tristis?* tristabatur verò Esdras ob captivitatem populi sui; non poterat enim siccis oculis videre suæ gentis mala. Ante natam Virginem totus mundus erat captivus. Psal. 41. seipsum David interrogat. *Quare tristis es anima mea, & quare conturbas me?* tristitiæ causam præmisit. *Quemadmodum desiderat cervus ad fontes aquarum, ita desiderat anima mea ad te Deus, sitivit anima mea ad Deum fontem vivum, quando veniam & apparebo ante faciem Dei mei? Chrysost.* Tria sunt quæ dilectionem & desiderium solent accendere, pulchritudo, beneficia & amor. Hæc omnia tria abundè sunt in Deo. Ipse enim teste *Aug. in Confess.* Pulchritudo nova & antiqua. Beneficia & amor patent. Solatur se David. *Spera in Deo quoniam adhuc confitebor illi, Salutare meum, & Deus meus.* Virgo Deum seu Salutare, id est Iesum, hoc enim Iesus significat, pariet. *Damasc. Orat. 1. de Nativ.* Ioachim & Anna tanquam spirituales montes dulcedinem stillaverunt. *Ecbertus Abbas*, deprec. ad Virg. O pia, ô magna, ô amabilis Maria, tu nunquam sine dulcedine tibi insitæ memoriæ portas ingrederis. Excitans Esdram Salathiel, *an nescis*, inquit, *quia tibi creditus est Israel in regione transmigrationis eorum.* Virgini totus orbis est creditus. *Ephrem. de laud. Virg.* Vallum est fidelium mundique Salus Virgo. 4. Esdræ 5. Salathiel hortatur Esdram. *Exurge & gusta panem. Epiph. orat. de laud. Virg.* Virgo est Clibanus & Mensa, gusta Munde panem qui in Virgine paratur, in Virgine proponitur. *Gerson.* Hæc est Mater Eucharistiæ, hæc Clavigera cellariorum Regis pacifici: idcirco *Bernardus* orat Virginem *in salve.* Ciba hodie pauperes tuos Do-

mina, ipsi quoque catelli de micis tuis edunt. Hanc qui accipit micat, de catello migrat in leonem ignitum, ut docet *Chrysost. hom. 61. ad pop.* Hortatur *S. Gaudentius.* Contendite pulli generosi ad sacram offam, in qua est vita, & ex cœlesti illo cibo mica non cadat. *Petrus Damiani.* Eva cibum nobis tradidit per quem nos æterni convivij fame multavit. Orat Salathiel scribam magnum: *Non derelinquas nos in manibus luporum malignorum.* Ita ipse exul pro populo tamen sollicitus. Sustulit Virgo lupos Ecclesiæ hæreticos.

19. Beatam dicit Virginem Zorobabel. Quia omnibus prodest.

Zorobabel, idem est ac si dicas, Princeps cum Deo. Hic 3. *Esdræ* 4. cum Babilonijs congressus sapientibus, dum fortissimam inter omnia veritatem asseruit victor evasit. Is captivitatem Israelis in patriam reduxit. *Aggæi* 1. Is templum dirutum restauravit. Is *Zach.* 4. Signaculum Divini digiti meruit appellari, ejus symbolum, oleam ad candelabrum aureum septem lucernis instructum Deus ipse fixit. *Aggæi* 2. Quod candelabrum dum vidit Zacharias & oleas circa illud duas quæsivit ab Angelo. *Quid sunt duæ spicæ olivarum juxta duo rostra aurei candelabri.* At ille. *Isti sunt duo filij olei, qui assistunt Dominatori universæ terræ,* hoc est sacerdos Josedech, & Princeps Zorobabel. Oleum fuit, quia Israelem ut lucerna illustravit, quia extinctum illud regnum reaccendit. Matris Virginis *oleum effusum nomen* quia est misericors. Virgines quæ in lampadibus oleum habere noluerunt *Matth.* 25. exclusæ sunt à sponso. Quia ut ait *Chrysost.* in hunc locum. Virginitati carnis oleum misericordiæ neglexerunt adjungere. Oleum ut docet *S. Bernard:* 5. *in Cant.* est cibus famelicis, lux in tenebris, medicina vulneratis. Hoc ipsum præstat Virgo, est enim Cibus. *Eccles.* 24. *Transite ad me omnes qui concupiscitis me*, invitat, *& à generationibus meis implemini. Tigurina.* Accedite ad me omnes cupidi mei, & facite ut fructibus meis impleamini. *De Virgine S. dixit Deus S. Cath. Senen.* Mater mea tanquam Esca dulcissima trahit ad se atque ad me animas. Quod veluti explicaret *Bernard. serm. de Visit.* Omnibus omnia facta est, sapientibus & insipientibus copiosissima charitate debitricem se fecit, omnibus sinum suæ pietatis aperit, ut de plenitudine ejus accipiant universi, captivus redemptionem, æger curationem, tristis consolationem, peccator veniam, justus gratiam, Angelus lætitiam, denique tota Trinitas gloriam. Est oleum lux in tenebris, quapropter illum locum: *Ego feci ut oriatur in coelo lumen indeficiens*, illi applicuit *Damiani serm. de Assumpt.*

de Assumpt. Sicut sol, addit, solus orbem illuminat, sic Virgo solidiori lumine Angelos & homines illustrat. Oleum medetur. *Bonav. Psalt. Min. quinqu.* 2. Virginem mundi Medicinam dixit. Habet medicinam pro superbis humilitatem, pro avaris misericordiam, pro fluxis continentiam. S. *Ildefonso* S. Virgo *serm. de Nat. B. V.* dicta est Magna misericordia, ut possimus orare per Virginem: Miserere mei Deus secundum magnam misericordiam tuam.

20. Beatam Reliqui Progenitores Christi dicunt Virginem. Quia figuras & Prophetias illorum explevit.

Tertius inter filios Rubeni Primogeniti Israelis Esron 1. *Paral.* 5. & Esronis filius Aram dicunt Virginem Beatam. Num. 23. Baalam sic prophetare incipit coram Balac. *De Aram adduxit me Balac.*

Tandem ad illud devenit Num. 4. *Videbo eum sed non modo, intuebor illum sed non propè. Orietur stella ex Jacob & consurget Virga de Israel.* Sub Roboam ob ejus stultitiam penè finitum est regnum David 3. *Reg.* 12. Per Filium Virginis redditum est æternum Luc. 1. *Dabit ei Dominus Deus sedem David ejus, & regni ejus non erit finis.* Quod nomine suo prædixisse Roboam videtur. Idem enim est, ac si dicas, dilatans populum. Abias similiter Pater Domini. Asa ex Matre impia Maacha filia vel nepte Absolonis oriundus, Rex pius & qui Matrem â sacerdotio idolorum amovit, *nè esset Princeps in sacris Priapi. Hebr. legit*, nè esset Domina quia fecit idolum horrendum. Quod explicat 2. *Paralip.* 15. Sed & Maacham Matrem Asa Regis de augusto deposuit imperio, eò quòd fecisset in luco simulacrum Priapi, qui colebatur ritibus obscœnissimis. Si quod idolum adversum fuit Virginitati hoc certè. Itaque Virginitatem honoravit Asa cujus nostra Virgo est Princeps. Ioram sustulit statuas Baal, & fuit is, in quo Deus justitiam suam, talionem reddendo manifestaret: hic enim sex fratres suos occidit, ut solus regnaret, filij etiam ejus omnes occisi sunt. Ad hunc Elias jam à raptu suo post annos novem literas dedit ex paradiso 2. *Paral.* 21. quod legationem ad Matrem Virginem è paradiso institutam videtur significâsse.

Ozias ab initio Deum secutus 2. Paralip. 26. postea rerum successu inflatus, *elevatum est cor ejus in interitum suum, ingressusq; templum Domini adolere voluit incensum super altare thymiamatis, & leprâ percussus à Domino, & à sacerdotibus ejectus de templo.* Hic pœnam exhibet eorum qui altare thymiamatis, quod Virginem S. designabat linguis sacrilegis invadunt. Achaz cùm in angustias fuisset redactus à Syris Isai. 7. neq; crederet promissis Dei, dixit Propheta. *Audite ergo domus David, nunquid*

parum

parum vobis est molestos esse hominibus; quia molesti estis & Deo meo? Propter hoc dabit Dominus ipse signum. Ecce Virgo concipiet & pariet filium: & vocabitur nomen ejus Emmanuel. Manasses impius fuit, idola restituit, Prophetas occidit, qui & hic pœnitens sepultus est in horto suo, in horto Oza: ubi scilicet Oza occisus est eò quòd temerè tetigisset arcam. Arca erat figura Dominæ nostræ, vide & hic quàm beatam prædicet Virginem. Pro Manasse in Regnum successit Amon paternæ impietatis hæres, qui ut *Glycas* scripsit dicebat sibi. Pater meus à puero multa scelera fecit, ac in senectute pœnitentiam egit, quare & ego in hac ætate pro libidine animi mei agam, & deinceps ad Dominum me convertam. Sed hanc præfidentiam Deus in illo morte punivit, & à servis proprijs occisus. En pœna ejus quem memoria arcæ non flexit ad bonum.

Abiud 1. *Paralip.* 3. appellatur Anania quod est *Nubes Domini.* Nubem Domini plurimi Patrum vocant Virginem. Eliacim est *Dei resurrectio,* quando scilicet exsurrexit ex Virgine Deus, & per Christum dissipavit inimicos suos. Azor idem quod *adjutor,* nomen est Christi, ille est noster Adjutor, quia noster Advocatus. Sadoc *justus,* idem quod priores nomine suo præsagit, & justi Matrem Beatam innuit. Achim quid simile præsagit; uti & Eliud, qui est quasi *Deus Judæ* in suo nomine. Eleazar item *Dei adjutorium.* Virgo autem secunda Eva Adam secundi fuit Adjutorium illi simile. Mathan *Donum Dei.* Datus est nobis Parvulus donum Patris maximum. Atq; ita breviter hos reliquos Progenitores Virginis & Domini nostri percurrimus uti & reliquos non pro copia materiæ tractavimus, quæ justum volumen, sed non pro instituto præsenti complevisset.

CAP.

CAPUT IX.

Beatam dicunt Virginem illustres in S. Scriptura Viri & mulieres.

I. Beatam dicit Virginem Adam; quia illa meliori pane vescitur in labore suo.

ADamo dictum: *In labore vultûs tui vesceris pane tuo.* De Virgine *Ambr. lib. 2. de Virgin.* Ubi orandi & meditandi spatia transiêre, nere vermiculum de cocco, nunc torquere funiculum, nunc insigniter acu pingere, & si quando collaborandi & ministrandi alijs adfuisset occasio, ipsa accurrere comes ad ministerium. Hinc sicut Booz de Ruth. 2. ubi vidit in agro messores alacriter labori incumbentes, dixit *Dominus vobiscum.* Ita Angelus Virgini. *Dominus tecum.* Non vacat mysterio quod ad hortum quietis ergò invitaturus sponsam priùs promiserit: *messui myrrham meam cum aromatibus meis* Cant. 5. ut scilicet discamus in hac vita non venire quietem nisi post laborem. De Apostolis scriptum Psal. 126. *Sicut sagittæ in manu potentis ita Filij excussorum.* De quo *Aug.* Filij excussorum sunt filij Apostolorum. Excussi Apostoli ut tribulis varijs afflictionibus. Filij eorum debent esse ut sagittæ, quæ quocunque impelluntur, procedunt, neque de labore queruntur. Exod. 24. Cùm apparuisset Dominus septuaginta viris in augusta Majestate. *Sub pedibus*, inquit *videbatur opus lapidis saphirini.* Pavimentum vocatur opus. Operi nostro insistit Deus, ad ejus pedes non venitur nisi cum opere. In labore solatio egemus. Visa est semel B. V. Cistercienses monachos in messe sudantes, manu sudorem detergente solari. Adam in horto positus. Virgo est Hortus conclusus, quem falx corruptionis non attigit ut dixit *Hesich. orat. de Deip.* melior paradiso, nam in ea peccatum non est natum neque serpens subijt. Adam vitæ arborem perdidit, nobis Virgo S. est Lignum vitæ quod vitam fructificavit. In monte Moria sepultus Adam. *S. August. 16. civit. 30. Hieronymus Presbyter* scripsit se certissimè à senioribus Judæorum cognovisse,

visse, quod ibi immolatus sit Isaac, & Adam sepultus, ubi postea Christus est crucifixus. In monte Moria templum ædificatum, in Virgine Christi humanitas, in hac Deo holocaustum se obtulit. Moria, est terra excelsa. Nihil Virgine excelsius. Moria significat amarorem, Maria mare amarum. Adam primus hominum; Virgo creaturarum dignissima. Adam in paradiso positus, ut esset beatus; hæc Virgo Paradisus. *Rupert.* 4. *in Cant.* Hortus conclusus Soror mea Sponsa, Dei Genitrix. Ecce novus Paradisus, novæ plantationes, quas plantavit unus idemq; antiqui paradisi Plantator, Dominus Deus. Iste est paradisus antiquus, paradisus terrenus: iste est paradisus novus, paradisus cœlestis: utriusque Plantator est unus idemque Dominus Deus, in illo posuit hominem quem formaverat, in isto formavit hominem, qui apud ipsum in principio erat. De illa humo produxit omne lignum pulchrum visu, & ad vescendum suave, lignum etiam vitæ in medio paradiso: istam humum istam terram suam benedixit, & ex ea cunctarum germina gratiarum, & cunctarum exemplaria virtutum produxit, ipsum quoque lignum vitæ, Christum Deum, & hominem, Dominum paradisi cœlestis. De illo voluptatis loco egrediebatur fluvius, ad irrigandum paradisum, qui indè dividitur in quatuor capita, de isto Paradiso ille fluvius, seu istud flumen egressum est de quo Psalmista dicit. *Fluminis impetus lætificat civitatem Dei*, qui indè in quatuor Evangelia dividitur.

2. Beatam dicit Virginem Heva; quia ipsa contrivit caput seductoris.

Quia propter Virginem accepit ut sit Mater viventium. Non solùm enim virum primum vocavit Deus Adam, sed & primam mulierem *Gen.* 5. Masculum & fœminam creavit eos, & vocavit nomen eorum Adam. Quod significat: Homo, terrenus, rufus. At postquam revelatum est quòd ex illa esset S. Virgo nascitura, postquam serpenti maledictio inflicta, & dictum. *Inimicitias ponam inter te & mulierem, & semen tuum, & semen illius, ipsa conteret caput tuum &c.* Et vocavit, Dei sine dubio instinctu, nomen uxoris suæ Heva, eò quod mater cunctorum esset viventium. Per Virginem accepit ut esset adjutorium viro suo. Nam sine illa similitudinem Dei in viro obliteravit, & facta est illi in petram scandali. Virgo est ut docet *Hugo Cardin. in Psal.* 90. Adjutorium altissimi. *Vel ut alij.* Adjutorium simile Altissimo. Similis in conceptu immaculato, similis in vita, similis in resurrectione; quia & ipsa tertio die surrexit, *Tertulliano docente lib. de Resur.* Cùm

Adam de limo formabatur, Christus cogitabatur. Dum Eva formabatur, Maria cogitabatur. *Idem lib.2. contra Marcion. c.11.* Viro bonitas Divina adjutorium prospexit, nè quid non boni esset. Non est enim bonum homini esse solum. Sciebat illi sexum Mariæ profuturum. *Guerricus Abbas serm. de Assumpt.* Nunc habitamus in adjutorio Matris altissimi, postea in consortio gloriæ ipsius tanquam in sinu ipsius confovebimur. Adam appellavit uxorem suam Hevam, hoc est viventem, seu vivam, at illa jam fuit mortua per peccatum. LXX. *legunt* Vitam. Sed quomodo Vita, quæ non solùm seipsam sed & posteros occidit. Christus est verè Vita. Coloss.3. *Cùm Christus apparuit Vita nostra.* Vita est & Virgo. Nam Christus est mors mortis *Oseæ* 13. Virgo apud *Buteon: in hymn. Græc. pag.* 123. Mortalitas inferni. *Epiph. hæres:* 78. Unde mors illata est, inde vita processit, ut vita pro morte fieret: & qui per mulierem Vita factus est, mortem ex muliere inductam excluderet.

Animadversione dignum quod *Gen.* 2. legitur. Primus homo à Deo factus & formatus. Prima autem mulier ædificata. Formatus Adam tanquam forma sæculi. Sed cur mulier ut domus ædificata? Respondet *Cajet. in cap.* 2. *Gen.* Mulier conceptæ & generandæ proli est quasi domus, eam continens, protegens & fovens. Sed hæc domus versa est in speluncam latronũ & furum, quisquis ex ea prodijt fur est pomi paradisiaci, fur honoris Dei. Cur degeneravit hæc domus in speluncam? Quia facta quidem à Deo, sed non dedicata à Deo. Virgo nostra & facta & dedicata: ideò à *S. Ildef. serm.* 3. *de Assumpt.* dicitur Domus gloriosa Dei. *Ps.* 45. *Sanctificavit eam Altissimus.* Cant.8. ipsa de se dicit. *Ego Murus & ubera mea sicut turris. Emman. ita legit.* Ego Dei gratiâ fortis sum. *Rupert. in Cant.* multa horum comprehendit. Veni Maria veni Sponsus clamat; nam Eva ad latebras confugit. Veni & crede Angelo evangelizanti, nam Eva credidit serpenti susurranti, veni & contere caput serpentis, nam Eva & capite illecta, & ventre oblectata, & caudâ est obligata serpentis. Veni & dic. Ecce ancilla Domini. Nam Eva se abscondens pariter & defendens, serpens ait decepit me & comedi. *Epiph. hæres.* 78. Eva mortis causa facta est hominibus, per ipsam enim mors ingressa est in mundum. Maria verò causa vitæ, per quam genita est nobis Vita. Illa maledictionem in se induxit ut in dolore pareret. Hic ut ait *Bern. serm.* 1. *in Vigilia Nativit.* Partus sine dolore, solus nescius pudoris, corruptionis ignarus, non reserans sed conservans Virginalis uteri templum. *Bern. serm. de B.V.* Eva spina fuit quæ & virum suum ad mortem pupugit, & posteritati suæ peccati aculeum infixit. Rosa Maria. Eva spina vulnerando, Maria Rosa omnium affectus mulcendo. Eva spina omnibus infigens mortem, Maria Rosa reddens salutiferam omnibus sortem.

Beatam

Beatam dicit Job Virginem; quia est Mulier quæ non tentat sed salvat.

Questus est Job coronâ spoliatum se fuisse cap. 19. *Spoliavit me gloriâ meâ, & abstulit coronam de capite meo.* Tum aliam deinde desiderat. *Quis mihi tribuat Auditorem ut desiderium meum audiat omnipotens, & librum scribat ipse qui judicat, ut in humero meo portem illum, & circumdem illum quasi coronam mihi?* Quis iste liber? non peccabo, si intellexero illum: Liber generationis Jesu Christi. In eo enim est Corona Virgo. Prov. 12. *Mulier diligens Corona viro suo est. Epiph. serm. de laud. B.V.* ita Virginem alloquitur. Salve Corona regia, pretiosissimum habens lapidem. S. *Greg. 3. Moral. c. 6.* scripsit: Beatum virum Job, quasi in quadam virtutum arce stare diabolus vidit, cor igitur mulieris tenuit, & quasi scalam quâ ad cor viri ascendere potuisset invenit. E contra Virgo ut ait *Bernard. serm. de aquæ ductu.* Filioli mei, hæc peccatorum Scala. Mulieri Jobi scala fuit ad descensum. Virgo est Scala ad cœlum. *Bonav. in spec.* Virgo est Scala Jacob quæ usque ad cœlum pertingit. Propterea in primitiva Ecclesia publica pœnitentia cum invocatione S. Virginis agebatur. Pariter de pœnitentiæ officio sedent in sacco, & cinere inhorrescunt, eodem fletu gemiscunt, eisdem precibus ambiunt, eandem Mariam invocant. In scala Jacob nullus conspiciebatur homo sed omnes Angeli, quia Scala Virginis accipit hominem, reddit Angelum. Seraphico illi Francisco *Vadingus in Chron.* monstratæ fuêre duæ scalæ, quarum alteri Christus, alteri Mater ejus præerat, & illa purpurea erat, ista super nivem candicabat, & ascenderant multi fratres scalam rubentem, cùm ecce aliqui de gradu propè summo & cœlo contigui, alij de medio ruunt lapsi. Miserabili permotus spectaculo exclamat Sanctus. Eja fratres candidam occupate Scalam & conscenderunt securo pede & usque ad summum pervenerunt. Virgo juxta *Magist. sentent.* Scala cœli.

4. Beatam dicit Virginem Moyses & Samuel. Quia miracula eorum complet.

S. Virgo mons est, uti vult (*S. Damasc. orat. 3. de Nativit. B.V.* ubi ait. Mons est Virgo, qui omnem collem & montem, id est Angelorum & hominum sublimitatem transcendit; certè erit ille mons in quo legem Deus suam dedit. Circa hunc montem Dei curam S. Moyses Exod. 19. describit. Sic enim præcipientem

ſibi Deum narrat. *Pone terminos circa montem & ſanctifica illum;* nè pes hominis, aut beſtiæ eum contingat. Fumo præterea hunc montem denſiſsimo involvit Deus, ignibus intermicantibus armavit, tubis horrendùm concrepantibus complevit, nè pes hominis aut beſtiæ contingat, ſcilicet actuale vel originale peccatum. De hoc monte deſerti de hac petra venit Chriſtus. Ita enim *Guerricus Abbas in Iſai.16.1.* Petra dicitur Virgo, quia fuit Mater Petræ primæ, Petra autem deſerti, quia ſine viro Mater, & à nullo acceſſa peccato. Fecit Moyſes arcam cujus auxilio populus Iſraelis triumphos de gentibus reportavit. *Chryſoſt. ſerm. 6. de Aſcens.* Virgo eſt Arca indiſſolubilis. *Epiph.* eſt Arca gloriæ ſpiritualis. *Andr. Cret. in ſalut. Ang.* Arca novæ gloriæ. *Ambr. ſerm.* 80. Arca Sanctificationis, quæ portavit cœleſte manna. *Gloſſa Martinengij* dum conſiderat quòd Deus Moyſi apparuiſſet in rubo ardenti qui tamen non comburebatur, ait, in illo rubo Deum igni vim urendi abſtuliſſe, illuminandi reliquiſſe. Virgo Rubus eſt, in quo nihil eſt quod noceat, totum quod illuſtret.

Legimus virgam Moyſis verſam quidem in ſerpentem, ſed non devoratam à ſerpentibus. *Exod.* 7. Cauſa erat inquit *Theodoret. in Exod.* ut ſic digitus Dei & vera admirabilia faciendi poteſtas Ægyptijs innoteſceret. Virga hæc fuit Virga Aaronis. *Aug. ſerm.* 18. *de temp. Ephrem de Laud. B.V. Bonav. in laud. B.V. n.*19. Virginem vocant Virgam per Spiritum S. effloreſcentem. Noluit Deus Virgam Aaronis devorari à ſerpentibus magorum, noluit Virginem à ſerpente inferni. *Damian. ſerm. de Aſſumpt.* Virga eſt Mater Dei, quæ conterit carnales Ægyptios, dirigit ſpirituales Iſraelitas, hæc devorat ſerpentes. Moyſes deduxit populum per mare, de Virgine dicit *Hymn. Græc.* Tu Pons es ſacer ducens de morte ad vitam, de terra ad cœlos. *Exod.* 40. In tabernaculo illo quod Domino docente Moyſes ædificaverat ipſi Domino inter cætera videbatur *gladius.* Quid *Gladius* in tabernaculo, quod Virginem ſignificabat? ipſa Virgo. *Menæa Græc.* 5. *Martij in Veſp.* Virgo eſt Gladius inimici caput abſcindens. Eſt Gladius quo Goliatho David demeſſuit caput. Eſt Gladius quem S. Jeremias Propheta Judæ Machabæo 2. Mach. 15. dedit dicens. *Accipe gladium ſanctum, munus à Deo in quo dejicies adverſarios meos populi Iſrael.* Gladius eſt ſanctus, eſt aureus, non afflatus ferrugine, non metuens ignem. *Princeps Staniſlaus Radivilius* ſcripſit de quodam rapinis ac latrocinijs aſſueto, qui cum hanc magnitudinem ſuorum facinorum appenderet, inde futuræ mortis ac judicij horrore totus contremiſceret, jam inclinari ad pœnitentiam cœperat, ſed deſperatione abſorbebatur, vidit in vaſta ſolitudine cumulum jacentium lapidum, & ſumpto ex eis uno in manum, dextrâ protulit gladium, dicens. Deus qui neminem vis perire exaudi me, & ſi tibi ſtat placitum ut me

tibi

tibi reconcilies, fac ut iste quem manu teneo gladius, hunc lapidem transeat, dixit, percussit, gladium infixum lapidi vidit, & simul cum perforato lapide spei ostium sibi aperuit.

Hic Gladius est Virgo. *Bern. in salve.* Non potest quiescere Virgo donec peccatorem à desperationis barathro pia manu retrahat, spei medicamen aspiret, & horrendo Judici miserum reconciliet. Moyses per fiscellam scirpeam salvatus est. *Ambr. in c. 6. Apoc.* Per fiscellam scirpeam B. Virgo Maria designata est. Et quoniam ad natales Moysi devenimus, etiam ad cunas Samuelis deflectamus. Mater Samuelis postquam Samuelem sua peperit oratione in Dei laudes sic effunditur 1. Reg. 2. *Dominus in coelo tonabit, Dominus judicabit fines terræ.* Quid inter læta carmina miscuit tonitrua? virtuti prospicit suæ prolis & simul quanto timore sit Deum veneratura prophetat. Virtuti prospicit hortando ut in timore Dei crescat. Hic ipse modus Virginis cum peccatoribus, *In annal. PP. Domin. legitur.* Dum S. Dominicus prædicaret, mota quædam mulier famosa ejus concione, vitæ improbæ cursum mutavit, sed mox in constantia mutare cœpit. Adest illi Virgo, & hæc intonat. Quid fluctuas animo filia & te rursum in æstum pelagi resorberi pateris, sta in portu quem invenisti, & simul judicia Dei considera non olim solùm; sed & proximâ nocte exercita. Hâc miles unus impurus repentinâ morte punitus, hâc puer unus Sororius adulter obriguit subitò, hâc sacerdos rerum sacrarum contemptor animam perdidit, hâc tua socia quæstum turpem morte persoluit, & tu vis errantes sequi ut pereuntes consequaris? potes, sed nolles postea.

Sed rursus ad Moysen. *Num. 21.* Laborabat populus Dei in deserto aquæ penuriâ: Moyses confugit ad Deum, Deus autem jussit ut Principes populi & Duces multitudinis foderent terram suis baculis viatorijs, quibus iussa complentibus, & vix tactâ scipionibus summitate terræ erupêre dulces atque largissimæ aquæ. *Tunc cecinit Israel carmen istud: Ascendat puteus. Rupert. in 4. Cant.* Sicut ille puteus datus est post morsus ignitorum serpentium, postque erectum de sublimi serpentem æneum, ita Virgo non citiùs generi humano, ut perpetuus misericordiæ Fons erupit, quàm universum generis nostri seminarium vulnus ab ignito Paradisi serpente accepisset. Neque hoc est sine mysterio quòd serpens ignitus præcedat puteum. *Aug. de Catech. rudium c. 5.* Rarissimè accidit, imo verò nunquam, ut quisquam veniat volens fieri Christianus, qui non sit aliquo timore Dei percussus. *Et in sentent. c. 48.* Ad omne opus bonum amor ducit & timor Dei. *Bern. tract. de donis Spirit. c. 1.* Prima gratia est timor Domini. Non frustra de se

Virgo. Eccl.24. *Ego Mater pulchræ dilectionis & timoris.* Moyses virgâ filicem percussit, & aquam eduxit. Virgo saxea corda peccatorum reducit ad lachrimas. Virgâ Moyses divisit mare cùm insequerentur Ægyptij. De Virgine ait *Chrysolog. serm.* 146. Nonnè hæc exeuntem de Ægypto populum concepit uno utero ut emergeret cœlesti in novam creaturam tanta progenies.

5. Beatam dicit Virginem Noe; quia illius ortu Misericordia est exorta.

Gen. 8. cœperunt minui aquæ diluvij mense septimo, nempe in Autumno. Virgo nata est in Autumno ut docet *Baron.* Inter cæteros fructus comprimis Noëmo apparuit vitis Cantic.7. *Videamus si flores fructus parturiunt. Alij legunt,* Si uva pusilla se aperuit. Uva pusilla, Virgo nata quæ lætitiam attulit Noë. Aperuit se in actus fidei, spei, charitatis, si verum est quòd statim in utero usu rationis sit dotata, atque Joannes Bapt. In quem sensum â quibusdam trahitur illud *Idiot. c.*1. Quodcunque sapiens aut sanctum donum alicui Sanctorum unquam datum est, Virgini non fuit negatum: sed omnia omnium Sanctorum privilegia & dona habet in se. *Damasc. tract.* 1. *de Nativ.* Vinea uberrima S. Anna Mariam Virginem, Uvam sanctissimam protulit. *Petrus Damiani lib.* 5. *epist.* 11. Legibus cautum est ut tempore messis vel vindemiarum, nequaquam curarum litigia ventilentur, & quidquid tunc in tribunalibus definitur, omnia irrita censentur. Ubi hæc Virgo apparet, justitia in misericordiam vertitur, & tanquam post diluvium recreari incipit. Virgo nascitur in Nazareth domo florum. *Hieron. In voc. Hebr.* Comparebit deinde in Bethleem domo panis. *Damiani serm.* 1. *de Nat.* Quis scit quoties refrigeras iram judicis cùm justitiæ virtus â præsentia Deitatis egreditur? Per singularitatem ô Virgo in manibus tuis sunt thesauri miserationum Dei. Tu occasionem quæris salvandi miseros, & misericordiam effundendi.

6. Beatam dicit Virginem Aaron & Gedeon; quia est nova Virga & novum Vellus.

Virga Aaronis prælusit Virgini, teste *S. Thoma* eò quòd ipsa sit Mater Sacerdotis magni qui unâ hostiâ consummavit & pacificavit omnia æternâ redemptione inventâ. Virga illa sine frutice fronduit, floruit, simul fructificavit. Virgo S. sine semine virili simul Infantem & Virum edidit. De illa *Epiph.* Virgo est

est Virga Aaron per Spiritum S. efflorescens. Cùm vidisset Moyses subitò effloruisse virgam amygdalinam, & cum turgentibus gemmis fructus attulisse, firmiter credebat, inquit *Greg. Niss. lib. de vita Moysi*, quòd hoc miraculo sacerdos monstraretur. Nobis Maria Virgo summum Sacerdotem protulit. De eadem Virga *Bonav. spec. cap.* 12. In Virga Mariæ rectitudo, in flore corporis gloriosi pulchritudo, in fructu animæ ejus beatitudo figurantur. Virga hæc est Virga clementiæ. Cùm Gedeon juxta monitum Angeli *Judic.* 21. supra Petram carnes & azymos panes posuisset, Angelus summitate suæ virgæ tetigit holocaustum, ignis ascendit de petra & carnes azymosque panes consumpsit. Quo signo gratum Deo sacrificium Gedeonis significabatur, & simul futura victoria promittebatur. Nostra quæ offerimus Deo non erunt grata nisi manibus contingantur Virginis. Idem Gedeon extendit Vellus quod Virginem significabat, & factum est plenum rore cùm reliqua remaneret tellus sicca. Et postquam Vellus est impletum rore etiam terra cœpit conspergi. Virgo etiam non solùm sibi sed & nobis gratias cœlestes attulit.

7. Beatam dicit Virginem Elias, Isaias, Jeremias. Quia illa est Scopus suarum Prophetiarum.

Quo Elias curru in cœlum subvectus, illo Virginem professus videri potest Currum sui ac peccatorum. *Joan: Geom: hymn: de B. V.* vocat S. Virginem Currum Eliæ rapidis virtutum quadrigis subvectum. Currus Eliæ totus ignitus ac ignis. Virgo per vehiculum Salomonis *Cant.* 3. depicta est, de quo ibi dicitur, illud de lignis factum Libani medium autem ejus charitate constratum, *seu ut legit Hebr.* medium constravit carbone ignito. Isaias hinc Angelorum choros trisagium concinnentium audivit. *Isai* 6. Hinc videt disponentem Deum ut se mitteret Prophetam. Et ecce unus de Seraphim defert forcipe carbonem de altari quo ejus labia perpurget. Carbo iste consensu interpretum designat Christum, qui carnem Divinitate veluti ignis lignum animaturus erat. Mater Christi, ait *Methodius orat. de hypop.* Forceps erat carbunculi purgatorij. Purganda erant Prophetæ labia, nullus Angelorum ausus manu accipere carbonem, quia Christus ad nos purgandos non nisi per Virginem constituit venire. Et forceps quidem ille soli Seraphicæ manui patebat, at Virgo omnibus. *Joan. Brustman Minorita in vita S. Lyduinæ scripsit*, Quòd cùm hæc Sancta triginta annorum Martyrium varijs vexata morbis subijt, dicitur primis annis inter prima malorum tenta-

menta

menta & patientiæ rudimenta nonnihil animo mutâsse, atque absolvi se à quotidiano tormento petiisse. Verùm ubi apparens Dominus ei vulnera sua appressit (*En Carbo* amore incensus. Virgo autem Mater eidem Dominicæ passionis signa, osculis signanda obtulit. (*En Forceps.*) Alia in alia versa est desideria ut non solùm usitatis morborum malleis subduci se voluerit incudem, sed quidquid infirmitas hominum pati potest in se venire optaret. (*En labia mundata.*) Eva pomo viri infecit labia: Maria suo Fructu benedicto repurgavit.

Idem Propheta ingressus sancta sanctorum, vidit quendam montem in montium vertice Isai. 1. præparari. *Erit in novissimis diebus præparatus mons domûs Domini in vertice montium, & fluent ad eum omnes gentes. Greg. in 1. Reg. 1.* Mons in vertice montium est B. Virgo. Quia ô Virgo ait *Aug. serm. de Assumpt. B. V.* ubi posuit Rex Filius tuus quod ex te suscepit, ibi te posuit Reginam de qua illud sumpsit: hoc est, supra omnes choros Angelorum Virginem collocavit, ubi ipse est secundum humanitatem. In vertice montium Virgo; quia prior redemptione. *Bern. serm. de Assumpt.* ita Christum loquentem Matri inducit. Pro amore tui ô Mater carnem sumpsi, & vulneribus primis vulnerâsti in cruce cor meum. Elias 3. Reg. 18. dum quærit ex puero quid videret, audivit. *Ecce nubecula parvula quasi vestigium hominis ascendebat è mari. Joan. Jerosolimit. de instit. Monach. c. 32.* Virgo est Nubecula parvula, dulcis & pura, quasi vestigium hominis de salsissimo & inquinatissimo mari orta. Ascendit Nubecula Virgo sed sine salsedine, minimùm in ea fuit hominis & quasi vestigium, debitum enim solùm habuit peccati originalis non peccatum. Sed clarissimè prædicat Virginem c. 7. dum canit. *Ecce Virgo concipiet & pariet Filium, & vocabitur nomen ejus Emmanuel.* Tria hîc insinuat, Virgo manens Virgo fiet Mater, non deforis sed de suo sanguine concipiet. Quod nobiscũ hic Filius mansurus, & Deum in terris habituri simus, si solùm impossibilem nobis protulisset quâ gratiâ fuisset digna? si solùm semel videndum protulisset? sed Apoc. 21. *Ipsi populus ejus erunt, & ipse Deus erit cum eis eorum Deus. Et absterget Deus omnem lacrymam ab oculis eorum.* Quod etiam in terris implevit modo spirituali. Jeremias verò sic Beatam dicit Virginem cap. 31. *Creavit Dominus novum super terram, Foemina circumdabit virum.* Virum cœpit utero Fœmina. *Aug. serm. 18. de SS.* O Fœmina super fœminas benedicta, virum omnino non novit & utero suo virum circumdedit. Quem virum? *Bern. hom. 2. super Missus.* Vir erat Jesus necdum etiam natus sed sapientiâ: non ætate, animi vigore, non viribus corporis, maturitate sensuum, non corpulentia membrorum. Creavit Dominus. Quia Virgo se reduxit humilitate ad nihilum, ex hoc nihilo creavit, ex nihilo Virgo protulit Creatorem.

8. Beatam dicit Virginem Juditha, & Johel, & Esther. Quia est illis Nobilior.

Judith 15. Joachim summus Pontifex de Jerusalem venit in Bethuliam cum universis presbyteris suis ut videret Judith. *Hugo Card. in Eccl:* Debent ministri Ecclesiæ interdum venire in honorem B. Virginis quæ per Judith figuratur, ut videant eam & virtutes ejus imitentur. Grande erat spectaculum Juditham videre caput Holofernis proferentem,& narrantem Judith 13. *Non permisit me Deus ancillam suam coinquinari, sed sine pollutione peccati revocavit me vobis, gaudentem in victoria sua, & in liberatione vestra. Sergius Hieropolita orat. in Nativ. B. V.* In hoc Nativitatis Virgineæ festo spirituali buccinâ clangamus, etenim quæ præsenti die ex Davidico semine nascitur,vitæ Mater est, Evæ Revocatrix,per quam in Divinæ naturæ participationem translati sumus, atque à morte liberati. Eva revocatur in Maria, quia utraque sine originali culpa concepta, utraque Mater nostra. Jahel primò lac Sisaræ postea clavum obtulit. Jahel sonat *ascendentem seu damulam.* Virgo damulam expressit,cùm abijt in montana cum festinatione ut visitaret Elisabetham. Sisara sonat, *videntem hirundinem,* hirundo facit nidum ex terra, sedet in luto, colligit lutum, luto os implet. Virgo cum talibus modo contrario agit quàm Jahel, & clavum primò timoris Dei infigit, postea præbet lactis poculum, timoris scilicet filialis.

Quærit *Rupertus lib.* 1. *in Judic.* 7. Cur Jahel vulneri quæsiêrit locum. Respondet. Quia peccati caput est feriendum, nè postquàm irrepserit, difficilior pugna sit. Quod si jam irrepserit peccatum, quod si & ventrem delectationis, & caudam consensûs in animam deposuit draco: caput Sisaræ feriendum est clavo Crucis Dominicæ: sic facit Virgo, recipit blandè peccatores & compungit timore Dei. Virgo in nuptijs Canensibus & jussit hydrias aquâ impleri & oravit ut in vinum converteretur. *Bern. serm.* 1. *de nuptiis in Cana.* Servilem Dei timorem contulit cum aqua,filialem cum vino; vertitur verò aqua in vinum orãte Virgine. *Archangelus Junius in vita S. Philippi Ord. Servit.* Apparuit uni sanctorum suorum Virgo currui cum majestate insidens,sed currum leo & agnus trahebant. Sed rursus ad Juditham. *S. Bonav. spec.* 18. Maria signata est per illam famosissimi nominis Judith de qua scriptum est, quòd non erat qui de ea loqueretur verbum malum. Judith Holofernem vicit, Virgo Luciferum, Judithæ acclamant Assyrij propter formam Judith 12. *Non est talis mulier super terram.* De Virgine canitur,

Diffusa est gratia in labiis tuis, speciosa & suavis facta es in deliciis tuis sancta Dei Genitrix. Et in Cant. *Tota pulchra es Amica mea, Formosa mea, Columba mea.* Sed Iudithæ puchritudo accendit Holofernem. De Virgine testatur *S. Ambr. lib. de instit. Virg. c.7.* Virginis tanta erat gratia, ut non solùm in se Virginitatis gratiam servaret, sed etiam his, quos inviseret, integritatis insigne conferret. *S. Th. 3. sent. d.3. q.2. ad 4.* Pulchritudo B. Virginis ad castitatem intuentes excitabat. Iuditham timuerunt Assyrij, Virginem dæmones. *Bonav. in spec. c.9.* Non sic timent hostes visibiles quasi cœterorum aciem copiosam, sicut aëreæ potestates Mariæ vocabulum. Iudith clausa in Oratorio Deum Israelitis conciliavit. Virgo Deum mundo. Angelus custodivit Iuditham c. 13. sic enim ait. *Vivit autem ipse Dominus, quoniam custodivit me Angelus ejus.* De S. Virgine dixit *Petr. Dam. serm. 1. de Nativ. B. V.* Duo leones, quibus stipatus fuit thronus Salomonis, sunt Gabriel Archangelus & Ioannes Evangelista, quorum alter dextræ Virginis, alter sinistræ deputatus est, Gabriel enim mentem, Ioannes carnem pervigili solicitudine servaverunt. Iudithæ dictũ cap.15. *Tu gloria Jerusalem, tu lætitia Israel, tu honorificentia populi nostri.* De Virgine dicit *Greg. Nazianz.* in tragædia Christi Patientis. Regina, Domina, generis humani Bonum. Virgini acclamat *Cyrill. Alex. hom. contr. Nestor.* Sit tibi sancta Dei Mater laus, tu enim es pretiosa Margarita orbis terrarum, tu Lampas inextinguibilis. *S. Chrysost. hom. de Deip.* Ave Mater, Cœlum, Thronus, Ecclesiæ nostræ Decus, Gloria & Firmamentum. *Damasc. orat. 1. de Nat.* O Deo digna Filia, mulierum Ornamentum, generis humani Decus. Iudith tutata est Bethuliam, Virgo urbes Christianas. *Greg. 11. Pontif. epist. 4.* Si Bethulia per manus Iudith Israelitis servata est, quomodo non oportebat Virgine Propugnatrice utentem hostibus prævalere?

Iam venimus ad Estherem. Esther prius nomen habuit Hadussa ut docet *Cornel:* quod significat Myrthum, à Persis dicta Esther ut *Serar:* explicat, *Occulta demoliens,* vel *Medicinæ exploratio & contemplatio,* vel *Medicina turturis,* vel *Pulchra ut luna.* Esther idem est Hebr. *Ignis turturis.* Persis, Receptatrix, Protectrix, quæ nomina facilè est videre quomodo nostræ Virgini conveniant. Esther ducta est in cubiculum Assueri & ab eo in uxorem assumpta. De Virgine dicit *Bonav. spec. c.7.* ducta est in cubiculum Regis in Assumptione, in cubiculum quietis æternæ, gratiam veri Regis habens super omnes mulieres, id est super omnes intelligentias Angelicas, ut sit in Maria gratia super omnem gratiam beatorum, nam revera in capite ejus Rex Regum diadema regni posuit tam impretiabile, tam delectabile, tam mirabile, quod hoc omni linguæ inenarrabile, omni ingenio inscrutabile est.

Robertus

Robertus lib. 3. in Cant. 4. Regina Sanctorum in cœlis, Regina Regnorum in terris. *Bernard. de Assumpt.* B. Virgo quasi altera Esther de triclinio fœminarum, id est de Ecclesia militante adducta, & per totam militiam cœlestis exercitûs ad cubiculum Assueri scilicet summi Dei adducta. Extendit contra eam Estherem Assuerus *virgam auream in signum salutis.* De Virgine Num. 24. *Consurget virga de Israel & percutiet duces Moab, vastabitq; omnes filios Seth. Petr. Dam. serm. de Assumpt. de eadem Virgine* dicit. Hæc est Virga illa quâ retunduntur impetus adversantium dæmoniorum, Virga Aaron per quam fiunt mirabilia.

9. Beatam dicit Virginem Joseph Sponsus ejus. Quia ex illa dignitatem habet.

Quia eò dignitatis per Virginem devenit, ut fieret Dominus Dei Luc. 2. *Et erat subditus illis.* Dominus etiam ipsius Virginis factus. *Gerson serm. de Nativ. B. V.* O miranda prorsùs Ioseph sublimitas tua, ô dignitas incomparabilis, ut Mater Dei, Regina cœli, Domina mundi, appellare te Dominum non indignum putaverit. Appellant enim uxores viros suos Dominos; & quia Dominus est Virginis plurimùm servos ejusdem Virginis antecedit. Inter sponsos autem est æqualitas, itaque cum Virgine quandam habet æqualitatem, & quia Sponsa illum appellat Dominum aliquid ampliùs in certo sensu attribuit. Accepit verò à Sponsa pro dote insigne donum Virginitatis. *Hieron. contra Helvid.* Tu dicis Mariam Virginem non permansisse, ego mihi plùs vendico, etiam Joseph fuisse Virginem per Mariam. Cur ita? *Aug. serm. 24. in Nativ. Domini.* Quia de Virginis membris nascitur virtus Angelorum. Si Angelorum certè & hominum: si hominum, ante omnes Iosephi. *ibid.* O Ioseph per meritũ Virginitatis ita separatus es à concubitu uxoris, ut Pater dicaris Salvatoris. Virgo per solum alloquiũ Ioannem sanctificavit, quid non gratiarum in Iosephum transfudit, cum quo diu convixit maximè Christo jam exemplis præeunte? Habet etiam id particulare Ioseph quia per illum Christus in regnum Juda successit, ac consequenter hæres solij David, ut est apud *Cornelium à lapide.* Per Virginem in Christum accepit authoritatem Paternam, per Virginem accepit ut Moysi comparari possit. Moyses enim in fiscella salvatus est: Joseph homini Deo fiscella factus est, ille in aula Regis, hic sub tutela speciali Dei educatus est: ille rubum vidit & de rubo loquentem audivit, iste Virginem, Matrem, & simul Virginem ac Deum sibi loquentem audivit: ille celebratur à miraculis, istius tota vita unum miraculum, ille populum

de Ægypto reduxit, iste populi Dominum duxit ac reduxit, ille Dei legem in ulnis tulit, hic Deum legislatorem: ille posteriora Dei vidit, hic Christum ad faciem: cum illo erat manus Dei, cum isto fabrum egit Deus: ille jussu Dei decessit in monte, hic in manibus Dei obijt. Sed Moyses Deut.22. *Si non est inventa in puella Virginitas lapidibus illam obruent viri civitatis illius & morietur.* At Ioseph voluit occultè dimittere eam quam videbat gravidam. Moyses solùm aspexit terram promissionis, Ioseph Terram illam beatam, id est Virginem S. possedit. Et certè ex doctrina *S. Thomæ* 1. *p. q.*27. *a.* 5. *in* 6. debet & Moysen & alios Sanctos superare in multis. Quò aliquid, *inquit ille*, magìs appropinquat ad suum principium, eò ampliùs de ipso participat: nemo verò post Virginem S. est Christo propinquior: nemo itaque de illo magis participat. Hinc *Bernard. super missus* hunc Iosephum præfert Iosepho Patriarchæ. Ille frumenta servavit non sibi sed toti populo, iste panem vivum de cœlo accepit, tàm sibi quàm toti mundo.

Contendunt multi non obscuri nominis *Doctores* S. Ioseph in utero sanctificatum, sed quidquid sit de hoc: illa *Cantic:*7. Statura tua assimilata est palmæ, *Gerson* attribuit huic Beato. Iustus ut palma floret. *Bern. super missus.* Fidelis servus & prudens fuit Ioseph, quem solum in terris magni consilij constituit Deus coadjutorem fidelissimum, imitatus est Deum Patrem qui Virgo manens filium habet: dignus habitus ad quem mitteret legatum suum; scilicet Angelum Deus. Nuditatem primorum peccatorum texit *Gen.*3. Deus, texit ille quod à mundo in sponsa videbat posse malè explicari. *Bern. apud Cornel. in Prov. Salom. c.*31. *v.*12. adhuc unum titulum attingit propter quem Ioseph Beatam dicit Virginem. Quia omnia quæ sunt uxoris sunt viri, credo quòd Beatissima Virgo totum thesaurum cordis sui quem Ioseph recipere poterat ei liberalissimè exhibebat. *Et post pauca quasi idem explicans ait.* Quantas putas exhortationes, consolationes, promissiones, illuminationes, & æternorum bonorum revelationes recepit in transitu suo Ioseph à sanctissima Sponsa sua Maria? *Et rursus.* Quomodo cogitare potest mens discreta, quòd tantâ unione uniret menti tantæ Virginis aliquam animam nisi ei virtutum operatione simillimã? Undè credo Ioseph fuisse mundissimum in Virginitate, profundissimum in humilitate, ardentissimum in charitate, altissimum in contemplatione.

10. Beatam dicit Virginem M. Magdalena. Quia ista est verior Maria.

De Magdalena dictum est. *Optimam partem elegit.* Felicior in hoc Virgo nostra, illa doctrinam Christi, hæc Christum elegit, illa rivum, hæc fontem cum rivo. Illa aliquando septem dæmonijs repleta, hæc semper gratiâ plena: illa meretrix, hæc Spiritus S. Sponsa, illa Phiala; hæc, unica, formosa, columba, dilecta. Illa obtinuit Lazari fratris resuscitationem, sed in nomine hujus. Quærit *S. Chrysol.* Cur venit Magdalena cùm pro Lazari vita oraret Martha, & respondet quia Magdalena erat Materni nominis bajula, habuit enim prænomen Maria. Illa ad pedes Christi sedit, huic attribuitur illud 3. Reg. 2. *Surrexit Rex in occursum ejus, adoravitque eam, & sedit super thronum suum, positusque est thronus Matri Regis, quæ sedit ad dexteram ejus.* Ex ore cranij S. Magdalenæ vitis germinavit eoque indicio ipsa reliquias suas demonstravit. Carolo Siciliæ Regi apparens ei in carcere, ex eoque illum liberans ut refert *Surius* 22. *Julij*. De ore Virginis cœpit botrus cypri, quando Angeli nuncianti respondit. *Ecce ancilla Domini fiat mihi secundum verbum tuum.* Illa in solitudine Magdalena pascebatur solo cantu Angelico septies in diem repetito; hæc Virgo ab Angelis reficiebatur ut alibi diximus, in templo. Magdalena cruci adstitit Christi; Virgo verò Christum affectu offerebat; imò ut docet *S. Antonin. p.4. Theolog. tit.15. c.41. par.1.* Stabat ita Divinæ voluntati conformis, quòd si oportuisset ad implendam secundùm ratione voluntate Dei, ipsa Filium in cruce posuisset ac obtulisset, neque enim minoris fuit obedientiæ ac Abraham. *Laur. Justin. de Agon. Christi c. 2.* Clarissimum passionis Christi speculum effectum erat cor Virginis. *c. 17.* In corpore Filius, in mente erat crucifixa Genitrix. Magdalena venit ad ungendum corpus Christi, sed Virgo non venit quia certò sciebat & expectabat Christum eodem die resurrecturum, undè sciebat hanc unctionem fore frustraneam. Ait *Cornel. in Matth. c. 28.* Et quia Virgini ante alios redivivus apparuerat. Magdalena fuit Apostola Massiliensium. *Luc. Dexter in Chronico.* Sacra Virgo Maria consilio, luce doctrinæ, & admirabili vitæ exemplo collegio præsidet Apostolico, nihilque grave gerunt illi, quod non eius consilio ductuque gerant. Ipsa ut docet *Rupert. lib. 1. in Cantic.* ortam inter Apostolos questionem de legalibus, resolvit. Magdalena vi amoris est mortua ut est in *Apoc. 14.* S. Virgo est amore mortua.

11. Beatam dicit Virginem S. Simeon. Quia ista est Lumen omnium.

Cùm Virginis Filium in ulnas Simeon suscipit, exclamat inter cætera: *Lumen ad revelationem Gentium.* Unde illud lumen? *Petrus Damiani* attribuit *serm. de Assumpt.* Virgini illud Eccles. 24. *Ego feci in coelis ut oriretur lumen indeficiens. Et subdit.* Nihil habuit spiritus in visibilibus creaturis excellentius, cui excellentiam Virginis compararet, præter solem: hoc itaq; ipsa amicta sole, attulit lumen illud mundo. Hinc, ut refert *Tursellin: in vita ejus* S. Franciscus Xaverius, dum Gentibus unum de decem Divinis proposuisset præceptis, habuit in more subjungere, & cum circumfusa multitudine recitare precatiunculam. Maria Mater Dei ora pro nobis, ut possimus hoc Dei servare præceptum, & sic deinceps alijs etiam explanatis orabat præceptis. Lumen Mariæ simile est solari, & ostendit lutum & trahit sursum. Cant. 8. ubi legit vulgata, *lampades ejus lampades ignis LXX. legunt.* Alæ ejus alæ ignis. Ex hoc fortè mos invaluit in Dei Ecclesia ut die Purificatæ Magnæ Parentis consecrentur cerei. Meminit hujus moris *Bernard. serm. de Purif.* meminit & *Surius* 19. *Maij in vita S. Dunstani*, ex quibus constat esse non modernum. Exultavit senex Simeon viso in carne Deo, non vidisset, nisi hæc Mater illum genuisset. Exultat ad fructum vitæ, nec minùs aspectu arboris vitæ hilarescit. *Benedicta Filia tu à Domino, quia per te Fructum vitæ communicavimus.* Sed quomodo Beatam dicit Simeon, cui prædixit: *Tuam gladius pertransibit animam.* Et in hoc Beatam dicit. Audiamus S. *Ildefonsum serm. 2. de Assumpt.* qui S. Virginem vocat Matrem timoris. Mater carnis dat carnem quam habet, Virgo ut sit Mater timoris debet in se timoris habere gladium. *Orig. in Luc.* Ut aliena revelentur peccata Matris anima sauciatur. *Nunc dimittis in pace* exclamat Simeon, quando in manus suas è manibus Virginis accepit Lumen mundi. Idem & modò Virgineis accidit cultoribus. Unus sit præ omnibus *B. Joachim Senensis in Ephemend.* 16. *Apr.* Is ab ineunte ætate Virginem tenerè semper coluit, deinde verò illius monitu Ordinem Servitarũ ingressus, ibiq; raro cum virtutis exemplo complures exegit annos. Tandem ipso die Assumptæ Virginis cùm sacrificio Divino assistit, & accensum cereum ad elevationem SS. hostiæ tenet, ipse cadit repentè & exanimatur, cereus tamen in aëre pendet elevatus.

12. Beatam

12. Beatam dicit Virginem Martha; quia hæc intimiùs recepit Dominum.

Cùm onus domûs incubuisset soli Marthæ, versa ad Dominum Joan. 16. dixit. *Domine reliquit me soror mea solam, dic ergo illi ut me adjuvet: Eadem verba in die Assumpta legit Ecclesia*, quasi diceret. Reliquit me soror mea Maria solam, dic illi ut me adjuvet. Sed utcunque, non adjuvit Magdalena Martham. Juvat nostra Virgo Ecclesiam in apparando Deo convivio, ex lachrimis pœnitentium, ex orationibus justorum. *Greg. Nazianz. orat. in S. Lumina.* Adjuvat nos semper & interest omnibus bonis nostris studijs, ipsa rotam voluntatis nostræ versat, ipsa lumen & ignem ad quem ambulemus, quo cruda excoquamus, humili adjutorio ministrat. Habuit Martha Christum hospitem brevi tempore: Habuit Virgo nostra in utero mensibus novem, & postea triginta annis. Martha in suo turbabatur obsequio: Virgo manebat quieta. Martha ut est apud *Surium Jul. 29.* moritura audivit vocem: Veni hospita mea carissima accipe pro tuo convivio convivium, & meum in cœlis tibi ministerium. Virgini dicitur. *Veni de libano veni coronaberis. Bonav. in spec.* Ducta est in cubiculum quietis æternæ nostra Esther Regina, & gratiam Regis Dei super omnes mulieres invenit, id est super omnes intelligentias Angelicas, & super omnes animas beatas.

13. Beatam dicit Virginem Joannes Baptista, Quia per illam Spiritum S. accepit.

Cùm iras procerum pertinaces in Danielem non posset frangere Darius *Daniel.* 5. mitti eum permisit in leonum lacum. Appellat scriptura Matres lacum. Isai 51. *Attendite ad petram unde excisi estis & ad cavernam laci de qua præcisi estis.* Joannes in utero Matris erat ut Daniel in lacu leonum. Explicat Isai. eodem loci petram & lacum. *Attendite ad Abraham Patrem vestrum, & ad Saram quæ peperit vos.* Lacus leonum uterus in quo peccatum originale contrahitur. Ibi Joannes poterat illud Psal. 39. cantare, *Expectans* per sex menses *expectavi Dominum & intendit mihi*, seu ut *Heb. legit*. Extendit se ad me. *Eduxit me de lacu miseriæ & de luto foecis.* Quia ut inquit *Bern. serm. de Circumcis.* Cecidimus de alto in profundum, per originale scilicet cecidimus in lutum & lapides, lutum nos inquinavit, lapis vulneravit, hinc tardi sumus ad bonum, veloces ad malum. 1. 2. *q.* 85. *a.* 2.

Vulnerati

Vulnerati sumus in intellectu & voluntate. De hoc lacu se Matre misericordiæ educente evasit Ioannes. Lacum miseriæ *S. Athanas. apud Lorin. in Psal. 39.* vocat cœnosas voluptates. *Dydimus.* Vitia carnalia. *Cyrillus.* Fœtentia crimina. *Aug.* Peccatum consuetudinis. Quidquid sit certum est quod dixit *Petrus Ravennas in expos͡it. Ave Maria.* Hæc quæ gratiâ Dei Deum terris dedit, dedit & finem vitijs. Acceleravit præterea S. Virgo Joanni usum rationis: sic enim *Ambr. lib. 2. in Luc.* de Joanne loquitur. Qui habebat exultandi affectum, habebat intelligendi quoque sensum. Implevit Joannem Spiritu S. *Ambr. lib. 2. in Luc.* Non priùs Mater Elisabeth repleta est quam filius, sed cùm filius esset repletus Spiritu S. replevit ejus Matrem. *August. de amicitia c.* 11. dicit Amicitiæ officium esse ut spiritus spiritui conjungatur, & applicetur, & ita misceatur, ut unum velit fieri ex duobus. Ad hanc amicitiam cum Deo pervenit Joannes per Virginem. Poterat Christus sine Matre Ioannem sanctificare, noluit. Hinc Ioan. 3. Christus de Ioanne loquitur. *Amicus sponsi qui stat & audit cum gaudio, gaudet propter vocem sponsi.* Quid est stare quærit *Aug. tom. 9. tr. 14. in Joan.?* Est permanere in gratia ejus quam accepit. Promisit Deus Isai: 60. *Non audietur ultrà iniquitas in terra tua, vastitas & contritio in terminis tuis & occupabit salus muros tuos.* Hoc in S. Ioanne per Virginem completum. Occlusit os clamanti iniquitati, in peccato concepit te Mater tua vastatus es sicut alij parvuli, contritis in potentijs superioris & inferioris tuæ partis multa tibi inest fragilitas ad bonum, & pronitas ad malum. Sed è contra, occupabit salus muros tuos, pro ferro afferam aurum, pro ære argentum, pro lignis æs, pro lapidibus ferrum. Additum est Ioanni aurum charitatis usque ad Martyrij ardorem, additum splendens puritatis argentum, æs liberrimæ prædicationis ut sit vox super aquas Baptismi, vox Regibus horribilis. Dedit illi Deus ferrum pœnitentiæ, accepit pacem quam nullius peccati bellum turbavit, utpotè vigilante pro se Divinâ gratiâ à quâ fuit confirmatus in bono, habuit dies vitæ suæ quasi muros. *Anselm. alloq. coel.* 23. Virgo est Mater omnis gratiæ. *Jo. Geom. hymn. 1. de B. V.* Virgo est Mater gratiarum. Illa Ioanni prævenientem, concomitantem gratiam parturivit. Indè tantos profectus Ioannes fecit, indè ita in virtute fundatus, ipsa Virgo loquitur Prov. 8. *Quando appendebat fundamenta terræ cum eo eram cuncta componens.* Dicta est Virgo *Andreæ Cret. orat. 2. de Assumpt.* Penarium vitæ cui nihil potest auferri, & sicut fons exhauriri non potest. Tale penarium est perseverantia ultima quæ donum nobis tribuit immobilis in bono consistentiæ, inquit *Angelicus Thomas. 22. q. 137. art. 4. Non extinguetur in nocte lucerna ejus* dictum est de muliere forti Prov. 31. Non extinguebatur lucerna Virginis Ioanni in qua-

cunque

cunque nocte persecutionis. Cùm Proto-martyr Christi Stephanus lapidum imbre obrueretur, traditio est Virginem interfuisse, ejusque agonem Deo commendâsse. Non aliter credo illam fecisse quando Ioannem in vincula conjectum audivit: quem enim parvulum suscepit, in ultimo certamine non deseruit.

14. Beatam dicunt Virginem cæteri in Ecclesia Dei Heroës, atque Heroinæ.
Quia Virgo omnes superavit.

Virgo est ut docet *S. Ephrem serm. de laud. Virg.* Unica Spes Patrum, Gloria Prophetarum, Honor Martyrum, Lætitia sanctorum, & Lumen probatissimorum Abraham, Isaac & Iacob, Decus Aaron, Splendor Moysis, Gedeonis Vellus, omnium sanctorum ac Virginum Corona ob immensum fulgorem, atque splendorem inaccessum. Est Nubes quam secuti in hac vitæ peregrinatione sicuti olim in deserto. Ita illam salutat *Epiph. serm. de Laud. Virg.* dum dicit: Ave gratiâ plena, nubis columnæ similis, quæ Deum habes, qui populum deduxit per desertum. *Hier. in Psal.* 77. Et deduxit eos in nube diei. Per nubem intelligit S. Virginem. Acclamat *Andr. Creten. Orat.* 2. *de Deip.* O Columna vivifica, non carnalem per lucem deducens Israelem, sed spiritualem qui deducitur ad increatam lucem cognitionis, Divinis illuminans facibus. *Ambr. in Psal.* 118. Illa columna nubis specie quidem præcedebat filios Israel, mysterio autem significabat Dominum Iesum in Nube venturum levi, sicut dixit *Isai. c.* 19. hoc est in Virgine Maria. Illa de nocte Columna ignis. Columna ignis in nocte est Divinitas in carne Virginis. *Honorius* in hunc modum Virginem affatur nomine sponsi. Tu una omnium transcendes merita, & ideo præ omnibus sola electa, Columba mea, in qua transfudi Spiritûs charismata, perfecta mea quam perfudi perfectione per virtutum munera. Viderunt eam oculis cordis filiæ Sion, id est, Ecclesiæ, & Beatissimam prædicaverunt, & Reginæ & concubinæ activi & contemplativi laudaverunt eam. *Epiph. hæres.* 78. A Maria hæc Vita mundo genita est, ut viventem gigneret & fieret Maria Mater viventium. *Bernardin. tom.* 3. *serm.* 6. *art.* 2. Virgo per consensum in incarnationem, omnium electorum salutem viscerosissimè expetijt & procuravit, & ex tunc in suis visceribus, omnes bajulavit tanquam verissima Mater filios suos.

Has & plures causas propter quas illam singuli & universi beatam dicant numerat *S. Ephrem de laud. B. V.* dum illam in hunc modum alloquitur. Spes desperantium,

ſperantium, per te reconciliati ſumus Chriſto, Deo meo, Filio tuo, tu peccatorum & auxilio deſtitutorum unica Advocata atque Adjutrix, tu Portus naufragrantium tutiſsimus, Solatium mundi, carcere clauſorum Liberatrix celeberrima: tu orphanorum Suſceptio, tu captivorum Redemptio, ægrotantium Exultatio & omnium Salus: tu Monachorum & ſollicitariorum Stabilimentum & Spes ſæcularium: tu Virginum Gloria, Corona, & Gaudium: tu mundi Lætitia, tu noſter es Portus, & Præſes, pia Auxiliatrix, jucunda Libertas, Fons gratiæ & conſolationis, peccatorum Refugium, atque Diverſorium laborantium, Propitiatorium, Spes omnium proborum adverſis caſibus afflictorum, dulce converſorum Solamen atque Præſidium: Virorum pariter ac mulierum Regina ac Patrona: noſtra Conſolatrix quæ mœrores ſedâſti atque moleſtias leniiſti, cunctasque oppreſsiones ſuſtuliſti: Clavis regni cœleſtis, Portus tutiſsimus in hac vita navigantium. *Andr. Cret. de dormit. Deip.* Sancta & Sanctis Sanctior, & omnis Sanctitatis Sanctiſsimus Theſaurus. *Bern. epiſt.* 74. Ipſa Virgo Virginum, Sancta Sanctorum, Lumen cœcorum, juſtorum Gloria, peccatorum Venia, gratiæ Inventrix, Mediatrix ſalutis, Reſtauratrix ſæculorum, Reverenda Angelis, Deſiderata gentibus, Prophetis & Patriarchis præcognita, electa ex omnibus, prælata omnibus. *Idem ſerm.* 3. *ſuper Salve.* Propter hanc totus mundus factus eſt. Expreſsiùs *Andr. Jeroſolym.* dum in hunc modum Virginem alloquitur. Verè benedicta tu, quam Ezechiel verum ſolis ortum proclamavit. Sola verè benedicta es quam Montem magnũ vir ille deſiderabilis Daniel vidit, ac Montem obumbrantem Habacuc ille admirabilis; Montem præterea Dei, Montem pinguem, Montem quem Deo inhabitare placuit. Benedicta tu quam Zacharias vir diviniſsimus aureum Candelabrum ſeptem vidit lychnis ornatum, nimirum illis ſeptem Spiritus S. donis clarum ac lucidum &c.

CAP.

CAPUT X.

Beatam dicit Virginem omnis omnino Generatio.

1. Beatam dicunt Judæi recentiores, quia est eorum Benefactrix.

NNon deserit S. Virgo etiam illos, qui se ipsos deseruerunt, habet eorum curam, qui omnem salutis suæ curam abjecerunt, ad quam ut illos reducat, eorum temporalibus negotijs favet, ut per hæc beneficia ad æternorum desiderium excitet. Judæorum gentem hic descripsisse me quisque concedet: jam verò quomodò eam S. Virgo beneficijs trahat, audiamus. *Belvac. in suo spec.* meminit. Premebatur partûs doloribus quædam Hebræa, ac omni spe destituebatur, immissa in aures ejus vox cœlitùs: Invoca & pronuntia nomen Mariæ, & sanaberis; quod ubi fecit, sanitatem consecuta corporis, expetijt & animæ. Hic non decet quoddam Talmudistarum commentum, quod *Canisius lib.* 1. *cap.* 1. habet. Hebræi inter arcana sua celeberrimam dicunt, unam inter creaturas omnes præstantissimam esse, ipsi Mitatron: hoc est Principem facierum appellant, quia semper stat ante faciem summi Imperatoris, & jus habet ad ipsius præsentiam bene meritos introducendi. Animadversum autem ab eruditis, Mariæ nomen cum illo Mitatron haud perperam convenire. Refertur *in annalibus Lauretanis Laur. Rieræ* Hebræum apud Turcas ob scelera incarceratum, sententiam ultimam expectantem ad Christum, & ad Virginem confugisse; apparuit noctu Christus perquietem; apparuit & Virgo, & catenis vinctum exsolvit, carcerem reseravit, ad portum deduxit, admonens, ut Lauretum peteret, ibi sacra Christiana susciperet. Evigilat Hebræus, & videt se in navicula, quæ sponte incredibili celeritate cucurrit, & biduò Anconam Nazaretho appulit, qui illicò Lauretum perrexit, beneficium testaturus, & Baptisma accepturus. Erat hic incola Nazarethi sexagenarius vir gravis, ac prudens.

Aliud narrat *Spondanus* in epitome ad annum 591. Dei Genitricis auſpicio Perſas infideles victoriam conſecutos. In finibus Biturigum eſt locus olim Avaricum, nunc Burges dictus, anno 546. Filius Judæi Euchariſticam menſam imprudens cum Chriſtianis pueris acceſsit, quod parens non ferendo in fornacem eum conjecit: invenerunt puerum paulò poſt illæſum Chriſtiani, & requiſiêrunt quo cuſtode illæſus manſiſſet, illâ reſpondit quæ in Chriſtianorum templo Filium bajulat. Et ita evenit quod *Matthæus Cantacuzenus in 1. cant.* commentando ſcripſit. Salomon qui prænoverat ex ſemine ſuo naſcituram Virginem ob id etiam ſecundum veſtigia (inquit) egredere gregum, videlicet Filiorum ſecundùm ſanguinem meorum, exorere: & paſce hædos tuos.

4. Beatam dicunt Virginem Indi, Japones, Chinæ. Quia Patronam experiuntur.

Præclarè ſerviunt propoſito verba *Ruperti in 4. Cantic.* Quidquid gratiarum, quidquid virtutum, quidquid operationum cæleſtium mundus accepit, emiſsiones tuæ (ô Virgo) ſunt, ut ubi erant priùs ſpinæ & vepres, & carduus, lappa, & tribulus, urticæ, & paliurus, univerſitas nequitiarum, ibi ſit cyprus cùm nardo, nardus & crocus, fiſtula & cinnamomum, myrrha & aloe, univerſitas gratiarum.

Propiora ſæcula reſpiciamus & illis inventas Indias Orientales. Hæ certæ fidei debent beneficium fidei, quia ope Virginis detectæ per Vasquium Gammam ſub Rege Luſitaniæ Emmanuele, quod ipſum iſte Rex profeſſus, excitato templo Sacro Virgini in littore Oliſyponenſi uti ſcribit *Maffæus lib. 2. Hiſt. Ind.* Sed rem particulariùs proſequamur. Inſula Cuba eſt in Oceano, in hac Regulus quidam plurimas victorias conſecutus, quia Ducem habuit Chriſtianum, qui in pectore præferens Virginis imaginem, ubi in hoſtes incubuit, illic certa hoſtium fuga, & ſtrages. Orta eſt diſſenſio inter Indos præſtantiorne foret imago Mariæ, an Indicorum Deorum, conventum in hunc modum: Duo hinc, & inde Iuvenes partes ſuſtinerent. Mariani ligarentur ab Indianis, Indiani à Marianis, quorum deinde vincula ſponte ſolverentur, ij victores. Proceſſum in campum, inclamat Regulus *Ave Maria*: Adſtat Matrona mirabili majeſtate, quæ ad ſuos appropinquans, & virgam manu tenens, eos vinculis exſolvit, qui ſua ſtatim vincula adverſarijs adjecerunt. Renovari Indianis nihilominùs viſum eſt neceſſe certamen renovatum; ſed idem evenit. Hæc ubi res divulgata plurimi è barbaris

Chriſto

Christo accessêre. Huc refer quæ diximus de Gamma Lusitano *cap. 4. num. 2.* Illud verò quod *Allosa narrat lib. 4. coel. stell. cap. 2. n. 2.* interim accipe. Indus quidam senex obstinatissimè suo gentilismo inhærebat, pertinaciam hebetudo ingenij fovebat, cumque multùm circa illum, sed nullo successu à sacerdote Christiano fuisset laboratum: tandem ad S. Virginem se vertens sacerdos illi imaginem ejusdem objicit; quam ubi ille quamdiu contemplatus, ita in alterum transijt, ut non solùm facilem, sed & capacissimum se exhiberet instructori, ac tinctus sacro fonte, in beatiorem vitam abijt.

In Regno Chilensi Insula (rem totam desumo ex *Atlante Mariano edit: 20. fol. 74.*) incolæ vocant Tenariffam, Hispani magnam Canariam: Statua est miraculosa B. Virginis nata inter saxa, hæc nescio quibus barbaris cæremonijs culta, priusquàm ullus Christianus eò adveniret. In eodem Regno *ibid. fol. 78.*) in ea parte terræ Araucanæ quæ Tubulia dicitur, non multum à mari, mons est in quo spelunca ad hemicycli formam peritissimè facta, ubi statuam Virginis cum JEsu natura ex eodem saxo produxit, multis illa ethnicis cultui fuit, sed Virgo in eos vicissim beneficia eodem loci refudit: nam peste affecti, pulvere ejus loci sumpto, convalescebant.

Refert *Navarr. tr. de Orat.* In ora Comocinensi cis Gangen juxta urbem Coulam Virgini nostræ templum à gentilibus erectum. *Gonzalez lib. 1. hist. Chinensis* etiam apud Chinas repertum signum Virginis bajulantis, idque repertum in delubro. Apud Japones testatur *Joannes Bonif. lib. 2. hist. Virg. cap. 1.* Mulierem tenentem Filiolum solere depingi, ad eamque Japones velut communem Patronam in rebus afflictis solere confugere.

3. Beatam dicunt Virginem Oracula gentilium & Sybillæ. Quia annunciârunt Virginem parituram.

Missus à S. Petro S. Potentianus in Gallias, ubi Carnotum venit, plebem pariture Virgini ex avita traditione devotam invenit, ut est *in Martyrol. Domini de Suassay 31. Dec.* speluncam ibidem dicatam à gentilibus B. Virgini reperit, quæ tanto semper apud omnes fuit honore, ut Virginis thalamus cameraque antiquitùs fuerit appellata. Sed altiùs rem repetam. Druidæ idem erant apud Gallos, quod Brachmanes apud Indos, uti patet ex Iulio Cæsare de bello Gallico Sacris præerant, consilia Regibus dare soliti. Hi certo quodam tempore Carnoti, quæ Provinciæ Lugdunensis hodiè civitas est, consederunt, comitia celebrârunt

brârunt, undè & oracula, & leges in Regni bonum prodiêrant, inter quæ Virgini pariturae decreverunt Statuam, annis ante Christum natum omninò centum, aram in spelunca subterranea, tunc non magna, erexêre, aræque statuam imposuêre, quæ talis est: Sedet Virgo in exedra coronâ redimita, Filium sustinet gremio. Titulum statuæ apposuit Druidum Pontifex. *Virgini pariturae.* Adfuit dum poneretur ara Carnotensiũ Rex Priscus, ad eam deinde Regis Montlehriaci filius depositus cum precibus, cùm aquis fuisset suffocatus ad vitam redijt. Pater salute filij tam prodigiosè receptâ, liberalis in statuam factus, dona dedit Rege digna. Ipse loci Dominus Rex Carnotensium, & Druidensium Priscus, turpe ratus vinci ab extero, in Virgine paritura, rem facit, cujus nec exemplum habuerat inter gentiles, nec imitatorem facilè habiturus erat inter Christianos, Regni totius scripsit hæredem *Virginem parituram.* Quod & post ejus mortem depositi jure devolutum est ad Druidas, & plùs integro sæculo velut à Virginis pariturae fidelissimis curatoribus conservatum est; donec à S. Petro Savinianus & Potentianus primi in Galliam mitterentur, qui ubi Carnotum pervenêre, denuntiârunt vivere etiamnum eam Virginem Jerosolymis; itaq; missi quamprimùm legati, Virgini Regnum Carnotensiũ obtulêre, & Reginam Carnotensium appellavêre. Hanc Ecclesiam deinde adornavit Carolus Calvus Rex Galliæ, & Fulbertus Carnotensis Episcopus, ita *Barth. Cassaneus in catal. gloriæ mundi pag.* 12. *conf.* 20. *Nicol. Nancelinus in parecbasi de mirab. Nativit. D. N. I. C. cap.* 11.

A terra ad mare veniamus. Argonautæ ante Christum circiter annis 1200. Gyzici in Hellesponto templum extruxerunt, (cujus meminit *Plinius lib.* 36. *cap.* 16.) Mariæ Verbi æterni Genitrici monitu Pythij oraculi licet ex errore Reip. dedicârunt, quam crediderunt Matrem Deorum, hoc demùm sub Zenone Imper. Dei Matri restitutũ. Totum hoc *Cedrinus in compendio narrat relatus à Spinello edit. Neap. fol.* 394. *n.* 25. ubi & *Plinij l. c.* adducit, ejus ferè verba adscribimus. Argonautarum Ducem fuisse Iasonem Thessalum cum Polluce, Hyla, Telamone, ac reliquis in Colchidem navigantibus, quo tempore Iudices populo Israelitico præfuerunt, qui cùm per fauces in Ponticum mare transire vellent, & Gizicus Dominus Hellesponti eos prohiberet, ab ijs victus, & interfectus, ac Gizicus præcipua Urbs Hellesponti capta: agnovêre dein Gyzicum fuisse affinem, quocirca templum admirandum extruxêre, dein oraculum, quod est ante Pythias thermas accessêre, consulturi cui esset dedicandum, Oraculum hoc sensu sonuit:

Aßiduâ virtute decus sublime parate,
Atq; unum (sic mando) Deum, qui cuncta gubernat,
Cælesti residens solio, colite, atq; timete;
Filius æternum natum ante sæcula Verbum,

Quod

Quod velut igniferis impulsa sagitta procellis,
Nescia Virgo viri, quondam partu tenera edet,
Edomitum reddet Patri pro munere mundum.
Hujus quam Mariæ, nomen monet, alma Genitrix,
Agnoscet templum proprium sibi ritè dicatum.

Hoc oraculum in marmore aureis literis impressum, supra portam posuêre, fecit latinum *Guilel. Xylander*, sed *Græci* penultimum versum reddunt hoc modo. Hujus cui Mariæ nomen Sanctissima Mater. Istud oraculum S. *Procopius Martyr* sub Diocletiano adductus ad Flavianum Iudicem, *apud Surium* 8. *Jul.* & *Metaphr.* c. 24. ethnicis in hunc modum objicit: Cùm Iason Princeps eorum, qui dicuntur Argonautarum de templo quod Athenis primum constructum est in arce, sciscitatus esset Delphicum Apollinem, & dixisset: Prædic nobis Propheta Phæbe Apollo, cujus nam erit hæc ædes, & ad quid futura est in posterum? sic respondit: Quæcunque ad virtutem quidem & honestatem vos incitant facite. Ego autem tres cupio. Deum unum regnantem apud Superos, cujus Verbum ab interitu alienum, conceptum in simplici Virgine; qui tanquam ignitus arcus percurrens mundi medium, omnes capiens adducet donū eos Patri, hujus erit hæc ædes, Maria autem nomen ejus. Hujus autem vitæ *S. Procopij* tanta est authoritas, ut ex ea pro cultu sanctarum imaginum *in secunda Synodo Nicæna act.* 4. testimonium sit allatum: hic Procopius antea dicebatur Neanias, Cyzycum nunc vocatur Spiga Natoliæ. Alterum templum in arce Atheniensi Iason oraculo Apollinis Delphici D. Virgini posuit; illud autem Cyzici ab omnibus Argonautis extructum fuit. *Spinellus loc. cit.*

Sed postquam navim Argonautarum sumus adepti varia littora marium circumeamus, in variasque terras descendamus, audituri Sybillarum de S. Virgine vaticinia, priùs tamen oraculo audito, de quo *Innocent.* III. *serm.* 2. loquitur. Cùm Romani quoddam templum Paci vellent extruere: consuluerunt Apollinem quàm diu duraturum esset, respondit: *Mansurum quoad usq; Virgo S. pareret.* Quo audito inscripserunt templo: *Templum pacis æternæ.* Sed illud eadem nocte corruit, quâ Virgo peperit. Simile *Martinus Polonus lib.* 4. recitat de statua aurea posita Romæ in palatio cum inscriptione: *Non cadet donec Virgo pariat:* quæ eodem tempore ac illud pacis templum cecidit. Sed jam Sybillas audiamus. August. Imp. Dei primogeniti aram excitandam in ipso Iovis Capitolini templo voluit, ubi consultis Sybillarum libris, ad vaticinia prænotantia Virgineum partum accommodari posse, *responsum Delphicum* sensit, quo illum Apollo jussit à suis aris recedere, tanquam à nato Deo superatus. *Canisius lib.* 3. *de Deip. cap.* 3. offert

nescio

nescio cujus Sybillæ carmen, quod hunc sensum habet: Lætare & exulta Puella, tibi enim gaudium donavit æternum, qui cœlum & terram condidit: is verò in te habitabit, tibique erit immortale & indeficiens lumen. *Sybilla Erithræa lib. 8. orac.* sic canit: Et brevis egressu Mariæ de Virginis alvo, exorta est nova lux.

Hic tantillùm interloquatur *Hugo Card. super Magnif.* Ecce enim ex hoc Beatam me dicent omnes gentes scilicet judæorum, gentilium, virorum, & mulierum. *Salvaticus de Victoria Verbi Dei contra Hebræos cap.* 14. interponat historiolam, quondam in Cantania idololatras in magna veneratione habuisse quandam Virginem infantem gremio foventem, ac singulis annis publicitùs deportâsse, rationem facti solitos reddere, se id in honorem cujusdam Virginis præstare, quæ Virgo manens paritura erat Filium. *Bellesphoret. in sua Cosmograph.* idem alias nationes usurpâsse memorat. *Jam Sybilla Persica hæc canit:*

Solo sed satis est oracula prodere verbo,
Ille Deus castâ nascetur Virgine magnus.

Sybilla Lybica.

Æquus erit cunctis, gremio Rex membra reclinat
Reginæ, mundi, Sanctus per sæcula vivus.

Delphica.

Eximij qui Virgineo conceptus ab alvo,
Prodibit sine contactu maris, omnia vincit.

Samia.

In cunctis humilis castam pro matre puellam
Deliget, hæc alias formâ præcesserit omnes.

Hellespontica.

Dum meditor quandam, vidi decorare puellam
Eximiè castam, quod se servaret honore,
Munere digna suo, & Divino Numine visa,
Quo sobolem multo pareret splendore micantem.

Phrygia.

Ipsa Deum vidi summum punire volentem
Mundi homines stupidos, & pectora cæca rebelles,
Et quia sic nostram complerent crimina pellem,
Corpore Virgineo voluit demittere cælo,
Ipse Deus prolem.

Tibur-

Tiburtina.

O nimiùm felix cælo dignißima Mater,
Quæ tantam sacro lactabit ab ubere prolem.

Kirch. lib. 2. cap. 2. Hetruriæ hæc prosâ refert. In Senensi templo Cathedrali sunt (inquit) imagines decem Sybillarum in Litostroto summo templi positæ. Anno 1482. picta est 1. Sybilla Albunea sive Tiburtina, quæ Tibure pro Dea quondam colebatur, illi hæc prophetia attribuitur: *Nascetur Christus in Bethleem, annunciabitur in Nazareth, regnante Tauro pacifico, fundatore quietis.* O felix Mater cujus ubera ipsum lactabunt.

Erithrea.

Cerno Dei Matrem.

Cumana.

In teneris annis facie præsignis honore;
Militiæ æternæ Regem Sacra Virgo cibabit.

Europæa.

Virginis æternum veniet de corpore Verbum.

Agrippina.

Summus erit sub carne Satus, carißimus atq;
Virginis.

Ad rem hanc spectabit quòd refert *Oros. lib. 6. cap.* 20. Quòd Augustus Cæsar, dum consuleret Sybillam, an illo in mundo quispiam potentior futurus esset? continuò viderit circa Solem circulum in quo Virgo residebat in gremio portans infantem, hunc Sybilla respondit potentiorem natum: auditaque vox cœlestis: *Hæc est Ara coeli.* Ibi deinde Octavianus Aram Divæ Matri, cum Filio exstruxit. *Bernardus de Busto in Mariali p. 7. cap. 9. serm.* 1. ubi hæc adducit de B. V. *ex Sybilla Cumea.* In diebus illis exsurget Mulier de stirpe Iudæorum nomine Maria, & habebit Spōsum nomine Joseph, & procreabitur ab ea sine commixtione viri de Spiritu S. Filius Dei nomine Jesus, & ipsa erit Virgo ante, & post partum. Hæc eadem verba affert *Henr. Lancellotus in Viticula Mariana pampino 2. sub Sybilla Erithrea, & Matthæus VVestmonasteriensis in floribus hist. ætate 4. c.* 15. De Sybillis verò sic loquitur *Joannes Damascenus hom.* de ijs qui in fide decesserunt. Nomen Virginis non ignotum ethnicis expreßit (*Sybilla*) priusquàm nasceretur, alij

Verbi ortum ex Virgine, atque adeò nomen ejus enunciârunt, Maria enim, ait quidam, nomen puellæ. *Tiburtina apud Leonardum de Utino* sic habet: In diebus illis exsurget Mulier de stirpe Hebræorum nomine Maria, habens Sponsum Joseph. *Virgilius* Sybillæ Cumanæ de S. Virgine versus inseruit *Eclog.4.*

Magnus ab integro sæclorum nascitur ordo,
Jam redit, & Virgo, redeunt Saturnia sæclâ,
Jam nova Progenies cœlo demittitur alto.

In his expressum nomen Mariæ *Petrus Loyerus lib. 5. in Magnif. cap. 7.* sibi persuadet, secutus Porphirium Poëtam, ut in primi versûs initio sint duæ literæ M. A. in secundi altera voce R. in tertij itidem initio residuum I. A. sed ut res neque excedit fidem, ita neque extorquet.

Sed hanc rem finiamus narratione *Tostati in Matth.* ait ille: Virgo S. ingressa (dum in Ægypto moraretur) urbem Ægypti Hermopolim, & in eo fanum quoddam, in quo ex numero dierum anni idola fuerunt 365. omnia verò ad ingressum Virginis corruerunt, renunciatum id Aphrodisæo Principi Sacerdotum, qui cum militibus accurrit, sed conspicatus Virginem cum Puero, dixit: Hic nisi esset Deus nostrorū Deorum, Dij nostri coram eo non se prosternerent: Nos ergo quod Deos nostros facere videmus, nisi cautè fecerimus, omnes sicut Pharao periculum incurremus.

4. Beatam dicunt Virginem Saraceni, Turcæ, & alij Mahometani.

Quia non sunt ejus gratiarum vacui.

ALbumazar *Arabs Mahometanus in libro quem scripsit de revolut. cujus meminit P. Rizziolus in Proemio Almag. tom. 1.* Virginem Divam inter astra collocavit his verbis. In prima facie signi Virginis oritur in terra Virgo munda, Puella immaculata, corpore decora, ore venusta, cultu moderato, prolixo crine, & hæc est quæ Puerum in Judæa nutrivit, & quædam gentes vocant illum Jesum, sed & templum, quod in Syria S. Petrus Apostolus B. Virgini erexit, teste *Jacobo Vitriacensi apud Spinellum edit. Neapol. fol.* 400. à Saracenis magna habetur in veneratione, sed ad historiam tantisper. *Brocard. pag. 2. c. 4.* scribit inter Heliopolim & Babyloniam Ægypti medio ferè loco, est hortus balsami, irrigatur à fonte parvo, sed ubere, in quo est fama B. Virginem Puerum Jesum sæpè lavisse, panniculosq; ejus mun-

mundâsse, est & ibidem lapis, super quem dicitur eosdem exsiccâsse, & hæc omnia venerantur Christiani, & Saraceni. *Jansenius cap.* 11. *concordiæ*, docet locum in quo Christus in Ægypto degebat, Mathaream vocari, & Mauros eo loco, ubi fertur fuisse Virginis habitatio, ardentem perpetuò lampadem conservare. *Citatus supra Brocardus* ubi de fonte retulit, addit quòd cùm ille esset exiguus, nec hortos fæcundare posset suo rigatu, effodêre copiosum puteum, ut admixtâ illi fontis aquâ, totum sanctificet. *Et addit.* Nec hæc eos fefellit opinio, nunc enim sufficienter fæcundatur hortus ex aquis sic mixtis. De quo puteo addit *Abulensis in Matth.* 2. quòd à meridie Sabbati ad ortum feriæ secundæ, etiamsi excorientur vel occidantur boves, aquam trahere nolint, id cultui credo Divino bestiæ deferunt. *In annalibus Lauretanis anno* 1529. Bassa Turca argenteam vestem gemmis adornatam Lauretanæ Virgini dono misit. Rem narrat memorabilem *Jacobus Perez de Valentia, Episcopus Christopolitanus, comm. in Magnificat vers.* 4. Magni Soltani Armeniæ Filius venerat sub annum 1322. publicâ fide obtentâ Avenionem ad Ioannem XXII. in Christiana sacra animo propenso, quocirca à Pontifice splendidè habebatur, ac sacris quotidianis non excludebatur: cùm ecce festo Virginis Conceptæ contigit interesse concioni, (erat autem hic Soltanides græcè, ac latinè non vulgariter eruditus, & ingenio excellens) cùm Sacer Orator conatus persuadere in culpa conceptam; quibus ille adeò offensus, ut ad Papam Cardinalesque conversus dixerit mirari se vehementer ejusmodi sermones ab ijs, qui essent Religionis Præsides tolerari, in quibus tantoperè Maria traduceretur: certè si hæc dicerentur in conspectu Califæ, aut Soltani Ægyptij, aut coram alijs Saracenis, nullo pacto evasurum, quin ab omnibus lapidaretur: imò si quis talia dixisset de Matre Mahometi, nullo modo mortem evasurum; atq; hunc in modum ille offensus retrò abijt, atque ad suos reversus, qui ante ad Christianam fidem accedere, atque Baptismum suscipere deliberabat. Memorat *Baron.* quod sequitur *ad annum* 870. *sed Idea Athlantis Mariani pag.* 120. *ex professo.* Prope Damascum imago B. Virginis in ligno picta diu stetit: denique evanescentibus paulatim coloribus successit caro, ita, ut imago carnea, simul & lignea esset, vel certè incarnatum lignum; insuper oleum balsamo fragrantius manus imaginis dedit, non Christianis modò, sed & Hebræis, Mauris, & Saracenis salubre.

Percurre alias imagines, multa similia invenies, adeò etiam his qui oderunt benè facit. Invenies ad Lindensem B. V. etiam ministellos verbi curatos à morbis. *Clagius lib.* 4. *hist. Lind.* Invenies hæresi, blasphemijs alijsque sceleribus obrutos. Alterum refert *Tursell. lib.* 3. *hist. cap.* 18. Bassa Corcutus Turca anno 1552. in

gravissimum inciderat morbum, apostema erat in pectore, nihil spei, & vitæ modicissimum supererat, mancipium aderat devotum D. Virgini, pium in Dominum, quem orat monetque se Virgini Lauretaneæ supplicem oratione sistat, cùm corpore Constantinopoli decumberet: paret malo succumbens Bassa, invocat, Cælestis Medicæ manum implorat, & statim rumpitur apostema, & sanitas redit, donatur servus libertate, & gratitudinis ergo defert à Bassa mantile egregij operis, cereum, & arcum cum inscriptione quæ ex Arabico in hunc sensum translata. Quod bonum & fortunatum nobis esse velit magnus, ac misericors mundi Dominus, cùm mihi ipsi Divinitùs quiddam evenerit, ego Crocut Bassa nè meo desim officio, tantæque rei monumentum aliquod posteris exstet, rem ordine ponam: Ortum erat atrox apostema nobis in pectore, jamque haud dubium imminebat exitium, cùm desperata à medicis salute, meus me servus admonuit, & sanè fidenter, si mihi libertatem polliceris, inquit, Dei mei Matrem exorabo, ut pristinam tibi restituat valetudinem &c. Narrat quod sequitur *Castro in vita Beatæ Virginis, & Gratianus in vita S. Iosephi.* Cùm Ioseph in Ægyptum iter pararet, Deiparam interim in specum à Bethleem ad duos lapides declinâsse, ibi casu dum lactaret infantem, aliquot guttas lactis in specum defluxisse, & subitò lapidem candidum effectum, & mollem, ut testis sit non dubius miraculi, & ille in pulverem redactus, diversas impertitur Saracenis gratias, maximè mulieribus, imò etiam pecoribus, nè lac eorum deficiat. Eadem adhuc viventis Virginis impensa hoc loco miseratio. *Petrus de Natalibus in historia boni latronis* refert. Cùm Virgo in Ægyptum peregrinaretur, latro quidam insidiatus illi ac Josepho, sed aspectu ipso in meliorem immutatus. Filius latronis laborabat leprâ, Mater ergò illius lavit eum in eadem aqua, in qua Virgo infantis Jesu pannos laverat, sanatus confestim puerulus. Hic latro idem esse putatur, qui deindè cum Christo crucifixus, mirandam in fine gratiam consecutus. Et quoniam crucis meminimus, jam tum stetit ibi Maria. Quia Jerem. 1. *Ab Aquilone panditur omne malum. Ugo Carensis in Psal* 23. In passione stetit juxta crucem à parte Aquilonis, quasi inter peccatores, & Filium suum. Refert *Paulus Antonius de Tarsia in hist. D. Virg. Insulanæ pag.* 13. fuisse Scipioni Villano Turcam captivum nomine Maslonum, tenacissimum erroris patrij: hic ad ultimum vitæ devenerat; sed ab impietate Turcica nequaquam discedere proposuerat: ideoque ad equile projectus. Accessit eum D. Virgo, ad fidem veram ipsamet convertit, cujus gratiæ nè intercederet memoria, erectum à pijs viris eo loci Sacellum S. Mariæ à perseverantia nuncupatum.

Christoph.

Christoph. Fonseca in vita Christi narrat: Mauros in Africa & Turcarum Uxores Constantinopoli in partûs doloribus nomen Mariæ invocare, & salubre experiri. Neque hanc venerationem Mahometanorum erga S. Virginem quisquam mirari poterit, qui perspexerit quàm sublimia aliàs abjectissimus de illa reliquerit, licet more suo permixta fabulis *Mahometes apud Magdeburgenses cent. 8. cap. 15.* Spiritus Dei intravit Mariam, & Jesum ex ea genuit. *Et Azoara 31.* Omnium mulierum optimæ Mariæ, ab omnibus intactæ, animam suam Deus insufflavit, & illam Filiumque ejus manifestum gentibus miraculum posuit. *Azoara 5.* Maria fuit omnibus viris & mulieribus splendidior, atque purior. *Et alia Azoara.* Maria nunquam aliquid mali suæ malitiæ operata. Nullus de filijs Adam nascitur quem non tangat Sathan, & ideò plorat vociferans ex ejus tactu, præter Mariam, & Filium ejus. *Hæc in Azoara 75.* At verò in 5. Maria omnibus viris & mulieribus splendidior, & mundior, atq; lætior, soli Deo perseveranter accedens. *Et alio loco.* O Maria Deus utique elegit te, & purificavit te, elegit te claram super mulieres sæculorum. O Maria Deus annunciavit tibi Verbum ex ipso, nomen ejus Jesus, Filius Mariæ, & erit honorabilis in hoc sæculo, & in futuro. *Rursus* Maria (id est Deo) dirigente nihil malitiæ aut pravitatis operata est. *Jacobus de Valentia Episcopus Christopol. in Magnificat*, meminit legis Mahometicæ in hunc modum. Dicunt omnes Aphachini id est Doctores Saracenorum, quòd postquam Deus, & Angeli; & Mahometus appellant Virginem Mariam Sanctam, & Beatam, quòd sit anathema omnis ille, qui eam non fuerit veneratus. Sed legem & pœnam refert in violatores legis *Joannes Cottovicus lib. 3. cap. 3. Itinerarij Jeros.* in hunc modum. Si quis sive Christianus, sive Turca, sive Maurus, vel Arabs, Christum illud Verbum Dei, quem virtute Spiritus S. à Maria procreatum credimus, vel etiam ipsam Virginem, quam Deus creaturis omnibus puriorem fecit, & excellentiorem, blasphemaverit; præter mulctam pecuniariā, sexaginta fustarij plagas sustinebit. *Idem Turcarum erga Virginem venerationem describit.* Mausolæum Virginis crebrò Mahometani invisunt, & precibus honorant, in summa æstimatione etiam Virginem Mariam habent, quam ante & post partum Virginem permansisse constanter credunt, eamque Alcorani testimonio tanquam à Deo electam, & summis virtutibus ornatam, cunctis mundi mulieribus anteponunt, atq; omni laude dignissimam fatentur. *S. Antoninus 4. parte tit. 15. cap. 24. parag. 3.* hæc habet. Saraceni & Turci benedicunt Virginem, adorantes eam in templis suis & thurificantes.

§. Beatam dicunt Virginem Schismatici atque Hæretici; quia ab ejus gloria obruuntur.

Philippus Abbas bonæ spei lib. 6. in Cantic. c. 9. Mundum universum Virginis fama vel notitia sic implevit, ut non solùm veri, sed etiam falsi fideles videantur ejus laudibus exultare, & quos non devotio, vel eos occasio faciat collaudare. Schismaticorum Princeps *Photius hom. de Nativit. Virg.* Dominica (inquit) Sedes Virgo in terra paratur, terrenaque sanctificatur, ac cœlestium Ordines nobiscum congregantur, illiusque nequam, ac qui nos primùm decepit, fuitque author insidiarum humano generi positarum, dolis ejus, ac molitionibus evanescentibus potentia colliditur. Illa etiam *Schismatici Philotei Constantinop.* verba sunt. Tota pulchra es ô Virgo, & planè tota pulchra es, tota nil nisi Nitor es, & Species lucis, tota item Phosphorus, seu diem, ac Deum afferens Stella. Quarè lumina cordis mei illumina, ut qui tuam Domina gloriam instar auræ exhalo, sumque vulneratus à singulari te glorificandi amore. *Abailardus Serm. 2. de Nativ. Dom.* Omnem tam Judaici, quàm gentilis populi gratiam ea transcendit, quæ Matri Domini est collata gratia, & dona ejus, quæ quasi stillicidia terra suscepit, cæteris donis longè sunt eminentiora.

Lutherus super Magnif. Eo ipso quòd Maria Mater Dei facta est, tam præclara & ingentia ei dona data sunt, ut superent captum cujusquam. Hinc enim omnis honor ac beatitudo provenit, & ut in universo genere humano unica persona sit superior cunctis, ac nemo sit par, quòd cum cœlesti Patre communem habet Filium. *Idem in explicat. Salut. Angel. posse recitari duplici modo docet Salutationem Angelicam.* Primum quidem, ut eam tanquam aliquam piam meditationem accipiamus, in qua donorum quæ accepit à Deo Maria fiat enumeratio: deindè verò ut ceu fiat votum addamus & precemur omnes, ut sentiant & cognoscant eam talem esse, qualis hic prædicatur. *Idem in Postilla majori de Annunc. B. Virgin.* Maria gratiâ plena est, per quod omnis peccati pura cognoscitur, magnum hoc & sublime, siquidem gratia Dei illam omnibus bonis abundantem fecit, & ab omni malo liberavit. *Et ibid. in festo Concept.* Dignum & justum erat Mariæ personam ab originali peccato præservari, de qua Christus sumpturus erat carnem, quæ omnia peccata superaret. *Et rursus ibid.* Nulla Mulier tam S. fuit, nec in posterum erit ut est Maria. *Et in Nativit. Christi de Evang. anteluc.* En Puer quem tu Maria peperisti, meus est, sua caro & sanguis, mea caro & sanguis sunt: atque ideò etiam

etiam Mater mea es, & pro Filio tuo à te habebor. *Libro de decem præcept.* Idem docet ægrotos & morientes Mariam invocare ac se illi commendare debere: *Joan. Oecolamp. cum Calvino infra citando consonans sic ait serm. de laud. Deiparæ.* Nunquàm de me ut in Domino confido audietur, quasi averser Mariam, erga quam minùs bene affici reprobatæ mentis certum existimem indicium; & quomodò eam non amarem, quam DEus deamat, quam venerantur Angeli, & Archangeli, quæ peperit Salvatorem mundi? quæ humani generis est Advocata? quæ Regina appellatur misericordiæ? eja hortor iterum, atque iterum, ut summis viribus Deus per eam laudetur, dignissima quæ super omnes creaturas laudetur, imò per quam Deus glorificetur, in qua tanta Dei munera, tam eminenter sunt conspicua. O Divinam clementiam! ô immensam pietatem Dei! quæ & Filio tam sanctam præparavit Matrem, & nobis tam propitiam, in omnibus constituit Advocatam. *Henricus Bulingerus serm. de laud. Virg. Mariæ.* Si Maria benedicta est inter omnes mulieres, & beata ab omnibus prædicanda nationibus, infelices certè sunt Judæi, qui ipsam convitijs lacessere nunquàm desinunt: infelices sunt Pseudo-Christiani, qui Iudæis nihilo meliores, laude illam spoliant. Excellentissima sunt in Maria omnia, & hæc splendidiora, quò proficiscebantur ex fide sinceriore, & flagrantiore Dei dilectione. Oportuit singulari & perpetuâ Virginitate, puritateque illustrem esse, & permanere, quæ singulariter electa à Deo in sacrosanctum Filij sui Thalamum & Templum: Mater erat omnium sanctissimi partûs, Filij utique Dei æterni futura. *Joan. Spangenbergius in Evang. de Annuntiat. Mariæ.* Ipsa canit Maria in suo cantico. Humilitatem respexit Ancillæ suæ: ecce enim ex hoc Beatam me dicent omnes generationes. Si hæc verba sunt implenda, necesse est profectò esse homines, qui eam laudibus vehant, ac ornent. Elisabeth incipit Luc. 1. *Beata quæ credidisti.* Similiter & mulier Luc. 2. *Beatus venter qui te portavit, & ubera quæ suxisti.* Quis eam nunc Beatam prædicabit? Iudæi, Turcæ, Gentes, Hypocritæ, Pseudo-Christiani? proculdubio summâ ignorantiâ, & blasphemiâ eam afficiunt, proindè nostri erit officij, qui Evangelium Christi profitemur. Quare perversè agunt, qui præ nimia sanctimonia, & sapientia ferre non possunt, ut hæc Salutatio Angelica recitetur. Impletum est hic quod *B. Alb. M. in Biblijs M. ex lib. Judith, de Maria dixit:* Dixerunt servi Holofernis, non solùm servi Dei ipsam admirantur, sed etiam servi mundi, & diaboli, alter ad alterum. Non est talis mulier super terram, imò nec supra cœlum.

Calvinus in harm. Evang. ad Luc. 1. Celebrari nequit allata nobis per Christum benedictio, quin simul occurrat, quàm honorificè ornârit Mariam Deus, qui

qui Unigeniti sui Matrem esse voluit. *Et rursus ibid.* De me ut in Domino confido nunquam audietur, quasi averser Mariam: erga quam minimè bene affici reprobatæ mentis certum existimo indicium. Adjungamus istis supparem perfidiâ, aut ejus suspectum. *Erasmus Roterodamus in obsecr. B. Virg.* sic illam orat. Per, omnium qui in te spes fixêre suas, vota obsecro, obtestorque Virgo intemerata, peccatoris hujus patrocinium apud Filium suscipe, ejus iram, quam meis flagitijs excitavi, deprecare. *Bucerus in Matth.* Pius animus de Maria, non nisi sanctissima cogitabit, & Matre Dei digna. Hæc sunt quæ magnitudo gloriæ Virginalis ab hæreticis expressit. Sed quomodo Virgo etiam in illis sua beneficia profudit, paucis accipiamus. Illùd certe singulare est quod relatio de B. Virginis imagine Neuchirchensi habet. Huic hæreticus rabie iconoclasticâ agitatus vulnus inflixit: en Virgo reddit beneficium, fundit uberrimè vulnere sanguinem, & militem perfundit, quo perfusus tam copiosum lumen cœleste accepit, ut statim tenebras hæreseos relinqueret. Verùm & aliquæ aliæ Virginis imagines ponnè ab insigni aliqua injuria per hæreticos initium habuerunt? Anno 1595. in Ducatu Sabaudiæ apud urbem dictam Montarvij à Calvinista imago confossa sanguinem profudit, quo plurimi ægri, cæci, claudi, &c. curati sunt. Ita *Balinghem p. 2. c. 3.* De reliquijs B. Mariæ multa sunt similium exempla. In ipsa Urbe Roma non desunt. Unam affero anno 1483. imaginem Virgineam in porticu Templi S. Andreæ aleatores confoderunt, profluxit è vulneribus sanguis, sed statim & uberrima in mortales miracula, locus postea dictus de miraculis. *Hæc ex hist. Gabriel. Bernotti lib. 3. cap. 33. parag. 2.* De alijs aleatoribus *Bzovius tom. 13.* & multa alia.

Aliud refert P. *Joannes Gans Concionator Imperatorius in libro Quinquatria de Annunt. B. Virg. discursu 2.* Anno 1608. Bambergæ accidit: Juvenis ibi agebat bono loco natus Coburgi Martinus Gutric Amanuensis cujusdam nobilis Catholici, hunc hectica conficiebat, hæretici sodales, nam & ipse hæreticus erat, 70. labantur. Urgebat ille vocari ad se Fridericum Fornerum S. Th. Doctorem, qui postea ibidem fuit Suffraganeus, & hanc historiam descripsit: obstabant hæretici, nihilominùs per quosdam Catholicos advocatus est Fornerus, invenit missos Coburgo à Parentibus Iuvenis hæretici, & à Duce Coburgensi, qui exhæredarent Iuvenem si fieret Catholicus. His Iuvenis respondit: Ego Patris mei terrenam hæreditatem nil facio, mox Filiorum Dei cælestem aditurus. Rogat Fornerus quid illi evenisset, quòd ita ferventer fieri vellet Catholicus? respondet. Audite, proximâ nocte mihi B. Virgo magno circumfusa lumine adstitit: dixitque, quia me devotè sæpiùs salutâsti, ecce ad te venio, & de obitu moneo, confitere & communica

munica catholicè; nocte enim & horâ nati mei Filij morieris, (dies tunc agebatur Divæ Conceptæ) & ad me in cœlum evolabis, interea fer omnia patienter. Infert Fornerus. Cùm hæreticus sis, quomodò Virginem salutâsti? reddit ille causam; se ipsius concione motum. Fornerus ait. Si non fingeret, se eum absoluturum. Respondit Iuvenis, hoc eventum probaturum. Confessus, communicavit, extremam tamen unctionem non nisi in Vigilia Nativitatis accepit, & nocte Nativitatis mortuus qui deindè multò meliore formâ, quàm dum in vivis esset conspiciebatur. Nimirum *Terra* est Deipara juxta illud Isai: 45. *Aperiatur terra, & germinet Salvatorem.* Germinat Salvatorem ut terra pro omnibus indifferenter. *Templum* est Virgo Sancta, quod cuilibet patet peccatori. *Rebecca est, Gen.* 24. quæ rogata ab Eliesér, non solùm illi ipsi, sed & camelis ejus præbet potum. *Electa ut sol*, ac ideo non solis justis oritur. Improbus erat Saulus meritusque pœnas, & jam in manus Davidis inciderat 1. *Reg.* 4. & hortabantur milites, ut non differret ultionem David, tamen quia Saul deprehensus in spelunca *Engaddi*, quæ Virginem Sanctam significabat, omninò David illi pepercit.

6. Beatam dicit Virginem Natura sensitiva; quia in ejus cultu hominibus præire permissa.

Rem à Sanctis animalibus quæ vidit Propheta verbis *Amedei* ordiamur. Sancta animalia de quibus legitur *in Ezechiele* quòd antè & retrò, intùs & foris, usque in circuitu plena sunt oculis: labores hominum, & dolores, casus, defectus, cæcitates, invaletudines, extrema pericula, incertos exitus vitæ, & mala quæque humani generis, non æquè ut Dei Genitrix valent examinare examinando, cœlesti auxilio diluere & propulsare: quò enim sublimiùs immensi Regis cor aspicit, eò profundiùs Divinæ gratiæ pietate, afflictorum & misereri, & miseris succurrere novit. De ijsdem SS. animalibus (quæ non dubitamus esse Angelos nec esse sensitiva, reducimus tamen huc ratione nominis communis, *Guilielm. in* 3. *Cant.* ubi docet. Quod ideò plena sunt oculis, ut non tantùm sibi sed etiam alijs invigilent piarum sollicitudine curarum. *Et postea addit.* Quid frustra malignus expandit rete ante oculos eorum? undiquè sunt oculi eorum aperti, ideò frustra jacitur rete ante oculos pennatorum. Quis tam plenus oculis, quàm Mater luminis? quis pari sollicitudine sibi & alijs invigilavit, ac Mater pietatis?

Sed tandem ad vera & ſenſitiva animalia deſcendamus. A columba ſit initium. Scribit *Joſephus Bonfinius de rebus Meſſanenſium* quòd columba volatu deſignaverit locum & ambitum pro templo Virgini erigendo. Coram imagine B. Virginis Lindenſis pecora in genua provoluebantur, & eo indicio latentem imaginem prodiderunt. *Ita Clagius Lindæ lib.* 1. *cap.* 17. Statua B. Virginis in Brugerijs (*inquit in Atlante Mariano Petrus Poßinus*) propè Toloſſam in agro jacuit, hanc boves in terra proni adoraverunt, quaſi ejus ectypon eſſe intelligerent, quem olim boves venerati ſunt in ſtabulo. Boves etiam illam venerati quæ eſt Boleslaviæ in Bohemia. Boves illam quæ Zyrovicijs in Lithvania, & quæ Gidlis in minore Polonia, & alibi. Sed non ſoli rudes ac cicures boves cultum Virgini profeſsi, verùm etiam acriora animalia. Dum Virgo peregrinaretur in Ægyptum, memorat *Cartagena libro* 9. *hom.* 10. causâ honoris varia animalia prodijſſe: urſos, leones, dracones, leopardos, & volucres inquit miraculosè concinebant Christo Domino: Salve Rex. *Idem addit*, quòd B. V. dum vellet quoddam Gentilium templum ingredi, ſe ultrò illi portæ reſerârunt. De S. Franciſco *S. Bonavent.* ſcribit. Habuit hic Sanctus oviculam, quam monere ſolitus erat, ut laudibus Divinis intenderet: itaq; dum fratres in templo canerent, & ipſa in templum ingreſſa flectebat genua, balatus emittens ante altare Deiparæ Matris Agni, acſi eam ſalutare geſtiret. Etiam avicula quomodo Virginem coluerit audiamus. *Jo. Fr. Andr: de Urtarros de imagine D. Virg. in Aragonia dictæ de Cogulada.* Mulier quærebat propè ripam fluminis herbas quaſpiam, audit ſuaviſsimum alaudæ concentum, & ſequitur, & ecce imago Virginis cum ſuo Puerulo cujus dexteræ inſidens avicula concinebat: Mulier detulit imaginem Cæſar-auguſtam, tradidit cuidam, reſervat ille in arca obſerata, ſed imago paulò poſt diſparet, quærunt in loco ubi priùs reperta fuit imago, & ecce alauda rursùs cantillando, ac manui Pueri Ieſu inſidendo colit Virginem cum Puero, demùm per Epiſcopum imago translata, ac in honore ſummo haberi cœpit, atque miraculis clareſcere.

Infinita exempla allata pecorum coram imaginibus Virgineis procumbentium de genu, adduci poſſent. Unum mundi pecoris ex *Joan. Bapt. Alb.* adducam quo indevotos huic Virgini magis compungam. In Romaniola eſt imago Virginis cognomento miraculoſa, hoc indicio, venerabũdæ ſuis à paſtoribus reperta: ſolebat hæc porca circa meridiem deſerto grege quendam collem nemoroſum aſcendere, & ibidem morari, ſequitur paſtor naturâ an caſu unam manum ſiccam habens, ac inutilem, reperit ſcrofam orantis ſitu fixam coram imagine arbori vetuſtiſsimæ affixa. Allocuta ſtatim imago paſtorem, & imperavit ut ſibi eo loci

templum

templum extrueretur: in cujus rei fidem spondet sanitatem manûs, ubi coram Magistratu expositâ legatione manum in sinum immiserit, & extraxerit, quod totum ex ordine evenit.

7. Beatam dicit Virginem Natura vegetativa; quia suo modo illam prædicavit.

Sozomenus hæc habet *hist. cap.20.* arborem esse in valle quæ Persis dicitur Hermopoli, quod est oppidum Thebaidis: cujus fructus aut folium, aut particula corticis admota; morbos plurimos depulerit. Nam traditum est Joseph cùm propter Herodem assumptis secum Christo & Deiparâ fugisset, venisse Hermopolim, atque simul ut portæ appropinquavit, istam arborem licet planè maximam adventu Christi commotam esse, atque ad solum usque se inflexisse, & Christum adorâsse cum Virgine. *Abulensis in 2. Matth.* simile quidpiam refert, quòd in eadem Virginis peregrinatione accidit, cùm inquit, dactylos ex palma vellet colligere D. Virgo: arbor se inclinavit, & ubi ejus usum Virgo absolvit, iterum se erexit, quod idololatræ videntes arborem succiderunt: sed ea sequenti nocte rursus ad eandem integritatem redijt, relictis tamen cicatricibus incisionum. *Tursell. lib.5. cap. 6. de dono Lauret.* Tenet fama nec vana est fides: venienti Deiparæ domicilio arbores obvias velut venerabundas inclinâsse sese, ac proindè pronas perstitisse. *Ibid. cap.9.* Arca quam domus sacra occupaverat nitebat semper vernantibus herbis, floribusque, cùm omnia circum densis obsita virgultis ac sentibus horrerent. *S.Sabbas Men. 15. Aug.* B.Virgo cùm triduo ante à Filio nuntium de morte sua accepisset, Virgo itineris ad Filium suscipiendi mox desiderio flagrans, in montem olivarum ascendit, precibus accuratè fundendis intenta: hoc enim solenne jam habuerat, ut in eo monte jugiter orationis studium continuaret; verùm id loci inopinatum quiddam tunc evenisse perhibent; quippe arbores in monte isto plantatæ, spontaneo motu inclinârunt se Virgini colendæ, planè ceu vivo tantæ Dominæ serviendi affectu pollerent.

Jungamus hic fructus olearum suis oleis. Jo: *Burghesius lib. de Patrocinio B. Virginis* narrat. Cùm fuisset editum diploma à Paulo V. anno 1617. 31. Augusti prohibens sententiam publicè doceri, quæ maculam Virgini in Conceptu adstruit, quo die Madritum id diploma cursor detulit, & ex equo descendit; ipso momento lampas nocturnis tantùm horis coram imagine SSmæ Virginis solita accendi, mediâ plateâ clarâ die spontè ardere cœpit, consumptoque exiguo, quo à præterita

terita nocte superérat oleo, perduravit flamma ipsâ quæ supposita erat aquâ ignis fomentum suppeditante. Ad quod miraculum innumeri convenêre, vigiliasque produxêre. *Nierembergius in dissertationibus epistolicis epist.* 20. refert miraculum, quod etiam arbores laudẽ Virginis probet decantare. In Episcopatu Michvoccani sive Tarascorum oppido, quod vocatur Ailla de Jacona habitata ab Hispanis, & Tarascis, accidit, ut in quodam trunco fisso arboris, quam vocant indigenæ Bujabo, inventa sint hæc verba Hispanica, *Maria concepida sin pecado* : quod habitum ut miraculum, & servatum in Augustinianorum Ecclesiæ sacrario.

8. Beatam dicit Mariam cœlum & terra; quia majorem præ illis hominibus affert Virgo utilitatem.

Thomas Archiepisc. Valent. conc. de Annunt. Tolle solem quid est in mundo nisi tenebræ, tolle Mariam ab Ecclesia, quid restat nisi caligo? sol trahit nubes. 3. Reg. 18. jubet Elias prospicere puerum contra mare, respondit: *Non est quidquam. Joan. Jerosol. de institut. Monach.* Quia nubecula illa JEsu Mater non fuit, à puero visa nasci in illa prima ætate mundi: ideo puer dicit, non est quidquam; sicut antequàm Deus in creatione dixisset fiat, nihil fuit, ita & in renovatione antequàm fuisset Virginis fiat. *Greg. Nazianz. in Tragoedia.* Regina Domina, & generis humani Bonum. *Stephanus Sabaita in Men.* 1. *Jan. ode* 9. sic Divam Virginem alloquitur: O quæ Lucem Divinam progenerâsti, quâ Luce sol ipse posterior est! quæ etiam Lux in forma corporea ad nos appulit homines. Ob quod sic illi applaudit *S. Theophanes Episcopus Nicænus in Men.* 20. *Jan. ode.* 4. Lætare Candelabrum Divinam sustinens Lucem. *Idem* 16. *Jan. ode* 5. Sol ipse ô omnium vocibus celebrata Virgo te multò illustriorem se ipso agnoscit. *Hermannus Contractus in prosa.* Ave Maris stella in lucem gentium Maria Divinitùs orta. Euge Dei Porta, quæ non aperta veritatis lumen ipsum Solem justitiæ indutum carne ducis in mundum. *Bernard. serm. in fer.* 2. *Pentecost.* Omnibus generationibus vitam, & gloriam tribuisti. Sed clariùs expressit *S. Germanus de zona.* Quis post tuum Filium curam gerit generis humani sicut tu? quis ita nos defendit in nostris afflictionibus? quis in supplicationibus adeò pugnat pro peccatoribus? Tu enim cùm habeas Maternam apud Filium fiduciam & potentiam, nos tuis interpellationibus, & intercessionibus ei efficis familiares, & das salutem, & ab æterno liberas supplicio.

Affert in hanc rem exemplum ex pietate Virginea in nuptiis Canæ *Bernardin. serm. 2. Dom. 2. post Epiphan.* & sic argumentatur. Si compassa est verecundiæ illorum, à quibus fuit invitata, multò magis compatietur nobis si fuerit piè invocata. *Et S. Bernard. de Purif. B. Virg. serm. 2. cap. 9. tom. 3.* Si hæc non rogata perficiet? si hæc viatrix existens, quid cùm regnat in patria? *S. Germ. serm. 11. de Assumpt.* Spiritus tuus ô Maria, & caro tua in sepulchro corruptionem non sustinuit, omnia observas ac contueris, & inspectio tua ad omnes se porrigit; quamvis autem oculi nostri impediantur, nè te videre queant, tu tamen dignis te ipsam patefacis. Agnoscit suam gloria naturam, & ipsam inprimis colunt eo modo quo loquuntur, quibus nil surdius saxa, & quidem in medio ipsius surdissimæ gentilitatis de quo sequatur.

9. Beatam dicit Mariam Natura inanimata, quæ sub coelo est; quia Deus illius obsequio cultum Virginis promovet.

Rem miram quæ anno Christi fortè 39. & Virginis 53. contigisse fertur narrat *August. Wichmans Ord. Præmonstr. in Brabantia Mariana lib. 1. cap. 3.* Apostoli nondum Judæâ digressi propè Liddam nunc Diospolim coemptam in civitate synagogam, convertunt in Ecclesiam, & sanctæ Virgini consecrârunt. Res malè à Judæis accepta, quocirca rescindebant contractum, pretiumque refundebant, delata res ad Præsidem Syriæ, qui jussit utriusque partis sigillo signari locum, & per 40. dies è coelo signum expectari. Recurrerunt interim ad Virginem Apostoli, opemque implorârunt, jussi bene sperare, dum condictâ die aperiunt templum, conspexerunt in marmore Divæ Virginis imaginem varijs coloribus miraculosè expressam, locumq; Virgini asserentem. *Author Atlantis Mariani edit. 2. fol. 74.* Statua Deiparæ quæ de Candelaria nomen habet, quæque hodie miraculis claret, in saxi cujuspiam caverna à Gentilibus reperta est. Altera, (*ut idem Author fol. 78.*) in ea parte terræ Araucanæ, quæ Tubulia dicitur.

Eandem pietatem & alia saxa erga Deiparam exercuerunt. Non multùm à mari mons est, & in monte spelunca ad formam hemicicli peritissimè facta, in qua statuas collocare solemus, Cannam cum dimidia altitudo habet, latitudine velut ad architectonicas leges respondente; & verò etiam quem in usum natura locum tam bellè efformaverit intuenti apparet: nam statuam Virginis cum Jesulo in brachijs eodem è saxo produxit, non insitâ vi, sed prodigio videre est eodem

planè è ſaxo ludentibus lapidis venis capillaturam, ſuffuſcam, criſpatam, & è capite in humeros usque decorè defluentem, vultum candidum, & ad ſculpturæ præcepta venuſtè prominentem, veſtem colore rubeo, foris flavo, pallium intùs cæruleo, ſic imbutum, ut nec in rubeo ſandali, nec in cæruleo colore braſili deſiderare poſsis tincturam. Atque hæc omnia eodem è ſaxo inter, ludentibus diverſorum colorum venis jam dudum natura efformavit, ita ſaxa Virginem. Colit & aqua Virginem. Id contigit circa imaginem dictam B. Virginis de Laſagrada in Hiſpania, referente *Zarita lib.* 1. *cap.* 64. *fol.* 425. Exundaverat vehementer Iberus, atque multa loca diluvio involuerat, ſtabat ſacellum in quo dicta imago fuit propè ripam: illud aqua nè patentibus quidem portis ingredi auſa, ſed veluti aggere coërcita ſtetit circa ſacellum. *Octav. Pancir* ità reliquit ſcriptum Imago B. Virginis depicta in quadam tegula deciderat in puteum profundiorem: non tantùm non permiſit ad fundum delabi imaginem, ſed eò usque ſe erexit aqua, donec labra putei ſuperaret, & imaginem placidè in terram effunderet. *Radivilius in peregrin. pag.* 177. Non procul ab ea domo, in qua B. Virgo cum Chriſto in Ægypto ſeptennium degit, mons per modum conclavis ad radicem ſe disrupit, ut novæ hoſpitæ præberet aliquamdiu habitaculum; appendunt & Turcæ ibi lampadem propter venerationem.

Ab aqua ad ignem faciamus paſſum, & ejus cultum erga B.V. ſpectemus. Coram S. Maria Majore Romæ, cerei viginti quatuor horis ardentes non rarò nullâ ſui parte diminuti olim, ita ignis & cereis parcit ob Virginem, & lucet Virgini. *Author Petrus Abbas Cluniacen. lib.* 2. *de miracul. cap.* 30. *quod ubi retulit addit*: Hoc tam nobile & nusquam antè auditum miraculum ad commendandam mortalibus gloriam Matris Domini, non in quolibet ignobili & humili loco, ſed in ipſo orbis capite, non ſemel tantùm ſed aſsiduo recurſu annuo Divina pietas & potentia operatur. Aſſervatur Atrebati cereus, argenteâ concluſus thecâ, qui rarò & ex ſpeciali tantùm occaſione accenditur, non ut quibusdam viſum continuò per annos 500; hic etiam è cera nihil videtur perdere dum ardet, imò ex cera ab eodem defluente complures alios formatos non deſunt, qui aſſerant. *Jacobus Meyerus* certè docet, ex eo derivatos cereos Brugenſem, Falcobergenſem, Bononienſem, Nigellanum, Arlienſem, Blandecanum cereos, imò & Pecquicurtianum, in Acquicineto Leſanum, Hippolit. Paulinatenſem, ejus eſſe proles. Sed priusquàm ab igne diſcedamus, narret nobis *Maraccius in Præf. Cæsar. Marian*: ad Alex. VII. Pontificem quòd contigit Senis anno 1655. Aug. 24. Cùm templum S. Franciſci conflagraviſſet, imago Immaculatæ Conceptæ in lignea pervetuſta

tabula

tabula cum velo quo tegebatur mansit indemnis, cùm tamen altare marmoreum in quo hæc imago fuit, passum esset. Aõ 1383. Civitate Bruburcana à Gallis capta, quidam miles tentavit imaginem S. Virginis spoliare, tam spontè omnes campanæ sonuerunt, veluti pro Maria militantes. In historia quam de imagine S. Virginis S. Mariæ de Porticu, dicta, scribit *Congregatio P.P. Lucensium* hæc habemus: Hanc imaginem S. Gallæ Filiæ Symmachi Patritij, Seraphini detulerunt: è manibus Seraphinorum Joannes I. Pontifex recepit. Spontè interim campanæ Urbis personuerunt, & simul pestis quæ urbem hauriebat, evanuit. Habetur hæc ipsa narratio & apud *Baron. ad annum* 504. *Marinæus* scribit in oppido Oliana sito in ripa Sicoris singulis annis mense Martio, feriâ sextâ ex insula fluminis tria lumina cœrulei coloris ascendere, & Ecclesiam ingredi per fenestram, lampadesq; coram Virginis imagine appensas accendere, & subindè ad locum undè venerant regredi, atque ubi eò devenerint in spectantium oculis evanescere.

Aquæ & ignis ministerio panis coalescit, jam venerationem quam suæ ille Dominæ fecit; *Sylvestro Saavedra Vestig.* 3. *d.* 7. *sect.* 2. auscultemus. Consuetudo est in Barcinonensi Conventu Ord. S. Francisci, ut quotidie recentem panem comedant, (*Verba Authoris*) eumque in monasterio pinsant; diebus tamen festis illicitum pinsere. Advenit itaque dies Conceptionis Divæ Virginis: Laici inter se controvertere cœperunt, an illa die possent panes coquere, qui asserebant licere, evincunt, præparant massam, formant panes, disponunt pro furno, & linteis interim cooperiunt, dum furnus aptus fiat. Et ecce, panis erga nostram Virginem obsequium, sanguineus interiùs, exteriusque comparet. Defertur res ad Magistratum, & innotescit per principatum Cataloniæ, denique ad Conciliũ Basiliense, quod tum celebrabatur, à quo deputati judices rem examinarũnt cum omni diligentia, & concluserunt verè fuisse miraculosam. Meritò *S. Proclus Cisicenus hom. habita coram Concilio Ephesino quæ extat in principio ejusdem Concilij* terra & mare Virginem honorant, & obsequij causâ tanquam satellites stipari, hoc quidem mitia navigantibus dorsa substernens, illa verò vestigia viatorum inoffensè dirigens. Exultet natura, honorentur fœminæ, choros humana ducat natura, & carmina cantet, glorificentur Virgines: ubi enim abundavit delictum, superabundavit gratia. *In officio Bernardini de Busto approbato à Sixto IV. tertio die infra Octavam Concept. lect.* 4. *legitur.* Cùm S. Dominicus cum hæreticis concertaret, qui inter cætera asserebant B. V. originali peccato maculatam: judicio ignis rem commisit, ut illud pro rato haberetur, quod conjectum, ignis in charta scriptum servaret, jactæ hæreticorum schedæ & statim exustæ: S. Dominici chartam ignis Virgini

obse-

obſequio ſus reddidit indemnem. Jam de lapide ibidem refert ex libello *Fr. Ludovici de Conceptione Trinitatrij Diſcalceati num. 116. Nierembergius* in quo miraculum ſummo Pontifici deſcribit tale. In oppido de Valdepeſias (en la Mancha) in domo Clerici Salazar è nubibus decidit lapis cum magno ſplendore, qui ſplendor etiam aliquot diebus ſubſequentibus duravit. In lapide ex una parte fuit inſculptum. *Ave Maria Virginij madre de,* in altera ſenſus continuabatur: *Dios concepida ſin pecado originali.* In Septa Africæ civitate, ſcribit *Joan. Nider* capillos reperiri in quorum aliquibus legitur *Ave,* in alijs *Maria,* in alijs *gratiâ plena,* & ſic deinceps in alijs.

10. Beatam Mariam dicit omnis univerſim creata natura. Quia propter illam facta & refecta eſt.

Bernard. id ſerm. 2. de Pentecoſt: melliſluè. Ad Mariam, ſicut ad Medium, ſicut ad Arcam Dei, ſicut ad rerum Cauſam, ſicut ad Negotium ſæculorum, reſpiciunt, & qui in cœlo habitant, & qui in inferno, & qui nos præceſſerunt, & nos qui ſumus, & qui ſequentur, & nati natorum, & qui naſcentur ab illis: illi qui ſunt in cœlo, ut reſarciantur, & qui in inferno ut eripiantur, qui præceſſerunt, ut Prophetæ fideles inveniantur, qui ſequuntur ut glorificentur. Benè eruditus *Rutilius Benzonius Epiſcopus Lauretanus lib. 6. de anno Jubilei cap. 22.* Beata Virgo Cauſa univerſaliſsima eſt, ad quam omnia creata ſivè naturalia, ſivè ſupernaturalia referuntur: nec gratiæ cujuscunque ordinis etiam gratis datæ cuicunque conceduntur, niſi per Mariam. Tu etiam ô Virgo (*ait S. Joſeph Confeſſ.*) 11. *Februar.* cœleſtium, atque terreſtrium Emundatio longè mundiſsima extitiſti: per partum enim tuum primigeniâ planè munditiâ mundum emundas, unaque Angelorum benè ordinatam munditiem, in tua perſona longè mundiorem efficis, ô mundi totius Servatrix! *Jdiota contempt. de B. Virg. cap. 4.* Te Virgo Deus dedit Angelis in Inſtaurationem: hominibus, & noſtræ naturæ in Reparationem, inferiori creaturæ in liberationem: ſibi in Matrem, dæmonibus in hoſtem, detentis in limbo Ereptionem. *Bernardin. tom. 1. conc. 61. art. 1. cap. 6.* Tot creaturæ ſerviunt glorioſæ Virgini Mariæ, quot ſerviunt Trinitati, ſive ſpirituales ut Angeli, ſive rationales ut homines, ſive corporales ut cœli, & elementa: omnia hæc ſunt Divino imperio ſubjugata, & glorioſæ Virgini ſubjecta, imò & ille qui Filius Dei eſt, Virgini benedictæ Matri famulabatur. *Richard. à S. Laur. lib 8.* Maria Centrum mundi, quia ex omni parte mundi omnes habent ad eam recurrere in omnibus ſuis neceſsitatibus, ſicut omnes lineæ circumferentiæ recurrunt ad centrum. Ubi *Vulgata noſtra legit,*

legit Prov. 8. Fundatur exultatione universæ terræ. *Cajet. legit*: Pulchra Sponsa lætificans totam terram. *Hugo Card. super Magnific.* Ad illam respiciunt, & qui habitant in inferno, id est purgatorio, & qui habitant in mundo, primi ut ref ríciantur, secundi ut eripiantur, tertij ut reconcilientur.

Quomodò omnes Prophetæ & miracula veteris legis & figuræ, & vitæ, eam respexerunt, breviter colligit *Joan Geometra.* Illa te omnia præfigurârunt, atque omnes hisce te nominibus compellant: Mare divisum, atque iterum confluens, Portam perviam simul & clausam, Fornacem irroratam simul & accensam, Rubum ardentem, sed non combustum, Nubem in die simul & recti itineris nuntiam, Columnam ignis, non creatum tantùm, ut arbitror ignem circumferentem, verùm etiam Divinum novumque populum contra spiritualem Pharaonem munientem, Petram melle, id est, verbo fluentem, Virgam, flores, id est suavem odorem, ac gloriam gentis proferentem, Terram semper sui similem, quæ & plena reperta sit Divinis alimentis, & manna panem incultum proferat, & arationis expers existat, Arcam nunquam quiescentem, Hortum refugij, Facem inextinctam, Templum inaccessum, Montem insecabilem, densum virtutibus & umbrosum, Tabulam à Deo conscriptam, Urnam Deum continentem, Mensam in qua est Panis vitæ, Thalamum in quo Potentissimus quievit, Scalam per quam descendit quidem Deus, sed ascendit homo, quæ à terra quidem incipit, sed ad cœlum pertingit. Tanta de te ô Virgo imò plura adhuc miracula, vel potiùs figuræ miraculorum. *Isid. orat. de Annunt.* Propter Mariam initio creatus est homo, & extensum cœlum, & terra, & quidquid productum est, propter hominem. *Et orat. de Assumpt.* Propter te Dominus, ô Purissima, cœlum produxit, terram fundavit. *S. Antoninus p.4. tit.15. cap.44. parag.* 2. Ipsa sola omnes inferiores reduxit tanquam Mediatrix reconciliationis, & Adjutrix redemptionis, & Angelorum numerum restauravit, & subvenit ruinæ ante conspectum Domini, ut dicitur in figura de S. Judith *cap.*13. & hominem lapsum revocavit ad superos. *S. Bonav. in spec. Virg. cap.*7. O Fœmina plena & superplena gratiâ. Ait *Anselmus.* Solum loquor Domina, tuis beneficijs plenum esse mundum, inferna penetrârunt, cœlos superârunt: per plenitudinem enim gratiæ tuæ, quæ in inferno erant se lætantur liberata, & quæ supra mundum sunt, se gaudent restaurata. *Albert Mag. in Biblia Mar. ex Joanne.* Beatissima Domina *secundum Evangelium Joannis* dicitur Mater restitutionis omnium. *Joan.* 1. dicitur de ejus Filio: Omnia per ipsum facta sunt. Sic dicitur de ipsâ: Omnia per ipsam facta sunt, ut dicit *Anselmus. Idem lib. de excell. Virg.* Meritò in te Virgo respiciunt oculi totius creaturæ, quia in te, &

per te, & de te, benigna manus omnipotentis quidquid creaverat, recreavit. *B. Damian. serm. de Annunt.* De thesauro Divinitatis Mariæ nomen evolvitur, & per ipsam, & in ipsa, & de ipsa, & cum ipsa, totum esse faciendum decernitur. *Richard. à S. Laur. lib. 4. de excell. Virg.* Maria conspicua est bonitate, diserta sapientiâ, tremenda cunctis viventibus potestate, genere illustris, formâ desiderabilis, immensitate incomprehensibilis, æternitate indeficiens, cujus imperium attingit à mari usque ad mare, quæ etiam ex dono Filij sui attingit à fine, usque ad finem fortiter, & omnia cum eo disponit suaviter. *S. Andr. Cret. Orat. de Assumpt.* Sola præter naturam, ad naturam renovandam eligitur, sola servijt Opifici universæ naturæ. *Laur. Justin. de casto connubio.* Maria est Renovatio eorum, quæ erant inveterata. *Idiota cap. 4.* Deus ad hoc te fecit Virgo, ut quod de primo opificio fuerat deformatum, per te reformaretur. *Sophron. epist. de Assumpt.* Instaurantur à Virgine omnia, quæ venerantur, & adorant super se Christum Regem Dominum natum ex eadem Virgine.

Bernardin. tom. 2. serm. 48. Vide quantæ potestatis desiderium fuerat apud Deum, quia quidquid per plurima fiat, (*ita hic Sanctus loquitur,*) à Domino factum est ipso dicente Genes. 1. *Fiat lux &c.* nunc in B. Virg. unico verbo fiat, redditur reformatum. *Idiota lib. de Virg. M. cap. 1.* Ædificavit Deus te ô Maria Angelis Reginam, hominibus Medicinam, creaturæ inferiori Libertatem. S. *Germ. orat. de Nativit. Virg.* ita nascentem salutat. Salve legis, atque gratiæ Mediatrix, veteris & novi testamenti Sigillum, totius Prophetiæ clarissimum Supplementum; Summa Divinitùs inspiratæ Veritas scripturæ, Summa Divinorum arcanorum. Ingredere huc Plenitudo meæ Prophetiæ: (*loquitur ibid. S. Zacharias*) huc ades Perfectio Divinarum ordinationum, huc ades Signaculum testamenti ipsius, huc ades Finis ipsius consiliorum, huc ades Declaratio ipsius sacramentorum; huc ades Speculum omnium Prophetarum, huc ades Collectrix malè consonantium, huc ades Conjunctrix jam olim disjunctorum, huc ades Renovatio rerum antiquarum. S. *Antonin. summæ tit. 15. c. 14. parag. 14. pag. 4.* Sicut B. Maria Mater est Christi, ita & invocationis, & creaturarum innovatarum Mater meritò dici potest. Prioritate etiam dicitur Mater, prioritate scilicet prædestinationis: ipsa enim ante sæcula prædestinata est, ut esset Principium ex quo recreandum esset omne creatum. Et sic de ea dicitur Prov. 8. *Dominus possedit me in initio viarum suarum*, id est in principio operum suorum, ut sim prima omnium creaturarum suarum, quæ puræ creaturæ sunt. Et v. 30. *Cum eo eram cuncta componens*, scilicet recreando, quæ per culpam quasi destructa erant. *B. Petrus Damian. serm. 11. de Annunt.* Evocatur

statim

statim ille cœlestis conventus, & *juxta Prophetam Isai.16. v.3.* init Deus consilium, cogit concilium, facit sermonem cum Angelis de restauratione eorum, de redemptione hominum, de elementorum renovatione, ac illis stupentibus & mirantibus præ gaudio de modo redemptionis, & statim de thesauro Virginitatis Mariæ nomen evolvitur, & per ipsam, & in ipsa, & cum ipsa totum hoc faciendum decernitur, ut sicut sine illo nihil est factum, ita sine illa nihil refectum sit. *Anselmus alloq. coel. 27.* Hæc est inquit Fæmina mirabiliter singularis, & singulariter mirabilis, per quam elementa renovantur, inferna remediantur, homines salvantur, Angeli redintegrantur, fœmina plena & superplena gratiâ, de cujus plenitudinis exundantia respersa reviescit omnis creatura. *Laur. Iustinian. Patr. Venetus in Annunt. B. V.* Maria effecta est Mater Dei, paradisi Scala, cœli Janua, Interventrix mundi, dœmonum Fuga, peccatorum Spes, naufragorum Portus, Maris Stella, Confugium periclitantium, Solamen laborantium, fluctuantium Robur, Dei & hominum verissima Mediatrix.

XI. Beatam dicunt Mariam ipsi damnati; quia est illorum Refrigerium.

Receptum est apud Theologos quod *S. Thom. 1. p. q. 71. artic. 4. ad 1.* docet, etiam in damnatione reproborum intermicare misericordiam Dei, undè cùm reprobi infra condignum puniantur asserit *Rutilius Benzonius Episcopus Lauretanus in Psal. 86. cap. 32.* hoc sæpè fieri ob preces B. Virginis. Quantitas pœnæ damnatorum ex Dei misericordia, & ex intercessionibus Beatæ Mariæ Virginis citra condignum taxatur. De die Assumptionis *Sanctus Odilo Abbas Cluniacensis* habet sequentia. Dicam aliquid plùs si audeo, dicam fideli præsumptione, dicam piâ temeritate: Totus mundus hodie condignâ jubilatione lætatur, & gaudet, tartarus tantummodò ululat, fremit, & submurmurat, quoniam gaudium, & lætitia hujus diei claustris infernalibus inclusis aliquod remedium & refrigerium præstat: non audent ut opinor ministri tartarei hodiè suos attingere captivos, quos recolunt redemptos illius sanguine, qui pro mundi salute dignatus est nasci de Virgine, & in hoc gratiam facit damnandis, nè dum vivant, diutiùs vivant, & peccata cumulent acriùs vindicanda in inferno. *S. Brigitta revel. extravag. cap. 89.* Illis qui non obtinent pœnitentiam abbreviabit gladius meus: (*ait Virgo*) aliquam pœnam corporalem ante mortem nè diabolus plenam potestatem habeat supra corpus, dum in mundo vixerit, sicut habet potestatem in inferno. *Et paulo post.* Vellet

diabolus ut homo habens potestatem peccandi quamdiu vixerit, diù viveret, ut post mortem magis doleret: & ideò gratia mea dirumpit laqueum quem vides, id est abbreviat vitam carnis miseræ, contra voluntatem diaboli, nè fiat dolor ex judicio justitiæ ita horribilis, ut desiderat inimicus.

12. Beatam dicunt dœmones; quia illorum est Triumphatrix.

Ipse qui olim ex Epidauro Achajæ Æsculapij nomine Romam pervenit draco, ad Ragusium urbem ex oriente veniens, in monte consedit, non plùs duodecim millibus passuum ab urbe anno 789. strages ingens secuta hominum: nam bestia ijs neque integris, sed particulâ eorum certâ pascebatur, ideoque plures requirebat in unum demensum nec alium dignabatur cibum, Ragusium ferè exhaustum hominibus, à monstro tota Dalmatia afflicta; statuerunt tandem terras deserere, & ecce ex oriente anno 502. Eremita quidam veniens, is in Breno cellulam lignis & vimine confecit, sex ab urbe passuum millibus, mirati accolæ audaciam, moneat periculi, ille econtra jubet renunciari Ragusianis se eum esse, qui velit monstrum, possitque interficere: in re difficili majestas viri faciebat authoritatem: rogatur quis sit, ait se esse Hilarionem ab ultimo oriente à Christo in auxilium urbi afflictæ missum, si modò fecerint quæ ipse suaserit. Pollicentur. Tum senex è surculo parat crucem, hanc cum populo adorat, misericordiam Dei orat, Dominicam Orationem, & Angelicam Salutationem recitat: deindè cruce sumptâ & baculo cum nautis quatuor ad ipsum cubile bestiæ properat, bestiæ imperat nomine Christi, sine noxa egrederetur, sequitur draco, eum cingulo religat, ad navim ducit, quâ ipse conscensâ draconem per aquas trahit, & in cellam suam deducit, & igne subjecto concremat. Tum concionem alloquitur senex: hunc draconem esse unum ex spiritibus à quo sciant ope Deiparæ se liberatos, fidem etiam docuit cives à cujus puritate deflexerant. Cives grati ædem Divæ Virgini exstruunt, imaginem in ea ejusdem locant, quæ deindè miraculis coruscat, appellaturque in Breno. *Ita Atlas Marianus lib. 2. fol.*120. Meritò *Ecclesia Græca in Men.* 5. *Martij* Virginem salutat: Extirpatrix diabolorum, salve ô Gladie utrinque acute! hostis nostri caput abscindens. Idcircò quod Gen.3. *Ipsa conteret caput tuum* scriptum est. Mirabiliter virtutem etiam in reliquas fœminas in symbolum istius propagatam docet *Rupertus* 3. *de Trinit. cap.*20. Si nuda mulieris planta dentem serpentis prævenerit, & vivacissimum caput ejus, vel leviter præsenserit,

statim

ſtatim totum corpus cum capite interit repentè, ita ut nullus omninò motus, nullus ſenſus in aliqua parte reſiduus ſit.

In revelationibus S. *Brigittæ poſtquàm Angelus explicuiſſet Angelorum promptitudinem ad obſequia B. Virginis adjecit.* Super omnes etiam malignos ſpiritus, ipſam ſic potentem Deus effecit, quòd quotiescunque ipſi aliquem hominem Virginis auxilium ex charitate implorantē oppugnaverint, ad ipſius Virginis nutum illicò pavidi diffugiunt, volentes potiùs pœnas ſuas, & miſerias ſibi multiplicari, quàm ejusdem Virginis potentiam taliter ſuper ſe dominari. Refert *ex Vincent. Bellovac. lib.* 7. *c.* 104. *in piis Hilarius Angelinus Gazæus* de quodam pictore in Belgio qui dæmones ſolitus erat teterrimè depingere: invitatus erat ut ſupra cujusdam templi portam in muro pingeret B. Virginem calcantem draconem infernalem: pinxit omni quâ potuit arte, exquiſitiſſimâ formâ Virginem cum Sanctiſſimo Infante: venerat jam ad pingendum draconem, & jam prima lineamenta duxerat: noctu per ſomnum dœmon illi comparuit, monendo ut abſtineret circa ſe in pingendo veteri ſuo odio, malè id ceſſurum. Contempſit pictor minas, ad laborem rediit, ac ubi theatrum conſcendit, mox ingens turbo exoritur, qui eum cum theatro rapit, ut in ſublime raptum humi affigat: Pictor pauculis opem Virginis in hoc periculo ſubito, ac veloci implorat: porrexit ex imagine manum Virgo, ac tam diu tenuit ſublimem, donec populus accurrens ſcalas ſubjeciſſet, per quas incolumis pictor deſcendit. S. *Bonavent. ex Bern. tom.* 6. *in ſpec. B. Virginis lect.* 3. Non ſic timent hoſtes viſibiles quamlibet caſtrorum multitudinem copioſam, ſicut aëreæ poteſtates Mariæ vocabulum, patrocinium, & exemplum. Fluunt ſicut cera à facie ignis ubicunque inveniunt crebram hujus nominis recordationem, ſollicitam imitationem. *Ludolfus de Saxon. in vita Chriſti parte* 1. *c.* 5. *ex Bern.* Ubi nomen Mariæ nominatur, ibi dœmonium effugatur. *Alanus de Rupe lib. de Pſalt. p.* 2. *c.* 7. ait ſibi revelatum. Hæc nomina JEſus, & Maria duæ ſunt fornaces charitatis, quibus torquentur & diſtorquentur dœmones. Sed adhuc vivente Virgine non diſsimilis roboris nomen ejus fuit. *Pelbartus. lib.* 7. *Stellarij p.* 3. *a.* 3. poſtquàm probâſſet B. Virginem accepiſſe Spiritum S. & donum linguarum, docet *ex S. Germ.* quòd ipſa adeò claruit in vita miraculis, ut innumeros ægros, & debiles curaverit, & dœmones ab obſeſsis effugaverit, qui audito ejus nomine ſolo, mox exiverunt, & ad ejus intuitum horridè clamabant, quòd ipſi ferre vultum Matris Dei non valerent. *Idem refert*, (ut obiter attingam) tres mortuos à S. Virgine adhuc vivente redditos vitæ. *Et alia plura*: Maria enim interpretatur Mare amarum, de quo *Bonavent. ſpec. cap.* 1. Maria Mare eſt gratiâ affluendo,

 ama-

amarum verò, diabolum submergendo, quemadmodum mare rubrum amarum fuit Ægyptijs in ipso submersis, ô quam amarū & timendum est hoc mare Ægyptijs! ô quàm amara, & metuenda est dœmonibus.

Anno 1320. Joanne XXII. Papa die 28. Maij refert *Kircher. lib.* 3. *Hetruriæ* adeò fœda exorta cum fulminibus, & procellis tempestas, ut ædificia Viterbi civitatis passim ruerēt, dœmones etiam specie corvorum, vulturum, ac vespertilionum volitarent, & stridoribus omnes terrerent, & quia tam contonato rerum statu non aliud remedium, quàm Divinum superesse crediderunt indigenæ, ad Beatam Virginem confugerunt, nec spe frustrati: nam intra lucidum cœli spatium, Maria mūdi Gaudium, Filium ex ulnis gestans, se miseris ostendit, & monuit, si à furijs infernalibus liberi esse vellent, in sua Urbe SS. Trinitatis adirent templum, ubi in pervetusto sacello quodam S. Annæ Matri suæ dedicato imaginem suam inventuri essent, coram qua orarent, certi de miseratione Divina. Quod dum fecissent, ad fontem non procul à civitate dissitum Bullicamum dicitur ille funestarum avium exercitus statim avolavit, & cum ingenti ejulatu intra eum se demersit, & sic patuit Mare rubrum, sic Maria dœmonibus. Hæc est Cythara Davidis quâ cùm coram obsesso à dœmone Saule 1. *Reg.* 16. canebat, melius habebat Saul & recedebat ab eo spiritus malus. Hinc *Bonavent. spec. c.* 27. sic orat: Compesce dœmones nè nobis noceant, præcipe Angelis ut nos custodiant, rege illos in virga ferrea, esto Virga aurea perfectis, Virga ferrea duris, Virga ferrea & dura dœmonibus, & arceas eos à nobis, nè virtutum nostrarum cursum, & obsequium erga te impediant.

CAP.

CAPUT XI.

Beatam dicunt Virginem omnes generationes ob ejus multiplicem excellentiam.

I. QVIA EST MARIA.

Teste *S. Epiph. hæres:* 78. ex ipsis nominibus etiam virtutis signa elucent. Maria verò est Mare gratiarum, honorum, excellentiarum. De quo *S. Germ. Patr. orat. in Deipar.* Si palmo terram metiri possumus, si funiculo mare, si cubitis cœlum, si copiam stellarum numerare possumus, si pluviarum guttas, si glebas telluris, si demùm arenam comprehendere, comprehendetur fortè & præsens nostræ orationis argumentum, MARIA. Accedit huic *B. Alanus lib. de Psalterio cap.* 70. Auscultet sancti tui nominis amator ô Maria! cœlum gaudet, omnis terra stupet cùm dico: Ave Maria. Sathan fugit, infernus contremiscit, cùm dico Ave Maria. Mundus vilescit, cùm dico Ave Maria. Cor in amore liquescit, terror evanescit, caro marcescit, cùm dico Ave Maria. Crescit devotio, oritur compunctio, cùm dico Ave Maria. Recreatur animus, & in bono confortatur æger affectus cùm dico Ave Maria. *Maria* interpretatur idem quod *Maris Stella: S. Epiphan: hæres:*78. Beata Maria non fortuitò, aut solùm placitò, ut quidam putant, sed Divinâ dispensatione nomen accepit; ita ut ipsa quoque vocabuli sui figura magnum quiddam inveniret: interpretatur enim *Stella maris*, ut aspectu ejus, dirigere cursum possint, & destinatum portum apprehendere: simili modo fratres oportet universos Christicolas inter fluctus hujus sæculi confugere ad Mariam, quæ superno rerum cardini, Deo proxima est, & ex aspectu exempli ejus cursum dirigere.

Aliam expositionem hujus nominis sancti affert *S. Hieron. lib. de nominibus Hebræis:* Mariam plerique existimant interpretari: Illuminant me isti, vel Illuminatrix, vel Smyrna maris, sed meliùs est eam sonare *Stellam maris*, sivè amarum Mare, sciendumque quòd Maria sermone Syro Domina nuncupatur. Certè est

mortis

mortis ipsius Domina. *Chrysol. serm.* 64. Martha mittitur ad Mariam (de excitando Lazaro) quia sine Maria nec fugari mors poterat, nec vita poterat reparari. Veniat Maria, veniat Materni nominis bajula, ut videat homo CHristum Virginalis uteri habitâsse secretum, quatenus prodeant ab inferis mortui, mortui exeant de sepulchris. Ecce quomodo Illuminatrix & Domina mortuorum. Hinc collige quàm sit vitale nomen Maria, sine quo nec mortuũ ad vitam Christus revocare voluit. Qui nomen Mariæ explicant variè intelligunt illud, quorum sensa colligit *Albertus M. in Luc.* 1. Mariæ nomen interpretatur Illuminatrix, Stella, amarum Mare, & Syrâ linguâ Maria interpretatur Domina; Illuminatrix quidem, quia illuminat in dubijs, Stella poli, quia ducit in devijs, amarum Mare, quia compungit in illecebris, Domina autem quia protegit in adversis. *Et S. Bonavent. in idem Luc.* 1. Ideo nominant Mariam, ut insinuent nomen ejus mysterio plenum, secundùm triplicem interpretationem, per quam triplicem statum intelligimus salvandorum. Activos per Mare amarum; Contemplativos per Stellam, Prælatos per Dominium. *S. Epiph.* Mariam interpretari solemus Dominam, atque etiam Spem. *Rutilio Benzono lib.* 2. *super Magnificat cap.* 12. *dub.* 6. idem significat Maria quod Dei Imitatrix. *S. Ambr. lib. de instit Virg. cap.* 5. idem quod Deus ex genere meo. Tot interpretationum causam dat *Bernardin. tom.* 3. *tract. de Beata Virgine serm.* 1. Neque immeritò non unam tantùm habet nominis interpretationem, nullum enim puto unum nomen Virginis gloriam posse enuntiare, sicut ipsum Deum, ipsum non uno tantùm nomine nuntiamus, sed multis, ut sic ejus incomprehensibilitatem enuntiemus. *Richard. à S. Laur. lib.* 1. *cap.* 2. Nomine præfert Virginitatem, acsi idem quod Virgo sonaret Maria. *Et adjicit.* O magna! ô pia! ô multùm amabilis Virgo Maria! Tu nè nominari quidem potes, quin accendas, nec cogitari, quin recrees diligentium te animos. *Idiota cap.* 7. Tanta est virtus tui sanctissimi nominis ô semper benedicta Virgo Maria, quòd mirabiliter emollit, & penetrat duritiam cordis humani. Ideo scribitur: Lucerna Domini, Spiraculum hominis, quæ investigat omnia secreta mentis, sic etiam dicere possumus, Lucerna Dominæ, id est Mariæ, quæ Doctrix & Magistra maris interpretatur, Spiraculum hominis, quia peccator per te respirat in spe veniæ, & gratiæ, quæ investigat, id est investigare facit, omnia secreta mentis, id est abscondita cordis. *Abbas Absalon serm.* 31. Maria idem est ac Stella peccatoris. *Albertus M.* cùm dat causam quare Gabriel non salutet Virginem nomine proprio *Luc.* 1. respondet. Omittit Angelus interponere nomen Mariæ, quia in aliud tempus nominandum servavit, postquàm gratiæ ejus fuerint explanatæ, sine quibus tam

plenæ

plenæ significationis nomen non intelligeretur. Item quare *Lucas cap.7.* dum adhuc esset peccatrix Magdalena, non vocat Mariam, sed mulierem. *Richard. lib. 1. cap.2.* Nomini Mariæ sanctitas inseparabiliter est adjuncta, quòd cùm agit *B. Lucas cap.7.* de pœnitentia Magdalenæ, propter hujus nominis reverentiam non fuit ausus Mariam, sed mulierem nominare.

Undè verò ortum traxit hoc nomen, docet *Petrus Damian. serm. de Annunc.* De Divinitatis thesauro Mariæ nomen evolvitur. Et quidem ut *Germ. orat. in hypap.* Hoc nomen Divinis benedictionibus, & gratijs omni ex parte refertum. *Richard. lib.1. cap.2.* Efficaciā istius nominis Salomon videtur innuere dicens Eccl.7. *Melius est nomen bonum, quam pretiosa unguenta.* Mariæ siquidem nomen dolori peccatorum meliùs medetur, quàm unguenta. Peccator es? ad nomen Mariæ confugias, ipsum solum sufficit ad medendum, nulla enim pestis tam efficax, nulla sic hæret, quæ ad nomen Mariæ non cedat continuò. *Bonav. in Psalt.* Gloriosum, & admirabile nomen est tuum, qui illud retinent, non expavescunt in puncto mortis. *Richard. lib.1. cap. 2.* Tristatur aliquis continuò ad nomen Mariæ cedit nubilum, serenum redit. *Idem ibid.* Rectè nomen Mariæ oleo comparatur, (*à Salomone cantic. 1.*) quia super omnia Sanctorum nomina post nomen Filij reficit lassos, sanat languidos, penetrat duros, recreat fessos, ungit agonistas, putrefacit jugum diaboli, supernatat omni nomini, sicut oleum omni liquori. *Idiota cap.5.* Tantæ virtutis & excellentiæ est tuum sanctissimum nomen Beatissima Virgo, quod ad invocationem ejus cœlum ridet, terra lætatur, Angeli congaudent, dœmones contremiscunt, & infernus conturbatur. *S. Ephrem de laud. Virg.* Nomen Mariæ portarum paradisi Reseramentum.

Richard. à S. Laur. lib. 2. cap.2. Devota invocatio & recordatio nominis hujus, ducit ad virorem gratiæ in præsenti & ad virorem cœlestium in futuro. *Chrysolog. hom. 146.* Nomen hoc Prophetiæ germanum est, hoc renascentibus Salutare, hoc Virginitatis Insigne, hoc pudicitiæ Decus, hoc Indicium castitatis, hoc Dei Sacrificium, hoc hospitalitatis Virtus, hoc Collegium Sanctitatis. *Accedat supra allegato Richardo devotus Alanus super 1. Cant.* Eleganter fama & gloria nominis ejus oleo effuso comparatur, oleum resurgentem reficit, ægrotantem sanat, membra defatigata mitigat, odorem parit, flammam nutrit: sic & in laude Virginis reficimur &c. Jam verò si nomina cætera Spiritûs S. instinctu imposita rei consonabant, hinc *Eva* dicta quod significat Matrem viventium, *Abel* quòd idem ac hominem possedi per Deum, *Seth* idem est, ac posuit mihi Deus semen aliud pro Abel occiso à fratre, *Noe*: quia iste nos consolabitur ab operibus, & laboribus manuum nostrarum in terra cui maledixit Dominus, *Isaac* quia vetulæ matri

obtigit, sic dictus, quod sonat: Risum mihi facit Dominus. *Moyses* filium vocavit Gersom, quia advena fuit in terra aliena. *Joseph* Manassen, quia oblivisci eum fecit Dominus omnium laborum suorum. *Ephraim* dedit idem Joseph nomen alteri, quia crescere me fecit Deus in terra paupertatis meæ. *Samuel* &c. à Deo impetratus. Beatissima nostra ut *Ambros. serm. de Nativ. Virginis. & Bernard. super Missus, & Anselmus lib. de Concept. Virg. cap. 2.* ajunt: Nomen hoc à SS. Trinitate de cœlo delapsum, & per Gabrielem Angelum parentibus prænuntiatum accepit. Quomodo non ea verè dicit quæ significat? significat verò præter supra adducta ut *Epiphanius* docet: Spem. Ut *Episcopus Rutilius lib. 2. super Magnif. c. 22. dub. 5.* idem quod Imitatrix Dei, vel Deus de conceptu sive de partu meo, vel de monte vel de altitudine Dei. Sed neque prætereamus ordinem quo Deus venerit ad hoc nomen, & hoc per interpretationem primi capitis Matthæi assequemur. *Abraham* idem est ac Pater multarum gentium. *Isaac*, Gaudium, *Jacob* Supplantator, *Judas*, Confessio, *Phares*, Divisio, *Zara*, Oriens, *Esron*, Sagittam videns, *Thamar*, Palma, *Aram*, Electus, *Aminadab*, Populus spontaneus, *Nason*, Augur fortis, *Salmon* Terribilis, *Booz*, in ipso Fortitudo, *Rahab*, Lata, *Obed*, Serviens, *Ruth*, Festinans, *Jesse*, Incendium, *David*, Manu fortis, vel Desiderabilis, *Salomon*, Pacificus, *Urias*, Lux mea Deus, *Bersabee* Filia juramenti, *Roboam*, Latitudo populi, *Abia*, Pater Dominus, *Asa*, Tollens, *Josaphat*, Dominus judicavit, *Joram*, Excelsus, *Ozias*, Robustus Domini, *Jonathan*, Perfectus, *Achaz*, Apprehendens, *Ezechias*, Fortitudo Domini, *Salathiel*, Petitio mea Deus, *Zorobabel*, iste Magister, *Abiud*, Pater meus iste, *Eliacim*, Dei resurrectio, *Azor*, Adjutus, *Sadoch*, Justus, *Achim*, Frater meus, *Eliud*, Deus meus, *Eleazar*, Deus adjutor, *Mathan*, Donum, *Iacob*, Supplantator, *Ioseph*, Appositus sive auctus. In his nominibus juxta suam seriem videtur causa & mysterium Incarnationis insinuari, & eo delineato ad nomen Virginis progressus fieri. *Pater multarum gentium* Adam fuit, qui *gaudio* pomi dati à *supplantatore* lapsus, *confessionem* à se *divisit*, ipse *oriens* statim post creationem suam, & factus est *videns sagittam* mortis seu Euphratem fluviũ, qui significat sagittam, ad viciniã ejus è paradiso ejectus, & crevit ærumnis pressus, ut *palma*, & est *electus*, & natus est ex illo Cain *populus spontaneus*, seu suæ voluntatis & *augur fortis*, ex quo orti augures & idololatræ qui auxerunt peccata facti alijs *terribiles*, & ob artem bellandi *in ipsis* erat *fortitudo*, & fuit via eorum *lata*: Cain verò ipse *festinans* sine devotione obtulerat sacrificium, & non ritè fecit illius *incendium* in *manu forti* Abelem *pacificum* occidit, cujus *lux erat Deus*: nihilominus Deus *juravit* daturum se Mesiam toti *latitudini populi*, & factus est hominum *Pater Dominus*, *tollens* Filium suum, & *judicavit*

cavit mori eum qui erat *excelsus & robustus Domini* atque *perfectus*. Hic *apprehendit* crucem, & mortuus est cùm esset *Fortitudo Domini*, & *petivit Deum*, & factus est hominum *iste Magister*, & *Pater meus ipse* tum *resurrexit adjutus* à Deo, apud quem inventus in persolvendo pro peccatis nostris *justus*, & *Frater* hominũ, & *Deus meus*, & *Deus adjutor*, qui dedit *dona* hominibus, & dœmonis factus *Supplantator*, & *auctus* est, populos quos dedit illi Pater, & cum illis *appositus* est Patri ut inter eos primogenitus. Ita factâ utcunque mysterij hujus descriptione mysticâ, venitur ad nomen Mariæ, in qua tandem hoc mysterium complendum erat, cùm eâ natus esset Jesus qui vocatur Christus, seu Messias. S. *Antoninus* 4. *p* . *c*. 6. tit. 16. ex nominibus genealogiæ B. Virginis triplicem colligit fluvium gratiarum Virginis, cujus verba sub compendio referimus. Primò ponuntur conditiones gratiosæ Parentum Virginis, ex interpretatione nominum in Patriarchis ab Abraham usque ad David. 1. est Abraham & hic notatur rectitudo fidei, & interpretatur Pater multarum Gentium, per justitiam fidei. 2. Isaac, in quo significatur irreprehensibilitas: nam nomen ejus explicatur Risus, magnum enim gaudium exsurgit in mente, ex quo quis irreprehensibiliter vivit. 3. Jacob, qui dicitur Supplantator, & in eo notatur observantia mandatorum Dei, opus enim supplantare & vincere sensualitatem ad observanda Dei mandata. 4. est Confessio id est Juda: confiteri enim oportet peccata sua, & Divinas laudes, sic Joachim & Anna fecerunt. 5. est Distributio, id est Phares, ut dividat bona sua pauperibus. 6. est Votum: nam Esron interpretatur Sagitta, quia ut sagitta velociter ascendit ad Deum quasi feriendum, ad amorem dandi quid sub voto petendi, vel gratiam concedendi ob voti oblationem. 7. est opprobriorum tolerantia, Aaram enim id est quod Excelsus, opprobria enim tolerata faciunt hominem excelsum coram Deo. 8. libenter adversa sustinere, id est Aminadab, interpretatur Voluntarium. 9. consolationẽ in afflictione, siquidem Naason idem est quod Augurium, id est promissio bonorum. 10. quasi quædam certificatio Divinæ promissionis, nam certificat nos Deus de suis promissis, quando adversa patienter sustinemus: nam Salmon interpretatur Habitaculum, quia Deus inhabitat tales. 11. Booz, quod est Fortis, fuit enim amor mutuus Anna & Joachim. 12. Reverentia erga superiores, Obed, interpretatur Servitus. 13. Gratiarum actio: nam Jesse idem est, ac Incensum, est enim oratio & gratiarum actio quoddam incensum coram Deo: ita fecerunt Parentes Beatæ Virginis.

In secunda parte notantur quindecim perfectiones gratiæ, quæ fuerant in ipsa Virgine. 1. sanctificatio, quæ notatur per David, Pulcher Domini. 2. Nativitas

hanc notat Salomon qui interpretatur, Pacificans merces, quia B. Virginis Nativitas lætificavit Angelos dolentes de perditione hominum. 3. Præsentatio, quia præsentatur non clauda turpis; indignum enim est dare Deo quod dedignatur homo ait B. Hieron. Hoc signatur in Roboam, qui interpretatur Latitudo populi, quia Virgo in templo fuit dilatata in virtutum populo. 4. Sancta conversatio, & significatur in Abia, qui interpretatur ipse Dominus. 5. Visitatio frequens Angelorum, quod innuitur in Asa, quod interpretatur Attollens se, scilicet in Deum: nam Virgo dum oraret in templo, visitabatur ab Angelis. 6. Cura salutis aliorum, nam alias in templo existens, ad bonum ducebat, & sic in ea regnabat Josaphat, quod interpretatur Judicans; quia ipsa judicans ac discernens à nemine potuit reprehendi. 7. Propositum Virginitatis, & sic fuit Joram spiritualiter, qui interpretatur Excelsus, quia Virginitas facit homines similes Angelis. 8. Firmitas in bono proposito, quod notatur in Ozia, qui interpretatur Robustus. 9. Continuus profectus in virtutibus, & hoc est Joathan, qui interpretatur Perfectus. 10. Inquisitio circa dubia, ex qua declaratur quid sit agendum, nè incautè agendo exponat se periculis; hic est Achaz, qui interpretatur Comprehendens, quia ex inquisitione comprehenditur veritas rei. 11. Divinum oraculum seu Inspiratio, nam cùm res nobis nequeunt declarare homines, recurrendum est nobis ad Deum, quod innuitur in Ezechia, qui interpretatur Auxilium Dei. 12. Oblivio mundanorum, ut scilicet in agendis non habeamus respectus ad aliquid mundanum, sed Dei beneplacitum, & hic est Manasses, qui interpretatur Obliviosus. 13. Fidelitas ad Deum: debet enim quis Deo fideliter subjici in his, quæ exigit ab eo, quantumvis ad illa videatur ineptus, & hic est Amon, quod interpretatur Fidelis, & ita Virgo recepit matrimonium. 14. Desponsatio facta inter Mariam & Joseph, castissima, & hoc significatur in Josia, qui interpretatur Salus Domini, quia per illam desponsationem salvatus est honor Domini, & salvata fuit fama Virginis, & vita, nè putaretur esse fornicaria & lapidaretur. 15. Est præparatio ad Filium Dei concipiendum, quæ fuit per profundam humilitatem, quod innuitur in Joachim, qui interpretatur Præparatio.

Quantum ad tertium principale, notantur quatuordecim perfectiones gratiæ, quibus B. Maria subvenit hominibus in diversis statibus constitutis, est enim quadruplex status hominum. Primus est Religiosorum, quibus sunt tres gratiæ necessariæ ad salutem eorum, & ad eas habendas & conservandas B. Maria suis exemplis, meritis ac precibus juvat. 1. Voluntaria Paupertas, hoc significatur per Jechoniam, qui interpretatur Præparatio, quia paupertas præparat hominem ad per-

perfectionem. 2. Castitas quæ figuratur in Salathiel, hic interpretatur, Petitio mea, hoc enim petit Deus à Religiosis, ut sint casti. 3. Regularis disciplina, per quam coercetur sensualitas, per jejunia, vigilias, silentia &c. & hæc est Zorobabel, quod interpretatur Magister confusionis, quia disciplina corrigit ea quæ confusione digna, undè multis Religiosis Maria apparuit eos in Religione cõfortans. Secundꝰ status est Prælatorum, ad quorum debitum officium pertinent quatuor status gratiæ. 1. Paterna sollicitudo erga subditos, & hic dicitur Abiud, quod interpretatur Pater meus iste. 2. Doctrina excitans pigros ad operandum, & hæc est Eliachim; per doctrinam enim resuscitantur mortui peccatores ad vitam gratiæ, & evigilant ad operandum. 3. Scientia consulens imperitis, hic est Azor, qui interpretatur, Videns lumen. 4. Sanctitas vitæ, hic est Sadoch, qui interpretatur Justus. Tertius status est activorum, ad quorum bonam actionem pertinent quatuor gratiæ, ad quas B. Maria adjuvat. 1. Demonstratio dilectionis ad proximum, quod est Achim, quod interpretatur, Frater meus. 2. Dulcis amor ad Deum, quod est Eliud, id est Deus meus. 3. Fiducia Dei in adversis, & hic est Eleazar, quod interpretatur Deus adjutor ejus, qui confidit in Deo. 4. Conservatio humilitatis in prosperis, & hic est Nathan, quod interpretatur Donum, quia nihil sibi attribuit boni, sed omnia in Deo recognoscit. Quartus status est perseverantium. Perseverantia consistit in supplantatione & superatione vitiorum: Nathan enim genuit Jacob, qui interpretatur Supplantator. Secundum est in augmentatione virtutum, & hic est Joseph, qui interpretatur Augmentum. Tertium, constantia in his quæ sunt fidei, quod significatur in hoc, quòd Joseph est Vir Mariæ, in qua terminatur genealogia Domini, & interpretatur Illuminatrix, quia profert lumen veritatis cæcis, mala vitiorum pellit, poscit cunctarum nobis virtutum bona. In omni igitur statu adjuvat ad se recurrentes, & subvenit. *In me* ergo ait *omnis gratia vitæ & veritatis.* Maria Illuminatrix, sive Stella maris. Hi sunt gradus Scalæ Iacob. Innuit hoc *August. lib. 22. contra Faustum cap. 64.* Salvatorem nostrum non solùm loquendo, sed nascendo Magistrum extitisse, id ille in diverso quidem argumento, sed multùm ad nostrum propositum. *Venantius Fortunatus lib. 8. Poëmatum.* Nomen honoratum Benedicta Maria per ævum, ad laudem artificis nobilis artis opus. *Beda hom. in Annunt. B. Virg.* Beata Dei Genitrix meritis proprijs, etiam nomine testimonium reddidit. Interpretatur enim Stella maris, & ipsa quasi Sidus eximium inter fluctus sæculi labentis, gratiâ privilegij specialis refulsit. *Bonavent. in spec. lect. 3.* Maria dicitur Mare propter affluentiam, & copiam gratiarum; undè scriptum est in Ecclesiaste. 1. v. 7. *Omnia flumina intrant in mare,*

in mare, flumina sunt charismata Spiritûs S. Omnia ergo flumina intrant in mare, dum omnia charismata Sanctorum intrant in Mariam. Flumen enim gratiæ Angelorum intrat in Mariam, & flumen gratiæ Patriarcharum, & Prophetarum, intrat in Mariam, & flumen gratiæ Apostolorum intrat in Mariam, & flumen gratiæ Confessorum intrat in Mariam, flumē gratiæ Virginum intrat in Mariam: Omnia flumina intrant in mare, id est omnes gratiæ intrant in Mariam. Undè ipsa optimè potest dicere illud Eccles. 24. & 25. *In me omnis gratia viæ, & veritatis, in me omnis spes vitæ, & virtutis. Bernard. serm. 1. de Nativit.* Non unam tantùm habet interpretationem Mariæ nomen, nullum enim nomen unum puto Virginis gloriam posse enuntiare; proindè fortè non nominavit eam Angelus, volens potiùs venerari silentio, quod non potuit exprimi eloquio: siquidem reverentiæ indicium est, quandoque non proprio nomine nominari.

Quid vero de ea sentiat Christus, patefecit S. Brigittæ lib. 1. *cap.* 50. Omnis quî invocaverit nomen Mariæ, & in illa spem habuerit, cum proposito emendandi commissa, hæc tria dabuntur illi. Contritio de peccatis, satisfactio pro eisdem, & fortitudo ad facienda bona. *S. Thom. Opusc.* 8. in quo explicat salutationem Angelicam ideò ait Benedicta in mulieribus, quia sola illa maledictionem sustulit, & benedictionem portavit, & januam paradisi aperuit, & ideo convenit ei nomen Maria, quæ interpretatur Stella maris, quia sicut per stellam maris diriguntur navigantes ad portum, ita Christiani diriguntur per Mariam ad gloriam. *S. German. in encom. zonæ cap.* 10. Quomodo corpus nostrum vitalis signum operationis habet respirationem, ita etiam Sanctissimum tuum nomen, quod in ore servorum tuorum versatur assiduò, in omni tempore, loco & modo vitæ, lætitiæ, & auxilij, non solùm est signum, sed etiam procurat, & conciliat. Addit *Anselm. lib. de excell. Virg. cap.* 6. Velocior est nonnunquam salus memorato nomine Mariæ, quàm invocato nomine Domini Jesu unici Filij tui, & id quidem non ideò fit, quòd ipsa major & potentior eo sit, nec enim ipse magnus, & potens est per eam, sed illa per ipsum. Quare ergò propitior salus in recordatione ejus, quàm Filij sui sæpè percipitur? dicam quod sentio; Filius enim est ejus Dominus, & Judex omnium discernens merita singulorum, dum igitur ipse à quovis suo nomine invocatus, non statim exaudit, profectò id justè facit: invocato autem nomine Mariæ Matris, etsi merita invocantis non merentur, ut exaudiatur, merita tamen Matris intercedunt, ut exaudiatur. Libeat jam mysticè hoc nomen sanctum scrutari cum *Viegaz in cap.* 12. *Apoc. comm.* 2. *exeges. sect.* 1. *&* 2. ubi confert illud cum Dei nomine tetragrammato, quia & hoc 4. literis constat: nempè Mem,

Resch,

Resch, Jod, Mem. Undè addit: Sicut Dei nomen effari non licebat, ita nec Mariæ ausus Angelus Gabriel efferre, donec ejus colloquio familiarior efficeretur. *S. Gerardus Canadiensis in Pannonia Episcopus Martyr* Hungaros docuit, nè hoc nomen proferrent, sed reverenter loco ejus nomen Dominæ substituerent, quòd si verò aliquis illud proferre voluisset, id flexo genu & inclinato capite proferendum. Narrat hoc *Surius* 24. *Sept. Carolus Bovilus lib.* 6. *quæst. Theolog. q.* 42. advertit, nomen Maria compositum ex nominibus Abram & Sarai retrogradè sumptis, ex Abram sumptis M, A, R, ex Sarai, I, A, advertit & constare ex quinque initialibus illustriorum in scriptura fœminarum. M. Maria Soror Moysis, A. Anna mater Samuelis, R. Ruth Moabitis, I. Iudith, A. Anna Tobiæ senioris uxor. *Hensbergus in viridario Mariano p.* 5. ad has initiales latinas reducit. M. Mediatrix Dei, & hominum Auxiliatrix sibi devotorum. R. Reparatrix debilium. I. Illuminatrix Prædicatorum, A. Advocatrix omnium peccatorum. Idem præstat sed aliter *Petrus Cresset. in triumpho Mariæ dec.* 3. *serm.* 2. M. Mediatrix A. Advocata, R. Refugium peccatorum, I. Imago virtutum, A. Amor humani generis.

Sed ad graviora regrediamur. *S. German. Constantinop. orat. de zona cap.* 12. Tu nequissimi hostis contra servos tuos invasiones solâ tui nominis invocatione sanctissima repellens, tutos atq; incolumes servas. *Jdiota edit. Parisiensi anno* 1519. Dedit tibi Virgo Maria tota Supersancta Trinitas nomẽ, quod post nomen Superbenedicti Filij tui est super omne nomen, ut in nomine tuo omne genu flectatur (ut manifestè patet) cœlestium, terrestrium, & infernorum, & omnis lingua confiteatur hujus sanctissimi nominis gratiam, gloriam, & virtutem: non enim est in ullo alio nomine post nomen Superbenedicti Filij tui tam potens adjutoriũ: nec est ullum aliud nomen datum sub cœlo hominibus, post nomen dulce Jesu, ex quo tanta salus hominibus refundatur, quia supra omnia Sanctorum nomina reficit lassos, sanat languidos, illuminat cæcos, penetrat duros, recreat fessos, ungit agonistas, & jugum diaboli extrudit. *Et infra.* Tantæ virtutis & excellentiæ est tuum Sanctissimum nomẽ Beatissima Virgo, quòd ad invocationem ipsius cœlum ridet, terra lætatur, Angeli congaudent, dœmones contremiscunt, & infernus conturbatur. Tanta est virtus tui Sacratissimi nominis, ô semper Benedicta Virgo Maria quod mirabiliter emollit, & penetrat duritiem cordis humani. *Bonav. in spec. lect.* 9. O celeberrimi nominis Maria! quomodò nomen tuum non posset esse celebre, quæ etiam devotè nominari non potes sine nominantis utilitate, testatur tuus *Bernard.* dicens: O magna! ò piâ! ô multùm laudabilis Virgo Maria!

ria! Tu nec nominari potes, quin accendas, nec cogitari quidem, quin recrees affectus diligentium te, Tu nunquam sine dulcedine tibi Divinitùs insita piæ memoriæ portas ingrederis. *Ludolfus Saxo in vita Christi parte 1. cap. 5. ex Bernardo.* Ubi nomen Mariæ nominatur, ibi dœmonium effugatur, reis venia, ægris medela, pusillis corde robur, afflictis consolatio, peregrinantibus adjutorium datur. *Beda tom. 7. in festo Annunc.* Exinanivit se Mater formam ancillæ accipiens, propter quod & Deus exaltavit illam, & dedit illi nomen, quod est super omne nomen, post nomen Filij. Consonat illi de eodem festo *Joan. Gerson.* Domina nostra altius nomen accepit, & perfectius, quod esse posit homini post nomen Filij sui, ita quòd in nomine suo omnia flectantur in cœlo, & in terra, & in inferno. *Arnold. Carnot. tract. de laud. B. Virginis.* Christus Dominus, Maria Domina, constituta est quippè super omnem creaturam, ut quicunque Jesu curuat genu, Matri quoque pronus supplicet. *Bernardus serm. 4. de Assumptione.* De gloria nominis hujus nec dignum aliquid sterilis concipere cogitatio, nec inerudita potest locutio parturire: unde sicut clarissimum, fortissimumque Iesu nomen ineffabile, & nisi Divina Spiritûs S. adsit gratia, quæ linguam expediat, & gubernet; efferri ab homine non potest, dicente Apost. 1. Cor. 12. *Nemo dicere potest Dominus Jesus, nisi in Spiritu S.* sic quoque nisi Divini facinoris aurâ adspirante, non valeas Sacrum Mariæ nomen enuntiare; quia, ut præter supra adductos *Fulbertus serm. de Nativit.* non fortuitò, aut solo Parentum placito, sicut plerique, sed Divinâ dispensatione Virgo nomen accepit. *Bonav. in Psalt.* Gloriosum & admirabile est nomen tuum Maria, qui illud retinent non expavescent in hora mortis.

Sed dum ad finem hujus considerationis accedimus, nominis Mariani explicationes quas sparsim dedimus, veluti in compendio, & quodam indice oculis subjiciamus, in quo nobis præivit *Pater Hadrianus Lyræus in Trysagio Mariano, has illius affert interpretationes, à modulat. 1. Primam ex S. Ambros. lib. de instit. Virg. cap. 5.* Speciale Maria hoc nomen invenit, quod significat Deus ex genere meo. Pro quo *Theotiatianus dial. adv. Armenos,* oportebat qui Mariam honorare etiam ante conceptum voluit, à præcipua dignitate illam nominare. *Secundam expositionem ex S. Hieron. lib. de nomin. Hebr.* Domina maris. *Tertiam:* Illuminata illuminans, Illuminatrix, Lumen Dei, desumpta hæc ex S. *Ephrem de laud. Virg. S. Epiph. serm. de laud. Virg. B. S. Damasc. Chrysol: &c.* *Quartam:* Doctrix populi, Magistra, est ex *Jdiota contempl. B. V. cap. 5.* *Quintam:* Exaltata, Eminens, Sublimis, Excelsa. *Sextam:* Stella maris, sive Gutta maris, est *S. Jrenæi, Hieron.* *Septimam:* Dei Imitatrix, est *Rutilij Benzonij lib. 2. supra Magnificat cap. 22.* *Octavam:* Pluvia maris temporanea, est

est *Canisij lib.1. cap.1.* *Nonam*: Amarum Mare: ista est *Philonis de Hebr. nomin.* & *Damasc. lib. 4. cap. 15.* ubi ait: Martyres à glorioso passim triumpho nominantur, & Maria à futuro dolore capit nomenclationem, dum Mare amarum interpretatur. *Decimam*: Smyrnam Aeolicè, sivè Myrrham maris, est *S. Ambr. serm. 16. in Psalm. 118.* *S. Hieron. de nomin. Hebr.* Myrrham mare habet, scilicet gemmam, ex qua vasa myrrhina. *Undecimam*: Iaculatrix maris, *Duodecimam*: Spes maris, est *S. Epiph.* *Decimam-tertiam*: Stella maris, est *S. Hieron. cap. 1, Eucherij lib. 2. instit. Isid. Hispal. lib. 7. Ethymol. Bedæ lib. 5. in Lucam cap. 3. Bernard: hom. 2. super Missus.* Sed audiamus tandem ipsam Virginem apud *S. Brigitt. lib. 1. cap. 9. Rev.* Filius meus quantum etiam honoraverit nomen meum, audi nomen meum Maria, sicut legitur in Evangelio hoc nomen cùm Angeli audiunt, gaudent in conscientia sua, & regratiantur Deo, qui per me & mecum talem gratiam fecit. *Idiot. cap. 5.* Non est in ullo alio nomine; post nomen superbenedicti Filij tui tam potens adjutorium, quia super omnia Sanctorum nomina reficit lassos, sanat languidos, illuminat cæcos. *S. Method. orat. de Hypapante.* Tuum Dei Genitrix nomen Divinis benedictionibus, & gratijs omni ex parte refertum. *Abbas Franco tom. 6. de gratia.* Neq; post illud singulare dilecti Filij sui nomen, quod est super omne nomen, aliud nomen cœlum, & terra nominat, undè tantùm gratiæ, tantùm spei, tantùm suavitatis, tantùm piæ mentes consolationis concipiunt. *Simon de Cassia. lib. 2. cap. 1.* Nomen Virginis Maria quod sibi congruit, & mysterio: decebat enim ut ex proprio nomine tanto mysterio aptaretur, etenim Filius nomen habuit competens actionibus ejus, sic & Matrem habere voluit talem, ut intrinsecè nomen, & gesta in unum conceptum concurrerent, in unum conflata, unum ens virtutis immaculatum efficerent, unum vas ederetur, in quo reponerentur Divina mysteria. *S. Epiph. orat. de laud. Virg.* Mariam interpretari solemus Dominam, atque etiam Spem, peperit enim Dominum qui est Spes totius mundi, nempe Christum. Rursum illud nomen Mariæ interpretatur Myrrha maris, myrrham verò dicet aliquis, quod ego etiam ajo de immortalitate, eò quòd paritura esset Gemmam immortalem in mari, hoc est in mundo: mare autem dicet universum mundum, cui Virgo serenitatem, & tranquillitatem contulit, dum Portum peperit Christum. Rursum itaque præclaræ Puellæ Mariæ nomen interpretatur Illustrata, utpotè quæ illustrata sit à Filio Dei, & cunctos usque ad terminos terræ credentes Trinitati illuminaverit. *Method. orat. in Hypapante.* Tuum Dei Genitrix nomen Divinis benedictionibus, & gratijs omni ex parte refertum.

2. Quia est DEI Mater.

Quid non illi cultûs hoc titulo debetur? quia ut *Richard. à S.Laur. lib. 4. de laud. Virg.* Deus Pater Isaiæ 42. dicit: *Gloriam meam* id est Filium meum, (quia *Gloria Patris Filius sapiens* Prov. 10.) *alteri non dabo*, quàm Mariæ: soli Mariæ hoc privilegium debebatur. *Galat. 3.* Abraham dictæ sunt repromissiones & semini ejus, non dicit seminibus, quasi multis: quia ex unico semine Virginis. Hic jam moneo cum S. *Anselmo lib. de excell. Virg. cap. 3.* Intendat mens humana & contempletur, videat, & admiretur: unum Filium sibi consubstantialem Deus Pater genuit, hunc sibi tam unicum, & in omnibus omninò æqualem non passus est remanere solùm modò suum, sed eundē ipsum voluit in rei veritate esse B. Mariæ unicum, & naturalem Filium, ex quo cum eodem spem colligimus *ibidem cap. 1.* Si propter peccatores facta est Dei Mater, quomodò immanitas peccatorum meorum cogere poterit desperare veniam, cùm tam ineffabile bonum sit factum ex ea ob curationem eorum. Et cum *Abulense in num. 13. q. 9.* De B. Maria dicimus, quòd ipsa propter nos Mater Dei est, & sic dicit Ecclesia. *Qui pro nobis natus, tulit esse tuus*, licet ly pro, vel propter, non dicit causam meritoriam, sed finalem, quia nos non meruimus, ut ipsa esset Mater Dei, sed ipsa facta Mater Dei, ut nos salvaremur. Ipsa Mater Dei facta est. Et *Dionys. lib. 3. de laud. Virg. artic. 3.* Virgo recognoscit se peccatoribus suo modo debere, quòd Mater sit effecta Dei. Et certè *juxta Theologos* Verbum incarnatum non fuisset, nisi Adam peccavisset, ut *Athanas, serm. 3. contra Arrianos.* Necessitas, indigentiaque hominum anterior est, quàm Christi Nativitas, quâ sublatâ carnem non induisset. Et *Nazian. orat. 36.* Quæ humanitatis à Deo propter nos susceptæ causa extitit? profectò ut nobis salus pareretur. Sed *August.* pro reliquis omnibus qui adduci possunt loquatur *sermone nono de verb. Apost.* Nulla causa fuit veniendi Christum, nisi peccatores salvos facere, tolle morbos, tolle vulnera, & nulla est causa medicinæ. Et *serm. 8.* Si homo non perijsset, Filius hominis non venisset. Et S. *Leo serm. 3. de Pentecost.* Si homo in suo honore naturæ mansisset, nec à lege sibi posita deviâsset, Creator mundi creatura non fieret. Planè evenit quod Genes. 7. *Multiplicatæ sunt aquæ, & elevaverunt arcam.* Multiplicata sunt peccata hominum, & elevata est Arca Maria, ad dignitatem Maternitatis, ad tantùm autem ut similis sit Divinæ. Quemadmodum enim Virgo Deus generat, ita eum & Virgo Maria generavit. Verbum mentis sine sordibus fit, Virgo sine sordibus peperit: Verbum mentis illuminat, similiter partus Virginis, ideoque dicitur oriens sine mentis læsione Verbum mentis, nec

nec Christus læsit Virginem. *Dionys. Carthus. serm. 1. de Concept. B. V.* Non irrationabiliter asserunt, quidam magni Theologi, quòd ratione hujusmodi Maternæ fœcunditatis, Maternitatisque Dei, Bma Virgo Maria sit dignitatis quodammodò infinitæ; cum omni ergò reverentia honoranda, nominanda, & cogitanda est nobis, atque post Deum ferventissimè diligenda. Et certè *August. docet serm. de Assumpt.* hujus dignitatis effectum (quòd sit Mater Dei) nec cor concipere, nec lingua valet exprimere. *S. Ephrem Theopol. epist. ad monachos*, cujus meminit *Photius Cod.* 228. Ad omnem pietatis plenitudinem sufficere Deiparam credere, & appellare SSmam Virginem. Postquam enim quis dixerit Deum incarnatum, SSmam Virginem peperisse Angelorum uti videtur Theologia. *S. Thom. de Villa nova Valentiæ Archiepisc. serm.* 3. *de Nativ. Virginis* Cogita Virginem quandā pulcherrimam,, purissimam, humillimam, Sanctissimam, & perfectissimam, ex omni parte integram, & consummatam; illa Mater Dei est, & major est quàm excogitare potes, aut intuitu mentis describere. Undè si Tullius, Demosthenes, Homerus, Virgilius, & alij omnes potentes in dicendo Rhetores eam laudare per singula conarentur, non sufficerent utique nec modicam ejus excellentiam attingere. Undè admiratur *Fulgentius.* Quænam est ista Fœmina quæ omnibus Sanctis proponitur imitanda? *Et paulo post.* Quidquid capax est non solùm humana natura, sed & pura creatura, totum hoc fuit in Virgine gloriosa. *S. Bernardinus serm.* 61. *de B. Virg. cap.* 12. Quod Deus generaret Deum nulla requirebatur in Deo dispositio, cùm ei ex natura sua conveniat, ut per viam naturæ intellectûs produceret Verbū per omnia sibi æquale: imò impossibile est quòd non generet Deum propter suam fœcunditatem, sed quòd fæmina pareret & conciperet Deum; est, & fuit miraculum miraculorum, oportuit enim fœminam elevari ad quandam quasi æqualitatem Divinam; per quandam infinitatem perfectionum & gratiarum, quam nunquam creatura experta est. Undè, ut credo, ad illam abyssum inperscrutabilem omnium charismatum Spiritûs S. quæ in B. Virginem descenderunt in hora Conceptionis, intellectus humanus, vel Angelicus nunquam potuerunt attingere. Ex quo S. *Thom. de Villanova serm.* 2. *de Nativ.* soluit illam difficultatem, cur Scriptura pauca admodùm habeat de B. Virg. Quid ampliùs quæris, quid ultra requiris in Virgine, sufficit tibi quod Dei Mater est, quod de ea natus est Jesus, hæc longa & plenissima historia est. *S. Bonav. spec. lect.* 10. *vel c.* 8. Mater Domini, Mater & Virgo, Mater est dignissima, ipsa est Mater, quæ tali Filio est decentissima, ipsa est Mater cui talis Filius decentissimus fuit, ipsa est, quâ majorem Deus facere non potest, majorem mundum posset facere Deus: majus cœ-

lum posset facere Deus: majorem matrem quam Matrem Dei non posset facere Deus. *Proclus Archiep. Constantinop. apud Damasc. de Trysagio.* Nihil in mundo cum Dei Genitrice Maria comparandum est: res omnes conditas ô homo cogitatione peragra, ac perspice, an quidquam sit quod S. Dei Genitricem æquet, aut superet, terram undique lustra, mare circumspice, aërem investiga, homines animo perscrutare, virtutes omnes ab oculorum sensu remotas cogitatione complectere, ac vide, an in omnibus rebus conditis sit ejusmodi miraculum, ac Maria. *Anselm. de excell. Virg. cap. 2.* Hoc solùm de S. Virg. prædicari, quòd Mater Dei est, excedit omnem altitudinem quæ post Deum dici vel cogitari potest, & altissimum quid habet ad contemplandum, & ruminandum mens humana. *Bern. serm. 4. super Missus.* Quid est, & virtus altissimi obumbrabit tibi, qui potest capere capiat, quis enim exceptâ fortassis illâ, quæ hoc sola in se felicissimè meruit experiri, intellectu capere, ratione discernere possit? *Petrus Cellensis lib. de Panibus cap. 21.* Et quid amplius Virgini assignare possumus Divini muneris, & honoris, quàm ut quod verum est fateamur, Genitricem eam Dei esse & hominis, infra hoc dicitur, quidquid in ejus commendationem affertur. *Emm. Palæol. Imper. orat. de dormit. B. V.* Te immaculatam ubi Dei Matrem appellaverimus, omnia comprehendimus, quæcunque ad nectendas laudes spectant. Nam cum multis iisque amplissimis abundes titulis, qui Dei te Matrem dixit, laudationi imposuit coronam: Hæc enim revera est summa encomiorum, quæcunque non modò linguæ hominum, sed ipsorum quoque de te proferant Angelorum.

3. Quia est Lumen omnium.

Id ex Men. Ecclesiæ Græcæ habeo 7. Martii, quæ ita Virginem veneratur. Salve quæ es Solis inaccessi Vehiculū, & radiorū loco ipsummet Solem emittis cunctarum mentium captu majorem! Salve Mens Divinorum igniū sublimibus velut excubiis fulgens! Salve Splendor, qui scintillas ut fulgur, unâque totum terrarum orbem illustras! Splendor aureis rutilans radiis! Splendor omni genere venustatum decore, cujus nobis exoriens lumen occasum non habet. Simile affert *Epiph. serm. de laud. Virg.* O Candelabrum Virgineum quod illustravit tenebris involutos; Candelabrum Virgineum repellens tenebras! ô Lucem splendentem. *Idem Bern. serm. de Nativit. B. V.* Tolle corpus hoc solare quod illuminat mundum, ubi dies? tolle Mariam hanc maris stellam, maris utique magni, & spatiosi, quid nisi caligo involvens, & densissimæ tenebræ relinquuntur. *Bonav. spec. B. V. cap. 3.*

*cap.*3. Maria est Illuminatrix plurimorum per exempla lucidissimæ vitæ suæ, ipsa est cujus vita gloriosa lucem dedit sæculo, ipsa cujus vita inclyta illustrat Ecclesias: ipsa enim Lucerna est Ecclesiæ ad hoc illuminata à Deo, ut per ipsam contra tenebras mundi illuminaretur Ecclesia. *Rich. à* S. *Laur. lib.* 1. *de laud. Virg. cap.* 3. Ipsa illuminat Ecclesiam militantem, signatam per arcam Noe, quam illuminat Fenestra cristallina, quæ figurat Mariam. *S. Method. orat. hipap.* Fidelium Fax vocabatur. *Joann.* 9. Christus cæcum curavit, & misit ad natatoriam Siloe, quod interpretatur missus, ita ad Virginis illud, missus est Angelus &c. pro lumine remittit. *Richard. à S. Laur. lib.* 9. *de laud. Virg.* Maria designata per natatoriam Siloe, ad quam missus est cæcus natus lavare oculos suos, ut illuminaretur: ipsa enim dicitur Illuminatrix, & hoc nomen suum interpretatur in nobis. *Bern. serm.* 1. *de Assumpt.* Mariæ præsentiâ totus illustratur orbis, adeò ut ipsa jam cœlestis patria, clarius rutilet Virgineæ lampadis irradiata fulgore. *Alb. M. in Lucam* 1. Maria interpretatur Illuminatrix, si ergo es circumdatus tenebris, & abscondita est tibi via tua *Job.* 3. Respice Illuminatricem, nomina Mariam. De Illuminatrice habes *Apoc.* 12. ubi apparet in cœlo Mulier amicta Sole, & luna sub pedibus ejus. *Greg. Thaumat. serm. de Annunt.* Ave gratiâ plena, Fons lucis qui cunctos in ipsam credentes illuminat: *Method. hom. de Purif.* Te SSma Virgo tanquam Die clarissima mundo affulgente, justitiæque Solem illum producente, odiosus tenebrarum horror depulsus est, universusque terrarum orbis veritatis purissimæ luce est perfusus. *Leo hom.* 7. *in Annunt.* Salve Lucerna ex qua Splendor Patris elucescens, cùm mundum Genitori dedicâsset in templum, eundem cognitionis suæ lumine illustravit. *Leo Sapiens hom. de dormit. Deip.* appellat Virginem perpetuo lumine collustratum Candelabrum lucens. *Hermannus Contractus prosâ in Salve Regina.* Ave maris Stella in lucem Gentium Maria Divinitùs orta: euge Dei Porta quæ non aperta, veritatis Lumen ipsum Solem justitiæ indutum carne ducis in orbem. *S. Anastasius Sinaita lib.* 2. *hex.* Adam non fuit deceptus sicut dicit Apostolus: Eva autem decepta, cùm à tenebricosi, & obscuri serpentis dominatu oppressum esset, & defecisset ejus lumen: ejus tamen luminis defectum restituit Lux vera, quæ ex ipsa processit, ex secunda inquam Eva Christus tanquam ex quapiam luna, Luna Maria quæ nunquam minuta aut defecit, aut privata fuit essentiali lumine, nempè suâ Virginitate. S. *Odilo in hymno* Virginem Sanctam *de Nativ. B. V.* Sidus inclytum vocat, illustrans omne sæculum, per quod dies & tempora assumunt vitæ lumina.

S. *Theodor: Studita ode* 5. *Canonis pro Sanctis imaginibus* appellat Deiparam Lucernarium auro exornatum, quod lumen intellectuale mundo peperit, & tene-

 brosam

brosam nebulam dissipavit. *S. Germanus Constantinus orat. in Nativitate Virginis.* Ave gratiâ plena, gaude illuminata, per quam tenebræ pulsæ, lux introducta. *Hesichius Jerosol. hom. 2.* vocat Virginem Lucernam oris expertem, quæ à se ipsa jugiter ardeat. *Albert. M. in Bibl. Marianis ex Genes.* Fiat lux id est Maria generetur: appellavitque lucem diem, id est Mariam, hoc nomen ei est in æternum, ipsa enim optimè Dies dicitur, Eva nox. Et ex parabolis: *Necdum erant abyssi*, id est dæmones, vel abyssi miseriæ & peccati, *& ego jam concepta eram*, scilicet in præsentia, & prædestinatione Dei, ut exhiberem lumen contra tenebras. S. *Petr. Damianus serm. de Assumpt.* Est Virgo Stella matutina in medio nebulæ, quæ in cœli cardine, summo splendore coruscans, orbem subditum splendidioribus radijs incolorat, siquidem *Mulier* est *amicta sole*, uti de illa intelligunt *Epiph. hæresi 78., Bernardus in serm. Signum Magnum, S. Aug. lib. 4. de Symbolo & alij*: ita ut dixerit *Damiani serm. de Assumpt.* In illa inaccessibili luce perlucens, sic utrorumque spirituum, id est hominum, & Angelorum hebetat dignitatem, ut in comparatione Virginis, nec possint nec debeant, apparere. Ex quo docet *Richard. à S. Laur.* Sicut impossibile est de tenebris noctis venire ad lucem nisi mediante aurora, sic impossibile est de tenebris vitiorum venire ad lumen gratiæ, nisi mediante Mariâ, per quam cùm jam indè ab ejus felicissimo Natali, tot tantique mortales de tenebris vitiorum eruti, dulcissimam lucem aspexerunt veritatis, quidni voce quâdam voce unanimi clamitant, lumen hoc Virginale perpetim nobis lucere? Deus ad illuminationem terræ creavit luminare majus, & minus, Mariam verò ad illuminationem mentium. *Idem lib. 2. de laud. Virg.* Deus hanc lucem fecit, quandò B. Virginem de tenebris lucere, & splendescere dixit, sed quia lux esset bona, vidit, quandò per eam mundi tenebras illustravit, sequitur, & vidit Deus lucem, quòd esset bona. Neque nos tantùm, sed & Angelos illustrat. Nam *Bonav. in spec. lect. 3.* Sic ergò illuminans Maria in gloria sua rutilans per omnia respicit, quia per omnes Angelos, & per omnes sanctos gloriæ suæ illuminationem extendit: nam Deus illuminat mediatè inferiora per media. Ex quo dixit S. *Thom. opusc. 8.* Convenienter nominatur Maria Illuminatrix in alios. Et *Bernardinus tom. 1. concl. 61. artic. 1. cap. 6.* Electa est ut sol ad irradiandam totam multitudinem beatorum spirituum. *Et tom. 3. serm. 11. artic. 2. cap. 1.* Virginem recepisse fœcunditatem ad generandos omnes electos, etiam Angelos, in aliquo gradu, gustu, & experientia Divinorum. Undè à S. *Ephrem* appellatur *serm. de laud. Virg.* Cœlestium hierarchiarum præclarissimum Ornamentum. Et *Chrysippus Presbyter serm. de laud. Virg.* ita illam salutat. Ave Fons lucis omnem hominem illuminantis, ave solis Ortus, qui nullum potest ferre occasum.

casum. Et *Gerson orat. habitâ in Concil. Constant.* Adeunda est Virgo gloriosissima, quæ sui nominis interpretatione tam Illuminata quàm Illuminatrix dicitur. Et quo lumine? prorsus lumine gratiæ, quo sic illuminata est ut dicatur in Apoc. *Mulier amicta sole. S. Thom. Villanova conc. 1. de Annunt.* Tolle solem quid est in mundo nisi tenebræ, tolle Mariam ab Ecclesia quid restat nisi caligo? *Epiph. serm. de laud. Virg.* Præclaræ Puellæ beatum nomen interpretatur Illustrata, utpote quæ illustrata sit à Filio Dei, & cunctos usque ad terminos terræ credentes Trinitate illustravit. *Bonav. in spec.* Ipsa est cujus vita gloriosa lucem dedit sæculo, ipsa est Lucerna Ecclesiæ à Deo illuminata ad hoc, ut per ipsam à tenebris mundi illuminetur Ecclesia. Quod ante illum expressit *S. Ephrem de laud. Virg.* dum eam sic veneratur: Ave clarissima Pharas, tu Portus naufragantium tutissimus, ave Lumen lucidissimum. Et tota Ecclesia de illa dicit: *Per quam salus mundi credentibus apparuit, cujus gloriosa vita lucem dedit sæculo.* In quod recidunt quæ dixit *S. Odilo hymno de Nativ. B.V.* Sidus inclyum illuminans omne sæculum. *Idiot. p. 14. cap. 14.* Luna nostra in nocte, Aurora in diluculo, Sol in die.

4. Quia est Domina universæ naturæ.

S. *Joan. Damasc. Men. 10. Januarij ode 9.* sic Virgini canit: Quæ procreâsti rerum conditarum Authorem, jam super omnia quæ procreata sunt principatum exerces, incomparabili dignitatis fastigio pollens, quo tu omnem naturæ modum excedis. *Et tota Ecclesia Græca 29. Januarij.* Unica est Domina orbis terrarum. *Eadem Ecclesia ibidem in Men. 27. verbis S. Damasc: orat.* Quæ super omnes rerum creataram divitias verissimo dominatu potiris, me præ gravi paupertate oppressum, gratiæ Divinæ largitionibus dignare. Et ideò fortè Apoc. 12. *Corona in capite ejus.* Dominij rationem dat *Damascenus orat. 2. de Assumpt.* Decet Matrem ea quæ sunt Filij possidere. Ob quod *S. Ephremus orat. de B. Virgine* Benedictam Dominarum Dominam purissimam vocat. Et *S. Antoninus 4. p. tit. 15. cap. 22. parag. 9.* Imperatricem, & Monarcham mundi. Etiam Dominium in nomine agnoscitur. *Chrysol. serm. 140.* Maria Hebræo sermone latinè Domina nuncupatur: nasci, & vocari Dominam ipsa sui germinis, id est Christi Filij fecit, & impetravit authoritas. Et *S. Thom. opusc. 8.* Meritò Angelus reveretur B. Virginem quia Mater Domini, & ideò Domina est, undè convenit hoc ei nomen Maria, quod Syrâ linguâ interpretatur Domina. *S. Remigius* hoc nomen non novit, qui meritum ei non exhibet famulatum. *Damasc. lib. 4. de fide cap. 15.* Verè rerum omnium Domina est,

cum

cùm Creatoris Mater extitit. *Damian. serm. de Nativ. Deip.* Fecit in te magna qui potens est, & data est tibi omnis potestas in cœlo & in terra. *Ambros. lib.* 1. *de Virgine* alium affert titulum dominij. Adverte (inquiens Virgo) quantum tibi Spiritus S. scripturæ Divinæ testificatione detulerit regnum, aurum, pulchritudinem: Regnum, quia Sponsa es Regis æterni, Christus hoc sibi emit sanguine Dominium: Virgo verò ei hanc pecuniam sanguinis subministravit. Hinc sequitur quod *Bernard. serm.* 3. *de nominib. Virg.* Mater Domini effecta est Domina omnis creaturæ, quæ Mater effecta est Creatoris, ideò meritò dici potest ad quamlibet creaturam illud Genes. 16. *Revertere ad Dominam tuam, & humiliare sub manu ipsius*, quæ verba dicta sunt Agar de Sara, quippe ipsa Virgo verè est Sara, quæ interpretatur Princeps, quæ verum genuit Isaac, id est Filium Dei. Sed cùm jure naturali filius parentibus sit subjectus, hinc fit, ut quæ habet Filius, ea sint parentum. Atque ita *Damasc. ait orat. de Assumpt.* Oportebat Dei Matrem ea quæ Filij erant possidere, atque ab omnibus rebus conditis, ut Dei Matrem adorari. Quanquam etiam semper ita comparatum est, ut hæreditas à parentibus ad filios devoluatur; nunc autem (ut eruditi cujusdam viri verbis utar) sursum sacrorum fluminum fontes fluunt: etenim Filius Matri res omnes conditas in servitutem adduxit, hinc velut Dominus absolutus quidquid placet de nobis statuere potest. Et ut *Athanas.* ait. Sicut igitur cùm ad Christum respicimus, Regem, Dominum, & Deum appellamus: ita quoque cùm ad eam oculos rejicimus, Reginam, Dominam, ac Dei Matrem advertimus. Et *Anselm. lib. de excell. Virg. c.* 4. Ipse Spiritus Dei venit in eam, singularique gratiâ præ omnibus quæ creata sunt, sive in cœlo, sive in terra, requievit, & Reginam, & Imperatricem cœli, & terræ, & omnium quæ in eis sunt fecit Sponsam suam.

Antiquitatem hujus Virginalis dominij explicat *Anatolius Syrus in Cantic. de Mariæ Nativit.* Quæ ab æterno prædestinata fuerat, ut Dei domicilium, Divinumque sempiternæ naturæ Templum foret, hæc universorum Regina jure salutatur. Quod prosequitur *S. Anselm. de excell. Virg.* In æternitate consilij sui statuit eam Dominatricem, & Reginam fore Angelorum. Et concludit *S. Anast. in Evang. de SSma Domina nostra.* Quandoquidem ipse Rex est, qui natus est ex Virgine, idemque Dominus & Deus: eapropter & Mater quæ eum genuit & Regina, & Domina, & Deipara propriè, & verè censetur. Quod profiteri jubet *Nicetas* in ordine baptisandi Sarracenos ut dicant: Confiteor Matrem Dei, qui homo factus est Matrem, atque idcirco Dominam & Reginam omnis creaturæ, Divinâ gratia affectam adoro, & veneror. *S. Germ. Constantinop. orat. de Nativ. Virg.* sic Virginem

nem salutat. Salve pulchritudinis Diadema, genere Regina, Regijsque ubique stipata prærogativis; Sceptrum David, Regium Indumentum, gratiarum Corona. *Joann. Damasc. orat. 2. de Assumpt. B. V.* ita precatur. Ac mihi velim ea propitia sit, quam laudandam suscepimus, quæ creata omnia superat, atque omnibus rebus conditis dominatur, velut Dei Mater. Extensionem Mariani dominij explicat *Rupert. in 4. Cant.* illam ipsam alloquendo. Ita coronaberis ò Virgo ut in cœlis Regina Sanctorum, & in terra sis Regina regnorum, & totum jure possideas Filij regnum. Et *S. Bonav. spec. cap. 8.* universalem omnium Dominam fecit, Dominam inquam cœli & Dominam mundi. *Et antea cap. 3.* dixerat. Postmodùm Maria interpretatur Domina, hoc quoque optimè convenit tantæ Imperatrici, quia revera Domina est cœlestium, terrestrium, & infernorum, Domina inquam Angelorum, Domina hominum, Domina in cœlo, Domina in mundo, Domina in inferno. *Arnold. Carnotens. serm. de laud. Mariæ.* Maria linguâ Syriacâ Domina dicitur: Christus Dominus, Maria Domina. Et licet ipsa se Christi profiteatur ancillam, hoc servitutis genus omni regno sublimius esse intelligitur: constituta quippè est super omnem creaturam: & quicunque Jesu curvat genu, Matri quoq; pronus supplicat, & acclivis, in supernis & inferis admirationi est Virgo puerpera: stupent dœmones, gaudent homines in cœlo, gloriam concinunt principatus, & potestates. *Et paulo post.* Nec à potentia vel dominatione Filij Mater potest esse sejuncta.

Enumerat servos Virginis *Bernardin. tom. 1. serm. 61. a. 1. cap. 6.* Tot creaturæ serviunt gloriosæ Virgini Mariæ, quot serviunt Trinitati. Omnes nempè creaturæ quæcunque gradum tenent in creatis, sive spirituales ut Angeli, sive rationales ut homines, sive corporales ut corpora cœlestia, & elementa, & omnia quæ sunt in cœlo, & in terra, sive damnati, sive beati, quæ omnia sunt Divino imperio subjugata, gloriosæ Virgini sunt subjecta: ille enim qui Filius Dei est, & Virginis benedictæ, volens, ut sic dicam, Paterno principatui quodammodò principatum æquiparare Maternum, ipse qui Deus erat Matri famulabatur in terra. Unde Lucæ 2. scriptum est de Virg. & glorioso Joseph: *Et erat subditus illis. Et cap. 7.* Lege successionis & hæreditario jure, totius universi debetur B. Virgini primatus & regnum; quamvis autem benedicta Virgo fuerit nobilior persona, quæ fuerit, vel futura sit in orbe terrarum, tantæque perfectionis, quòd etiamsi non fuisset Mater Dei, non minùs debuisset esse Domina mundi: tamen secundùm leges quibus regitur mundus, jure hæreditario omnem hujus mundi meruit principatum & regnum: quia Filius ejus in primo instanti suæ Conceptionis monar-

chiam totius promeruit, & obtinuit universi, sicut Propheta testatur dicens Psal. 23. *Domini est terra, & plenitudo ejus &c.* Ex jure ergò Conceptionis Filij Dei Virgini incumbebat totum illud procurare, & administrare, quod ex tunc Filio datum est, usque ad legitimam ætatem Filij sui, sicut ipsius diligens Nutrix, & Auctrix, secundum quod volunt jura: & paucis interjectis ostendit illius jus successionis ratione mortis filialis, cui nemo erat vicinior qui succederet, & tandem concludit. Ex his omnibus apertissimè claret, quòd Mater Iesu Christi Maria, hæreditario jure omnium quæ sunt infra Deum habet Regale dominium, & inclytum obtinet principatum. Insinuavit in his magnus hic cultor Virginis titulos novos Virginei dominij, sed adhuc suggerit titulum qui sequitur *S. Epiph. de laud. Virginis.* Donorum antenuptialium nomine Spiritum S. accepit, dotis verò gratia cœlum cum paradiso; & ulteriùs *Hær.* 87. Si Christus est Rex, profectò Mater ejus est Regina. Quocirca *Germ. orat. de oblat. Deip.* ita illam affatur. Adesdum Domina omniũ terrigenarum, & erubescant, & deficiant, & pereant, & cognoscant quia nomen est tibi Domina, quod adhuc vivens teste *Anselmo de excell. Virg. cap.* 7. sciebat Virgo decurso labentis vitæ tempore, se in latitudinem Regni cœlestis ascensuram, seque post Filium omni creaturæ cœlestium, terrestrium, & infernorum dominaturam. Invocemus hanc Dominam nostram *cum Ecclesia Græca in Men. 16. August.* & civitatem seu Remp. nostram ei consecremus. Urbs omnium civitatum, imperij Regina (de sua Constantinopoli loquitur,) quæ te Reginâ, ac Dominâ suâ velut turrito quodam Propugnaculo utitur, impetus omnes barbarorum profligat, etiam bestiarum furoribus pares, adversariorum quoque omnes machinas evadit, & opibus demùm, atque potentiâ crescit ô Deipara! in te quippè gloriamur, in te quoque evitamus quidquid nobis asperum imminet, tuæ tandem tutelæ confisi, nullorum hostium expeditionem timemus: quocirca civitatem hanc tuam, (ô apud Deum singulariter gratiosa) ut revera tibi sacratam, in quocunque discrimine sive ruina conservare incolumem perge, unaque gregem tuum in unanimi semper pace confirma.

5. Quia ad sui cultum homines obligavit.

Oritur id quidem sufficienter ex eo, quòd sit Domina nostra: sed & profitetur *Ecclesia Græca per S. Sabbam in Men. 5. Jan. ode* 9. Illam, ait, benedictam inter mulieres ex debito in hymnis magnificamus, quicunque de fidelium numero sumus. Agnoscit hoc debitum & *Bernard. serm. de ejus Nativit.* & fontem ejus ostendit.

dit. Totis medullis cordium, totis præcordiorum affectibus, & votis omnibus veneremur, quia sic est voluntas ejus, qui totum nos habere voluit per Mariam. Et *Richard. à S. Laur. lib. 2. p. 4. de laud virg.* Ex quo ad eam inclinati sunt cœli, & Rex cœlestis ad eam descendit humiliatus, quod innuebat Angelus dicens: *Dominus tecum* Luc. 1. benè debemus nos miseri visâ ejus imagine, vel audito nomine inclinari ad eam. *Et rursus.* Ante ejus altaria, sive ejus imagines, cùm recitatur nomen ejus, genua flecte, quia ipsa dicit cum Filio Isai: 45. *Mihi curvabitur omne genu. S. Petr. Damiani* aliam debiti causam agnoscit, cùm ait: Hic rogo perpendite, quàm debitores simus huic Bmæ Genitrici Dei, quantasque illi post Deum gratias agere debeamus, illud siquidem corpus Christi quod Beatissima Virgo genuit, &c. nunc de sacro altari percipimus, & ejus sanguinem in sacramentum nostræ redemptionis haurimus. Eleganter *Acatius Melitensis hom. Ephesi in Patrum consessu habita.* Neque Deiparam quoque Virginem eo honore privaverim, quem dispensationis mysterium gratuitò ipsi impertivit: etenim charissimi, absurdum fuerit, crucem ignominiosam quæ Christum portavit cum altaribus Christi conglorificari, atque in fronte Ecclesiæ splendentem apparere: eam verò quæ ob tantum beneficium Deitatem suscepit, Deiparæ honore privari. *Bonavent:* Oculi ancillæ in manibus Dominæ suæ semper debent esse: quia oculi omnium ad manus Mariæ semper debent respicere, ut per manus ejus aliquid boni accipiamus. Quod ipsum deducit *S. Joan: Damasc: orat: 2. de Assumpt: B. Virginis* Oportebat Dei Matrem ea quæ Filij erant possidere, atque ab omnibus rebus conditis, ut Dei Matrem adorari: quanquam enim ita semper comparatum est, ut hæreditas à parentibus ad filios devolvatur: nunc tamen ut eruditi cujusdam viri (*Eurip. in Medea*) verbis utar, sursum sacrorum fluminum fontes fluunt; etenim Filius Matri in servitutem res omnes addixit. Commendat hoc ipsum *Venantius Fortunatus Episcopus Pictav.* dicendo. Gratius est obsequium Deo, quod Mariæ impenditur, quàm quod Sanctorum cuilibet exhibetur. *Dionys: Carthus: lib: 2. de vita, & fine solitarij art: 7.* Elucescit nos hanc DEI amantissimam & superexaltatam Virginem sacro sanctam Mariam, post Deum debere venerari sublimiùs, amare ardentiùs, contemplari sinceriùs, semper reminisci atque contemplari tenaciùs, neque enim est aliquid post DEum tam magnũ, tam bonum, tam sanctum, tam necessariũ ut ipsa. *Leo X. in diplom. pro Ecclesia Lauret.* Gloriosissimæ Matris Dei Mariæ, à cujus laudibus sicuti neminem cessare fas est, ita, ad illas explendas neminem sufficere arbitramur. *Pelbartus in Stellario lib. 12. part. 1. artic. 1.* ostendit, quòd magis obligati sumus ad colendam Virginem, quàm Angeli, & sic argumentatur: Quantò crescunt dona, tantò

& rationes crescunt donorum: tantò ergò ad serviendum Deo promptior quisq; debet ex munere, quantò se obligatiorem conspicit in reddenda ratione; B. verò Maria Dei Mater majora dona exhibuit hominibus, quàm Angelis, ergò magis homo tenetur diligere, in quantum poterit, quàm Angelus. At nos cum *Petro Damian. serm. de Nativ. B. Virginis.* Felices Angelici Spiritus, qui B. Virginis habent præsentiam, nos interim memoriam abundantiæ suavitatis tuæ eructamus. Si sic dulcis est memoria, quid erit præsentia?

6. Quia est tota dulcis, tota suavis.

Id omninò ita esse lectis sequentibus historiolis quisque judicabit. S. *Ildefonsum* de se concionantem amplexata. *S. Bernardus* cùm urbem Spiram intrâsset pacem inter Principes Imperij compositurus, & juncturus arma contra Turcam, parantem exterminium nomini Christiano, statuam B. Virginis spectante omni Clero, & populo salutavit illo *Salve Regina &c.* cui audientibus omnibus reposuit: *Salve Bernarde.* Statua Spiræ asservatur & miraculis claret, ubi hæc historia in marmore brevi rythmo incisa videtur. *Sorori S. Amedei Episcopi Lausanensis* donavit Deipara chirothecam laneam. *Gibbonus Author. B. Hermannus* (ut in vita ejus *Sur. 7. April.*) suas delicias sic describit, causam reddens, cur audito nomine Mariæ se humi abjiceret, & diutiùs hæreret. Ecce quoties ad nomen Sacræ Virginis me humi abjicio, odor omnium florum, & aromatum, tantâ suavitatis copiâ è terra influit in nares meas, ut semper illi hærere vellem, si liceret: spe ergò recreationis hujus, ad prosternendum me festino, sed quia ægrè tantâ privor delectatione tardus sum ad surgendum. *De eod. ibid. refertur:* quod per Angelos Virgo Sancta voluerit se illi in Sponsam tanquam Josepho tradi, & pro Hermanno nomen Josephi assumere, novum Sponsum jussit. Cùm idem Hermannus ad quoddam monasterium Virginum esset descensurus, Virgo hæc prævenit, & monuit moniales, ut hospitem Hermannum omni humanitate acceptarent. Venam curaverat aliquandò Hermannus incidi, & incubuit lecto cum periculo venæ, monuit Virgo jacentem, ut situ securiore decumberet. Eidem, ut & B. Stanislao Kostka JEsum infantulum tradidit. Aliquandò rigidiore hyeme sacrum longiusculum celebrabat, interea latera ejus cingebant Jesus & Virgo, hic unum, alterum illa, nè frigore affligerentur fovebat. Accidit ut in faciem prolapsus duos dentes effringeret, eos ubi in manû accepit, Virgo comparuit, & interrogat velut ignora, quid manu teneret? necdum casum exposuit, tum ori & integritati dentes restituit.

stituit. *Baron. ad annum* 1028. hoc quod sequitur de *Fulberto Abbate Ferrariensi* scribit, quòd illi ægrotanti per visum apparens D. Virgo sua ubera sugenda præbuerit. *Alano Rupensi* cùm imperaret prædicationem rosarij, promisit se concionanti Adjutricem futuram, miracula patraturam, annulum ex digito suo detraxit, quem ex suis crinibus contextum habuit, & Alano donavit, *ut est in ejus vita*. *Petrus Damiani de quodam Clerico* Nevernensis Ecclesiæ, ægro, sed cultore Virginis scribit, quòd D. Virgo ejus ori lac suum instillaverit, & sic eum sanaverit, *hæc Damiani lib. 6. epist. 29. Surius vero 23. Jun. in vita B. Mariæ Oegniacensis* narrat, quòd hæc B. viderit D. Virginem cum flabello asſidentem cuidam viduæ suæ cultrici febribus æstuanti, atque ita temperantem æstum morbi. De *S. Edmundo Archiepisc. refert de Natalibus lib. 20. cap. 68.* dum ad lumen studeret, atque tantillùm obdormijsset, ventus lumen extinxit; sed ille excitatus nomen Virginis invocavit, statimque lucerna accensa est. Ex *B. Vladislai Poloni Cisterciensis* mortui corde enata arbor, in cujus folijs nomen Mariæ apparebat. In *B. Eustachij ejusdem Ordinis* post mortem lingua aureum Ave Maria apparuit, *Hæc recitat Catalogus SS. Ordinis Cisterciensis*. An non blandam se illi exhibuit homini improbo, de quo *S. Petrus Coelestinus opusc. 6. cap. 23.* Huic devotè quotidiè Virginem salutare consuetum fuit: contigit ut dum eam salutaret, immanis in eum fames irrueret, adfuit D. Virgo cum cibo optimo, sed in sordidissimo vase posito: hic homo ad cibum fame abripi, sed fœditate vasis coerceri, jubet Virgo, ut comedat, ille propter immunditiam vasis renuit: tum Virgo subjicit, de tali sibi vase ab eo salutationes sibi offerri, compunctus visione abijt in rem, & vitæ reliquũ sanctissimè exegit. *Aliud idem refert S. Papa opusc. 5. cap. 6.* Cùm quidam vellet templum erigere in cœmeterio Judæorum, & illi concedere recusâssent, nisi ipsa Virgo Diva ossa eorum humo extraheret, sequenti die omnia ossa exhumata sunt reperta. Cùm strueret *Constantinus Magnus* Divæ Virgini templum in Gallia *teste Greg. Turonensi*: neque columnas præ magnitudine architectus erigere posset, erat enim uniuscujusq; illarum diameter longa pedes sedecim, Virgo Sancta comparuit, & jussit ut tres pueri è schola vocati columnas illas grandes in altum proveherẽt, quod & factũ *Maraccius cap. 37. Fundat. Marian.* narrat de *Joanne à Cruce* Carmelita discalceato, Virgini devotissimo, quòd post mortem in ejus membris Conceptionis Virgineæ visa est imago. *Petrus Doultremannus in hist. Valentiana p. 3. cap 5.* ex authenticis tabulis recitat, quòd Judocus quidam Lebarretier habitabat Villæ (est mancipium Hannoviæ, dives, sed septimum jam annum lecto affixus, huic Virgo Diva per quietem apparet, ac partem terræ ab eo flagitat, in qua templum nomini suo extruatur, somnium ille credi-

credidit, ac neglexit: sed Virgo rursus redit, ac hominem sanat, ille Curionem accedit, petitque consilium, rursus Virgo apparet, ac templum postulat: tum demùm ille liberaliter omnia offert: sed cùm essent dotales agri, de ijs sine consensu conjugis disponi non poterat, ideoque hæsitabat, quid ageret, (conjunx Aquisgranensem ad Deiparæ Ecclesiam, pro salute mariti obibat peregrinationem) en subitò ope Angelorum sistitur marito, ingens utriusque gaudium, & consilijs collatis, statuunt templum erigendum. Primo itaque diluculo sequentis diei, cum Prætore Villano, ac Curione alijsque amicis locum spectaturi abeunt in agrum: en aream vident filo serico ad virgulas albas terræ infixas circumdatam, hoc manifesto læti signo, aream Virgini dedicant, sed nondum suavitatis Virgineæ finis. Linum biduò ante satum illo fuit loci, hoc statim altera die maturum manus vellentium provocavit: erectum deindè templum, cœpit miraculis coruscare.

Sed jam erga Boloniam suavitatem spectemus. Loquuntur *Bolonienses historici ad annum* 635. Statua Virginis vecta est per Gallicum pelagus, absque velo, absque remis, & absque omni nautico instrumento, hæc in Boloniensi littore constitit, altero ad puppim, altero ad proram adstante Angelo: exceperunt hospitem gratissimam Wilbertus & Duda Comites Bolonienses, ac templum erexerunt; sed eo demùm præ senio labente, apparuit Virgo, & locum novo templo designavit, pro cujus fundamentis dum eruitur terra, thesaurum inveniunt, qui ædificando templo par fuit. Quod sequitur scribit S. *Greg. lib.*1. *dialog. c.*9. S. Bonifacius Episcopus Ferentinus elargitus in eleemosynam depositos apud se sui nepotis aureos duodecim, quos cùm nepos importunè repetit, nec habet undè Episcopus refundat, confugit ad B. Virginem, quæ illi aureos supra pallium demisit. Puella septennis à Deipara petens psalterium, & legendi peritiam, utrumque consecuta. *Th. Cantipr. lib.* 1. *Apum cap.* 23.

7. Quia ita est venerabilis, ut qui illi non servit fiat miser.

Sic eos *Ecclesia Græca in Menæis* 30. *Martij* detestatur, qui cultum Virginis abjiciunt. Simul & inimicissimi nobis, & planè execrãdi videntur, qui tuam ô Virgo Filijq; tui imaginem adorare detrectant: propterea quòd dicto audientes non sunt Divinis Patrum nostrorum decretis. *Joannes Eviratus Monachus in prato cap.* 45. *cujus historias Synodus* 7. *approbavit*, cùm retulisset de quodam Eremita vehementer agitato impuris insultibus, & quòd dœmon illi pacem promitteret, si cultum B. Virginis relinqueret: addit, quòd illi consulenti Abbas Theodorus vir permagnus

sic

sic respondit: Illud persuasissimum tibi esse debebit, levioris esse flagitij in quodlibet lupanar urbis intrare, quàm Deo ejusque Matri debitum cultum & religiosum honorem denegare: etsi enim libidinis & scortationis execrabile sit scelus, & pœnis æternis vindicãdũ: impietas tamẽ quæ à vera nos religione avocat, quæq; Deum & Dei Matrem alterum altero religionis genere venerari nos prohibet, multò est libidine ipsa deterior. *Maximus Abbas & Martyr.* Qui non dicit Dominam nostram omni hymno celebrandam, & sanctissimam, & immaculatam, & omni intellectuali naturæ venerabilem, naturalem verè Dei Matrem factam, qui fecit cœlum & terram, mare, & omnia quæ in eis sunt: esto anathema, à Patre & Filio & Spiritu Sancto, consubstantiali Trinitate, & ab omni virtute cœlesti, & choro SS. Martyrum, omnique Spiritu in justitia consummato, & nunc & semper in sæcula sæculorum Amen. Mitiùs est habitus sed tamen castigatus *B. Eskilus Danorum Archiep. de quo Christoph. Henriquez: in Fascic. SS. Ord. Cisterc. lib. 1. d. 30.* Hic adhuc puer annorum circiter duodecim missus causâ studiorum ad Hildesemensem Academiam, in Saxonia morbo correptus gravissimo, & supremis munitus sacramentis, extra se abreptus, videbatur positus prope quendam clibanum ardentem, à quo subitò abreptus, in eo tamen exitum reperiens, ad locum aliquem liberum ab igne erepsit, & progressus ad quoddam pallatium, in quo B. Virginem Regali Majestate conspexit inter Angelos, illam ergò accessit petendo misericordiam: sed eum nec respicere dignata, imò minaciter allocuta, jubet quantocitiùs ad ignem redire; assistebant Virgini inter alios, Episcopus civitatis Decanus, & quidam Canonicus, horum implorabat preces Eskilus, qui etiam orabant pro eo Sacrosanctam V. sed illa respondit. Quid est quod rogare præsumitis pro adolescente isto vanissimo, meoque respectu indigno? hic enim perversus ac lubricus, nunquam me honoravit, nequè salutationem meam vel una vice repræsentavit, tum ipsemet adolescens cœpit orare: Miserere mei pijssima Domina, miserere mei Miseratrix humani generis, & nè claudas à me misero inexhausta viscera misericordiæ tuæ, quia paratus sum amodò & usque in sempiternũ servire tibi, & te super omnia post Deum venerari; quod si genitor meus istam calamitatem agnosceret, maxima auri pondera pro mea liberatione libenter impenderet. Talia cùm oraret, jam serenatâ facie Sancta Mater respectans ait: Quid igitur putas, num quòd valeas te ipsum apud me condigno pretio redimere? in hoc enim me forsitan placare posses, si congruum mihi pro tua redemptione pretium persolveres, tum ille fiducialiùs accessit, ac dixit etiam atque etiam, clementissima Domina, ego me optimè redimam, & quidquid mihi jusserit Dignatio tua, libentissimè

tiſsimè faciam, tantummodò mihi propitia eſto, nec me in illum ignem cruciandum ampliùs remittas. Cui Regina. Volo igitur ut de quinq; generibus annonæ, 5. mihi modios, hoc eſt de ſingulis ſingulos non negligas reddere, quo ille audito reſpondit alacriter, charum eſt mihi ô chariſsima Domina, quod imponis mihi, valdeq; jucundum, & ego menſuram bonam & confertam, & coagitatã, & ſuperfluentem dabo in horreum tuum; quod cùm ille promiſiſſet; pro illoque fide juſſiſſent prædicti interceſſores, juſſus ad humana redire: tum ſubitò confidens cœpit in lectulo clamare cum gaudio. Benedictus Deus ego liberatus ſum, & ampliùs non ardebo. Gratias ago tibi Sancta Dei Genitrix Virgo, quæ me liberâſti ab incendio iſto, & amplius non ardebo. Interrogantibus quid rei eſſet? reſpondebat. Deo gratias ago, non ardebo. Tandem proceſſu temporis, intelligens per quinque modios, quinque monaſteria ille erexit, & in uno eorum ſanctiſsimè mortuus.

Omitto quas Deus pœnas de blaſphemantibus Virginem ſumpſit, neque enim numerus facilè exemplorum finiretur. Illud quotidianum eſt, quod ſupra oppidum Mercuriale ad fines felicis Campaniæ contigit ad imaginem dictam de monte Virginis; quia ille locus coli ſolet abſtinentiâ à lacticinijs, & carnibus: ſi quis intulerit in eum ſolummodò quidpiam tale, ſive caſu, ſive oblivione, ſive ignorantiâ, repentè cœlum ipſum excandeſcit, ingentes pluviæ, ac procellæ excitantur: imò ſi quæpiam fœmina (ut mos illius gentis) intret juncto adipe capillicio, ita cœlum vindicat, donec reſectum capillicium exuratur. Pœnam hic tantùm unam apponam, non tam blaſphemiæ, quàm cujusdam diffidentiæ *ex relat. P. Pauli Caſtelliti.* Dum ſculptor imaginem ligneam formaret, quæ nunc Refaldenſis appellatur: interrogatus à quodam amico, quandonam illa primum eſſet patratura miraculum? reſpondit, poſtquàm ſibi è capite emerſiſſent cornua, ecce rem novam! ſuâ ſe temeritate damnavit, & repentè cornutus apparuit, deditque initium colendæ ſtatuæ. *B. Alanus de Rupe lib. de pſalt. cap.* 11. ſub finem. Secretum jam pandam tibi Divinæ providentiæ: ſcias enim & ſecurè intelligas, quod & indilatè alijs patefacias, quòd videlicet ſignum probabile eſt, & propinquum æternæ damnationis, horrere & adtædiari, & negligere Salutationem Angelicam, totius mundi reparativam, habentibus verò devotionem ad hanc, ſignum eſt ordinationis, & prædeſtinationis permagnum ad gloriam. *Idiotæ huc ſpectat dictum de laud. Virg.* Deleantur de libro viventium, & cum juſtis non ſcribantur, quicunque non ſunt ſcripti in libro tuo ô SSma Virgo. Refert *Rogerius de Hoveden. p. 2. ann. Anglicanorum in Richard. ad annum* 1198. in civitate quadam Italiæ,

Italiæ, non longè à Januis accidisse. Civis quidam effectus energumenus, mox plures: ac jam tot ut quisque sibi metueret, nè quisque simili casu corriperetur, advocârunt itaque Abbatem de Luccio Ord. Cisterc. & alios viros religiosos in consilium, statutum, ut ab omnibus triduò jejunaretur, tum Abbas in nomine Jesu dœmoniacos spiritus allocutus, cur hanc civitatem diu vexarent? respondet unus ex ijs, nos exire cogitis ex vasibus nobis rationabiliter concessis, nos sumus illa legio dæmonum, quam JEsus vester ab homine ejectam, permisit præcipitare porcos in mare, nunc autem vinculis, quibus tenebamur soluti, potestatem accepimus, in blasphematores tantùm Virginis Mariæ; in hac igitur civitate invenimus tales, inventos sicut dignum est invasimus. *In Concil. 2. Nicæno* refertur. *Constantinus Constantiæ Cypri Episcopus* sequens miraculum retulit. Rusticus quidam (prædictæ civitatis) cùm ingressus fuisset templum Deiparæ, vidensque imaginem depictam in pariete, arrepto stimulo, quo boves agitare solebat, oculum dextrum imaginis pupugit, & delevit, confestim verò ut egressus est, cùm voluisset stimulo agitare boves, ferrum subitò confractum est, cujus particula advolans contra oculum dextrum rustici, illum penitùs contrivit, & in terram dejecit. *Damian. lib. 6. cap. 32.* in S. Virgine, refert ruinam, & calamitates multorum monasteriorum, quia cultum S. Virginis neglexerunt, ita enim inquit: Quia Matrem veræ pacis de suo monasterio projecerunt, dignum est ut inquietis, calamitatum, tribulationumque procellis atque turbinibus agitentur. *B. Hermannus* ita cecinit Virgini. O amæna vitæ vena, languet mea mens egena, nil est valens, te non habens, perit vadens, malè tabens, gaude Virga nunquam arens, aret autem tui carens. Quia ut *Anonymus in Bibliothec. Vatic. allegatus à Maraccio in notis Marialis Adæ Persenia in fine.* Hæc est Mulier, quæ ubicunque non est, non est nisi gemitus, & egestas. Eccl. 36. *Ubi non est mulier, ingemiscit æger.* Ubicunq; enim non est Maria per gratiam, non potest esse nisi miseria, & egestas. *Surius in vita S. Donnoli Episc. Cænomanensis.* Quidam occupavit villam B. Virgini dicatam, hunc accessit S. Donnolus dehortando à malo, sed cùm nihil proficeret, manum Dei imploravit, quæ cogeret sacrilegum ad id reddendum, quod abstulit; immissa ergo homini febris, sed ille neque sic ad pietatem incubuit: tandem una nocte conspexit Virginem S. quæ illi ferreo malleo vulneravit frontem, tum ille insanus emisso sanguine sapere cœpit, & ablata quàmprimùm reddere, reddita & illi sanitas, sed cicatrix in memoriam pervicaciæ relicta in fronte.

Minùs peccaverat S. Edmundus Cantuariensium Episcopus, neque tamen impunè tulit. Scribit *Maraccius in Antistit. Marianis pag. 149.* Habuit ille quondam

singulis diebus S. Virgini dicere orationem, accidit ut studijs abstractus sui moris oblivisceretur, sequenti nocte B. Joann. Evang. illi cum ferula comparuit, ut palmam Edmundi percuteret, quo vehementer terrebatur Edmundus, sed & S. Joannes mitior fuit, & contentus minis, sed imperavit sedulò, nè unquam omitteret prædictam orationem. Scribit *Bzovius annalium lib.* 12. *quod anno* 1180. *accidit, & ab Alexandro III. examinatum & approbatum.* Erat quidam prædives Burgensis in loco, qui dicitur Rota Amatoris in Gallia, à quo monachi Ecclesiæ S. Mariæ, & S. Amatoris mutuò acceperunt pecunias, cortinas illius Ecclesiæ tradentes illi loco pignoris; imminente autem festo Dei Genitricis, rogârunt prædicti monachi, ut illas cortinas pro triduo concederet Ecclesiæ, quibus exornaretur, negavit ille asserens illas esse circa lectum suæ mulieris, quæ nuper ei puerum pepererat: transijt itaque festus dies sine ornatu, tum B. Virgo uxori in somnis apparuit, & dixit: Vir tuus peccatum grande commisit, nec poterit impietatis excessus derelinqui impunitus, tertiâ enim die infans tuus spiritum exhalabit, & vir tuus morti debitum solvens, in die octava mutabit hanc temporalem felicitatem supplicijs æternis; tu autem proficisceris ad Ecclesiam meam, quæ est in Bethleem, & circumspectis ibi tribus sepulchris, quorum quidem extrema duo vacua non sunt, medium tibi eliges in sepulchrum, interim omni feriâ quartâ, circa horam nonam deficiet in te spiritus tuus, & decurret ab ore tuo, & naribus sanguis multus, & usque ad horam nonam sabbati veluti mortua permanebis, quæ omnia juxta ordinem evenerunt. Hanc ipsam severitatem jam olim in Judæos exercuit; nam vera est *D. Brunonis sententia serm. de Annunt:* Nulla est creatura quam sic Judæi odio habent, sicut Matrem hanc & Filium. Videamus & pœnam. Horribile fuit Hierosolymorum excidium, contigit verò illud sexto idus Septembr. hoc est Natali ipso Virginis. *Josephus lib.* 6. *de bello cap.* 14. 15. idque Sabbato, quæ dies Virgini dedicata, ut Justitia Divina ostenderet, non modo sacrilegium illorum commissum in Dei Filium, sed etiam scelera in Virginem admissa se punivisse.

8. Quia ipsis Angelis Nobilior.

S. Thomas opusc. 4. Excepit Maria Angelos in tribus, in quibus excedebant cæteros homines, videlicet: gratiæ plenitudine, familiaritate Dei, & puritate. Hinc *S. Ephrem orat. de Virg.* Sublimior es cœlicolis, purior solis radio & splendoribus. *S. Ignatius M. epist. ad Joann.* In Maria Matre JEsu humanæ naturæ, natura sanctitatis Angelicæ sociatur. Valdè desidero aspectum hujus cœstis prodigij, & sacratissimi spectaculi. Id mihi figurâsse videtur *Exod.* 35. constructio tabernaculi, ad quod unusquisq; quod optimũ habebat offerebat extruendum, Principes au-

rum,

rum, argentum, nobiliores purpuram, fœminæ coccinum &c. nam verba Sap 8. de Sapientia: *Dominus dilexit eam, doctrix enim est disciplinæ Dei, & electrix operum ejus* Virgini applicat *S. Maximus Episcopus Tyri*, & *S. Juvenal. Episc. Jerosol: serm de Assumpt.* quia omnia optima sibi elegit. Idque insinuare videtur vox Sponsi Cant. *Murenulas aureas faciemus tibi*, *LXX. legunt.* Similitudines aureas optimas faciemus, ut sit mons in vertice montium, amicta sole &c. exaltata sicut palma, sicut lilium inter spinas. *Rupert. lib. 6. in Cant.* Quandò Spiritus S. in te supervenit, & Filium Virgo concepisti, tunc tu, & extunc pulchra pulchritudine Divinâ. Indè *Euthimius orat. de adorat: venerãdæ zonæ Deip. cap. 8.* Propriè vereq; est Deipara, quæ est altior & superior, quavis re creata, tam quæ sub aspectum cadit, quàm quæ non cadit, quæ est pura, impolluta, intacta Patris, qui nec videri, nec comprehendi potest, ab omni reprehensione aliena, & pulcherrima Sponsa, & benedicta. *Franciscus Seraphicus tom. 1. opusc: in Salut. ad B. Virg.* Ave Domina Sancta, Regina Sanctissima, quæ es perpetua Virgo, electa à SSmo Patre de cœlo, quam consecravit cum Sanctissimo Filio & dilecto, ac Spiritu Sancto Paraclito, in qua est, & fuit omnis plenitudo gratiæ, & omne bonum. *S. Epiph. orat. de laud. Virg.* Gratiâ plena es B. Virgo, solo Deo excepto, cunctis superior existis, naturâ formosior & ipsis Cherubim, & Seraphim, & omni exercitu Angelico. *Richard. à S. Laur. lib. de laud. Virg. cap. 4.* Non mirabile videretur, si multis gratijs plena diceretur, neque tàm una, quàm plena ostenderetur, omnibus fortassè simul sumptis: sed ita gratiarum plena est, ut unâquâque gratiarum plena sit. *Et postea.* Incrassatæ enim erant in ea gratiæ, dum quælibet eam totam implebat, & occupabat, & quasi propriam sibi vendicabat. *Et postea.* Sic usque quâque gratiâ plena fuit, quia majorem gratiam habere non potuit, nisi ipsa Divinitati uniretur, hoc est nisi ipsa esset Deus. Hæc est plenitudo, de qua specialiter dicit Angelus. *Ave gratiâ plena.* Hæc ita propria est Bmæ Virgini, quòd etiam Angelus proprium nomen ejus tacuit, & hoc quasi pro nomine ejus proprio posuit, ut plena gratiâ deinceps vocaretur. Hinc illam compellat S. *Andreas Cret. orat. de dormit. Virg.* 3. O Sancta & Sanctis sanctior, atque totius sanctitatis supersancte Thesaure. Et *S. August.* sic Divam V. affatur *serm. de Incarnat.* Tu tota pulchra, tota formosa, tota delectabilis, tota gloriosa, tu maculâ nullâ fuscaris, tu omni decore vestiris, tu omni sanctitate dicaris, tu super omnes Virgines sancta in carne, tu super omnes Angelos, & Archangelos, sancta in mente, tu cunctas fœminas vincis pulchritudine carnis, & omnes Spiritus Angelicos excellentiâ sanctitatis, tu plena Deo, plena Spiritu Sancto.

Accedat his sensus ipsius *Angeli quem expressit cap. 5. ejus sermonis quem dictavit B. Brigittæ de Virginis excellentia.* Sine omni ambiguitate credendum est, Deum in te (ô Maria) ante tuam creationem plures prævidisse virtutes, quàm in omnibus herbarum, florum, arborum, fructuum, lapidum, gemmarum, seu metallorum generibus, quæ inveniri possent in totius orbis amplitudine. *Suar. tom. 2. disput. 21. sect. 3. & 4.* docet Virginem videre in Verbo, quidquid omnes homines & Angeli pariter. Quia ut *B. Ildefons. serm. 2. de Assumpt.* sicut incomparabile est, id quod gessit, & inæstimabile quod accepit, ita & incomprehensibile præmium gloriæ, quod promeruit. *S. Bernardin. tom. 1. serm. 61. cap. 3.* Tanto lumine illustrata fuit B. Virgo, etiam cùm adhuc esset in ventre matris, ut non tantùm plena fuerit lumine rationis, sed etiam altissimæ contemplationis, eò sublimata, ut Deum perfectiùs contemplaretur in utero matris, quàm alius in ætate perfecta: magisque deindè excessit in contemplatione dormiendo: quàm alius vigilando. *Bonavent. spec. cap. 13.* Tanta gratiarū copia in Maria abundavit, ut etiam ipsa gratiosa Virgo, Gratia quodammodò potuerit appellari. *S. Bernardin. tom. 3. serm. 11. art. 3. cap. 1.* Sicut Filius Mariæ est Sanctus Sanctorum, ita constat quòd Mater quæ ipsum portavit est Sancta Sanctarum. *Hieron. in psal. 18.* Maria interpretatur Stella maris, lumen solis magis lucet quàm stellarum, Sol justitiæ Dominus est, ut ait Propheta: Orietur vobis Sol justitiæ, quod est Christus, illuminavit Sol iste Stellam, id est Mariam, ut esset sicut Sol, ideò posuit tabernaculum suum in Sole, quoniam corpus assumpsit ex utero suo. *S. Thom. in 1. dist. 44. q. unic. art. 3. ad 3. in edit. Romana facta Pij V. jussu.* Puritas intenditur per recessum à contrario, & ideò potest aliud creatum inveniri, quo nihil purius esse potest in rebus creatis, si nullâ contagione peccati sit inquinatum, & talis fuit puritas B. Virginis, quæ à peccato originali, & actuali immunis fuit, fuit tamen sub Deo, in quantum in ea fuit potentia ad peccandum. *S. Antonin. 4. p. tit. 15. cap. 44. parag. 9.* Incessabilitatem charitatis habuit B. Virgo super Seraphim, quod sic probat *Albert.* Magis incessabile est, quod non cessat, nec potest modò cessare, nec unquam potuit cessare, quàm quod non cessat nec potest cessare, sed tamen potuit aliquandò cessare: sed charitas Seraphim etsi non potest modò, potuit tamen aliquandò cessare, scilicet in prima eorum conditione, quod patet per exemplum luciferi, qui secundum *B. Gregorium*, supremus fuit de ordine Seraphim, qui à charitate sibi collata cecidit de cœlo: sed charitas B. Virginis nunquam potuit cessare, quod ostenditur per hoc, quia charitas non potest cessare, nisi per mortale peccatum, sed nunquam potuit peccare mortaliter, quia in utero sanctificata, antequā posset peccare, per ipsam sanctificationem

ita fuit confirmata in gratia & charitate: quòd postea peccare non potuit, etiam venialiter, undè nec amittere charitatem.

9. Quia est Primas reparati generis humani.

Dixit id *S. Sabbas in Men. 1. Jan.* Architectus & Dominator omnium DEus, ex incorrupto utero tuo carne susceptâ, humani te generis Primatem creavit, ô Domina nulli unquam reprehensioni obnoxia! Et *Joannes Eucharita 30. Jan.* Hominum res Divinas intelligentium chorus, justorum memoriam cum encomijs celebrat, inter quæ encomia gloriosæ laudes Genitricis Divinæ miscentur, ut quæ caput est justorum & non minus inter postremos, ac medios justorum ordines, quàm inter primos propriâ cuique sanctitate præcellit. *S. Thomas Episcopus Valent. conc. 3. de Nativ. B. Virg.* Sicut in creatione mundi in homines collata est omnis creatura, ideo microcosmus: sic in reformatione mundi in Virgine collata est omnis Ecclesia; & Sanctorum perfectio undè microcosmos Ecclesiæ dici potest: quidquid in quolibet sancto illustre fuit, in illa fuit. *S. Bernardin. tom. 1. serm. 6. a. 1. c. 4. producit Glossam in Cant. 4., & sic ex Glossa ratiocinatur.* Propterea conqueritur Dominus de Virgine dicens: Vulnerâsti cor meum, *ubi Glossa*: Amore tuo carnem assumpsi, & vulneribus prima in cruce vulnerâsti cor meum: scilicet quòd Sanctam & specialiter, & ante cæteros redemerit, & ut Adamum Primatem, ita illam Primatem generis humani constituerit, & Matrem. Sed hoc ipsum *idem Sanctus ulterius loco citato explicat dum ait*: Nam primogenita Filij sui fuit, plusquè pro illa redimenda in mundum venit, quàm pro omni alia creatura. Consonat *S. Antoninus 4. p. tit. 15. cap. 14.* Dignitate quoque est Mater: nobilior enim est & gratiâ, & gloriâ, omni purâ creaturâ; quod autem est primum in unoque genere, est quasi causa aliorum. *Et paulo post.* Ipsa enim ante sæcula prædestinata est, ut esset principium ex quo recreandum fuit omne creatum, & sic dicitur de ea: Dominus possedit me in initio viarum suarum, id est ut sim prima omnium creaturarum, quæ puræ creaturæ sunt. *Et rursus S. Bernardin. serm. de Assumpt.* Plus pro Virgine redimenda is venit quâ pro omni alia creatura, juxta illud Cant. 4. *Vulnerâsti cor meum Soror mea, Sponsa*, pro amore tuo carnem sumpsi, & vulneribus prima vulnerâsti cor meum. Nam Primogenita fuit Redemptoris B. Virgo. *S. Ambros. in Lucam.* Nec mirum si Dominus redempturus mundum, operationem suam inchoavit à Matre, ut per quam salus omnibus parabatur, eadem prima fructum salutis hauriret ex pignore. Certè tota Ecclesia Virgini applicat illud: *Dominus possedit me initio viarum suarum*: atqui hæc vox *possedit* ut *Oleaster* osten-

dit legi potest *redemit*, ut sit sensus: Dominus redemit me initio viarum suarum. Ita Exod.15. *Populus iste quem possedisti. Chaldæus.* Quem redemisti: Deut.32. *Nonnè ipse est Pater tuus qui possedit te. Oleaster legit.* Qui emit te redimendo. *Vatablus.* Qui te in libertatem asseruit. *Idem sentit Amedeus Lausanens. hom. 9. de laudibus Virginis.* Eva infecta est veneno lethali, quod transfudit ad posteros: Maria infusa est vitali antidoto, quod fidelis transfudit ad universos.

10. Quia omnia à DEo impetrare potest.

Quomodo enim illa Divina potestas tuæ potentiæ poterit obviare, quæ de carne tua carnis sucepit originem? accedis enim non solùm rogans, sed imperans, Domina, non ancilla. Ait *Petrus Damiani. serm.1. de Nativ. Virg.* Non potest obviare, non potest. Data, inquit *Bernard: serm. 1. in Salve Regina*, est ei omnis potestas in cœlo & in terra, & in manibus ejus vita. Undè in *Ecclesia Græca in Men.18. Januar.* O quæ Matre dignam quidlibet à Filio postulandi authoritatem habes! rogamus te ut generis nostri, quod tibi cognatum est curam nè deseras: nam te solam nos Christiani apud Dominum pro singulari ad clementiam nobis exhibendam illecebrâ usurpare solemus. Jam cum *S.Sabba Men.5. Jan. ode 1.* petamus. Possessum à te gregem ô Deipara ubi necessitas fuerit ab ea incolumem serva, patrocinio tuo nulli unquam repulsæ obnoxio, Salvatorem nostrum, ac Deum exorans. Quia ut *Greg. Nicomed. orat. de oblatione Deiparæ.* habes ut Mater fiduciam in Filium, quæ quidem fiducia ab eo repelli non potest: habes vires insuperabiles, nihil resistit potentiæ tuæ, tuam gloriam Creator esse propriam putat, & tanquam Filius in in hac tua gloria exultat, & quasi exsolvat debitum, sic implet petitiones tuas. Ideoque orat *Ecclesia Græca Men. 7.April.* Me omnipotenti illo tuo patrocinio promove: nam quidlibet potes ut Mater illius, qui omnia potest. *Idem 3.Maij.* Tibi est omnimoda libertas à Filio tuo quidlibet poscendi, sine ullo metu repulsæ. Ita ejus potentiam describit *S. German. de zona cap.12.* Quis ea quæ corrigi non possunt adeo excusat sicut tu? tu enim cùm habeas Maternam apud tuum Filium fiduciam, & potentiam, nos qui sumus condemnati, & non audemus altitudinem cœli intueri, tuis intercessionibus efficis familiares, & das salutem, & ab æterno liberas supplicio. *S.Antonin.4.p. tit.15. cap.17. parag.4.* sic argumentatur. Oratio Sanctorum non innititur alicui rei ex parte sui, sed tantùm misericordiæ ex parte Dei; oratio autem Virginis innititur gratiæ Dei, & jure naturali, & justitiæ Evangelij, nam Filius debet nō tantū audire Matrem, sed & obedire juxta illud Apostoli:

Filij

Filij obedite parentibus vestris, quod est de jure naturæ. *Et paulo post.* Oratio Deiparæ erat nobilissimus orandi modus, tum quia habebat rationem jussionis, & imperij, tum quia impossibile erat eam non exaudiri, juxta illud, quod in ejus figura dixit Salomon matri suæ Bersabeæ 3.Reg.2. cùm aliquid petere vellet: *Pete inquit mater mea, neque enim fas est, ut avertam faciem tuam.* S. *Bonav. spec. cap.* 8. Quia Dominus potentissimus potentissimè tecum est, ideò & tu es potentissima secum, potentissima es per ipsum, potentissima apud ipsum, ita ut dicere possis illud Eccles.24. *In Jerusalem potestas mea:* nam in Jerusalem id est in Ecclesia triumphante, & militante potestatem habet Mater potentissima Creatoris. Oret per impossibile aliquid à Deo totum cœlum, cum omnibus Sanctis, & Angelis, oret ejus contrarium Virgo, nullus valor erit totius cœli precum, respectu Virginearum. *In Jerusalem potestas mea.* Ut *Ernestus Pragen. de encom. Deip. cap.* 8. In stella polari, in quantum est cardo cœli, vel polus arcticus notatur immensitas potestatis Mariæ: duo quippè cardines cœli; JEsus & Maria.

Idiota p. 4. *contempl.* 18. Omnipotens Virgo quæcunque volueris facere illa facis, consilium tuum stat, voluntas tua impletur, Tu es quæ vitæ & mortis habes potestatem, & deducis ad portas mortis, & reducis: omnia potes ex dono Filij tui, à quo omnipotente omnipotens effecta es, quia non est potestas nisi à Deo, undè potes dicere: *Data est mihi omnis potestas in coelo & in terra.* Sic & S. *German.* eam invocat. Certè Domina Dei Parens, certè meum Refugium, Vita, & Defensio mea, Arma & Gloriatio, Spes & Robur meum, concede mihi, ut ego quoque fruar inenarrabilibus tuis bonis in cœlesti patria: habes enim sat scio cum tua voluntate concurrentem potentiam, ut quæ sis Mater Altissimi, & propterea audeo: nè ergò priver meâ expectatione ò Domina intemerata, quæ universorum expectationem supra rationem peperisti. *Ruisbrochius lib. de 7. amoris gradibus. c.* 8. Omnis gratiæ, ac pietatis seu misericordiæ Mater est, & Advocata, & Mediatrix nostra, media intercedens inter nos, & Filium suum, qui nihil ei petenti negare potest: cùm sit ipsius Mater, sedeatque ad ejus dexteram Regina cum ipso coronata, & Domina potens in cœlo, & in terra supra creaturas omnes exaltata, & ipsi proxima. Quocirca *Eccles. Orient.* 16. *Mart.* sic testatur. O Virgo, quæ es maxima, quidlibet à Deo impetrandi Fiducia, & simul expectationis meæ tam certa Coronis, ut falli non possim. Sed oriri potest quæstio, si ita omnia potest, cur non semper exaudit? Respondet S. *August. lib.*22. *de Civit. cap.*22. *in simili.* Quamvis sint per Sancta & Sanctos curationum magna solatia, tamen non semper etiam ipsa beneficia tribuuntur petentibus, nè propter hoc Religio quæratur, quæ propter aliam magis vi-

gis vitam ubi mala non erunt omninò ulla quærenda est. Et *Chrysost. hom. 9. in epist. ad Coloss. ubi loquitur de virtute nom. JEsu.* Si non abegeris morbum, non hinc est, quòd infirmum sit hoc nomen, sed quia morbus utilis est. Quod ipsum confirmat *hom. 8. ad Romanos.* Si multi extitêre qui illo invocato sanati minimè fuerunt, accusare debent modicam suam fidem, non verò nominis infirmitatem.

II. Quia est Spes omnium.

S. Sabbas Men. 3. Jan. ode 3. In te quæ nulli unquam culpæ affinis fuisti spem meam omnem repono: unaque lætus ad te omne ingenium meum, animumque converto. *Idem ibid. 3. Jan. ode 4.* Apud te omnem salutem meam, cujus me tenet fiducia, vitamque per te dirigendam depono, ô gratiâ plena Mater & Virgo! Et *Damasc. orat. 1. de dormit. V. M.* Tibi nos hodiernâ die assidemus ô Domina, Domina, atque iterū dicam Domina, Dei Genitrix Virgo, animas nostras ad spem tuam non secus, atq; ad firmissimam quandā anchoram alligantes, mentem, animā, corpus, totos deniq; nos dicātes tibi, atq; consecrātes. Etiam *S. German. Patriarch. orat. de Deip.* Certè Domina Deiparēs, certè meū Refugiū, Vita, & Defensio, Arma & Gloriatio, Spes & Robur meū. *S. Ephrem orat. de B. Virg.* Sub alis tuis custodi me, & protege me, & miserere mei, non mihi alia fiducia ô Virgo sincera, tu enim Portus meus ô Virgo inviolata, & præsens Auxiliatrix, denique sub tutela & protectione tua totus sum. Monet *S. Bernard. super Missus.* Intuemini quanto devotionis affectu eam à nobis voluerit honorari, qui totius boni plenitudinem posuit in Maria, ut si quid spei in nobis est, si quid gratiæ, si quid salutis, ab ea noverimus redundare, quæ ascendit delicijs affluens. Rursus *Ephrem orat. ad S. Virg.* Dei Sponsā, Domina nostra, unica Spes desperatorum, oppressorum Subsidium, & ad te currentium Auxilium præsentissimum, omnium denique Christianorum Perfugium. *S. Thom. Villanova conc. 3. de B. V. Nativit.* Sicut pulli volitantibus desuper miluis ad gallinæ alas accurrunt, ita & nos sub velamento alarum tuarum abscondimur, nescimus aliud Refugium nisi te, tu sola es unica Spes nostra in qua confidimus, tu sola Patrona nostra, ad quam omnes aspicimus. Cùm *Apoc. 12.* ait *S. Joannes* signum magnum apparuisse in cœlo, mulierem scilicet amictam sole, videtur mihi allusisse ad duodecim signa Zodiaci: DEus enim videtur olim signum Leonis incoluisse Oseæ 13. *Ero eis sicut leæna,* nunc Virginem Sol justitiæ ingressus, eam se ipso amicivit, & in ea homo factus. 2. Cor. 1. *Deus misericordiarum & totius consolationis* vocatur. *Greg. Nicomed.* Per te nos regnum cœlorum speramus assecuturos, te nostræ salutis Adjutricem, te auxilij nostri Patronam habemus, te proponimus,

mus, cujus ore nostra dicatur excusatio, te nostræ fiduciæ circumferimus Gloriationem. *Bernardus serm. de Nativit. Mariæ.* Deus totius boni plenitudinem in Maria posuit, & quidquid spei in nobis est, quidquid gratiæ ac salutis, ab ea redundat, quæ delicijs affluēs in cœlum ascendit. *Idem paulo post.* Filioli hæc peccatorū Scala, hæc mea maxima Fiducia est, hæc tota Ratio spei meæ. *S. Ephrem orat. de laud. Virg.* Ave animæ nostræ Spes fida, & optima. Explicat *S. Epiph.* quomodo sit spes nostra, *nam de laude B. Virg. inquit:* Mariam interpretari solemus Dominam, atque etiam Spem, peperit enim Dominum, qui est Spes totius mundi, nempè Christum: hinc illam vocant. *S. German Episc. Constantinop. in encom. zonæ apud Metaphrastem ult. Aug.* Præbeas nobis vitam æternam ô Spes Christianorum! quæ pudore non afficeris. *Euthymius orat. de zona.* Respice servos tuos, respice: in te enim omnem spem nostram collocavimus, & in te vivimus, & gloriamur, & sumus. *Matth. Philadelph: Archiepiscopus Ephesiorum.* Es perstrenuum bello concussorum Præsidium, secura, fida, sacra, tempestate jactatorum Anchora; singulare à calumniatoribus afflictorum Auxilium, desperantium Spes, dolentium Solatium, paratum item omnis casûs Subsidium, singularis salutis nostræ Propugnatio, denique tutissimus naufragorum Portus. *Geomet. hymno 4. de B. Virg.* Spes utriusque mundi. *Hymn. Græc. apud Buteon.* Spes æternorum bonorum. *Laurent. Justin. serm. de Nativ. B. V.* Spes delinquentium. *Damasc. orat. 1. de Nativ. B. V.* Spes Christianorum. *Theodotion apud Buteon.* Spes desolatorum. *Bernard. super Salve.* Spes pereuntium in hac valle lachrymarum. *German: Patriarch. Constantinop. cap. 10.* Si tu nos deserueris Sanctissima Deip. quonam confugiemus? quid nobis fiet? Spiritus & Vita Christianorum. *Ephrem orat. de Virg.* Sub alis tuis custodi me, & protege me, miserere mei qui sum luto inquinatus, nè adversus me glorietur sathanas exitiosissimus, nè in me exsurgat execrandus inimicus meus, non mihi alia fiducia, tu enim meus Portus ô Virgo inviolata, & præsens Auxiliatrix: denique sub tutela & protectione tua totus sum, crebris lachrymis te ô celeberrima Mater imploro, & advolvor tibi.

12. Quia meruit à DEo laudari.

Ita me docet *Richard. à S. Laur. prolog. de laudib. Virg.* Scio quòd ineffabilis est laus ejus, etiamsi loqui detur Angelorum linguis: hanc enim gloriam sibi retinuit cœlestis Artifex, cujus Virgo Mater est opus speciale, nec alteri daturus est eam gloriam. Quarè de Maria per Prophetam dicit: *Secretum meum mihi.* Isai. 24. Tanti eam Deus facit, ut quasi consultet quantoperè eam exaltare debeat. Cant. 8.

Quid faciemus Sorori nostræ in die quâ alloquenda est? Licet ut docet *Hugo Carens.* Quid faciemus Sorori nostræ? hoc quærit non dubitans, sed quidquid facturus sit exaggerans, quasi dicat, magna ei faciemus in die, quandò alloquenda est à Gabriele. *Bernardin. tom. 2. serm. 51. art. 3. cap. 1.* Tanta fuit perfectio Virginis, ut soli Deo cognoscenda reservetur, juxta illud Eccles. 1. *Ipse illam creavit in Spiritu S. vidit, dinumeravit, & mensus est. Andr. Cret. orat. 1. de dorm. B. Virg.* Dei tantùm est laudare Mariam pro dignitate. Antequam nata esset, quale gaudium de ea habuerit Deus describit S. *Brigitta in Ang. serm. cap. 2.* Gaudebat Noe de Arca sua antequàm fabricaretur, gaudebat Deus summè de te antequàm te crearet. *Anonym. citatus à Novar, elect. lib. 4. n. 358.* Meritò in hac Nativitate Virginis universus mundus lætatur, diemque festum agit. Lætatur primùm Deus, veluti solet artifex gaudere cùm perfecit optimum opus sum, quod illi maximè placet. *Christus apud Brigitt. 1. Rev. 46.* Benedicta sis tu (Mater) quia ex tua pulchritudine gaudent Angeli. Quòd autem Deus laudet eam meritò fit, nam neque Angeli comprehendere ejus dignitatem possunt. *Bernardin. serm. 61. de B. Virg. cap. 12.* Credo ad illam abyssum inperscrutabilem omnium charismatum Spiritûs S. quæ in B. Virg. descenderunt in hora Conceptionis, intellectus humanus, vel Angelicus nunquam poterit attingere: Quod declarans Angelus Gabriel cùm ab eo quæreret B. Virgo, & diceret: Quomodò fiet istud quoniam virum non cognoso? Respondens Angelus se tantum mysterium ignorare dicens: Spiritus S. superveniet in te, & virtus altissimi obumbrabit tibi, quasi diceret quid à me quæris ignoro, sed æternæ sapientiæ Doctor, qui tibi soli hoc altissimum mysterium reservavit, te per illuminatissimam experientiam edocebit.

Jam Canticum illud Divinum si legamus, quot ibi laudes Virginis Cant. 4. *Tota pulchra es Amica mea & macula non est in te.* Cantic. 7. *Caput tuum ut Carmelus; & alia multa,* quæ omnia ad Virginem sentit referri *Rupert. lib. 7. de gloria Trinitatis,* & *Andr. Cret. serm. de dormit. Deip.,* S. *Ephr. serm. de laud. Virg.* Certè juxta S. *Cyprianum serm. de Nativ. Christi* & à Deo Spiritus S. servabat Sacrarium suum, hoc est Deiparam, & sanctimoniæ Thalamum honorabat.

13. Quia bellorum eventus secundos in sua manu habet.

Rem hanc potiùs historijs quàm testimoniorum authoritate probabimus, idque pauculas è plurimis seligemus. *Genebrardus ad annum 884. rem ejusmodi refert:* Rollo Normannorum Dux gravis erat Gancellino quadragesimo septimo Carno-

Carnotensium Episcopo, eumque deduxerat ad extrema. Quò se verteret Episcopus planè non reperit: induit itaque Camisiam S. Virginis interiorem, & in hostes animosè progreditur, eosque non solùm repulit, sed & profligavit. Andronicus senior (*uti Gregor: refert*) adeò subitaneis Andronici nepotis armis circumfusus, ut intempestâ nocte Constantinopoli captâ, rectâ in palatium perrexerit, nepos avum obtruncaturus, quid refugij superest? provoluit se ante imaginem quæ nunc Cestochoviæ in Polonia, nepos irruit, sed cœlesti freno detinetur, nè quid nocere possit. *Rupert. Holcat. in sap. lect.* 35. refert Regem Britanniæ Artum, sive Arturum Brittonem dum bellaret, secum circumtulisse imaginem B. Virginis in interiore parte clypei depictam, quam quoties in periculis belli prospiciebat, toties auxilium experiebatur. *Bonfin: vero de rebus Ung. lib.* 10. *dec.* 20. Stephanus Ungarorum Rex ante conflictum sic oravit: Si placet tibi Domina mundi, tuæ partem hæreditatis ab inimicis devastari, & novellam Christianismi plantam dissipari, nè quæso sinas illud imputari diffidentiæ meæ, sed potiùs dispositioni voluntatis tuæ: si quid commisit culpa Pastoris, ipse luat, oves quæso insontes nè patiaris affligi, sic oravit, & Virgo victoriam largita. Obsessum fuit Tornacum ab hostibus anno 1340. *uti annales ejus Ecclesiæ habent*, desperata res erat: ergò Clerus claves civitatis Virgini Divæ defert, illius se tutelæ subjicit pientissimè. Rata vota Diva habet. Hostes tantus timor nocte insequenti invasit, ut dimissis spolijs dilaberentur, insuper pestilenti quodam, & ardenti igne corripiebantur, sed & his Virgo fuit saluti, nam qui eorum deducti ad Divæ ædem, sanitatem recuperârunt. Undè *Cosmas Jerosolymit.* Insuperabilem Deipara spem tuam habens servabor, defensionem tuam possidens non timebo: persequar inimicos meos, & in fugam vertam, solam habens ut thoracem protectionem tuam, & omnipotens auxilium tuum. *Richard. lib.* 2. *de laud. Virg. part.* 1. Potens est Maria ad protegendum, undè ipsi potest dicere securè servus ejus, quod Job. 17. *Pone me juxta te, & cujusvis manus pugnet contra me.* Scripsit etiam *Aventinus lib.* 5. *Annalium Boicorum*, quòd Henricus Regulus Bojorum bis de Ugris ope Virginis retulit victoriam, ideò ut *Nicetas in Alex.* Dei Genitricis imaginem olim Imperatores Romanorum belli sociam sibi ascilcebant. Et ut *idem lib.* 1. Isaac Imper. ejus imaginem pro vallo transtulit. Pugnante Josue non solùm stetit sol, sed & luna. Arcam deferebant in bellis Israelitæ, quid illa arca, nisi Virginis figura, undè ab *Aug. serm. de Nativ. Virg.* Maria dicitur Virtus pugnantium, Palma victorum. De illa dixit Sponsus Cant. 1. *Equitatui meo in curribus Pharaonis assimilavi te Amica mea. Rupert. ad hunc locum.* Per equitatum intelligendam virgam Moysis, per quam DEus Pharaonem debellabat. Cantic. 6.

Terribilis ut castrorum acies ordinata. Cant. 4. *Sicut Turris David collum tuum, quæ ædificata est cum propugnaculis, mille clypei pendent ex ea, omnis armatura fortium.* Regi Achaz timenti excidium à Syris promisit Deus per Isaiam securitatem, & in signum ejus rei dixit: *Propter hoc dabit Dominus vobis ipse signum, ecce Virgo concipiet & pariet Filium.* Ipsa enim primam quæ in mundo descripta à Moyse victoriam obtinuit in Gen. *Inimicitias ponam inter te & mulierem, inter semen tuum, & semen illius, & ipsa conteret caput tuum.* Primislaus Daniæ Rex juxta *Bzovium*, dum clypeatus imagine Virginis inveheretur in hostes, semper superabat. Episcopus Bethleemiticus lac Virginis in prælium produxit victorioso exitu, *uti in supplem. Sigeb.* Gartia Rex Navarræ semper ad prælia secum auream Virginis statuam felici eventu deferebat, *ut Jo. de Amida.* Ludovicus pius Caroli Magni Filius nec ad venationem sine imagine prodibat, ut sic ab hostibus tutus esset. *Crantzius lib. 1. cap. 10.* Carolus quintus imaginem in thorace bellico Virginis habebat insculptam, ut est videre Madriti ubi asservatur. Illud etiam prælium patrocinio Virginis confectum ab Alphonso II. Rege Hispaniarum ad Tariffam urbem impositam freto Gaditano, de quo *Spondan. in contin. ad annum* 1340. in hunc sensum habet: Maurus Rex Albohacenus seu Abenamarim 70. millia equitum, peditum 400. millia eduxit: contra eum Alphonsus 14. millia equitum, & 25. peditum sic movit, ut 200. millia Maurorum cæciderit, & innumeros captivos & filium Abhoamarum, & Fatimam præcipuam uxorem Regis abduxerit solùm viginti viris è suis desideratis: Commendaverat autem ferventer Divæ successum prælij ad aquas Lupinas, ubi paulò antè ejus imaginem donis ornaverat. Illud etiam refert *Bernardin. Forrestus lib. 7. hist. de rebus gestis Jacobi expug.* Guilielmus Avunculus dicti Regis anno 1335. processit obviam Mauris ad Valentiam, ubi steterunt acies in conspectu, inclamatum nomen Maria ab Hispanis, statim Mauri terrore perculsi fugere cœperunt, & innumeri cæsi: sed plura quàm decem millia ejusmodi cadaverum reperta, in quibus nullum vulnus apparuit: sic Virgo pro suis cultoribus pugnavit. Dicitur autem S. Georgius M. missus à B. Virgine utrique aciei apparuisse, huic ad animos, illi ad terrorem faciendum. Trigesies hic Princeps pugnavit, & semper vicit, & pro una quaque victoria sexaginta sex Virgini templa erexit. *Adrianus Papa in diplom. Eccles. Cæsar-Augustanæ refert*, dum hæc urbs à Mauris tenetur, & recuperare eam tentarent Christiani, apparuit B. Virgo Christianis, cujus visionis favore & auxilio præfati fideles adversus infideles eosdem victoriam consecuti fuerunt. Sæpius etiam contra Mauros pugnavit Ganzalus Stunica Episcopus Genensis semper victor, quia semper in vexillis imaginem Virginis circumtulit. *Ximen Pat. lib. 1. c. 13.*

Virgini

Virgini etiam adscribunt victoriam ab hostibus Hispani obtẽtam ad Valencenas, ad Geldriam, Bredam, Calloam, Sonsonam, Bommeliam, Dutlingvam: sed illa nominatior cæteris, quam memorat *Spondanus ad annum* 589. à Revaredo Rege Gottorum obtentam, vix à trecentis viris, 60. millia fortissimorum in fugam versa, & maxima eorum pars gladio trucidata: hæc adscribitur imagini missæ B. Virginis Hispanis à S. Greg. Magno. Arturus Britannorum Rex anno 520. *teste Westmonaster.* invocato Virginis auxilio, solus in Saxones cum gladio irruit, & ex illis 840. viros occidit, hoc contigit in obsidione Badonis facta à Saxonibus. Narrat anno 1551. *Fornerus lib.* 5. *Palmæ triumph. cap.* 31. Cùm Zuingliani in Helvetia Duce ipso Zuinglio pugnarent, visa à plerisque imago Virginis splendida, & albicanti nube convestita, Catholicos præcedere, & missilia, atque jacula quæcunque ab hostibus intorquebantur retorquere: & certè ingens edita Zuinglianorum strages, & ipsemet Zuinglius occubuit. Et illa victoria quam *Balinghem* describit de hostium 150. millibus ab Angliæ Rege Henrico V. quinque partibus minore exercitu reportata, Divæ Virgini adscribitur. Robertus Pius Galliæ Rex ut *Floriacensis in ejus vita*, dum obsedisset Avalonem Burgundiæ Civitatem, & cum Clericis laudes Dei Deiparæq; cantaret, muri urbis spontè ceciderunt.

De Carolo Magno illo victorioso, & Filio ejus Ludovico Pio narratur, quòd nunquam ad conflictum processit sine imagine D. Virginis. Ubi refert *Copenstein de Rosario lib.* 2. *cap.* 8. Ipse Deus facturus de victoria Gedeonem certiorem *Jud.* 6. in Vellere dedit signum, quod erat mysterium Virginis, juxta *Ambrosium serm.* 13. *de Nativit.* Pharao hostis populi Dei mergitur in mari: & Deipara est hostibus Mare amarum. Elisæus 4. *Reg.* 13. victoriam divinaturus Regi Israel, jubet, ut per Fenestram sagittas jaciat, quæ Virginem notat. *August.* 15. *de temp.* Undè meritò cum *S. German. Patriarch.* 30. *Jan.* idoneas canticis tubas inflemus, quippè de cœlo prospiciens universorum Regina, suarum laudum declamatores benedictionibus coronat. Concurrant cum Regibus Principes, atque huic Reginæ applaudant in hymnis, ut quæ talem peperit Regem, qui dominatu mortis oppressos perbenevolâ humanitate suâ libertati restituit.

14. Quia peccatores extrahere è peccatis potest.

S. Catharinæ Senensi ut in ejus vita scribitur aliquando hæc Deus Pater revelavit. Matri unigeniti Filij mei Mariæ Virgini datum est à bonitate mea, ut propter incarnati Verbi reverentiam, quicunq; etiam peccator ad eam debita cum veneratione

ratione recurrit, nullo modo rapiatur à dœmone: Hæc est enim à me electa, parata, & posita tanquam Esca dulcissima ad capiendos homines, ac potissimũ peccatores. *Richard. à S Laur. ad Prov.* 31. Omnes domestici ejus vestiti sunt duplicib9. De ipsa scriptum est: Non timebit domui suæ à frigoribus nivis, frigora nivis gelicidium peccati: vel hæc frigora sunt persecutiones malorum. Sequitur: Omnes enim domestici ejus vestiti sunt duplicibus, id est diversis virtutum generibus. Vestes servorum Mariæ sunt fides, & operatio. Mulier *Apoc.* 12. amicta sole, coronata stellis, calcans lunam, B. Virginem juxta S. *August. in Psal.* 142. notat. Hæc nimirum est, quæ & justis, qui Solem justitiæ habent, data est, & illis, qui sicut luna mutantur, & qui velut stellæ noctu vix micant. Illa scilicet Cant. 6. vocatur *Terribilis ut castrorum acies ordinata*: sicut nimirum in castris rara fides, pietasque virorum: ita etiam maximos peccatores invenies, quos Maria recipit, & in illorum bonum jam vigilias castrenses, jam victum, jam cœtera ejusmodi ordinat. *Ecclesia Græca Men.* 4. *Martij.* Qui è sacratissimis tuis sanguinibus factus est caro, ille ô Domina à carne inquinatos emundat, unaque vires nostras per jejunia & labores adauget, jugi tua pro nobis intercessione permotus, idq; propter Virginem, quæ ut *Richard. à S. Laur. lib.* 2. *p.* 5. per hanc mulierem quæ drachmam invenerat, & convocat amicas, potest designari MARIA. *Idem lib.* 1. *cap.* 2. Maria interpretatur amarum Mare, quia mundanas delicias amaricat amatoribus suis, & amaritudines præsentes dulcorat charitatis igne. Ideò cum *Idiota cap.* 6. orandum: Adjuva me clementissima Virgo Maria perditæ gratiæ Reparatrix, & da mihi pœnitentiam de commissis, impetra veniam de præteritis, tribue in præsentibus cautionem, præsta in futuris adversus omne malum fortissimam resistentiam. Narrat *Alanus de Rupe in Psal. p.* 5. *cap.* 36. Cùm B. Dominicus cuidam Britoni homini vano, & peccatori persuasisset, ut confiteretur: ubi ille flexit confessionem facturus, audiebat vocem quandam omnia peccata sibi suggerentem, ut eò plenius confiteretur, sed respiciens nullum authorem hujus vocis videre poterat: retulit id S. Dominico, ille statim agnovit B. Virginem dictantem peccata confitenti, tum finitâ confessione, consultat Sanctus Divam, qualem esset homini impositurus pœnitentiam, dixit Virgo certam, quam imponeret, implevit Brito, deinde sæculo relicto Prædicatorum ordinem ingressus, sanctè in eo vitam exegit. Cùm dies judicij imminebit ait *Apoc.* quòd sol & luna luctuosi erunt, imò cilicium induent: tum enim brevitas temporis tantò majoris pœnitentiæ monebit, sed quis ille monitor? Virgo B. quæ teste *Bernard. serm.* 3. *in Salve* est Sol & Luna. Illa *Cant.* 4. comparatur Fonti, & Puteo, in his enim primò signa vindicis Dei dexteræ apparent, quando terram motu concutere

cutere parat, ut ijs conſpectis agant pœnitentiam mortales. Luna eſt Deipara, ſed ex qua præmonearis, qualis craſtina dies futura. Undè putas veſtes Eſau *Gen.* 27. fragrârunt ſicut odor agri pleni, quandò induit illis Jacobum Rebecca, niſi quia induit Rebecca? ſint veſtes etiam ipſius Eſau, veſtes tuæ, ſi illas induat tibi Rebecca, id eſt juxta *Bernardin. ſerm. de B. Virg.* Maria, placebunt Deo, ut odor agri pleni. Hœdorum ipſorum carnes quando Rebecca coxit Iſaaco ita placuerunt, *Gen.* 27. ut propter illas daret benedictionem Jacobo. Ita Jonas in ventre ceti orans Jonæ 2. ubi illa dixit verba: *Ut veniat ad te oratio mea ad templum ſanctum tuum,* ejicitur in aridam, quia Templum Authore *S. Bonavent. in ſpec. Virg.* notat Deiparam.

Sed hoc ipſum fuſiùs à *S. Jacobo*, itemque à *S. Marco in Liturgia* audiamus. Domina noſtra ſola, quæ ſola nobis ex Deo Solatium, ſola æſtûs in nobis exiſtentis Divinus Ros, cordis noſtri exardeſcentis Guttæ Divinitùs fluentes, tenebricoſiſsimæ noſtræ animæ ſplendidiſsima Lampas, dubitationis noſtræ Directio, debilitatis noſtræ Potentia, nuditatis noſtræ Veſtimentum, noſtræ mendicitatis Divitiæ, inſanabilium vulnerum noſtrorum Medicina, Jachrymarum noſtrarum Ablatio, gemituum noſtrorum Ceſſatio, calamitatum noſtrarum Reſtauratio, vinculorum noſtrorum Solutio, ſalutis noſtræ Spes. *Andr. Hieros. orat. in Salutat. Angelica.* Virgo hæc eſt Fermentum Sanctorum Dei, quo tota generis humani maſſa conſperſa eſt, & ex uno corpore Chriſti, ceu panis factus, in unum coijt incredibilis concretio. Illam *Theod. Studita ode* 5. *Can. vocat* Lucernarium auro exornatum, quod lumen intellectuale mundo peperit, & tenebroſam nebulam diſſipavit. *Innoc.* 3. *ſerm. de Aſſumpt.* Luna noſtra in nocte, Aurora in diluculo, Sol in die. *Anſelmus alloq. cœleſti* 27. Aula univerſalis propitiationis. *Buteo in hymno.* Auctrix reformationis intelligibilis. *Bonavent. ſuper Salve.* Virgo clemens pœnitentibus, pia proficiſcentibus, & dulcis diligentibus. *Theoſterict. in Canon.* Janua pœnitentiæ. *Ambros. ſerm.* 13. Vellus de quo omnes veſtiti. *German. orat. de Præſent.* Lampas ſplendidiſsima animæ noſtræ.

15. Quia eſt maximæ poſt DEum gloriæ.

Menæa Græcorum 22. *Jan.* id explicant: Semper & ubique inculpatiſsimam Numinis Matrem ingentem cantandi materiam, Apoſtolis, Martyribus, Prophetis, & omnibus demùm Cœlitibus eſſe datum, quidni tibi ô homuncio? Quamvis muta, & polluta mea ſciã labia &c. ait innocentiſsimus *Caſimirus*. Cane cũ *Damaſ.*

in

in Dial. Angeli, Men. 25. Martij. Salve Altitudo, ad cujus faſtigium ſupremum cogitationes hominum aſcendere nequeunt, ſalve profunditas cujus ſubtilem receſſum nè quidem acies Angelica penetrat. *Idem ibidem 1. Jan.* quaſi dicti daturus rationem: Ad te pro dignitate laudationis inops eſt lingua, etiamque animus excelſior mundo in laude tua vertiginem ſentit, ô Deipara. Vel quia ut S. *Joſeph Confeſſ. ibid. 2. Jan. ode 5.* eſt Numinis excellentiſsima Sedes. Vel quia ut *Bonavent. ſpec. B. Virg. cap. 7.* Maria plena reſultatione, ſive expreſsione Divinæ gloriæ. *Et paulò poſt.* Plena eſt tota Maria relucente in ſe pleniſsimè Divinâ gloriâ. Undè meritò *Bernardin. tom. 1. Conc. 16. a. 6. cap. 4.* appellat Virginem Magnificentiam Dei, quia omnium Dei bonorum fruitione plus magnificat Dominum, quàm omnis creatura alia ſimul ſumpta. Imò *Arnold. tr. de laud. Mariæ.* Filij gloriam cum Matre non tam communem judico, quàm eandem, ex quo dictum eſt ei: Dominus tecum. Majeſtatem ejus olim contemplatus *Dion. Areop.* dixit. Niſi ex ratione naturali, & fide quam à Paulo accepi, noviſſem aliud eſſe Deitatem præter hanc Virginem, aliquid aliud Deitatem eſſe non putâſſem. Quia ut *S. Sabbas Men. 3. Jan. ode 3.* Nemo ut tu Domina inculpatus eſt æquè, nec præter te intaminatus quiſquam ô nulli ſubjecta nævo, quia nimirum ſine macula concepta. Undè *S. Joſeph. Confeſſ. Men. 3. Jan. ode 5.* gloriam ejus appellat Divinam. Ex quo nil mirum quòd *Eccleſia Græca* illam agnoſcat eſſe ipſam Pulchritudinem, *in Men. enim 4. Jan. ode 1. ſic canit:* Agite illam caſtam, mente ſimiliter caſtâ, ut verè beatam prædicemus, Pulchritudinem ſcilicet, quam Deus dilexit, Jacobus ille cœleſtis, quamque à ſe electam velut tabernaculum ſanctificationis incoluit: illam ipſam ajo ut creatis omnibus dignitate majorem hymnorum melodiâ veneremur. *Et 4. Jan. ode 9. S. Joſeph Confeſſ.* O inviolatiſsima Genitrix Dei, Angelorum, & hominum Decus. *S. Joan. Damaſcenus 11. Ian. ode 1.* ipſius Divinitatis ſplendoribus teſtatur adornatam. Jam illud quod dixit *Ioſeph Confeſſ. 16. Ian. ode 4.* Cherubinis & Seraphinis ſublimior, ampliorque cœlo, & terrâ, ac denique omni creaturâ, cum, quæ ſpectatur, tum quæ oculis comprehendi non poteſt, ſupra omnem comparationis invidiam, eminentior inventa es. Idem *S. Sabbas, 19. Ian. ode 9.* alijs verbis. Tu quæ creaturarum omnium opificem procreâſti, quidquid creatum eſt, ſupergreſſa es Divinitate gloriæ tuæ, ſanctitate, & gratiâ, ac denique in omni genere virtutis, ſuper omne quod eſt creatum, excellis. *Idiota lib. 6. contempl.* Sanctorum omnia privilegia habes in te congeſta ô Virgo, nemo æqualis eſt tibi, nemo eſt major te, niſi DEus.

S. Anſelm.

S. Anselm. de excellent. Virg. cap. 8. Immensitatem gratiæ & gloriæ, & felicitatis tuæ considerare cupienti, ô Virgo sensus deficit, lingua faciscit. *S. Bernardin. tom. 1. serm. 61. art. 1. cap. 3.* Tantum differt gloria Virginis, à gloria omnium beatorum, quantum sol à cæteris luminaribus cœli: & quodammodò sicut cætera luminaria illuminantur à sole, sic tota cœlestis curia à gloriosa Virgine lætificatur, & decoratur. *S. Bonav. spec. B. V. cap. 6.* Gloriosum Mariæ privilegium est, quod quidquid post Deum pulchrius, quidquid dulcius, quidquid jucundius est in gloria, hoc Mariæ, hoc in Maria, hoc per Mariam. Ideoque ut *Bernardin.* dixerit: Summa gloria est, Maria, post Dominum te videre. Et *S. Ioan. Damasc. 27. Ian. ode 1.* eam sic salutat: Salve ô Domina decies millenis honorum vocabulis digna. Et Deus ipse tantoperè illâ delectatur: Revera ait *S. Bonav. spec. cap. 6.* in capite ejus Rex Regum diadema regni posuit, tam pretiabile, tam delectabile, tam mirabile quod hoc omni linguæ enarrabile, omni ingenio inscrutabile est. *S. Theophan. 9. Febr. ode 1.* Etiam cœlestis intellect9 ad incomprehensum dignitatis tuæ mysterium pari subtilitate penetrandum, revera se hebetem sentit, ô ab omnibus certatim laudata. *Eccles. Græca 24. Martij.* illam à dextris constituit suis Deus, tanquam Reginam dignitate sibi propinquam, & excellenti pulchritudine præditam. Hortatur nos ad ejus laudes *S. Sabbas Men. 25. Iunij* dum ait: Animatus ille Domini Thalamus, qui inter confusos spinarum acervos ad fulgentis lilij morem efflorescit, hic inquam animatus Domini Thalamus, dignus est omnibus, quibus per nos afficitur laudibus. *Angelus apud S. Brigittam in serm. Ang.* dum multa arcana Dei enunciat, ante mundi originem ita loquitur inter cætera. Mundo creato, adhuc unus minor mundus Virgo Maria coram Deo, cum omni venustate nondum creatus est, à quo major gloria Deo, & Angelis major lætitia, atque omni homini ejus bonitate frui volenti major utilitas, quàm de hoc majore mundo provenire debebat.

16. Quia mediante Virgine omnia facilè à DEo impetrantur.

Methodius Patrarensis hom. de Simeone ita alloquitur Virginem. Benedicta tu, prorsùs benedicta, omnibusq; desiderabilis: in benedictionibus Domini nomen tuum, Divinâ gratiâ plenissimum: omnibus generationibus excelsior, omnibusque visibilibus, atque invisibilibus operibus longè præstantior declarata. *Sophron: qui floruit anno 400. serm. de Assumpt. B. Virg. qui inter opera S. Hieronymi habetur, sic ejus magnitudinem prædicat.* Benè gratiâ plena dicitur, quia cæteris per partes præ-

statur,

ſtatur, Mariæ verò ſimul ſe tota infudit plenitudo gratiæ. Quidquid enim in ea geſtum eſt, totum puritas & ſimplicitas, totum gratia & veritas fuit, totum miſericordia & juſtitia, quæ de cœlo proſpexit, & ideò immaculata, quia in nullo corrupta. Verè Hortus deliciarum in quo conſita ſunt omnia florum genera, & odoramenta virtutum, ſicque concluſus, ut neſciat violari neque corrumpi ullis inſidiarum fraudibus. Fons ſignatus totius ſigillo Trinitatis, ex quo vitæ Fons manat, in hujus lumine videbimus lumē. *B. Joſeph Hermannus opuſc.3.* Gaude ſumma Creatura, Mater Dei Virgo pura, gaude laude infinita, redimita Margarita. Ampliùs *S. Brigitta lib. 1. cap.24.* Nulla Virtus eſt in Deo, quæ non refulſerit in Maria. *S. Ioan. Damaſc. Men. Ian. 1. ode 4.* O intemerata rogamus te obnixè, uti pro famulis tuis, aſsiduè intercedas, potes quippè re ipsâ omnes ſalvare, ut Dei altiſſimi Mater precibus, Maternâ authoritate pollentibus. Verè poteſt, cùm ſit ut proximè dictum omnibus operibus Dei longè præſtantior, omnibus ſanctior, tàm propinqua Deo: poteſt verò & vult; idque non ſemper noſtras expectans preces, quibus exoretur. Teſtis eſto 13. *Ian. S. Ioſeph: Confeſſ.* Quis ad tuam ſe protectionem ô Deipara confert, qui non celeri per te immunitate donetur, teque Auxiliatricem agnoſcat tam potentem, ut nulli9 clientis fiduciam ſinas confundi? *Bonav. in ſpec. cap. 7. ad illud Iſai. 11.* Egredietur Virga de radice Ieſſe &c. Quicunque ſeptiformem Spiritûs S. gratiam adipiſci deſiderat, ipſum Florem Spiritûs S. in Virga quærat, per Virgā enim ad Florem, per Florem ad Spiritū in eo requieſcentem pervenimus: per Mariam ad Chriſtum accedimus, & per Chriſtum gratiam Spiritûs S. invenimus.

Bern. ſerm. 3. de adventu. Studeamus & nos dilectiſsimi per ipſam ad Deum aſcendere, qui per ipſam ad nos deſcendit, per eam venire in gratiam ipſius, qui per eam venit in noſtram miſeriam. Quod dum agnoſcit Eccleſia latina, exclamat: *Eja ergo Advocata noſtra illos tuos miſericordes oculos ad nos converte.* Meritò illam *Ephrem orat. de laudib. Virg.* vocat Vallum fidelium, & Propitiatorium laborantium. *Andr. Cret. in ſalut.* Chriſtianæ fidei Propugnaculum, & eorum qui ſpem in ea collocant Propugnatricem. *Nazian. in trag. Chriſti.* Patronam acceptiſsimam. *Bernard. ſerm. 1. de Aſſumpt.* Advocatam ſalutis noſtræ negotia pertractantem. *Bonav. in hymno Te DEum.* Agonizatricem pugnantium, Advocatam pauperum, Miſeratricem & Refugium peccatorum, Erogatricem munerum, poſt Deum ſolam Spem noſtram & Salutem illam invocantium, Promotricem juſtorum, Congregatricem errantium. *Anſel. de excell. Virg. cap. 12.* Benigniſsimus Filius tuus Dom. N. Jeſus Chriſtus erit ad concedendum quidquid voles promptiſsimus, & exau-

exaudibilis; tantummodò itaque velis salutem nostram, & verè nequaquā salvi esse non poterimus. Hortatur hic *S.Bernard. serm. de Nativit.* Quæramus gratiam, & per Mariam quæramus, quia quod quærit invenit, & frustrari non potest, exaudiet utique Matrem Filius. *Hugo de S.Vict. in sentent.* Si pertimescis supplicaturus ad Deum accedere, respice ad Mariam, non illic invenies quod timeas. Hoc est quod Deus nobis dedit Adjutorium simile nobis, quod nos juvando prioris damna compenset, & tale Adjutorium quod solo accessu sanctificavit Joannem, quid si orâsset pro illo? imò & Elizabeth repleta Spiritu S. & prophetiæ donum accepit. *Greg. hom. 1. in Ezechiel:* Elizabeth simul de præterito, futuro, & præsenti per prophetiæ spiritum tacta est. *Lib. orat. Eccles. infert.* Te Domina tacente nullus orabit, te autem orante omnes juvabunt, & orabunt. *Richard. à S.Laur. lib. 12.* Hæc est Virga Moysis quâ percussit petram *Exod. 17.* & *num. 20.*, & fluxerunt aquæ ita ut biberet populus, & jumenta. Petra Christus Cor. 1. *Petra autem erat Christus.* Duritia hujus petræ, rigor, seu severitas justitiæ Divinæ, ipse autem nunquam ita severus, aut durus est erga peccatores, quin effundat aquas gratiarum, vel indulgentiæ, si hæc Virga eum tetigerit piâ oratione. *Aug. serm. 3. de Nativ. Virg.* Nec dubium est quia quæ meruit pro liberandis offerre pretium, possit plus omnibus impendere suffragium. Undè illam *Greg. Nicomed. orat. de Purif.* vocavit, Omnipotentem suis orationibus. Et aliundè hæc potentia patet, quò enim quis sanctior, efficacius apud Deum orat, Virgini verò nemo in sanctitate æqualis. Undè *August. serm. 29. de SS.* Nullum potiorem meritis invenimus ad placandam iram æterni Judicis, quàm eam quæ fieri meruit Mater ejusdem Redemptoris, & Judicis. *S.Thom. opusc. 8.* Magnum est in quolibet Sancto, quandò habet tantùm de gratiâ quod sufficit ad salutem multorum: sed quandò haberet tantùm quod sufficeret ad salutem omnium de mundo, hoc esset maximum: & hoc est in Christo & in Virgine, nam in omni periculo potes habere salutem ab ipsa Virgine gloriosa. Undè Cantic. 4. *mille clypei* id est remedia *pendent ex ea.* Item in opere virtutis potes eam habere in adjutorium, & ideò dicit ipsa Ecclesias: 24. *In me spes vitæ & virtutis.* *Sed universalis Ecclesia Romanæ 12. Sept. in Brev. sensus ille est, qui Chrysost.* Visne agnoscere quantò hæc Virgo præstantior cœlestibus potentijs: illæ cum timore, & tremore, assistunt faciem velantes suam, hæc humanum illi genus offert quem genuit, per hanc & peccatorum veniam consequimur.

Idiot. in prol. Cant. Cæteri Sancti jure quodam patrocinij pro sibi specialiter commissis plùs possunt prodesse in curia altissimi, quàm pro alienis, Bma verò V. Maria sicut est omnium Regina, sic & omnium Patrona & Advocata, & cura est

illi de omnibus. Hanc solitus adhibere Exoratricem *S. Franciscus Xaverius* cujus efficaciam profitetur *lib. 2. epist. 6.* Quò faciliùs impetrarem, Sanctissimam Dei Parentem Patronam adhibui, quæ cœli Regina, nullo negotio quidquid orat Filium, exorat. Hoc ipsum promisit *Christus Matri suæ audiente S. Brigittâ lib.* 1. *cap.* 10. dum sic Matri locutus: Nulla erit petitio tua ad me, quæ non exaudiatur, & per te omnes qui petunt misericordiam cum voluntate emendandi gratiam habebunt. Propter quæ Ecclesia latina orat Christum Dominum: *Qui tibi de actibus nostris placere non valemus, Genitricis Filij tui intercessione salvemur.* Quia ut S. *German. orat. de zona*, omnia tua admirabilia sunt ô Deipara: omnia ingentia, & aliorum vires superantia, propterea patrocinium tuum majus est quàm ut intelligentiâ comprehendendi possit. Explicat hoc quâdam hypothesi *Suarez tom. 2. in 3. p. d.* 23. *sect.* 2. Si cogitatione fingamus B. Virginem aliquid postulare, totam curiam cœlestem illi resistere, sicut apud Danielem Angelus alteri resistebat potentior esset, majorisque efficaciæ, & valoris apud Deum Virginis quàm reliquorum omnium Sanctorum oratio. Insuper *Idiot. in prol. contempl. de B. V.* Inventâ Virgine Mariâ invenitur omne bonum, ipsa namque diligit diligentes se, imò servientibus servit: ipsa Superbenedicto Filio suo irato potentissimè reconciliat servos, & amatores suos: tanta quoque est ejus benignitas, quod nulli formidandum est ad eam accedere, tantaque misericordia quòd nemo ab ea repellitur, imò donis, & charismatibus ædificat servos suos, ut Superbenedicti Filij sui, & Spiritûs S. digna fiat habitatio. Ipsa preces & sacrificia servorum suorum, & maximè quæ sibi exhibentur præsentat in conspectu Divinæ Majestatis, quia est Advocata nostra apud Filium, sicut Filius apud Patrem: imò apud Patrem & Filium procurat negotia, & petitiones nostras, & sæpè quos justitia Filij potest damnare, Matris misericordia liberat, quæ Thesaurus Domini est, & Thesauraria gratiarum ipsius, donis spiritualibus ditat copiosissimè servientes sibi, & potentissimè protegit eos à triplici adversario mundo, carne, & diabolo, quia salus nostra in manu illius est, post Filium suum Domina est universæ creaturæ, & in futuro sæculo glorificabit servientes sibi, si eam honorificaverint in præsenti. Eliseus petebat ab Elia duplicem spiritum 4. *Reg.* 2. tantùm illi respondit: si videris me &c. Ast ubi Jordanem transijt, & duplicem spiritum, & pallium dedit. *Jordanis* imago est Virginis nostræ, juxta *S. Hieron. epist. ad Fabiol.* Ubi illa mediat, plùs obtinetur quàm petitur. Venerunt ad Abrahamum tres viri Sodomam subversuri, accepti ab eo mensâ, in eam descenderunt familiaritatem, ut & secretum ei suum de perdenda Sodoma proderent. Convivium undè placuit? frugale fuit, Sara illud paraverat, viles cibi

qui

qui per manus Saræ transiêrunt, tantam efficaciam habuerunt. Per *Saram*, ut intelligam SSmam Virginem est mihi *Author D. Bonav. in spec. B.Virg.* Exclamat hic *Eutychianus de pœnitentia Theophili.* Quis ô Domina mea speravit in te & pudore est affectus? aut quis hominum fideliter omnipotentem tuam rogavit opem, & fuit unquam derelictus? Undè hortatur *Fulbert. Carnot.* Inter hæc igitur Fratres cum toto mentis affectu Beatissimæ Virginis intercessione nos committamus, omnes ejus patrocinia omni nisu imploremus, ut dum nos supplici eam obsequio frequentamus in terris, ipsa nos sedulâ prece commendare dignetur in cœlis, neq; enim dubium quæ meruit pro liberandis proferre pretium, posse plus omnibus liberatis conferre suffragium. *Card. Hailgrinus.* Sicut oleum cæterum liquorem supernatat, sic nomen Mariæ & invocatio nominis ejus omnium Sanctorum nomina, & invocationes nominum superexcellit, & superat in efficacia subventionis. Quare *S. Joseph. Confess. in Men. 7. Martij* dixit. Beatus est populus qui te omnium Domini Matrem agnoscit, & celebrandæ beatitatis tuæ desiderio flagrat. Consonat & *Romana Ecclesia Græcæ, dum de Virgine dicit.* Venerunt omnia bona pariter cum illa. *S. Ioseph Confess. in Menæis 2. Martij.* Qui sacratum uterum tuum incoluit Dominus, ille nunc omnes verâ te fide ut beatam laudantes, in habitacula toti Trinitati jucunda permutat. *S. Sabbas 2. Iulij ibid. Non dubium est, quin expertus canit:* Lætitia tua ô Virgo quæ in homines sine fine redundat, instar roris matutini, illam æstuantem ærumnarum fornacem, quâ encomiastæ tui subindè in hac vita vexentur perpetuo sopit ac mitigat: hoc est extinguis Virgo atque sopis in cultoribus tui fomitem peccati.

17. Quia Cœlum ejus laudibus plenum.

S. Bernardinus tom. 3. serm. 1. a. 2. cap. 1. ita probat Christo Virginem vicinam. B. Virgo fuit Christo vicinissima quadrupliciter. 1. In Incarnatione, per carnis identitatem, quia eadem caro quæ fuit Virginis Matris facta est caro Filij Dei, ideo illi dictum: Dominus tecum 2. In Conversatione siquidem eum lactavit, illique ministravit, ejus absentiam sustinere non potuit, nam & dolens eum quæsivit, & in templo invenit. 3. In passione fuit vicinissima, per compassionem, quia recedentibus discipulis non recessit, stabat enim juxta crucem JEsu. 4. In Assumptione per gloriam. *S. Anton. 4. p. tit. 15. cap. 20. parag. 1.* Virgo Sanctissima quamvis & ipsa stella maris illustretur à sole, tamen *Apoc. 12.* dicitur vestita ipso Sole, ut ostendatur præmium ejus excellentissimum, ut sicut nil propinquius & conjun-

ctius corpori quàm vestitus, ita nihil propinquius gloriæ Christi, quàm gloria & præmium B. Mariæ, & aptè, quia sicut ipsa vestivit Solem in mundo Dei Filium carne suâ secundum Ezech. 32. *Solem nube tegam*; sic ipse eam in cœlo vestivit sole excessivæ gloriæ. *Damasc. orat. de dormit. Virginis.* Suæ Genitricis animam in Sancta Sanctorum introducit, subque animalium quatuor formis stantium alis collocat, suoque ipsius solio, in interiore velaminis parte sistit, (est allusio ad arcam) quò præcursor ipse Christus corporeo mundo ingressus est. S. *Th. p. 3. q. 27. ad 1. art. 5.* Virgo tantam obtinuit gratiæ plenitudinem, ut esset Authori gratiæ propinquissima, ita quòd eum qui est plenus omni gratiâ in se reciperet, & eum pariendo quodammodò gratiam ad omnes derivaret. Et quidem ut S. *German. Patriarcha Constantinop. Men. 18. Jan. in Vesp.* Salutationem Angelicam ô Virgo omnes incorporeæ legiones, item chori Patriarcharum, Prophetæ, Apostoli, unaq; Divinæ Religionis Antistites, venerandi præterea Martyres, item reliquæ stationes Sanctorum, ac denique agmina justorum universa decantant. Imò S. *Damasc. 22. Ian. post od. 9. ait:* quòd Virgo ingens cantandi materia, Apostolis, Martyribus, Prophetis, & omnibus demùm Cœlitibus data. Et *Eccl. Græca Men. 5. Apr.* Ipsæ cœlorum Virtutes te ut omnium viventium Matrem, debito tibi honore, tanquàm satellites comitantur, & simul concelebrant hymnis. *Ibid.* S. *Ioseph. Confess. 2. Iulij.* In Reliquijs B. Virginis colendis tanti se gaudij nobis collegas ostendunt, omnes Virtutum cœlestium chori, Prophetæ, item & Martyres, universa multitudo Sanctorum atque justorum. *Metaphr. de dormitione Virginis* affectum Sanctorum jam erga demortuam Virginem sic describit. Cùm in orbem sanctum Virginis corpus circumdedissent Apostolorum chorus, & quidquid erat electum ex viris, & mulieribus hymnis honorabant, & omnia membra reverenter simul & amanter amplexabantur, non solùm suum ostendentes desiderium, sed vel ex tactu credentes percipere utilitatem. Verùm Divi Cœlites non tantùm ipsi Virginem Sacram colunt, sed etiam gratias ijs referunt, qui cultum Virgineum curæ habent. Cùm S. Ildefonsus Virgineæ puritatis hostes hæreticos profligavisset: accidit ut quinto id9 Decemb. die Beatæ Leocadiæ sacro veniret ad templū in quo corpus huj9 Divæ esse sciebat, sed ignorabatur locus sepulchri: erat ibi Rex Revesuinthus cum aula sua plena: D. Leocadia aperto sepulchro prodiit augustâ Virginis specie, & ad Ildefonsum accedens merita ejus in Dei Matrem clarâ voce testata. Per te inquit Ildefonse vivit Domina mea, sed cùm repeteret Diva sepulchrum, Ildefonsus quò res ad memoriam testatior esset accepto Regis gladio partem veli quâ Diva tegebatur abscidit, & unà cum Regis gladio in sacrarium intulit, quæ servatur nunc Toleti.

leti. *Habetur hoc in legenda S. Ildef. in officiis Toletanis.* Quàm rectè *S. Th. de Villanova serm. de Nativ. Virg.* Omnis Virginum candidatus chorus hujus Virginis laudes concinit, omnes vultum ejus deprecantur & eam veluti Reginam venerantur & colunt: omnibus eam Altissimus præposuit, non solum Virgineis, sed etiam Angelicis choris, quia Mater ejus est, & Matrem decet omnis celsitudo. *Amed. Lausanensis. hom. 3.* Omnes ô Maria superas! præes universis, non solùm hominibus, sed & summis cœlorum Virtutibus. *S. Dominicus Carthusianus* vidit Sanctos in cœlo Mariano se nomini inclinantes. *B. Gertrudis* vidit Sanctos in cœlo nomen Mariæ celebriter decantantes. *Eadem lib. 4. insinuat cap. 12. & 46.* vidit in cœlis quoties aliqua recitabatur de B. V. puritate cantiuncula seu antiphona, omnes Sanctos assurgentes, & speciali reverentiâ imperialem Virginem, & Dominam suam venerantes, gratias devotas Domino referentes pro omnibus beneficijs B. Virgini Matri, unquàm ad universitatis salutem impensis. Potest dici quòd illi viginti quatuor seniores quos *Joan. Apoc. 4.* vidit coronas coram throno deponentes, coram Virgine causâ venerationis illas deposuerint. Nam pridem *R. Haccados* nomine Throni Matrem Dei intellexit. Mater Messiæ futura est Sedes Dei, quam Deus construxit ut in ea sederet Rex Messias ad augendam gloriam Majestatis suæ. Ita apud *Galat. in lib. 7.*

18. Quia est maximæ Bonitatis.

S. Theod. Neot. orat. de Nativ. Virg. sic affatur. Ave Maria, Sanctuarium, Fons Divinâ scaturigine fluens, omni sanctimoniâ plena, imò alios replens. *Sophron. serm. de Assumpt.* Verè plena Mariâ gratiâ, per quam largo Spiritûs S. imbre superfusa est omnis creatura. *Franco Abbas secũdus Aligemiensis tom. 7. de gratia Dei.* Laus Mariæ fons est indeficiens, qui quãtò largiùs extenditur, tantò ampliùs impletur, quantò ampliùs impletur, tantò latiùs dilatatur: jure ergò Mariæ omnis generatio benedicit, per quam omnis generatio benedictionem promeruit: ideo quia gratias in alios diffundit cum quapiam jurisdictione quam advertit *de Busto.* Boni enim est natura alijs benè velle, & facere, magis verò illud bonum est, quod plus boni, vel de suo, vel si de alieno cum jurisdictione in illud possit facere. Sed jam audiamus quid dicat nominatus Scriptor *Bernardin. de Busto serm. 61. cap. 8. stell. 8.* Non timeo dicere quòd in omnium gratiarum affluxus quandam jurisdictionem habeat hæc Virgo, de cujus utero quasi de quodam Divinitatis oceano rivi & flumina emanabant omnium gratiarum. *Bernardus de aquæ ductu.* Plenitudinem Fon-

tis

tis de corde Patris excipiens nobis eundem Fontem edidit, ut aquæ Fontis ad nos usque derivarentur. Ut autem specialiter esset Filius ejus, die Purificationis eum à Deo Patre pare columbarum emit, & simul sine Patre ipsius, Mater ipsa fuit illius, & quia videbat mundum beneficij hujus ingratum fore.

Audiamus quid *Utinus lib.4. cap.15.* dixerit: Cùm ipsa esset Advocata mundi tantum dolorem spiritûs suis infudit visceribus, quantus sufficiebat omnium electorum Genitrici ad excusandam ingratitudinem mundi, quia sic durâ morte de sui fabrica suum expellebat Authorem, qui ad ipsos emendos de faucibus mortis de sinu Patris advenerat servilem assumendo naturam, undè ipsa pro se, & pro toto mundo dignum Deo morienti, & de se genito exhibebat lamentum. Jam verò quia major non potest esse charitas quàm ponere vitam pro alio, audiamus hic *Rich. à S.Laur. lib.2.pag.2.* Animam pro salute mundi, Mater etsi non posuit, pro mundo animam exposuit tamen, & quod potuit, fecit, nec ipsa defuit martyrio corporali, sed ipsi defuit martyrium corporale: & hoc martyrium & oblatio ad illud statim ab infantia Christi cœpit. *B.Andr.Eremita in m: s: citatus à Novarino lib.4. elect. num.*488. illam alloquitur. Tu Filium morti concedens genus humanum servâsti, & quidem longè excellentiori modo quàm Abraham: ille enim filium habuit mortis debitorem, hæc ut *Psal.*87. ait, inter mortuos liberum: ac ut est faciliùs cedere bonis tandem aliquando amittendis, quàm perennibus: ita faciliùs fuit immolare Abrahæ quàm Virgini. *Bonav. in 1. dist.* 48. *q.*2. Mater per omnia conformis Patri, & Filio, in hoc miro modo debet laudari & amari, quòd adeò compassa est, ut si fieri posset omnia tormenta quæ Christus pertulit ipsa libentiùs sustinuisset, & nihilominùs placuit ei quòd Unigenitus ejus pro salute humani generis offerretur. Verè ergo fuit fortis, & pia, dulcis, pariter & severa, sibi parca, & nobis largissima. Meritò itaque *S.Ephrem in hunc modum Virginem salutat, de laud. Virg.* Ave primogenitoris Adami Resurrectio, ave mundi Mediatrix gloriosissima, ave Pax & Salus mundi, ave universi orbis terrarum Conciliatrix. *Arnold. Carnotens. tr. de laud. Mariæ.* Omninò tunc una Christi & Mariæ voluntas, unumque holocaustum ambo offerebant pariter Deo, hæc in sanguine cordis, ille in sanguine carnis. *S.Antonin.4.p.tit.15. cap.20.parag.1.* Quod dicitur de Patre æterno Christi, ita & de Matre ejus temporali dici potest illud Rom. 8. *Proprio Filio suo non pepercit, sed pro nobis tradidit illum,* passum voluntate & affectu, *quomodo non etiam omnia nobis cum illo donavit* pertinentia ad reparationem nostram? *Idem 4. p. tit.15. cap.20. parag.12.* Porta cœli est, quoniam per eam exivit de cœlis, quidquid unquam gratiæ creatum venit in mundum. Imitatur Filium qui nos in tantum dilexit, illa insuper

insuper Mater Dei non fuisset nisi propter nos. Indè, amas nos, ait *Petrus Dam. serm. 1. de Nat. Virg.* amore invincibili, quos in te, & per te, Filius tuus summa dilectione dilexit. Quis scit quoties refrigeras iram Judicis cum justitiæ virtus à præsentia Deitatis egreditur? in manibus tuis sunt thesauri miserationum DEI. *Bernardin. tom. 3. serm. 6. art. 2. cap. 2.* Virgo per consensum ad Incarnationem Filij, omnium electorum salutem visceroſissimè expetijt, & procuravit, & omnium saluti & salvationi per hunc consensum se singularissimè dedicavit, ita, ut ex tunc omnes in suis visceribus bajularet, tanquam verissima Mater filios suos. *Greg. VII. Papa cujus mentio fit in Martyrol. 25. Martij Mechtildi Filiæ Beatricis Ducissæ Thusciæ sic scribit:* Hoc proculdubio teneas, quia quantò (B. Virgo) altior & melior, & sanctior omni Matre, tantò clementior & dulcior circa conversos peccatores, & peccatrices: pone itaque finem in voluntate peccandi, & prostrata coram illa ex corde contrito & humiliato lachrymas effunde, invenies illam indubitanter promitto promptiorem carnali matre ac mitiorem in tui dilectionem.

Sed singulare quiddam *S. Ambros. lib. de instit: Virg. cap. 7.* insinuat, ubi describit Virginem sanctissimam generosissimè sub cruce Filij stantem. Pendebat in cruce Filius, Mater se persecutoribus offerebat, acsi simul vellet cum Filio pro nobis mori. Quod expressius *Albert. M. super Missus* explicat. Non tantùm Virgo quantùm ad actum intentiorem, id est dispositionem, sed etiam quantùm ad operis exhibitionem posuit animam suam pro proximis: imò animam Filij sui, & ipsum Filium suum, quem magis quàm animam suam dilexit, pro proximo & propriam animam sine necessitate obtulit passioni propriâ voluntate, & eam in passione Filij crucifixit cum Filio; ut plùs quàm Martyr fieret secundum omnes Doctores: undè & duas animas obtulit pro proximo, & affectum dilectionis ad proximum duplicavit, propter quod *Simeon* dixit: *Tuam ipsius animam pertransibit gladius:* scilicet doloris Luc. 2. Et ut addamus aliquid simplicibus auribus vix credibile: ita proximum dilexit, quòd si defuisset qui Filium crucifixisset, ipsa pro salute generis humani consequenda eum cum manibus suis in cruce posuisset, ut docet *Gerson tr. 2. in Magnif.* Legitur & apud *S. Antonin. idem text. 4. p. tit. 15. cap. 16. parag. 3.* Ideò puto illam tam generosè sub cruce stetisse nec ab ea recessisse, ut ea pateretur saltem pro nobis amore nostri in corde, quæ patiebatur Filius in corpore. Undè etiam effusis lachrymis sanguinē oculis profudit, teste *Mallonio lib. de Christi stigmatibus c. 7. n. 13.* Et alibi ex *B. Germano*, quia dolor Virginis juxta *S. Bernardinum serm. 61. art. 3. cap. 3.* tantus fuit, quòd si in omnes creaturas divideretur, omnes subitò interirent. *Arnoldus Carnot. tr. de laud. V.* Quod difficillimum erat, morie-

batur Virgo, & non poterat mori. Crux illa animæ, & patibulum spiritûs, in quo erat hostia viva, & beneplacens Deo, & medullatum holocaustum, quod cum ipsa incenderet, tantùm conscientiæ ministerio utebatur: ipsaque sine strepitu se ipsam mactans in altari interiori & ligna, & flammas, & latices conferebat: nimirum in tabernaculo illo duo videres altaria, aliud in pectore Mariæ, aliud in corpore Christi. Christus carnem, Maria immolabat animam; optabat verò ipsa ad sanguinem animæ & carnis suæ addere sanguinem, & elevatis in cruce manibus, celebrare cum Filio sacrificium vespertinum, & cum D. JEsu corporali morte, redemptionis nostræ consummare mysterium: hoc ipsum verò cum solius summi Sacerdotis fuerit privilegium, & Virgini mori tunc omninò non licuerit, morte ipsâ illi acerbiùs fuisse opinor. Jam hic ut *Bernardus* monet *super Miss.* ô homo securum habes accessum ad DEum ubi Mater stat ante Filium, & Filius ante Deum. Mater ostendit Filio pectus & ubera, Filius ostendit Patri latus & vulnera; ubi ergò poterit esse repulsa, ubi tot concurrunt amoris insignia. Quæ verba *Author Pomerij in stellario lib. 12. p. 2. art. 1.* ubi retulit statim subjicit. Si ergo nulla potest esse repulsa, ergò sequitur quòd servire Mariæ est certissimum signum salutis æternæ consequendæ.

19. Quia est Mater misericordiæ.

Filius miserebatur supra turbam, sed & tu, ait *S. Theophan. Men. 9. Jan. ode 9.* singulari erga homines miseratione afficeris; experti qui nec invocatæ auxilium senserunt. Refert S. *Anton. rem ejusmodi 4. p. tit. 15. cap. 32. parag. 2.* Miles quidam divitijs abusus largitiones nimias instituebat, donec eas ad fundum redegisset: aderat dies solemnior, quâ ille solitus prodigalior esse, & ut sequitur nimiam profusionem pudor; ita hic ut ei lenimen inveniret, latebras petijt, ibi suam deploraturus inopiam, ubi nemo arbiter esset: ecce adest comes genius quispiam è perditis, causam orat tristitiæ, & accipit, ac simul solatium impertit, certo loco miles domi foderet, inventurus quæ suo honori suppeterent: plura deinde accessura, si imperium secutus fuerit, & diem conventioni destinat. Reperit miles defossas opes, & inopiam redimit, & honorem profusionibus: sed urget destinata dies, ut pacta reliqua conficiantur, jubet uxorem comitem viæ esse, ea Matri misericordiarum devotissima fuit, sequitur maritum in quempiam festinantem lucum, fortè erat Divæ Virginis ad viam ædicula, orat conjunx, tantùm moræ largiatur maritus, donec solitum Virgini pensum precum decurrat: annuit: Ingreditur & solito

ſolito fervore orat, quem acuebat præſagus quidam horror, & metus ſuſpectæ viæ. O miſericordia Matris! ſopitur mulier, Virgo illius figuram formamve aſſumit, & militem comitatur; venitur ad feralem lucum, ad nundinas æternitatis: ſed en genij advertentes quam ille ſociam duceret, ejulant, clamant: infidelitatis, proditionis militẽ arguũt, qui pro uxore Matrem Dei adveheret: & ſubitò in fumum abeunt. Inſuper monentur à Virgine, nè in poſterum in devotam mulierem quidquam audeant. His viſis miles funeſtum agnoſcit ſtatum, jubeturque uxorem in templo ſopitam quærere: cum qua deindè in obſequio Virginis vixit piè, nec egenè. *Bernard. ſerm. de Verbis Apoc.* Nihil auſterum in Virgine, nihil terribile, tota ſuavis eſt, omnibus miſericordiæ ſinum aperit, ut de plenitudine ejus accipiant univerſi, captivus redemptionem, æger curationem, triſtis conſolationem, peccator veniam, juſtus gratiam. *Ibid. conſiderat verba, Amicta ſole.* Quemadmodum enim ille ſol ſuper bonos, & malos indifferenter oritur, ſic ipſa quoq; præterita non diſcutit merita, ſed omnibus ſe exorabilem, omnibus clementiſſimam præbet, omnium denique neceſſitates ampliſſimo miſeretur affectu. *Bonav. in ſpec. cap.* 8. Quis eſt ſuper quem ſol non luceat? Quis eſt ſuper quem miſericordia Mariæ non reſplendeat? *Bonav. ſpec. cap.* 14. Quis dubitare poteſt omninò in charitatis affectionem tranſijſſe viſcera Mariæ, in quibus ipſa quæ DEus eſt Charitas novem menſibus corporaliter requievit? Illa eſt deſignata per Sunamitidem 3. *Regum* quæ Davidem calefaciebat. *Rupert. in Cant.* 6. Porrò Sunamitis puella ſpecioſa ſola digna eſt ſtare coram Deo Rege, ipſumque calefacere, id eſt bene calentem ejus charitatis gloriam, ſcilicet remiſſionem peccatorum obtinere. *Idiot. cap.* 3. Species ignis conſiſtit in ardore, & ſplendore, in te autem ô Bma Virgo Maria fuit ignis charitatis, ardens & ſplendens ante Deum, & nos miſeros peccatores protegens. *Guilielm. Aruernus Epiſc. Paris. in Rhet. Di. c.*38. Non præſumat aliquis DEum, vel Dei Filium ſe poſſe habere propitium & benevolum, qui benedictam Matrem ſuam offenſam, aut averſam habuerit. *Bonav. ſpec. cap.* 3. Magna fuit erga miſeros miſericordia Mariæ adhuc exultantis in mundo: ſed multò major erga miſeros erat miſericordia ejus jam regnantis in cœlo. Majorem per beneficia innumerabilia nunc oſtendit hominibus miſericordiam, quia magis nunc hominum innumerabilem miſeriam intuetur.

20. Quia non ſolùm ipſa in ſe, ſed etiam in ſuis imaginibus eſt admirabilis Thaumaturga.

Quarè B. Virgo in his potiùs, quàm alijs locis patrat miracula? in ſimili reſpondet *S. Auguſt. epiſt.* 137. Ad iſta quæ hominibus viſibiliter nota ſunt, quis poteſt

ejus consilium perscrutari, quare in alijs locis hæc miracula fiant, in alijs non fiant? sicut quod *Apostolus* dicit. Non omnes sancti habent dona curationum, nec omnes habent dijudicationem spirituum: ita nec in omnibus memorijs Sanctorum ista fieri voluit ille qui dividit propria unicuiq; prout vult. Virgo nostra jam est oculis nostris subducta; visibilis tamen in suis imaginibus, de qua S. *Sabbas* 2. *Julij.* Flumina miraculorum ô Deipara, ex te tanquam paradiso progressa universi orbis exsatiant sitim gratiarum cumulos velut undas voluentia, in utilitatem eorum, qui te sincerâ fide colunt. Pergit citatus *S. Sabbas.* En copiam gratiæ inexhaustam! Adeste omnes & corde puro scaturientes, nunc rivos haurite planè Divinos. Sed neque imagines ejusmodi raras, neque se locis inaccessis affixit. *Idea Athlantis Mariani Author colligit pag.* 16. *citatus à P. Clagio in Lindâ.* In castanea Goriciensis B. Virgo in Germania: in rubo Turcanensis in Moravia: in Sambuco Cheruci in Germania: in Larice Uvalcast in Germania: in vite Viterbis in Italia: in quercu Foyensis in Germania: in cupresso Constantinop. de qua *Niceph. lib.* 14. *cap.* 46. in pyro Zirovicensis in Lithvania: in spinis de Pario in Italia: in nuce Castilionensis in Italia: in ceraso Elarensis in Germania: in nemore Aricina in Italia reperiendam se dedit. Materiam si spectes: nulla fortè ex pretioso metallo, ex lapide rudi, telâ, ligno invenies, si formam: plerumq; symmetria proportioq; nulla, ita propter nos ut nobis sine nostra arte, vel materia benefaciat, sese exinanit. Artifices aliquarum, homines facinorosi, ut illius quæ est Lindæ in Prussia, patibularius factor est, is suspendendus postridiè, noctu à Bma Virgine visitur in carcere, jubetur sculpere ignarissimus artis, Judicibus postridiè ostendere, cum certa absolutione, imago fit, absolvitur, jubetur reponere in arbore certo loco: quæ Germanis Linda, latinis Tilia, indè Lindensi loco sanctitas. Aliquæ per pecora repertæ, ut illa quæ est in Romaniola per scrofam. *Priorem historiam P. Clagius Lindæ lib.* 1. *cap.* 18. *refert*: *Posteriorem Author Athlantis Mariani fol.* 100. Alias boves, alias aliæ animantes, plerasque pastores, etiam facinorosi homines repperiêrunt. Etiam aliquæ imagines perditâ, & truncatâ facie, ut in Lusitania in loco dicto Villa vitiosa, quæ Ducum Brigantinorum sedes est inventæ. De ea sic *Author Athlantis Mariani fol.* 34. Magnam partem carie confectam nisi defectum valde notabilem, nulla unquam materia, nulla artificis industria restituere valuit. Imago dicta de Fonte sancto clarissima miraculis. Cordubæ in Hispania inter annosæ ficûs nodosas radices implexa reperitur. *Idem fol.* 71. Illa conservatrix Ravennæ imago appellata ab arbore, quâ creditis manu elaborata? Cæsar Morandus Civis Ravennas picturæ ignarissimus pinxit; sed dum pingeret, ab omnibus irrisus

sine

sine arte pictor. *Athlas Marianus lib.2. pag.14.* Quid illa quæ hodie Venetijs colitur dicta *de Schola?* eam Pastor Ariminensium pecorum, ingenio & manu rusticus rudissimè formavit, sed cùm vultum nullatenùs exprimere posset, eum Angeli non tam juverunt, quàm pro eo totum fecerunt *idem fol.46.*

21. Quia est Salus sibi servientium.

Mille probatum experientijs est quod *S. Damascenus in Menæis 21. Jan.* dixit. Nullus unquam ô Virgo Deipara! qui ad te implorandam accurrit à te confusus discedit, sed gratiâ quam petit expressâ, mox tali donatur beneficio quod eum desiderij sui compotem reddat: illa est enim Pellis ovilla, *ut idem 22. Jan. ode 7.* quâ Adam indutus, illa Pellis Gedeon, quam revera pellem indutus processit pastor ille, qui totum me hominem superexaltat propter incomprehensam misericordiam suam. *Adhuc idem loquatur quod in eadem Menæa Ecclesia Græca retulit 13. Februar.* Quicunque te sui Domini Matrem omni cordis contentione implorant, eorum tu desideria eventu plenissimo donas. *Ludovic. Blosius spec. cap.12.* Dulcissima Maria nullum à se repellit, peccatores ad se piè & humiliter confugientes blandè suscipit, fovet, protegit, & Filio suo Maternâ fiduciâ reconciliat. Citiùs cœlum & terra periêrit, quàm ipsa aliquem seriò se implorantem suâ ope destituat. *Anselm. lib: de orat.* O Maria! tu peccatorem toti mundo despectum Materno affectu amplecteris, nec deseris, quousque Deus per te placatus ipsum suæ gratiæ recuperabit. *Bonav. in stim. Div. am. p.3. cap.19.* Verè Domina Regina est misericordiæ, quia non est in hac vita, sic desperatus, sic miser, cui non impetres misericordiam Salvatoris, si ad tuum reclinabit regimen. *Idem in spec. Virgin. cap.5.* O verè magna Mariæ gratia, quam multi ex eis ad misericordiam colliguntur, qui à Doctoribus & Rectoribus tanquàm incorrigibiles relinquuntur. *Et cap.7.* Maria est signata per illam mulierem *4. Reg.4.* cui clauso ostio domûs suæ omnia vasa intùs congregata, facta sunt miraculosè oleo plena; ad multiplicationem olei, vasa etiam vicinorum non pauca collecta fuerunt, ideò quoq; per vasa illa omnes signari possunt, qui plenitudinis misericordiæ Mariæ participes sunt. *S. Brigitta 3. Revel. cap.32.* Quod attrahit aliquid est proprietas naturalis; sic apparet de Magnete attrahente ferrum, & ideo ipsa Virgo nos ferreos, id est in malo obstinatos, & duros debet attrahere propter proprietatem suæ misericordiæ: sicut enim Dei proprium est semper misereri, & parcere, sic etiam & Matris ejus. *Richard. à S. Laur. lib.4.* Misericordia ejus & gratia communis est omnibus eam invocantibus in veritate, quasi dicat cum Filio *Joan. 6.* *Eum qui venit ad me non ejiciam foras.* Undè meritò

 compara-

comparatur Olivæ Eccles.24. *Quasi Oliva speciosa in campis*, non in hortis quia non est clausa. *Bonav. in Psalm.* Benedicite Virginem in toto corde vestro, misericordiâ enim illius plena est terra. Eccles.24. *Quasi Platanus. Richard. à S.Laur. lib.12.* Maria Platanus patulam se exhibet peccatoribus, omnes quantum in se est parata recipere sub sua protectione, & omnes refrigerare malo igne exustos, & nota quòd ubi sunt folia lata, ibi est umbra magna, & magna est umbra protectionis ejus. *Bern. in Salve Regina.* Divinæ pietatis abyssum, cui vult, & quandò vult, & quomodò vult; creditur aperire, ut quivis enormis peccator non pereat, cui Sancta Sanctorum patrociniis suis suffragia præstat.

De Civitatibus refugij habemus Exod.21. Occasione harum Richard. à S.Laur. lib.2. parte 3. Peccator debet ad Virginem confugere, quia ipsa est Civitas refugij. Fonti verò omnibus patenti comparat devotus *Idiota contempl.* 16. Fons tuæ misericordiæ vivus, & indeficiens est, nunquam diminuitur, nec siccatur: omnibus se potabilem reddit, nulli clauditur, nec negatur, haurit ex ea bonus, haurit etiam malus, omnibus prodest, nemini nocet, omnes recreat, omnibus dulcis est, omnes juvat, curat debiles, sanos confortat, miseros lætificat, justos prohehit, injustos purificat, ægros sublevat; bellantes tuetur, anxios consolatur, peccatores justificat, peregrinos roborat, inimicos deprimit, virtutes auget, peccata prosternit, pauperes refocillat, divites in humilitate custodit, iracundos mitigat, pacem procurat, immundos abluit, dissolutos retrahit, charitatem multiplicat, corda divisa unit, mentes elevat ad superna, opera misericordiæ exercere facit, somnolentos excitat, ad bene operandum cunctos inducit, in periculis defendit, omnibus necessitatibus occurrit, indulgentiam peccatoribus obtinet, Deo illos per amorem conjungit, incipientes dirigit, proficientes illuminat, perfectos inflammat, & timidos fortificat. *Bernardus serm. de B.V.* Maria omnibus omnia facta est, sapientibus & insipientibus copiosissima charitate debitricem se fecit, omnibus misericordiæ sinum aperuit, ut de plenitudine ejus accipiant universi: captivus redemptionem, æger curationem, tristis consolationem, peccator veniam, justus gratiam, Angelus lætitiam. *Innocent.* III. *serm. de Assumpt.* Deprecare Mariam: quis unquàm invocavit eam, & non est exauditus ab ea? *Guilielmus Arvernus Paris. Episcop. in Rhet. Div. cap.* 18. Absit hoc à Matre Dei, quæ Fontem pietatis toti mundo peperit, ut cuiquam miserorum, suæ misericordiæ subventionem unquam deneget. Innumeris exemplis magnificorum operum misericordiæ tuæ, quæ operata es erga peccatores miserrimos docuisti nos, & persuasisti de tua misericordia confidere, de tua pietate sperare, & in omnibus necessitatibus nostris, sub alas

tuæ

tuæ protectionis fiducialiter confugere. *Patet quoq; id ex verbis Dei Patris ad S. Catharinam Senen. uti Blos. in monili refert.* Mariæ Unigeniti gloriosæ Genitrici, à bonitate mea concessum est propter Incarnati Verbi reverentiam, ut quicunque etiam peccator ad eam cum devota veneratione recurrit, nullo modo diripiatur à dæmone infernali: Hæc enim à me electa est, tanquam Esca dulcissima ad capiendos homines, & præcipuè animas peccatorum. *Et ipsa Virgo apud S. Brigittam 6. revel. c.* 10. Ego sum Mater misericordiæ, justorum Gaudium, & Aditus peccatorum ad Deum. *Paulo post.* Nullus est adeo maledictus qui quàm diu vivit, caret misericordiâ mea, quia propter me leviùs tentatur à dæmonibus, quàm alias tentaretur. Nullus est ita alienatus à Deo, nisi omninò fuerit maledictus, qui te invocaverit non revertatur ad Deum, & habebit misericordiam. *Richard. à S. Laur. lib.* 1. *de laud. virg. c.* 2. Turris fortissima nomen Dominæ, ad ipsam confugiet peccator, & salvabitur. Ita planè, confugit ille famosissimus peccator *Theophilus de Adana civitate Cilicum, uti Sigeb. & Maffæus.* Huic ob vitæ claritatē, mortuo Episcopo Adanæ, offerebatur infula, recusavit, dein à novo Episcopo agentibus calumniatoribus officio quod habebat, Oeconomi absolutus, quod ita graviter tulit, ut consulto mago dæmoni se inscripserit; Deum & Matrem ejus abnegaverit. Restitutus ad officium dæmonis ope, sequenti die tactus dolore de scelere, per quadraginta dies cum precibus, lachrymis, jejuniis, egit apud SSmam Matrem, ut ei criminis veniam apud Filium exoraret; apparuit illi Virgo & syngrapham à dæmone receptam retulit. *De hoc Divus Bernard. serm. super verbis Apocal. Signum magnum* sic Virginem affatur. Tu peccatorem quantumlibet fœtidum non horres, non despicis, si ad te suspiraverit, tuumque interventum pœnitenti corde flagitaverit, Tu illum à desperationis barathro piâ manu retrahis, spei medicamen aspiras, foves, non despicis, quousquè horrendo Judici miserum reconcilies. Famosum hujus tuæ dignitatis testimonium est per te *Theophilus* restauratus gratiæ.

Sed placet adducere & de *Catharina*, pulchrâ incredibiliter, sed famosâ meretrice Romanâ: quod refert *Alanus de Rupe, in Psal. p.* 5. *cap.* 59. *Thomas de Templo.* Persuasit huic S. Dominicus ut oraret Rosarium Divæ, dum hæc faceret, & nihilominùs à libidine non desisteret: obtulit se ei Christus specie adolescentis formosi: acceptat illum Catharina more suo, & cœnam exhibet: & ecce omnia fercula cruenta apparent: miratur Catharina, tamen hospitem ad thalamum à cœna invitat: sequitur CHristus, & ingressus mutatur in pueri formam gestantis in humeris crucem, ac in capite coronam de spinis, & ait illi: O Catharina, Catharina, jam à tua cessa stultitia: tum se mutat in eam staturam viri, in qua passus.

Ecce vides Filia quanta pro te sustinui, quæ excedunt omnes pœnas inferni, quia potestas mea non fuit humana, sed Divina. Rursus apparet illi mutata specie in solarem claritatem. Ecce vides Filia quanta pro te, nec quod tibi appareo pro tuis meritis facio, sed pro pœnitentiæ exemplo. Deniq; disparet visio, & Catharina sentire cœpit dolorem passionis Dominicæ, confessa Catharina die sequenti S. Dominico, & tandem illi conspicuam se dedit B. Virgo cum S. Catharina Martyre & ait: Ecce Filia multũ peccâsti, plurimùm pœnitere oportet, & suasit illi, ut quotidiè faceret tres flagellationes, quâvis vice quinquaginta ictus sibi infligendo. Vidit deindè S. Dominicus mirandas circa hanc fœminam visiones, quas cùm miraretur, tam subitò circa tantã peccatricem fieri, audivit à D. Virgine: Cur nunc miraris in talibus? nescis quòd peccatorum sum amica, & quod in manu mea est Dei clementia? ita ergo volui tibi de hac filia ostendere, quatenùs mundo prædices, quòd nullo modo debeant, pro quantiscunque peccatis peccatores desperare, sed semper in Domino confidere, & signanter illi qui volunt sub chlamydem meam confugere cum Catharina. Hæc deindè Catharina sanctissimè vixit, & obijt; & sepulta in Ecclesia Lateranensi S. Joannis. Meritus erat & ille latro pœnas inferni, de quo *Pelbart. lib. 12. Stellaris part. 2. art. 1.* Hic cùm didicisset eum opem Virginis habiturum, nec inexpiatum decessurum, qui ejus sabbata jejunio honoraret: fecit id; captus tandem, plexus capite, caput abscissum cœpit continuò inclamare, Confessionem, Confessionem; qui aderant advocârunt Sacerdotem: cui latronis caput narravit miraculosè à B. Virgine suam animã retẽtam in corpore, nè sine pœnitentia moriendo periret. Confessus tandem, & ab omnibus preces poposcit, ac feliciter animam dimisit. *Idem narrat quod anno* 1437. *accidit.* Dum Sigismundus Imperator in partibus Trans-alpinis bellavisset, occisus inter cæteros quidam miles Divæ addictissimus. Post multos annos contigit ut Imperator dictus eundem locum accederet, tum auditus ab omnibus fletus, ac lugubris ejulatus, Inquisitum undè hæ voces prodirent: tandem repertum quoddam cadaver, putridum & ita corruptum, ut spinæ enascentes per illud transiêrint, hinc illi fletus prodibant. Quod ubi illi propiùs se admoverunt, sic est locutum: Habetisne Presbyterum, cui confitear? adducite mihi: dixit præterea se fuisse militem Sigismundi, ibidem occisum: ob devotionem erga Virginem id illi datum, nè anima à corpore ejus solveretur, priusquàm pœnitentiam posset agere, confessus, deindè obmutuit cadaver. *De alio idem narrat,* qui cùm navigaret cum socijs per Danubium, fracta nave, ut imperitus nandi descendit ad fundum, socij enatârunt, & mox conquisiêrunt piscatores, qui corpus requirerent, sed frustrâ laborâ-

laborârunt triduò: ille autem in fundo vixit, & ibi talia audivit. O homo! ecce mori debebas & damnari, sed quia servivisti B. Mariæ Matri Dei, donatum est tibi ut vivas, & agas pœnitentiam & ita tertio die proprijs viribus è flumine ad ripam erepsit: *Accedat hic de Innocentio Papa 3. ex vita S. Lutgardis apud Surium.* Comparuit illi post mortem suam flammis cinctus, mirata id Lutgardis in tali Pontifice, qui ab omnibus Sanctus habebatur: addit ille se damnandum fuisse, nisi per intercessionem pijssimæ Matris Dei, cujus servis monasterium condidit, in extremis gratiam pœnitentiæ accepisset. *B. Hermannus* sic Virginem allocutus, id ipsum prædicat. Qui te quærit, nunquam perit, tu quem amas, tuus erit, Beatus qui te sequitur. *Et rursus.* Gaude Fons qui non siccaris, ô quam suavis dum gustaris, tuus rivus, amor vivus, per medullas transitivus, Beatus quem inebriat. *S. Anselm. hym. 1. ad Virg.* Tu es enim Mater Christi suavis memoriæ, ob quam nobis sunt apertæ januæ paradisi, quæ tam potens es in omni bonitatis opere, ut omninò sit beatum, qualis sit agnoscere. *Eadem & sententia S. Bonavent. in Psalt.* Beati quorum corda diligunt te, Virgo Maria, Beatus vir qui timet Dominum, & beatū cor quod diligit illam, beati immaculati in via, qui Matrem Domini imitantur, beati imitatores humilitatis ejus, beati participes charitatis ejus, beati perscrutatores virtutum ejus, beati conformes imagini illius, beati qui conceptum & partum ejus venerantur, beati qui devotè ei famulantur. *Consonat Rich. à S. Laur. lib. 2. pag. 8. de laud. B. Virg. ad Prov. 3. alludens.* Qui tenuerit eam id est Mariam perseveranter, nō declinans post meretricias voluptates, ut dicere posit de ea, sicut ipsa dixit de Filio Cant. 3. *Tenui eum nec dimittam*, ipsi videlicet inseparabiliter adhærens, beatus hic in spe, in futuro in re, beatus ad bonum suum natus, beatus id est benè viventibus aptus, beatus quia omnia optata ei succedent in futuro. Propter quod *Gerson tract. in Magnif.* Illos non beatificare nequeo, neq; sufficio, quos ô Beata tibi feceris devotos, quomodò enim non beati, quibus ubera charitatis lactanda, quibus os pietatis osculandum non dedignata fueris ostendere. *Et tract. 8.* Beatus ille cui Beata dederis affectum diligendi te, honorandi te. *Blosius Endelogia 1. ad Mariam.* Beati qui diligunt te Domina, beati qui te venerantur, beati terquè quaterquè & ampliùs, qui per sanctimoniam tibi familiares sunt effecti. Meritò *Theophanes hymno de Annunt. Dei Genitricis*, illam vocat: Sponsarium immortalitatis, & Sanctuarium manifestum. *Et Damasc. in Annunt.* Spem tuam habens, ô Deipara servabor, defensionem tuam posidens non timebo, persequar inimicos meos & in fugam vertam, te solùm habens ut thoracem, protectionem tuam, & præsens auxilium tuum; nam devotum tibi esse arrha est quædam salutis, quam Deus ijs dat,

quos

quos vult salvos fieri. Videtur id insinuatum *Judic.12.* Qui enim benè pronuntiabat *Schibolet* quod significat spicam salvabatur, *Spica* est Virgo quæ nobis granum tritici attulit. 1. *Reg.* 25. juravit David totam domum Nabalis se versurum, una Abigail omnes conservavit. Gen.12. Abraham orat Saram: *Dic obsecro quod soror mea sis*: Erat enim in gravi periculo. Hæc omnia fuerunt figuræ Virginis. *Ecclesia illi Græca in Men. canit.* 24. *Jan.* Tuus partus ô Virgo generis humani jam olim condemnati vincula diremit, nosq; sibi per novæ gratiæ nexum alligavit, illis omnibus benedicens, quicunque te ut Dei Genitricem honorant. Hanc benedictionem nomine protectionis exponit *Richard. à S. Laur. lib.2. partic.*1. Protegit Christus servos suæ Genitricis, ut veraciter dici possit, qui habitat in adjutorio altissimæ Dominæ, in protectione Dei cœli commorabitur. Hoc autem tam certò fit, ut *B. Alanus cap.*27. dicat: fuisse usitatum in Ordine S. Dominici, si quempiam quis vidisset in aliquo negligenter agentem, confidenter negligenti tali ajebat. O Frater, Frater, dubito certissimè, quòd psalteriũ nõ dicatis Virginis Mariæ, aut quòd saltem dicatis indevotè. Quam verò benedictionem acciperent devotè colentes Virginem recitatione rosarij, idem recitat *lib.3. cap.*15. Per hoc scelesti peccatores & mulieres in sanctam vitam mox convertebantur, gemitus & fletus dabantur in abundantia, pœnitentiæ causâ hujus Psalterij etiam à puellis & pueris fiebant incredibiles, devotionis ardor ad Deum sic florebat, ut Angelos in terris vivere putares: fides quoque sic roborabatur, ut plerique cuperent libentissimè mori pro fide, hujus virtute Psalterij sanctitas maxima, & contemptus mundi, atque honor Ecclesiæ, justitia Principum, pax Civium, honestas & communitatum & domorum vigebat. *Idem inducit Virginem Sanctam dicentem cap.*16. Quandò defecit hoc Psalterium Ordo quidam in quàm plurimis defecit: ut jam parietes, picturæ, & libri, & epitaphia produnt, etsi linguæ hominum dicere nollent. Expressisse videtur in Jordane Deus præsentem benedictionẽ: Jordanis exhibuit obsequium *Arcæ* quæ est imago Deip. *juxta B. Ildef. serm.* 1. *de Assumpt.* quam transmisit sicco alveo: jam Christus refert illi gratiam dum in illo lavatus, toto illum corpore consecrat, ut fiat alijs in ablutionem vitalem. Meritò *Bern. serm. Signum magnum.* O felix Maria! qui te diligit, Deum honorat, qui tuum nomen puro corde invocat, quidquid postulat indubitanter consequitur. *Pelbartus in stellario lib.* 12. *p.*1. *art.*2. Si Abraham dixit Deus: *Benedicam benedicentibus tibi, & maledicam maledicentibus tibi* Gen.12., etiam Jacobo dixit: Gen. 27. *Qui maledixerit tibi, sit maledictus, & qui benedixerit tibi benedictionibus repleatur.* Hoc dixit per os S. Patriarchæ Spiritus S., quantò magis ista sunt credenda de B.V. & eam benedicentibus?

22. Quia

22. Quia est Mater communis omnium.

Id clarè professus B. *Stanislaus Kostka* rogatus, quo in eam ferretur affectu? ait Mater mea est. Certè ut *Rupertus lib.* 13. *in Evang.* Verè ibi (sub cruce) Virginis dolores ut parturientis, in passione Unigeniti omnium nostrûm salutem B. Virgo peperit, planè omnium nostrûm Mater est, ibi nos nati sumus in dolore, quem non habuit dum gigneret. Idcircò Tob. 4. sciamus scriptum esse: *Honorem habebis Matri tuæ omnibus diebus vitæ tuæ, memor enim esse debes, quæ & quanta pericula passa sit propter te.* Et ideò è cruce non ait Virgini Filius, Virgo ecce Filius tuus, sed mulier. Quod ut notat *Pagninus in thesau. linguæ sacræ*, vox *Isach*, Hebræis notat & uxorem & mulierem, ac si diceret: Mei Filij sunto tui, & quos ego gigno in cruce, recipe in tuos. Evenitque simul quod Isa. 47. prodidit. *Venient tibi subito duo hæc sterilitas & viduitas.* Sterilis enim erat quia Virgo vidua, quia ibidem facta est quasi vidua Domina gentium. Syriacè Maria, Domina Filium amittens. In dolore profectò quia & Deus qui amictus est lumine sicut vestimento, instar hominum, qui præ dolore in morte charorum scindunt vestimẽta, scidit velum templi desuper, & præterea *Matth.* 27. fecit ut tenebræ essent super universam terram. Adeò verò in hoc partu Virgo doluit, ut asserat *S. Anselm. lib. de excell. Virg. cap.* 5. Non crediderim te potuisse ullo pacto stimulos tanti cruciatûs dum Filius moreretur, quin vitam amitteres, sustinere; nisi spiritus dulcissimi Filij tui te intùs doceret &c. Quia quidquid crudelitatis inflictum est corporibus Martyrum, leve fuit, aut potiùs nihil comparatione tuæ passionis. *Ipsamet hæc* D. *Brigittæ manifestavit lib.* 1. *Rev.* Qualem ipsa Virgo ait tristitiam haberem tum temporis, cùm Filius moriebatur, non est qui valeat dicere, eram enim sicut mulier pariens, cujus omnia membra post partum tremula sunt. Jam si Mater non subtrahit ubera Jerm. 4. *Lamiæ nudaverunt mammas suas, lactaverunt catulos suos*, quid illa pientissima Mater? Certè ut *Bernardinus serm.* 11. *art.* 2. *cap.* 1. *tom.* 3. Ab ipso Patre æterno B. Virgo recepit fontalem fæcunditatem ad generandos omnes electos, etiam Angelos. *Guilielmus in Sigillo.* Per hoc quòd facta est Verbi Incarnati Mater corporalis, facta est membrorum ejus Mater spiritualis, per hoc quod caput nostrum secundùm carnem concepit, membra ejus lacte pietatis alenda suscepit: habet ergò unicum quem pro tempore lacte corporeo nutrivit, habet & gemellos, id est ex utroque sexu adoptatos, quos lacte pietatis nutrire non desinit. Sed illo gravior *Augustinus lib. de S. Virginit. cap.* 6. Hæc Mater est spiritu membrorum Salvatoris, quia cooperata est charitate, ut fideles in Ecclesia nascerentur, sicut olim *Abraham Pater gentium & Sara* Isai. 51.

Mater, ita Christus & Virgo. Ideoq; ut scripsit *S. Methodius in hypopante.* Tanquam legatum in testamento suo nobis (Christus Virginem) reliquit, cùm in Joanne eam in Matrem nobis tradidit, cujus virtute, & precibus pœnè innumeræ peccatorum conversiones fiunt. *Bonav. in spec. B. Virg. cap. 6.* Maria non solùm est Mater Christi singularis, sed etiam Mater omnium fidelium universalis.

Alio modo hanc Maternitatem explicat *Guiliel. in Cant. 7.* Duo ubera tua sicut duo hinnuli gemelli capreæ, sicut magnus ille parvulus natus est nobis, id est ad salutem nostram, ad vitam nostram, ita etiam nutritus est nobis. Pariebat nobis Virgo Mater salutem, atque eo ipso pariebat nos ad salutem: sacro suo lacte nobis nutriebat vitam, atque eo ipso nutriebat nos ad vitam, pijs caput nostrum brachijs suspendebat ad ubera sua, & nos ad eadem in illo suspendebat, nec ille sibi nascebatur nec pascebatur, sed nobis, atque ideò nos in illo nascebamur, nos in illo pascebamur. *Idem in Cant. 6. inducit Christum Virgini loquentem.* Noli me aspicere ô pia Mater ut olim, ut Mater, averte à me Maternos oculos, sed aspice velut Amica, & Sponsa, jam ascendi ad Patrem, habeant Materni illi oculi vacationem, sed à me: porrò ad membra mea vacare illos nolo. Averte à me ad fratres, ad filios meos, nè claudas illos, sed averte à me; transfer Maternam pietatem à me, in meos. *Idem ibid.* In cruce pro salute hominum agonizans, unum tibi adoptavi Joannem dicens: *Mulier ecce filius tuus:* porrò cum triumpho Resurrectionis ad Patrem ascendens, multos tibi vice mei adoptavi, & reliqui filios. Mulier ecce Filij tui, quos diligas, & aptè confoveas. *Et paulo post:* Avertas oculos illos tuos Maternos à me, ascendens in cœlum avolavi à te, ut à me in meos transferres teneritudinem Maternæ pietatis. Agnovit hanc Virginis Maternitatem qui illam sequentibus veneratur, ac cum Matre omnium Eva confert *Greg. Neocæs. serm. 3. de Annunt:* Ave immaculata Maria viduati orbis Sponsa simul, & Mater, ave quæ in utero matris Evæ nomen demersisti. *Et amplius Epiph. contra hæres. c. 3.* Ut omnis hominum generatio ex prima illa, quæ primævam nobilitatem vitiavit inobedientia infeliciter exorta est, sic vera vita quâ Deo secundùm spiritum vivimus, per alteram Matrem, Mariam verè obedientem nobis perditis quasi restituitur. *Et paulo post.* Vetus Eva fœtus suos priusquàm pareret, extinxit, noverca potiùs quàm mater appellanda: sed nova hæc Eva non morientium, sed reviviscentium Mater extitit. *Richard. à S. Laur. lib. 6. de laud. Virg.* Etsi carnaliter genuit unicum Filium, in eo tamen specialiter Mater effecta est multitudinis filiorum, quorum primogenitus Christus. Undè signanter dictum est Luc. 2. *Peperit Filium suum primogenitum.* Sicut enim Eva dicta est Mater omnium viventium vitâ naturæ, sic Maria Mater omnium viventium vitâ gratiæ; ipsa

ipsa etiam propter hoc figurata est per Saram, quæ licet non nisi unicum filium carnaliter peperit Abrahæ, tamen mater dicta est totius populi Israëlitici. Undè Isai. 55. dicitur Judæis. *Attendite ad Abraham Patrem vestrum, & ad Saram quæ peperit vos.* Aliter S. *Anselm. id exponit lib. de excell. Virg. cap.*11. Beata Dei Genitrix Maria suis meritis cuncta reparando, Mater est, & Domina rerum: Deus enim Dominus omnium singula in sua natura, propriâ jussione constituendo, & Maria est Domina rerum singula congenitæ dignitati per illam quam meruit gratiam, restituendo. *Sed hoc ipsum in spem vertit c.*1. Si Maria propter peccatores scilicet propter me, meique similes facta est Dei Mater, cur non illam erga me Parentem sperabo? *Et cap.*12. Cur itaque non juvabis nos, atque eris Mater nostra, quandò propter nos in tantam celsitudinem es elevata? ut te Dominam habeat, & veneretur omnis creatura. Et quam curam habuit, patuit Anno 1250. ut refert *Vincent. in spec. hist. lib.*7. *cap.*119. Adeo turbata fuit Ecclesia sede vacante, ut propter dissensionem Cardinalium in electione Pontificis, conclave duraverit annum, & medium, in eo, qui postea Innocentius dictus IV. in Pontificem electus, vovit adhuc Cardinalis B. Virgini curaturum se celebrationem ejus Natalis (cujus nondum festa dies exstabat) si electio Pontificis citò consisteret, & pacatè, quod voto illo edito, statim consecutus. *Bonav. spec. cap.*8. Maria non solùm est Mater Christi singularis, sed etiam Mater omnium fidelium universalis. Undè *B. Ambros.* ait. Si Christus est credentium Pater? cur non ipsa quæ genuit Christum credentium sit Mater? Charissimi omnes nunc gaudeamus, nunc omnes gaudendo dicamus: Benedictus Frater, per quem Maria est Mater nostra, & benedicta Mater, per quam Christus est noster Frater. Cum *Anselmo.* Domina Mater, per quam talem Fratrem habemus, quid gratiarum, quid laudis tibi retribuemus? *Bernardin. initium huic Maternitati assignat tom.*3. *serm.*6. *art.*2. *cap.*2. Virgo per consensum in Incarnationem Filij, omnium electorum salutem viscerosissimè expetijt, & procuravit, & omnium saluti & salvationi per hunc consensum se singularissimè dedicavit, ita, ut extunc omnes in suis visceribus bajularet, tanquam verissima Mater filios suos. *S. Anton.* 4. *p. tit.*15. *cap.*2. Sicut Christus nos genuit verbo veritatis ad esse gratiæ spirituale in cruce patiendo, ita & Virgo Maria nos genuit, & peperit in maximis doloribus Filio compatiendo, pœnas immensas pro nobis patienti. Ita exponit *Albert. M. illud Isai. ult.* Parturivit Sion filios suos, id est B. Virgo quæ speculabatur mysterium passionis (Sion enim speculatio interpretatur) parturivit summè condolendo in passione Filij. *Et cap.*14. *parag.* 3. *ad Angelos extendit.* Quoniam quidquid est causa causæ, causa etiam censetur causati, sed Angeli illuminationem, perfectio-

nem, & beatificationem recipiunt à JEſu, per quem omnia reſtaurantur in cœlo, & in terra: ergò Maria quæ eſt Mater Jeſu, cauſa eſt aliquomodò gloriæ Angelorum, ut apertè dicatur Mater eorum.

23. Quia eſt Solamen agonizantium.

Non fruſtrà Chriſtus ſine Matre mori noluit, hæc illi adſiſtere morienti debuit, ut nobis exemplar eſſet. Non fruſtrà Eccleſia latina orat: *Tu nos ab hoſte protege, & mortis horâ ſuſcipe. Iter para tutum.* Illa enim eſt *Virga*, quâ Moyſes mare rubrum percutiens, iter populo per mare illud ex Ægypto in terram promiſsionis paranti aperuit. Ejus gratiam orat *Ephrem in lament. B. Virginis.* O Virgo eſto ergò noſtra Conciliatrix & Advocata in hora mortis atque judicij, noſque à futuro inextinguibili igne, & tenebris exterioribus libera, & Filij tui gloriâ nos dignare ô Virgo & Mater dulciſsima & clementiſsima! *Adfuit Carolo Filio S. Brigittæ, ut lib. 7. Revelat. ipſa ſuam patefacit operam.* Ego ſteti propè eundem filium tuum Carolum, paulò antequàm emiſit ſpiritum, ut carnalem amorem non ſic memoriâ haberet, quòd propter eum aliquid Deo contrarium cogitaret, vel loqueretur, nec aliqua Deo placentia vellet omittere, neque illa quæ poſſent eſſe quomodolibet Divinæ voluntati contraria vellet perficere ad animæ ſuæ nocumentum: ego etiam taliter juvi eum in illo arcto ſpatio, id eſt exitu animæ ſuæ à corpore, ut non tam duram pœnam ſuſtineret in morte, quòd ex ea inconſtans fieri poſſet aliqualiter deſperando, & nè Deum in morte oblivíſceretur: Ego etiam cuſtodivi animam ab ipſis immortalibus inimicis, id eſt dœmonibus, quòd nullus eorum tangere poſſet, ſed ſtatim cùm egreſſa fuit à corpore, accepi eam in meam cuſtodiam ac defenſionem, quo facto turba dœmonum feſtinanter fugit, & receſsit, quæ ex ſua malitia cupiebat eam deglutire, & æternaliter cruciare. Sic in cœleſti Zodiaco Virgo inter Libram poſita & Leonem, ut nimirum cùm in hora mortis Leonem de tribu Juda libram reſpicientem juſtitiæ habuerimus, Virginem ut Advocatam, ut Mediatricem inveniamus. Et facit hoc munus. *Sur. 15. Aug. de S. Arnulpho Epiſcopo Sueſonien.* Beata Virgo hunc clientem ſuâ præſentiâ in morte exhilaravit, ejus animam ad ſuperos abituram prædicens: ſimiliter affuit Adulpho Franciſcano ex Alſatiæ Principe, & ſolata his: Quid times fili, aut cur ob imminentem mortem angeris? Veni ſecurus quoniam Filius meus cui fideliter ſerviviſti, dabit tibi coronam gloriæ. Non diſpari ſolatio & Radbodum Epiſc. Trajectenſem ut *Sur. 29. Novemb.* replevit. Nè timeas Radbode, certus eam te intueri, cui ſupplices offers preces, non ego te meâ dedignor conſolari præſentiâ, qui in

tuis ad Deum precibus mei ſemper uſurpas memoriam. *Orat. Bonav. id ipſum in pſalt. Virg.* In exitu animæ meæ de hoc mundo, occurre illi Domina, & ſuſcipe eam, conſolare eam vultu ſancto tuo, aſpectus dœmonis non conturbet eam, eſto illi ſcala ad Regnum cœlorum, & iter rectum ad paradiſum Dei, ſuſtine devotos ante tribunal Chriſti, ſuſcipe cauſam eorum in manibus tuis. *Richard. à S. Laur. lib. 2. p. 1.* Protegit Maria, quis enim apud Filium accuſare audeat illum, cui Matrem viderit patrocinantem? & ſi Maria pro nobis, quis contra nos? & ſi ipſa eſt quæ juſtificat, quis eſt qui condemnet. Sic *B. Paulo Converſo Ciſtercienſium* affuit, ille præ gaudio riſit, & cauſam riſûs dedit. Cur non riderem, cur non exultarem? Ecce Domina noſtra præſens eſt, & jam animam meam ſuſcipiet. *Menolog. Ciſterc. 6. Idus Febr. S. Auguſtinus* aſſerit à Diva ſubmitti S. Michaëlem ad illam ultimam horam. Verba ejus apud *S. Bonav. ſpec. B. Virg. lect. 3.* Michaël Dux, & Princeps militiæ cœleſtis cũ omnibus ſpiritibus adminiſtratorijs tuis Virgo paret præceptis, in defendendis in corpore, & in ſuſcipiendis de corpore animabus fidelium ſpecialiter tibi Domina nocte & die ſe commendantium. *S. Zeno ſerm. 5. ad Neophyt:* Leo noſter ſicut *Geneſis* proteſtatur, Leonis eſt catulus, qui ad nos recubans obdormivit, ut vinceret mortem: ad hoc evigilavit, ut tubæ reſurrectionis ſuæ in nos munus immortalitatis conferret, quàm competenter ſequitur Virgo prænuncians Libram, ut naſceremur per Filium, qui incarnatus ex Virgine proceſsit, æquitatem juſtitiamque terris illatam. Mons eſt Virgo, ad hunc Moyſes jam moriturus remittitur: Cœlum eſt, Terra promiſsionis, Arca eſt, teſte *Bonav. in Spec. B. Virg.* Virgo quam jubetur populus *Joſue 3.* reſpicere, ut terram promiſsionis ingrediatur. *Judic. 12.* Galaaditæ occupârunt vada Jordanis, & omnem non valentem exprimere Sciboleth quod ſignificat ſpicam occidebant. Ita planè in tranſitu, niſi exprimas Spicam, quæ nobis attulit granum frumenti CHriſtum, peribis. David noluit mori, niſi Abiſag Virginem domi habuiſſet, & tu homo habeas Abiſag, Virginem pulchram, verum foventem David. Claudamus id totum voto *S. Germani Conſtantinop. orat. de Annunciat.* Nomen Dei Matris ore & corde & animâ totâ complector. Quod utinam in ore habere tunc poſsim, cùm mors ad ultimum reddendum ſpiritum me compellet, mihi enim omninò perſuadeo futurum, ut crudeles aëris exactores hominumq; hoſtes, illud timeant, & meum exitum à tributo immunem eſſe patiantur. Idem Matris Dei nomen ſit mihi ultimus linguæ loquentis motus, ut veluti olivæ ramum in ore ferens, avolem, & requieſcam, quemadmodum columba in ſalutari arca paradiſi.

24. Quia

24. Quia liberare è portis inferni poteſt.

Quorundam enim Deus ſalutem ordinavit ut eſſent quidem in periculo damnationis, ab eo tamen per Virginem eriperentur. *Rutilius Benzonius Epiſcopus Lauretanus in Pſal.86. cap.32. refert in hanc rem hiſtoriam.* Matrona quædam in territorio Ligonenſi quoddam facinus in juventute commiſſum nunquam in ſpecie confeſſa, & ſic mortua à dœmonibus ad inferna rapiebatur. Illicò B.Virgo Filium oravit, & vicit precibus, ut vitæ matronam redderet, eaque confeſſa in cœlum abijt. *Idiot. in Prolego.* Sæpè quos juſtitia Filij poteſt condemnare, Matris miſericordia liberat, quia theſaurus Domini, & Theſauraria gratiarum ipſius, ditat ſpiritualibus donis copioſiſsimè ſervientes ſibi, & potentiſsimè protegit eos à triplici adverſario, mundo carne, diabolo, quia ſalus noſtra in manu illius eſt. *Et contempl. 18. p. 4.* Tua Virgo omnipotentia manifeſtè oſtenditur, quia multos de ſua damnatione jam certos, multos in aquis præfocatos, multos ex improviſo mortuos, qui dum caderent, tuo patrocinio ſe commendaverũt liberâſti; multos etiam qui ſine pœnitentia deceſſerunt in peccato mortali, à diaboli faucibus eripuiſti, & ut poſſent agere pœnitentiam ad vitam reduxiſti. *Et paulo poſt*: Quâ autem juſtitiâ aut quo jure tu ſalvas damnabiles, & ſine pœnitentia defunctos in mortali, quis ad iſta ſufficit cogitanda; conſtat autem, quia & tu ita facis, & quia ſalvâ juſtitiâ facis, integro tamen & illibato ſigillo juſtitiæ, ſic ingenioſè ſcis facere miſericordiam, quia non frangis juſtitiam. *Coſmas Hieroſol. hymn. 5.* Defenſionem tuam habens, ô perquàm pura Virgo! non timebo. *Jodocus Elihtovæus lib.1. de puritate Virg. cap.15.* rem in præſentem materiam narrat. Sacerdos quidam commiſſo adulterio, Sequanæ aquas naviculâ ſolus ſuperare volebat, ingreſſus navim, horas Divæ Matris decantare, quod & aliàs factitabat, incepit, & dum caneret invitatorium jam propè medium fluminis tenebat: abripuit hunc turba dœmonum ſimul cum navicula in profundum, & animam in tormenta abduxit, die tertiâ venit Mater Jeſu ſtipata Angelis ad locum tormentorum dicens: Ut quid animam famuli noſtri injuſtè affligitis? Cui dœmones. Nos eam debemus habere, & meritò, quia in noſtris operibus capta eſt. Quibus Mater JEſu. Si illius debet eſſe cujus opera faciebat, ergò noſtra debet eſſe, quoniam matutinas noſtras dum vos eam percemiſtis decantabat, undè magis rei eſtis, qui minùs erga me egiſtis. His dictis fugati dœmones, anima ad corpus redijt: Virgo Sancta aquas juſsit inſtar muri ſtare ab utraque parte, & viam facere, ut miſer è profundo exire poſſet: tum ille ad Virginis pedes abjectus, Chariſsima mea Domina, inquit, & Virgo Specioſa Chriſti,

sti, quid tibi retribuam pro tantis beneficijs, quæ mihi fecisti, liberâsti me de ore leonis, & de tormentis inferni gravissimis animam meam. Cui Mater JEsu ait. Precor te nè de cœtero in adulterij peccatum cadas, nè fiat tibi novissimus error pejor priore: precor te iterum ut de cœtero festum Conceptionis meæ annuatim devotè celebres 6. Idus Decemb. & ubique celebrandum prædices. His dictis Virgo cœlum repetijt, Sacerdos ex aquis egressus imperata executus.

Simile aliud refert *P. Joannes Gans Imperatorius Concionator in Quinquatria de Annunt. B. Virg. discurs. 2.* Puella nomine Alexandra à duobus procis petebatur, qui zelotypiâ ipsius capti, invicem se peremerunt: eorum affines acti dolore vindictam sumpturi Alexandram clam interfecerunt, & caput puteo injecerunt. Post quinque menses res S. Dominico Divinitùs innotuit, jussusque à Deipara accedere puteum, & caput evocare, res mira! caput è profundo putei ascēdit, & professum fuisse sibi donatum à B. Virgine, nè impœnitens moreretur. Tum confessum S. Dominico, & ab eo absolutum exspiravit. *Ipsa Virgo SSma apud B. Brigitt. lib. 1. cap. 9.* hæc dixit. Omnes dœmones verentur hoc nomen (Maria) & timent, & audientes hoc, statim relinquunt animam de unguibus, quibus eam tenebant, sicut enim avis, quæ in prædam ungues, & rostrum habet, si audiêrit sonum aliquem relinquit prædam, sic dœmones audito nomine meo, statim animam quasi territi relinquunt.

25. Quia mundi perditi est Inventrix.

S. Sabbas Men. 5. Jan. ode 9. In te primi parentis subsistit lapsus, ultrà pergendi, facultate sublatâ: nam per Filium tuum in baptismo instituto malum est omne submersum; te proinde honoramus veluti Causam obtentæ puritatis. Quarè cum *S. Joann. Damasc. Eccl. Græca 27. Jan. ode 4.* Tu es aureum Thuribulum, Domina, illo immateriali, & oculis hominum intolerabili carbone refertum, in quo conflagravit rebellionis Adami chyrographum à Christo concerptum; undè magnis te vocibus salutare debemus, ut per quam facta est omnibus gaudiorum, deliciarum, & fructuum cœlestium copia, pro ijs quos in paradiso terrestri perdidimus, nimirum substituta: humanitas enim ita Divinitati in Christo unita, ut carboni accenso ignis. *S. Cæsarius Dialog. 3.* Pro loco Virginis, nimirum Evæ, perpetuam Virginem Sanctam Matrem suam suscitavit, pro illius pœna, huic salutem per proprium servum Gabrielem misit, in hac sanatū, quod illa deliquerat. *Serg. Hieropol. orat. de Natali Mariæ.* Quæ ex Davidico semine nascitur, vitæ Mater est, tenebrarum Expultrix, Adæ Reparatrix, Evæ Revocatrix, immortalitatis Fons,

corruptionis Interitus, ac Liberatrix. *Et paulo post.* Hæc jam nascitur, & unà cum ipsa mundus renascitur, & renovatur. *S. Andr. Cret. hom. 2. de dormit. Virg.* Sola præter naturam, fuit electa ad naturam revocandam, sola servijt Opifici universæ naturæ. *Menæologus 5. Maij ode 3. ait:* Mors instar fluminis ruens apud te Virgo perdidit vires, quo sanè facto permoti Primitias te immortalitatis vocamus. *Idem 2. Jun. ode 9.* Collaudemus Radicem immortalitatis, Paradisum ratione pollentem, atq; totius Orbis terrarum Thesaurum grandem. In hac enim Virgine negotium mundi salvandi confectū est, simulque singulis hominibus originalis peccati venia parta. S. *Ioan. Damasc. in Men. 12. Aug.* Equidē videbaris ô Virgo esse Filia Adami collapsi, at revera eras tu ipsa Genitrix Dei eundem restituentis in integrū. *S. Bruno in Psal. 105.* Hæc linea incipit ab Eva, & desinit in Mariam, in principio est mors, in fine vita consistit, mors per Evam facta est, vita per Mariam reddita est, illa à diabolo victa est, hæc diabolum ligavit ac vicit. *Hugo de S. Vict. serm. 47. Instit. Monast.* Benè B. Dei Genitrix se veluti Palmam exaltatam in Cades gloriatur, quæ spiritualibus hostibus potenter, & gloriosè subactis, non dolore criminum, sed amore præmiorum compuncta suavissimè potabatur. *Bernard. serm. 1. in Nativ. Domini.* Neq; indignum videtur si cœlorum Regnū fidei Mariæ comparetur, quâ & reparatur. *Et Richard. lib. 6. de laud. Virg.* Hæc est Mulier fidelis, per cujus fidem salvatus est Adam, vir infidelis, quē fefellerat infidelitas primæ mulieris. *Idem* dixerat Virginem *lib. 2.* Coadjutricem Christi in passione, & redemptione humani generis. Quod deducit S. *Antonin. 4. p. tit. 15. cap. 10. parag. 10.* In genere causæ efficientis post Deum, sub Deo & cum Deo, quia nobis ipsa illum genuit, qui nos omnes recreavit seu regeneravit per passionem suam, virtutem gratiæ conferentem in Sacramentis, & ut Filium suum gigneret, suis virtutibus de congruo promeruit. Causa materialis fuit hujus Virgo recreationis nostræ, quia Spiritus S. de purissimis ejus sanguinibus consensu mediante accepit, quod in corpus formavit Christi, per quod redemptio nostra & recreatio fuit facta. Causa verò formalis, quia suâ conversatione cœlesti speculum est omnibus convertendi se ad Deum. Causa denique finalis, quia totum opus redemptionis post Deum in Christi Filij ejus, ut homo est, ejus honorem & gloriam est ordinatum, & propterea seniores coronas ante pedes Agni deponunt. *In Antolog. Græc. nov. 26. Oct.* Te Causam incorruptionis honoramus: Tu enim Virgo immortalitatem subsistentem nobis complevisti. *Ibid.* Sanans formam corruptam mortalium, ô castissima, hanc ex te induit manens quod erat, hominum Amator. *B. Petrus Mauritius Pros. 2.* Cœlum gaude, terra plaude, nemo mutus sit à laude, ad antiquam originem, redit homo per Virginem.

nem.

nem. Idcircò *Innoc. 3. serm. de Assumpt. B.V.* dixit: Cùm aurora sit finis noctis, & origo diei meritò per auroram designatur Virgo Maria, quæ finis damnationis, & origo salutis fuit, finis vitiorum, & origo virtutum. Id verò *à S. Sabba Ecclesiæ Græca acceptum retulit in Menæa 3. Jan. ode 7.* Tu peccati spinas venenatâ cuspide pungentes, remediorum quæ præbes inundatione obtundis ô gravida Deo, benedicta & semper intacta, sineque viro Numen enixa.

26. Quia est Fuga Dæmonum.

S. Joan. Damasc. 27. Jan. ode 9. ita Virginem salutat: Salve Portus serene! salve impermeabile, & dulcissimum Mare, quod Pharaonem spiritualem in profundum demergit: quale Mare? *S. Bonav. in spec. cap. 1.* O quàm amarum & timendum Mare, hoc est Ægyptijs, ô quam amara & timenda est Maria dæmonibus! Et simul *Ecclesia Græca in Men. 4. April.* Salve Fons sanctificationis, quem nemo unquàm exhauriet. *Ambros. de instit. Virg. cap. 3.* Levavit Virgo hunc mundum fœnore peccatorum. Narrat *S. Petrus Coelestinus opusc. 6. cap. ult.* de quodam milite scelesto, qui tamen quotidiè manè, & serò Salutationem Angelicam Virgini dicebat. Huic pluribus annis dæmon specie famuli servivit, ut eum secum abriperet, si fortè quandò Salutationem omisisset, donec tandem per quendam virum sanctum agnitus dæmon, & repulsus. *Idem refert cap. 11.* de quodam viro devoto, qui cùm noctu Ecclesiam accedere causâ orationis vellet, vidit undique circumfusos dæmones: procidens itaque orat, Ave Maria, & statim cadunt dæmones, & hoc iterabat, quoties illi assurgebant.

Narrat *Hodeghemius part. 1. lect. 1.* de quadam puella, cùm gravissimè eam dæmon infestavisset, ac ad fenestram altiorem domûs detulisset, ut præcipitaret, inclamavit Ave Maria, tum dæmon: Si in hac hora Mulierem illam non invocâsses, occidissem te: & ipse in grandem molossum conversus, per eandem fenestram desilijt. *S. Cyrill. Alexand. hom. 6. Ephesi dicta contra Nestorium.* Per hanc dæmones fugantur, per hanc diabolus tentator de cœlo decidit, per hanc prolapsum plasma in cœlum recipitur. *Theodor. Heracleota Psal. 44.* verba illa: *Astitit Regina à dextris tuis*, ita de nostra Diva interpretatur. *Alius* pro Astitit legit; Stabilita est, id est firmiter, & immobiliter stetit, nam portæ inferi non prævalebunt adversus eam. *Ex quo S. Theoph. orat. in Men. 16. Jan. ode 5.* Multorum me scelerum ô intaminata, oneribus prægravem alleva. *Et 17. Ian. post oden 3.* ô inculpatissima Conditoris Sponsa me celeriter à dæmonum machinationibus erue. *Et ode 8.* O intaminatissima

minatissima Genitrix Dei, inflictas à peccato cicatrices emunda. *Menæol. sic illam salutat. 9. Mart. in Vesp.* Salve quâ nihil unquam magis peregrinum inter mortales auditum, salve paradisi Lignum, ab ipso Deo plantatum, salve Extirpatrix dæmonum, salve ô Gladie utrinque acute, hostis caput nostri abscindens.

27. Quia unica est salutis nostræ Via.

S. German. Patriarcha serm. de zona Virg. Nullus est qui salvus fiat, nisi per te Virgo Sanctissima, nemo est qui liberetur à malis, nisi per te purissima: nemo est cui donum concedatur, nisi per te ô castissima, nemo est cui misereatur gratia nisi per te ô honestissima. Et *Irenæus* docet Mariam universo generi Causam esse salutis. Verissimè S. *Ioseph. Confess. 7. Martij.* Qui te non ut Deiparam agnoscunt, & colunt, hi luminis ex te geniti aspectu nunquam perfruentur. Optimè *Bonav. tom. 2. opusc. de speculo B. V.* Qui neglexit illam (hanc Virginem) morietur in peccatis suis: quia ut *Richard. à S. Laur. lib. 2. p. 1* Salus nostra in manu illius (Mariæ) respiciat nos tantùm Domina, & læti serviemus Filio ejus. *Idiota in Prologo.* Per ipsam, & in ipsa, & ab ipsa, & cum ipsa, habet mundus, & habiturus est omne bonum. *Richard. à S. Laur. serm. 12.* Ideo trahi petit à Maria fidelis anima, quia Filius quodammodò dicere videtur de Matre. Nemo potest venire ad me nisi Mater mea suis precibus traxerit eum. *Et Idiot. cap. 1.* Sicut nemo venit ad tuum Filium superbenedictum nisi Pater traxerit eum, sic etiam quodammodò ausim dicere, quòd nemo venit ad Filium tuum gloriosissimum, nisi tuis sanctissimis subsidijs traxeris eum. Iterum *Richard. à S. Laur. apud Navar. Electorum lib. 4. num. 1135.* Sicut impossibile est de tenebris noctis venire ad lucem, nisi mediante aurorâ, sic impossibile est de tenebris vitiorum venire ad lucem gratiæ, & virtutum, nisi mediante intercessione Mariæ. *In eundem sensum & Idiota contempl. 16.* Et quid, Bma Virgo peccator faceret; si tuam misericordiam retraheres ab eo? sicut tuâ misericordiâ juvante peccator perire non potest; sic etiam te tuam misericordiam retrahente impossibile est ut non pereat: Tua namque misericordia sustinet peccatorem, & Dei mitigat iram erga ipsum. Credo & expertus sum Virgo benedicta, quia nisi misericordia tua subvenisset, & indignatio, & judicium Dei super me venisset, quia in peccatis nefandis, & horribilibus tempus miseræ vitæ consumpsi. S. *Greg. VII. Papa lib. 8. epist. 22.* Scribe in corde tuo quia summa Regina cœli quæ super omnes Angelorum choros exaltata esse creditur, quæ est Deo & Gloria omnium mulierum, imò Salus & Nobilitas omnium electorum. Et quid aliud Christus indicavit jam gloriosus, cùm volens gloriam suam mundo per Magdalenam propalare, se in horto videndum exhibuit? scilicet conclusum Hortum nostram Virginem

vocat

vocat *Spiritus S.*, vocat & *S. Ambros. lib. 9. instit. Virg. Heli 1. Reg. 4.* tum corruit & mortuus, quando *Arca* illi ablata, quæ juxta *Bernard. de B. V.* typus erat Virginis, quàm diu Arcam ſecum habuit, tam diu peccata illius Deus tolerabat. *Anſelm. Archiep. Cantuar. in alloquiis coeleſtibus num. 27. edit. Lugd. anno* 1630. Sicut ô Beatiſsima omnis à te averſus, & à te deſpectus neceſſe eſt ut intereat, ita omnis ad te cõverſus, & à te reſpectus impoſsibile eſt ut pereat. Idem repetit *S. Bonav. tom. 6. lib. 1. Pharetræ cap. 5.*, *S. Antonin. p. 4. ſummæ tit. 15. cap. 14.* Sicut impoſsibile eſt quòd illi à quibus Virgo Maria oculos miſericordiæ ſuæ avertit, ſalventur: ita neceſſarium, quòd hi ad quos convertit oculos ſuos, pro eis advocans, juſtificentur & glorificentur. *S. Ignatius M.* Impoſsibile eſt aliquem ſalvari peccatorem, niſi per tuum ô Virgo auxilium, & favorem, quia quos non ſalvat Dei juſtitia, ſalvat ſuâ interceſsione Mariæ miſericordia infinita: obtinuerat nimirum contra genus humanum princeps tenebrarum decretum, quod in Amano expreſſum videtur, hæc velut Eſther imperat liberationem, & vitam ſuo populo.

Lyræus in Tryſagio lib. 8. ſon. 8. rem ejuſmodi deſcribit. In oppido Gieldriæ inferioris Germaniæ, Sacerdoti Gilberto nomine neptis erat Maria, hæc miſſa aliquandò ab eo Neomagum civitatem, non procul diſsitam adjecto monito, ut ſi fortè in veſperum moram protraxiſſet, apud amitam ibidem degentem pernoctaret, accidit ut ad veſperam moraretur, ſed amitam invenit valdè aſperam, proindè plena amaroris urbe digreſſa, ſub ſepem ſe abjecit, ubi & ipſa in amaritudinem abrepta, dœmonem in auxilium vocare cœpit. Adfuit ille ſpecie circumforanei medici, & opem promittit, ſi illa nomen Mariæ in nomen aliud mutaverit, neque ſigno crucis uſa deinceps fuerit, poſteriorem admiſit conditionem, circa priorem hæſit, tum dœmon, ſi nomen ita amas, ſatis tibi ſit primam ejus literam retinere, & voceris abhinc *Emme*, fecit & ad omnia deinceps facinora ſuo conſultori paruit, conjugiumque ejus admiſit, petijt ab eo ſemel, ut Neomagum ire liceret, annuit, & comitatus eſt: ubi fortuitò auditis de Deiparæ clementia aliquibus, emolliri cœpit, diſplicuit id genio, qui ſublatam in altum elidere voluit, ſed agnita ab avunculo, ad Summum Pontificem ducta, qui inter alias pœnitentias annulos ferreos collo, & utriq; brachio impoſuit ferendos, donec ſpontè ſolverentur, egit pœnitens annos 14.; tandem ab Angelo ſoluti ſunt annuli, & ab eodem nuncium accepit, Deiparam ignoviſſe.

CAPUT XII.

Beatam te dicat o VIRGO omnis generatio.

1. Quia non solùm specialiter es electa & redempta, sed etiam Causa es aliorum electionis ad gloriam.

D*Amasc. lib.* 4. *de fide cap.* 15. Deipara ante sæcula præcognitivo DEI consilio prædestinata est, & diversis similitudinibus, & oraculis Prophetarum per Spiritum S. figurata, & prædicata prædefinito tempore, ex Davidica radice pullulavit. Quia ut *Leo serm. de passione.* Salutiferæ Virginis partus non extremi tantùm temporis generationibus profuit, verùm se etiam in præteritas refudit ætates. In quam rem *Anton.* 4. *p. tit.* 15. *cap.* 14. *parag.* 3. Virgo est Mater omnium propter quatuor. 1. Quia genuit omnes Sanctos specialiter. 2. Propter curam, quam gerit omnium. 3. Dignitate quia, inquit, est primogenita ante omnem creaturam, & est excellentissima omniũ creaturarum. 4. Prioritate prædestinationis: ipsa enim ante sæcula prædestinata est, ut esset ex quo recreandum fuit omnè creatum, & sic dicitur de ea Prov. 8. *Dominus possedit me in initio viarum suarum,* id est à principio operũ suorum, ut sit prima omnium quæ primæ creaturæ sunt. Ipsa Virgo cùm decreta sit ab initio & ante sæcula creata, & statim adstitit ut Regina à dextris, cùm omnes alij postea, & à sinistris Christo adstiterint: ipsa prima post Christum electa; jam si alij sancti etsi posteriùs prædestinati impetrârunt pluribus ut nascerentur, quantò magis hæc Virgo? & cui nam impetravit? fortè tibi, forte mihi. Confirmat hunc discursum *S. Ambros. lib.* 2. *in Luc.* Nec mirum si Dominus redempturus mundum operationem suam inchoavit à Matre, ut per quam salus omnibus parabatur, eandem primam fructum haberet ex pignore. Nimirum adhuc in prævisione figurata est Virgo per arcam fœderis. *Chrysost. in Lyturg.* Omnium Deus inurnatur in te Sacrosancta

Arca,

Arca. Jam verò Arca ante omnia vasa tabernaculi extructa, ut *Beda lib.* 1. *tabern. cap.*4. observat. Virgo etiam de se dicit Prov.8. *Dominus possedit me in initio viarum suarum, antequàm quidquam faceret, ab æterno ordinata sum.* Vias Domini explicat *Greg.*32. *moral. cap.*18. Quid vias Domini nisi ejus actiones accipimus, de quibus Propheta dicit: *Non enim viæ meæ, sicut viæ vestræ.*

Clarè id *Nicol. Cusanus.* Primus prædestinatorum, omniumque caput est Christus, secundum post Christum locum nobilissimum SSma Virgo inter prædestinatos habet. *Rupert. in Cant.*2. facit Virginem sic loquentem. Priusquàm nascerer Deo præsens aderam, antequàm fierem, benè illi cognita fuerã. *Richard. Vict. in Cantic. c.*26. Beata Maria omnium salutem desideravit, quæsivit & obtinuit. *Salazar etiam lib. de Concept. c.*5. *n.*11. *attribuit Suario* quòd sentiat omnes tam Angelos quàm homines propter Mariam electos ad gratiam & gloriam. Et ita Eccl.24. *Qui creavit me, requievit in tabernaculo meo, & dixit mihi, in Jacob inhabita, & in Israel hæreditare, & in electis meis mitte radices.* Sumi poterunt *in Jacob, in electis*, qui per Jacob intelliguntur, sicut reprobi per Esau. *Mitte radices*: ita ut sicut in arborem nihil humoris transit nisi per radicem, ita ad electos nihil transeat nisi per Virginem. *S. Germ. Patr. Constantinop. de zona cap.* 11. *refertur à Surio ad finem tomi* 4ti. Nullus est qui salvus fiat, nisi per te SSma: nemo cui donum concedatur, nisi per te ô castissima! nemo est cujus misereatur gratia nisi per te ô honestissima! *Bernardin. tom.*2. *serm.* 61. *art.*3. *cap.*3. *id ipsum innuit,* cùm vocat eam Primogenitam redemptionis sui Filij JEsu, & plùs pro ipsa redimenda venisse Christum: quàm pro ulla alia creatura. *Et Bernard. super Missus hom.*2. non noviter nec fortuitò inventam, sed à sæculo electã, ab Altissimo præcognitam & sibi præparatã. *Damasc. lib.*4. *fidei cap.* 15. ævo omni antiquiorem, ac præsciente Dei consilio prædestinatam. Ita autem factum esse *Galatin. arcan. lib.*7. *cap.*2. ad illa Jer.33. *Si irritum fieri potest pactum meum cum die.* Nisi pactum meum esset, id est nisi amore mei JEsu & Mariæ diem ac noctem, leges cœlo ac terræ non posuissem, hoc est mundum non creâssem; & ideo amore JEsu, & Mariæ mundum creavi, & ulteriùs amore intemeratæ Virginis quæ est mundi sapientia, creavit Deus cælum & terram. Et gravior ille *Bernard. serm.*3. *super Salve Regina.* Propter hanc totus mundus factus est. Et sicut Adam primus creatus, dein Eva, tum omnes propagârunt: ita primò Christus à Deo electus ut Ps.39. *In capite libri scriptum est de me*: deinde Maria, ut *Andr. Cret. serm. de Assumpt.* Hæc Virgo est declaratio profundorum Divinæ incomprehensibilitatis, hic est scopus, qui excogitatus est ante sæcula. Quocirca sicut Eva Mater

ter posterorum; ita Maria Mater cœterorum electorum: ideoque passim sicut Christus 1. Cor. 15. dicitur *Novus Adam*, ita illa *nova Eva*. Undè illi Ecclesia appropriat illud Eccl. 24. *Primogenita ante omnem Creaturam*. Et rursus ore suo Ecclesia. *Elegit eam DEus, & prælegit eam*, id est priùs elegit. Et quia regula est Theologorum *ex Divo Thoma sumpta 3. p. q. 27. a. 4.* Quos Deus ad aliquid elegit, ita præparat & disponit, ut ad illud ad quod eligũtur inveniãtur idonei: juxta illud 1. Cor. 3. *Idoneos nos fecit ministros novi testamenti*, ut Jeremiam cùm juberet esse Prophetam cap. 1. *Prophetam in gentibus dedi te*, ille se excusaret: *Ecce nescio loqui quia puer sum*: continuò Deus aptavit illum ad hoc munus. *Et misit Dominus manum suam, & tetigit os meum*. Undè cùm aliquandò debebat Mater dici nostra ut ab Ecclesia vocata est: *Monstra te esse Matrem*, jam tum præparata fuit, & apta reddita ad hanc Maternitatem.

In hunc sensum loquitur *Andr. Cret. orat. de dormit. Virg.* Sola præter naturam fuit electa ad naturam renovandam, sola deservivit Opifici universæ naturæ. Et *Petrus Damiani serm: de Annunt.* In ipsa hoc totum faciendum decernitur, ut sicut sine illo nihil factum est, ita sine illa nihil refectum sit. Et *Iren. lib. contra Valent. cap. 33.* Universo generi humano facta est Causa salutis. *Rabbi Accados Antonino Coss. Romano exponens illud* Isai 9. *Multiplicabitur ejus imperium*, colligit Matrem Messiæ vocandam Mariam, cujus nomen ait contineri in dictione Hebræa *Lemarbe*: id est ad multiplicandum, quod illa multiplicatura esset electos. *Bernardin. serm. 2. cap. 3. de glorioso nomine Mariæ.* Hanc Matrem misericordiarum ante sæcula Deus perpetuam prædestinavit in Virginem dignissimam, Filius prælegit in Matrem, Spiritus S. novæ gratiæ Domicilium præparavit. *Greg. in 1. Reg.* illud Isai. expendens. *In illa die erit præparatus mons domus Domini.* Mons fuit B^ma Virgo Maria, quæ omnem electæ creaturæ altitudinem electionis suæ dignitate transcendit. Nos interim precemur cum *S. Anselmo de excell. Virg. cap. ult.* Intende Domina pijssima ut nobis ad effectum proveniat, propter quod Deus noster ex tuo castissimo utero factus homo inter homines venit; nec sis quæsumus exoratu difficilis, quia procul dubio idem benignissimus Filius tuus erit ad concedendum, quidquid voles promptissimus: tantummodò itaque velis salutem nostram, & verò nequaquàm salvi esse non poterimus, quid igitur stringet larga misericordiæ tua viscera Domina contra nos, ut nolis juvare nos? ab initio renovationis humanæ omnibus sub tuum præsidium confugientibus hucusque succurristi, & idcircò prima inter creaturas omni laude dignissima esse & dici meruisti: eja succurre, oramus, ut laus, quam per tot sæcula dignè possedisti, continua tibi duret;

Tibi

Tibi ergo nos commendamus, tu procura nè pereamus, effice potiùs ut salus nostra de die in diem multiplicetur per Filium tuum Dominum nostrum.

2. Quia non solùm es sine macula concepta; sed etiam alios à macula temporali, & æterna præservas.

S. Sabbæ in Men. 3. Jan. dictum est: Tu ô Sponsa Numinis, aquæ in vitam æternam salientis, atque vitam eandem in cunctos homines derivantis, publicum quoddam Labrum, Umbraculumque fontanum existis. *Ex quo sequitur quod 17. Jan. S. Theoph dixit:* Mariæ immaculatæ, & omnium Sanctissimæ Virgini faustâ plaudamus acclamatione: ex ipsa enim donorum cœlestium quæ mentem humanam excedunt scaturigo nobis promanat, ut quæ est Torrens quidam bonitatis Divinæ. Ex ipso etiam cultu Conceptæ sine macula Virginis, quinque bonorum fontes emanare docet *Joannes Herolt.* 1. Veram contritionem 2. Consolationem in tribulatione. 3. Quòd Prælati hoc festum devotè celebrantes ab honoribus & gradibus suis nunquàm cum confusione deponentur. Uti testatur *S. Anselmus* cùm dicit. Quisquis Præsul, aut Abbas aut Prælatus es, recole diligenter hanc festivitatem, & à cunctis jube eam coli, quòd si eam toto corde amaveris, nunquam de tuo gradu cum confusione deponeris. 4. Quòd fætus imprægnatarum mulierum in utero custoditur. 5. Quòd talis in exitu animæ suæ de corpore, nunquam à B. Virgine deseretur. Quartum bonum è Virgine procedens gravissimè *Paulus Grosius S. Augustini discipulus epist. ad Eustochium asserit.* Coram Deo novi, & in veritate comperi, quòd nulla mulier in partu periclitatur, supra quam devotè Mariæ gratia imploratur, & dies Conceptionis ejus celebratur. Facit hoc quod dicit *Gregorius Chartophilax orat. in Deip. Præsent.* Pretiosum illud reverà Donarium atque venerabile, supremum, ac mundissimum illud Cimelium Virgo in quo thesauri gratiæ fuerunt depositi, in quo œconomiæ opes ineffabili ratione repositæ erant, in quo nostræ salutis erant condita pignora: Vas inquam illud impollutum, locum illum luminis, conceptaculum, ex quo salutis radij orbi universo illuxerunt. Impollutum verò probat in hunc modum *S. Ildef. Tolet. Archiepisc. qui vixit anno 650. lib. de Virginis partu.* Quomodò Spiritu S. replente eam, nõ sine peccato originali fuit, cujus etiam Nativitas gloriosa Catholicè in omni Ecclesia Christi ab omnibus felix, & beata prædicatur? Enimverò si non beata esset, & gloriosa, nequaquam tam festiva celebraretur ab universis; sed quia tam solenniter colitur, constat ex authoritate Ecclesiæ, quòd nullis quando nata est subjacuit delictis,

nec

nec contraxit in utero sanctificata originale delictum. *Et rursus.* Nullius igitur Nativitas celebratur in mundo, nisi Christi & ejus, atque B. Joannis. Joannes autem quia & ipse in utero sanctificatus legitur: sic & B. Virgo Maria nisi in utero sanctificata esset, minimè ejus Nativitas colenda esset: nunc autem quia ex authoritate totius Ecclesiæ veneratur, constat eam ab omni peccato originali immunem fuisse. *Bernardin. de Busto serm. 6. de Concept. p. 2.* Ezech. 44. dicitur. *Porta hæc erit clausa, & vir non transibit per eam*; turpius autem fuisset, si diabolus per peccatum transivisset per eam. *S. Thom: de Villan. serm. 3. de Nativ. B. V.* Non decebat Urnam mannæ cœlestis aliquam in se habere labem propter quod anima cùm infusa est, nullam habuit ex carne neque contraxit labem peccati. *De Busto l. c.* Arca Noe præservata fuit ab aquis diluvij, & ferebatur super aquas, ut habetur *Gen. 7.* per quod dabatur intelligi, quòd S. Maria Arca Dei præservata fuit à diluvio peccati originalis. *S. Ludov. Bertrandus serm. de Concept.* In Arca Noe omnia animantia, adeoq; ea quæ naturæ impulsu inter se maximè inimica sunt, quasi percussâ novâ amicitiâ, & pacis fœdere, pacatissimè cohabitârunt, hanc verò Arcam, quam furibundi diluvij fluctus nunquam ingurgitârunt Mariam esse non ineptè arbitramur, ab aquis utpotè diluvij semper immunem. *De Busto l. c.* Sicut supernaturaliter facta est Mater Dei, ita condecens fuit, ut in sua Conceptione haberet prærogativam singularem. *Sanctius à Porta.* B. Virgo in hoc paradiso comparatur, quia in ea nunquàm fuit aliquid corruptum, nec peccati maculâ infectũ. *Et postea.* Ille paradisus apertus fuit serpenti, qui seduxit Evam, iste noster gloriosus Paradisus, clausus fuit serpenti, nec potuit ingredi ad eam, imò ipsa est illa, quæ contrivit caput serpentis. *Ioan. senia. Aliodianus in 1. 2. D. Th. q. 81. a. 3.* Speciali privilegio exempta fuit à lege communi, secundum quam omnes solo Christo excepto, peccatum originale contrahunt. Quod explicari potest exemplo sumpto *Gen. 7.* ex quo constat aquis diluvij fuisse opertos omnes montes, & universos homines mortuos excepto Noe, & qui cum eo erant in arca, quo tamen non obstante probabile est paradisum terrestrem adhuc stare, & ibi servatum fuisse, & non fuisse mortuum Enoch. Quid ergo mirum si B. Virginem quam *Damasc. orat. de dormit. B. V.* appellat novum Adami Paradisum, excipiamus ab universali inundatione peccati originalis, non obstante exceptione illâ, omnes præter Christum. *S. Thom. in exposit. Salut. Ang.* Ipsa purissima fuit quantum ad culpam, quia nec originale, nec mortale, nec veniale peccatum incurrit. *Anton. Navarrus serm. de Concept. adductus à Maraccio in notis supra S. Ioseph.* Si DEUS Angelos fecit spiritu mundissimos, cur non eorum Reginam puriorem faceret? Vas mundum elegit

Elisæus

Elisæus in quo mitteretur sal sanaturum aquas Jericho: ita & Vas mundissimũ & ornatum omni lapide precioso fuit B. Virgo, in quo reconderetur Christus Salus vera populorum, qui in aquis figurãtur juxta illud Joannis: *Aquæ multæ populi multi*, in malevolam animam non introibit Spiritus sapientiæ, nec habitabit in corpore subdito peccatis, alioquin derideret & subsannaret diabolus in voce exultationis, quòd priùs possederit in suam, quam postea Deus in Matrem elegit. Non sivit Deus ut dœmon columbam assumeret ad decipiendum Evam (sub columbina enim specie sicut sub vestimentis ovium meliùs contegeretur simulata fraus quam sub serpentis pelle) quia columbâ assumpturus erat Spiritus S. in Baptismo Christi; ita nec illam de qua nasciturus erat Filius Dei, decebat sedem unquam fuisse sathanæ.

Argumentatur pro hoc ipso & *Anselmus serm. de Concept.* Angelos alijs peccãtibus à peccato servavit, & Fœminam Matrem suam ab aliorum peccatis exortam servare non potuit? in æternitate consilij sui statuit eam Dominatricem & Reginam fore Angelorum, & tunc inferiorem gratiam Angelis datam, in consortium conceptam esse credimus hominum peccatorum? Existimet hoc qui vult, argumentis suis probet qui vult, ijs quæ dicimus adversetur qui vult, ego donec ostendat mihi Deus aliquid digniùs excellentiâ Dominæ meæ posse dici, quæ dixi dico, quæ scripsi non muto. *Guilielmus Parisiensis Iunior seu Bitontinus in Postill. major. de Concept. quæst.* 3. Virgo Maria in Matrem Dei electa, erat exaltata super Angelos, sed omnes Angeli fuerunt præservati ab omni peccato, ergo à ratione fortiori & ista quæ erat superior. *S. Bernard. Senen. serm.* 49. *de amore glorioso ex Bartholomæo Suido sic idem deducit.* Credendum est, quod voluit sumere carnem ex carne purissima, & quòd Mater ejus fuerit plùs quàm Eva, & Adam qui creati fuerunt sine peccato originali. Addi potest hic ex *Bernardino de Busto serm. de Concept.* Cùm omnes credant B. V. Mariam fuisse idoneam Matrem Dei, debent etiam ipsam credere fuisse immunem ab omni labe peccati: quia aliter non fuisset congrua Mater Christi. *Barthol. Pisanus de laud. B. Virg. Fructu* 7. Non fuit conveniens Matrem Dei addici morti æternali, pro quacunque mensura, ergò originali caruit. Item, Christus elegit Matrem incorruptam corporaliter, quarè & spiritualiter. *Ioann. Vigerius cap. de peccato orig. lib. institut. sic habet:* Si dicatur quòd D. Virgo peccatum non habuit originale, licet processerit ab Adam secundum rationem seminalem, dicendum est quòd ipsa sola speciali gratia præventa fuit, & præservata, eò quòd fuit prævisa Mater Dei. *S. Ioseph Hymnograius in theototicis & aliàs sæpius*, vocat Virginem ab omni macula immunem. *Anton. Navarrus serm.* 1. *de Concept.* Si venialis culpa in

B. Virgine à fidelibus denegatur, quantò magìs originalis ab ea removenda: venialis quippe Dei gratiam non tollit, originalis verò cœli portas in æternum claudit. *Bernard. de Busto in Mariali serm. 7. de Concept.* Optabilius est animam non pollui, quàm corpus non incinerari, quia anima pretiosior est corpore, sed B. Virgo obtinuit de corpore, quòd non incineraretur, ergò & credendum est quòd multò magis obtinuit animæ impollutionem. *Idem l. c. ser. 8. p. 1.* Cùm Deus elegerit integritatem, & puritatem uteri Virginalis, quem nunquam voluit pollui, sed semper intactum ab omni pollutione servari, ut in spiritu vidit *Ezechiel Propheta sui libri 44. cap.* ergò à fortiori credendum est ipsum elegisse in Virgine puritatem internalem animæ ejus innocentis. Ideò *Ambr. super Lucam ait de B. V.* Virgo erat non solùm corpore sed & mente, quod falsum est si anima ejus per peccatum originale esset fornicata. *Marsilius illa verba, Tota pulchra es applicãs Ecclesiæ 2. sent. q. 29. a. 3.* Sponsa in aliqua sui parte debet esse tota pulchra, & non esset hoc in aliqua parte, nisi Virgo ab originali fuisset præservata, ergò. Minor patet. Quia si fuisset aliquo tempore sub peccato originali, tunc illo tempore fuisset maculata, ergo non esset Sponsa tota pulchra in Virgine, nec in Christo, quia ille est Sponsus. Undè illi canit *Petrus Apollinaris de Nativit.*

Salve Virgo Parens labes quam nulla vetusti,
Per tot ducta gradus criminis implicuit.

Marsil. 2. sent. q. 20. a. 2. Magis decuit Deum Virginem Matrem præservare à macula mentis, quàm à dolore corporis. Patet. Quia anima hominis est præstantior corpore, item quia anima est expressior imago Trinitatis, item quia macula mentis sine proportione gravior est dolore carnis.

Sed rursus Bernardin. de Busto serm. 6. de Concept. p. 1. argumentatur. Locus debet esse proportionatus locato, ut ait *Philosophus, & Com. in 2. de anima & 4. Phys.* Facit ad hoc illud quod inquit *glossa in c. dudum de dec. 1. dicens.* Qualia sunt prædicata, talia convenit esse subjecta: sed Virgo gloriosa habitatio Filij Dei, undè ipsa inquit Eccles. 24. *Et qui creavit me requievit in tabernaculo meo*: ergo debuit esse proportionata ipsi habitatori, qui fuit sine ulla peccati macula, purissimo ergò Filio non debuit esse Mater nisi purissima, nec decuit Dei sapientiam sordidatum à peccato, & contaminatum sibi habitaculum deputare. *Barthol. Pisanus de laud. Virg. lib. 1. fructu 7.* Christus dedit majora dona, & minùs necessaria Virgini, patet, quia eam suam Matrem fecit, ergò & minora dedit, scilicet præservationem ab originali. Item præservavit Virginem à pœna Evæ, ergò & à culpa. *Paulus de Luca.*

B. Virgo

B. Virgo non fuit resoluta in pulverem, ergò nec concepta per originalem culpam: nam cõstat quod tabernaculo Christi plus derogat peccati corruptio, quàm in pulverem resolutio, *Leonardus Jenogarolis in epist. ded. offic. sui de immac. Concept. ad Sixtum* IV. Nullus in Mariæ laudes prorumpens Matrem eam dicet Dei, simulque fuisse quondam Filiam diaboli: Num Matrem dices eam gratiæ, quæ antea inimica largitori gratiæ? nunquid viam ad vitam, quæ & ipsa quandoque ignoravit viam? spemne peccantium & medium attollendo omnia peccata, quæ peccatum gustaverit? *Armandus Richelius Card. in Catechismo lect.* 24. B. Virgo dicitur benedicta in mulieribus, quia nulla fuit, nec unquã erit sine peccati macula concepta, cum plenitudine gratiæ, sicut ipsa. *Catechism. Clem.* 8. Gratiâ plena, quia quoad primũ gratiæ effectum, scilicet peccati deletionẽ Virgo sanctissima nunquam habuit maculam peccati originalis, aut actualis, mortalis vel venialis. *Granatensis in Catechismo Trigeshomiliario hom.* 27. Gratiâ plena, hoc est singulariter ab æterno electa Deo omnipotenti, atque in Conceptione tua custodita admirando & singulari modo ab omni macula peccati, tam originalis quàm tuæ ipsius personæ. *S. Bonav. tom.* 3. *serm.* 2. *de B. Virgine.* Domina nostra fuit plena gratiâ præveniente in sua sanctificatione, gratiâ scilicet præservativâ contra fœditatem culpæ.

Barth. Pisanus de laud. B. V. lib. 1. *fructu* 7. Non minùs est digna Maria, quàm aliquis qui in puris naturalibus crearetur, sed ille non haberet peccatum, igitur nec Maria habuit. *Bern. de Busto serm.* 5. *de Concept. p.* 1. Cùm Angelis Dominus dederit innocentiam in creatione illorum, ut habet 2. *sent. d.* 4. *& per Aug.* 8. *de Civit.* & similiter primi parentes fuerunt originali vestitu decorati, ut habetur *à Theologis in* 2. *d* 29. *& ab Ansel. lib.* 1. *de Conceptu*, sequitur quòd si dicta gratia non fuisset data B. Virgini, suis servis inferior illa extitisset. *Pisanus l. c.* Sapiens debet eligere quod est melius & perfectius: sed Christus est Sapientia increata, & cùm meliùs sit & eligibiliùs habere Matrem sine omni macula, quàm cum macula, & potuit eam sic habere, igitur &c. *De Busto l. c.* Cũm Christus ab æterno elegerit B. V. in Matrem juxta illud quod canitur: *Elegit eam Deus, & præelegit eam.* Concludendum est, quòd ipse cui omnia futura erant præsentia, à cũctis malis & damnis peccati originalis eã voluit præservare ut boni Filij debitum adimpleret &c. Quos Deus ad aliquid elegit, ita præparat, & disponit, ut ad illud ad quod eliguntur inveniantur idonei, juxta illud 2. ad Cor. 3. *Idoneos nos fecit ministros novi testamenti*, sapiens enim regulator ea quæ sunt ad finem aliquem regulare debet secundum ordinem ipsius finis juxta dictum *Philos.* 2. *Metaph.* & probatur per *c. Prodest.*

23. *q.* Quia Princeps assumendo aliquem ad officium suum, dicitur cum eo dispensare velle, meliori modo quo potest, idem qui vult consequens, vult etiam omne necessarium antecedens, & crimen est sacrilegij dubitare an is dignus sit, quem Imperator elegerit: sed gloriosa Virgo Maria fuit electa Divinitùs ab æterno ut esset Mater Dei, ipsa dicente Eccl.24. *Ab initio & ante sæcula creata sum.* Et Prov.8. *Ab æterno ordinata sum &c.* Quæ omnia attribuit Ecclesia B.Virgini, ergo Deus per gratiam suam, eam ad tam mirabile opus præservavit. *Bernardin. de Busto serm. 2. de Concept. p. 3.* Quis hominum qui si posset sponsam suam facere, illam non absq; omni macula procrearet. S.*Th. de Villan. serm.3. de Nativ. Dom.* In utero sanctissima & in Conceptione sanctissima. Num enim decebat Sanctuarium Dei, Domum sapientiæ, Reliquiarium Spiritûs S. Urnam mannæ cœlestis, aliquam in se habere labem? *Proclus orat.6.* ait Mariam ex puro formatam luto, & si quid valet argumentatio S.*Aug.* hoc probat *lib.5. contr. Julianum cap. 9.* Illud sanè magnum verumque duxisti cùm posuisses testimonium Apostoli dicentis: *Qui peccatum non fecit,* notandum esse quòd judicaverit Apostolus sufficere ad ostendendum in Christo nullum fuisse peccatum, quia dixit nullum eum fecisse peccatum, ut doceret inquit, quia qui non fecit, habere non potuit, omninò verissimum est. Profectò enim peccatum major fecisset si parvulus habuisset: nam propterea nullus est hominum præter ipsum, qui peccatum non fecerit grandioris ætatis accessu, quia nullus est hominum præter ipsum, qui peccatum non habuerit infantilis ætatis exortu. *Bern. de Busto serm.7. de Concept. p.1.* Decens fuit & consonum rationi, ut Sponsa castissima Dei nunquàm careret Sponsi sui gratiâ, ita ut nè per momentum inter ipsum & ipsam inimicitiæ invenirentur, si autem in originali peccato fuisset benedicta Virgo concepta, pro illo tunc non fuisset ejus amica sed inimica. *S. Chrysologus serm. de Annunt.* 140. Maria Christo pignorata dum fieret in utero. *De Busto l. c.* Si Deus præservavit, & defendit Virginem gloriosam à veniali peccato, quod non privat gratiâ Dei, & stare potest cum charitate, ut dicunt *Theologi in 4. d.21.* & hoc ut esset idonea Mater sua, & ob amorem quem ipse ab æterno portavit: ergò inconveniens videtur credere quòd permiserit eam labi in originali peccato privante gratiâ Divinâ, non enim esset verus amor, si quis defenderet amicum suum nè vel modicùm leviter verberaretur, quem tamen per gulam suspendi vel capite permitteret detruncari. *S. Th. 3. p. q. 27. a. 2. locum Job 3. de diabolo exponit.* Expectet lucem, & non videat, nec ortum surgentis auroræ, Lucem id est Christum & nō videat quia nihil inquinatum incurrit in Sapientiam, quæ est Christus ut dicitur *Sap. 7.* Nec ortum surgentis Auroræ id est B.Virginis, quæ in

suo ortu â peccato originali fuit immunis. Ortum etiam vult dici Conceptionem *in cap.1.Matthæi.* Nam si de Nativitate intelligit, nihil illi supra *Jeremiam* aut *Joannem* tribuit, imò infra. *S. Thom. de Villan. serm.3. de Nativ.* B.V. Non decebat Domum sapientiæ aliquã in se habere labem, propter quod animæ cùm infunderetur nullam habuit ex carne, neque contraxit labem peccati. *De Busto l.c.* Quis in lecto sordido, & immunditijs pleno jacere potiùs assentiret, quàm in strato mundissimo, & ab omnibus immunditijs elongato, nemo autem præsumitur carnem suam odio habere, ut inquit *Glossa in Rubrica parag. in jus voc.* B. igitur Maria quia Thalamus fuit Divinæ gloriæ, non fuit aliqua peccati sorde polluta.

S.Ludov. Bertrandus serm. 4. de Concept. pag.4. Domina nostra in sua Conceptione ab originali labe præservata fuit: Hæc est itaque Rubus ille Moysis, qui ardebat & non consumebatur, ardebat hæc more reliquorum ab Adamo descendentium ex semine virili, & ardore concupiscentiæ fuit concepta, verùm incombusta ac de communi peccati originalis incendio remansit illæsa. *Ambr. Catharius disp. de Concept. B.V. lib.1. ita habet.* Tu Virgo Rubus ille ardens & incombustus, quem Moyses videns admiratur, in qua re non minùs corporis, quam mentis perpetuam tuam ac laudabilem Virginitatem agnovit Ecclesia. *Hieron. Lanuza sic argumentatur.* Populo antiquo, quia ex illo erat nasciturus Deus, abstulit occasiones peccatorum, ut essent sancti, adeò ut pedes sanctorum servaverit, eò ipse illis præiverit mundando iter, & hoc solùm, quia ex illis nasciturus erat, multò id magis valet in Virgine. *Guiliel. Bitontinus l.c.* Virgo Maria debebat fieri speciale habitaculum Dei, ergo debebat specialiùs præparari; sed si concepta fuisset in peccato originali, non fuisset specialiter præparata. Oratio est Ecclesiæ: *Corpus & animam Spiritu S. cooperante præparâsti. Catharius lib.2. disp. de immac. Concept.* Audi quæso orationem, quam cõsultò & ex certa scientia recipit jam Ecclesia, & agnosce quàm perspicuè declaret, quod dicimus. *Deus qui per immaculatam Conceptionem dignum Filio tuo habitaculum &c. De Busto ser.8. de Concept. p.1. additis S. Antonini verbis.* Ordinans vas ad sacrificium altaris, conservat ipsum à maculis, hoc enim valde decens, sed Virgo Maria fuit Vas Deitatis. Ergò. *Th. Argentinensis lib.3. d.3. c.1.* Præceptum Divinum (in hunc sensum ait) ut Filius à malis liberet Parentes si possit ergo. *Ambr. Tancisinus in sabbatis consid.2. concl.3.* Servavit Deus populũ suum ab aquis maris rubri &c. & quomodo Mariam Matrem propriam ab omni culpa non præservavisset propter dignitatem Maternitatis suæ? *S. Bonav. in 4. d.3. a.3. q.1.* Congruum fuit ut illa quæ placuit Altissimo, adeò ut fieret Sponsa, & Mater Filij Unigeniti, sic esset immaculata mente, sicut est intemerata carne. *Hermannus de*

Schildis tract. de Concept. Peccatum originale tres habet maculas. Prima est quæ facit hominem naturâ filium iræ, ideò secundum Apost. ad Ephes. 2. *Omnes nascimur filij iræ.* Si igitur B. Virgo contraxisset peccatum originale, tunc per tempus vel instans fuisset filia iræ, quod est inconveniens. Secunda macula est, quæ facit hominem sub potestate Sathanæ, quod patet, quia per exorcismum repellitur sathanas à baptizandis, antequàm per baptismum tollatur originale peccatum. Undè *Greg. hom. 23.* dicit, quòd sacerdotes in exorcismo dœmonia ejiciunt: sed si fuisset B. V. in peccato originali concepta, tunc fuisset pro aliquo momento in potestate Sathanæ. *De Busto l. c.* Quod est omni laude dignissimum, nullâ contumeliâ est afficiendum, nec illi laus innocentiæ deneganda, sed B. Virgo: ergo. Item Ezech. 44. dicitur: *Porta hæc clausa erit & non aperietur*, quod verum non esset si aliquando peccato fuisset aperta.

Restat, quod præstabimus ubi recitaverimus certum, per inquisitiones probatissimum, per juramenta testatissimum miraculum, per quod Virgo à mortuis jussit redire hominem, ut prædicaret suam gloriam, quod refert *Joan. Serranus Episcopus Acernensis lib. 2. de Concept. cap. 13.* Occisus fuit quidam Manresæ in Catalonia Hispaniæ provincia Virgini devotissimus, sed minùs bene de illius puritate Conceptionis sentiens, dictus Franciscus Mulet in Jure Baccalaureus, hic antequàm humaretur resurrexit, & novem horas vixit, quo tempore sæpiùs testatus est, se ad hoc fuisse iterum ad vitam vocatũ, ut immaculatæ Deip. Conceptionis veritatem testaretur, cui in vita adversatus fuerat. Proximum huic ex India affero, quod accidit anno 1531. in Mexico in loco dicto Topejacac Episcopatum Mexicanum administrante Joanne Zumarraga. Historiam refert *Nieremberg. in dissertationibus Epistolicis*, imaginem appellant Hispani, Virginis Mexicanæ de Guadalupe. Indo Christiano, Joanni Didaco homini pauperi, quodam loco Virgo se conspicuam dedit, addito ut moneret Episcopum, ut eo loci sibi templum extrueret: retulit Indus Episcopo, sed fides negabatur asserenti, nisi aliquo signo probaret. Retulit id ipsum Indus Virgini eodem loci comparenti: jussit ergo Virgo Indum carpere rosas, & pulcherrimos flores, quos subitò manu Divinâ in colle sterili produxit, decerpere & Episcopo deferre. Paret Indus, & floribus palliolum implet, defertque Episcopo, famuli accurrentes Episcopi, mirati flores, sed nemo quidquam contingere poterat, veluti ex aëre formati fuissent. Indus tandem pervenit ad Episcopum, & dum aperit pallium, ut in pavimentum flores effundat, apparuit in ipso pallio cœlesti manu depicta imago Conceptionis pulcherrima, quam & Episcopus, & domestici statim profundè venerati. Imago longitudine

sex

ſex palmos excedit, colore quoad faciem triticeo, & albicante, manus junctæ ad pectus, calcei pars quæ apparet, fuſca eſt, cingulum ferrugineum purpuraſcens, tunica talaris colore roſeo candenti cum denſioribus umbris ſtringitur, ad collum fibula aurea, intra quam circulus niger, & in medio ejus crucis figura, pallium Virginis cæruleum, & planè cœleſtis coloris circumquaq; aurea extremitate clauſum, ac ſtellulis conſperſum, quæ numerantur 46. in capite corona aurea, ſub pedibus luna ſemiplena, tota imago aureis radijs veluti ſoli immerſa, lunæ ſubeſt Angelus ſtans, ac veluti imaginem ſuſtentans. Omnes radij centum, & ex ijs duodecim majores qui caput cingunt, hæc deinde per miracula plura beneficia in mortales ſpargit manu plenâ.

Poteſt hic locum habere quod ſcripſit *Maraccius in Martino V.* etſi judiciorum Dei nolimus agere interpretem. Tempore Martini V. quidam Toloſani ſtudij Doctor determinavit Virginem originali peccato fuiſſe corruptam, & coram Pontifice voluit hoc publicâ diſputatione tueri, & jam venit dies indicta, ſed ille repertus mortuus, interiora in ventre non habens. Ut docet *Auguſt. lib. de gratia & natura.* Non decuit B.V. peccare venialiter, etiamſi ſtatim fuiſſet ab ipſo liberanda, itaq; nec decuit peccare originaliter. Pulchrè idem *Auguſt. ſerm. de Aſſumpt.* Dandum eſt B. Virgini quod congruit rationi, & tantæ ſanctitati, & ſicut licet tanquàm ſpeciale dixerit de Chriſto Pſalmiſta: *Non dabis ſanctum tuum videre corruptionem*, etiam de hoc Virgo participavit. Ita licet: Non eſt qui faciat bonum uſque ad Chriſtum, etiam Virginem ſinamus in hoc gaudere. Adducunt aliqui verba *Cteſiphontis diſcipuli S. Jacobi*, ex Arabico in latinum traducta, quæ ob certas cauſas omittimus, & illi ſubſtituimus. *Presbyteri Achajæ* in Vita S. Andreæ referunt, quòd is è cruce jam biduò pendens inter cœtera hæc etiam de B. Virgine dixerit: Sicut primus homo ex terra immaculata formatus, ita & Chriſtus ex Virgine immaculata. Hæc refert *Cancell. in Annal. Virg. anno Chriſti* 69. Item *Auguſt. contra Julianum lib.*5. dat hoc axioma: Qui non peccavit actualiter, non peccavit originaliter. *Et lib. contra* 5. *hæreſes hæreſi* 3. Originale repugnat fini propter quem facta B. Virgo. *Et ibid.* Sicut B. V. non potuit inquinare Filium, ita nec inquinari dum fieret. *Et ſerm. de Nativit. Virg.* Mox ut in mundum venit Virgo, omnis boni virtute perfectè reſplenduit, quòd non videtur locutus de Nativitate, quia ante illam reſplenduiſſet ſanctificata, etiamſi contraxiſſet originale. *Ethogut*, aut potiùs apud eum *Sophronius ſerm. de Aſſumpt. B. Virg.* Totum ad gloriam laudis Chriſti pertinet, quidquid impenditur Genitrici. *Et Ambr. in Luc.* 1. Maluit Chriſtus ſibi aliquid derogari, quàm Matri ſuæ. Undè *Anſelmus ad Epiſcopos Angliæ.* Non eſt verus ama-

tor Virginis, qui celebrare respuit festum Conceptionis. Versus aliquot Poëtæ Anonymi apponere loco epiphonematis liceat.

Ducet Jessæam primævo crimine prolem,
Communiq; ream nascentum lege teneri,
Qui putet obscurum solem, cui cynthia surgat
Decolor, & puro vitiatum lumen Eoo,
Qui nivibus candorem adimat, gemmisq; nitorem,
Et cum nocte diem velo confundat eodem.
Pupula par cœlo, Solymis prælata puellis
Conciperis meliore satu, dum labis acutæ
Nescia, calcatis ad vitæ limina noxis
Pergis ovans, stygiosq; premis secura dracones.

Purior Virgo est Joanne Baptistâ, & Jeremiâ. Undè *S. Patriarcha Dominicus tract. Corp. Christi cont. Albingen. themate Tota pulchra es, ait.* Sicut primus Adam fuit ex terra Virginea, & nunquam maledicta formatus, ita decuit secundo Adam fieri. *Ambrosij est illud lib. de Virgin.* In qua nec nodus originalis, nec cortex actualis culpæ fuit. Sed & *S. Vincentij ser. 2. de Nativit.* Non credatis quòd fuerit sicut in nobis, qui in peccatis concipimur, sed statim ac anima fuit creata, fuit sanctificata, & statim Angeli in cœlo celebrârunt festum Conceptionis. S. *Th. 3. p. q. 27. a. 2.* Tota pulchra es, & macula non est in te, ergò in ea nullius peccati fuit macula. *Et ante S. Thom. M. sentent. in 3. d. 3. ita dixit:* Credi oportet juxta sanctorum attestationis convenientiam, carnem Verbi priusquàm conciperetur fuisse peccato obnoxiam, sicut reliqua Virginis caro: Spiritûs S. operatione mundatam, ita ut ab omni contagio immunis uniretur Verbo. Mariam quoque totam Spiritus S. præveniens à peccato prorsùs purgavit. *Hieron. ad cap. 10. Ecclesiastæ.* Beata Virgo ob omnimodam à peccato immunitatem, omnibus ingenuis & verè liberis, quibus peccatum non est dominatum, liberior fuit. Et certè Virgo ut *Alb. M. super Missus est*, in causa, in substantia, in efficientia tàm activa, quàm passiva fuit omninò liberrima. *Dion. Carth. lib. 1. de laud. Virg. art. 1.* Per Virginem universum genus humanum à servitute peccati, à jugo & subjectione diaboli, à conceptionibus ex peccato originali secutis, atque ab obligationibus æternæ damnationis est liberatum, si enim verè liberi sunt quos Filius liberavit, quantò magis verè est libera, quæ Mater est tanti Liberatoris? & si ex laudatissima *Apostoli ad Corinthios* voce, Ubi Spiritus Domini, ibi libertas, quomodò à servitute omnis peccati libera non

non fuit? (*inquit Anselmus*) quæ olim peccatorum Propitiatori Aula, in qua, & ex qua homo fieret, Spiritûs S. præsentiâ & operatione constructa est? Pro immaculata Virgine est authoritas Pontificum. *Innocentius* VII. Joannem Montesonem qui in suis concionibus conceptam in peccato prædicavit, jussit psalmodiam recantare, ut scribit *Maraccius in Innoc. VII. Ibid. in Martino Julius* II. *anno* 1511. *Septemb*.10. Monialium sub titulo Conceptionis Immaculatæ instituit Religionem. *Ibid.in Julio* II. *Leo X*. plurima ædificavit templa, in honorem hujus mysterij, & indulgentias non solùm Fratribus minoribus,&MonialibusConceptionis,sed etiam alijs Religionibus impendit. *Ibid. Clemens* VII. Officium Conceptionis Immaculatæ à Francisco Quinnonio Cardinali ordinatum approbavit. *Idem Pius V*. cùm alia festa sustulisset, festum Immaculatæ Conceptionis per universam Ecclesiam celebrari præcepit, missalique, breviario, & calendario à se publicatis inseruit. *Ibid. Sixtus V*. omnibus ac singulis Ordinis Immaculatæ Conceptionis Monialibus & utriusq; sexûs fidelibus, visitantibus Ecclesias monasteriorum prædictarum Monialium in festo Conceptionis Virginis Mariæ Indulgentiam plenariam perpetuam est elargitus. *Ibid. Paulus V*. voluit omnibus sabbatis non impeditis dici officium, & Missam à Minoritis de Immac. Concept. & indulgentias concessit omnibus fidelibus recitantibus antiphónam: *Hæc est Virga in qua nec nodus originalis, nec cortex actualis culpæ fuit, cum sua oratione ibid.* Undè optimè *Cajet. in opusculo Leoni X. dicato*. Ut ad salvandum illum scripturæ locum: *Mors in omnes transiit*, sufficit intelligere mortis debitum, etsi quis actu non moriatur: ita sufficere ad salvandum illum scripturæ locum: *In quo omnes peccaverunt*, debitum contrahendi in anima peccati, etsi ob protectionem gratiæ Christi, actu non contrahatur. Et certè ut est apud *Hyppolitum Maratium in lib. de Pontificibus Marianis, Romæ edito cum approb. Adrianus* IV. de Immaculata Concept. ad Petrum Pontiniacum scripsit. *Alexander* V. Conceptionem immaculatam antequàm fuisset Pontifex calamo defendit, & pro eadem constitutionem edidit factus Pontifex. Defendit eandem *Nicolaus* V. & *Sixtus* IV. qui missam & officium ejusdem approbavit, quæ etiam confirmavit *Innocentius* VII., & *Alexander* VI. Sanctimoniales immaculatæ Conceptionis *Julius* II. confirmat. *Leo X*. eidem Immaculatæ Conceptæ multa templa extruxit. *Adrianus* VI. approbavit Confraternitatem Immaculatæ Conceptionis. *Clemens* VII. Officium Immaculatæ Conceptionis approbavit, quod ipsum fecit *Paulus* III. *Julius* III. *Paulus* IV. *Pius* IV. Similibus favoribus Conceptionem Immaculatam testati *Greg*. XIII. *Sixtus* V. *Clemens* VIII. *Paulus* V. *Gregorius* XV. *Urbanus* VIII. *Clemens* IX. Numismata ejus cum inscriptione *Beata*

Maria sine originali macula concepta, distribuit, & Octavam Conceptionis celebrandam ferè toti Ecclesiæ imposuit.

Verùm favores omnium Antecessorum quasi in compendium collegit ac firmavit anno 1661, Octob. 8. *Alex.* VII. bullâ incipiente, *Sollicitudo omnium Ecclesiarum.* Ubi testatur non novam esse quampiam, sed antiquã sententiam, in primo instanti creationis & infusionis animæ in corpus SS. Virginis fuisse gratiâ speciali præservatam ab originali macula, idque intuitu meritorum Christi. Quem pium sensum cultumque crevisse post editas *Sixti* IV. constitutiones, post datas approbationes, & indulgentias Religionibus ac Confraternitatibus sub nomine Immaculatæ Conceptionis erectis, accessisse huic piæ sententiæ multas Academias præcipuas, ac ferè omnes Catholicas ibidem testatur ex occasione sententiæ oppositæ, scandala non absque magna Dei offensa fuisse exorta, addit idem Pontifex, hunc cultum immaculatè conceptæ semel in Ecclesia institutum, fuisse nunquam mutatum, eumque ipsemet laudat, & omnia innovat à Sede Apostolica, & Concilio Tridentino edita in favorem piæ sententiæ, ac ejus festivitatis. Quod verò attinet *Concilium Tridentinum*, quid illud in suis actis originalibus non impressis de hac re habeat, qui velit legat. Illud tertiò deniq; omitti *Romanæ Basilicæ S. Petri* eximium in Virginem immaculatè conceptam non debuit. Capellam Conceptioni Virgineæ sacram habet, uti scribitur *in directorio ejus Ecclesiæ quotannis à Magistro ceremoniarum edi solito*, quid autem velit nomen sibi Capella, facilè intelliget, qui sciverit Papam & Cardinales jam pro hoc, jam pro illo festo solere Capellam habere, cùm scilicet festum illud singulari & publico exornant conventu. Canit denique tota Ecclesia Immaculatè Conceptam. Cœterùm de Immaculata Concept. opinionis piæ, quæ nunc est ubi sensum attingit *S. Thom. in* 1. *sent. dist.* 44. *a* 3. *ad* 3. *ut est in omnibus editionibus excepta Antverpiensi anni* 1613. sic ait. Puritas intenditur per recessum à contrario, & ideo potest aliquid creatum inveniri, quo nihil puriùs potest esse in rebus creatis sine ulla contagione peccati, & talis fuit puritas B. Mariæ Virginis, quæ à peccato originali & actuali fuit immunis. *Anno* 1480. *Beatrix de Sylva* erexit Congregationem Sororum sub nomine Virginis Immaculatæ, deferebant imaginem in pallio S. Virginis, radijs amictam, stellis coronatam, quæ in ulnis infantulum suum deferebat: etenim Virgo sole statim ab initio amicta, statim stellis coronata. *Gregorius* XV. confirmavit Congregationem Equitum sub titulo Conceptionis, *Ibid. Urbanus* VIII. Christianæ militiæ Religiosum Ordinem sub eodem titulo instituit, *Ibid. Sed etiam Græca Eccles. laudat Jo. Geometram qui sic canit hym.* 3.

Gaude

Gaude concretum sublimi corpus olympo,
Et vitij nostri crimine Virgo carens.
Gaude quæ Christo corpus mortale dedisti,
Gaude primævi libera labe Patris.

Isid. Thessalonicen. orat. de Præsent. Sola purissima Propheticum illud evitare posset: In iniquitatibus conceptus sum, possetque de se ipsa affirmare. Non in peccatis concepit me mater mea. *Emmanuel Paleologus Imp. orat. de dormit. B. Virg.* Simul atque concepta fuit B. Virgo, Deus illam gratiâ implebat, qui sibi futuram Matrem præstituerat: imò verò cum illa erat ipse, antequàm nata esset, nunquã illi non fuit conjunctus; statim atque in sterilis Matris utero cœpit esse &c. Maria fuit semper ab omni peccato immunis. Ad hoc fortè respexit *S. Germanus Constantinop.* cùm *orat. in Annunt.* appellat S. Virginem, Superintemeratam & Superimmaculatam omni ex parte. *Et rursus.* Macula non est in te. S. *Bonav. in Psalt. M. quinqu.1.* Non est Virgo in ortu suo deflorata, scuto Dei est obumbrata. *Exod. 7.* tulit Aaron virgam coram Pharaone, & servis ejus, quæ versa est in colubrum. S. Virginem passim P. P. Virgam Aaronis vocant, hæc non devoratur à serpentibus Pharaonis, sed ipsa devorat serpentes. *Ipsa conteret caput tuum.* Ita neque figuram Virginis permisit devorari, de qua erat Flos exiturus Christus. 4. Reg. 19. oranti pro Jerusalem Ezechiæ, sic Deus respondit: *Quæ deprecatus es me super Sennacheribo Rege Assyriorum audivi.* Deindè sic de Sennacheribo dicit Sioni & Jerosolymæ. *Quia sprevit te & subsannavit te, Virgo Filia Sion, post tergum tuum caput movet Filia Jerusalem. Non ingredietur urbem hanc, nec mittet in eam sagittam, nec occupabit eam clypeus. Quare protegam urbem hanc propter me, & propter David servum meum.* Virgo est Jerusalem, hanc Deus protexit propter se ipsum, quia non decuerat Matrem subjici ulli potestati hostium, ullâ infamiâ notari. *Athanas. Alex. in serm. descript.. S. Virg. Deip.* Hæc est Virgo incorrupta, atque ab omni labe pura, hæc est Cœlum secundum nunquã coinquinatũ. Profectò Ephes. 5. S. Paulus ait Ephesijs. *Turpitudo nec nominetur in vobis,* ita eorum dilexit puritatem, dedecet sanctos turpiloquium, an Matrem deceret peccati turpitudo? *S. Chrysost. in Liturgia* vocat eam Dominam incontaminatam. *Bernard. in Salve* Sanctam Sanctorum. Cantic. 2. *Læva ejus sub capite meo & dextra ejus amplexabitur me.* Quid est læva? *Cassian: collat. 6.* In læva scribuntur & conduntur peccata, in læva murmurant pœnæ, & officinæ pœnarum. Caput Virginis erat Conceptio, sub capite non supra caput erat læva, quia dextera in qua delectationes usq; in finem amplexata. *Guilielm. serm. de Con-*

cept. ad illud Cantic. 8. *Quæ est ista quæ ascendit per desertum, velut virgula fumi*, quod legit *S. Ambrosius*. Sicut vitis propago fumo incensa. *Addit*. Vitis dum floret solo odore fugat, & occidit serpentes, ita & hæc Virgo sanctissima in sua intemerata Conceptione, tantam redolevit charismatam abundantiam, quòd in ea penitùs fuerit extinctum venenum antiqui serpentis, videlicet peccatum originale, à quo penitùs præservata fuit ex specialissimo Dei dono. *Anselm. cur Deus hom. cap.* 10. Indiguit tamen Virgo redemptione, & passione Christi, non propter peccatum quod ei infuerit, sed propter peccatum quod infuisset; nisi ipsemet ex speciali privilegio illam præservavisset.

Claudatur hic discursus eo sensu quem reliquit nobis *Tostatus Abulensis paradoxo* 1. *cap.* 21. *Ibid. cap.* 58. Domina nostra Virgo maculam originalem nullatenùs contraxit. Fuit B. Virgo à peccati originalis macula prorsùs immunis. *Et paulo post, postquam retulit lites in hac materia inter quosdam, neq; rem esse definitam ita concludit.* Consulerem cuilibet Catholico bonæ affectionis de disputativa hujus quæstionis investigatione, se nullatenùs intromittere. Et quia in rebus dubijs quod tutiùs & favorabilius est eligendum: & cùm tutiùs sit atque favorabilius, & sine præjudicio alicujus veritatis cognitæ, aut apparentis Dominam nostram prorsùs ab omni originali labe fuisse immunem, rectè eligere debemus, asserere eam sine originali peccato fuisse conceptam.

3. Quia tuo felicissimo Natali non solùm Parentes tuos consolata es, sed etiam omnes peccatores.

Nativitas tua Dei Genitrix gaudium annuntiavit universo mundo, canit *Ecclesia latina*. Nam ut *S. Method. in hyppap.* Cum Maria indesinens lætitia venit. *Vincent. Beluac. lib.* 6. *cap.* 65. *in spec. historiæ* narrat quendam Eremitam sanctum certa nocte harmoniam audivisse Angelorum, requisivit causam: Angelus respondit: hanc noctem præcedere illum diem, quo nata Mater Dei, hæc vobis hominibus licet ignota, (non enim ibi tunc Nativitatis Virgineæ colebatur festum) nota nobis Angelis. *S. Damasc. lib.* 4. *de fide cap.* 15. *ex veteri traditione* narrat in ovili natam, quia sicut ovicula est *Virgo singularis inter omnes mitis*, & non solùm mitis ipsa, sed & Filium mitem Agnum dedit. *Idem orat. de Nativit. B. Virg.* Virgo est Agna ex qua pastor ovem induit, veteris mortalitatis tunicis laceratis. Ita ut monet *Sergius Hieropolita: orat. in Nativit. B. V.* In hoc Nativitatis festo spirituali buccina clangamus, etenim quæ præsenti die ex Davidico semine nascitur, vitæ Mater est, Evæ

Revo-

Revocatrix, per quam Divinæ naturæ participatores translati sumus, atq; à morte liberati. S. *Ildefons. serm. de Nat.* Honorabilis dies, & sacra festivitas, in qua nata est Virgo Maria, Dei Genitrix, hoc est gaudium nostrum, hæc est felicitas nostra: quia quandò voluit fecit Deus, ut nos per suam magnam misericordiam per Virginem visitaret. Exultemus & lætemur omnes, in celebratione hodiernæ festivitatis, in qua inchoavit Redemptor omnium visitationem mirabilem, & nos de captivitate ad pristinum locum revocare dignatus est. Et statim revocavit S. Joachimum, Patrem S. Virginis. *S. Hieron. tom. 4. lib. de ortu Virg. Epiph. Damasc. de Nativit. B. Virginis*, sic referunt. Cùm S. Joachimus ad altare munus suum deferret, ab altari jussu summi Sacerdotis repulsus, ob sterilitatem ut non nulli tradunt, ad montem secessit, in quo greges ejus pascebantur. Hoc audito Anna, se domestico horto inclusit, & ambo orationibus vacârunt: tum Angelus utrique denuntiavit nascituram illis Filiam. *Hanc historiam refert his verbis* S. *Vincent. Ferr. conc. de S. Anna.* Joachim & Anna venerunt de Nazareth in Jerusalem ad templum ut offerrent secundum consuetudinem: Joachim qui erat nobilis Baro voluit offerre, sacerdos respexit eum dicens: Et quis estis vos? Respondit Pater. Ego sum Joachim servitor vester qui veni offerre. Et sacerdos. Certè non accipiam oblationem vestram, quia vos estis maledictus à Deo, quia non habetis prolem: signum ergò est quod aliquod peccatum secretum est in vobis. Et ait illi Joachim. Pater, nescio in me aliquod magnum peccatum. Et ait Sacerdos. Recedatis à templo. Et Joachim ait. Pater non faciatis mihi istam verecundiam. Et ait Sacerdos. Certè nisi recesseritis, ego non faciam officium nec sacrificium. Joachim patienter recessit & non ivit ad domum ex verecundia vicinorum, sed ivit ad Pastores suos ad sylvam & ibi flens orabat: Anna verò ivit domum, & oravit pro viro suo. Dum autem sic orat Joachim, apparuit illi Archangelus Gabriel dicens sibi. Ecce orationes tuæ sunt exauditæ, ex illa patientia quam habuisti, Deus me misit ad te, ut nuntiem tibi, quòd tu de uxore tua habebis Filiam unam, quæ erit Mater Messiæ, & in signum hujus vade in Jerusalem, & in porta deaurata invenies Annam uxorem tuam: quia ego etiam ista nunciabo sibi. Et Angelus recessit, & apparuit Annæ in domo flenti, quia nihil sciebat de viro.

Seruit hic quod dixit S. *German. Patriarcha Constantinop. hom. de Nativit. B. Virg.* Commune totius mundi Gaudium ex justis hominibus Joachim & Anna nobis exortum est, laudatissima nimirum illa Virgo, quæ sola propter eximiæ dignitatis præstantiam verè, recteque animatum Dei Templum facta est. Ecce confusus in templo Joachim recipit Templum pro præmio. Et ita ut *Beda in Vigilia Bapt.* Annæ

partus

partus non est ablatus, sed per sterilitatem dilatus, donec transiret tempus carnis, & cupiditatis, castissimusque uterus Virgini concipiendæ pararetur. S. *Antonin. p.4. tit.15. c.21.* Tempus quod Virginem præcessit habuit Deum in signo Leonis sedentem, postea in signum Virginis transivit. Quæ Virgo ut *Bonav. in spec. cap.5.* in oculis Dei hanc gratiam invenit, ut ipsas spicas, id est animas à messoribus derelictas colligere ad vesperam possit. *Alludit ad historiam Ruth.* Nata est sexto idus Septembris, qui mensis Hebræis maximè festus est, in eo tubarũ clangores, Tysri neomenia, solemnioris expiationis solennitas, scenopegia, seu tabernaculorum festivitas, feriæ dedicationis templi, collectio pecuniarum, in usus templi, festum cœtûs legis datæ, memoria Godoliæ, jejunium & alia quædam. De forma ejus ita habet *Richard. lib.5. de Deip.* Si quis quærit de pulchritudine corporali Divæ Virginis, congruentissimè mihi videtur posse dici & credi, eam præ filiabus hominum speciosam, quæ speciosum formâ nõ solùm præ filijs hominum, sed etiam præ millibus Angelorum, suæ carnis substantiâ vestivit, Unigenitum Dei: non enim convenienter tota pulchra, & sine macula appellaretur, nisi secundum dispositionem & figuram corporis, & colorem faciei pulcherrima, & sine macula appareret.

Aliam rationem pulchritudinis innuit *Andr. Cret. orat. 2. de Assumpt:* dum vocat illam rectè descriptam vivi Archetypi Imaginem, quo die nomen indictum incertum est. *Nicephorus lib.1. cap.7.* vult statim à Nativitate. *Jacob Canisius parte 3. parag.3.* die 9. *Alij* pro die 15. afferunt argumenta. *Alij* pro alijs. Divinitùs tamen præscriptum nomen docet *Fulbertus serm.1. de Nat. B. Virg.* Et Gabrieli Archangelo commissam fuisse custodiæ innuit *Emissenus hom. in Nativ. & Damiani serm.1. de Nat. B.V.* Data itaq; Virgo: & quia certè data est, ex sterilibus nata Parentibus. Nam ut *Castro in hist. Deip. c.2.* docet. Uterq; Parens fuit sexagenarius circiter: & qui jam annis 20. vixerunt in matrimonio juxta *Hieron. lib. de ortu B.V.* Undè *Damasc. orat.1. de Nativ. Virg.* Ex matre sterili satis convenienter orta fuit Virgo, ut ad Incarnationis summum miraculum per aliud sterilitatis miraculum fieret gradus. Aliud est quia non ex voluptate, sed ex obedientia Dei genita. *Jta ipsa apud S. Brigitt. lib.6. revel.* Alij conjuges conveniunt ex voluptate carnali, mei verò parentes convenerunt ex obedientia & præcepto Dei. Tertium, quia fuit accelerata ejus animatio, uti docet *Jacob Granadus tr. de Concept. disp.3. cap.1. sect.2. ex revelatione facta Helvino Abbati.* Insuper ab instanti suæ animationis B. Virgo habuit usum rationis; fuitq; capax menti, ut ostendit *Soares tom.2. in 3. p. d.4. S.7. n.1. Salmeron tom.3. tract.22. post medium.* Et ante illos *S. Bernardinus tom.1. serm.61. a.30. c.3.* Et ipsa *B. Virgo apud*

S. Bri-

S.Brigittam, apud Dion. Carth. lib. de laud. Virg. a. 12. tom. 1. operum minorum. Cùm anima mea sanctificabatur, & suo corpori jungebatur, tanta animæ meæ advenit lætitia, ut impossibile sit effatu: proindè necesse fuit humores ita attemperari, ut usui rationis servirent. Exercebat autem Virgo suum intellectum independenter à phantasmate, idcircò *S.Bernardinus tom.2. serm.22. cap.2. de Virg.* dixit. Magis in contemplatione Dei excessit dormiendo, quàm aliquis alius vigilando, sicut ipsa Cant.5. testatur. *Ego dormio, cor meum vigilat.* Forma Virginis, si quæras qualis fuerit? Respondebit *Richard. à S. Vict. cap.26. in Cant.* Virginem fuisse vultu Angelico, tàm corpore, quàm mente. Et *S. Brigitta revel. lib.1. cap.50.* Quòd fuerit simillima Filio. Filius verò ex *Chrysost. hom.18. in Matth.* gratiosissimus visu. *Et hom.13. in Marc.* In vultu Salvatoris aliquid fuit Divinum, quod videntes homines sequebantur. *Et alibi.* In humana specie Christi Domini fulgor, & Divina Majestas, & quiddam sidereum ita fulgebat, quòd ex primo aspectu videntes ad se trahere poterat. Idem in Virgine eveniebat, ut *S.Dionys. Areopag.* eâ conspectâ dixerit, ut si non scivisset Deum illam esse Deum credidisset. Quòd verò suo aspectu castitatem afflârit: *vide cap.6. num.9. quæ diximus ex S.Patribus*, quòd etiam suavissimum exhalârit odorem docet *Carthus. lib. de Virg. art.36.* Et certè id est consentaneum, benè temperatis corporibus. Docet *Plut. in Alex. Suarez. l. c. d.19. sect.3.* docet Virg. non solùm simplicem fidem, sed etiam sapientiam Theologicam habuisse: item cognitionem rerum naturalium, ac moralium. *Et Sect.6.* Nullum habuisse errorem, aut ignorantiam, vitam totam absq; dolore exegit, ut idem *Suar. disp.2. Sect.2.*

Verùm jam ad alteram partem propositi transeamus, in qua videamus quomodò Virgo alios facit Deo renasci. Sed Virgo nata ad auroram ut docet *Rupert. in Cant.* ut quos de nocte colligit, proferat in lucem. *Innocent. III. serm. de Assumpt.* Qui jacet in nocte culpæ, respiciat lunam, deprecetur Mariam, ut ipsa per Filium cor ejus ad compunctionem illustret. Quis enim de nocte invocavit eam, & non auditus ab ipsa est. Qui verò ad diluculum pœnitentiæ surgit, respiciat auroram, deprecetur Mariam, ut ipsa per Filium cor ejus ad satis faciendum illuminet. *Philipp. Berg.* Dum Virgo sacra nasceretur, Romæ signum Minervæ quod orientem solem spectabat nullo movente exteriùs versus occidentem faciem convertit. *S. Gertrudis ut est in ejus vita*, vidit Virginem amplissimo amictam pallio, sub quod bestiolæ & mures, feles & ejusmodi catervatim confugiebant, quas illa omnes amantissimè protegebat, & intellexit per hanc visionem significari, quòd S. Virgo indiscriminatim omnes recipiat peccatores, sed quòd pallium? amicta

sole

sole sub hoc pallium de tenebris culparum recipit. Meritò dixit *Guerricus Abbas serm. 1. de Assumpt.* Nequaquam crediderim majoris esse foelicitatis, & gloriæ in sinu Abrahæ, quàm in sinu Mariæ degere. Pallium tam vastum Virginis, ut illum texerit, quem cœlum & terra non capit. Habet etiam pro illis annonam uberem. Apud *Surium 3. Jan.* Theodosius Abbas in nomine Virginis unum granum dedit amico suo Martiano, quod ita multiplicatum est, ut horreo capi non potuerit. Habet & vinum. *In annalibus Servitarum scriptum, quod sequitur.* Die natali Virginis Ordinem Servitarum Bonfilius concepit, erat verò vitis propè consita sub tempus vernum die Annuntiationis, simul protulit florem, gemmam, uvam. S. *Bernard. in salve ita orat.* Ciba hodiè pauperes tuos Domina, ipsi quoque catelli de micis tuis edunt. S. *Gaudent.* Contendite pulli generosi ad sacram offam, in qua est vita, ex cœlesti cibo mica non cadat. Vel si transeundum per undas. Virgo S. *ut* S. *Bonav. de laud. Virg. num.* 4. est Arca Noe, in qua est provisio victualium, pro omni specie animalium. Extendit se hoc pallium, etiam ad cœlum, & ad purgatorium. *Alanus in Paneg. B. V. serm.* 1. Virgo nata ubi creverit, diffundet suæ charitatis flammam, sole altiùs, quia ad Deum ipsum, quem cinere mortalitatis operiet: sole latiùs, quia extra mundi fines suis gratijs fulgurabit: sole profundiùs, quia non aurum, neque adamantes, sed omni auro, atque adamantibus pretiosiores animas, in purgatorijs carceribus detentas, dignas thesauris Dei gemmas educet. Et ideò sole vestita, tanquàm pallio. Jer. 31. *Novum fecit Dominus foemina circumdabit virum. Nyssenus hom. 9. in Cant.* Fons hortorum est Virgo, quia non sibi tantùm accepit gratiarum plenitudinem, sed in omnes omninò electos Dei, de hoc Fonte innumeri cœlestium rivuli effunduntur, ut à Matre vitæ omnibus vita deflueret.

4. Quia non solùm ipsa religiosè scalas templi dum præsentareris, conscendisti: sed etiam facta es Scala nostræ salutis.

Tulerunt sancti Parentes Virginem Sanctam in templum, ut juxta Psal. 91. *plantata in domo Dei, in atrijs domus Dei nostri floreat. Damascen. lib. 4. de fide cap. 15.* In domo Domini plantata, & impinguata spiritu velut Oliva fructifera, omnis virtutis habitaculum facta est. *Bernard. hom. 2. de adventu.* Crevit in lignum vitæ, quod solùm fuit dignum portare fructum salutis. Dum in templo Virgo moratur, ut docet S. *Greg. Archiep. Nicomedien. orat. de Oblat. Mariæ.* Ambrosiæ nutrimentum per Angelos accipiebat, & de esca quam de manu Angeli accipiebat, reficiebatur

ipsa:

ipsa: quam verò à Pontificibus templi accipiebat, pauperibus erogabat. Quotidiè Angelus ei videbatur loqui, & quasi charissimæ Sorori, Sanctæ Matri obtemperabat. Similia apud *Andr. Cret. German. Constantinop.* Hic jam cantemus Virgini nostræ canticum graduum, conscendit scalas templi, & in capite scalæ se Deo offert: sed illam vicissim Deus facit nostræ salutis Scalam, sed tantillum ad historiam redeamus. Adductam igitur in templum nondum expleto triennio Infantem, testimonio *S. Germ. Constantinop. orat. de Oblat. Deip.* Zacharias Sacerdos Pater S. Joan. Bapt. excepit, ubi deinde per annos undecim teste *Gnodio* clausa permansit procul à Parentum externorumque consortio, inter alias puellas. Tum ut *Andr. Cret. orat. 1. de dormit:* assiduò in rerum cœlestium conversatione versabatur, ubi subinde ab Angelis cibo reficiebatur, pro qua re affert *Cedrenum & Gregor. Nicomed. Canisius Marialis lib. 1. cap. 13.* Ubi ut scripsit *Origines hom. 6. in Luc.* quotidie Prophetarum meditabatur oracula. Ibi juxta *Anselm. in ejus vita*, *Cedrenum in compend:* literas Hebraicas didicit, & inter omnes sodales quod scripsit *Epiph. in ejus vita* præcelluit ingenio, & quidem Divina mysteria explicabat illi Gabriel Angelus ut docet *Suar. 3. p. disp. 19.* Vacavit etiam lanæ & lino, & ut ait *Mantuan. lib. 1*

Nunc lanam pingebat acu, nunc pensa trahebat
Serica, & immissis per licia pendula filis
Vela sacerdotum sacros texebat in usus.

Distributionem temporis hanc fuisse vult *S. Bonav. medit. vitæ Christi cap. 3.* A prima luce ad horam diei tertiam, rebus Divinis operam dabat, indè ad meridiem operi externo intendit, vespertinas horas sacrâ lectione transegit, idem sentit *Sabellius lib. 2.* Undecimo verò anno ætatis suæ Patrem octogenarium, matrem uno anno juniorem ut scribit *Cedrenus*, qui sancti Parentes sine prole annos sexaginta superârant. Id tota *Ecclesia* ipsi accinit, cùm eam Scalam cœli canit, nobiliorem profectò quàm illa fuerit Jacobi, per quam Angeli ascendebant, & descendebant. Et certè ait *Aug. serm. 15. de tempore.* Facta est Maria Scala cœlestis, per quam Christus descendit ad terras. Addit *Fulgentius de laud. Virg.* Facta est Maria Scala cœlestis, quia, per ipsam Deus descendit ad terras, ut per ipsam homines ascendere mereantur ad cœlos. Complexus utrumque *Joannes Geometra in Græco Parnasso disticho quod sic nostra lingua habet.*

Salve Scala polum penetrans & sydera tangens,
Quæq; Deum nobis nos revehisq; Deo.

Undè nos cum *Joann. Damasc.* 27. *Jan. ode* 7. salutemus dicendo: Salve Scala per quam è terra in cœlum, & ab interitu ascendimus ad vitam.

Viderat quondam S. *Franciscus* duas scalas, unam candidam misericordiæ, per quam facillimo nisu multos in cœlum ascendere, qui omnes ex rubea justitiæ scala miserandum in modum cadebant, rubeæ Christus, albæ Virgo diva incubabat. Nam ut *S. Sabbas.* 28. *Jan. ode* 1. docet. Virgo est Porta ad vitam. Cujus rei causa habetur, apud S. *Antonin.* 4. *p. tit.* 15. *c.* 20. *num.* 12. Quoniam per eam exivit de cœlis, quidquid unquam gratiæ venit in mundum: secundò quidquid boni de terris intravit in cœlum (ut Sancti omnes) per ipsam ut portam intravit. Alijs verbis S. *Sophron.* 18. *Februar.* Agnoscimus te Domina pro Fonte vitæ æternæ. *Anatol.* 15. *Martij.* Salve profunditas, quæ contemplationis acie penetrari non potest, salve Pons qui transitum præbes ad cœlum, salve Scala sublimis à Jacobo spectata. *Eccles. Græca Men.* 2. *April.* Te velut Introitum nostrum ad regnum cœleste, omni clientum confusione seu repulsa carentem agnoscimus: igitur quàm enixissimè petimus, ut per tuas Maternas ad Filium preces efficias, nè aliquando spe tantâ excidere permittamur. Item S. *Joseph. Confess. ibid.* 5. *Aprilis.* Te tanquàm Pontem ferentem ad cœlum, qui magna facilitate transitur laude magnificâ, ac perillustri colamus. *S. Damiani hom. in Nativit. Virg.* Hodie nata est Regina mundi, Fenestra cœli, Janua Paradisi, Tabernaculum Dei, Stella maris, Scala cœlestis, per quam supremus Rex humiliatus ad ima descendit, & homo qui prostratus jacebat, ad superna exaltatus ascendit. *August. serm.* 15. *de temp.* Facta est certè Maria Scala cœlestis, per quam Christus descendit ad terras, ut per ipsam homines mereantur ascendere ad cœlos. *Richard. Vict. cap.* 26. *in Cantic.* Omnium salutem Maria desideravit, quæsivit, & obtinuit, imò & salus omnium per ipsam facta est, undè & Salus mundi dicta est. *S. Damasc. orat. de dormit. Virg.* Salve ô Deipara, tu Paradisi claustrum nobis aperuisti, tu aditum nobis ad cœlum patefecisti, tu Filio ac Deo familiares nos reddidisti. Iturus in Paradisum *Elias* pertransit *Jordanem*, qui juxta *S. Hieron. Epist. ad Fabiolam* erat typus Virginis. Illa est Sponsa Dei, sponsæ tradebantur jure Romanorum, & ritu, claves domûs, *teste Beyerlinck in theatro fol.* 557. *S. Fulgent. serm. de laud. Virg.* Facta est Maria Fenestra cœli, quia per ipsam Deus verum fudit sæculi lumen. Facta est Maria Scala cœlestis, quia per ipsam Deus descendit ad terras, ut per ipsam homines mereantur scandere ad cœlum. *Ephrem de laud. B. V.* Scala, Ascensusque omnium. *Buteo in hym. Græco* Scala omnes è terra ad gratiam elevans. *Geomet. apud Corder. in* 1. *Luc.* Scala per quam descendit Deus, sed ascendit homo, à terra quidem incipiens, sed ad cœlum pertingens. Sancta

hæc

hæc Scala, in templo esse vult. Postquàm templum Judæorum profanum factum est, transijt ad orientalem Ecclesiam, postquàm & ea per schisma polluta: Scala nostra vult esse omninò in occidente, res ut habet propono. Annus erat à nato Christo 1200. Durabat Photij, & aliorum Græcorum obstinatissimum schisma: quaterdecies reducta fuit unio, & toties pervicaciâ orientalium rupta: tradita est vindici gladio Saracenorum Græcia, non ut antea sæpius ad brevem correctionem, sed fortè ad perenne servitium & ruinam, ubi jam ultima arx Ptolemais, vulgò Acon est amissa: Tum ut *Philo* loquitur Verbum Dei choros duxit: & Prussia respexit fidem & in ea statim B. Mater Lindæ sua effundere cœpit beneficia. Respexit Livonia, respexit Lithuania, & illi statim aliquæ imagines illius favoribus clarere cœperunt, comparuit Dominicus, & Franciscus, per eam qui labantem suffulcirent occidentem. Tum anno 1291. uti *Tursellinus*, domus Lauretana à Galilæa primò in Dalmatiam, & ut lustraret sedem Ecclesiæ paulò post aliquot locos Italiæ prætergressa, stabilem fixit sedem Laureti apud Picenos. Sub idem tempus Belgio domus B. V. Hallensis benefacere cœpit, apud Hannonios: imaginem illam S. Elisabeth olim dederat filiæ, quæ tunc tandem anno 1267. scilicet templo illata. Sub idem tempus apud Sylvam ducis miracula prodiêre in Belgio. Sub idem tempus apud Francones in Germania Diva Uvegerensis, & Vilvordiæ Diva Consolatrix, Nicopeja etiam sic dicta imago B. Virginis, quòd Imperatoribus non dubias solita facere victorias, qua duce Heraclius Persas, Narses. Totilam, Commenus Scythas, alter Commenus Ungaros, Justinianus, Justinus, Tyberius varios hostes præter spem orbis profligârunt, à Dandolo Venetorum Duce Venetias deduci se permisit, *ut Ramusius lib. 3. fol. 129. scripsit*: ubi hactenùs veluti Palladium asservatur. Anno 1081. apud Tungros Divinitùs allata est imago B. V., clara miraculis, quæ undè allata nemo conjecerit: de favore Divæ nemo dubitaverit. Oetingana imago anno Christi 1489. ob miracula per Europam increbuit, Celensis initium accepit anno 1157. Anno verò 1286. Venetijs dicta de Schola, & reliquæ imagines in Europa pleræq; post annum 1200. clarere miraculis cœperunt. Sub idem defectionis Græcæ tempus anno 1187. Jerosolima pulsis Christianis in Saladini Ægyptij potestatem abijt, nec unquam ad nos redijt. Tum etiam imago B. V. Vicartensis in Ecclesia illustrior fieri gratijs cœpit: nempe anno 1341. quandò quingenta millia Tartarorum alias Regiones Christianas populati, ibi demùm metam invenerunt. Tot deindè è Moschovia orientalium miraculosæ imagines in Poloniam translatæ, ut centenæ numerari possint. Ipsa Cestochoviensis ad illa ferè tempora, si non in Græcia, saltem in Græcorum sacerdotū Belzij cultu fuit, à quo

tum primum abiit Anno 1403. In Lusitania comparuit ex ebore imago B. Virginis dictæ de Ademis à pastoribus reperta, & miraculis cœpit coruscare. *Gonzaga in hist. seraph. pag. 200.*

5. Quia non solùm ipsa in tua gloriosissima Annuntiatione DEum recepisti: sed etiam eundem mundo impendisti.

Joannis 5. fuit Jerosolymis Piscina probatica inter porticus Salomonis templo vicina, in quam Angelus semel quot annis descendebat, & turbabat aquam, quo tempore, qui primus ægrorum in aquam descendit, sanabatur. *Petrus Blesensis* B. Virginem dixit Piscinam probaticam, ad quam Angelus descendit in Annuntiatione, & turbata est in sermone ejus. Quot in hac Piscina salvati! *Ex annal. Hannon. volum. 3. cap. 19. describo, quod sequitur.* In partibus Hannoniæ fuit Comes Goscequinus, qui egit sceleratissimam vitam: sed tandem omnibus abdicatis se inclusit monasterio, hanc gratiam consecutus propter hoc solum, quia quotidiè verbis Angelicis Virginem salutabat. Theodoricus Comes prædicti Comitis cognatus, mirificè vexabat bona Monialium, vidit tandem duas Moniales orantes B. Virginem, ut à Filio impetraret mortem Theodorico, respondit S. Virgo id se orare non posse, cùm uxor Theodorici quotidie sexaginta salutationes Angelicas recitet, sed nihilominùs expectarent aliquantulùm daturum Comitem pœnas: interea facit Comes divortium cum sua uxore, & ecce cùm venationi indulget, capitur ab hostibus, & occiditur. Hinc fortè *S. Ildef. serm. 4. de Assumpt.* vocat Virginem magnam Misericordiam Dei, ut possit quisque dicere: *Miserere mei Deus secundū magnam Misericordiam tuam,* est magna Misericordia, quia ut *Bernard. serm. 4. de Assumpt.* totius mundi reparationem obtinuit, & salutem omnium impetravit. Christum nobis datum, & nos, & Angeli fontem beneficiorum, verum accepimus, ab illius autem consensu Incarnatio pendebat. Testis *Guilielm. in 4. Cantic.* Deus misit Gabrielem ad B. Virginem, ut ei Mysterium Incarnationis, & Redemptionis panderet, atque ejus consensum flagitaret: nolebat enim Omnipotens carnem sumere ex ipsa, non dante ipsâ, insuper meruit illum de congruo, ut docent *Theologi.* Undè *Damasc. orat. 1. de Nativit.* ait dignam fuisse B. Virginē Filium habere Creatorem. Adhuc annum ætatis duodecimum agebat Virgo, cùm promissum accepit se Matrem Dei olim futuram. *Verba in Mariali ex Cedreno affert hujusmodi Canisius.* Ad annum ætatis suæ duodecimum Virgo Sacra pervenerat, cùm mediâ nocte piis precationibus incumbens vocem Divinitùs ad se prolatam audivit: *Paries Filium*

um meum. Anno secundo post, Virgo egressa è templo, cùm enim ad hanc ætatem venisset, visum est Sacerdotibus, ut est in historia *S. Hieronymo* adscripta, ut domum adulta reverteretur, & nuptijs secundùm morem gentis, ac ætatis maturitatem operam daret, sed cùm illis aperuisset, votum se castitatis fecisse, ait *Nissenus orat. de human. Christi gen.* consilium inivisse, ut virum eligeret, qui esset illius custos, nam innuptam relinquere credebant esse contra leges, & quidē docet S. *Germanus*, quòd B. Virgo Verbum Divinum conceperit in æde Nazarena, testata est ipsa per visum Alexandro Episcopo Ferfactensi. (*Tursell. hist. lib.* 1. *c.* 3. cùm dixisset de sua æde, quæ nunc est Laureti :) Hic ego Archangeli Gabrielis nuntio, Spiritûs S. operâ, Divinam concepi Sobolem, hîc Verbum caro factum : salutatione acceptâ post biduum vel triduum ad Elizabetham profecta est. *Orat. de Virg. obl.* Dei nutu & Sacerdotum consilio datam fuisse sortem. Et quidem *Cedrenus* explicat sortem, dum ait duodenos Virginis affines vocatos, ac à singulis ramos arborum acceptos in ara collocatos, ac Deo invocato, Josephi floruisse virgam, & Deum de propitiatorio dixisse, ut eum acciperent in virum, cujus virga floruisset. Hanc historiam admittunt *Castius, & Canisius.* Annulus sponsalitius Virginis Perusij asservatur, alij aliqui alibi. Desponsatio contigit initio Decembris, postquàm accepit Joseph Virginem Nazarethum : quarto post mense id est 25. Martij Angelus ingressus ad Virginem per portā instar hominis, linguâ Hebræâ allocutus Sap. 18. *Cum quietum silentium continerent omnia, & nox in suo cursu medium iter haberet*, quam S. *Bonav.* putat vespere. *Alb. M. Marial. c.*10. mane. *Bernard. hom.*4. *super Missus.* Expectat Angelus responsum, expectamus & nos ô Domina verbum miserationis, quos miserabiliter premit sententia damnationis. *Et paulo post.* Hoc supplicat à te pia Virgo, flebilis Adam cum misera sobole sua, exul de paradiso, hoc Abraham, hoc David, hoc cæteri flagitant Patres SS. hoc totus mundus tuis genibus provolutus expectat : ipse quoque omnium Rex, & Dominus quantùm concupivit decorem tuum, tantum desiderat & responsionis assensum, *& August. serm. cit.* Fides tua modò (Virgo) aut aperit cælum, aut claudit. S. *Thom.* 3. *p. q* 30. *a.*1. Per Annuntiationem expectabatur consensus Virginis loco totius humanæ naturæ.

Quòd verò etiam impetraverit Incarnationem *Albert. M. in Luc.* 1. *docet.* Dicitur Dominus esse cum illa plùs quàm cum alijs : oravit enim ut dicunt Patres redemptionem Israel, & ipse Dominus exaudivit orationem ejus. Cum ipsa enim esse Dominum vocat consentire Dominum votis ejus, orationi & operibus ejus, ita ut verum quod dicitur 2. Reg. 7. *Omne quod est in corde tuo vade & fac, quia Dominus tecum est.* Similiter dicitur Josue 1. *Ego ero tecum, & non te deseram, neq; derelinquam.*

linquam. Oportuit ergò ut præ alijs, votis ejus consentiret Dominus, quia sic sibi eum attraxit, ut visceribus ejus se infunderet. *Bernard. serm. 4. de Assumpt.* Hæc est quæ totius mundi reparationem obtinuit, salutem omnium impetravit, constat enim pro universo genere humano fuisse sollicitam, cui dictum est. *Non timeas Maria invenisti gratiam*, utique, quam quærebas. *Richard. lib. 4. Christi erga nos benignitatem Virgini adscribit, hoc modo.* Charitas Mariæ ad nos apparuit in Annuntiatione Filij, quandò respondit. *Ecce Ancilla Domini* Luc. 1. Cupiens Filium procreare, qui noster servus fieret, & ideo se nominavit Ancillam, quia partus ventrem sequitur. Quod etiam innuit Filius Patri dicens Psal. 115. *Servus tuus ego sum, & Filius Ancillæ tuæ.* Servivit enim nobis Filius Virginis de beneplacito Matris usque ad ablutionem pedum, imò usque ad tolerantiam passionis, quia Filius hominis (Ancillæ Servus) non venit ministrari, sed ministrare. Dicitur in Psalmo: *Oblationem pro peccato non postulâsti, aures autem perfecisti :* Alia versio legit *perforâsti*, ut apud Judæos servo eligenti servitutem, cùm potuisset esse liber, aures ad portam subulâ perforabantur. Job 39. *Nunquid ad præceptum elevabitur Aquila &c.* Ad hoc alludens *Richard. lib. 1. cap. 5.* Humilitas Mariæ Regem cœli attraxit ad terram, & velut Aquilam odor prædæ concupitæ illectam, carni immaculatissimæ copulavit. Simile quid *August. serm. 35. de Sanctis.* O verè beata humilitas! quæ Deum hominibus peperit, vitam mortalibus edidit, cœlos innovavit, mundum purificavit, paradisum aperuit, & hominum animas ab inferis liberavit. *Bern. hom. 4. in Missus.* In sempiterno Dei Verbo facti sumus omnes, & ecce morimur, in tuo brevi responso sumus reficiendi, ut ad vitam revocemur. *Et serm. 5. de Assumpt.* Propterea tanto tempore humano generi fluenta gratiæ defuerunt, (id est Christus non est natus) quòd nondum intercederet is, de quo loquimur (Maria) desiderabilis Aquæ ductus: sicut non consentiente Eva spiritui qui loquebatur in serpente non secuta fuisset humani generis ruina, ita non consentiente Virgine, non fuisset secuta reparatio. *Chrysol. serm. 142.* Ut homo cursibus ijsdem, quibus delapsus fuerat ad mortem rediret ad vitam, agit cum Maria Angelus, quia cum Eva Angelus egerat de ruina.

August. serm. 17. de Nativit. Responde jam Virgo, assensum tuum Angelus præstolabatur: Deus in porta est, Angelus quem moraris expectat, ô Beata Maria sæculum omne captivum, tuum deprecatur assensum, te Deo mundus suæ fidei obsidem facit, per te parentum suorum injurias abstergi deprecatur. Undè illud Cantic. 4. quod vulgata habet. *vulnerâsti cor meum in uno crine colli tui*, LXX. legunt: *Abstulisti cor meum*, id est Filium cordis mei, quando suâ humilitate ita se extenuavit,

vit, acsi unus crinis esset. *Rupert. lib. 3. in Cant. paulo ante finem.* Crinis unus vix comparet, humilitas vix consentit, quòd computari possit inter homines. *August. serm. de Nativit. Virg.* Quæris à me (inquit Maria) quod obtulerim munus, & undè Mater effecta sim Creatoris? Oblatio mea fuit humilitas mea. Meritò Abac. 3. *Deus ab Austro veniet, & Sanctus de monte Pharan.* LXX. verterunt. *Et Sanctus de monte umbroso.* Maria enim Mons in vertice montium, sed Spiritus S. superveniens obumbravit, seu etiam ipsius humilitas. Et *Ecclesia Catholica* non diversum cani tde Virgine quam à Deo ita præparatam confitetur, ut dignum Filio tuo (Dei) habitaculum effici mereretur. *August. etiam serm. de Nativit. Domini,* sic Virginem affatur. Recole in lib: Isaiæ Virginem quam legisti, & gaude quia tu esse meruisti. *Idem ibid.* Talis eligitur Virgo de toto mūdo, quæ tantum haberet meritum, ut Filium Dei in se susciperet. *Chrysost. serm. de Christi Præsent.* Beata Mater ultra omnem naturæ humanæ modum, modestiam, ac temperamentum excoluit, & ob id universorum Dominum in utero gestare promeruit. *Hieron. Epist. ad Eustoch.* aliud meritum Divæ Matris advertit, dum scribit. Tantæ puritatis Maria extitit, ut mereretur effici Mater Dei. *Greg. in L. 1. Reg. cap. 1.* An non sublimis Maria, quæ ut ad Conceptionem Verbi Dei pertingeret, meritorum verticem supra omnes Angelorum choros usque ad solium Deitatis erexit. S. *Joseph Confessor in Men. 17. Martij ode 1.* Filius æque increatus ac Pater, in te Virgo sola reperit causam, cur similem nobis naturam indueret: Te enim reperit solam puritate super omnes creaturas fulgentem. Ipsam verò nos adhortantem sic loqui facit *S. Eulogius Alexand. hom. in Ramis palm.* Nè dedecores ô homo quā ex me Deus sumpsit vestem, nè ei qui illam induit contumeliam irroget, nè injuriâ afficias Tabernaculum, revera enim nullâ manuum operâ in eo fuit cōsutum, nè lumen à carnali mea lampade separes, ut nè malè Solem extinguas, qui illuxit mundo, qui sine homine homo factus est.

Ob has causas *Theodorus Abucara opusc. 1. in fine* Virginem appellat Januam & Aditum peregrinationis Verbi ad nos. *Nicetas Colosensis Imperatorum Logotheta in Thes. orthodoxæ fidei lib. 3. cap. 38.* Jam ante mundi constitutionem ut Deus humanam carnem assumeret, constitutum erat: nunquam autem ante SSmam Mariam Divinæ carnis assumptione dignum est repertum domicilium: ubi autem repertum est humanam carnem assumpsit Deus. *Guilielm. in 1. Cantic.* Nolebat Omnipotens suæ Incarnationis miraculum operari in Maria, non cooperante ipsâ: itaque non tantùm ex ipsa carnem suscipere volebat, sed etiam ab ipsa, non sic olim, non sic quandò soporem immisit in Adam, ut de corpore nescientis tolleret, undè

ille

ille mulierem formaret. Itaq; cum *August. serm. 1. in Annunt.* dicendum. O B. Maria quis tibi dignè valeat jura gratiarum, ac laudum præconia rependere, quæ singulari tuo assensu mundo succurristi perdito. Quas tibi laudes fragilitas humani generis persolvat? quæ solo tuo commercio recuperandi aditum invenit. Incarnatio Dominica à Psalmista Psal. 71. appellatur Pluvia: *Descendet sicut pluvia in vellus*, D. Virgo est Nubes, juxta *Ambros: exhort: ad viduas* quæ nobis hanc Pluviam attulit. Sed quod hæc meruerit, testatur etiam *Angelus in serm. de excell. Virg. quem dictavit S. Brigittæ cap. 5.* Tu ô Felix Maria virtutum plenissima, post tuam creationem Divinâ opitulante gratiâ, omnia quæ tecum Deus facere dignatus est, cum omnium virtutum perfectione dignissimè meruisti. *Chrysost. hom. de Interdict. Adam.* Consensus Mariæ peperit mundo Salvatorem, restauratur per Mariam, quod per Evam perierat. *Et paulo post.* Redditur per Mariam Vita, quæ per Evam fuit interrupta. Denique ut *Bernard. serm. super Signum magnum.* Vehementer nobis vir unus & mulier una nocuêre, sed gratias Deo per unum nihilominus Virum, & Mulierem omnia restaurantur, cum magno fœnore gratiarum, neque enim sicut delictum, ita & donum, sed excedit damni æstimationem beneficij magnitudo. *S. Bernardinus serm: 51. a. 1. cap. 3.* Et charitatis quoque ardore etiam humanæ salvationis toto affectu desiderabat Incarnationem Filij Dei, nam & totus impetus primæ sanctificationis mentem hujus SSmæ Virginis impellebat ad hoc desiderandum pro salute omnium electorum: proindè omnes virtutes ardentissimæ mentis in id, quod postea factum fuit, in ea toto conamine inflammabant animam ejus. *Et postea.* Ideò nobis est inexpressibile illud desiderium fervidum, & languentis orationis suspirium, quo suspirabat ad Deum, ut Filium suum mittere dignaretur ad nostrā assumendam naturam. Et *S. Bernardus sub allegoria Aquæ ductûs serm. de Nativitate Virg.* sic loquitur. Sed quomodo hic noster Aquæ ductus fontē illum attigit tam sublimem? Quomodo putas nisi vehementiā desiderij, nisi fervore orationis? ad hæc ergò omnia, ut ad metam collimabat Deus Filium missurus.

6. Quia in Visitatione Elisabethæ, non solùm ipsa humilitate plena fuisti; quâ Deum Joanni attulisti, sed mundum ad Deum attraxisti.

Benè S. Bonavent. in Psalt. quinqu: 1. Virginem S. appellat Finem iræ Dei, ecce statim ut intravit ad Joannem fecit Filium gratiæ. In cœlo ponitur signum Virginis inter Leonem, & Libram, talem nostram Virginem, id est Astræam vocat

S. Hieron.

S. Hieron. epist. ad Principiam. Quoniam ipsa inter Deum Judicem, & hominem judicandum media intercedit. Ubi legit Vulgata *Requiescit super eum* (Messiam) *Spiritus sapientiæ, & intellectus*, Nazaræi legũt. *Descendet super eum omnis fons Spiritus S.* Fons verò non solet se continere, sed effunditur, ita Christus transfudit se in Joannem. *Ambros. in Psal.* 118. Labia Sponsæ dicuntur coccinea, id est rubore quodam sanguineo cum dignitate suffusa, quia hæc tincta sunt Christi sanguine. Et certè sanguinis CHristi effectum locata Joanni. *Ambros. in Luc.* 2. Exultavit Joannes auditâ Dei Verbi voce, sed & Virgo uncta oleo exultationis præ participibus suis sic dulcedine æternorum imbuta est, ut omnium creaturarum gaudijs quasi oleum cœteris liquoribus supernataret: ideò exultavit spiritus Mariæ in Deo. Vox Virginis, vox adducens Spiritum S. Luc. 1. *Factum est ut audivit salutationem Mariæ Elisabeth, exultavit infans in utero, & repleta est Spiritu S. Elizabeth. Toletus & Baronius* civitatem in qua convenit Elizabetham, volunt Hebronem vel Chebronem, iter confecit milliarium Italicorum centum duorum circiter. Memoriam facti Ecclesia celebrat, non in fine Martij quandò iter susceptum est, sed ineunte Julio, quandò Virgo domi redux stetit, & tum Joseph advertit gravidam, ac sollicitudinem concepit. Quandò Virgo dedit vocem: *Ecce Ancilla Domini*, Spiritus S. formavit corpus Christo. *Cum eo eram cuncta componens.* Prov. 8. Ecce Joannem rursum componit cum Christo. *S. German. orat. de Præsent. B. Virginis.* Virgo est Collectrix malè consonantium, & Conjunctrix jam olim disjunctorum. *August. lib. de S. Virg. c.* 6. Maria & spiritu, & corpore Christum peperit. Corpore Christum ut caput nostrum, spiritu autem, quia nos ejus membra computamur. *S. Sabbas mihi testis & per eum tota Græca Ecclesia, quomodo id Virgo præstet.* Ad misericordiam tuam omni admiratione majorem, atque ad tuam ardentem pro nobis intercedendi cupiditatem confugio miserrimus. *Rupert.* in Cant. 5. *Adjuro vos &c.* Quid efficit hæc adjuratio! ego nimirum, ut percussa percutiat, vulnerata vulneret Mater Filias salubriumque vulnerum suorum, aliquod etsi non statim omnibus, at saltem jam aliquibus eorum experimentum faciat. (Vulnerâsti enim cor meum præcessit) ut audientes filiæ, vel sentientes in Matre tantum vitæ futuræ quæ non videtur desiderium in mẽte, præsentiant & ipsæ talem illum esse dilectum, ut jure propter eum fastidiat quivis, vel quævis hoc præsens sæculum.

Quàm multa conferre possem exempla desiderij istius. Quò enim spectant aliò tot imagines, quas Virgo obtrusit ferè populis, ut earum cultu ipsa ad orandum pro illis invitaretur? quò tot templa ejus jussu, delineatione, imò impensis ejus nomini erecta? Tungrensem in Hannonia imaginem, quæ teste *Roberto*

Hutsport. anno 1581. in clara nube spectantibus populis & cantũ Angelorum percipientibus: in hortum Hectoris Dynastæ ejusdem loci Tungrensis delata: & ex eo loco cùm in templum iteratò ac tertiò transportaretur, per eosdem Angelos restituta, spectantibus & audiẽtibus ad eam rem deputatis Commissarijs à Joanne Episcopo Cameracensi: viderunt promoveri per aëra, conspexerunt, quà ferebatur, nubem candidam, suavem, cœlestemque sonum audiêrunt: aërem senserũt. Nè graventur homines in Dei atque ejus cultu impensas, aliquandò providet, uti legitur apud *Joann. Bapt. Albes.* Vixit Eremita quidã in Tremitoria maris Adriatici insula, huic Domina nostra impetravit, ut templum Deo in sui memoriam magnificum extrueret, interea pauperiem suam Eremita opposuit: Non procul indè ostendit illi Virgo locum, ubi esset thesaurum reperturus fabricæ suffecturum, sepulchrum id erat Diomedis terrâ obrutum, in quo & corona, & thesauri reperti. Sed ampliùs Virgo procedit & ad cultum Dei subindè populos videtur compellere, unum sit instar plurium quod ex *Alano de Rupe Psal.* 3. Laborabat in partibus Tolossanis S. Dominicus: qui postea Fundator Ord. Prædic. circa conversionem hæreticorum, sed ferè nullo successu recepit itaque se in silvam, ut ibi liberiùs quã orationibus, quâ sui afflictione opem Numinis imploraret: adfuit illi Virgo Sacra, & monuit, ut conversionem hæreticorum inciperet à suasione cultus sui per recitationem Rosarij: redit Tolossam, & omnes campanæ spontaneo cœperunt convocare pulsu ad ædem S. Romani populum, ibi incipit commendare devotionem S. Dominicus, sed audita minus in animos descendebant, Juvat Virgo Sacra. Tempestatem jubet cooriri terribilem tonitruis, ac fulminibus, ut mundum ruere crederes. His perculsus populus, promisit omnia Sancto Viro, dum tempestatem coercuerit, quod utrumque præstitum. Mons etenim est Virgo, qui non sibi pluviam cœlestem conservat, sed in nos valles humiles derivare conatur. Est *Virgula fumi ex aromatibus descendentis* Cantic. 3. Aromata enim non occultant intra se odorem suum. Est Virgo Paradisus, uti S. *Bernardus serm.* 3. *in Salve Regina loquitur.* Sed de hoc Paradiso quatuor flumina egredientia, quatuor orbis plagas irrigant. *Guiliel. Durandus in Rationali lib.* 7. *cap.* 7. Omni tempore memoriam in Mariam habere debemus, quæ omni tempore ad Filium suum pro nobis peccatoribus intercedit.

7. Quia non solùm ipsa es humillimè purificata, sed etiam nos Deo purificas.

S. Thom. de Villanov. serm. de Purif. describit Virginem S. Deo Patri suum Filium offerentem. Postquam ad altare ventum est, Virgo Sacra genibus flexis Divino inflammata spiritu plùs quàm Seraphim Filium manibus tenens offert ipsum Domino munus, & oblationem acceptabilem Deo in hunc modum orans: Suscipe Pater Omnipotens, suscipe oblationem hanc quam tibi offero pro toto orbe Ancilla tua, suscipe communem Filium, tuum ab æterno, meum in tempore. *Petrus Damiani serm. de Assumpt.* illud Eccles. 24. Virgini S. attribuit. *Ego feci in coelis ut oriretur lumen indeficiens, & subdit.* Nihil habuit Spiritus S. in visibilibus creaturis excellentius, cui excellentiam Virginis, præter solem compararet: Luna enim non obscurat dum lucet sidera, sol autem cum splendet & lunam & stellas quasi non sint, abscondit, similiter Virga Jesse veri prævia Luminis, in illa inaccessibili luce prælucens, sic utrorumq; spirituum habebat dignitatem, ut in comparatione Virginis nec possint, nec debeant comparere. Venit hoc Lumen in templum, Lumen ad revelationem gentium, illuminat Sol ut discernamus lunas, ut discernamus vias; nociva, utilia. Ubi Cantic. 8. Vulgata habet. *Lampades ejus, lampades ignis.* LXX. legunt. *Alæ ejus, alæ ignis.* De lampadibus ad alas transitur; quia & illustrat, & portat. Hic est Rubus Moysis, in quo Deus loquitur Moysem in novam terram ducturus. Portavit hic Rubus ignem in templum, hoc est Deum, qui est Ignis consumens & emundans conscientias nostras; imò templum ipsum emundavit. *S. Theodor. Studita ode 5. proß. imaginibus.* Tu Virgo es Lucernarium auro exornatũ, quod Lumen intellectuale mundo peperit, & tenebrosum nubilum disparuit. Alio sensu nos admonet circa idem *B. Laur. Justinianus serm. de Purif.* Mariam anima fidelis imitare, ut spiritualiter purificeris, & à delictorum valeas emundari contagijs, in templum cordis tui ingredere, & Deo per orationis studium, ac contemplationis vacare contende. *S. Hedvigis Ducissa Poloniæ, ut est apud Sur. 15. Octobr.* vivens ipsa multis sanitatem restituit, applicatâ capiti eorum icunculâ D. Virginis: multis autem ab obitu annis inventa est in tumulo tres primos digitos habens incorruptos, quibus imago Virginis inserta erat. Hoc videtur Virgo dedisse Hedvigi post mortem testimonium, quæ Simeoni dedit Filium, quod utriq; fuisset Ala ad coelum. Certè *Exod. 2.* Moyses per fiscellam salvatur. *Ambros. in cap. 6. Apoc.* ait. Per Fiscellam scirpeam B. Virgo Maria designata est. Ramum olivæ in diluvio attulit columba Noemo, nunc accipit gladium doloris Maria à Simeone, ut compati nobis noverit. *Petrus de Natalibus 21. in vita S. Danielis Abbatis narrat.* Vidit S. Daniel Latomum quẽdam in pauperes liberalissimum, oravit B. Virginem, ut illi opes suppeditaret, quas tantò magis expenderet. Cui Virgo parata ait sum

tuo voto obſequi: dum ſpondeas eum opibus non abuſurum. Spondet Daniel pro Latomo: & ecce Latomus dum frangit ſaxa, invenit theſaurum, ſed in pauperes durus efficitur. B. Virgo ſponſorem urget: qui agnovit errorem & deprecatus. Tum Virgo, noli tam facilè ſpondere; illius etiam animam ſervabo, & opes interea cœperunt evaneſcere, & rediit Latomus ad primam ſortem, & miſericordiam. *Bonav. in ſpec.* Advocata generis humani, Virga quidem, nam in tempore punit, aut nos puniri orat, quos ſumma felicitas ſternit, directionis autem Virga, quoniam ipſa eſt Directrix dubitationis noſtræ. Direxit certè præter alios S. Patriarcham noſtrum Ignatium, ut eſt apud *Ribaden*, qui cùm opus Conſtitutionum Societatis noſtræ meditaretur, ſæpiſsimè ſolitus eſt conferre cum Virgine, ei preces, ac ſacrificia jam ſua, jam aliorum præſentans, quo factum eſt, ut non rarò illi apparente, & lucem conferente, lux ejus fieret lux ad vitam. Caput Virginis ut Carmelus *Cant.* 7. *S. Thom. in Cant.* Carmelus ſignificat ſcientiam circumciſionis. Virginis nomen ut aliqui ex Syriaco deducunt, ſignificat Domina. *Cribri in Chronico S. Dominici habetur.* Margarita à Sabaudia Montis ferrati Marchioni nupta, gravibus podagræ afficiebatur doloribus, dum pro illis levandis S. Virgini ſupplicat, audit voluntatis ſuæ eſſe, ut hanc crucem usque ad obitum perferret. Virgo Domina Cribri in quo Sathanas expetijt, ut cribraret Apoſtolos, & nos aliquandò cribrabit, & fortè multi in cribrum accepti tunc, cùm ei dictum. *Tuam ipſius animam gladius pertranſibit, ut revelentur ex multis cordibus cogitationes.* Expetierat quondam dœmon ut monaſterium S. Gertrudis cribraret *lib. 4. Inſt. c. 9.*, ſed Virgo mandavit Angelorum choro, ut illud cuſtodiret. Quando Daniel cribravit cineres *cap.* 14. ſuper pavimentum templi, revelatæ ſunt multæ fraudes, cujus hæc veſtigia? boni, an mali? quid iſti & iſti hic?

8. Quia non ſolùm ipſa es mirabiliter in cœlum aſſumpta; ſed etiam nobis ad cœlum præiviſti.

Narrationem hujus triumphi ordiemur verbis *melliflui Patris Divi Bernardi, quæ Romana Eccleſia in Brev. 21. Aug. lect. 4. ponit.* Tempus loquendi eſt omni carni, cùm aſſumitur Incarnati Verbi Mater in cœlum; nec ceſſare debet à laudibus, humana mortalitas, cùm hominis ſola natura ſupra immortales ſpiritus exaltatur in homine: ſed de ejus gloria nec ſilere devotio patitur, nec dignum aliquid ſterilis concipere cogitatio, aut inerudita locutio poteſt parturire; hinc eſt quòd & ipſi cœleſtis curiæ Principes in conſideratione tantæ novitatis clamant non ſine admira-

miratione. *Quæ est ista quæ ascendit de deserto deliciis affluens.* Ascendit hoc modo, quē ·. *Sabbas in Men.* 15. *Augusti* ponit. Cùm jam jam hora appareret, quâ Deus noster Christus ex animi sentētia decreverat Matrem suā transferre ad Superos, tùm verò per Angelum tribus ante diebus hanc ei migrationem de terra significandam curavit, hoc internuntio utens. Tempus est, inquit quo Matrem meam ad me in cœlis fruendum assumam: quare ò Genitrix mea indicium istud hilaris accipe, nec metum, aut sollicitudinem ullam admitte, nunc enim apud me immortalitate potieris. Virgo itineris, ad Filium suscipiendi mox desiderio flagrans, in montem olivarum ascendit, precibus accuratè fundendis intenta: hoc enim solemne jam habuerat, ut in eo monte jugiter orationis studium continuaret. Verùm id loci inopinatum quiddam evenisse tunc perhibent: quippe arbores istæ in monte plantatæ, spontaneo motu inclinârunt se Virgini, planè ceu vivo tantæ Dominæ serviendi affectu, pollerent. Oratione peractâ, domum regreditur Virgo, eamque totam repentè concuti sensit. Tum deindè magnam vim luminum præparat, simulque gratijs agendis Deum venerata, everrendo mox domicilio vacat, lectulumque suum componit, ac denique cuncta sepulturæ idonea in antecessum procurat. Addit *Cedrenus in compendio hist.* Quindecim diebus ante suū obitum cognovit, triduoque ante, ad eam Archangelus venit, palmam portans. Quod ipsum paulò fusiùs *Metaphrastes orat. de vita & dormit. Virg. cap.* 39. Cùm ætate provecta ad multam senectam pervenisset, & peregrinationis tempus esset præsens, per Angelum se migraturam à Filio edocta est, sicut & antea, quo tempore in ejus ventrem ingressurus erat, nuntiatum illi fuerat. Cùm igitur excessûs sui mysterium didicisset, eam rem lætitiæ tantæ, quanta verbis explicari non potest, materiam judicans (quid enim ei suaviùs evenire poterat, quàm cum Filio suo esse unà & regnare?) statim jussit plurima domum lumina afferri, idque factum. *Pelbartus lib.* 10. *p.* 1. *a.* 1. *adducit Cosmam Vestitorem ex vitis SS. Coloniæ editis, qui Cosmas ea quæ narrat, dicit se ab eorum posteris, qui dormitioni Virginis interfuerant, certâ relatione didicisse. Summa autem narrationis hujus hæc est:* Christum per Angelum consuetum, is erat Gabriel, dormitionem suam ei prænuntiâsse, palmam ei misisse per eundem ex paradisi propagine, ad certitudinem victoriæ & incorruptibilitatis. De eadem palma habet & *Barthol. Pisanus de vita, ac laudibus B. Virginis. lib.* 5. *fructu* 7. Dominus in signum præfatorum, (videlicet consolationis futuræ & finem corruptionis carnis) & recreationis Virginis Matris ramum palmæ de paradiso eidem dirigit, fragrantiæ singularis & splendoris indicibilis, cujus aspectu recrearetur ad visum, & ejus odore, quoad olfactum reficeretur. *Joannes Episc. Thessalon.*

orat.

orat. in dormit. SS. *Virg. Deiparæ.* Cùm igitur sacratissima & innocentissima Mater Domini & Dei nostri terram naturali fine esset relictura, ante tres dies venit ad eam Gabriel Angelus, dicens: Maria, surge & accipe hanc palmam, quam dedit mihi ille, qui paradisum plantavit, & trade illam Apostolis, ut hanc tenentes hymnos canant ante te. De hac palma *Pelbartus Stellarij lib. 11. p. 5. a. 3. cap. 2. ex Cosma Vestitore.* Palma verò illa nimia charitate splendebat, & erat quidem virgæ viriditati consimilis, sed folia ipsius ut stella matutina fulgebant: & ego fateor me vidisse apud quendam Comitem Regium particulam quandam, quæ dicebatur esse de illa palma, & pro certo erat fulgentissima ad modum micantis stellæ, quasi coloris argentei fulgentissimi, cujus intuitus devotionem ingerebat intuentibus.

Pergit S. *Sabbas 18. Augusti.* Porrò convocat Virgo cognatos, ac vicinos, & unà denuntiat, quid de sua in cœlos profectione, ex Dei mandatis ad se per Angelum delatis comperisset, inque suæ contestationis fidem, bravium Divinitùs missum ostendit, palmæ ramum videlicet. *Et 15. Augusti.* Mulieres intellecto Deiparæ abitum imminere, in tantam omninò complorationem erupêre, ut totæ in luctum lachrymasque diffluerent: at ubi paulùm à primo doloris ictu se collegerunt; mox, ut nè orbatæ à Matre sua relinquerentur, orare cœperunt. Tum Virgo non illas modò, sed omnem quoque orbem terrarum, ubi ad Deum migrâsset, clementi patrocinio suo protecturam affirmavit: simul alijs quibusdam fomentis solatio plenis vim illam doloris in pectoribus circumstantium mitigavit. Hæc Sancti verba recepit *Græca Ecclesia*, inter libros, qui publicè decantantur, etsi horum etiam aliqua contineat libellus apocryphus, quem non ob hæc, sed ob alias putidas fabellas *Baron. anno 48.* meritò rejicit, ut scripsit *P. Simon Uvagnerecius in pietate Græcorum.* Sed pergit S. *Sabbas ibidem.* Porrò de duabus tunicis suis negotium dedit, ut eæ duabus indigentibus viduis dono traderentur: quas quidem longâ consuetudine cognitas, alimentis quotidianis adjuverat. His ita compositis vehemens repentè tonitru aures percusit, simul ex omni parte terrarum ingens vis nubium præsto fuit, quæ discipulos Christi ad Deiparæ domum quasi quâdam conspiratione adduxerunt. Apparebat inter illos Dionysius quoq; Areopagita, Hierotheus atque Timotheus, ut Antistites intelligentiâ rerum Divinarum illustres; hi omnes cognito qua de causa in unum vi Divinâ collecti fuissent, ad hunc denique modum allocuti sunt Virginem. Te ô Domina hoc in mundo degentem adeò semper avidè vidimus, ut indè non minorem lætitiæ fructum caperemus, quàm si Magister ipse noster, ac Dominus versaretur nobiscum: nunc

nunc verò tam acerbum de tuo discessu dolorem, quo tandem pacto solabimur? Quandoquidem tamen ex Filij tui, Deique decreto ad regnum augustiùs mundo profectionem adornas: gaudemus de providentia Numinis, quam in rebus tuis gubernandis usurpat, simul inter loquendum lachrymas ubertim fundebant. Tum subjungit S. *sabbas*. Ad rationem decori pertinebat, ut qui ministri ac spectatores Verbi Divini fuissent, etiam Matris, è qua illud incarnatum erat, obdormitionem præsentes inspicerent, velut ultimum (quod in ea peragendum erat,) Mysterium: quo scilicet, non modò Servatorem de terra in cœlum ascendentem coram spectarent: verùm etiam de Genitrice ejus ad Superos translata oculati existerent testes. Quapropter omnibus è locis vi quâdam Divinâ, per tot terrarum spatia transportati convenerunt in Syon, & deduxerunt quodammodò Virginem ad cœlum ingrediendum properantē. *Idem Ecclesia Romana legit in Breviario 18. Augusti lect. 6. quam fecit ex Damasc: suam orat. 2. de dormit. B. Virginis.* Ex antiqua accepimus traditione, quòd tempore gloriosæ dormitionis B. Virginis universi quidem sancti Apostoli, qui orbem terræ ad salutem gentium peragrabant, momento temporis in sublime elati convenerint Jerosolymis, & aderant tunc cum Apostolis sanctissimus Timotheus primus Episcopus Ephesiorum, & Dionysius Areopagita sicut ipse testatur, in his quæ de B. Hierotheo, (qui ipse quoque tunc aderat (scripsit, ad prædictum Timotheum sic dicens: Nam etiam apud ipsos à Deo afflatos sacrorum Antistites, quandò nos quoque ut nosti, & multi ex sanctis nostris Fratribus ad contuendum corpus, quod vitæ principium dedit, & Deum suscepit, convenissemus: aderat autem & Domini Frater Jacobus & Petrus suprema, & antiquissima Theologorum Summitas. In eundem sensum scriptum reliquit *Juvenalis Jerosolymorum Episcopus in hist. Euthymica lib. 3. cap. 40.* In sancta quidem & Divinitùs inspirata Scriptura, de decessu sanctæ Deiparæ Mariæ nihil traditur: ex antiqua autem & verissima accepimus traditione, quòd tempore ejus gloriosæ dormitionis, universi quidem sancti Apostoli, qui orbem terræ ad salutem gentium obibant, momento temporis in sublime sublati convenerunt Jerosolymis: tunc autem aderant cum Apostolis sanctissimus Timotheus Apostolus, & primus Episcopus &c.

Sed ipsum *S. Dionysium Areopagitam cap. 3. de Divinis nominibus* audiamus: Nam & apud ipsos Divino spiritu plenos Pontifices nostros, cùm & nos & pleriq; ex sanctis fratribus nostris ad contuendum corpus illud, quod Authorem vitæ Deumq; conceperat, convenissemus, aderat autē & Frater Domini Jacobus, & Petrus supremum Decus, & antiquissimum Theologorum Columen: ubi post in-

tuitum placuit, ut infinitè potentem Divinæ virtutis bonitatem Pontifices laudarent. *Laur. Masselli.6. de B.V. c. l.* ait. Beatam Virginem morti proximam sacras reliquias, quas apud se conservabat Joanni dedisse, ut fasciam Christi, sindonem Domini, zonam item, velum quod suo cultui dum nuberet deservijt, pectinem, annulum sponsalitium, coronam spineā, & sui capitis velum, capillos & lac uberum suorum. *Isidorus Thes: Salonicen*: ait, ingressam esse in sepulchro totam figuram purissimi illius corporis. Sed pergit *Ecclesia Græca loco citato ex Scriptore.* At verò illa (Virgo) consolans, ô Amici inquit, atque Discipuli Christi, qui meus est Filius, simul & Deus, nè quæso in luctum convertite lætitiam meam, sed potiùs corpus meum ita efferte, prout à me jam jam exspirante compositum cernetis. Hoc ejus sermone finito properavit Paulus ille Divinus: illud nimirum Vas electionis, prævenire morientem officio suo: nam ad Divinæ Matris pedes procumbens, eamque adorantium ritu veneratus, copiosis encomijs palàm affecit. Vale ajebat: ô Genitrix vitæ! vale primaria prædicationis meæ Materia, licet enim Christum in hac vita degentem non viderim, tamen tuus aspectus abundè eum mihi repræsentat. Quid verò alij Apostoli egerint dixerintq; *in Men. 14. August. ode 4.5.6. s. Joseph. Confess. aperit.* Domus illa, quâ comprehenditur omnia comprehendens, jam modò ad cœlos transitum facit, ipsa quoque cœlum existens. Cæterùm Apostoli velut alarum remigio in nubibus vecti, & tanquam Verbi Divini Aquilæ quædam altivolantes, uno repentè cætu, abituræ Virgini supervenerunt, quos tu ô Domina, veluti Filius Filij tui benedictione prosecuta es. At illi: Vale Thesaure exclamabant, in quo Divini fœderis Manna repositum fuit, vale ô Gloria Christianorum. Simul his dictis totus Apostolorum chorus tam subitò à finibus terræ collectus in lacrymas solvitur, simul ingens admiratio, ac veluti extasis Mistas hosce Verbi Divini oppressit, dum ipsius vocis Genitricem mortuam & omni voce privatam aspiciunt. *Germ. Constantinop. orat. de dormit.* Lumen illud Hierosolymorum Apostoli accesserunt, ad te ô Deipara, sicut & Abacuc Propheta è partibus Osrhoenæ unius horæ spatio per nubes raptus &c. qui postquàm apud Virginem steterunt ait *Pelbartus Stellarij cap.10. part.5. art:1.* in hunc modum salutârunt; Ave Dei Mater gratiâ plena Dominus tecum, benedicta tu in mulieribus, & benedictus fructus ventris tui. At ipsa: Avete Discipuli Unigeniti Filij mei. Sed Apostoli ut *Damasc. orat.2. de Assumpt.* cum alijs fidelibus qui aderant. Mane nobiscum quæ es nostra Consolatio, quæ es nobis unicum in terra Solatium, nè nos relinquas orphanos, quæ es Mater misericordiæ: venientem in periculum habeamus te, laborum requiem, & sudorum refrigerationem. Tibi enim est manere

nere volenti potestas, in promptu est, & abire constituenti nemo est, qui impedimentum afferat. Si abis ô Dei Arca, unà quoque nobis qui populus tuus, ob Filium tuum vocati sumus, abire liceat. Tu sola nobis in terra Consolatio relicta es, & te vivente, simul vivere, & te moriente simul mori beatum est. Quid autem dicimus? tibi enim mors quoque ipsa vita est, at vita præstantior, atque hanc vitam incomparabiliter antecellens, nobis autem quæ tandem vita esse queat tua consuetudine orbatis? Tum S. Virgo *ut est apud Metaphr. orat. de vita & obitu B. M.* Vos valete Filij, meum autem discessum hinc, non luctu, sed lætitiâ potiùs prosequimini, quādoquidem vobis est persuasum, nos pergere ad gaudium, *vel ut apud Amad. raptu* 8. Ad Genitorem Genitrix pergo, à vobis Filioli hodie discedo corpore nunc vos dimitto, & animo non derelinquo, panem sanctum pariter frangamus, carnem Filij mei simul comedamus. Postquàm verò finita est sancta communio, dixit eadem Virgo: Ecce cibum accepistis, non esurietis, neq; sitietis, quousque me sepelietis, & in cœlum ascendere me videbitis. Meum corpus in medio vallis Josaphat sepelite. Benedicat vobis omnibus Deus Pater, benedicat vos Deus Filius, & benedicat vos Spiritus S. *Damasc. l. c.* Cùm autem ad excessum è vita properantem, ejus cupiditate flagrantem Dei Genitricem conspexissent Apostoli: tum denique ad ea, quæ ad exitum pertinent, sese converterunt: floridamque ei, ac multiplicem sanctorum hymnorum corollam texuerunt, Dei potentiam, sapientiam, bonitatem, in ipsâ laudantes. *Pelbartus Stell. lib.* 10. *p.* 5. *a.* 1. *ex Cosma* putant quòd dixerint illam antiphonam. *Ave Regina coelorum. Menæa* 15. *Aug. ex Anonymo in Vesperis minoribus.* Quàm tremendæ venerationis fuerunt hæc cantica, ô Virgo! quæ præsentârunt tibi, lectulum tuum per orbem circumstantes Apostoli! quippè admirabundi, hæc omninò verba cantârunt. Nunc à nobis proficiscitur Palatium Regis æterni, in altum quoque deportatur sanctificationis Arca. Elevamini jam portæ cœlorum, per vos enim ingreditur modò Numinis Porta cum gaudio, ad misericordiæ Divinæ magnitudinem pro mundo sine fine poscendam. Sed tamen ut scripsit *S. Joannes Damascenus receptus in Men.* 15. *Aug: ode* 5. Vas electionis (*Paulus*) super omnes collegas tum excelluit hymnis abeunti tibi canendis, ô Virgo! tunc quippe totus Paulus in hac re una erat absorptus, velut animo extra se rapto, totus in te laudanda Numini dedicatus, fervebat simul hoc in negotio afflatu Divinissimo præditus, & reverà tum fuit, & ab omnibus tum illic præsentibus, ut talis agnoscebatur.

Jam ergò *cum Græca Ecclesia ex SS. Sabba* 14. *Augusti in Vesperis* canamus: Resonemus in cymbalis, & jubilemus in canticis festum excedentis è Vita Virginis,

cum præparatione quadam inchoantes, unaque sepulchralia cantica modulemur, cum gaudio vocibus sonoris utentes: quippe Genitrix Dei, & illa Virginis Arca, undique aurea nunc jam accingitur, ut à terrenis ad Cœlestia transeat, dum nimirum ad alterius vitæ claritatem Divinam transfertur. *Et quod ibid. ex eod. subdit.* Apostolorum chorus per inopinatum prodigium collectus est è finibus terræ, nam Dei super res omnes creatas dominantis, animata, & Regia Civitas proficisci jam nunc ad vitam meliorem festinat, ut nimirum Regina cum Filio suo gloriosas planè choreas concelebret: ad cujus modò exequias Divinâ voluptate refertas sociato cum superis legionibus plausu, itinerantium quæso hymnum cantate. Sacerdotum ô cœtus! unaque Reges, & Principes, cum agminibus Virginum, adeste nunc maturè populi, denique omnes concurrite, ut odam sepulchralem unanimi voce in cœlum mittatis, nam rerum omnium Domina paulò post animam suam in manus filij tradet, ad sempiternam in cœlos ædem translata. Tandem omnibus quæ aliorum curæ commendata volebat, *inquiunt Menæa 15. Aug.* expositis, denuò procumbit in lectum, & universa purissimi corporis membra, ad suæ modestiæ votum componit: addit subindè preces ad Deum pro felici statu mundi, proque pacifica vita mortalium: mox benedictionem adstantibus abundantem impertit, unaque spiritum suum in manus Filij Deique sui resignat. *Addit Niceph. hist. lib. 2. cap. 22.* Sub hæc vis lachrymarum ingens ex oculis profluit, orbitatem suam migratione illius complorantium quos suaviter consolans, unicuiq; quæ optaret precatur, benedictione omnes dignatur, & extremis illis vocibus valedicens, compellat, migrationemque suam non luctu eos, sed potiùs gaudio prosequi jubet, & quæ ad exequias sepulturamque ejus pertinerent, suaviter & lætè exponit. *Metaphrastes verò oratione supra citata.* Cùm rursus dixisset: Fiat mihi secundum verbum tuum; emittit tanquam in somno spiritum, & eam in amicis Filij manibus deponit, *quod ipsum SS. Virgo narravit Sanctæ Brigittæ lib. 4. Revel. cap. 23.* Ego quasi obdormivi in separatione animæ, & corporis, & evigilavi in gaudio perpetuo. Circa tẽpus obdormitionis adnotat *Niceph. lib. 2. cap. 21.* Eo tempore quo Claudius quintum imperaret annũ, & immaculatã Dei Matrem obire oportebat (quandoquidem & Filius ejus verum se hominem probans atque confirmans ad grandiorem expletæ senectutis ætatẽ non pervenit) undè sexagesimũ illa agẽs annũ, nuntium à Filio per Angelum de migratione, & adventu ad se, ejus, ita ut antea cùm ipse ad eam venturus fuerat, accipit: itaque migratione sua in hunc modum cognitâ, immensâ repletur lætitiâ. Quid enim dulcius ei, quàm ut cum Filio, & Rege suo esset, contingeret? *S. Meliton narrat:* Postquam Virgo obdormivit, cœperunt illud

illud ſanctum corpus oſculis venerari. Sed expreſsiùs *Damaſc. de dormit. Virg.* Qui aderant metu, & deſiderio, & lachrymis exultationis, Diviniſsimum & ſanctiſsimum Tabernaculum circumſiſtentes, complectebantur, oſculabantur. *Et Metaphr.* Cùm in Orbem ſanctum Virginis corpus circumdediſſet Apoſtolorum chorus, & quidquid erat electum ex viris & mulieribus, omnia membra reverenter amplexabantur, non ſolùm ſuum oſtendentes deſiderium, ſed vel ex tactu credentes percipere utilitatem.

Sed ad eundem locum Menæorum quem reliquimus redeamus. Tum verò quaſi aperta miraculis Porta. Illuminari incipiunt cœci, audire ſurdi, rectis incedere greſsibus claudi, ac denique genus omne morborum inopinatâ felicitate ſalvari, inter hæc mira, pſalmodiam educendo funeri aptam inchoat Petrus; & Apoſtolorum alij, Virginis lectulum portant in humeris, alij cum lampadibus, & hymnorum cantu præcedunt, ut corpus illud, quod Deus incoluit, cum pompa deducant, tunc certè, tunc & Angeli ſuas de cœlo voces dedêre, ordinumq; cœleſtium modulis, aër id loci totus perſonuit. *Similia narrat Latina Eccleſia loco citato.* Viſo ſacro corpore, placuit omnibus, prout (ex collectis Divinitùs) quiſque poterat, hymnis celebrare infinitam potentiæ Divinæ bonitatem. *Et paulò ante.* Audita eſt pſalmodia cœleſtium poteſtatum, & ſic cum Divina gloria in manus Dei ſuam tradidit animam: ejus autem Corpus quod Deum ineffabili quâdam ratione ſuſcepit, cum Angelica, & Apoſtolica hymnodia elatum. Meminit & facum ab Apoſtolis deportatarum. *Nicephorus hiſt. cap. 22. Sed Græcam* rurſus audiamus 15. *Auguſti.* Quibus omnino ſignis irritati Judæorum Principes, concitârunt quoſdam de plebe, ut lecticam, in qua corpus, origo ipſius vitæ quondam jacebat, evertere, humiq; affligere conarentur: at verò Numinis vindicta ſacrilegas audacium manus prævertit, omneſque tanto facinori perpetrando intentos, oculorum cœcitate multavit, unum autem iſtorum ſummâ furentem inſaniâ, & jam ipſas ſacroſancto lectulo manus injicientem, dextrâ non minus, quàm ſiniſtrâ privavit, quas tantæ inſolentiæ conſcias, per ultionis Divinæ gladium ſuo ſibi malo reus ipſo momento abſciſſas, deque feretro ſuſpenſas reliquit, miſerabile cunctis ſpectaculum factus, quoad toto corde Religionem Chriſtianam amplexus, impetrato tanti mali remedio, integritati priſtinæ redditus fuit. Sic & reliquis cæcitate percuſsis, ubi poſt fidem Chriſti ſuſceptam, pars pallij quo tegebatur lectica admota fuiſſet, repentino Virginis dono, antiqua incolumitas rediit. *Menæa 15. Auguſti ex S. Sabba hæc ſubjiciunt.* Tum ô rem miram! & omni expectationi hominum contrariam! Virgo, Fons vitæ, reponitur in tumulo: cæterùm eminentiſsimæ cœlo-

rum virtutes, cum Domino suo in terras delapsæ, illud Dei hospitio nobile & intaminatissimum corpus susceperunt, deducendum ad cœlos: illudque reverentiâ singulari portantes, summa cum magnificentia, iter fecerunt; & ad residuos supra cœlitum ordines, in hos identidem modulos ora laxârunt. Jam tandem illa omnium nostrûm Regina, quæ est singularis Dei Filia, in cœlum adventat. Attollite portas, atq; istam Luminis æterni Genitricem admittite: per hanc enim Dominus noster omnigena mortalium Salus nasci voluit, in quem ipsum nemo ex nobis obtutum defigere valet, & hujus Matri dignas ut grates referamus, fieri non potest: ejus enim meritorum excessus, omnem creatam cogitandi facultatem longissimè superat. Atque hic jure meretur locum monitum *Eckij hom. 4. de Assumpt.* Non igitur pingi illa debet habitu & facie ægrotantis decumbens, sed ita sicut inter manus Apostolorum tradidit spiritum. *Elichtoveus vero addit lib. de Assumpt. ejusdem cap. 6.* Quin potiùs crediderim tam sanctam Virginem, tunc admirandâ perfusam dulcedine spiritûs, & gaudio inenarrabili sanctissimum suum spiritum Deo reddidisse inter psalmos, & cantica adstantium spiritualia Apostolorum, inter harmonias, laudes, & cantus cœlestium spirituum, neque eandem decubuisse lecto, more ægrotantium, & qui morbo pressi hanc claudunt vitam putem; cùm neque infirmitate vexata credi potiùs debeat, neque debilitate prostrata. Similia habet *Molanus lib. 3. hist. sacrarum Imaginum cap. 32.*

Sed hic cum *Græca Ecclesia* 14. *Augusti ex Anonymo* exclamemus. O novam peregrinationem miraculi planè monstrosi! nam quomodò vitam parturiens Virgo sustinet mortem, tumuloque reconditur? nihilo seriùs universa terrigenarum multitudo per choros exultet, nunc enim quilibet recogitet animo, istum omnino Virginis lectulum choris Apostolorum circumdatum, qui proficiscentibus solito plausu beatum Virgini egressum gratulantur. Exclamemus & cum S. *Josepho Confessore* 14. *Augusti, ode* 1. *&* 3. Salve ô ad ipsos usque fines terræ vitam omnibus per tuam obdormitionem largita! Quippe cœlum & terra propter transitum hunc tuum lætantur, quia inexpectatum conjunctionis mutuæ vinculum, per tua in cœlis patrocinia consequuntur. Tu quoque ipsa perfectionem istam magnis gressibus accelerabas, ut tantò citiùs gloriosi nunc Filij tui pulchritudinem cerneres, atque mirâ ejus amœnitate fruereris. *At vero idem S. Josephus* 14. *Aug. ode* 3. *&* 6. *dixerat.* Cùm te è terris avectam susciperent Angeli, miris incesserunt lætitijs: & quæ nam ista, inquirebant, quæ ascendit è convallibus mundi? quæ nam hæc tam incognita nobis deductio pompæ, quæ de terra in cœlum usque procedit? quàm est immensum illud mysterium, quod intuemur nunc

jam?

jam? nimirum ascendit modò nostra omnium Regina, Decus & Domina. In Diurno Græcorum inventam vocem *Panagia*, *Grets. in Curopal.* cùm exponit, refert illam ad Virginem quam tertio post obitum die, visam ab Apostolis meminit. In quam rem facit *Horologium Græcorum*, quod in hunc sensū ait. Apostoli post Christi resurrectionem mensâ communi uti soliti, relinquebant locum vacuum pro Christo, & partem panis, quam mox frangebant, ac singulis distribuebant, idem faciebant Christo incœlum digresso, additâ prece: Domine Jesu Christe adjuva nos. Idem continuârunt defunctá Virgine, & ecce die tertia dum idem faciunt Virgo illis inter lucidissimas nubes apparet, & salutat: *Avete, ego vobiscum sum omnibus diebus.* Responderunt Apostoli *Panagia* (hoc est omni modo sancta) *adjuva nos Deipara.* Deinde ad sepulchrum Deiparæ digressi, corpus ampliùs non invenerunt. Quos hymnos Virgini cecinerint Apostoli difficile est assequi, eos tamen in hunc sensum proponit *Andr. Cret. orat. 2. de dormit* B. V. Hæc est Finis testamentorum, quæ fecit Deus: hæc est Declaratio occultorum ac profundorum Divinæ incomprehensibilitatis, hæc est Scopus, qui excogitatus fuit ante sæcula, hæc est Summa Divinorum oraculorum, hæc est ineffabile, & quod planè cognosci non potest ejus quæ est ante principium curationis hominum Consilium, Primitiæ communionis & conjunctionis, omnium Genitoris Dei cum suo figmento, hæc est Divinarum reconciliationum, quæ pignore dato fit fidejussio, eximia Pulchritudo, à Deo sculpta Statua, rectè descripta Divini Archetypi Imago, totius contemplationis, & ascensûs Sustentaculum, sanctissimi Verbi omnium Creatoris Tabernaculum, quæ Deum suscepit, Sapientiæ, quæ non potest exinairi, Crater, vitæ cui nihil potest auferri, Penarium, Fons qui non potest exhauriri Divinarum illuminationum, Potentia quæ nequit labefactari, quatenùs nequaquam vincebatur ab animi perturbationibus, ut quæ erat puritate omnibus superior, per hanc fuêre nobis data pignora salutis &c. O Filia Adam! O Mater Dei! ô Mater sine viro! & Virgo quæ Filium paris, ô Opus ejus qui in te factus est temporaliter! & non excessit à sua æternitate, de te resonârunt omnes Spiritus S. Interpretes &c. Quod nã sepulchrum te teget? quæ nam terra te accipiet? quæ cœli & cœlorum naturam superâsti sanctitate? Tu verè es, quæ es revera pulchra, & macula non est in te &c. Tu es nova Theca vngventi, quòd minimè exinanitur, tu es olei vnctionis Exultatio, tu es aromatum quæ intelligentiâ apprehenduntur, Suffitus, tu es Flos incorruptionis, Terra quæ fert aromata, Lucerna luminosa &c. Prosequamur reliqua *cum Ecclesia orientali, ex S. Sabba 15. Augusti.* Cæterùm Apostoli pompâ funeris ad locum Gethsemani dictum, perductâ, illud mortuum corpus, è quo Vita progenita

progenita fuit, humârunt id loci, triduoq; ibi hæserunt, assiduis canentium, eô loci, Angelorum delitijs audiendis defixi. Quoniam verò dispositione Divinâ de Apostolorum collegio vnus ab ipso funere àbsens, tertio primùm die advenit, ægro ille animo tulit, cœpitq; pudore suffundi, quòd non eâdem tanti spectaculi felicitate, vt cæteri sui collegæ, potitus fuisset: quarè alii nè carissimi sodalis desiderium videretur negligere, Virginale sepulchrum consensu aperiunt, vt socio scilicet, hujus sacratissimi, & omnium intaminatissimi Tabernaculi, piè adorandi copiam facerent: sed illos vel primus monumenti retecti conspectus, in extasim propè conjecit; nam ablato Virginis corpore, nihil nisi sindonem conspexerunt, quæ simul & solatio foret, in tanti thesauri jactura, & Virginei corporis ad cœlos translati certissimo apud omnes Christianos argumento: nam & nunc excisum illud in petra sepulchrum, magna cum veneratione spectatur, quod in gloriam, & honorem Dominæ nostræ, & super omnes creaturas benedictæ, hodieq; vacuum spectatur

Eadem habet & latina Ecclesia in suo Breviario infrà Octav. Assumpt. Ejus corpus in loculo fuit depositum Gethsemani; quo loco Angelorum cantus mansit tres dies continuos: post tres autem dies Angelico cantu cessante, qui aderant Apostoli (cùm vnus Thomas qui àbfuerat post tertium diem venisset, & quod Deum susceperat corpus adorare voluisset) tumulum aperuerunt, sed ex omni parte corpus ejus sacrum nequaquàm invenire potuerunt; cùm ea autem tantùm invenissent, in quibus fuerat compositum, & ineffabili, qui ex ijs proficiscebatur odore essent repleti, loculum clauserunt. Ejus mysterij obstupefacti miraculo, hoc solum cogitare potuerunt, quòd cui placuit ex Maria Virgine carnem sumere, & hominem fieri, & nasci cùm Deus esset Verbum, & Dominus gloriæ quique post partum, ejus incorruptam servavit Virginitatem, eidem etiam placuit, & ipsius, postquam migravit immaculatum corpus, incorruptum servatum, translatione honorare, ante communem, & universalem Resurrectionem. *Et Lect. 5. in festo.* Non in terram reversa est, sed cùm esset animatum Cœlum, in cœlestibus tabernaculis collocatur, cedit legi latæ àb eo quem genuit, vt Filia veteris Adam, veterem subijt sententiam: vt autem Dei viventis Mater ad illum ipsum dignè assumitur. *Et versiculo ante Evangelium ibid.* Maria Virgo assumpta est ad æthereum thalamum in quo Rex Regum stellato sedet solio. *Damasc. orat. 1. de Dormit B. V.* Incorruptionem ejus post mortem ita adstruit: Cujus in partu incolumis Virginitas mansit, eâdem è vita migrante corpus ita conservatum est, & non dissolutum, sed ad præstantiorem, & Diviniorem vitam, quæque jam

morte non interrumpitur, verùm in infinita sæculorum sæcula perduret, translatum est. Accinamus jam hic verbis quæ *S. Joseph Confess. 2. Jul. od. 8. & 9.* reliquit. Sacro reliquiarum tuarum contactu indignos famulos tuos non omninò privandos putâsti, ô Virgo! nam loco vivifici corporis tui, vestimenta saltem tua omnibus veneranda, mirificè reliquisti: jamque in istis religiosè colendis, tanti se nobis gaudij collegas ostendunt virtutum omnes cœlestium chori, Prophetæ item, ac Martyres, universa denique Sanctorum multitudo, atque justorum. *Et 13. Aug. ode 7.* Tumulus ille Divinus corpore tuo quidem vacuus manet, miraculorum tamen gratiâ scatet: nam medicinarum nobis flumina pandit, malorum autem torrentes suffocat.

Convocemus ad hanc celebritatem *cum S. Teophane in Men. 15. Aug. in majoribus Vesperis* universos. Adeste totam celebritatem istam colentium multitudo, adeste ut nobiscum sacra instituatis tripudia, adeste ut sertis canticorum coronemus Ecclesiam, propter Arcam Dei in æterna tandem sede collocatam. Jam omne cœlum totos expandit sinus ad excipiendã Puerperam capacem Dei omnibus hucusque cœlis incomprehensi: sed terra hunc vitæ restituens Fontem Deo, benedictione velut amictu, tota contegitur; item Angeli cum Apostolis in unum chorum collecti, oculis sacrâ veneratione defixis intuentur transeuntem de vita in vitam, Matrem illius, qui Auctor est vitæ. *Admiratur hic Romana Ecclesia in Respons. lect. 3. Noctur. 1. de hoc festo.* Quæ est ista quæ processit sicut sol, & formosa tanquam Jerusalem? viderunt eam Filiæ Syon & beatam dixerunt, & Reginæ laudaverunt eam, & sicut dies verni circumdabant eam flores rosarum, & lilia convallium. *Lect. vero 4. de festo hoc pompam Assumptionis in hunc modum describit.* David exultat ejus Parens, & cum eo choros ducunt Angeli, celebrant Archangeli, Virtutes glorificant. Principatus exultant, Potestates collætantur, gaudent Dominationes, Throni festum diem agunt, laudant Cherubim, gloriam ejus prædicant Seraphim. *Et die 5. infra Octav. lect. 5. ex S. Bernardo serm. 1. de Assumpt.* Sed illud quis cogitare sufficiat quàm gloriosa hodie Regina mundi processerit, & quanto devotionis affectu tota in ejus occursum cœlestium legionum prodierit multitudo? quibus ad thronum gloriæ canticis sit deducta? quàm placido vultu, quàm serenâ facie: quàm Divinis amplexibus suscepta sit à Filio & super omnem exaltata creaturam, cum eo honore, quo tanta Mater digna fuit cum ea gloria quæ tantum Filium decuit? *Sed hic quiddam mirum accidit, si Amædeo fidem damus, raptu 8.* E sepulchro ad Apostolos regressa S. Virginis anima, Apostolis sole fulgentior comparuit, eosque allocuta. Ubi multa more suo *Amædeus* ostensa

sibi

ſibi, & à ſe audita narrat. Sed hanc ipſam Virginis apparitionem *ex Græcorum Horologio* deſcribit *Laur. Lantmeter lib. 2. cap. 46.* Poſt Chriſti reſurrectionem ac Spiritûs S. deſcenſum, Apoſtoli vivebant in commune, hi dabant locum vacuum in menſa Chriſto, eamque ſternebant, ac fragmentum panis apponebant: hoc idem cùm feciſſent poſt mortem S. Virginis, Chriſto panem ſeponendo, quæ mortua fuerat viventis inſtar nubibus & lucidiſsimis choris circumdata in ſublimi apparebat. Ave, inquiens ego vobiſcum ſum omnibus diebus. Apoſtoli autem miraculo obſtupefacti, (*loco ejus Domine JEſu Chriſte* Orationis conſuetæ) exclamant *Panagia* ſuaviſsima Deipara adjuva nos. Oremus Virginem *cum Græca Eccleſia voce S. Sabbæ* 15. *ante matutinas.* Cùm ad quietem æternam tranſires, à te mundus tamen deſertus non eſt, quippe tuis apud DEUM patrocinijs noſtras nihilominùs animas liberare non deſinis: proindè nobis ſuppedita vires, ut ab omni poſthac jejunemus nequitia. Miremur cum *S. Damaſceno* 15. *Aug. ode.* 8. *&* 9. O ingentia Deiparæ miracula, quorum magnitudinem nullius ingenij acies penetrat! quippe Dei Mater ſepulta, paradiſum fecit ex ſepulchro. Venite Chriſtiani, ac ſimul omnes ad Virginis tumulum curramus, illudque monumentum omni pietate complexi, ejuſdem contactu corda noſtra, labia, frontem, oculos, affectu ſincero teramus: ſicque hauriemus inde abundantes gratiarum ac remediorum divitias ex Maria, ut ſcaturigine ſempiterna manantes.

Sed cujus Verbis ſumus exorſi ejuſdem claudamus narrationem. *S. Bernardus in Breviario Romano in Octavam Aſſumpt. lect.* 6. Ecce jam quibus potuimus votis aſcendentem te ad Filium deduximus, & proſecuti ſumus, ſaltem à longe Virgo Benedicta. Sit pietatis tuæ ipſam, quam apud Deum gratiam inveniſti notam facere mundo: reis veniam, medelam ægris, puſillis corde robur, afflictis conſolationem, periclitantibus adjutorium, & liberationem ſanctis tuis precibus obtinendo. In hac quoque die ſolemnitatis, & lætitiæ, dulciſsimum Mariæ nomen invocantibus ſervulis, per te Regina clemens, gratiæ ſuæ munera largiatur JEſus Chriſtus, Filius tuus Dominus noſter, qui eſt ſuper omnia Deus benedictus in ſæcula Amen.

9. Quia non ſolùm ipſa eſt in cœlo coronata, ſed etiam ex nobis coronam ſibi fecit.

Eccleſia Romana in Vigilia Aſſumptionis orat in Miſſa. Munera noſtra Domine apud tuam clementiam Dei Genitricis commendet oratio, quam idcircò de præſenti ſæculo tranſtuliſti, ut pro peccatis noſtris apud te fiducialiter intercedat. *Bernard.*

Bernard. serm.1. de Assumpt. Advocatam præmisit (in cœlos) peregrinatio nostra, quæ tanquam Judicis Mater misericordiæ simpliciter & efficaciter salutis nostræ negotia pertractabit. *Ergo cum Anselm. de excell. Virg. cap.12.* Cur non juvabis nos peccatores, quandò propter nos in tantam celsitudinem es levata. *Andr. Cret. orat. de Assumpt.* Ex quo translata es à terra, te universus mundus continet Propitiatorium. Videtur alludere ad veterem arcam, supra quam propitiatorium collocatum erat. De sua Esthere dixit Mardochæus cap. 4. *Quis novit utrum idcirco ad regnum veneris, ut in tali tempore parareris? Absalon Abbas serm. 41.* Illa sedet Regina beatorum Spirituum, & Mediatrix peccatorum semper interpellans pro nobis. *Amed. hom. 8.* Ex quo cœlos cum Filio suo regnatura conscendit, induta decore, induta pariter fortitudine præcinxit se mirabiles elationes maris solo nutu compescitura. Undè spe ingenti concepta sic Virginē alloquitur *Damiani serm. 2. Nativ. Virg.* Nunquid quia Deificata ideo nostræ salutis oblita es? nequaquam Domina, scis in quo nos discrimine reliqueris: ubi jaceant, quantùm deliquerint servi tui, neque enim ita es impassibilis, ut sis incompassibilis; *Juvenalis Jerosol. ut refert Glycas 3. parte annaliū:* postquā comparâsset Virginem cum Arca, & Christi Resurrectionem descripsisset applicat verba Psalmi: *Surge Domine, tu & Arca sanctificationis tuæ;* & ait, Nam quia David norat eam, quæ Christum utero gestâsset, ac illam ipsam ob causam, Arca sanctitatis esset, ac nuncuparetur, eodem pacto resurrecturam è sepulchro, quo & natus ex ipsa Dei Filius: idcirco utriusque resuscitationem expressit. Undè Christus ascendit, ut Mediator assistat lateri Patris, & ipsa Mediatrix, ut oret assumpta. *Bernard. serm. 1. de Assumpt.* Ascendens in altum dabit ipsa quoque dona hominibus. Quid ni daret? siquidem nec facultas illi deesse poterit, nec voluntas. *Bonav. spec. c. 8.* Magna fuit erga miseros, ejus misericordia nondum regnantis in cœlo: majorem per beneficia innumerabilia nunc ostendit hominibus misericordiam, quia magis nunc videt hominum miseriam, præoccupat, qui se concupiscunt, ut illis prior se ostendat. *Beda tom. 7. serm. de S. Maria.*

Hodie fratres charissimi celebramus festivitatem Mariæ, quæ hodie translata est de mundo in cœlum, ut pro nobis oret filium, quia mundus deletus esset, nisi per preces S. Mariæ sustineretur. *Rupert. in Cant. lib. 6.* Quandò de hoc mundo assumpta, atque ad æthereum thalamum translata es tunc tu, & ex tunc electa ut sol, electa inquam nobis: quia sicut ex te natum Dei Filium, Solem verum æternum adoramus, & colimus ut Deum verum, sic & te honoramus, atque veneramur ut Dei Genitricem: quia nimirum undè ut sol in terras, ita illa per suas preces influxus salvificos demittit. *Petrus Damiani serm. de Assumpt.* Electa ut sol. Quoniam sol lucidius incandescens, ita sibi siderum & lunæ rapit positionem, ut sint quasi non sint, & videri non possint: similiter & Virga Jesse veri

prævia luminis, in illa inaccessibili luce prælucens, sic utrorumque spirituum hebetat dignitatem, ut sint quasi non sint, & comparatione illius nec possint, nec debeant apparere.

Bernardinus tom.1. serm.16. art.3. cap.3. Adamavit Rex Deus super omnes mulieres, & posuit diadema regni super caput ejus (*alluditur ad Esther 2.*) & voluit eam esse Reginam, istud est diadema speciei, & gloriæ corona, quâ Virgo super Angelos coronatur, ut intra Trinitatis gloriam ipsa sola amplius sit evecta, ac plus SS. Trinitatis diligat gloriam, capiat, sentiat, ac fruatur, quàm omnis alia pura creatura simul sumpta, de cujus gloria post Filium participiant universi. *Et paulo post.* Tantum differt gloria Virginis à gloria omnium B.B. quantum sol à cæteris luminibus cœli, & quodammodò sicut cætera luminaria irradiantur à sole, sic tota cœlestis curia à gloriosa Virgine lætificatur. *Et cap.8.* Quidquid est gloriæ in omni inferiore glorificata natura, tam Angelica, quàm humana, multò præcellentius esse in Virgine Matre. *S.Bonav. spec. cap.8.* Benedicta Filia priorem misericordiam, posteriore superâsti. Magna fuit erga miseros misericordia Mariæ adhuc exulantis in mundo, sed multò major erga miseros est misericordia ejus jam regnantis in cœlo: majorem per beneficia innumerabilia nunc ostendit hominibus misericordiam, quia magis nunc videt innumerabilem hominum miseriam. Vndè pro splendore prioris misericordiæ fuit Maria pulchra ut Luna: pro splendore verò posterioris misericordiæ est electa ut Sol, nam quemadmodùm sol lunam superat magnitudine splendoris, sic priorem Mariæ misericordiam superat magnitudo posterioris. Quis est super quem non luceat? Quis est super quem misericordia Matris non resplendeat. *Gerson in Magnificat citatus à Raulino tom. 2. serm. de SS.45.* Piè creditur Dei privilegio in Virginis Assumptione evacuatum esse purgatorium, dum enim Princeps coronatur, aperiuntur carceres, quantò magis in coronatione Deiparæ. Sed quæ sit corona Virginis, decet investigare. *Paulus* olim suos Discipulos coronam suam dicebat: Sponsus autem Virginis coronam agnoscit esse nos peccatores Cantic.4. *Veni de libano Sponsa mea, veni: coronaberis de capite Amana, de vertice Sanir, & Hermon, de cubilibus Leonum, de montibus Pardorum. Rupert. lib. 3. in Cant.* Undè coronaberis? de capite Amana, quod interpretatur nocturna avis, de vertice Sanir quod interpretatur dens vigiliarum, & Hermon, quod interpretatur Anathema, venies de libano, quod interpretatur candidatio, id est de corpore isto migrabis, corpore candido, corpore Virgineo, & coronaberis de omnibus his, id est de corpore, vel membris illius, quæ nominibus istis rectè denotantur, de regnis mundi hujus: regna namque mundi hujus quædam

quædam capita, vel quidam vertices rectè dicuntur nocturnæ avis, & dentis vigiliarum, & verè anathematizati diaboli, qui cùm sit Princeps tenebrarum, & tanquam leo circumeat quærens quem devoret; rectè & nocturna avis: & dens vigiliarum dicitur. *Et rursus.* Coronabitur, quia credent gentes in Fructum ventris sui, & eorum credentium salus, Corona Virginis erit. *Richard. à S. Laur. lib.* 12. Ideò dicitur ipsa coronari de cubilibus Leonum, *Cant.* 4. Leones isti sunt dæmones, quorum cubilia sunt peccatores, pro quibus orat afsiduè. Vel certè id quod *Apoc.* 12. de muliere habente in capite coronam duodecim stellarum: sicut DEus Abrahæ promisit ejus prolem ut stellas cœli fore, sive etiam stellas duodecim signorum Zodiaci, quæ sunt symbola variarum virtutum. *Amedeus Lausanens. hom.* 6. *de laud. Mariæ.* Vallata Sanctorum lilijs Redemptoris Mater, aptissimè hunc illi congruentem poterit proferre sermonem: Gaudium meum, & Corona mea omnes vos estis, acquisiti sanguine meo, & carne sumpta de carne mea.

MONITUM
Ad Cultorem Virginis.

ID non meis verbis, sed uti cœtera ut majus habeant pondus verbis Doctorum formabo. Itaque *Richardus à S. Laur. lib.* 2. *de laud. Virg.* ita monet. Debent quantum possunt (*Virginem*) in virtutibus imitari, & saltem à longè currere in odorem unguentorum ejus, quia sicut dicit Authoritas *Greg. hom.* 18. *in Evang.* Venerari Sanctos, & non imitari: nihil est aliud, quàm mendaciter adulari: Virgini siquidem multò magis placet devotus imitator, quàm laudator otiosus: & vera laudatio cordis, & oris, imitatio operis est, & tunc veri laudatores Sanctorum existimus, si ea sectemur, quæ & ipsi sectati sunt. Igitur dilectissimi amate quam colitis, & colite quam amatis, quia tunc verè eam amatis, & colitis, si imitari velitis ex toto corde, quam amatis. *Imo Chrysost. in cap.* 24. *Matth.* Quæ est ista Justitia sanctos colere, & sanctitatem contemnere? Primus gradus est pietatis, sanctitatem diligere, postea sanctos, quia non sancti ante sanctitatem fuerunt, sed sanctitas ante eos. *Ideo Greg. lib.* 1. *Epist.* 47. Pone finem in voluntate peccandi, & invenies Mariam, indubitanter promitto, promptiorem carnali Matre, ac mitiorem in tui dilectione. *D. Damasc. de Assumpt. B. V. orat.* 2. Curemus ut mentem, memoriamque nostram Genitricis DEI promptuarium efficiamus. Quonam autem modo id assequemur? Et Virgo ipsa est: & Virginum amans,

 pura

pura est: & purorum amans: quocirca si & corporis & animi castitatem colamus, ipsius gratiam adipiscemur, siquidem omne lutum fugit, ac cœnosas affectiones aversatur, ingluviem execratur, fœdissimæ fornicationis vitijs infesta est, hujus impuras & sceleſtas cogitationes non secùs ac viperarum fætus fugit, sermones fœdos ac scurriles propellit, cantusque ac meretricia unguenta submovet, iræ tumorem odio habet: inhumanitatem & invidiam, ac simultates non admittit, inanem gloriam vanis laboribus se frangentem, rejicit, superbiæ fastui animo hostili resistit: injuriarum memoriam tanquā salutis hostem odio sectatur, vitium denique omne, tanquam lethale venenum, execrationi habet. Horum autem contrarijs delectatur: contraria enim contrariorum medicamenta sunt. Jejunio & parsimoniâ, psalmorumque cantibus gaudet, cum puritate ac Virginitate, ac pudicitia pulchrè illi convenit, sempiternamque pacem cum illis colit, easque humanè, & comiter exosculatur, pacem animique lenitatem complectitur, charitatem & misericordiam, atque humilitatem, tanquam alumnas suas fovet, atque ut breviter perstringam, quolibet vitio offenditur, ac discruciatur, quâlibet autem virtute ut peculiari nota sua lætatur & exultat: quamobrem si vitia prompto ac alacri animo vitemus, virtutes autem omni studio atque amore complectamur, easque socias adhibeamus, frequens ipsa ad famulos suos veniet, ac secum omnium bonorum agmen trahet, Christum Filium suum, omniumque Regem ac Dominum in cordibus nostris habitantem assumet, cui gloria, honor, robur, majestas, & magnificentia cum Patre principij experte, ac Sanctissimo Spiritu, nunc, & semper, & in sæcula sæculorum Amen.

Bernard. super Salve. Agnoscit Virgo & diligit, diligentes se, & propè est in veritate invocantibus se, præsertim hos quos videt conformes sibi factos in castitate, & humilitate si totam spem suam in ea post Filium suum posuerint, ex toto corde quæsierint. *Honorius Augustonensis in Sigillo Mariæ cap.* 4. Collum Virginis sunt de ea scribentes, qui quasi collum cibum verba Dei deglutiunt, & in alios quasi in corpus transmittunt. Labia Virginis sunt, qui de ea secreta Dei aperiunt, qui ut favus distillant, quia omnes sermones de ea dulcedine distillant. Lingua Virginis dicuntur, qui ejus præconia loquuntur, de quibus mel & lac manat, quia eorum doctrina sapientes & insipientes satiat. *S. Bonav. Stim. Div. cap.* 7. Ipsam Matrem Dei tanquam bonus & devotus Filius in omnibus pro posse studeas imitari, tunc enim proculdubio te sibi tanquam Matri veraciter exhibebis, & ipsa te tanquam suum Filium veraciter adiuvabit & quæ dignè ab ea petieris, tibi dabit, & in omnibus tibi necessarijs ad salutem simpliciter ministrabit, &

tandem

tandem in cœlesti gloria te apud se feliciter collocabit. *Sophron. inter opera S. Hieron: serm. de Assumpt.* Dilectissimi amate Mariam, quam colitis, colite quam amatis, quia tunc verè colitis & amatis, si imitari velitis ex toto corde, quam amatis. *Bernard. hom. super Missus 2.* Ut impetres ejus orationis suffragium, non deseras ejus conversationis exemplum. *Et hom. 1.* Si Mariam diligitis, si contenditis ei placere, æmulemini modestiam ejus. *S. Ildefonsus serm. 1. de Assumpt.* Imitemini Matrem Virginem, & Sanctos omnes, quos laudatis, quoniam non tantùm illis prodest nostra laudatio, quantum nobis eorum imitatio, undè Sponso magis placet imitator devotus, quàm otiosus laudator, vera laudatio cordis est imitatio operis. *Anonymus in Biblioth. Vaticana num. 305.* Debent, qui dignè cupiunt ministrare B. Virgini, ipsam quantum possunt in virtutibus imitari, & saltem à longè currere in odorem unguentorum ejus, quia sicut dicit Authoritas: Venerari Sanctos & non imitari, nihil est aliud quàm mendaciter adulari. Quocirca *S. Bonav. Epist. 25.* Ut tua devotio sit B. Virgini accepta, & reverentia grata, ipsius puritatem, & munditiam, omni virtute, mente, & corpore illibatè in te ipso servando, toto conatu nitaris humilitate & mansuetudine ejus vestigia imitari. *S. Germ. orat. de zona.* Illis delectatur Virgo ab omni penitùs macula aliena, qui virtutibus & secundum Deum vitæ pio instituto renovantur. *Dion. Carthus. serm. 5. in Concept. B. V.* Ut purissimæ Virgini complaceamus, omni carnalitati, fœditati, impuritati renunciemus, atque quotidie magis ac magis mundi, casti, ac spirituales esse condignè nitamur. *Ut est in Menologio Cistercien sium.* Apparuit B. Gulaliæ S. Virgo, cum hoc monito: Quando me salutas Angelica Salutatione, noli, si vis mihi placere, & magis tibi proficere, amodò illam Salutationem tam citò proferre. *B. Eustochia Messanensis*, ita in ejus vita scripsit *Cæsar Lanza*, fuit à sua matre edocta, quinquies recitare Salutationem Angelicam, quodam die pensi hujus oblita, ab eadem Sanctissima levi fuit alapâ percussa, & de omissa precatione correpta. Levia hæc nobis viderentur, sed Sanctæ Virgini tanta ut non indignum judicaverit, propter illa de cœlo descendisse.

EPILO-

EPILOGUS OPERIS.

OS ego aperiens, Intemerata ô Domina, tuas modulari laudes promiseram, quia genuisti Sapientiam à se ipsa subsistentem, verùm quoniam immundus ego, te omnium intaminatissimam, hymnis ut par foret, nequeo prædicare; unde perficiendo conatui meo auxilium tuum imploro, cum S. *Sophronio Patriarch. Men. 18. Jan. ode 1.* Fateor cum *Theophane 16. Jan. ode 1.* lectissimæ puritatis tuæ innocentem normam vivendi inquinatus ego, & minimè purus nequeo ritè hymnis colere, ô nunquam nuptialem thorum experta! quare in conflatoria fornace Spiritûs S. expurgandum me cura, ut tuis laudibus aptior fiam. Cum *Joanne Euchaita 30. Jan. ode 9.* Maximarum laudum tuarum potentissimus campus me in angustias redigit ô Domina! & orationem meam ubertate rerum dicendarum suffocat: sicque mihi præter omnem modum, & morem, ipsa paupertas ex abundantia nascitur. Sed ut *S. Germ. Patriar. Orat. de dormit. B.V.* Quemadmodum gutta nihil mari adjicit, ita nemo tuarum celsitudinem laudum satis extollet. *Eccles. Græca in Men. 6. Apr.* Animatus vi gratiæ tuæ, quas ego laudes modulabar, eas medullitùs tibi maxima cum voluntate mea sacravi, quarè istud jam munus dignanter accepta, mihique vicissim repone multiplicem gratiæ tuæ lucem, quam tu ô virgo ex thesauris immortalibus promis, ut quam summâ Deus inter omnes sanctitate donavit. *Et cum eadem 12. Maij.* Fateor libens, & profiteor, quòd omnes Rhetorum leges ad ritè laudandum inventæ, magnitudine gloriæ tuæ vincuntur ô Genitrix Dei! nihilominùs clementer accepta, quas tibi deferimus laudes, famuli ad te laudandam indigni, sed bonâ tamen voluntate permoti. *Sed contingit idem quod Anselm. orat. ad Mariam.* O nimis exaltata, quam sequi conatur affectus animæ meæ: quò aufugis aciem mentis meæ, ô pulchra ad intuendum! amabilis ad contemplandum, delectabilis ad amandum, quò evadis capacitatem cordis mei! *Bernard. serm. 4. de Assumpt.* Sed de ejus Virginis gloria nec silere devotio patitur, nec dignum aliquid sterilis concipere cogitatio, aut inerudita potest locutio parturire. *Anselm. lib de excell. Virg. cap. 2.* Ea quæ incunctanter de B. Virg. vera existunt, tantâ laudis materiâ sunt referta, ut quicunque in laudando eam vult morari, necesse est ut facultas ejus magnitudini rei succumbat. *Petrus Damiani serm. de Nativit. B.V.* Quia impar est illi omnis humanæ linguæ præconium. Imò *Damasc. orat. 1. de Assumpt:* Eam non hominum lingua, non mundo sublimior Angelorum mens, sat dignis laudibus efferre potest. Undè bene *Basil. Seleuc. orat. de Annunt. B.V.* Qui omnia illustria & gloriosa dixerit, nusquam is à veritatis scopo aberrabit. Attamen dignitatis magnitudinem nullâ unquam oratione exæquabit,

æquabit. Sed tamen ut *Damasc. proximè l. c.* Quid ergo? an quia eam pro dignitate minimè laudare possumus, idcircò metu reprehensi conticescemus? minimè sanè: quin potiùs temperatâ metu cupiditate, contextâque unâ & utrâque corollâ, cũ sacra reverentia, tremente manu, ac cupido animo viles ingenij nostri primitias, Regiæ Matri de universa natura bene meritæ, candidoque animo tanquam debitum quoddam persolvemus. *August. in Magnif. tom. 9.* Audacter pronuncio, quòd nec ipsa planè explicare potuit, quod capere potuit. *Andr. Cret. orat. 1. de dormit. V. Mariæ.* Quam Dei tantum est laudare pro dignitate. *Epiph. serm. de laudib. Deip.* Exili voce sum, tardâque linguâ, & minimè disertus, ut sic verba facere possim de percelebri, sancta & Deipara Virgine Maria, de qua leviter non debet loqui lingua humana.

Terret quidem quod *Bernard. serm. supra Missus* dixit: Licet de Maria loqui gestiant omnes, tamen quidquid dicitur, de indicibili, eò ipso quòd dici potuit, minùs gratum est, minùs placet, minùs acceptatur, quænam etenim poterit lingua, etiamsi Angelica sit, dignis extollere laudibus V. Matrem, non cujuscunque sed Dei? Jam verò *Aug. serm. 2. de Assumpt.* Quid nos tantilli? quid actione pusilli? quid in ejus laudibus referemus? cùm etsi omnium nostrûm membra verterentur in linguam, eam laudare sufficeret nullus, altior cœlo est, de qua loquimur, abysso profundior, cui laudes dicere conamur. *Et Ambros. lib. de Virg.* Tanta est hujus Virginis excellentia, ut in ejus narratione omnes balbutiant linguæ, cæcutiant omnes intelligentiæ. *Germanus Constantinop. orat. de Præsent. B. V. non impressa, habetur in bibliotheca Vaticana, num. 79.* In Mariam si quis innumera dicat elogia, nunquam sequetur scopum, tantum abest ut illum attingat, & propositum in ea laudanda assequatur, cùm illa superet omnem disertam linguam, & omnem mentis aciem prætergrediatur, etenim illius magnalia vastissimum pelagus fecit illa gutta cœlestis, quæ ab illa manavit, idcircò immensitatis ejus divitiæ nulla vi comprehendi possunt, nec absumi delitiæ, & in quavis quidem aliâ re, datur satietas, in laudanda verò & celebranda Virgine non est præ jucunditate voluptatis epulantium modus, hinc fit, ut laudationum ansæ, quas ipsa porrigit, conjici mente non possint, & quia indeficiens est fons, & hauriendo non exhauritur, imò quò plus hauritur, eò majorem centies aut millies aquarum copiam effundit, ideò fieri non potest, ut desinant qui hauriunt, siquidem dum hauriunt, aquæ mysteriorum redundant, & redundatio etiam mentes vincit incorporeas, quantò magis immersas corporibus? tanta est beatissima & immaculatissima Virgo! *S. Theodorus novus Confessor orat. de Nativ. B. V. quæ Græcè in biblioth. Vaticana.*

Ave Maria, quasi dicas Myrias latinè, innumera enim propter innumerabilem tuorum enconomiorum copiam: innumera enim si quis de te scribat, nunquam te dignè collaudaverit. *Petrus Cellensis. lib 1. epist. 10.* Credo & confiteor plura esse apud nos ignota de Virgine Sacrosancta, quàm nota, quia confortata est, & gratiâ & gloriâ, & non possumus ad eam. Illa est Bravium felicitatis, donorum Arbitra, novum Miraculum, Capitolium felicitatis, æquidans Forum, quietis Asylum, Gentium omnium Corona, gloriæ Lineamentum, Simulachrum virtutis, lucis Origo, Sequestra mortalitatis, Divinorum operum Compendium, Filia nobilissima, faustitatis Ara, virtutis Augustale, uno Deo minor, Solis justitiæ exorientis Aurora, cadentis mortalitatis Columna, immortalitatis Inventrix, Magistra vitæ, nunquam antea visa Heroina, animata virtutum Lex, tranquillitatis humanæ Nuntia, in mundi naufragio Cynosura, in periculo imminente Ala, hominum apud Deum Oratrix, amplissima Liberalitas cœli, DEI totius Effectoris Parens, suprema Domina, gratissimum Deo Templum. *Ibid. orat. de Præsentat. S. Virg.* Est Donarium honorabilissimum ac Divinum, cujus exprimendæ dignitati impar est universa creatura. *Apud Hieron. de Assumpt.* Timeo satis, & valdè pertimesco, nèdum vestris cupio parere profectibus, fortè sicut improbus, ita & indignus laudator inveniar, profectò cùm nec sanctitas, vel facundia suppeditet, ut B. & Gloriosam Virginem Mariam dignè laudare queam.

Jam verò adhuc horridiùs est, quod *Anselmus de se loquitur lib. de excell. Virg. cap. 1.* Supereminentem omni quod post hominem Deum creatum est, excellentiam B. Matris Dei quomodocunque, & saltem lippienti oculo cordis contemplari anhelans, & quod mihi indè capere conceditur, ad communem notitiam proferre desiderans, horreo; peccatorum quibus premor enormitatem, & valdè timeo, nè mihi tam alta petenti, non objiciatur hoc Sacræ Scripturæ dictum: *Tollatur impius nè videat gloriam Dei. Damiani serm. 2. de Nativit. Virg.* Cùm Bmæ Genitricis Dei laudes scribere volumus, quia nova & inaudita sunt, quæ tractanda suscipimus, nulla invenimus verba, quibus ad hæc dignè exprimenda sufficere valeamus: tollit enim facultatem sermonis materia singularis. *S. Epiph. Orat. de laud. Virg.* Tibi prædicandæ cœlestis ac terrestris lingua minimè sufficit: imò verò nec Angelorum, etenim etsi quidem ipsi hymnum, laudem, honorē protulerunt: non tamen eo modo pro dignitate eloqui potuerunt. Quia ut *S. Germ. Patr. fragmento 13.* Ineffabilis Virgo Angelis, & hominibus magnum, & à sæculo oraculis proditum, Mysterium admirandum. *S. Ephrem. de laud. Virg.* Quid proloquar? quo pacto prædicabo gloriæ Radicem? solo enim Deo excepto cunctis superior existis: naturâ formosior es, ipsis Cherubim ac Seraphim, & omni Exercitu Angelico, cui prædi-

prædicandæ cœlestis,& terrena lingua minimè sufficit,imò verò nec Angelorum. *Rursus S. Aug. tom. 10. serm. 35. de SS. ante medium.* O felix Maria, & omni laude dignissima! ô Virgo Dei Genitrix gloriosa! ô sublimis Puerpera, sed quid dicam pauper ingenio? cùm de te quidquid dixero, minor laus est, quàm dignitas tua meretur! si Cœlum te vocem? altior es, si Matrem Gentium dicam? præcedis, si Formam Dei appellem? digna existis; si Dominam Angelorum vocitem? per omnia probaris: quid ergò de te dignè dicam? quid referam? cùm non sufficiat lingua carnis tuas enarrare virtutes. *Bernard. serm. 2. super Salve* Elevata est magnificentia tua super cœlos Maria, & super omnem terram gloria tua, ita ut nec in cœlo inveniatur creatura, quæ tuam dignè laudare queat magnificentiam, nec in terra sit, quæ gloriam tuam exprimere valeat: Nemo enim nec in cœlo, nec in terra inventus est dignus aperire librum prærogativarum tuarum,& dignè solvere septem signacula ejus: Plenitudinem gratiæ, Adventum Spiritûs S. in te, virtutis Altissimi obumbrationem &c. Si linguæ centum resonarent, oraq; centum,ferrea vox mihi esset,Maria: nil dignũ tibi dicere possum, Stella maris, quæ Virgo Beata vocaris, ô quam te memorem Virgo, quibus laudibus efferam? infantissima lingua mea, quæ coinquinata est cum mortuis, incircumcisa labiis, nec purgata igne altaris: inquietum malum, habens in naribus spiritum, rimis effluens undique quid dignum laudibus tuis poterit immolare? *Petrus Comestor in fine libri de laud. B. Virginis.*

Si fieri posset, quot arenæ pulvis, & undæ,
Vndarum guttæ, rosa, gemmæ, lilia, flammæ,
Æthera, Cœlicolæ, nix, grando, sexus uterq;,
Ventorum pennæ, volucrum, pecudum genus omne,
Silvarum rami, frondes, avium quoq; pennæ,
Gramina, ros, stellæ, pisces, angues & aristæ,
Et lapides, montes, convalles, terra, dracones,
Linguæ cuncta forent, minimè depromere possent,
Quæ sit, vel quanta est Virgo Regina Maria,
Quæ tua sit pietas, nec litera, nec dabit ætas.

Epiph. de laud. V. Quid dicam? aut quid proferam de præclara ac S. Virgine? desiderium me trahit, ut de Deipara verba faciam, & formido retinet in silentio: ipsi enim prædicandæ cœlestis, ac terrena lingua minimè sufficit, imò verò nec Angelorum. *Sophron. Jerosol. orat. de Assumpt.* Tametsi ad laudandam Virginem nemo idoneus, votis tamen omnibus cessare non debet, quilibet

etiam peccator à laudibus, quamvis explere non queat, quod sentit. *Bonav. in Psalt. major. Ps. 92.* O Domina ineffabilia merita tua, & valdè stupenda mirabilia tua, & innumerabiles sunt virtutes tuæ, quis sufficiet enarrare opera tua. Nam Virgo est ut *Andr. Jerosolymit. orat. in Salut. Angel.* Ager æterni Dei, cujus flores, & virtutũ fructus nullus nisi ipse Deus dinumerare potest. *Andr. Cret. orat. de dorm. V.* Virginem, tantùm est Dei laudare pro dignitate. *Idem,* si quid quod nos superat, in ea Divina operata est gratia nemo miretur intuens ad novum & inæstimabile quod in ea peractũ est mysterium ab omni finitate infinities infinitè exemptum. *S. August. aut quisquis alius initio lib: de Assumpt. Virg.* De tanta sanctitate loqui totum ut est, imposibile est omni creaturæ humanæ: quocirca excusatam habere, & nostram audaciam, quâ de Virgine loqui præsumpsimus: & tenuitatem, quâ non pro dignitate locuti sumus, velit quisque habere, quæ omnia judicio S. Matris Ecclesiæ, ac cujusquè doctioris esse volumus.

Ad M. D. O. M. Gloriam
B. M. V. Honorem.

Petrus Damiani Epistola 63.

Si quid in his Catholicæ regulæ dissonum, si quid Sacrarum Scripturarum authoritati reperitur adversum, prout visum fuerit, vel prorsus abscindite, vel ad sanum intellectum, correctam sententiam revocate.

ANAGRAM.

EIVSDEM AVTHORIS

ANAGRAMMATA ET ANAGRAMMATISMI De FIDELI PROPHETISSA & ejus FILIO PROPHETARVM MAXIMO.

Ediderat Author hæc aliquot folia: quæ quia separata facilè interire possunt, ea hic adjungimus. Sed dum citat PP. quos tunc non omnes ad manū habuit, usus Nomenclatore Raynaudi, Centuriis Barrij, & nonnullis aliis, è quibus tandem aliquos deprehendit, sensum Patrum non verba adduxisse. Quod adnotandum censuimus si alicubi citatio videretur non respondere, nè Authori imputetur. Advertendum etiam, quòd & Anagrammatismos ponat sub nomine Anagrammatum.

DE VITA CHRISTI.

I. *DE INCARNATIONE CHRISTI.*

Et Incarnatus est de Spiritu Sancto ex Maria Virgine et Homo factus est. — Ex Symbolo Nycæno.

Anagramma.

En IESV, tu et Fons pacis, 1. ac mundi Hostia, 2. tu et Rex, 3. et Nectar grati amoris.

1. Isaiæ capite 9. versu 6.
2. Hymnus Eccles.
3. Zachar. 13. V. 1.

II. *DE NATIVITATE IESV.*

Ecce Evangelizo vobis gaudium magnum quod erit omni populo, quia natus est nobis hodie Salvator, *qui est Christus Dominus*, in civitate David. Et hoc vobis signum. Invenietis Infantem pannis involutum, et positum in praesepio — Lucæ 2. v. 10.

Anagramma.

Iô IESV, Tu 1. pius Princeps, et pius es Zelator, 2. Tu Origo bonitatis: Thus, Fonsque divinae dulcedinis, Holocaustum vivum, Diademaque beatitudinis: ingens Pelagus omnipotentiae, tuque insignis omnium hominum Vmbo, Vitae; ac Corona.

1. Zach.

In Litaniis de nomine IESV.

3. De.

III. DE EADEM.

Puer natus est nobis, cujus imperium super humerum ejus: et vocabitur nomen ejus magni consilij Angelus. ℣ Cantate Domino canticum novum, quia mirabilia fecit. — Ex introitu Missæ de Nativitate Domini.

Anagramma.

Mi JESV, Fili vnice: benigne insonsque Agne, 1 Cordium 1. Deliciae: summaque Omnipotentis Patris Bonitas. Ecce tu purum Vas es humilitatis, Arbor vitæ, Fons virtutum ac unicum salutis Bonum. — 1 Ioannis 1. V. 16.

IV. DE EADEM.

Sic Deus dilexit mundum, vt Filium suum vnigenitum daret. — Joan. 3. 16.

Anagramma.

Dei Filius vt Vinetum, Dux mitis, Lumen gratum, Decus mundi.

V. DE NOMINE JESV.

Emmanuel. *Anagramma.* Mel è manu. — Isaiæ 7. V. 14.

Aliud. Lumen à me.

JESVS. *Anagramma.* Vis es. *Aliud.* Jus es.

VI. DE CIRCVMCISIONE CHRISTI.

Postquàm consummati sunt dies octo, vt circumcideretur Puer: vocatum est nomen eius JESVS, quod vocatum est ab Angelo priùs quàm in vtero conciperetur. — Lucæ 2. V. 21.

Anagramma.

Ecce ô Puer Deus, ô JESV, ecce tu quasi Aquila, 1. Ignis, 2. Portus, tu Doctor, tu Petra, Mons, Scutum, Corona: ecce tu Nitor, Pondus, Bonum: atque immensum virtutis Mare. — 1. Deut. 32. 11. 2. Deut. 4. 24

VII. De

VII. DE NOMINE SALVATORIS.

Salvator. *Anagramma.* Tu Sol, Ara.

Aliud. Ros lavat.

VIII. DE CRVCE CHRISTI.

O Crux, ave spes vnica: auge piis justitiam, reisque dona veniam. Ex Hymno Sabbato ante Dominicam Passionis.

Anagramma.

Ave nova Via veniae, Victrix mortis, Idea, Spes, Signumque pacis.

IX. DE RESVRRECTIONE CHRISTI.

Viri Israelitae, et qui timetis Deum, audite: Deus Abraham, et Deus Isaac, et Deus Iacob, Deus Patrum nostrorum, glorificavit Filium suum JESVM, quem vos quidem tradidistis, et negastis ante faciem Pilati, judicante illo dimitti: vos autem sanctum et justum negastis: et petiistis virum homicidam donari vobis, Auctorem verò vitæ interfecistis quem Deus suscitavit à mortuis, cujus nos testes sumus. 1 Actorum 13. à V. 16.

Anagramma.

Ecce JESVM Omnipotentis Dei Patris Filium, Victorem gloriosissimum! Ecce in Resurrectione sua sancta triumphavit quasi Samson fortissimus: quasi David mitissimus devicto Goliath. O JESV, Deus meus, tu mea es Vita: tu es et Ara casta: tu et sancta Sedes: et Adamas: et fidum Diadema virtutum: tu Leo de tribu Juda, tu venisti, vidisti, tuq; vicisti mortem, atquè infernum. Tibi laus, tibi decus, et summa sit gloria. 1 Apoc. 5. V. 5.

X. De Ascensione Christi in Coelum.

Viri Galilaei quid statis aspicientes in coelum, hic IESVS qui assumptus est à vobis in coelum, sic veniet, quemadmodum vidistis eum euntem in cœlum. Act. 1. B.

Anagramma.

O IEsu, DEus meus: Columba mitis, mundi Decus, Viaque mentis ac Vita: 1. ecce triumphas in coelis sicut Leo. 2. summus: ingensque Aquila. 3. Divinitatis.

1. Joan: 11. V. 25.
2. Vt supra citatum.
3. vt supra.

II. De Eadem.

O Rex gloriae, Domine virtutum, qui Triumphator hodie super omnes coelos ascendisti, nè derelinquas nos orphanos: sed mitte promissum Patris in nos Spiritum veritatis.

Ex Antiphona in secun vesperis Ascensionis D mini.

Anagramma.

Mi pijssime IEsu! Homo Deusq́ue mitis! Dux rei. Splendor & Honor pauperum: Protector noster: Salus nostra sempiterna: salva nos, dirigitoq́ue nunc, & in mortis hora.

De Vita Virginis Matris.

I. De Nomine Virginis Matris.

MARIA. *Anagramma.* A mari. *Aliud.* Mi 'Ara. *Aliud.* I, arma.

Maria Virgo. *Anagramma.* Mira Virago. *Aliud.* Mira rogavi.

Maria Deipara. *Anagr.* Prima à DEi ara.

Maria IEsu. *Anagr.* Mira es Via. *Aliud.* Es via mari. *Aliud,* Visa è mari.

II. DE

II. DE IMMACVLATA VIRGINIS. CONCEPTIONE.

Conceptionem puriſſimam p uriſſimae Virginis et DEi Genitricis, Mariae: ex ſemine Abrahae, ortae de tribu Juda; claram ex ſtirpe David, ſolenniter celebremus: ut ipſa intercedat pro nobis ad Dominum IESVM Chriſtum.

Ex Reſponſorijs primæ & ſecundæ Lectionis diei ſecſidæ infra Octavam Conceptionis B. V.

Anagramma.

Ecce Maria. ecce tu Roſa. 1. ſine ſpinis, 2. tu Porta Dei, 3. Dei Propago 4. Dei ignis, 5. Rubus, 6. Imber, 7. nitensq́ue Dei Sidus, 8. Dei Thronus & Corona, 9. Dei miri Candelabrum mirabile, 10. Exemplar Charitatis maximum, & immenſum Mare puritatis.

1. B. Hermann. apud Surium 7. Aprilis.
2. Method. in Hypap.
3. Ambroſ. lib. de inſtit: Virg. capite. 5.
4. Joann. Geometra.
5. S. Ephrem in laud. B. V.
6. Joann. Geometra.
7. Andr. Creten. Orat. de Aſſumpt. & S. Ephrem de laud. B. Virg. 8. Chryſippus de Deipara & Ierem 14. 9. Epiph. de Deipara. 10. Andr. Ieroſol. Orat. de Salut. Ang.

III. DE EADEM.

Conceptionem immaculatam, immaculatae Virginis, ac Sanctiſſimae Matris Ieſu, Mariae, cor atq́ue anima mea celebra. Ieſum Chriſtum, ejus et Altiſſimi Patris adora Filium.

Ex libello piorum affectuum erga B. Virginem.

Anagramma.

Ave Maria, Virgo, et Mater piiſſima: eja Speculum es ſine macula, 1. Dei ſummi Columba mitis, 2. Mel charitatis, 3. Nectar caſtitatis, 4. Manna coeli, 5. Miſericordiae ſumma atq́ue mirifica Ara, 6.

1. Sap. 7. & S. Ildef. ſerm. 2. de Aſſumpt. 2. Epiph. orat. de laud. Deip. & Bern. ſerm. 2. de Aſſumpt. 3. Cantic. 2. 4. Chryſolog. 5. Ioann. Geometra. 6. Damianus ſerm. 5. de Nativ. Virg.

IV. DE NATIVITATE VIRGINIS.

Nativitas tua, Dei Genitrix Virgo, gaudium annunciavit vniverſo mundo: ex te enim ortus eſt ſol juſtitiae Chriſtus Deus noſter.

Ex Breviario Romano die Nativ. B. M. lectionis ſextæ Reſponſorium.

Anagramma.

Salve Virgo Virginum, 1. tu Radix vitae, 2.

1. Rupertus lib. 4. in Cant.

tu Veſtis

tu Vestis innocentiæ, 3. Vas, Sydus, Hortus, et Tutrix devotionis, 4. ingens Deitatis Ornamentum. 5.

3. Method. Orat. de Hypap. 4. Adā de S. Victore in Prosa Assūpt. 5. Georg. Ghartophilax Orat. de Præs. B. V

V. DE PRÆSENTATIONE VIRGINIS.

Foelix es sacra Virgo Maria, et omni laude dignissima, quae à sanctissimis Parentibus tuis, Jochim et Anna, Deo immortali, in templo mortali es præsentata. Fac vt per tuae sacratissimae intercessionis meritum, et virtuosissimae passionis IESV Filij tui precium, in aeterno templo immortalis gloriae praesentari mereamur IESV Filio tuo et Salvatori nostro.

Ex quadam antiqua Oratione.

Anagramma.

O Maria, 1. Virgo dilecta. 2. Mater electa, tu verè Luna es, 3. 4. Sol es mundi amabilis, 5. es Vinea formosa, et pij, 6. amoris Rosa, 7. es mitissimae pacis Lampas, 8. Iris, et, 9. Corona: 10. es Fidei Ratis: Templum divini honoris: 11. Lilium, et 12. Margarita Divinitatis preciosissima. Ora atque exora Jesum tuum Natum, pro me miserrimo peccatore, 13. in te consolatio nostra, 14. in te spes vitae. 15. Fons infinitae salutis.

1. Anselmus alloq. cœlest. 28.
2. Aug. ferm. de Nativ. Dom.
3. Anastas. 4. Examm.
4. Richard. à S. Laur. lib. 7.
5. Damian. ferm. 3. de Nativ. B. Virg.
6. S. Anselmus lib. de laud. Virg. cap. 22.
7. Ephrem de laud. Deip.
8. Bernardin. tom. 3.
9. suprà cit. 10. Andr. Cret. orat. in salut. B. Virg.
11. Epiph. orat. de laud. Deip.
12. Ephrem de laud. Virg.
13. Hymnus Græc. apud Buteon. pag. 118.
14. Ibidem pagina 125.
15. S. Ephrem de laud. B. V.

VI. DE ANNVNTIATIONE VIRGINIS.

Ave Maria, gratiâ plena, Dominus tecum.

Lucæ 1. 28.

Anagramma.

1. O grata vitae Apis, 2. Mare, 3. Lumen mundi.

1. Ioann. Geom. 2. Epiph. orat. de laud. Deip. 3. Laur. Justin. ferm. de Nativ. B. Virg.

ALIVD.

1. Tu Mel: 2. Cor, 3. Magnes, 4: Vva pia, et mira Diana.

1. 2. 3. Geom. 4. Chrysost. de salut. Deip.

ALIVD.

1. Tu mea Rosa, 2. Lumen: 3. tu pia magni Dei Arca.

1. Damasc. orat. de Nativ. B. Virg. 2. vt suprà. 3. Laurent. Justin. ferm. de Nativ. B. V.

VII. DE

VII. DE EADEM.

Ave gratiâ plena, Dominus tecum, benedicta tu in mulieribus.

Luc. 1. V. 28.

Anagramma.

1. Eja ecce novum Dei Templum, 2. nitida Iris, 3. Luna, 4. Tuba, 5. Nubes, 6. Margarita.

1. Epiph. Orat. de Deip. 2. Anast. 4. Exam. 3. vt sup. 4. Jo. Geom. & Bern. super Salve. 5. Ambr. lib. Instit. cap. 13. 6. Method. Orat. Hypap.

ALIUD.

En 1. cara summi Dei Porta, 2. carumvè Lilium, 3. nitida Tuba, 4. et Nubes ignea.

1. Method. Orat. de laud. Deip. 2. Qui supra. 3. Epiph. Orat. de Deip. 4. Metaphr.

VIII. DE EADEM.

Ave Maria, gratiâ plena Dominus tecum: benedicta tu in mulieribus, et benedictus fructus ventris tui IESVS CHristus. Sancta Maria Mater DEi, ora pro nobis peccatoribus, nunc, et in hora mortis nostrae. Amen.

Anagramma.

Ave, 1. Beata Arca Dei, 2. Mons rubi, 3. Turris, 4. Luna, 5. Thronus, 6. Botrus, 7. Turtur, 8. Ignis, 9. Thus, 10. Cedrus, 11. Vita, 12. Spes mundi unica, 13. O Fons pietatis perennem te monstra animae meae! Sana vitij cicatrices: coeli concede brabium.

1. Andr. Jerosol. in Salutat. Ang. 2. Chrysip. Or. de Deip. & Andr. Jerosol. in Sal. Ang. 3. Bern. Serm. 4. supra Salve. 4. vt supra. 5. Chrysip. Or. de Deip. 6. Joan. Geom. 7. Hesich. Orat. 2. & Apon. l. 4. in Cant. 8. Joan. Geom. 9. Andr. Cret. Orat. 2. de Assumpt. & Bern. Serm. 3. sup. Salve. 10. Ildefõs. Serm. 1. de Assumpt. 11. Andr. Cret. Orat. 2. de Deip. 12. Ephrem. de Assũpt. 13. Amed. Lausan. hom. 8. & August. Serm. de Natali.

IX. DE EADEM.

Missus est Angelus Gabriel à Deo in civitatem Galileae, cui nomen Nazareth, ad Virginem desponsatam viro cui nomen erat Joseph, de domo David, et nomen Virginis MARIA, et ingressus Angelus ad eam dixit. Ave gratiâ plena Dominus tecum: benedicta tu in mulieribus, quae cùm audisset, turbata est in sermone ejus: et cogitabat qualis ista esset salutatio. Et ait Angelus ei, ne timeas Maria, invenisti gratiam apud Deum. Ecce concipies in utero, et paries Filium: et

Vocabis nomen ejus, IESVM. Hic erit magnus, et Filius Altissimi vocabitur. Et dabit illi Dominus Deus sedem David Patris ejus: et regnabit in domo Jacob in æternum: et regni ejus non erit finis. *Lucæ secundo, à versu vigesimo sexto.*

Anagramma.

Cor & lingua pulsa coelos,
Novum laudis pande melos,
Suavi mentis jubilo.
Castitatis tange tonos,
Charitatis pange sonos,
In hoc mundi nubilo.
Ave Verbi summi Parens,
1. Rosa pulchra dumis carens,
2. Mare DEi mirabile.
Eia, 3. Ave Fons virtutum,
4. Tu Idea, 5. mite Scutum
Castitate amabile.
Eja, tu es Dei 6. Ignis
Rectè et es 7. Flos insignis
8. Regina tu es nobilis.
Eja tu es 9. Lux beata,
10. Dei Magnes, 11. Nubes grata.
12. Tu et Mons immobilis.
Eja ecce, 13. Ratis digna,
Apis Dei, 14. en benigna.
15. Et Cedrus Dei nitida.
Tu insigne 16. vitæ lignum,
Dei vivi 17. Sidus dignum,
Materque es candida.
Veni, veni Mater Dei,
Miserere quaeso mei,
Me miti fove gratiâ.

1. Damasc. apud Lyræum in trysagio. 2. vt suprà.
3. Andr. Creten. orat. 2. de Assumpt. 4. Ioann. Geom. hymn. 3. 5. Andr. Mediolanen. 6. vt suprà. 7. Greg. Neocæs. orat. 1. de Annun.
8. Andr. Cret. orat. 2. de Assumpt. 9. Laur. Justin. serm de Nativ. B. Virg. 10. Rich. à S. Laur. lib. 1. cap. 5.
11. Epiph. orat. de laud. Deip.
12. Io. Geom. in Cant. ad 1. Luc. & Bern. serm. 3. super Salve. 13. Hesichius orat. 2. de Deip. 14. Bern. sermone 2. super Salve. 15. Idem ibid.
16. Idem hom. 2. de Adventu.
17. Hymnus Græc. apud. Buteon. pag. 127.

Dei Mater, 18. et Patrona
Mitis 19. Vitis, 20. Dei Zona
Me nunc et in morte satia.

18. Ibid. p. 138.
19. Chrysippus orat. de Deip.
20. in Mæneis Græc. estque allusio ad zonam lineam quâ

Levit. 14. Summus Sacerdos, sacrificium expiatorium acturus, cingebatur: ita Christus humanitate sumptâ in utero Virginis, se ad sacrificandum accinxit.

X. DE EADEM FESTIVITATE.

Ecce Ancilla Domini, fiat mihi secundùm verbum tuum.

Anagramma.

Ecce 1 Columba, 2 nitidum Lumen, 3 Vnda, 4 Thus mirificum.

1. Rupertus lib. 3. in Cantic. 2. vt suprà. 3. Bern. serm. 3. de Nativ. 4. Idem Serm. 3. super Salve.

ALIVD.

1 Mel, 2 Flumen, 3 Buccina, 4 nitida Theca, 5 Cor vivum summi Dei.

1. Cant. 4. 2. Rich. à S. Laur. 3. Ioan. Geom. 4. Mænea Græc. 5. Aug.

II. DE VISITANTE ELISABETHAM.

Exurgens Maria abiit in montana cum festinatione in ciuitatem Juda, et intravit in domum Zachariae, et salutavit Elisabeth. Et factum est, vt audivit salutationem Mariae Elisabeth, exultavit Infans in vtero ejus, et repleta est Spiritu Sancto Elisabeth, et exclamavit voce magnâ et dixit: Benedicta tu inter mulieres. Luc. 1. 39.

Anagramma.

Ah benedicta Dei Genitrix! ah Mater Iesu!
Tu electa es, 1 Patrona,
Tu, et piè coeli Zona, 2.
3 Et Virgo admirabilis,
Tu et nitens 4 Lux salutis
Et invictae 5 Fons virtutis,
Ah 6 Fons adamabilis!
Sancta 7 Tutrix charitate,
Et 8 Adjutrix bonitate,
Et 9 Balsamum mentium.

1. vt suprà.
2. In Mæneis Græc.
3 In Litan. Lauret.
4. Hieron. de Nomin. Hebr.
5. Georg. Metropolita.
6. Hymn. Græc. apud Buteon. pag. 138. 7. Ibid. pag. 117.
8. Hugo de S. Vict. serm. 47.
9. In Mæneis Græc. & Bern. serm. 3. super Salve.

Eja, eja, 10 vitae Flumen
Castae mentis 11 mite Lumen,
Eja 12 tu Nectar, 13 et Vita viventium.

10 Damasc. orat. 2. de Deip.
11 Hieron. de nomin. Hebr.
12 Ioan. Geom.
13 Orat. ad B. V.

XII. DE PARTV VIRGINEO.

Ascendit autem Ioseph à Galilaea, de civitate Nazareth in Judaeam, in civitatem David, quae vocatur Bethleem, eò quòd esset de domo et Familia David, vt profiteretur cum Maria desponsata sibi uxore praegnante. Factum est autem cùm essent ibi, impleti sunt dies vt pareret, et peperit Filium suum Primogenitum, et pannis eum involuit, et reclinavit eum in praesepio, quia non erat locus ei in diversorio.

Luc. 2. a. v. 4.

Anagramma.

Ave 1 Mundi coelorumque Princeps. 2 Candidum Angelorum Diadema, et 3 beatum Beatitudinis Templũ. 4 Tu Nubes pietatis, et 5 Fidei Topazion: purusque Fons 6 poenitentium. Mea meae 7 vitae animaevè Anchora, Mea 8 Deivè Gemma, et 9 Delicium. Ah pete, et da, 10 Datrix salutis, salutem vitae praesentis, et futurae, per Filij tui merita cui, et Patri, et Spiritui Sancto, sit honor, decus et gloria.

1 S. Greg. VII. lib. 8. epist. 22.
2 S. Ephrem de laud. Deip.
3 And. Cret. orat. in Sal. Ang.
4 Rich. à S. Laur. lib. 10.
5 Rupert. in 4. Cantic.
6 Rich. à S. Laur. lib. 12.
7 Damasc. orat. 1. de dormit. B. Virg. 8 Io. Geom. 9 Idem. 10 Damasc.

ALIVD.

O mirè Omnipotentis Nate! ô Nata et Puerpera! tu Dei peperisti Natum ô Mater dilecta, 1 Fons vitae, et 2 Vita ineffabilis! ô mi Nate, ô Puer candide et rubicunde, electe ex millibus. 3 Tu verè Gemma, et 4 pia Zona pietatis, tu pie, 5 Vitis: 6 Rosa: 7 mitis Leo, et 8 Vnicornis! Quid charius et quid praecellentius fuit, quod Deus dare Mundo potuit? Ah pium gratumvè

1 In Mæneis.
2 Andr. Cret. orat. 2. de Assumpt. 3 Cant. 5. 4. 5. 6. 7. Hymn. Græc. 8. Ps. 28. 6.

gratiarum

gratiarum Donum! ah animae meae sunt deliciae esse cum JEsu et Maria!

XIII. DE VIRGINE PVRIFICANTE.

Postquàm impleti sunt dies Purificationis Mariae secundùm legem Moysi: tulerunt JEsum in Jerusalem, vt sisterent eum Domino, et vt darent hostiam secundùm quod dictum est in lege Domini, par turturum, aut duos pullos columbarum. Luc. 2. v. 22.

Anagramma

O Maria coeli Rosa 1.
2 Stella mundi gloriosa
Candidumq́ue 3 puritatis Speculum.
Virgo, 4 tu es Munimentum
Cordis, Dos et 5 Lenimentum,
6 Et apis, et Mel 7 mentium.
8 Teda, 9 Turtur, 10 Dei Hortus,
11 Tuba, 12. Sydus, 13 Summus Portus,
Dignumq́ue Lumen 14 poenitentium.

1 Ioan. Geom. 2 Petr: Damian. serm. de Assumpt. 3 Laur. Iustin. serm. de Nativ. 4 Georg. Cartoph. 5 Amed. hom. 6 Cartoph. orat. de Præsent. 7 Io. Geom. 8 9 Idem. 10 Chrysipp. orat. de Deip. 11 Vt suprà. 12 Vt suprà. 13 Theod. Studita Ode 8. 14 Hieron. de Nom. Hebr.

XIV. DE VIRGINE IN COELOS ASSVMPTA.

Assumpta est Maria in coelum, gaudent Angeli, laudantes benedicunt Dominum. Ex Breuiario de Assumpt. ℣. ante lectiones Noct. 2.

Anagramma

DEo tu 1. cara Gemma, 2 Vua benedicta, 3 Luna splendida, 4 ingens salutis Monimentum.

1 Qui suprà. 2 Ioan. Geom. 3 Rich. à S. Laur. lib. 2. 4 Bern.

His ad-

His addimus ejusdem generis licet ab alio calamo fluxerint.

I. Ave Maria, gratiâ plena, Dominus tecum, benedicta tu in mulieribus, et benedictus fructus ventris tui IEsus. Sancta Maria Mater DEi, ora pro nobis peccatoribus, nunc, et in hora mortis nostrae, Amen.

Anagramma.

AD SODALEM CONGREGATISTAM.

Chare Sodalis ama! vt non te peccata morentur
Ingrediare sinum, tuus est, clauderis in isto.
Totus ibi Matrem bibe, saepiùs ubera prensa;
Nam tibi nectar erunt, cordi favus, omnia vincet,
Vincet amor.

II. Alma Redemptoris Mater, quae peruia coeli Porta manes, et Stella maris succurre cadenti: Surgere qui curat populo, tu quae genuisti natura mirante tuum sanctum Genitorem. Virgo priùs ac posteriùs. Gabrielis ab ore sumens illud Ave, peccatorum miserere.

Anagramma.

Ne metuas quamvis cursu pernice procellae
Nutat, et irrugit spumosâ navis in undâ.
Teque, tuamque ratem placato sidere ducam;
Clarum lucis iter curres, cita prora volabit,
Errores pelagi retegam, miserebor egeni.
Euge meos portus intra, sum Ripa salutis.

III. Salve Regina, Mater Misericordiae, Vita, Dulcedo, et Spes nostra salve. Ad te clamamus exules Filij Evae. Ad te suspiramus gementes, et flentes in hac lachrymarum valle: Eja ergo Advocata nostra, illos tuos misericordes oculos ad nos converte, et Iesum benedictum fructum ventris tui, nobis post hoc exilium ostende ò clemens, ò pia, ò dulcis Virgo Maria.

Anagramma.

Me salvere cupis? venio, tua Virgo, Sodalis,
Sic te claudo sinu Mater, Iac accipe nostrum!
Vbere coelestes destillo mellis honores,
Et tergo lacrymas, et vultum amplector amatum.
Arbor ero vitae, spes si in me fixa reclinet.
Fide Deo! juvat ingenuos mea cura Sodales.
Deìn vultu ostenso, mea maxima gloria Christus
Te fessum (ò jucunda dies!) in sidera condet.

Adjungamus his etiam 150. Anagrammata Romæ facta à JOAN. BAPT. Agnense omninò cæco ex verbis:

Ave Maria gratia plena Domin9 tecū.

1. CAno Reginam jure tutam è lapsu Adami
2. Reginam videtis à nota maculae puram?
3. Do Reginam puram, et sine macula auita.
4. Reginam (at naeuo puram) laeti dicamus.
5. Io Regina, pura, munda, et immaculata es.
6. Io, Regina amata: dic tu: En almè Pura sum.
7. Pura animata sum à Rege mei dulci Nato.
8. Pura Vnica ego sum, Mater alma Dei Nati
9. Caro mea pura à malis, Dei Natum genuit.
10. Ego superna, Immaculata Diuina Mater.
11. Templum Dei sum, Arca ignara notae Aui.
12. Regia Munda, & Palatium emicans auro.
13. Ego aurum nitens, Immaculata Deipara.
14. Pia, Munda, Iusta, Alma Creatorem genui.
15. Ego mitis, Pura, Immaculata, veneranda
16. Margarita coeli sum; niuea aptè munda.
17. Sat pura è malo Adami Increatum genui.
18. Vna semper Immaculata, Virgo Dei nata.
19. Deipara augustè Immaculata nominer.
20. Arca pura Nati Dei, eum tegam almo sinu.
21. Aula sum tota munda, ac Regina Empirei.
22. En Virgo, en Deipara sum, at Immaculata.
23. Clarè Purà, ideò Amantis Amatum genui.
24. Ego Eua, armis Paracleti munita munda.
25. Ego amans, mirè pura, Dei Natum lactaui.
26. Casta Mater, pura Diva Anguem elimino.
27. Longè caput irae à summa Diuina Matre.
28. Procul anguis à me, vna Mater Dei amati.
29. Ruat Anguis amarè, immane caput elido.
30. Sum Mater Vnigeniti à Deo pura, ac alma.
31. Tota sine macula Adam, purè germinaui.
32. Pergam inuiolata, ac munda Mater Iesu.
33. Viuam Deo Integra, Immaculata parens.

34. Perijt Anguis coram Eua munda, et alma.
35. Deipara inuenta ſum, ergo Immaculata.
36. Si pariat vna Deum, en ergo Immaculata.
37. Pura, & digna Mater; ſumma coeli Ianua.
38. Digna Mater Ieſu, et pura à macula omni.
39. Sola purè, ac mirè munda animata viget.
40. En Paradiſum, at ignotum irae maculae.
41. Eua, vti Parens, Adami ignoret maculam.
42. Eua ſecunda malum ignorat primae? ità
43. Virgo nè ſemper munda à macula? ità, ità.
44. Vna eſt Deipara Virgo: En Immaculatam.
45. Vna eſt Immaculata Virgo: En Deiparam.
46. Ea pura à malo mira genuit ſanctum Dei.
47. En Regia tota lucida, anima ſummè pura.
48. En Mater amata, Diua pura, ſignum Coeli.
49. Munda mali vigeat ſuper omnia creata.
50. Purè amata, et munda è macula originis.
51. Regina ſummè Diua, purè intacta à malo.
52. Dei ſumma Imago, clara, & pura inuenta.
53. En Virgo Nata Diva, ſemper Immaculata.
54. Regia Nata euadens luctum amari pomi.
55. Alma Dei Virgo ante caſum praemunita.
56. En Virgo pariet Deum, ſana, Immaculata.
57. Niuea Mater Ieſu, culpam ignorat Adam.
58. Virgo eſt, ac praemunita in Adae malum.
59. Iſta Virgo almè, purè, ac mundè animata.
60. Tanta Virgo merè Immunis à culpa Adae.
61. Deipara Magna venit, morſu mali vacet.
62. Ea ſanè tota pura, Miraculum Magni Dei.
63. Iram, maculamuè Adae penitùs ignorat.
64. Purior Angelis, Deum, vnicè amata, amat.
65. Regina mirè tuta à lapſu communi Adae.
66. En pura Domus aurea micat almè ignita.
67. Virgo veneranda, ipſamet Immaculata.
68. Iſta Eua Regina, mundo almè pura micat.
69. Maturè nego in Deipara juſta maculam.
70. Lapſum, ac reatum Adami Niuea ignoret.
71. Iure negamus maculam in tota Deipara.
72. En pura Dei amans, et Immaculata Virgo.
73. Amici, en pura genuit Adam Saluatorem.

74. Ergo sine macula avita: nam Deum parit.
75. O sanè claram, et puram Dei viui Gnatam.
76. O Diuam purè genitam sine atra macula.
77. O Diuam ingenti macula praeservatam.
78. Age munda, I pura, tota mirè sine macula.
79. Age Numen paris, ò Diua ter Immaculata.
80. Age Idea sanè clara omnium puritatum.
81. Purè Immaculata es, nam Virgo Dei Nata.
82. Vna paries Dei Natum, ergo Immaculata.
83. I, age pura à sorde, et munita in maculam.
84. Munda à macula, I, Iesum parito, et regna.
85. En Ciuitas alma, purè munda Regi amato.
86. Munda venis, Virgo amata, prima Electa.
87. Ingenua, provida, Mater Immaculata es.
88. Gaude Eua, spinâ malorum mirè intacta.
89. Vale pacis Mater, Virgo mundè animata.
90. En Deipara: ergò tuta, immunis à macula.
91. Eua, mundi Regina, almè micas tota pura
92. Eja Pura, mundi Regem amato sinu lacta.
93. Tu, ò Alma, Specie tua mira, I, regna munda.
94. I, Regum Patrona: en Diua Immaculata es.
95. Iam munda es à culpa Virgo intemerata.
96. Vna Deo Immaculata es, Mater puri Agni.
97. Eja ergo pura, munda Immaculata nites.
98. I Virgo sanè munda, apertè Immaculata.
99. Eua te dignam juro sine macula partam.
100. Pura à macula, esto etiam mundi Regina.
101. Tu Regina pia, summa, et munda Coeli Ara.
102. I Virgo almè amata, pura, munda nitesce.
103. Sanè digna, meritouè pura immaculata.
104. Verum Dei Agnum, intacta à malo paries.
105. Agè purè animata, mirè cumulata donis.
106. O Regina summè nitida, et pura à macula.
107. Coeli merè Gaudium, Nata pura Amantis
108. Virgo planè munda, ac Mater Iesu amati.
109. Eja pura, munda, Tu magni electa amoris.
110. Virgo antea Immaculata; en paris Deum.
111. En vacas multâ pomi, Regina diua Mater.
112. Mater Virgo pia, jam vale sanctè munda.
113. Eua Regina, summo amanti Pura dilecta.
114. O vera Immaculata, Dei Gnatum pariens.
115. Tu Parens veri Dei, O magna Immaculata.

116. Adam, et Euam in macula purè ignorasti.
117. I alma, intacta, Eua Virgo semper munda.
118. I ergo pura, I sanè munda, & immaculata.
119. Euge mali nescia, pura, munda, mira tota.
120. Euge Porta mirae lucis, animata munda.
121. Age Patrona mundi, jure Immaculata es.
122. En tu Immaculata es, nam Virgo Deipara.
123. Eva secunda, pura Mater Agni Immolati.
124. Magna Deipara vnicè tuta è morsu mali.
125. Tu jure immaculata, ò magna Dei Parens.
126. Tu magna seruata à nece mali duri pomi.
127. Tu Regia purè munda, anima amicta Sole.
128. Eja munda Parens, & Immaculata Virgo.
129. Tu è summo data Pura à nece amari ligni.
130. Tu vera primogenita sine macula Adam.
131. Tu ergo Immaculata; nam Deipara venis.
132. Tu Regia, munda animata, Coelum aperis.
133. Tu, Alma (duce Amoris igne) purè animata.
134. Primatum tenes, ò Diua ignara maculae.
135. Tu paries Virgo, mundè, ac almè animata.
136. Virgo semper munda, intacta à vae mali.
137. Virgo à macula Adae patenter immunis.
138. Tu pia, munda è malo, sacriuè Agni Mater.
139. Sana, et mira, en procul à te jugum Adami.
140. Angelorum Diva, & purè animata micas.
141. Eja pura, munda es, ò Regina, à tactu mali.
142. Tu magna, almè Pura, Diua micans nitore.
143. Tu ergò, I, jam per secula, animata munda.
144. Naevum, et maculam ignorâsti Deipara.
145. Diua Mater genita pura omnis maculae.
146. O Iesu; en digna Mater, Pura Immaculata.
147. O munda à macula per merita Iesu Gnati.
148. Te puram, sine macula genitam adoraui.
149. Roma! En Diva Parens Immaculata viget.
150. Agnita pura maculae à Montium Sidere.

Alluditur ultimo Anagrammate ad Decretum, Immaculatae Conceptioni faventissimum, editum à Sanctissimo Dno Nostro ALEXANDRO VII. cujus Gentilitia insignia sunt Montes & Sidus.

FINIS.